

THEATER

MEERJARIGE
ACTIVITEITENSUBSIDIES
2013 - 2016

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND **NL**

MEERJARIGE

MEERJARIGE
ACTIVITEITENSUBSIDIES
2013 - 2016

INHOUD

THEATER

4	ALGEMENE INLEIDING
24	VERANTWOORDING VAN ADVIESPROCES EN BESLUITVORMING
30	INLEIDING BIJ DE ADVIEZEN EN BESLUITEN MUZIEKTHEATER

	NAAM	AANGEVRAAGD (in euro's, per jaar)	TOEKENNEN (in euro's, per jaar)
40	Afslag Eindhoven	66.000	0
44	De Appel	540.000	*
49	Bambie	256.500	*
53	't Barre Land	244.800	*
58	BEUMER&DROST	300.000	*
62	BonteHond	333.000	333.000
67	De Brandstichting	240.000	0
71	Carver	486.000	*
76	Caspar Rapak	82.500	0
79	Compagnie Karina Holla	120.000	0
82	Dood Paard	414.000	345.000
87	Dries Verhoeven	198.000	198.000
91	Edit Kaldor	81.000	*
96	Eigen Werk Theaterproductie	97.500	0
99	De Federatie	504.000	*
103	Feikes Huis	232.500	232.500
108	Female Economy	342.000	285.000
112	Firma MES	90.000	*
115	Firma Rieks Swarte	336.750	336.750
119	Fred Delfgaauw	210.000	0
123	Golden Palace	288.750	288.750
127	Hoge Fronten	117.000	117.000
130	Hotel Modern	601.200	501.000
135	Het Houten Huis	371.250	371.250
139	In Goed Gezelschap van Laura	127.500	127.500
143	Jakop Ahlbom	331.500	331.500
147	Kassys	67.500	0
151	Keesen & Co	207.000	0
155	Likeminds	219.750	*
159	Maatschappij Discordia	360.000	0
163	Matzer	277.500	277.500
167	MC Producties	270.000	0

	NAAM	AANGEVRAAGD (in euro's, per jaar)	TOEKENNEN (in euro's, per jaar)
171	Mug met de Gouden Tand	360.000	300.000
176	Nachtgasten	75.000	*
180	De Nieuw Amsterdam	360.000	0
184	Het Nieuw Utrechts Toneel	87.000	0
188	Nieuw West	153.000	0
192	OMSK	204.300	*
196	Onafhankelijk Toneel	540.000	*
201	Orkater	770.400	588.800 **
206	PeerGrouP	472.500	393.750
211	Productiehuis Brabant	129.750	*
215	Schweigman&	420.300	350.250
220	Teatro Munganga	210.000	0
224	TG Lange Mannen	76.500	0
228	The Glasshouse	186.750	*
232	The Lunatics	80.250	0
235	Theater Bellevue	180.000	180.000
239	ThEater EA	159.000	0
242	Theater Gnaffel	378.000	315.000
246	Theater Nomade	240.000	0
251	Theater RAST	345.000	*
256	Theater Terra	450.000	450.000
260	Theater Zeelandia	737.100	614.250
265	Theatergroep Aluin	198.750	0
269	Theatergroep Suburbia	390.000	*
273	Thibaud Delpout	300.000	*
277	Het Toneel Speelt	900.000	*
282	Toneelgroep Het Volk	277.500	*
285	Toneelschuur Producties	528.750	457.500
289	Trouble Man	60.000	60.000
293	Ulrike Quade Company	434.700	434.700
297	Unieke Zaken	150.000	150.000
301	Via Rudolphi Theaterproducties	288.000	288.000
306	Vis à Vis	412.500	412.500
310	De Voortzetting	225.000	0
314	De Warme Winkel	401.400	334.500
319	Wunderbaum	486.000	486.000
324	ZEP	288.000	240.000
332	Bijlage: Overzicht honoreren voor zover het budget het toelaat		
334	Colofon		

** positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om volledig bedrag toe te kennen

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

ALGEMENE
INLEIDING
MEERJARIGE
ACTIVITEITENSUBSIDIES
2013 - 2016

DOOR GEORGE LAWSON (VOORZITTER) EN
HENRIËTTE POST, RAAD VAN BESTUUR FONDS PODIUMKUNSTEN

IN HET KORT

Anders dan die in andere landen ontlenen de Nederlandse podiumkunsten hun kracht zeker niet alleen aan de bekende, grootste boegbeelden van orkesten, opera- en dansgezelschappen. De typisch Nederlandse pluriformiteit van onafhankelijke initiatieven die actief zijn in de vele kleinere en middelgrote zalen, draagt aan die kracht minstens zo veel bij. Nu de basisinfrastructuur teruggebracht is tot alleen de grotere instellingen die de grote zalen bespelen en daarmee ook artistiek gezien een stuk eenvormiger is geworden, heeft het Fonds Podiumkunsten in de eerste plaats tot taak de pluriformiteit van dat kleinschalige en middelgrote aanbod ondanks de bezuinigingen zo goed mogelijk veilig te stellen.

In de vorige ronde was het aantal aanvragen voor een vierjarige subsidie bij het Fonds Podiumkunsten al ruim twee keer zo hoog als gehonoreerd kon worden. Deze keer moest daar bovenop gerekend worden met nog eens een groot aantal aanvragen van festivals, productiehuisen, en dans- en jeugdtheatergezelschappen die per 2013 hun subsidie van het ministerie zouden verliezen. Tegelijkertijd is voor die aanvragen een bijna 40% lager budget beschikbaar (zie figuur 3). De ronduit explosieve druk die het Fonds door dit alles te wachten stond, noopte daarom tot een drastische herziening van het subsidiesysteem. Het systeem van financiering van historisch gegroeide exploitatietekorten werd vervangen door een genuanceerd systeem van normbedragen voor objectieve prestaties. Daarnaast zijn er drempels en plafonds ingevoerd. Dit alles met de bedoeling de verwachtingen vooraf drastisch te temperen, aanvragen die niet in de regeling thuishoren te weren en het geld zo eerlijk en zo doelmatig mogelijk te kunnen verdelen. Heldere criteria en een transparant puntensysteem vormden de leidraad om scherpe, inhoudelijke keuzes te kunnen maken.

Kwaliteit was daarbij onverminderd belangrijk. Maar de overige criteria wogen zwaarder dan voorheen en waren bij de beoordeling gelijkwaardiger, om te waarborgen dat de keuzes maatschappelijk en economisch duurzaam zijn, de unieke, Nederlandse veelkleurigheid behouden blijft, en de podiumkunsten in een zo groot mogelijk deel van ons land kunnen worden waargenomen.

De bezuinigingen krijgen een gezicht. Het aantal instellingen dat het Fonds meerjarig kan honoreren loopt terug van 118 naar 80, terwijl op basis van de beoordeling bijna het dubbele van dit aantal voor subsidie in aanmerking komt (zie figuur 1 en 2). Ook zonder bezuinigingen zouden lang niet alle positief beoordeelde aanvragen daadwerkelijk voor subsidie in aanmerking zijn gekomen, maar wel een substantieel deel.

De eerder door het Fonds Podiumkunsten vierjarig gesubsidieerde festivals, muziekensembles en gezelschappen hebben daarbij stevig te lijden gehad van de concurrentie van instellingen uit de basisinfrastructuur en veelbelovende nieuwkomers. Van de laatste beschikt het grootste deel dankzij de tweejarige subsidies van het Fonds al over de nodige vliegreun. Bijna 60% van de 118 bestaande fondsinstellingen keert niet terug. Daaronder bevinden zich veel bekende en prominente namen zoals bijvoorbeeld de Appel, het Toneel Speelt, Carver, het Nieuw Ensemble en Theaterfestival Boulevard. We vinden er geen doekjes om: de schade door de bezuinigingen is groot.

Daar staat tegenover dat het beeld van de podiumkunsten dat uit de aanvragen oprijst dat van een vitale sector is die in staat is zichzelf telkens opnieuw uit te vinden, de actualiteit becommentarieert, de meest waardevolle tradities koestert door ze nieuw leven in te blazen, en het publiek overal in het land inpakt en beroert met onregelende vormen en verhalen. Het is vooral daaraan te danken dat de keuzes van het Fonds kunnen leiden tot een nieuw evenwicht en perspectief. De artistieke kwaliteit is hoog. En de artistieke veelkleurigheid is mede dankzij de grotere doelmatigheid van de nieuwe regeling nog steeds bijzonder, zij het dat de verflagen gevaarlijk dun zijn geworden.

De veerkracht van het midden- en kleinbedrijf van de podiumkunsten heeft zelfs geleid tot een aantal opmerkelijke stappen vooruit in ondernemerschap, onderlinge samenwerking, lokaal draagvlak, financieringsmix en zichtbaarheid in het land. De schade door de bezuinigingen is daarmee niet ongedaan gemaakt, maar wel zo veel mogelijk beperkt. Daar komt bij dat de projectenbudgetten met opzet worden ontzien om de komende vier jaar ruimte te houden voor experiment en talentontwikkeling. Het podiumkunstenveld heeft zijn toekomst duidelijk weer in eigen hand genomen.

VERWACHTINGEN GETEMPERD

In totaal heeft het Fonds 203 aanvragen van theater-, muziektheater- en dansgezelschappen, muziekensembles en festivals in behandeling genomen. Van de aanvragen zijn de meeste, 102 in totaal, afkomstig van instellingen die al vierjarig door het Fonds worden ondersteund, en 22 van rijksgefinancierde instellingen die hun vierjarig subsidie vanaf 2013 door de bezuinigingen verliezen. Het aantal 'nieuwe', dat wil zeggen nog niet vierjarig gesubsidieerde aanvragers, bedraagt 79. Het aandeel nieuwe aanvragen, inclusief eerder tweejarig door het Fonds gesubsidieerden, is bijna de helft minder dan vier jaar geleden.

Laatstgenoemde daling wordt vooral veroorzaakt doordat in de sectoren muziek en muziektheater veel minder nieuwe instellingen een aanvraag deden. Een verklaring hiervoor is deels dat in de muziek en het muziektheater relatief sterk projectmatig wordt gewerkt. Fulltime instellingen met een fulltime productie zijn eerder uitzondering dan regel. De vermindering lijkt daarom in ieder geval voor een deel terug te voeren op de drempelnormen, die aanvragen die niet in deze regeling thuishoren, weerden. Deels zal ook de sterke selectie vier jaar geleden een rol hebben gespeeld. Toen al werden veel aanvragers wegens het projectmatig karakter van hun activiteiten afgewezen. Tenslotte hebben veel nieuwe aanvragers zich ongetwijfeld ook laten ontmoedigen door het algehele bezuinigingsklimaat.

Voor zover de drempelnormen een barrière vormden, betreft dit niet de bestaande vierjarig door het Fonds gesubsidieerde instellingen. Daarvan vroeg 85% opnieuw aan (zie figuur 7). Niettemin heeft de regeling ook hier de verwachtingen getemperd. De gesubsidieerde aanvragers van Fonds en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vroegen bij elkaar ruim een derde minder subsidie aan dan ze nu hebben.

ZWARE CONCURRENTIE EN BEHOUD VAN DYNAMIEK

Ondanks de getemperde verwachtingen is het beschikbare budget van het Fonds 2,2 keer overvraagd. Daarmee was de druk even hoog als vier jaar geleden. Maar door het grote aandeel instellingen dat al op een of andere manier wordt gesubsidieerd en dus eerder scherpe selecties heeft doorstaan, was het niveau van aanvragen hoger en de onderlinge concurrentie onvergelijkbaar veel zwaarder. Dat geldt met name in de sector festivals, ondanks licht afgenomen druk op het totale festivalbudget. Dit keer werd er 3 keer meer subsidie aangevraagd dan er beschikbaar is; vorige keer was dat 3,4 keer. Het grote aantal kansrijke en financieel omvangrijke aanvragen uit de basisinfrastructuur echter (5, waarvan er 4 gehonoreerd worden) zorgde voor een aanzienlijke verdringing van andere aanvragers.

Toch heeft die scherpe concurrentie de sector niet op slot gezet. Met de in totaal zeventien toekenningen aan nieuwkomers, waarvan tien eerder tweejarig projectsubsidie van het Fonds kregen, is sprake van een substantiële nieuwe instroom in het bestel van ruim 20% (zie figuur 4).

VERDELING VAN HET BUDGET OVER DE SECTOREN

Het Fonds heeft het beschikbare budget zo over de afzonderlijke sectoren willen verdelen dat de drukverdeling hetzelfde zou blijven als vier jaar geleden. Voor een andere verhouding dan de historische waren geen beleidsmatige argumenten voorhanden. Wel is die verdeling voor een deel gecorrigeerd op grond van de verwachte extra belasting van aanvragers uit de basisinfrastructuur. Anders gezegd, er heeft enige correctie plaatsgevonden voor de mate waarin de pluriformiteit van kleinschalig en middelgroot aanbod in de basisinfrastructuur door bezuinigingen is aangetast.

De daadwerkelijke druk op het budget, zo blijkt na de indiening van de aanvragen, wijkt zowel gemiddeld als per afzonderlijke sector niet sterk af van de vorige keer. Een uitzondering vormt de dans. De verhouding tussen het aantal toekenningen en aanvragen pakt bij dans veel gunstiger uit dan in andere sectoren. De toeloop vanuit de basisinfrastructuur was weliswaar relatief hoog, maar toch beperkter dan mogelijk was geweest. Anders dan verwacht dienden Noord Nederlandse Dans, Scapino Ballet Rotterdam en Danshuis Station Zuid geen aanvraag in bij het Fonds. Dit terwijl de kans groot was dat minimaal twee van hen, maar mogelijk zelfs ook alle drie, niet in de basisinfrastructuur zouden terechtkomen. Een belangrijke verklaring is ook dat een grote instelling als het Internationaal Danstheater, dat een relatief groot beslag op het dansbudget legt, is afgevallen. Daarvoor zijn meerdere kleine instellingen in de plaats gekomen.

Ook in de muziek zien we, ondanks eenzelfde druk als vier jaar geleden, een opmerkelijke verandering in de samenstelling van de meerjarige portefeuille. Daar worden dit keer vooral (middel)grote gezelschappen gehonoreerd. Omdat grotere groepen ook een groter beslag op het budget leggen, is de beweging omgekeerd aan de dans en loopt het aantal instellingen dat meerjarig wordt gesubsidieerd relatief sterk terug.

EERLIJK EN DOELMATIG, GROTERE PLURIFORMITEIT

Het systeem van vaste bedragen per voorstelling en een subsidiemaximum betekende voor de aanvragers dat zij een realistische inschatting moesten maken van de normbedragen waarop zij aanspraak konden maken. Dat kwam in veel gevallen neer op een aanzienlijk lager subsidie dan ze nu hebben. Aanvragers blijken die omslag verrassend snel te hebben gemaakt. Er zijn over het algemeen geen hogere normbedragen aangevraagd dan op grond van de kosten noodzakelijk was. Dat blijkt uit het feit dat in bijna alle gevallen het door instellingen gevraagde subsidiebedrag door de adviescommissies ongewijzigd kon worden overgenomen.

Niet alleen zijn daardoor nu grote, onderlinge verschillen in subsidiehoogte waarvoor geen goede motivatie bestaat, verdwenen. Ook is de subsidiëring een stuk doelmatiger geworden. Het beschikbare budget is gedaald met bijna 40% terwijl het aantal instellingen dat het Fonds meerjarig kan honoreren, terugloopt met 30% (zie figuur 1 en 3). De grotere doelmatigheid betekent dat nu meer instellingen subsidie kunnen ontvangen dan op grond van de bezuinigingen mocht worden verwacht. Dat komt ten goede aan de pluriformiteit.

ARTISTIEKE KWALITEIT

Artistieke kwaliteit, zo blijkt uit de beoordelingen, is als selectiecriteria onverminderd belangrijk. Alle gehonoreerde instellingen beschikken over een positieve beoordeling op artistieke kwaliteit. De adviescommissies waren onder de indruk van het artistieke niveau in de verschillende sectoren en de nieuwe ontwikkelingen die daarin plaatsvinden.

Enkele van de meest in het oog springende daarvan zijn het sterke maatschappelijke engagement, en een zelfbewuste zoektocht naar meer directe manieren van communiceren met het publiek. Dat vertaalt zich in nieuwe thema's en een expressief idioom, maar ook in onconventionele presentatievormen en werkwijzen. Er wordt steeds meer samengewerkt met andere makers, met programmeurs, vrije producenten en collega's in de basisinfrastructuur, en met organisaties in andere maatschappelijke sectoren. Grenzen met andere disciplines, nieuwe en oude media en tussen speelcircuits worden met bravoure overschreden. Die overschrijding blijft niet beperkt tot vrijblijvende flirts, maar beïnvloedt het werk van makers blijvend. Ook ontstaat er steeds meer werk vanuit en voor specifieke locaties. Uit de succesvolle buitenlandse tournees van veel gezelschappen en muziekensembles die het Fonds de komende jaren meefinanciert, spreekt de internationale waardering voor de kwaliteit van dit aanbod. Het daarbij toenemende aantal coproducties met buitenlandse partners biedt niet alleen zakelijke, maar ook artistieke kansen.

VEELZIJDIGE SECTOR

Het is belangrijker dan ooit dat het podiumkunstenbestel als geheel een zo goed mogelijke vertegenwoordiging blijft bieden van uiteenlopende genres, inclusief een aantrekkelijk aanbod voor jeugd en jongeren. Het artistieke spectrum raakt door de bezuinigingen ontegenzeggelijk minder rijk bezet en dreigt aan nuance in te boeten, maar omvat gelukkig nog wel de belangrijkste kleuren. Bij het Fonds gaat het dan vooral om de

verschijningsvormen die niet in het commerciële circuit of in de basisinfrastructuur tot stand worden gebracht. De veranderingen in de basisinfrastructuur hebben, via het criterium pluriformiteit waarin de bijdrage aan de sector als geheel wordt meegewogen, ook tot consequenties bij het Fonds geleid. De enorme artistieke diversiteit van aanvragers maakte dit ook mogelijk.

Die consequenties verschillen per discipline. Het Fonds ondersteunt vanaf 2013 bijvoorbeeld relatief veel jeugddans en kleinere theatergezelschappen, verhoudingsgewijs meer grotere muziekensembles, minder teksttheater, geen opera en musical maar juist het nieuwere, vaak kleinschaligere muziektheater. In ieder van de belangrijkste genres ondersteunt het Fonds één festival. Ook culturele diversiteit is een vanzelfsprekend onderdeel van een pluriforme cultuur. Het was daarom een van de aspecten waarmee instellingen een hogere beoordeling op pluriformiteit konden verwerven. Toch heeft dit in niet alle disciplines geleid tot een goede vertegenwoordiging. Een aantal pioniers uit de begintijd blijkt in de beoordeling op belangrijke criteria niet opgewassen tegen de felle concurrentie. De nieuwe generatie loopt zich nog warm en vraagt nauwelijks meerjarig aan. Waar ze dat wel doen, zijn er ook honoreringen, zoals bij theater en dans. De discipline muziektheater, die vrijwel geen cultureel diverse aanvragen ontving, honoreert één instelling die actief is op dit vlak. In de programmering van festivals, waar grenzen steeds meer vervagen, is culturele diversiteit vaak goed geïntegreerd.

INNOVATIE EN TALENT

Innovatie en talentontwikkeling, zo blijkt uit de aanvragen, vindt op alle mogelijke manieren plaats in de podiumkunsten. Voor veel instellingen is dat zelfs een kerntaak. Dat geldt nu sterker dan vier jaar geleden. Nieuwe wegen inslaan, is voor veel ensembles, gezelschappen en makers inherent aan hun werk. Om die reden investeren ze in nieuw repertoire of gaan ze samenwerkingsverbanden aan met andere makers en met nieuw, veelbelovend talent.

De aanvragen laten zien dat talentontwikkeling en kunstpraktijk steeds sterker met elkaar verbonden raken. In de dans spreken we dan bijvoorbeeld over ICK, Conny Janssen, ISH en nu van Nicole Beutler. In het theater gaat het bijvoorbeeld om Orkater, Zep, Firma Rieks Swarte, Ulrique Quade Company en Via Rudolphi, en in de muziek over Oorkaan en het Nederlands Blazers Ensemble. Niet alleen producerende instellingen, maar ook festivals scheppen steeds meer een gunstige omgeving voor dat talent. Ze blijken zich in toenemende mate op een natuurlijke manier met de jongste artistieke ontwikkelingen te verbinden. Oerol, November Music, Spring en Tweetakt zijn sprekende voorbeelden. Opmerkelijk genoeg zet een aantal voormalige productiehuisen, zoals de Toneelschuur, Korzo, BonteHond, Zeelandia, Feikes Huis, Veem en Bellevue (voor theaterauteurs), en de postacademische instelling VocaalLAB zijn deskundigheid als innovator en talentontwikkelaar nu met succes in als producerende instelling. Omgekeerd zorgen zij zo voor een goede verbinding tussen kunstpraktijk en nieuw talent.

Hoewel de trend duidelijk wijst in de richting van meer innovatie en een steviger verbinding tussen talentontwikkeling en kunstpraktijk, heeft het Fonds de toeslag voor innovatie van het aanbod nog betrekkelijk weinig toegekend (zie figuur 9). De commissies hebben kritisch

gekeken of de plannen voor een toeslag bijdragen aan de ontwikkeling van de Nederlandse podiumkunsten in het algemeen. In de meeste gevallen was de onderbouwing hiervoor niet overtuigend. Vaak had de beoogde innovatie vooral betrekking op de ontwikkeling of uniciteit van het eigen gezelschap of ensemble, zonder dat andere delen van de discipline of sector hierdoor werden beïnvloed. Wanneer onvoldoende duidelijk werd hoe men de talentontwikkeling zou vormgeven of wie men op het oog had om te begeleiden, werd evenmin een toeslag toegekend.

GEZOND ONDERNEMERSCHAP

Het veranderende subsidieklimaat en de manier waarop de regeling is ingericht, hebben uitgedaagd tot stevige ambities op het gebied van publieksbereik en eigen inkomsten. Gemiddeld streven instellingen naar zeventien procent meer voorstellingen en concerten dan in de voorgaande vier jaar (zie figuur 10). Dat is in beginsel een positieve ontwikkeling. Het is ook realistisch. Vanaf 2013 krimpt immers het aantal instellingen in de basisinfrastructuur en bij het Fonds, waardoor de overblijvende instellingen de kans krijgen een groter deel van de publieksmarkt naar zich toe te trekken. Tegelijkertijd wordt er efficiënter gewerkt. Dat gebeurt bijvoorbeeld door de groeiende samenwerkingsverbanden, waarin instellingen faciliteiten delen en gezamenlijke marketing bedrijven of waarin meer coproducties tot stand komen. Ook is meer seriebespeeling van podia en festivals aan de orde en zoeken instellingen meer samenwerking met het bedrijfsleven.

Gemiddeld doen de aanvragers het op ondernemerschap goed. Wel is er op onderdelen sprake van grote, onderlinge verschillen. Vooral in de groep instellingen waarvan de aanvraag niet wordt gehonoreerd, is te vaak sprake van erg ambitieuze verwachtingen die niet door realistische plannen worden onderbouwd. Het Fonds realiseert zich daarbij dat de tijd voor veel instellingen erg kort is geweest om de organisatie al volledig op de nieuwe werkelijkheid voor te bereiden.

De bedrijfsvoering van vooral de gehonoreerde instellingen blijkt in de basis echter goed op orde. Opvallend is ook de sterke correlatie tussen kwaliteit en ondernemerschap. In bijna alle gevallen waar sprake is van een hoge waardering voor kwaliteit is ook het ondernemerschap dik in orde. Daarnaast kan worden vastgesteld dat de omvang van een instelling niet a priori veel zegt over haar financiële gezondheid. Klein is niet bij voorbaat kwetsbaarder: de aanvragers bij het Fonds doen het financieel gezien even goed, zelfs iets beter, dan de aanvragers in de basisinfrastructuur. Het Fonds heeft er daarom vertrouwen in dat de gehonoreerde instellingen in staat zullen zijn de bij hun ambities passende veranderingen in hun organisatie vorm te geven in de komende jaren, en om eventuele tegenvallers op te vangen.

FINANCIERINGSMIX EN LOKAAL DRAAGVLAK

Het goed ontwikkelde ondernemerschap bij de gehonoreerde instellingen vertaalt zich in een betere, en onderbouwde spreiding van financiële risico's over verschillende inkomstenbronnen. Waar het Fonds in de periode 2009-2012 gemiddeld nog tekende voor 45% van de begroting van vierjarig ondersteunde instellingen, vragen de gehonoreerde instellingen nu nog slechts 31% van hun totale baten aan bij het Fonds. Gedeeltelijk doen instellingen in plaats daarvan een wat groter beroep op betrokkenheid van provincies en gemeenten. Het gevraagde aandeel bij gemeenten stijgt van 12 tot 17%, en dat bij de provincies van 3 naar 4% (zie figuur 8).

De toenemende financiële betrokkenheid van lagere overheden bij fondsgesubsidieerde gezelschappen helpt niet alleen bij het opvangen van de gevolgen van de bezuinigingen en de spreiding van het ondernemingsrisico. Het betekent ook dat het podiumkunstenveld erin is geslaagd het lokale draagvlak in de samenleving te vergroten. Minstens even belangrijk voor het draagvlak is de constatering dat de afname van het aandeel fondssubsidie niet volledig wordt vervangen door andere subsidies, maar dat per saldo ook de eigen inkomsten van de gehonoreerde instellingen met bijna acht procent stijgen.

LANDELIJKE ZICHTBAARHEID

De aanvragen die het Fonds ontving voor de periode 2013-2016 komen, net als in de voorgaande periode uit alle delen van het land. De Randstad is daarbij sterk vertegenwoordigd. Circa tweederde van de aanvragen komt uit de grote steden, en nog eens een kleine tien procent uit de regio west.

Hoewel de aanvragers dus niet gelijkwaardig over het land zijn verdeeld, verbeterde de spreiding onder de gehonoreerde instellingen al in de vorige beleidsperiode licht. Het aandeel door het Fonds gesubsidieerde instellingen in de vier grote steden liep toen iets terug ten gunste van de regio's. In de periode 2013-2016 blijven die verhoudingen ongewijzigd. Het aantal door het Fonds gesubsidieerde instellingen neemt zowel in de grote steden als in de regio's met 32% af. Tussen de regio's en steden onderling zijn er wel flinke verschillen. De grootste krimp vindt plaats in de regio's Oost, Midden en West, en in Rotterdam. De regio Noord daarentegen blijft in aantal instellingen gelijk en de regio Zuid ziet een toename van het aantal fondshonoreringen. Amsterdam loopt in de pas met het gemiddelde (zie figuur 5 en 6).

Voor een brede toegankelijkheid van het landelijk aanbod is behalve de vestigingsplaats van instellingen minstens zo belangrijk waar zij hun voorstellingen en concerten spelen. Het Fonds heeft dan ook evenzeer meegewogen in welke mate instellingen hun voorstellingen verder het land in brengen dan de vier grote steden.

VOLGORDE VOOR SUBSIDIËRING

De nieuwe manier van beoordelen aan de hand van gelijkwaardig wegende criteria en een transparant puntensysteem, heeft het mede mogelijk gemaakt om ondanks de bezuinigingen en druk op het budget tot een evenwichtig eindbeeld te komen. Een essentieel onderdeel

daarin is de wijze waarop instellingen na beoordeling in een rangorde zijn geplaatst. Die rangorde trekt immers niet alleen de grens tussen instellingen met een positief en een negatief advies, maar ook tussen aanvragers met een positief advies die wel en niet kunnen worden gehonoreerd binnen het beschikbare budget. De prioriteiten zijn bepaald door instellingen na beoordeling in een aflopende volgorde te plaatsen van het totaal aan punten dat zij hebben behaald op alle criteria samen. Als instellingen gelijk eindigden, heeft de commissie een volgorde aangebracht op basis van de pluriformiteit. Daarbij is eerst gekeken naar het aantal punten op pluriformiteit in de oorspronkelijke beoordeling, dat wil zeggen in relatie tot de gehele sector, inclusief basisinfrastructuur en het vrije circuit. Waar nodig, is vervolgens ook de pluriformiteit onder de hoger geëindigde fonds aanvragers in het oordeel betrokken.

Zo is er in alle disciplines een onderverdeling ontstaan in een a-categorie die geheel wordt gehonoreerd, een b-categorie die in beginsel wel voor subsidie in aanmerking komt maar niet kan worden gehonoreerd en een c-categorie waarvan de totale waardering zo laag ligt dat zij ook bij voldoende budget zou moeten worden afgewezen. De eerste aanvraag in de b-categorie wordt gedeeltelijk gehonoreerd, tot het budget op is.

Een meer gedetailleerde beschrijving van het beoordelingsproces is hierna te lezen onder 'Verantwoording'. De rangorde binnen de positieve adviezen zonder honorering (b-categorie) is bovendien opgenomen achter de adviezen per sector. Het Fonds Podiumkunsten heeft er echter bewust van afgezien om in het kader van deze verantwoording de cijfermatige scores mee te publiceren. Die scores zijn geen geheim, maar het Fonds wil voorkomen dat de prestaties van de aanvragers te veel teruggebracht worden tot louter cijfers, en dat daarbij wordt gegaan aan de uitgebreide, inhoudelijke beoordeling die daaraan ten grondslag ligt.

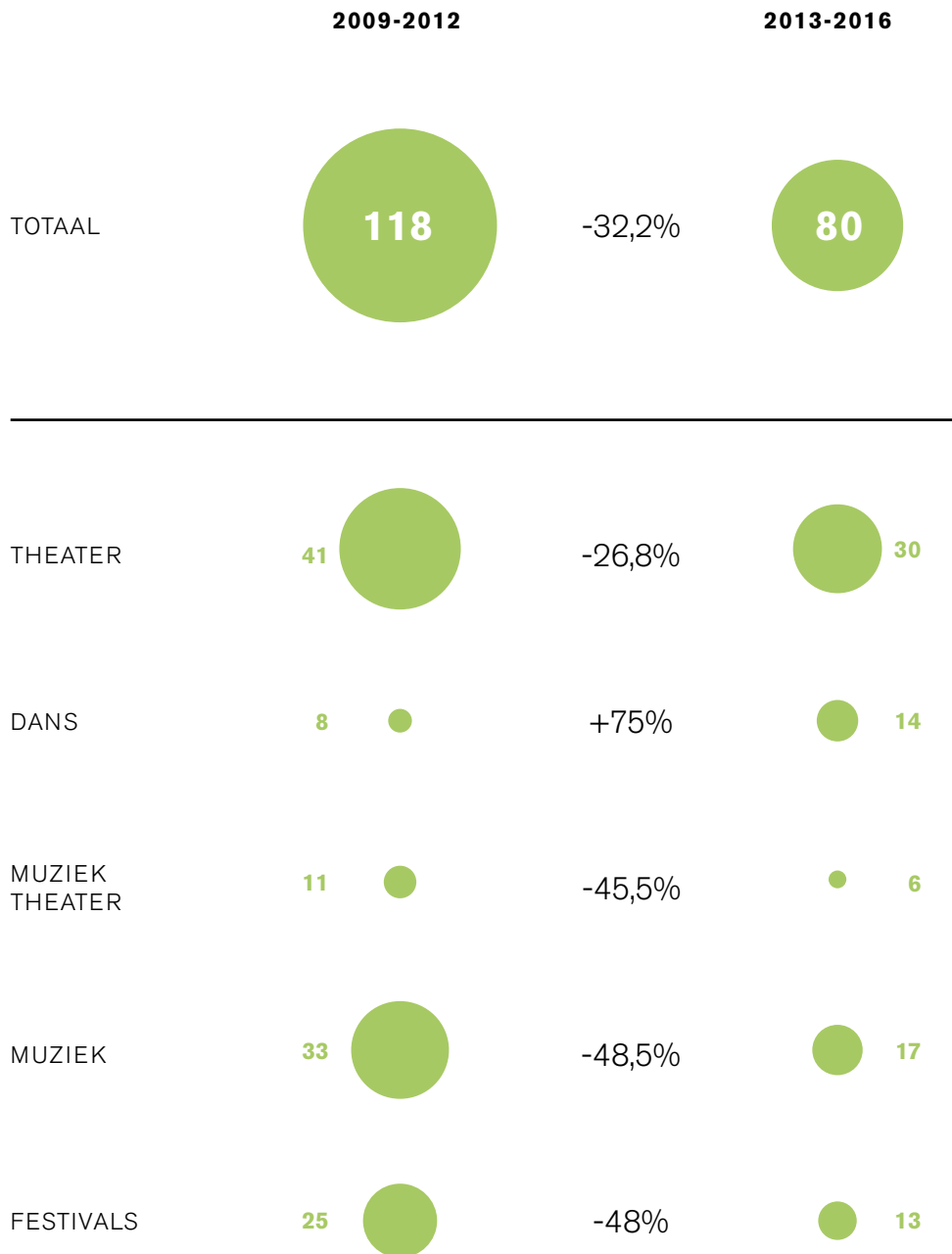
TOT SLOT

Nooit eerder werd er zoveel zo abrupt op de cultuur bezuinigd als nu. De schade is ongemeen groot, zo blijkt uit de beslissingen van het Fonds. Daarom stond deze subsidieronde volledig in het teken van een nieuw evenwicht en perspectief. Het midden- en kleinbedrijf van de podiumkunsten heeft zelf dat perspectief binnen bereik gebracht. Het heeft zichzelf niet toegestaan in een neerwaartse spiraal te belanden, maar integendeel waar nodig en mogelijk zelfs stappen vooruit gezet. De podiumkunsten hebben de toekomst in eigen hand genomen.

FIGUUR 1

AANTALLEN EN PERCENTAGES HONORERINGEN

● GEHONOREERDE ADVIEZEN

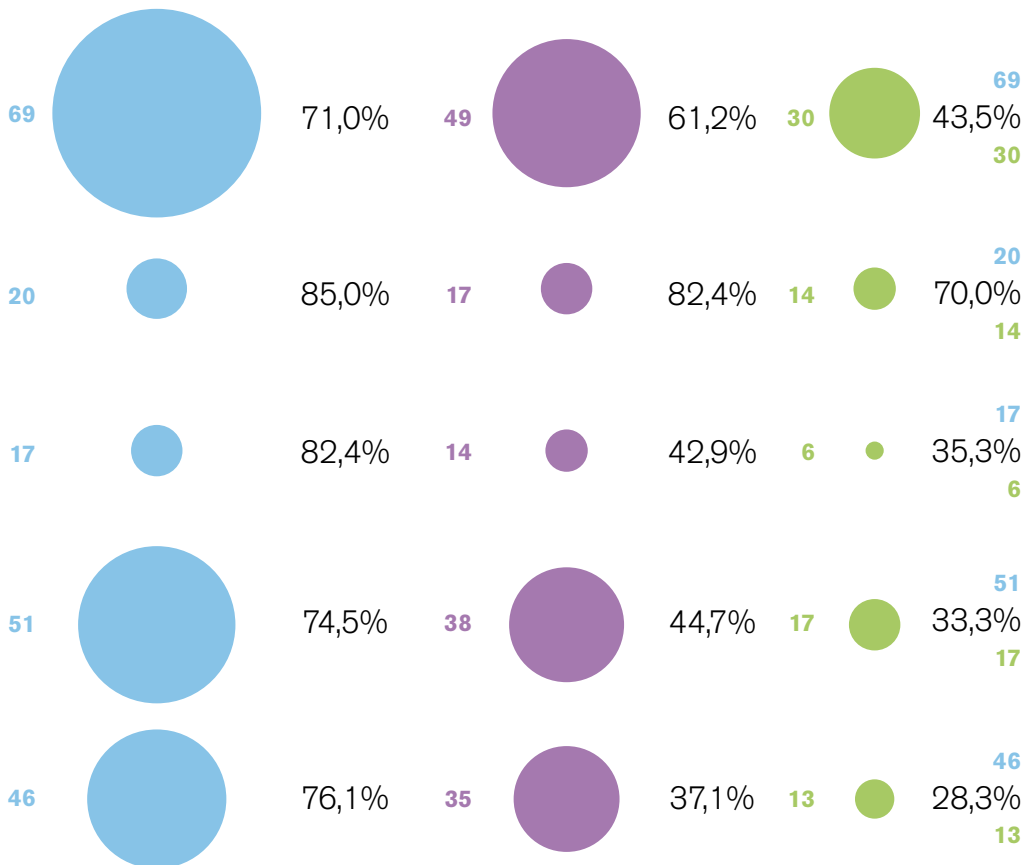
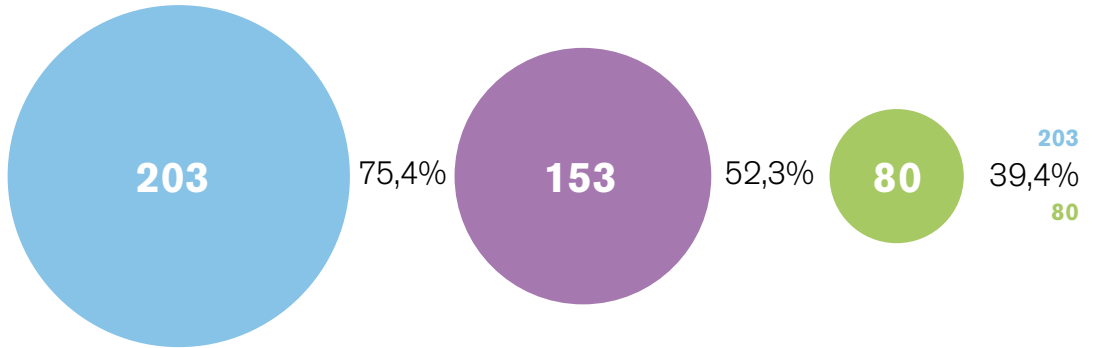

FIGUUR 2

AANTALLEN EN PERCENTAGES AANVRAGEN/ADVIEZEN/HONORERINGEN

● AANVRAGEN ● POSITIEVE ADVIEZEN ● GEHONOREERDE ADVIEZEN

2013-2016

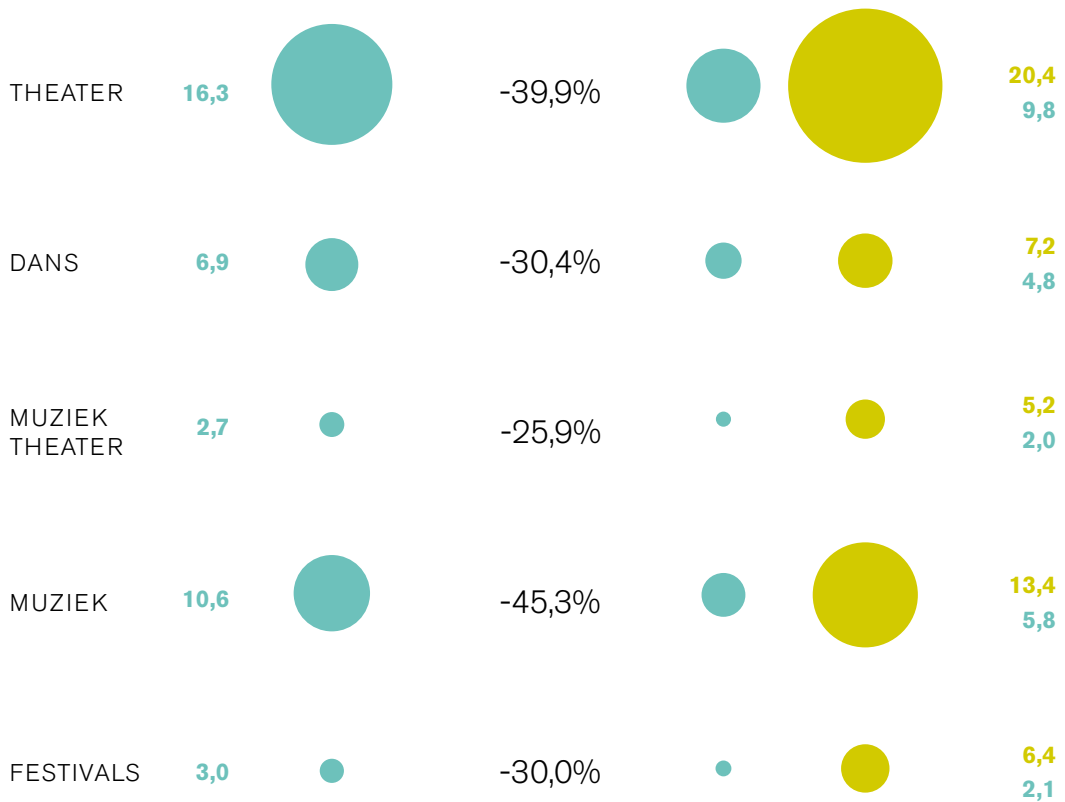
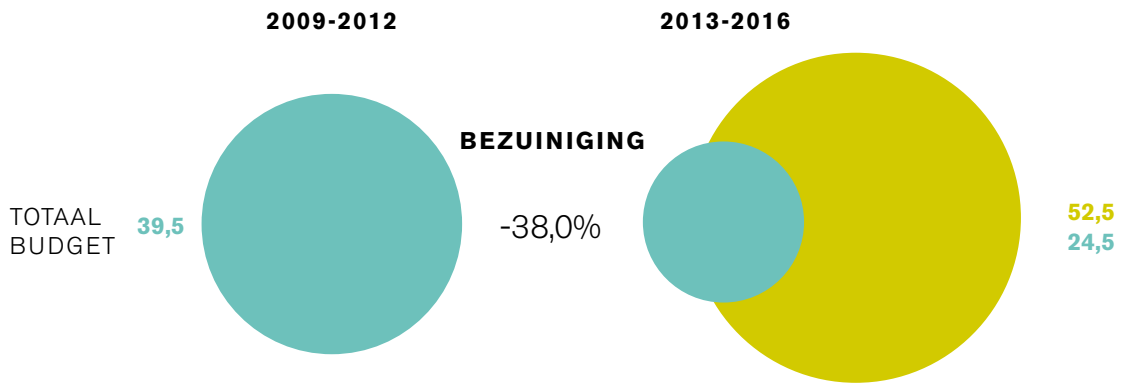

FIGUUR 3

BUDGET PER JAAR (IN MILJOENEN)

● TOEGEWEEZEN BUDGET

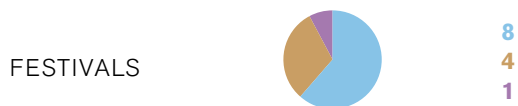
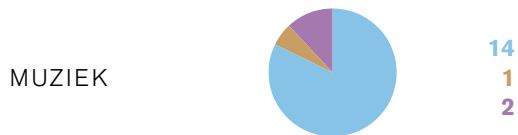
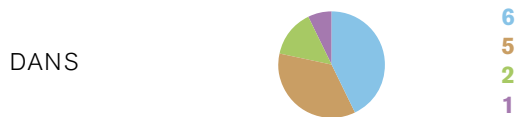
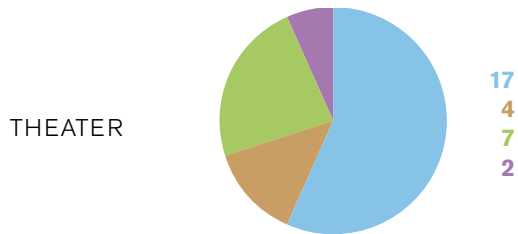
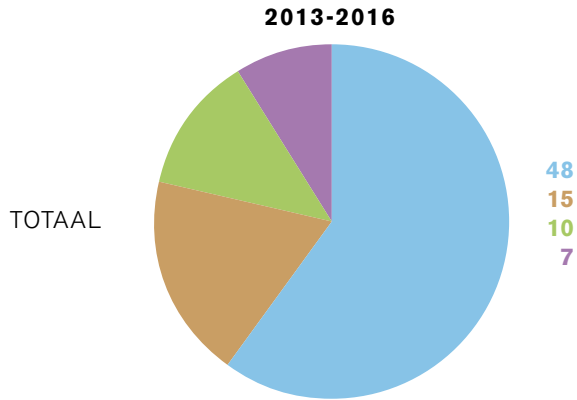
● AANGEVRAAGD BEDRAG

FIGUUR 4

HERKOMST VAN GEHONOREERDE INSTELLINGEN

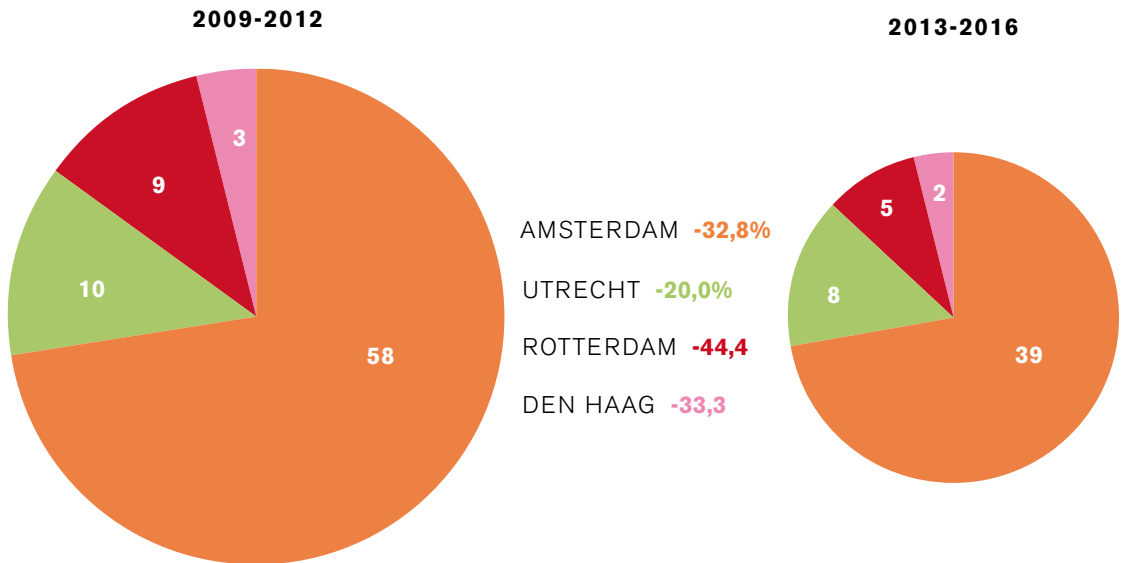
● 4-JARIG FONDS 2009-2012 ● BIS 2009-2012 ● 2-JARIG FONDS 2009-2012 ● NIEUWE INSTELLINGEN

FIGUUR 5

GEOGRAFISCHE SPREIDING HONORERINGEN

AANTAL GEHONOREERDE AANVRAGEN

TOTAAL AANTAL HONORERINGEN 4 GROTE STEDEN

80

-32,5%

54

TOTAAL AANTAL HONORERINGEN REGIO'S

38

-31,6%

26

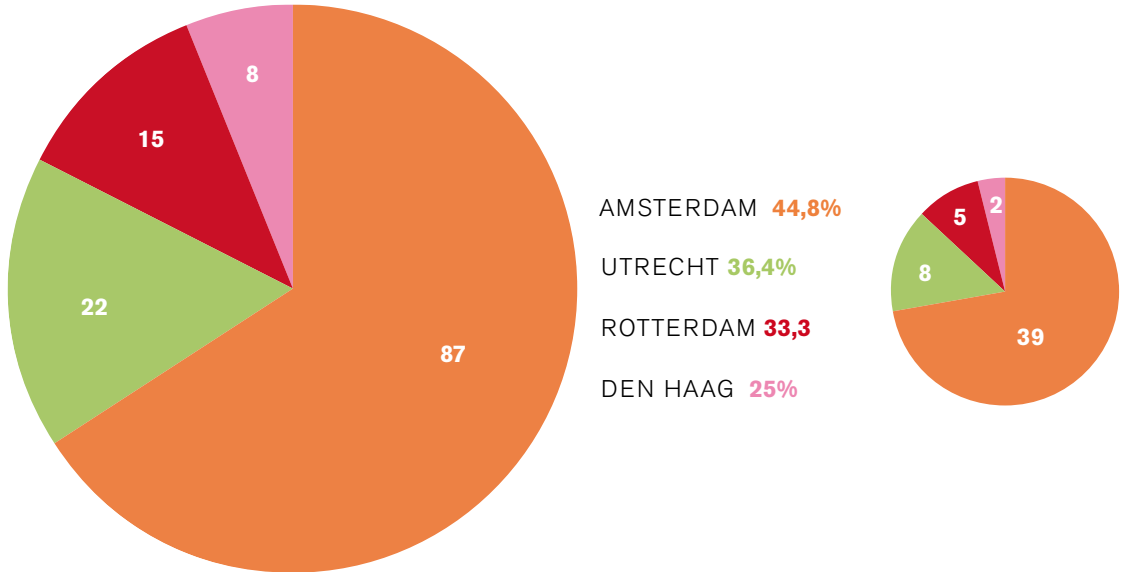
FIGUUR 6

GEOGRAFISCHE SPREIDING AANVRAGEN/HONORERINGEN 2013-2016

AANTAL AANVRAGEN TEN OPZICHTE VAN AANTAL HONORERINGEN 2013-2016

AANVRAGEN

HONORERINGEN

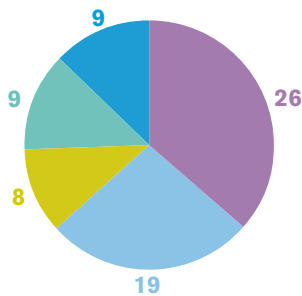

TOTAAL 4 GROTE STEDEN

132

40,9%

54

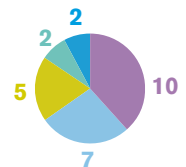
ZUID 38,5%

WEST 36,8%

NOORD 62,5%

OOST 22,2%

MIDDEN 22,2%

TOTAAL REGIO'S

71

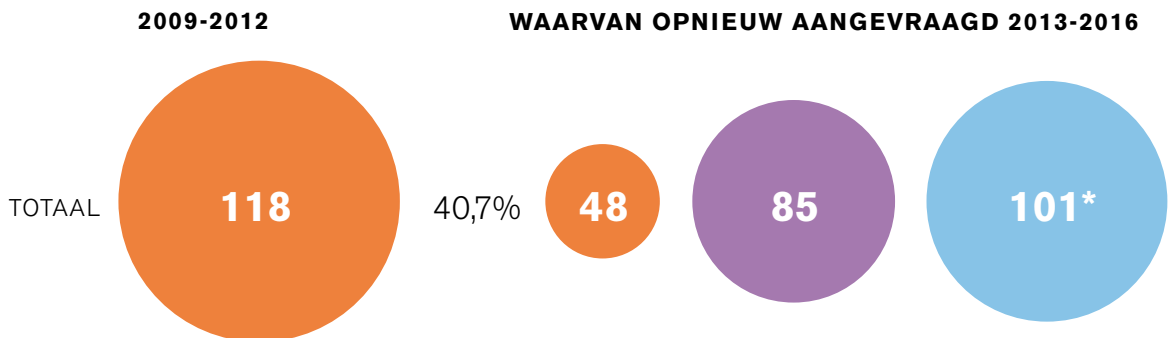
36,6%

26

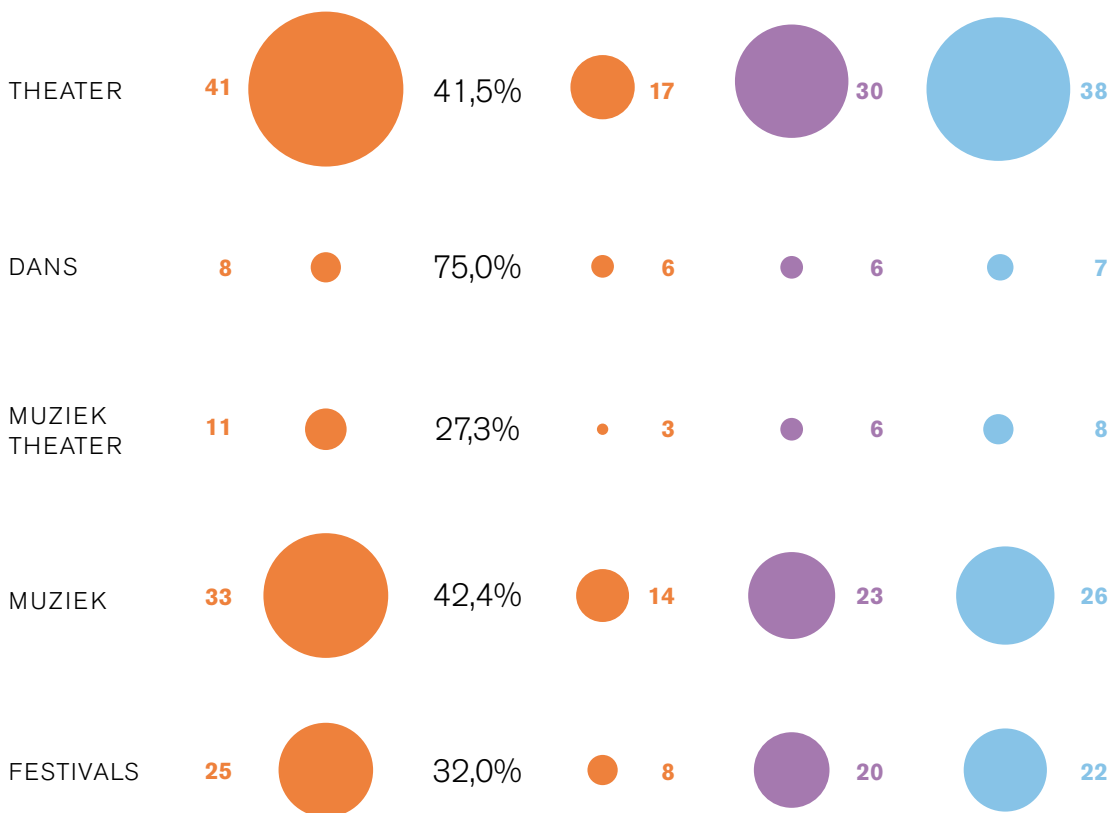
FIGUUR 7

TOEKOMST VAN DE HUIDIGE FONDSGESUBSIDIEERDEN

● GEHONOREERDE ADVIEZEN ● POSITIEVE ADVIEZEN ● AANVRAGEN

*102 aanvragen van 101 aanvragers. Eén instelling vraagt voor twee disciplines aan.

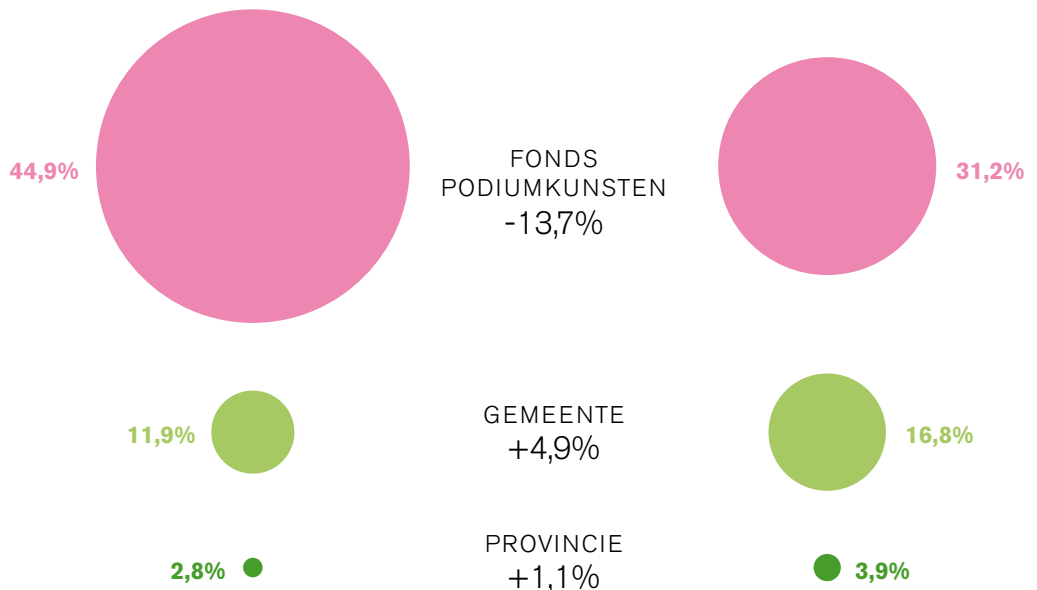
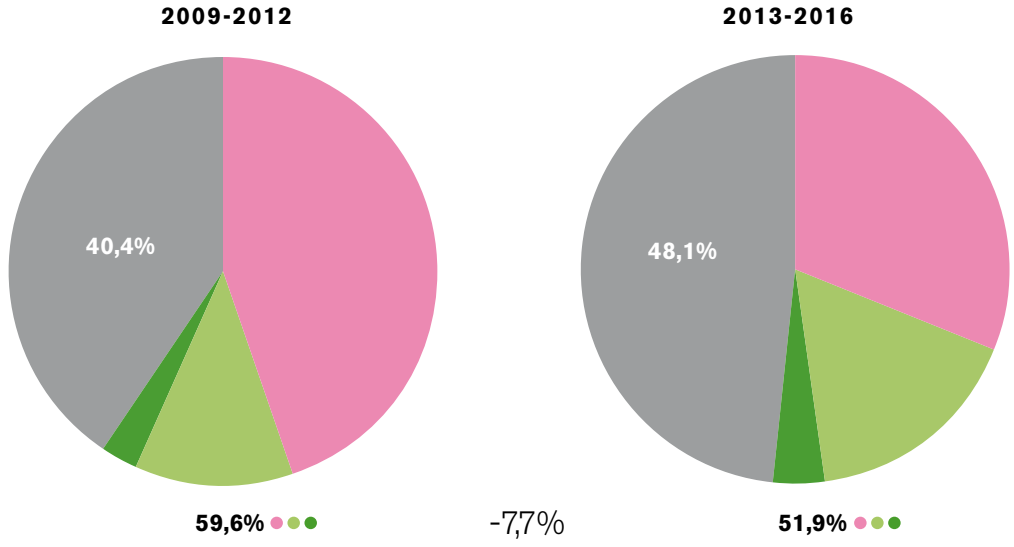

FIGUUR 8

**FINANCIERINGSMIX FONDS, GEMEENTEN, PROVINCIES
BIJ GEHONOREERDE INSTELLINGEN**

- SUBSIDIE FONDS PODIUMKUNSTEN
- SUBSIDIE GEMEENTE
- SUBSIDIE PROVINCIE
- OVERIGE (O.A. EIGEN) INKOMSTEN

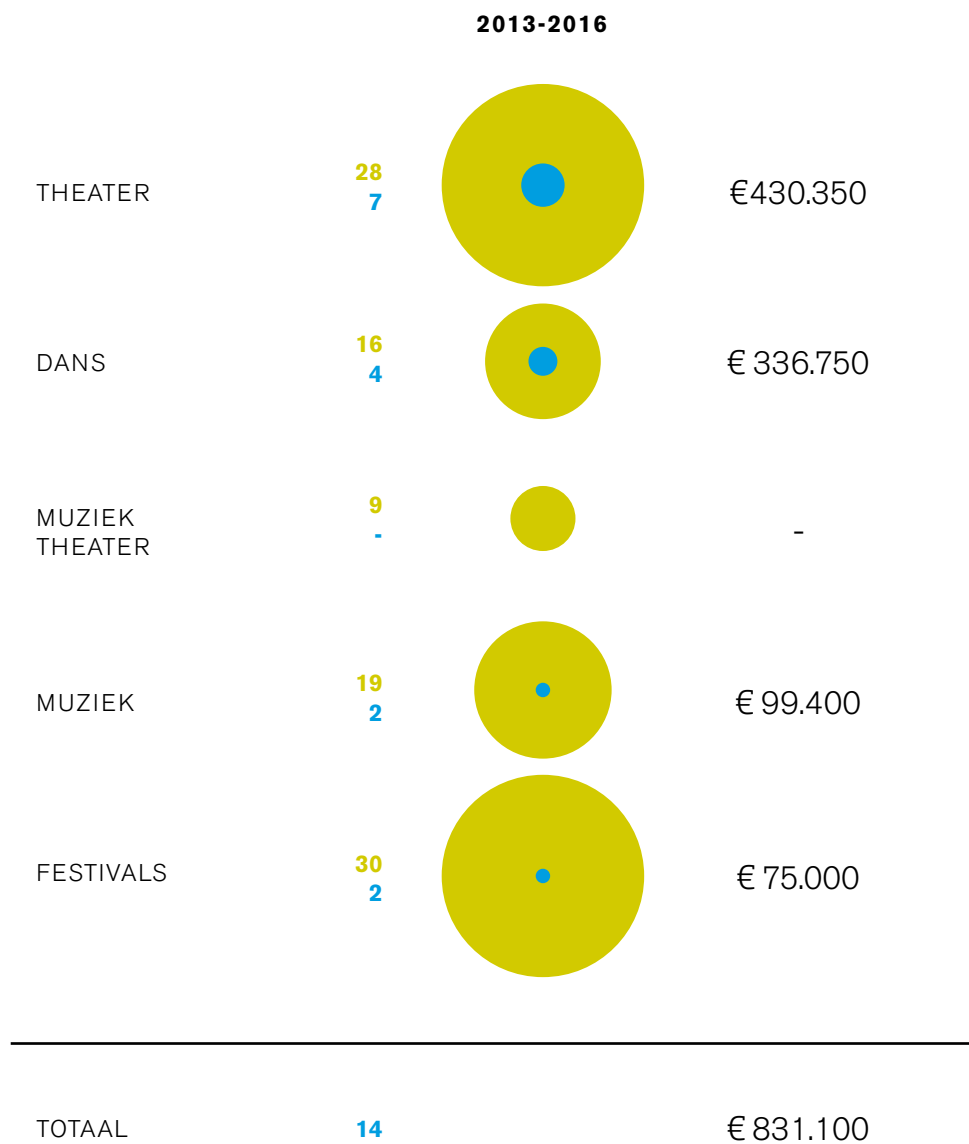
TOTAAL GEVRAAGD SUBSIDIE TEN OPZICHTE VAN DE BATEN

FIGUUR 9

TOESLAG VOOR INNOVATIE VAN HET AANBOD

● AANTAL GEVRAAGDE TOESLAGEN ● AANTAL TOEGEKENDE TOESLAGEN

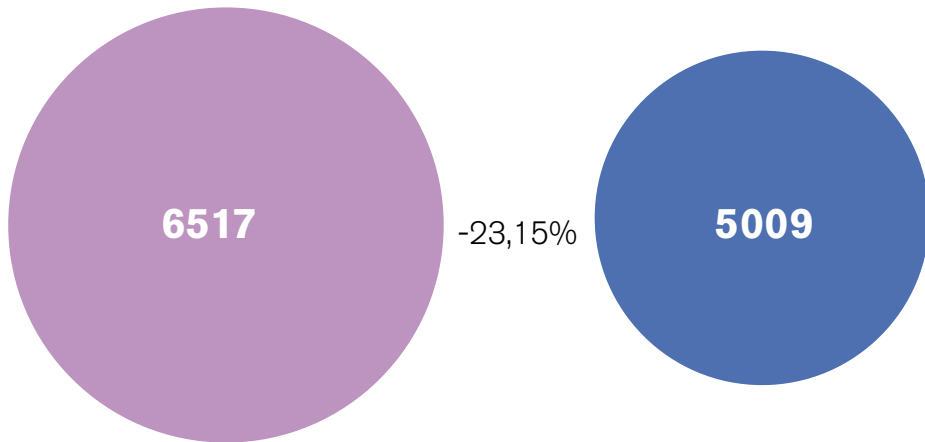

FIGUUR 10

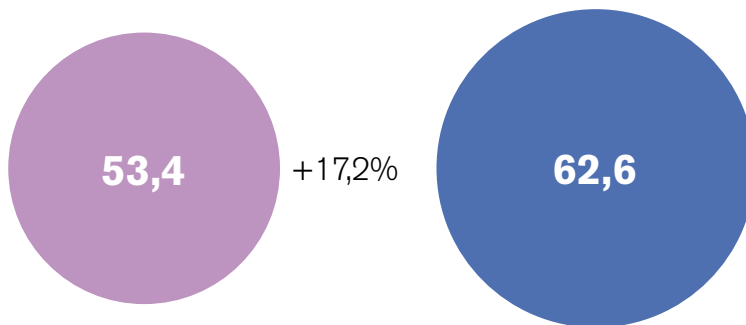
AANTAL VOORSTELLINGEN & CONCERTEN VAN PRODUCERENDE INSTELLINGEN PER JAAR (EXCL. FESTIVALS)

- GEREALISEERDE UITVOERINGEN 2010 FONDS 4-JARIG
- VOORGENOMEN UITVOERINGEN 2013 FONDS MEERJARIG*

TOTAAL AANTAL UITVOERINGEN PER JAAR (EXCL. FESTIVALS)

GEMIDDELD AANTAL UITVOERINGEN PER INSTELLING PER JAAR (EXCL. FESTIVALS)

* jaargemiddelde over 2013 en 2014

VERANTWOORDING VAN
ADVIESPROCES EN
BESLUITVORMING

PROCES

Alle aanvragen die in behandeling zijn genomen, zijn in hun geheel, inclusief alle bijlagen, voorgelegd aan een deskundige adviescommissie. Door het bureau van het Fonds Podiumkunsten is voorts voorzien in informatie over de historie, bijzonderheden en waar mogelijk ook in kwantitatieve analyses die ondersteunend konden zijn bij de beoordeling door de adviescommissie. Daarbij ging het in ieder geval om analyses met betrekking tot het ondernemerschap, matching door andere overheden en de bijdrage die een aanvrager levert aan de spreiding van het aanbod over het land.

Er waren aparte adviescommissies voor de aanvragen op het gebied van muziek, muziektheater, theater, dans en festivals. De adviescommissies bestonden uit inhoudelijk deskundige adviseurs. Deze adviseurs zijn door het bestuur benoemd, na een preselectie door de onafhankelijke selectieadviescommissie van het Fonds Podiumkunsten. In een aantal gevallen is een ad-hoc adviseur met specifieke kennis op het gebied van ondernemerschap aan de commissie toegevoegd om ook de kennis op dat terrein te waarborgen.

Iedere commissie had een onafhankelijk voorzitter, die niet heeft deelgenomen aan de beraadslaging. De voorzitters leidden de vergaderingen en hadden als taak de zorgvuldigheid van het besluitvormingsproces te bewaken. Zij waren afkomstig van buiten de discipline.

De beoordeling vond plaats aan de hand van de criteria uit de regeling en de toelichting daarop. Iedere aanvraag is daarbij op zijn eigen merites beoordeeld. Wel werd de individuele beoordeling telkens binnen het geheel van de beoordelingen geplaatst door terug te kijken naar eerder behandelde aanvragen. Dit om te verzekeren dat gedurende het hele beoordelingsproces dezelfde maatstaven werden gehanteerd. De Raad van Bestuur heeft er via secretarissen en bureau op toegezien dat in de toepassing van de criteria tussen de verschillende commissies geen verschillen konden ontstaan. Voorts zijn op onderdelen handvatten ontwikkeld om te verzekeren dat verschillende commissies daaraan op consequente en vergelijkbare wijze invulling konden geven.

De Raad van Bestuur heeft de advisering bestudeerd en gecontroleerd op consistentie, motivering en zorgvuldige totstandkoming. Er is op toegezien dat bij de voorbereiding en besluitvorming niemand invloed kon hebben die een persoonlijk belang heeft bij de uitkomsten. Waar nodig, zijn aanvullende vragen gesteld aan (voorzitters van) commissies over het adviseringsproces, de wijze waarop de regeling is toegepast in de beoordeling et cetera.

CRITERIA

ARTISTIEKE KWALITEIT

Bij het formuleren van een oordeel op kwaliteit is steeds een onderscheid gemaakt tussen de artistieke kwaliteit van de voorstellingen of concerten in de afgelopen periode (het retrospectief) en de te verwachten kwaliteit van de voorstellingen en concerten in de subsidieperiode zoals die kon worden afgeleid uit het beleidsplan (het prospectief). Als er een verschil was tussen deze twee oordelen heeft de commissie per saldo een eindoordeel geformuleerd op basis van de bevindingen over het retro- en prospectief.

Daarbij wogen beide gezichtspunten in beginsel even zwaar.

Bij het beoordelen van de kwaliteit in de afgelopen periode (retrospectief) is steeds een onderscheid gemaakt tussen instellingen die in de periode 2009-2012 een vierjarige subsidie hadden van het Fonds Podiumkunsten of het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap enerzijds en andere aanvragers anderzijds. De eerste groep is door het Fonds of door de Raad voor Cultuur in het kader van de monitoring van de lopende subsidierelaties intensief gevolgd. Daarbij hebben adviseurs voorstellingsbezoeken afgelegd, waarvan door hen ook verslagen zijn gemaakt. Deze verslagen stonden ter beschikking van de adviescommissies en hebben als basis gediend voor het oordeel over de kwaliteit van de activiteiten in de afgelopen subsidieperiode. In het advies wordt telkens aangegeven hoeveel voorstellingen of concerten zijn bezocht.

Bij de tweede groep is het oordeel over de artistieke kwaliteit primair gebaseerd op de ingezonden live-registraties.

In beide gevallen is aanvullend gebruikgemaakt van de eigen deskundigheid van commissieleden, die onder meer door concert- of voorstellingsbezoek is opgebouwd.

BIJDRAGE AAN DE ONTWIKKELING VAN DE PODIUMKUNSTEN

Dit criterium is alleen bij festivals van toepassing, en heeft betrekking op de bijdrage aan de ontwikkeling van het podiumkunstenaanbod. Om tot een oordeel te komen, is steeds gekeken in hoeverre er in de afgelopen periode een bijdrage is geleverd en of de plannen die zijn voorgelegd aanleiding geven om een dergelijke bijdrage in de toekomst te verwachten.

ONDERNEMERSCHAP

Bij het ondernemerschap is telkens gekeken naar drie onderdelen:

- a. de bedrijfsmatige organisatie (kortweg ook wel bedrijfsvoering genoemd),
- b. de inkomstenwerving,
- c. de wijze waarop de aanvrager zijn publiek benadert, bereikt en ontwikkelt (ook wel aangeduid als marketing).

ad a: Bij het onderdeel bedrijfsvoering is gekeken naar de financiële gezondheid van de organisatie (liquiditeit en solvabiliteit), de verankering van de kennis van het ondernemerschap in de organen van de organisatie en de kostenstructuur.

ad b: Bij het onderdeel inkomstenwerving is gekeken naar de ontwikkeling van de publieksinkomsten en de overige eigen inkomsten en is de begroting getoetst op haar realiteitsgehalte. Ook is gekeken of er sprake is van risicospreiding door het aanboren van verschillende soorten inkomstenbronnen en is de verhouding tussen de eigen inkomsten en de subsidiehoogte beoordeeld.

ad c: Bij het onderdeel marketing is beoordeeld hoe de instelling zich positioneert, welke doelgroepen de instelling onderscheidt en hoe de koppeling wordt gelegd tussen doelgroep(en) en de te ontwikkelen voorstellingen of concerten en welke marketingacties en marketinginstrumenten de instelling hanteert.

Het eindoordeel is een resultaat van de beoordeling op deze drie onderdelen. Alleen als op

de onderdelen a, b en c goed wordt gescoord, volgt de hoogste beoordeling. Naarmate een aanvrager minder goed scoort op een of meer onderdelen, wordt het oordeel kritischer.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT VAN HET PODIUMKUNSTENAANBOD IN NEDERLAND

Bij het beoordelen van de pluriformiteit is als hulpmiddel steeds gekeken of een aanvrager in een bepaald genre of een bepaalde discipline geplaatst kon worden. Alle aanvragers in hetzelfde genre/dezelfde discipline scoren in beginsel gelijk op hun bijdrage aan de pluriformiteit. Vervolgens is gekeken of een aanvrager zich anderszins nog onderscheidt van andere instellingen in dat genre /die discipline. Dat kan tot een hogere waardering binnen een genre of discipline leiden. Daarbij is terughoudend te werk gegaan. Uitgangspunt is steeds geweest dat het moet gaan om voor het publiek relevante verschillen. In een enkel geval is een aanvrager niet goed in één genre/discipline te plaatsen. Dan is deze stap overgeslagen.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING IN NEDERLAND

Voor het beoordelen van de spreiding is steeds een onderscheid gemaakt tussen de vier grote steden – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht – en de rest van het land. Vervolgens is er een onderscheid gemaakt tussen twee soorten spreiding: spreiding van instellingen over het land en spreiding van aanbod over het land. Daarbij geldt het volgende:

- Een producerende instelling draagt bij aan de spreiding van instellingen als zij gevestigd is buiten de vier grote steden. In dat geval is door de adviescommissie altijd beoordeeld of er ook werkelijk een binding is met de vestigingsplaats, blijkend uit activiteiten.
- Een producerende instelling draagt bij aan de spreiding van het aanbod als relatief veel voorstellingen of concerten buiten de vier grote steden worden verzorgd. In dat geval is de bijdrage aan de spreiding van het aanbod gerelateerd aan het totaal aantal voorstellingen of concerten zoals dat blijkt uit de aanvraag, mits dat ook realistisch is. Een instelling die weinig voorstellingen of concerten geeft, maakt dus evenveel kans op een positieve beoordeling van de bijdrage aan de spreiding van het aanbod, als een instelling die veel voorstellingen of concerten geeft.

Alleen als een instelling op beide manieren bijdraagt aan de spreiding, is de maximale score gegeven.

Bij festivals is alleen gekeken naar de vestigingsplaats. Ook hier is het vertrekpunt dat het organiseren van een festival in een van de vier grote steden geen bijdrage levert aan de spreiding. De hoogste score is alleen gegeven als het festival plaatsvindt op een plek waar in het geheel geen vergelijkbaar aanbod aanwezig is.

FINANCIËLE BIJDRAGE VAN PROVINCIE OF GEMEENTE

Hier is als uitgangspunt genomen het in de aanvraag opgenomen bedrag dat is gevraagd aan lokale of provinciale overheden. Daarbij is de volgende vuistregel gehanteerd:

- Als het bedrag minimaal 30.000 euro of minimaal 10% van de totale lasten bedraagt, is de waardering ruim voldoende gegeven.
- Als het bedrag minimaal 300.000 euro of minimaal 30% van de totale lasten bedraagt, is de waardering zeer goed gegeven.

Bij dit onderdeel is overleg gevoerd met andere overheden, om te controleren of de door de aanvrager opgevoerde bedragen ongeacht de stand van bestuurlijke besluitvorming ook werkelijk zijn aangevraagd of nog dit jaar aangevraagd konden worden. Alleen indien dat onomkeerbaar niet het geval was, is de in de aanvraag opgevoerde bijdrage niet betrokken in de beoordeling.

Omdat de formele besluiten tot medefinanciering door de betrokken overheden vaak pas eind van het jaar in het kader van de begrotingsbehandeling worden genomen, stond op het moment dat de besluiten door het bestuur werden genomen niet onomstotelijk vast of het aangevraagde bedrag ook werkelijk zou worden toegekend. Daarom is bij de honoreringen telkens gekeken of de aanvrager bij het geheel of gedeeltelijk ontbreken van de gevraagde financiële bijdrage van gemeente en/of provincie zodanig zou zijn gezakt in de rangorde dat het subsidie in gevaar zou komen. Aanvragers waar dit inderdaad het geval was, ontvangen een voorwaardelijke toezegging.

RANGORDE

De aanvragen zijn op basis van de toegekende waardering op alle criteria in drie categorieën onderverdeeld:

a: honoreren

b: honoreren voor zover het budget dat toelaat

c: niet honoreren.

Daar waar instellingen gelijk eindigden en een nadere ordening noodzakelijk was, is door alle commissies een volgorde aangebracht op basis van de pluriformiteit. Daarin was in eerste plaats de hoogte van de waardering van de pluriformiteit in de oorspronkelijke beoordeling leidend (bijdrage aan de pluriformiteit in het geheel van de sector). Indien daarna nog nodig, ging de commissie vervolgens over tot een beoordeling van de mate waarin de aanvrager in kwestie zich onderscheidde van de verzameling van aanvragers boven de te beoordelen aanvrager. Dat geldt dus niet voor instellingen die op basis van hun score direct voor subsidie in aanmerking komen, noch voor instellingen waarvan bij voorbaat duidelijk is dat deze niet voor subsidie in aanmerking komen.

De grens tussen a (honoreren) en b (honoreren voor zover het budget dat toelaat) is steeds getrokken boven de instelling die niet meer in zijn geheel kan worden gehonoreerd in verband met het ontbreken van voldoende budget. In alle disciplines is er dus sprake van een a-categorie die geheel wordt gehonoreerd, een b-categorie die in beginsel wel voor subsidie in aanmerking komt maar gelet op het budget niet meer kan worden gehonoreerd en een c-categorie waarvan de totale waardering zo laag ligt dat zij ook bij voldoende budget zou

moeten worden afgewezen. De eerste aanvraag in de b-categorie wordt gedeeltelijk gehonoreerd, tot het budget op is. De aanvragen daaronder worden afgewezen vanwege het ontbreken van budget.

INLEIDING
BIJ DE ADVIEZEN
EN BESLUITEN
THEATER

THEATER

De Nederlandse theatersector kent drie belangrijke pijlers: de stads- en regiogezelschappen die in de basisinfrastructuur zijn ondergebracht, de 'vrije producenten' die zonder subsidie theater produceren, en het theateeraanbod dat het Fonds Podiumkunsten via meerjarige en projectsubsidies ondersteunt. Meer dan ooit draagt het Fonds de verantwoordelijkheid voor de kleine en middelgrote gezelschappen om in aanvulling op het overige aanbod de pluriformiteit van het landschap te waarborgen en nieuwe ontwikkelingen te stimuleren. Daarin treden vanaf 2013 namelijk aanzienlijke veranderingen op.

De basisinfrastructuur biedt voor theater vanaf 2013 nog plaats aan zeventien gezelschappen, waaronder acht jeugdtheatergezelschappen. Daarmee lijkt het theater in de basisinfrastructuur vergeleken met andere podiumkunstsectoren nog relatief omvangrijk gebleven. Niettemin domineert in de basisinfrastructuur voortaan het teksttheater voor de grote zaal, het terrein waarop ook de vrije theaterproducenten al volop actief zijn. Bij het jeugdtheater is wat meer pluriformiteit te onderkennen in het aanbod van de basisinfrastructuur en de vrije producenten (bijvoorbeeld door het gebruik van muziek of beeldende elementen), maar ook hier ligt de nadruk toch op teksttheater. Dit betekent dat de zorg voor de diversiteit van het aanbod waar het Nederlandse theater zo om wordt geroemd, en dat genres omvat als object-, locatie- en bewegingstheater en specifiek aanbod voor de kleinere zalen, nu bijna exclusief door het Fonds gedragen wordt. Die zorg heeft voor het Fonds een hogere prioriteit gekregen dan in het verleden.

Een belangrijk nieuw aandachtspunt voor het Fonds is talentontwikkeling. Nu de productiehuisen niet langer vanuit de basisinfrastructuur worden ondersteund, is de manier waarop nieuw talent zich kan ontwikkelen in het theater sterk veranderd. De stadsgezelschappen hebben hier een opdracht gekregen, en daarnaast is talentontwikkeling voortaan een belangrijke taak voor het Fonds. Hoewel de ondersteuning van nieuwe makers bij het Fonds het meest direct haar uitwerking zal vinden in de projectenregeling, is hieraan ook binnen de kaders van de meerjarige regeling zo veel mogelijk aandacht geschonken.

AANVRAGEN EN TOEKENNINGEN IN HET KORT

De commissie theater heeft 69 aanvragen beoordeeld met een totale subsidiewens van bijna 20,4 miljoen euro. Het aantal bestaande aanvragers ligt relatief hoog, terwijl onder de nieuwkomers relatief veel gezelschappen zijn met een tweejarige subsidie van het Fonds. Van de aanvragers worden er 44 momenteel door het Fonds of vanuit de basisinfrastructuur vierjarig gesubsidieerd. De 25 overige aanvragers zijn nieuw. Onder deze nieuwe aanvragers zijn ook de groepen die nu een tweejarige projectsubsidie van het Fonds ontvangen. Er waren uiteindelijk weinig echte nieuwkomers onder de aanvragers. Door het grote aantal relatief ervaren organisaties was de onderlinge concurrentie ongekend groot.

Dat is goed terug te zien bij het grote aantal instellingen dat wel een positief advies kreeg, maar desondanks niet gehonoreerd kon worden: daarvan bestaat maar liefst driekwart uit gerenommeerde aanvragers die momenteel vierjarige subsidie via het Fonds of de basisinfrastructuur ontvangen. Van de bestaande fondsinstellingen keren er 24 (58%) niet terug.

Opvallend is dat geen van de jeugdtheatergezelschappen die een plan indienden voor de basisinfrastructuur dat simultaan bij de sector theater van het Fonds heeft gedaan.

Uiteindelijk zijn 49 van de 69 aanvragen positief beoordeeld door de commissie theater. Daarvan kunnen slechts 30 instellingen worden gehonoreerd.

DE BELANGRIJKSTE VERANDERINGEN

Er worden aanzienlijk minder theaterinstellingen gehonoreerd dan in de afgelopen subsidieperiode. Dat is zonder twijfel de grootste verandering. Wel is daarbij de pluriformiteit van verschillende subdisciplines zo veel mogelijk behouden gebleven, zodat zo goed mogelijk voorzien blijft in een brede aanvulling op het overige bestaande aanbod. Het kleurenpalet is nog steeds rijkgeschakeerd, maar de verflagen zijn wel een stuk dunner geworden.

Een jongere generatie makers heeft een belangrijke positie in het theaterlandschap verworven. Gevormd rond één maker of juist als collectief brengen deze groepen vanuit een sterke inhoudelijke motivatie in verschillende disciplines vaak nieuwe beweging en ontwikkeling. Met zelfgeschreven of anderszins eigen werk verhouden zij zich doorgaans persoonlijk tot hun maatschappelijke omgeving. Publieksbereik staat daarbij als vanzelf naast het artistieke product, wat vaak tot goede oordelen leidde op de criteria kwaliteit en ondernemerschap.

Bij theater is er verhoudingsgewijs een grote doorstroom vanuit de tweejarige subsidieregeling. Zeven gezelschappen die eerder met tweejarige projectsubsidie van het Fonds werkten, zijn gehonoreerd, bijna een kwart van het totaal. Daar staat tegenover dat een behoorlijke groep instellingen met een langere geschiedenis niet wordt gehonoreerd, veelal ondanks een positief advies. Daaronder bevinden zich enkele gezelschappen die grootschalig teksttheater brengen, zoals Onafhankelijk Toneel, Het Toneel Speelt en De Appel. In het oordeel van de commissie theater over pluriformiteit speelde de aanvulling op het aanbod in de basisinfrastructuur een belangrijke rol. Genoemde gezelschappen konden mede om die reden niet tot een waardering komen die hoog genoeg was voor een honorering.

Ook in de omvang van de subsidie van gehonoreerde instellingen zijn er flinke verschuivingen. Doordat de subsidiehoogte in de nieuwe regeling is gerelateerd aan normbedragen en de voorgenomen hoeveelheid voorstellingen, waren de aangevraagde bedragen in veel gevallen lager dan het huidige subsidie. Daardoor konden meer instellingen worden gehonoreerd dan anders mogelijk was geweest. Niettemin kan een beperkt aantal groepen, vooral instellingen die nu in de tweejarige ondersteuning zitten, een subsidieverhoging tegemoet zien.

ARTISTIEKE KWALITEIT

Over het algemeen is de artistieke kwaliteit van aanvragers positief beoordeeld, met slechts enkele uitzonderingen. Zelfs onder de niet gehonoreerde instellingen zijn er weinig waarvan de commissie de artistieke kwaliteit ontoereikend vindt.

Een opvallende ontwikkeling is de verbreding van activiteiten die meerdere gezelschappen

laten zien. De grenzen van disciplines en van speelcircuits worden regelmatig overschreden. Hierbij wordt ook veel samengewerkt met andere instellingen, ook binnen de basisinfrastructuur en het vrije circuit. Zo werken de Firma Rieks Swarte en Matzer voor hun grotezaalproducties samen met Bos Theaterproducties en behoudt de Toneelschuur zijn samenwerkingsverband met Toneelgroep Amsterdam.

Ook valt het groeiende aantal projecten op waarbij voorstellingen op locatie worden ontwikkeld en waar er al in het voorbereidingsproces wordt samengewerkt met bewoners of maatschappelijke organisaties. Waar dit bij groepen als Female Economy en PeerGroup voorheen al veel gebeurde, hebben ook andere gezelschappen, zoals Wunderbaum en BonteHond, hun eigen werkwijzen hiervoor ontwikkeld.

PLURIFORMITEIT

Er zijn 43 instellingen die een aanzienlijke of zelfs zeer bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het landschap leveren. Van de gehonoreerde aanvragers geldt dat zelfs voor ruim 80%.

Meer dan de helft van de aanvragen betreft teksttheater. Omdat deze categorie ook buiten het Fonds al sterk vertegenwoordigd is, is aan andere genres als uitwerking van het criterium van pluriformiteit een wat hogere waardering toegekend. Waar slechts een derde van de aanvragen teksttheater is toegekend, is de helft van de aanvragen jeugdtheater gehonoreerd. Bij object- en locatietheater is het honoreringspercentage nog hoger. Teksttheater blijft met twaalf gehonoreerde groepen desalniettemin een aanzienlijk aandeel innemen. Het teksttheater dat is gehonoreerd (bijvoorbeeld Trouble Man of DoodPaard) is wel onderscheidend ten opzichte van het aanbod uit de basisinfrastructuur en vrije sector. Het bewegingstheater wordt relatief hard getroffen: slechts drie van de acht aanvragen ontvangen subsidie. Vooral de kwaliteit van de aanvragen is debet aan de tamelijk grote teruggang hier.

Bewegingstheater kent overigens weinig aanvragers die nog niet eerder vierjarig subsidie ontvingen. Dat heeft gedeeltelijk te maken met de belangrijke nieuwe instroom die hier al in 2009 plaatsvond: twee van de drie nu ondersteunde bewegingstheatermakers, Boukje Schweigman en Jakop Ahlbom, behoren tot een relatief nieuwe generatie.

Het viel de commissie op dat de opkomst van een jongere generatie theatermakers, die hiervoor genoemd werd als opvallende ontwikkeling in het theaterlandschap in het algemeen, niet zozeer waarneembaar is in het jeugdtheater. Verhoudingsgewijs kiezen minder jonge makers structureel voor het jeugdtheater. Dat bleek al eerder uit de aanvragen en toekenningen voor tweejarige ondersteuning bij het Fonds de afgelopen jaren. Daaronder bevonden zich nauwelijks jonge jeugdtheatermakers.

Een belangrijk uitgangspunt voor de regeling meerjarige activiteitensubsidies is dat organisaties in continuïteit functioneren. Enkele groepen die experimenteel, kleinschalig werk maken dat minder publieksgericht is en meer naar research & development neigt, zijn daarom aangewezen op de projectenregeling. Dikwijls werden zij ook lager beoordeeld op ondernemerschap en spreiding, waardoor zij niet hoog in de rangorde zijn geëindigd.

INNOVATIE VAN HET AANBOD

Er vroegen 28 aanvragers een toeslag aan, waarvan er zeven de toeslag tegemoet kunnen zien. Enkele gezelschappen lieten interessante en concrete plannen zien voor alternatieve presentatiekaders en experimenten met de interactie met het publiek, zoals Wunderbaum en Dries Verhoeven. Daarnaast was er in de ingediende plannen veel aandacht voor talentontwikkeling. Bij sommige gezelschappen is dit een dusdanig vanzelfsprekend onderdeel van de werkwijze dat er geen toeslag voor werd gevraagd, zoals bij Firma Rieks Swarte of Feikes Huis. Voor diverse andere instellingen zijn bijzondere investeringen in nieuwe makers een belangrijke motivatie om aanspraak te maken op toeslag.

Soms bleek de aandacht voor talentontwikkeling meer gericht op de eigen organisatie en de overdracht van de eigen speeltraditie dan op de ontwikkeling van een nieuwe generatie makers met een breder belang voor de podiumkunsten. Ook zijn er voorbeelden waarbij in het beleidsplan veel nadruk wordt gelegd op ruimte voor nieuwe makers, maar waarbij de geschiedenis van de instelling laat zien dat dit een tamelijk nieuwe focus voor het gezelschap is. Wanneer onvoldoende duidelijk werd hoe men de talentontwikkeling zou gaan vormgeven of wie men op het oog had om te begeleiden, werd geen toeslag toegekend.

ONDERNEMERSCHAP

Op het gebied van ondernemerschap zijn de afgelopen jaren opnieuw grote stappen gezet. De aanvragen waren op alle fronten beter, al zijn de onderlinge verschillen nog groot. Enkele gezelschappen laten zeer goed ondernemerschap zien en hebben op basis hiervan een hoge plaats in de rangorde van aanvragers verworven.

Een belangrijke ontwikkeling is dat marketing niet langer als primaire verantwoordelijkheid van de theaters wordt gezien. Instellingen nemen steeds meer zelf initiatief om hun publiek te benaderen en aan zich te binden. In de ingediende plannen staan scherpe positioneringen, heldere doelgroepenanalyses en slimme gerichte marketingacties waarvan concrete resultaten worden verwacht. Uit de ingediende plannen blijkt dat theaters de laatste tijd minder risico's kunnen nemen in hun programmering. Een aantal groepen reageert hier op door langlopende afspraken met podia te maken (spelen in series) of juist alternatieve speellocaties te zoeken. Beide trends laten zien hoe gezelschappen nieuwe manieren zoeken om hun theateraanbod bij het publiek te brengen.

Voor de meeste theatergezelschappen was het geen probleem de drempelnorm van het gerealiseerde aantal voorstellingen te halen. De minimumeisen voor eigen inkomsten waren een groter struikelblok, dat in de aanvraag moest worden toegelicht. Soms zijn de geschatte groeicijfers voor inkomsten en publieksbereik behoorlijk ambitieus en niet altijd is er al een uitgewerkte strategie voor het verwezenlijken daarvan. De commissie theater meent echter dat er, gezien de inkrimping van de subsidies en de daardoor verwachte terugloop van het theateraanbod, in de komende jaren enige ruimte ontstaat voor de gezelschappen die wel subsidie ontvangen om deze ambities waar te kunnen maken. Overigens vragen verwachtingen over de verdienmogelijkheden binnen het theater ook realiteitszin. De schaal

of complexiteit van veel theateeraanbod maakt ondersteuning in de vorm van subsidie onmisbaar, simpelweg omdat publieksinkomsten in kleine en middelgrote zalen niet toereikend zijn om de kosten te dekken.

MATCHING

Veel aanvragers hielden rekening met het belang dat in de regeling wordt gehecht aan financiële bijdragen van lokale en regionale overheden: 25 van de 30 gehonoreerde instellingen rekenen op ondersteuning door provincie en/of gemeente. Meer dan de helft daarvan betreft gezelschappen die op dit moment nog geen meerjarige subsidie van andere overheden krijgen.

GEOGRAFISCHE SPREIDING

Iets minder dan de helft van de gehonoreerde instellingen is gevestigd in Amsterdam. De hoofdstad neemt echter ook het leeuwendeel van de terugval voor zijn rekening: werden er de vorige ronde 24 Amsterdamse gezelschappen gehonoreerd, nu zijn dat er nog 14. In de rest van de grote steden en in de vijf regio's is het aantal instellingen min of meer gelijk gebleven, wat gezien de inkrimping van de budgetten een relatieve groei genoemd kan worden. Meer dan de helft van de aanvragen afkomstig van buiten de grote steden is gehonoreerd. Vooral de regio Zuid laat een forse toename zien: er worden drie instellingen uit deze regio gehonoreerd, waar er in de afgelopen periode geen zuidelijke theaterinstelling vierjarige subsidie van het Fonds kreeg.

Ruim een derde van de gehonoreerde instellingen (13 van de 30) draagt bij aan de spreiding van voorstellingen naar plaatsen waar weinig vergelijkbaar aanbod is. Daarmee vormen zij een belangrijke aanvulling op het aanbod van de basisinfrastructuur.

NIEUW EVENWICHT

Met de nieuwe regeling nam het Fonds zich voor om, gelet op de bezuinigingen, te streven naar een nieuw evenwicht en perspectief. Bij het theater is dit evenwicht onder meer te zien tussen kwaliteit en ondernemerschap en tussen ontwikkeling en continuïteit. Daarbij is er ook een nieuwe balans ontstaan in het theaterlandschap tussen de gevestigde gezelschappen in de basisinfrastructuur, de publieksfunctie van de vrije producties, de research & development die door de projectenregeling wordt ondersteund en de pluriformiteit die de meerjarige activiteitensubsidies 2013-2016 bewerkstelligen. Wel zijn de gevolgen van de bezuinigingen daarbij zo ingrijpend dat het vooralsnog een kwetsbaar nieuw evenwicht is.

SAMENSTELLING
ADVIESCOMMISSIE
THEATER

THEATER

RUTGER HAMELYNCK (VOORZITTER)
ARAM ADRIAANSE
ELLEN BLOM
LUCIA VAN HETEREN
JOOP KUYVENHOVEN
SIART SMIT
NICOLETTE VAN DER WAL

SUBSIDIE
AANVRAGEN
THEATER

Afslag Eindhoven

Stichting Afslag Eindhoven

INLEIDING

Afslag Eindhoven is als theatergroep vijf jaar geleden opgericht en is gevestigd in Eindhoven. Het doel is om mensen bij elkaar te brengen door voorstellingen te maken die een gezamenlijke beleving creëren. Afslag Eindhoven maakt daarom producties die aansluiten op de belevingswereld van verschillende groepen. Het gezelschap wil zich verbinden met een breed publiek en doet dat door de mensen op te zoeken en samen te werken met maatschappelijke organisaties. Afslag Eindhoven wil in zijn voorstellingen mensen tonen die van overleven een kunst maken, die in hun benarde of uitzichtloze omstandigheden pogingen blijven ondernemen om zich te ontworstelen aan hun situatie. Zij vechten door en zullen uiteindelijk boven zichzelf uitstijgen, of heroïsch ten onder gaan. Het gezelschap zoekt naar een combinatie van artistieke inhoudelijkheid en maatschappelijke interactie. Het werkt veel op locatie. Afslag Eindhoven wordt artistiek geleid door Yvonne van Beukering en Gerrie Fiers. Dorien van Witteveen is zakelijk leider.

In 2013 wil Afslag Eindhoven 'Reis naar het einde van de nacht' ontwikkelen, naar het boek van Louis-Ferdinand Céline in regie van Yvonne van Beukering. Twee acteurs spelen de hoofdpersoon, een oude en een jonge versie. De grens tussen beiden vervaagt. Onder de noemer 'Verse Vis' (2013) krijgt een jonge maker de mogelijkheid een kleine voorstelling te ontwikkelen. De maker wordt begeleid door Van Beukering en Fiers en de productie is in handen van Van Zandvoort Producties. Vier keer wordt in 2013 'De Vloer Op met Afslag Eindhoven' gerealiseerd, een avond laagdrempelige theaterimprovisatie onder begeleiding van een pianist. Een keer vindt in 2013 'De Afslag' plaats, een avond waarin het gezelschap nieuwe plannen en inspiratiebronnen presenteert. Het publiek krijgt een kijkje in de keuken. 'Wendy' (2014) wordt een jongerenvoorstelling gebaseerd op de film Dear Wendy van Thomas Vinterberg, in regie van Gerrie Fiers. De voorstelling gaat over de obsessie voor wapens van een groep jongeren en kent een groteske climax. Vijf getalenteerde jongeren, geworven bij middelbare scholen en ROC's, worden geflankeerd door drie professionele acteurs. In 2014 wordt verder 'Arend' (2012) of 'Reis naar het einde van de nacht' (2013) in reprise genomen. Ook wordt in 2014 weer vier keer 'De Vloer Op met Afslag Eindhoven' gerealiseerd en een keer 'De Afslag'.

Afslag Eindhoven wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 88 voorstellingen realiseren in het kleinezalencircuit voor een publiek van 12.500 bezoekers. Hiervoor vraagt het gezelschap een subsidiebedrag van 132.000 euro.

Afslag Eindhoven ontvangt een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 van Fonds Podiumkunsten van 315.936 euro. Het gezelschap ontving in de periode 2010-2011 bovendien subsidie van gemeente Eindhoven van 79.375 euro per jaar.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie vindt de artistieke kwaliteit van Afslag Eindhoven zwak. Zij is van mening dat het gezelschap de verwachtingen, die ten grondslag lagen aan de honorering van het

tweejarige subsidie, niet heeft waargemaakt. De productie 'De helaasheid der dingen' uit 2009 werd goed ontvangen en wekte vertrouwen in de kwaliteiten van het gezelschap en de twee artistiek leiders. Over de producties die na 'De helaasheid der dingen' zijn gemaakt, is de commissie niet positief. De kwaliteit van 'Bokkenvet' en 'De Goeie, de Slechte, de Dove', waarvan live-registraties zijn ingestuurd, vond de commissie onvoldoende. De producties ontbeerden vakmanschap en zeggingskracht. 'Bokkenvet' had een mooie vormgeving, maar het verhaal kende te weinig dramatische ontwikkeling. De dramaturgische lijn in de tekst was zwak en mede daardoor was het einde teleurstellend. 'De Goeie, de Slechte, de Dove' van Peter de Graef vond de commissie ook geen sterke tekst. De verhaallijnen liepen langs elkaar heen en vonden geen aansluiting op elkaar. Er waren voldoende theateraantal interessante ingrediënten om een aangrijpende productie te maken, maar daarin is het gezelschap niet geslaagd. Daarvoor ontbraken heldere regiekeuzes. Bovendien hadden met name de Nederlandse acteurs een gebrek aan overtuigingskracht.

De plannen voor de producties voor 2013-2014 zijn volgens de commissie op artistieke uitgangspunten weinig uitgesproken. Er blijkt dan ook weinig eigen, herkenbare artistieke signatuur uit. Het concept van de productie 'De reis naar het einde van de nacht' is het meest uitgewerkt, maar blijft hangen in sfeerbeelden. De theatrale vertaling van het boek ontbreekt, waardoor de commissie niet overtuigd is dat dit een sterke productie wordt. Verder vindt de commissie het concept voor 'Wendy' onuitgewerkt. De productie wordt specifiek gemaakt voor en gespeeld door jongeren. Er wordt gesproken van een toegankelijke regie, maar hoe de thematiek rondom (de acceptatie van) wapens behandeld zal worden - met name voor de jonge doelgroep - blijft onduidelijk. De commissie ziet bovendien geen artistieke lijn in de plannen als geheel, noch een logische samenhang. Het concept voor 'Verse Vis', een voorstelling gemaakt door een jonge maker, is inhoudelijk niet te beoordelen, omdat er geen makers of ideeën genoemd worden. Het idee voor 'De Vloer op met Afslag Eindhoven' vindt de commissie niet bijzonder. Dit is een beproefd concept en vormt volgend de commissie geen meerwaarde in de artistieke lijn van het gezelschap. Ook 'De Afslag' is geen volwaardige productie van het gezelschap en is volgens de commissie derhalve als activiteit niet subsidiabel. Gelet op bovenstaande heeft de commissie geen vertrouwen in de kwaliteit van de te ontwikkelen activiteiten door Afslag Eindhoven.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap van Afslag Eindhoven vindt de commissie voldoende. Het marketingplan kent goede aanknopingspunten, maar ook zwakke plekken. De verbinding als overkoepelend thema van de marketingstrategie is helder beschreven. Het gezelschap positioneert zichzelf in de aanvraag naast andere gezelschappen, maar benoemt daarbij geen eigen onderscheidende kenmerken die in de marketing en publiciteit bruikbaar zijn. De beschrijving van de vaste doelgroepen is zeer algemeen. Het benoemen van bestaand publiek en algemeen theaterpubliek is in de ogen van de commissie geen gedegen analyse. De doelgroepen per productie zijn beter uitgewerkt, waarbij ook enkele passende marketinginstrumenten worden genoemd. Verder constateert de commissie dat Afslag Eindhoven streeft naar een groei in het aantal bezoekers, ook per voorstelling. De commissie is op basis van het marketingplan niet overtuigd dat dit realiseerbaar is. Daarvoor worden naar haar mening te veel aannames gedaan met betrekking tot het bereiken van nieuwe

doelgroepen. Bovendien liggen de behaalde publieksaantallen van de laatste productie 'De Goeie, de Slechte, De Dove' ver onder de beoogde publieksprestaties. Afslag Eindhoven streeft ook naar een groei in het aantal voorstellingen. Die beoogde groei is op zich niet groot, maar de commissie constateert dat in de aanvraag nog veel onzeker is met betrekking tot het beoogde speelplan. Over 2011 schrijft de groep dat de verkoop aan zalen tegenviel. Dat de verkoop aan festivals beter zal gaan, is volgens de commissie niet vanzelfsprekend. Bovendien wordt dit in het plan niet aannemelijk onderbouwd. Het spelen op de zomerfestivals is bijvoorbeeld niet bevestigd. Ook moeten er nog locaties gevonden worden voor 'Wendy'. De commissie heeft op basis van de aanvraag weinig vertrouwen in de optimistische afzet bij de podia en festivals. Met betrekking tot de inkomsten constateert de commissie dat de eigeninkomstenquote vergeleken met de afgelopen jaren fors zal dalen. De subsidieafhankelijkheid neemt daarmee toe en dat vindt de commissie geen gewenste ontwikkeling. De commissie acht op basis van de resultaten in de afgelopen jaren de publieksinkomsten wel realistisch, mits de groep in staat blijkt voldoende voorstellingen te verkopen. Tot slot plaatst de commissie kanttekeningen bij de bedrijfsvoering. De organisatie heeft geen gezonde financiële basis. De overhead vindt de commissie opvallend hoog. De organisatie heeft relatief veel medewerkers vast in dienst, wat leidt tot hoge personele beheerslasten. Dit is een risico wanneer de inkomsten uit activiteiten tegenvallen, omdat er dan minder mogelijkheden zijn om kosten te verlagen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van het werk van Afslag Eindhoven aan de pluriformiteit van het theateraanbod als neutraal. De groep maakt teksttheater en de commissie constateert dat er behalve Afslag Eindhoven veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met teksttheater, ook op locatie en op festivals. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. In genre en vorm overlapt het werk van Afslag Eindhoven met dit brede bestaande aanbod en daardoor onderscheidt het aanbod van de groep zich weinig.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Afslag Eindhoven aan spreiding van theateraanbod als ruim voldoende. De groep is gevestigd in Eindhoven en draagt bij aan de spreiding door veel in de vestigingsplaats en omgeving te spelen. De bijdrage aan de spreiding buiten de eigen standplaats en regio is echter beperkt, omdat er nauwelijks wordt gespeeld in andere regio's.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Het gezelschap vraagt 100.000 euro per jaar aan bij provincie Noord-Brabant en 82.994 euro per jaar bij gemeente Eindhoven. Als die aanvragen worden gehonoreerd, leidt dat tot een stevige bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Afslag Eindhoven niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

132.000

HEA

De Appel

Stichting Toneelgroep De Appel

INLEIDING

Toneelgroep De Appel is een middelgroot gezelschap, dat voornamelijk klassiek en eigentijds toneelrepertoire speelt in het eigen Appeltheater in Den Haag en, in beperkte mate, op nationale en internationale festivals. De Appel kiest voor een repertoire waarbij het accent niet komt te liggen op een museale functie, maar op beweging en dynamiek, het inhaken op thema's. Daarbij richt de groep zich op het spelen van bestaand repertoire en op projecten die eigen creaties zijn. Soms zijn die gebaseerd op, of geïnspireerd door, klassieke thema's uit de canon van het theater of de literatuur. De Appel wil van de grote projecten de kern en vaste waarde maken binnen het repertoire. De Appel positioneert zich binnen het veld door middel van enkele specifieke kenmerken, zoals een vast ensemble, een eigen theatergebouw (Appeltheater), het ontwikkelen van nieuw repertoire en de marathonvoorstellingen. De artistieke leiding wordt verzorgd door Aus Greidanus en de zakelijke leiding is in handen van Gerrit Dijkstra.

De voorstellingen van De Appel in de periode 2013-2016 worden gemaakt in clusters. Meerdere voorstellingen, zowel voor de kleine als voor de grote zaal, kunnen op één avond of in één weekend worden bezocht. Per cluster worden gemiddeld drie voorstellingen gemaakt: een voorstelling voor de grote zaal en twee voor de kleine zaal. Het hoofdthema voor de komende jaren is Europa, waarbij ieder jaar geassocieerd wordt met een jaargetijde. In het eerste cluster staat de Romantiek centraal met de voorstellingen 'De Rovers' onder regie van David Geysen, 'Isabelle' onder regie van Judith de Rijke, 'Goethe', 'Thom Pain', 'Erlkönigin(in)' onder regie van David Geysen en Aus Greidanus jr, een internationale voorstelling en 'Grimm'. Het tweede cluster staat in het teken van Casanova met de voorstellingen 'Casanova' onder regie van Aus Greidanus sr., 'De Sade' onder regie van Peter Verhelst, 'Candide' onder regie van David Geysen en een internationale voorstelling. Het derde cluster, vanaf oktober 2014, zal in het teken staan van het thema 'Revoluties'. Daarbij wordt samenwerking gezocht met de KVS Brussel, het Europees Gerechtshof Den Haag en NT Gent. Het einddoel is om een drieluik te maken over Revoluties in de twintigste eeuw. Drie stukken die als drieluik kunnen worden vertoond en elk door een andere auteur geschreven worden.

De Appel wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 200 voorstellingen realiseren in het middencircuit voor 36.800 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 1.080.000 euro, inclusief innovatietoeslag van 180.000 euro.

In de periode 2009-2012 ontvangt De Appel structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 345.847 euro per jaar. Voor die periode ontving het gezelschap subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De Appel wordt door de gemeente Den Haag gesubsidieerd voor 1.896.880 euro per jaar. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zeven speelbeurten van drie producties van De Appel bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Toneelgroep De Appel als ruim voldoende. De producties van de afgelopen jaren getuigen in de ogen van de commissie van vakmanschap. De grootschalige voorstellingen zijn vakkundig opgezet. Op het gebied van de regie, het spel, de aankleding, het licht, het decor en de muziek is het vakmanschap zichtbaar. De verschillende delen van de marathonproducties zijn afwisselend, waardoor het publiek niet het gevoel krijgt van 'een lange zit'. De producties vallen echter minder op door een herkenbare inhoudelijke oorspronkelijkheid. Zo zijn de producties in de ogen van de commissie inhoudelijk weinig uitgesproken. De persoonlijke betrokkenheid van de makers komt niet sterk uit de producties naar voren. Daardoor blijven de producties in de ogen van de commissie vooral zorgvuldig geregisseerde historische vertellingen, die opvallen door hun grootschaligheid, maar minder door een herkenbare signatuur. De groep heeft daarmee het accent sterk gelegd op de vorm. Hier ligt ook een risico voor de zeggingskracht van de producties, omdat de eigen inhoudelijke boodschap achterblijft.

In de aanvraag geeft De Appel aan verder te gaan met grootschalige producties, waarbij de opzet van chronologie in marathonproducties wordt losgelaten. De verschillende producties vormen onderdelen van een cluster, die niet in een vaste volgorde en los van elkaar kunnen worden gezien. De commissie kan deze keuze volgen, hoewel die vrij summier wordt toegelicht in de aanvraag. Met betrekking tot de oorspronkelijkheid heeft de commissie dezelfde kanttekeningen als bij de producties van de afgelopen jaren. In de aanvraag worden verschillende, vrij universeel gestelde uitgangspunten genoemd. Deze komen niet samen in een coherente artistieke visie die als basis dient voor de keuzes rond de projecten. Zo geeft de aanvraag aan dat De Appel constant naar vernieuwing zoekt door een eigen, prikkelende beeld- en vormtaal. In deze beeld- en vormtaal ziet de commissie in mindere mate oorspronkelijkheid en zeggingskracht, zoals zij over de voorstellingen van de afgelopen periode opmerkt. Verder geeft de aanvraag aan dat de diversiteit in toneelstijlen en invalshoeken rondom een thema als uitgangspunt worden gehanteerd om nieuwe verhalen te vertellen. De commissie ziet hier weliswaar aanzetten in, maar in het plan worden deze uitgangspunten onvoldoende aan elkaar verbonden tot een herkenbaar artistiek fundament. De concrete projecten voor de komende jaren, ondergebracht in drie clusters, worden zeer summier beschreven. Bij verschillende projecten worden nauwelijks of geen namen genoemd van betrokken makers. Hier moet de commissie vertrouwen op de bewezen kwaliteit in het verleden. Al met al geeft de aanvraag de commissie het vertrouwen dat De Appel ook de komende jaren een aantal opvallende evenementen zal realiseren, die grootschalig zijn opgezet en waarin vakmanschap in elementen zoals acteren, aankleding, decor en muziek vakkundig samenkomen, maar die zich in mindere mate zullen onderscheiden op het gebied van de oorspronkelijkheid en zeggingskracht.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van De Appel als ruim voldoende. De organisatie is stabiel en de bedrijfsvoering is op orde. De groep heeft bovendien intussen veel ervaring met groot gemonteerde en complexe producties.

De Appel heeft een trouw publiek opgebouwd dat al decennia naar de voorstellingen komt kijken. Met name bij de grootschalige voorstellingen zijn de bezettingspercentages hoog. Toch vindt de commissie het totale publieksbereik van de groep niet groot voor een middelgroot gezelschap. Het beoogde publieksbereik voor de komende jaren is bovendien lager dan in de jaren 2009-2011. Het eigen theater is voor het bereik zowel een voordeel als een beperking. De ruimte kan goed worden omgebouwd en ingericht voor de verschillende voorstellingen en is bovendien goed voor de herkenbaarheid van het gezelschap. De publiekscapaciteit is echter beperkt en bovendien is het theater tijdens de voorbereidingen niet beschikbaar voor voorstellingen. Al met al leidt dit tot een forse investering in een relatief beperkt publieksbereik.

Verder vindt de commissie de stijging van de publieksinkomsten optimistisch ingeschat. Voor 2013-2014 gaat De Appel voor elk jaar uit van minimaal de omzet van het marathonjaar 2010. De commissie is er door de aanvraag niet van overtuigd dat elk jaar een omzet kan worden gegenereerd als in de marathonjaren van de vorige periode, vooral omdat die inkomsten moeten worden opgebracht door minder voorstellingen en minder toeschouwers. Gemiddeld zullen bezoekers dus aanzienlijk meer moeten gaan betalen, zelfs nog fors meer dan in het marathonjaar 2010. De gekozen vorm van clusters moet deze stijging realiseren, maar de aanvraag onderbouwt dit niet. Het publiekssucces is in de vorige periode volgens de commissie voor een deel te danken aan het feit dat er langere periodes hebben gelegen tussen de grote evenementen in. Dat draagt bij aan de ervaring bij het publiek van het meemaken van een speciale gebeurtenis. Door het jaarlijks organiseren van dergelijke grote evenementen ontstaat het risico van verzadiging bij het vaste publiek. Hier wordt in de aanvraag geen aandacht aan besteed, terwijl het een reëel risico is voor de begrote publieksinkomsten. De commissie heeft wel voldoende vertrouwen dat de begrote overige inkomsten gerealiseerd zullen worden. De Appel heeft veel Vrienden en werkt al jaren aan een goede verbinding met deze en andere relaties.

De marketing- en publiciteitsaanpak heeft De Appel in de aanvraag vrij algemeen en vooral kort beschreven. De Appel koppelt de marketing aan de beleving van de evenementen in het Appeltheater. De communicatie met het potentiële publiek over een specifieke productie wordt daarbij gevoerd vanuit het 'merk' De Appel. Daarbij worden online en offline middelen ingezet. Verdere concrete invulling geeft het plan niet. Het plan mist in de ogen van de commissie vooral ambitie om nieuw publiek te bereiken en te behouden. Zo formuleert de aanvrager in het plan geen heldere doelgroepen, ook niet bij de afzonderlijke projecten. Dat is volgens de commissie een gemiste kans, aangezien de inhoudelijke thema's daar wel aangrijpingspunten voor bieden. Aan de andere kant heeft De Appel een grote groep trouwe bezoekers, waarvan een deel 'Appelvriend' is. De betrokkenheid van het gezelschap met deze Vrienden is groot en ook overtuigend beschreven. Al met al zal de marketingstrategie van De Appel geen grote stijging van het aantal bezoekers opleveren, maar dat beoogt de groep ook niet.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve De Appel veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de

basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater maken. In vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt De Appel zich niet. De gekozen clustering van los te bezoeken producties vindt de commissie in dit kader onvoldoende onderscheidend als presentatievorm.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. Door de vestigingsplaats Den Haag waar het podiumkunstenaanbod groot is, levert De Appel geen bijdrage aan de spreiding. Bovendien plant de groep geen voorstellingen buiten de standplaats.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

De Appel vraagt voor de periode 2013-2016 een bijdrage van 1.896.880 euro van de gemeente Den Haag. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, leidt dit tot een stevige lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

De Appel vraagt een toeslag aan voor de ontwikkeling van nieuw, Nederlandstalig repertoire, voor de ontwikkeling van jong (acteer)talent en voor het bieden van kansen aan aankomende regisseurs.

De ontwikkeling van acteertalent past in de ogen van de commissie niet bij de toelichting op de toeslag, die spreekt over het bieden van ruimte aan nieuwe makers. Bovendien zou dit ook binnen de reguliere producties van De Appel gerealiseerd kunnen worden.

De overige activiteiten passen wel binnen de regeling. De commissie oordeelt echter negatief over deze twee onderdelen. Het laten schrijven van nieuw repertoire hoort tot de reguliere activiteiten van een gezelschap als De Appel, gericht op de eigen artistieke ontwikkeling. Op basis van het plan is de commissie niet overtuigd dat de effecten van de nieuwe werken de eigen groep overstijgen en de nieuw geschreven dramateksten door meer dan alleen het eigen gezelschap gespeeld zullen worden. De beschrijvingen zijn dusdanig summier dat niet te bepalen is of navolging zal kunnen worden verwacht. Ook blijkt uit de aanvraag geen navolging op dit gebied uit het verleden.

Hetzelfde geldt voor de wijze waarop De Appel de verdere begeleiding van jonge regisseurs voorstelt. Die laat een bestaand gezelschap zien dat wel een jonge garde makers aan zich verbindt, maar de commissie mist een duidelijk plan van aanpak voor talentontwikkeling en doorstroming van die jonge makers. Daardoor is zij niet overtuigd van de bijdrage aan de ontwikkeling van de podiumkunsten breder dan de producties van De Appel zelf.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Toneelgroep De Appel te honoreren voor zover het budget dat toelaat. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **1.080.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	200	900.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		900.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Bambie

Stichting Bambie

INLEIDING

Mimetheatergroep Bambie is gevestigd in Amsterdam en circa twintig jaar actief. Kernleden van de groep zijn Paul van der Laan en Jochem Stavenuiter. De laatste is sinds een jaar of twee de artistiek leider en zal dat de komende jaren ook blijven, terwijl Paul van der Laan betrokken blijft als speler en medemaker. Peter Floor is de zakelijk leider en de verkoop van de voorstellingen wordt gedaan door Bureau Berbee.

Bambie maakt toegankelijk, fysiek en beeldend theater voor de kleine en middelgrote zalen, in een volgens de aanvrager eigen stijl die door het publiek wordt herkend en gewaardeerd. De groep streeft de combinatie na van eenvoud en diepgang, helderheid en complexiteit. Herkenbare thema's worden vertaald in menselijk gedrag dat hilarisch of verontrustend is uitvergroot. De verhalen gaan over kleine figuren die worstelen met grote gevoelens. Het resulteert in energieke, woest ogende maar uiterst nauwkeurig choreografeerde voorstellingen, waarin Bambie het publiek meeneemt op een emotionele reis, aldus de aanvrager.

In 2013 heeft Bambie drie producties gepland. 'Bambie 17' wordt een voorstelling over moderne samoerai: in hoeverre heeft de man van nu nog iets aan de traditionele krijgskunst en aan noties als eergevoel en slagvaardigheid? 'Bambie de Musical' wordt een klein opgezette voorstelling voor een acteur -Paul van der Laan of Jochem Stavenuiter- en een muzikant. Zelfgeschreven liedjes, gezongen gedichten, worden door de muzikant op muziek gezet en vertolkt. Er wordt een 'BambieRambam Light' georganiseerd, een kortere versie van het reprisefestival 'BambieRambam'.

Bambie heeft in 2014 een 'BambieRambam' gepland in theater Korzo in Den Haag. In 'Cairo Calling' worden drie Bambie-acteurs en drie Egyptische acteurs geregisseerd door Guido Kleene. De voorstelling speelt zich af op een plein en gaat over dromen en pleinvrees. De eerste versie van de voorstelling wordt gemaakt en gespeeld in Caïro. Daarna wordt hij in Nederland afgemonteerd en uitgebracht als festivalproductie. De productie 'La Mama' (werktitel) gaat over opgroeien zonder moeder, waarbij twee actrices de gefantaseerde moeders belichamen. Naast de twee oudere actrices, onder wie Klaske Bruinsma, zal Jochem Stavenuiter meespelen. Hij zal eveneens de tekst schrijven.

In 2013 en 2014 wil Bambie in totaal 171 voorstellingen realiseren in het kleine en middencircuit. De groep vraagt hiervoor 513.000 euro aan, verdeeld over 136 voorstellingen in kleine zalen en 35 in middelgrote zalen. Bij alle activiteiten in 2013 en 2014 verwacht Bambie in totaal 15.850 bezoekers.

Bambie ontvangt een vierjarig subsidie 2009-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 308.332 euro. Voor die tijd kreeg de groep structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds negen voorstellingen van zes verschillende producties van Bambie bezocht, inclusief hernemingen tijdens BambieRambams.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Bambie als voldoende. Het vakmanschap van de groep is al jaren van hoog niveau, zowel van de kernleden als van de gastspelers en -makers. Dit vakmanschap bepaalt, met name door de timing en de energieke vorm, voor een belangrijk deel de signatuur van de groep en de oorspronkelijkheid van de producties. De groep was daarmee jarenlang beeldbepalend en heeft gezorgd voor ontwikkelingen in het bewegingstheater.

Naar het oordeel van de commissie is de zeggingskracht van de kenmerkende Bambie-producties in de afgelopen periode aan inflatie onderhevig. De makers spreken zich onvoldoende scherp uit over de centrale thema's die zij naar voren brengen, waardoor niet duidelijk wordt wat de noodzaak is van deze onderwerpen en thema's nu en op deze wijze. Daarbij gaan de verhalen die worden verbeeld zich in de voorstelling herhalen, zonder dat deze aan een nieuw perspectief worden gekoppeld. Daarmee verliezen de producties scherpte en zeggingskracht.

Het plan is op belangrijke punten nog onvoldoende uitgewerkt en in sommige gevallen is niet duidelijk wie aan de producties zullen meewerken. Dat maakt het niet gemakkelijk om een goed beeld van de beoogde producties te vormen. Dat is vooral een gemis bij de richtingen die Bambie verder wil onderzoeken, zoals muziektheater en locatieprojecten. Zo is bijvoorbeeld niet duidelijk wie de muziek voor 'Bambie, de musical' gaat componeren en uitvoeren. Bovendien zijn deze nieuwe richtingen in het plan nog oppervlakkig uitgewerkt. Het wordt daardoor niet duidelijk waarnaar de groep op zoek is en wat het (beoogde) resultaat zal zijn.

De summiere uitwerking van de plannen voor de komende jaren laten volgens de commissie te weinig ontwikkeling met betrekking tot de zeggingskracht zien. De onderwerpen en thema's worden aangestipt, maar de fascinatie van de makers en het perspectief van waaruit zij de onderwerpen benaderen, blijven onderbelicht. In het verlengde hiervan is de commissie eveneens kritisch over de plek die de 'BambieRambams' in het werk van de groep innemen. Volgens de aanvrager is het op het repertoire houden van alle eerdere producties niet alleen een marketinginstrument, maar ook van belang voor de eigen ontwikkeling. Het plan mist volgens de commissie echter een heldere reflectie op de oudere producties en wat deze nu, soms meer dan tien jaar na de première, nog voor betekenis hebben. Naar het oordeel van de commissie lijkt het concept van de BambieRambams los te staan van de beoogde, verdere artistieke ontwikkeling van het gezelschap.

Zowel organisatorisch als inhoudelijk lijkt Bambie nieuwe paden in te willen slaan. De keuzes in het plan voor samenwerkingspartners, nieuwe genres en ook internationale activiteiten blijven echter losse elementen. Door gebrek aan heldere en overtuigende reflectie blijft bovendien onduidelijk hoe die keuzes zich verhouden tot het werk in de afgelopen periode. In het licht van het advies over het meerjarige subsidie 2009-2012 is dat opvallend, aangezien de groep toen wel overtuigend beschreef langs welke lijn zij zich verder wilde ontwikkelen.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Bambie als voldoende. De groep presteert behoorlijk wat betreft het aantal voorstellingen en de hoeveelheid publiek. De bezoercijfers per voorstelling zijn in de afgelopen jaren gestegen en daarmee op een redelijk niveau in vergelijking met andere groepen. De gemiddelde publieksinkomsten zijn eveneens gestegen. Met de 'BambieRambams' heeft de groep bovendien een aansprekend concept in handen om nieuw publiek en nieuwe speelplekken aan zich te binden.

Tegelijk zijn de plannen die Bambie beschrijft om de ambities te realiseren zeer algemeen uitgewerkt, waardoor de commissie niet overtuigd is dat deze gehaald worden. De groep weet zich niet duidelijk te positioneren in het theaterveld en weet niet helder te beschrijven met welke producties zij zich op welke publieksgroep wil richten. Met festivals zijn nog geen concrete afspraken gemaakt voor de komende jaren. Evenmin maakt de aanvraag duidelijk hoe Bambie het festivalpubliek vervolgens bij de zaalvoorstelling wil krijgen. De plannen om nieuw publiek te bereiken liggen dicht bij wat de groep nu al doet. Daardoor is de commissie niet overtuigd dat de beoogde publieksgroei van jaarlijks twintig procent realiseerbaar is. Die beoogde groei is overigens ook niet in de begrotingscijfers voor de komende jaren terug te zien.

De publieksinkomsten in de afgelopen jaren zijn naar de mening van de commissie laag, zeker in het licht van het toegenomen publieksbereik. Bovendien staat tegenover de gewenste toename van het aantal toeschouwers in de komende jaren opvallend genoeg een aanzienlijke afname van de gemiddelde publieksinkomsten per voorstelling. Dit wordt in de aanvraag niet verklaard.

De commissie deelt de visie van de groep dat het werk ook internationaal geprogrammeerd kan worden. In zijn plannen voor 2009-2012 was er al sprake van om daar actiever in te worden, maar dat heeft naar het oordeel van de commissie te weinig resultaat opgeleverd. Het aantal voorstellingen in het buitenland was zeer beperkt en de speelplekken lijken willekeurig. Uit de wel gerealiseerde activiteiten wordt bijvoorbeeld niet duidelijk of de groep de focus heeft gelegd op een aantal landen of regio's. Daarbij heeft de groep geen internationale agent of impresario. De ambities voor de komende jaren zijn wat betreft het aantal speelbeurten te klein om te verwachten dat Bambie hier nu wel goede stappen in gaat maken. Het is overigens uit de begroting onduidelijk hoeveel inkomsten de groep realiseert met de buitenlandse voorstellingen.

Tot slot valt het de commissie op dat Bambie in de begroting jaarlijks een structureel tekort kent. Ter dekking van dit tekort rekent de aanvrager bijdragen uit de reserves toe aan de exploitatie. Het op deze wijze financieren van reguliere activiteiten leidt op termijn tot een sterk verslechterde financiële positie van de stichting.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Bambie tot de subdiscipline bewegingstheater/mime. Dit aanbod wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. Hoewel binnen enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mime-achtergrond actief zijn, wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit veel bewegingstheater geproduceerd. Vanwege het belang dat de commissie aan deze

subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van bewegingstheatergezelschappen als Bambie aan de pluriformiteit als voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is het werk van Bambie echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie is van mening dat Bambie een bijdrage aan de geografische spreiding levert. In vestigingsplaats Amsterdam is het podiumkunstenaanbod zeer groot. Uit de aanvraag blijkt echter dat in verhouding veel voorstellingen worden gespeeld buiten de grote steden, met name in de regio's Noord, Midden en Zuid. Daarmee draagt Bambie in ruim voldoende mate bij aan de spreiding van theateraanbod over het land.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Bambie heeft geen aanvraag voor structureel subsidie gedaan bij een provincie of gemeente.

TOESLAG

niet van toepassing

Bambie heeft geen toeslag voor innovatie aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Bambie te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)			513.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014		Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	136	3.000	408.000
Circuit midden	35	3.000	105.000
Circuit groot			
Basissubsidie voor 2 jaar			513.000
Toeslag			niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar			0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

t Barre Land

Stichting 't Barre Land

INLEIDING

't Barre Land is een toneelspelersensemble en repertoiregezelschap uit Utrecht. Vanuit de premisse dat toneel een ensemblekunst is, werkt 't Barre Land niet-hiërarchisch, continu en collectief. Het werk van de groep bestaat uit het ontwikkelen en spelen van nieuwe voorstellingen, het spelen van het opgebouwde repertoire in samenwerking met verwante gezelschappen en het bieden van ruimte aan derden voor onderzoek en ontwikkeling - het begeleiden en onderrichten van een jongere generatie in de traditie van de toneelspeelkunst. Nieuwe voorstellingen worden ontwikkeld onder de naam 't Barre Land, het spelen van het repertoire gebeurt in de 'Belgisch-Nederlandsche Repertoirevereniging De Veere', onderzoek en ontwikkeling is ondergebracht in Studio Snijzaal. 't Barre Land bestaat uit Floortje Bakkeren, Czeslaw de Wijs, Ingejan Ligthart Schenk, Vincent van den Berg, Margijn Bosch, Anouk Driessen, Martijn Nieuwerf en Florian Diepenbrock.

't Barre Land heeft zich meerdere stijlen eigen gemaakt. Het werk van de toneelspeler bestaat uit het telkens opnieuw formuleren. Het gaat daarin volgens 't Barre Land niet om het uitvoeren van een kunstje, maar om de kunst van het uitvoeren. De stijloefeningen van de afgelopen periode hebben het voor 't Barre Land mogelijk gemaakt met een moderne, dramaturgische blik te kunnen terugkeren naar de bronnen, de complete stukken.

Om ensceneringen te maken die niet horig zijn aan de plot, maar aan de ideeën van een stuk. Daarin blijft de machinerie van het toneel zichtbaar: vanuit de coulissen kijkend naar het grote schouwtoneel dat de wereld is, aldus 't Barre Land.

't Barre Land maakt de komende periode nieuwe voorstellingen op basis van werken uit de toneelliteratuur. Deze nieuwe voorstellingen worden gemaakt onder de volgende noemers:

1. Passagenwerken: een serie kluchten over geld, met werk van Scribe, Nestroy en O'Neill.
2. Phantasmagorieën: een serie droomstukken, met werk van Nabokov, Bernhard en Herzberg. Dichteres en toneelschrijfster Judith Herzberg is gevraagd een stuk te schrijven voor Anouk Driessen en Ellen Goemans.
3. Comedies Humaines: een serie grotesken, (dat wil zeggen: politieke clownerie), met werk van Heijermans, Valentin en Brecht.
4. The Waste Land: een serie boekbewerkingen, met werk van Beckett, Joyce en Pynchon. Een coproductie met Comp. Marius en De Singel, Antwerpen.

Het doorspelen van repertoire gebeurt onder de vlag van 'De Veere'. Aan de basis ligt een lijst van 33 stukken uit het gezamenlijke repertoire van Discordia en 't Barre Land. In overleg met de twee vaste theaters Frascati en Kikker wordt elke maand een stuk uit de lijst gekozen.

Losse edities vinden plaats in de Toneelschuur, het Grand Theatre, de Rotterdamse Schouwburg, Theater a/h Spui en Monty te Antwerpen.

't Barre Land wil in de jaren 2013 en 2014 136 voorstellingen realiseren in de kleine zalen, voor 8.160 bezoekers. Het daarvoor gevraagde subsidiebedrag is 408.000 euro. Bovendien vraagt 't Barre Land een toeslag van 81.600 euro.

't Barre Land ontvangt in de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 508.990 euro per jaar. Voor die periode werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De gemeente

Utrecht subsidieert de groep met een bedrag van 139.704 euro per jaar; de provincie met een bedrag van 64.400 euro. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 twaalf speelbeurten van negen producties van 't Barre Land bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van 't Barre Land als ruim voldoende.

Ondanks dit positieve oordeel, heeft de commissie een aantal punten van kritiek.

De producties van de afgelopen jaren waren wisselend van kwaliteit. In de producties herkent de commissie het vakmanschap van de leden van de groep. De liefde voor en kennis van de toneelhistorie klinkt door in de stukken. Op het podium is de interactie tussen de spelers onderling een belangrijke kracht, zoals in 'Der Theatermacher' en 'Laatste Dagen der Mensheid'. Bij de zeggingskracht van de producties heeft de commissie kritische kanttekeningen. 't Barre Land is een collectief met een niet-hiërarchische structuur.

Door deze structuur hebben de meeste producties van de groep geen sturende regie. Bij een aantal van de producties van de afgelopen periode, zoals 'Rosencrantz & Guildenstern are Dead', 'Fantasio' en 'Seks', heeft dat tot gevolg dat een duidelijke lijn ontbreekt. De elkaar opvolgende scènes vertonen weinig onderlinge samenhang, waardoor het voor het publiek moeilijk is om de noodzaak, de urgentie van de groep voor het maken van het stuk te volgen. Veel producties van 't Barre Land zijn intellectuele exercities. In de producties wordt het onderzoeksmateriaal dat hier uit voortkomt op het podium min of meer als 'ruw materiaal' gepresenteerd. De commissie vindt echter dat 't Barre Land weinig doet in de voorstellingen om dat onderzoek op een voor het publiek toegankelijke wijze te presenteren. Dat maakt dat producties van 't Barre Land voornamelijk voor een klein publiek van ingewijden interessant blijven. De plannen voor de toekomst worden in drie lijnen ondergebracht: nieuwe producties ontwikkelen en spelen ('t Barre Land), opgebouwd repertoire spelen in samenwerking met verwante gezelschappen (De Veere) en ruimte bieden aan derden voor onderzoek en ontwikkeling (Studio Snijzaal). De commissie vindt de samenwerking binnen De Veere de meest aansprekende lijn. Het concept van samenwerking met Discordia op het gebied van repertoire heeft in deze vorm op een goede manier naar buiten toe gezicht gekregen. Beide groepen hebben meer dan voldoende projecten gemaakt die de moeite van heropvoering waard zijn. Met betrekking tot de nieuwe projecten houdt 't Barre Land vast aan de eigen, herkenbare signatuur. De makers blijven zoeken naar wat zij willen met een tekst en blijven zichzelf bevragen. De groep trekt zich naar het oordeel van de commissie echter te sterk terug naar het eigen experiment. De in het plan opgenomen hoeveelheid namen, feiten en details die de makers tot inspiratie zijn, laten een groep zien die naar binnen gericht is; van een onderzoeksgeselschap waarbij de publieksgerichtheid minimaal is. Van de zeggingskracht van de plannen is de commissie dan ook niet overtuigd. De fascinatie van de makers is oprecht, maar in het plan wordt die onvoldoende vertaald in aansprekende voorstellingsplannen. Er is nauwelijks oog voor de uitwerking die de artistieke uitgangspunten kunnen hebben op het publiek. Op basis van het plan en de producties van de afgelopen periode ziet de commissie voornamelijk producties ontstaan die gericht zijn op een kleine groep van ingewijden. Daarmee trekt 't Barre Land zich met de nieuwe projecten naar het oordeel van de commissie te zeer terug in een niche.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

Het ondernemerschap van 't Barre Land beoordeelt de commissie als zwak. De nieuwe subsidiesystematiek dwingt 't Barre Land tot een substantieel lagere aanvraag ten opzichte van de vorige periode. De commissie begrijpt de keuze voor het zogenaamde krimpmodel en deelt de mening van de groep dat een groei-model niet realistisch zou zijn. De krimp zit voornamelijk in de formatie, waardoor de zes kernleden nog zes maanden per jaar in dienst zijn, plus een zevende verspreid over de speeldagen binnen De Veere. Het geplande aantal voorstellingen en bezoekers gaat in vergelijking daarmee slechts licht naar beneden, waarbij bovendien wordt opgemerkt dat de begrote activiteiten minder zijn dan de groep van plan is. Hierdoor ontstaat volgens de commissie echter een groot risico, met name binnen het vierjarige perspectief dat voor de regeling geldt. Met een gehalveerde formatie acht zij het niet realistisch dat 't Barre Land in de komende vier jaar de beoogde activiteiten zal kunnen uitvoeren. Vergelijkbare activiteiten werden tot nu toe immers met een aanzienlijk grotere formatie gerealiseerd. Het plan licht niet toe hoe dit wordt opgelost of gecompenseerd. De commissie ziet hierin een onvoldoende betrouwbare basis voor een collectief dat in continuïteit zal produceren.

Het gemiddelde publieksbereik van 't Barre Land is de laatste jaren laag, maar redelijk stabiel. Het begrote aantal bezoekers voor de periode 2009-2012 is echter lang niet gehaald. De aanvraag voor 2013-2014 gaat bij benadering uit van hetzelfde aantal bezoekers per voorstelling als in de afgelopen jaren. 't Barre Land heeft de ambitie om het beperkte bereik te vergroten dus losgelaten. Op zich kan een consolidatie van het aantal toeschouwers in de huidige tijd goed verdedigbaar zijn, maar de commissie is er niet van overtuigd dat het bereik niet groter zou kunnen zijn. Bovendien gaat de commissie ervan uit dat groepen zoveel mogelijk kansen en mogelijkheden willen zien en benutten, ook in tijden waarin tegen de stroom opgeroed moet worden. Die ondernemende houding leest de commissie te weinig terug in het plan.

Het ontbreken van ambitie om meer publiek te bereiken komt ook op het gebied van de marketing, promotie en publiciteit naar voren. 't Barre Land heeft geconstateerd dat de identiteit richting publiek diffuus was geworden, met name omdat de groep ook in grotere samenwerkingen opgaat en onder verschillende namen heeft gespeeld. In het plan noemt 't Barre Land dan ook een drietal verschillende identiteiten die de herkenbaarheid moeten vergroten. De herkenbaarheid naar het publiek zal in de ogen van de commissie echter niet toenemen op het moment dat 't Barre Land zichzelf zal profileren onder drie verschillende noemers. Het trouwe publiek kan de weg hierin wellicht vinden, maar voor toeschouwers die minder bekend zijn met de groep is een dergelijke driedeling van activiteiten niet overzichtelijker. Verder omschrijft het plan in de ogen van de commissie vooral de bestaande bezoekers als doelgroepen. Daarbij wordt verder geen onderscheid meer gemaakt tussen doelgroepen voor de drie verschillende programmalijnen. Maar de aard van het werk binnen die drie lijnen kan verschillen, waardoor ook verschillende doelgroepen geïnteresseerd kunnen zijn. Het plan blijft echter zeer summier op dit punt, waardoor de commissie er geen vertrouwen in heeft dat 't Barre Land werkelijk een zo divers mogelijk publiek zal bereiken, zoals volgens het plan het streven is.

Met betrekking tot de eigen inkomsten valt op dat 't Barre Land de drempelnorm voor de afgelopen jaren niet haalt. Die wordt volgens de begroting voor 2013-2014 net gehaald, de

hogere streefnorm alleen met de overige subsidies meegeteld bij de andere inkomsten. Bovendien blijft de groep sterk afhankelijk van subsidies van de overheden. Verder vindt de commissie de verwachte publieksinkomsten per voorstelling laag. De afgelopen jaren waren deze inkomsten juist gestegen naar een reëler bedrag voor een groep die al jaren aan de weg timmert. In 2013-2014 worden lagere inkomsten per voorstelling verwacht. Het plan mist een toelichting op deze achteruitgang.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van 't Barre Land aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve 't Barre Land veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde instellingen die teksttheater spelen. Echter, in vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt 't Barre Land zich doordat de groep het onderzoek naar de kunst van het uitvoeren zichtbaar maakt in de voorstellingen. Daarmee is 't Barre Land echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. Uit het plan blijkt dat de voorstellingen voornamelijk in de grote steden worden gespeeld, waardoor de groep in verhouding weinig bijdraagt aan de spreiding van aanbod naar plekken waar relatief weinig aanbod is. Door de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert 't Barre Land geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

De groep heeft voor de periode 2013-2016 van de gemeente Utrecht een structureel subsidie gevraagd van 150.000 euro. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is er sprake van een stevige lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

't Barre Land vraagt een toeslag van 81.600 euro aan om onder de titel 'Studio Snijzaal' in de komende jaren ruimte te houden voor de ondersteuning van toneelspelers en gezelschappen die bij 't Barre Land aankloppen. De toeslag zal toekomen aan nieuwe groepen, die daarmee onderzoek kunnen doen naar hun stijl en naar de traditie van toneelspelen. Het gaat onder andere om de collectieven Tijdelijke Samenschooling, Zomergasten, De Theatertroep en wie zich verder nog zal aandienen. Met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Toneelschool Arnhem is afgesproken om minimaal één keer per jaar een project te begeleiden.

De commissie is van oordeel dat er geen sprake is van innovatie van het aanbod. De aanvraag van 't Barre Land kwalificeert de commissie als het bieden van een plek aan nieuwe makers. Onder de titel 'Studio Snijzaal' stelt 't Barre Land andere groepen in staat om (voor) onderzoek te doen ten behoeve van eigen producties. Dit zijn in de ogen van de commissie

geen vernieuwende activiteiten, maar eerder ondersteunende activiteiten voor nieuwe groepen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van 't Barre Land te honoreren voor zover het budget dat toelaat. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		489.600
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	136	408.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		408.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

BEUMER&DROST

Het Toneelschap BEUMER&DROST

INLEIDING

BEUMER&DROST maakt beeldende theatervoorstellingen voor een breed (familie)publiek met als ingrediënten film, mime, muziek en taal. Profiterend van de rijkdom van de Nederlandse taal maakt de groep toneel met een universele thematiek. Daarmee wil het gezelschap de creativiteit en de fantasie van de jonge kijkers aanspreken. BEUMER&DROST maakt voorstellingen over menselijk gedrag, vriendschap, verlangen en liefde, maar ook over misverstanden. De voorstellingen komen vanuit improvisaties tot stand. Uitgangspunt voor een productie is steeds een thema, onderwerp, een vorm of een idee. Bij het filmische theaterwerk is er een vooropgezet raamwerk dat wordt ingevuld tijdens de repetities.

De afgelopen jaren is een filmische theaterstijl ontwikkeld, waarbij in en uit de filmwerkelijkheid het toneel wordt opgestapt en de verschillende middelen samensmelten. Het filmische principe van spelen met dimensies en perspectieven is ook aanwezig in de toneelactie: er wordt gebruik gemaakt van miniatuurobjecten en maquettes. In het niet-filmische werk wordt de wereld bekeken vanuit een absurdistische invalshoek. Daardoor zijn de voorstellingen altijd een pleidooi voor de verwondering, aldus BEUMER&DROST. Mede-oprichter Loek Beumer bereikte in 2012 de pensioengerechtigde leeftijd en zal niet langer als uitvoerend artistiek leider functioneren. Peter Drost blijft als artistiek leider in overleg met Loek Beumer over de te volgen artistieke route. BEUMER&DROST is gevestigd in Deventer en Geraldine Verhoeven is zakelijk leider.

BEUMER&DROST maakt en speelt in 2013 en 2014 drie nieuwe producties en drie reprises. 'Hansa!' (2013) wordt een filmische theatervoorstelling als aftrap van het Culturele Seizoen in de Hanzesteden. 'Thuis' (2014) gaat over een van elkaar vervreemde vader en een zoon die op miraculeuze wijze de angstigste nacht uit hun leven beleven. De voorstelling heeft de vertelstijl van een emotioneel geladen 'blockbuster'. 'Bankzitters' (2014) is een voorstelling over reality-tv, die twee mensen uit de onderkant van de samenleving belicht die totaal geleefd worden door het televisieapparaat. De reprises zijn in 2013 'Padvindsters' en 'De Man met de Bakkebaarden'. In 2014 wordt 'Hansa!' hernomen.

BEUMER&DROST wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 220 voorstellingen realiseren voor de middelgrote zalen, maar speelt deze ook in de grote en kleine zaal, op festivals en op locatie. Daarbij worden 40.000 bezoekers verwacht. Voor 200 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd, voor een bedrag van 600.000 euro.

BEUMER&DROST wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 414.966 euro per jaar. Voor die tijd werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Van BEUMER&DROST hebben adviseurs van het Fonds in de periode 2009-2012 tien speelbeurten van vijf producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van BEUMER&DROST als ruim voldoende.

De commissie waardeert het vakmanschap van de makers en ziet dat ook terug in de producties van de laatste jaren. De producties worden zorgvuldig gemaakt, met oog voor detail. De humor heeft de boventoon, maar door een heldere regie wordt het nooit plat vermaak. De verschillende disciplines sluiten op elkaar aan door een goede timing en dito vondsten. Ook de acteerprestaties zijn over het algemeen goed en soms uitstekend. Het spelplezier van de makers werkt aanstekelijk op het publiek. De groep gaat niet door de hurken voor de jonge toeschouwers, maar maakt producties waarbij de jeugd en de volwassenen zich serieus genomen voelen. De vaak jongensachtige humor werkt bij de kinderen op de lachspieren en ook de volwassenen voelen zich aangesproken.

Wel vindt de commissie dat niet alle producties voldoende meerlagig zijn in hun inhoud of thematiek, om het publiek ook inhoudelijk bij de les te houden of zelfs uit te dagen.

De makers zetten hun talenten in om het publiek (van alle leeftijden) te raken, maar wanneer de producties inhoudelijk aan de oppervlakte blijven, wordt het geheel vluchtig. Dat gaat ten koste van de zeggingskracht van de producties.

De commissie ziet bovendien een stagnatie van de artistieke ontwikkeling van de groep in de afgelopen jaren. De groep heeft een herkenbare en op zich krachtige signatuur, maar die wordt eerder gekoesterd en verfijnd dan ontwikkeld of uitgediept. Zo worden de mogelijkheden van de combinatie van film en theater in de voorstellingen technisch verder uitgebreid, zonder dat daarbij de vorm of inhoud essentieel wijzigt. De producties, en ook de plannen voor de komende jaren, leveren weinig verrassingen op. Dat geldt ook voor de keuzes voor artistieke partners, waarin de commissie veelal bekende namen uit eerdere projecten terugziet. De groep verliest hierdoor oorspronkelijkheid, ook vergeleken bij andere makers, en dat vindt de commissie een groot gemis voor een groep die vakmatig goed is en een breed publiek weet te bereiken.

In de aanvraag worden de projecten voor de komende periode beschreven. In deze plannen ziet de commissie een voortzetting van de huidige werkwijze en type producties. In het advies voor de periode 2009-2012 heeft de commissie eveneens kritische kanttekeningen geplaatst bij de beperkte artistieke ontwikkeling van de groep, waardoor de producties een voorspelbaar karakter kregen. De omschrijvingen van de projecten en de keuze van de artistieke partners geven de commissie ook nu vooral vertrouwen in het vakmanschap van de makers. Dat zal leiden tot aanstekelijke producties door de scherpe timing, het spelplezier en de organische combinatie van meerdere disciplines. De groep gaat daarmee verder volgens het beproefde recept. De handtekening van de makers is dan nog wel zichtbaar, maar verliest aan betekenis doordat die niet meer verrast. Juist met het oog op het vertrek van Loek Beumer had de commissie behoefte aan een kritische artistieke reflectie. De commissie beschouwt zijn vertrek als een ingrijpende gebeurtenis. Een beschouwing van de artistieke consequenties voor de groep had naar haar oordeel in de aanvraag niet mogen ontbreken.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van BEUMER&DROST als ruim voldoende. De organisatie is relatief klein, maar de bedrijfsvoering is momenteel stabiel en financieel gezond. De commissie vindt dat BEUMER&DROST zich verder goed bewust is van de doelgroep en de groep slaagt er in landelijk een vaste publieksgroep te bereiken.

Het verkoopbureau Hummelinck Stuurman is een sterke partner in de contacten met de zalen. Lokaal heeft BEUMER&DROST een samenwerkingsverband met VVV Deventer, waarmee het een groot en breed publiek kan bereiken.

Ondanks de resultaten in de afgelopen jaren vindt de commissie de aanvraag erg optimistisch over de verwachte groei in het publieksbereik. Een dergelijke verhoging van het publieksbereik per voorstelling is in de ogen van de commissie alleen haalbaar als daar een gedegen marketingplan onder ligt, met daarin een strategie over het bereiken en binden van extra publiek. De commissie vindt het plan in de aanvraag daartoe niet overtuigend. Het plan bevat nauwelijks nieuwe impulsen en borduurt voort op de bestaande praktijk. De beschrijvingen van het mobiel spelen en de schoolvoorstellingen zijn summier en weinig concreet uitgewerkt en geven niet aan in hoeverre zij bijdragen aan een groter publieksbereik. Bovendien doet Hummelinck Stuurman volgens het plan de basismarketing en wordt er nog een medewerker gezocht om vanuit het gezelschap de publiciteit te ondersteunen. Een ondersteunende medewerker is volgens de commissie geen stevige invulling voor deze functie, die erg belangrijk is voor het behalen van de beoogde resultaten.

Opvallend is dat ondanks een geplande verhoging van het publieksbereik per voorstelling de groep uitgaat van een consolidatie van de publieksinkomsten. Op dat vlak vindt de commissie het zakelijk deel van het plan van BEUMER&DROST niet goed uitgewerkt. Een logische consequentie van de verhoging van het publieksbereik zou ook een verhoging van de publieksinkomsten moeten zijn.

De begroting leunt sterk op de publieksinkomsten en het subsidie van het Fonds.

De gemeente Deventer en de provincie Overijssel dragen op projectbasis bij.

BEUMER&DROST werkt aan andere manieren om eigen inkomsten te verwerven, maar de verwachtingen daarvoor zijn blijkens de begroting zeer laag. De verwachte sponsoring in natura blijft daarbij buiten de begroting en dus buiten het zicht van de commissie. Al met al ziet de commissie hier een risico wanneer de publieksinkomsten tegenvallen. De afhankelijkheid van Fonds-subsidie kan dan sterk toenemen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van BEUMER&DROST aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er naast BEUMER&DROST veel groepen zijn in Nederland die zich bezighouden met jeugdtheater, namelijk binnen de basisinfrastructuur en in het ongesubsidieerde circuit. De producties van BEUMER&DROST onderscheiden zich volgens de commissie niet van het overige aanbod. Verschillende andere producenten bedienen zich van meerdere disciplines.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage van BEUMER&DROST aan de spreiding van podiumkunsten in Nederland als zeer goed. Uit de aanvraag blijkt dat in verhouding veel voorstellingen worden gespeeld buiten de grote steden, met name in de regio's Oost, Noord en West. Ook door zijn vestigingsplaats Deventer, waar het podiumkunstenaanbod relatief klein is, levert de groep een bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

De financiële bijdrage van de gemeente Deventer en de Provincie Overijssel aan BEUMER&DROST is neutraal. Er is weliswaar sprake van een bijdrage, maar die is projectmatig en dus niet structureel.

TOESLAG

niet van toepassing

BEUMER&DROST doet geen aanvraag voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van BEUMER&DROST te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		600.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	200	600.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		600.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

BonteHond

Stichting Theater- en productiehuis Almere

INLEIDING

BonteHond is een gezelschap en productiehuis voor jeugdtheater in Almere, opgericht in 2005. Artistiek leider is Noël Fischer en zakelijk leider is Roeland Dekkers. BonteHond is huisgezelschap van Schouwburg Almere en bespeelt de kleine en middenzaal en maakt voorstellingen op locatie. Ook wil het gezelschap het Nederlandse jeugdtheater artistiek ontwikkelen en het culturele klimaat in Flevoland voeden. BonteHond vindt dat theater deel moet uitmaken van de leefwereld van kinderen en jongeren en daarmee bijdragen aan zelfvertrouwen en verbeeldingskracht. BonteHond wil kinderen door de voorstellingen confronteren met de maatschappij. Het referentiekader is de veranderende samenleving en het gezelschap put uit 'new town' Almere als inspiratiebron. BonteHond hanteert een beeldende, fysieke stijl, die volgens het gezelschap aansluit bij de huidige beeldcultuur. In 2013 maakt BonteHond 'Dropwolf' (voor zeven jaar en ouder), een locatieproductie over het 'wilde' kind, aan de 'rafelranden' van de stad (Almere Poort). Theater en beeldende kunst komen samen in schaduwinstallaties. 'Opstand van de nerds' (vanaf negen jaar) is een fysieke, tragikomische voorstelling over bijzondere kinderen die afwijken van de norm. Vijf 'fysieke' acteurs voeden regisseur Noël Fischer met improvisaties voor een grof script, dat later aangescherpt wordt. 'Zebra Hop Hop' (voor drie jaar en ouder) is beeldend, fysiek muziektheater in zwart, wit en grijs tinten in een uitvergroete stripvorm. Live animatie ondersteunt de speelse vertelwijze.

In 2014 maakt het gezelschap 'Niets is wat het lijkt' (vanaf acht jaar), een interactieve, multimediale voorstelling op het grensvlak tussen fictie en realiteit. Door opdrachten via koptelefoons maakt ieder kind zijn eigen verhaal en ervaring mee. 'Weeshuis voor uitzonderlijke kinderen' (vanaf acht jaar) wordt gemaakt door Alexandra Broeder met kinderen van acht tot dertien jaar. Deze locatieproductie gaat over het overwinnen van je diepste angsten. 'Cowboys huilen niet' (vanaf zeven jaar) is een familievoorstelling in coproductie met het Belgische Laika, met live gezongen country songs over stoer en sterk willen zijn, maar soms ook willen huilen.

BonteHond plant in de periode 2013-2014 336 voorstellingen, voor een publiek van 29.500 toeschouwers. Voor 200 voorstellingen in kleine en middelgrote zalen en op locaties vraagt het subsidie aan voor een bedrag van 555.000 euro. BonteHond vraagt ook een toeslag voor innovatie van 111.000 euro. Hiermee wil de groep in het kader van publiekswerking jaarlijks twee kleinschalige locatieproducties laten maken door nieuwe makers.

BonteHond is tussen 2009 en 2012 als productiehuis opgenomen in de basisinfrastructuur en ontvangt een structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 377.758 euro per jaar. Van de gemeente Almere ontvangt de organisatie 157.700 euro en van de provincie Flevoland 130.957 euro per jaar. De Raad voor Cultuur heeft de activiteiten van de aanvrager gevolgd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zeer goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van BonteHond als zeer goed. Het gezelschap is relatief jong en heeft zich in korte tijd goed op de kaart gezet. De afgelopen jaren was BonteHond als productiehuis gericht op de ontwikkeling van nieuwe makers en daarnaast realiseerde het producties van artistiek leider Noël Fischer zelf. Dit is voor BonteHond een sterke combinatie gebleken, die heeft geresulteerd in verschillende goede producties en de ontwikkeling van interessante, nieuwe makers. BonteHond kiest voor relevante, maar ook lastige onderwerpen voor jeugdtheater. Met name door de sterke regie levert dit verrassende en geslaagde producties op. De achtergrond van Fischer als dramaturg blijkt goed te helpen om de juiste ingang en toon te vinden. 'Spoonface' vormde een hoogtepunt, waarin het moeilijke onderwerp van een ernstig ziek kind ook voor kinderen toegankelijk en invoelbaar werd gemaakt. De productie heeft grote zeggingskracht voor zowel kinderen als ouders, waar het sterke spel ook een belangrijke bijdrage aan levert. Fysiek spel gecombineerd met vormgeving, muziek, de soms weinige tekst en de goed gekozen locaties vormen een sterk geheel en de basis voor de oorspronkelijkheid van het werk van BonteHond. Het werk van Alexandra Broeder, waarin kinderen spelen, vormt daar een passende en herkenbare aanvulling op. Haar productie 'Kind' heeft een aansprekend verhaal en wordt voornamelijk gedragen door sterke beelden en overtuigende acteerpresetaties van de kinderen.

De commissie ziet BonteHond als een gezelschap dat goede producties maakt en interessante nieuwe makers een kans geeft. Uit de aanvraag blijkt dat BonteHond wil doorgaan op de ingeslagen weg. De aanvraag is bevlogen en helder geschreven, waarbij de commissie waardering heeft voor de manier waarop de instelling zichzelf positioneert in 'new town' Almere. De instelling betreft op verschillende manieren inwoners, en dan vooral kinderen, bij de beschreven projecten. Deze betrokkenheid zal volgens de commissie ook bijdragen aan de kwaliteit van de producties, zoals bij het project 'Dropwolf' en de locatieproducties in het kader van publiekswerking. De inbreng van betrokkenen en inwoners zal de zeggingskracht van de producties vergroten. De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de groep dit ontwikkelt, al zouden de betrokken makers en uitvoerenden volgens de commissie een betere afspiegeling kunnen zijn van de diversiteit van de Almeerse bevolking. De projectplannen voor de komende jaren zijn verder goed en uitgebreid beschreven. De commissie vindt de plannen origineel en de oorspronkelijkheid van de thematiek in combinatie met de vorm is ook in de plannen herkenbaar. Deze spreken dan ook tot de verbeelding. De commissie herkent verschillende lijnen in de plannen: de eigen producties van Noël Fischer, producties van gastregisseurs, de productie van Alexandra Broeder waar een intensief theateratelier voor kinderen aan voorafgaat en de activiteiten in het kader van de publiekswerking. De commissie ziet van de verschillende lijnen en projecten de eigen waarde in het geheel. Op basis van de producties in de afgelopen jaren en de beschrijvingen in de aanvraag heeft zij veel vertrouwen in de kwaliteit van de projecten.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap als goed. De organisatie is zeer actief in Almere en de rest van Flevoland. Daarbij werkt zij op een goede manier samen met andere culturele instellingen, wat naast artistieke meerwaarde ook voordelen biedt op het gebied van kostendeling, marketing en publieksbereik. De financiële basis is de afgelopen jaren steviger geworden en de opgebouwde reserve zorgt dat BonteHond tegen een stootje kan.

Uit de aanvraag blijkt dat in de verschillende plannen vanaf het begin wordt nagedacht over manieren waarop instellingen uit het netwerk betrokken kunnen worden. Dat leidt tot vruchtbare samenwerking en continue aandacht voor de financiering van projecten. De commissie vindt dit getuigen van goed ondernemerschap. Hieruit blijkt volgens de commissie bovendien dat BonteHond goed nadenkt over de spreiding van inkomsten over verschillende bronnen.

Wat betreft de publieksinkomsten was 2011 een goed jaar, wat verklaard wordt door het succes van de grootschalige locatieproductie 'Koolzaad'. De commissie vindt het realistisch dat deze inkomsten niet als maat zijn genomen in de begroting voor de komende jaren. De publieksinkomsten zijn voor het leeuwendeel afkomstig van uitkoopsummen. Deze zijn volgens de commissie voor de verschillende producties goed ingeschat en toegelicht. De begrote, overige eigen inkomsten zijn eveneens helder onderbouwd, al mist de aanvraag wel een toelichting op de fluctuaties in deze inkomsten over de jaren.

Een kritische kanttekening plaatst de commissie bij het beoogde publieksbereik. BonteHond verwacht minder bezoekers dan in het topjaar 2011, maar aanzienlijk meer dan in 2009 en 2010. De aanvraag mist een heldere toelichting op deze wisselende aantallen. Al met al is het geschatte publieksbereik vrij ambitieus in de ogen van de commissie. De positionering van BonteHond is sterk beschreven vanuit de positie in Almere, maar mist een heldere plaatsbepaling ten opzichte van andere jeugdgezelschappen. Die had het uitgangspunt naar podia en festivals in andere delen van het land kunnen verstevigen. In het marketingplan staat communicatie over bestaande producties centraal. De commissie mist hierin het sterke punt van de publiekswerking en -participatie. Gezien de manier waarop de groep in 2011 heeft gepresteerd en ook reprises van succesvolle producties beschrijft, heeft de commissie echter voldoende vertrouwen in BonteHond om de begrote publieksaantallen haalbaar te achten.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het aanbod van BonteHond schaart de commissie onder het jeugdtheater. De commissie constateert dat het aanbod van jeugdtheater groot is. Zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten maken jeugdtheater. Echter, het aanbod van BonteHond onderscheidt zich hier volgens de commissie van doordat het veelal om locatieproducties gaat, waarbij vooral de producties in Almere met een aan community-art verwante werkwijze tot stand komen. Hierin is BonteHond echter niet uniek. De commissie beoordeelt de bijdrage aan BonteHond aan de pluriformiteit van het theateraanbod in Nederland daarom als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De bijdrage van BonteHond aan de spreiding van podiumkunstaanbod over Nederland is volgens de commissie zeer goed. Door de vestigingsplaats Almere en de veelheid aan activiteiten die de groep daar realiseert, draagt BonteHond bij aan de spreiding. Bovendien blijkt uit de aanvraag dat BonteHond behalve in de regio Midden in verhouding ook veel voorstellingen in regio's als Noord en Zuid speelt. Daarmee draagt de groep eveneens bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

BonteHond vraagt structurele subsidie aan bij de provincie Flevoland van 130.000 euro en de gemeente Almere van 160.000 euro per jaar. Voor publiekswerking vraagt de organisatie een bedrag van 100.000 euro verdeeld over beide overheden. Indien deze subsidieaanvragen worden gehonoreerd, is er sprake van een stevige lokale en regionale bijdrage.

TOESLAG

toekennen

BonteHond vraagt een toeslag om jonge makers de kans te geven zich te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van locatietheater voor jeugd. De makers zijn volgens de aanvraag in artistieke kwaliteit autonoom, maar zij zijn wel dienstbaar aan het bereiken van nieuwe publieksgroepen voor BonteHond. Er worden voor de komende jaren vier locatieprojecten beschreven.

De commissie is positief over dit plan. Zij is van mening dat BonteHond in het verleden als productiehuis voor goede en interessante jonge makers heeft gekozen. Het gezelschap heeft door deze achtergrond als productiehuis een inspirerende omgeving gecreëerd, waar jonge makers in grote vrijheid aan de slag kunnen met deskundige coaching. De namen van jonge makers die in het plan worden genoemd, spreken de commissie aan. Daarbij komt dat zij het traject zoals dat beschreven wordt, sterk vindt. De makers krijgen veel ruimte, maar wel binnen kaders. Zo is het uitgangspunt van locatietheater voor jeugd een kader. Dit is volgens de commissie een spannende vorm van theater, die zich snel ontwikkelt. Daaraan levert BonteHond door dit plan een goede bijdrage. De commissie plaatst wel een kanttekening bij de thematische uitgangspunten, gekoppeld aan specifieke samenwerkingspartners en locaties, die vooraf door BonteHond worden bepaald voor de projecten. De gekozen thema's, zoals leven in detentie of ziekte en gezondheid, zijn immers tevens een keuze voor het publiek waar de maker zich toe moet gaan verhouden. Daardoor is de keuze voor het thema meer dan alleen een uitgangspunt, maar ook een belangrijk kader dat is vastgesteld voordat de maker aan het project begint. De commissie adviseert desondanks de toeslag toe te kennen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van BonteHond te honoreren. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		666.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaa (in euro's)
Circuit klein	30	45.000
Circuit midden	170	510.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		555.000
Toeslag		111.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		666.000
Gemiddeld per jaar		333.000

THEATER

De Brandstichting

Coöperatieve Vereniging De Brandstichting ua

INLEIDING

Coöperatieve Vereniging De Brandstichting realiseert al 33 jaar toegankelijke, muzikale voorstellingen voor kinderen tot zes jaar in schouwburgen en kleine zalen. Tevens ondersteunt, stimuleert en begeleidt De Brandstichting jonge talentvolle spelers, regisseurs en technici in hun eerste kennismaking met peuter- en kleutertheater. Een van de belangrijkste kenmerken van de voorstellingen van De Brandstichting is volgens de aanvrager het gebruik van verschillende disciplines, zoals dans, beweging, poppenspel, muziek en tekst. Een herkenbare theaterstijl die tot uiting komt in een mimische speelstijl, fantasierijke onderwerpen die aansluiten bij de belevingswereld van kleuters, een simpel plot, een grote inbedding in muziek, eenvoudige, vindingrijke beelden en humor, aldus de aanvrager. Voor de muziek is al enige jaren Kees van der Vooren de vaste componist. Meer recent is ook gewerkt met Fay Lovsky. Artistiek en zakelijk leider is Cees Brandt.

In 2013 wordt de kleutervoorstelling 'Keetje Clown' gemaakt, een solo door Cees Brandt waarin een man langzaam een metamorfose ondergaat naar clown.

In 2014 maakt De Brandstichting de peutervoorstelling 'Trusten', met een groot bed in een lege ruimte waaruit allerlei vormen ontstaan die een vervreemdende fantasiewereld creëren.

Twee jonge acteurs zullen het spel verzorgen. In 2014 wordt eveneens 'De Stofzuiger' gerealiseerd, een voorstelling voor kleuters over een luis in een stofzuiger.

De Brandstichting wil in de jaren 2013-2014 in totaal 160 voorstellingen realiseren voor kleine zalen, voor 15.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag aangevraagd van 480.000 euro.

CV De Brandstichting ontvangt momenteel geen structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten. Het gezelschap heeft incidenteel projectsubsidies ontvangen van het Fonds.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de kwaliteit van CV De Brandstichting als voldoende. Zij vindt Cees Brandt een sterk intuïtieve maker die heel beeldend werkt en met overtuigend vakmanschap een lange staat van dienst heeft opgebouwd. Kartonnen dozen worden onder zijn handen omgetoverd tot auto's en vliegtuigen en het publiek gaat er moeiteloos in mee. Deze beeldende kwaliteit maakt dat zijn voorstellingen ook voor de jongste kinderen toegankelijk zijn.

De kwaliteit van de producties waarvan registraties zijn meegestuurd vindt de commissie echter wisselend. Over het algemeen vindt zij de producties van voldoende kwaliteit. Ze zijn vakkundig en inventief gemaakt. Bovendien volgen ze meestal een vaste formule die ze herkenbaar en over het algemeen toegankelijk maakt voor jong publiek. De publieksparticipatie werkt niet altijd even goed. De improvisatie die daarmee gepaard gaat zorgt voor vertraging in de lijn van het verhaal; het haalt vaart en energie uit de voorstelling. De zeggingskracht lijdt daaronder.

De jarenlang beproefde manier van werken van De Brandstichting boet volgens de

commissie bovendien in aan oorspronkelijkheid. Het aanbod en de artistieke kwaliteit van jeugdtheater voor jonge kinderen, ook van twee jaar en ouder, zijn de afgelopen jaren gegroeid. Het werk van De Brandstichting is dan ook niet meer uniek of onderscheidend. De aanvraag voor de komende periode is volgens de commissie slordig geschreven en laat weinig energie zien voor ontwikkeling of vernieuwing in de komende jaren. De aanvraag ontbeert bijvoorbeeld een overtuigende artistieke visie op de toekomst. Er is wel aandacht voor talentontwikkeling en overdracht op jonge makers, maar deze is vooral gericht op het betrekken van jonge makers en spelers bij de eigen producties. Het plan laat niet zien dat deze werkwijze tot artistieke ontwikkelingen of vernieuwing van deze makers of het genre zal leiden. Daarbij komt dat De Brandstichting in de ogen van de commissie een nogal geïsoleerde positie in het veld inneemt. Uit het plan blijken weinig verbindingen met andere jeugdtheatermakers of -gezelschappen. Dit is volgens de commissie een gemis voor het gezelschap, omdat het tot inspiratie en ontwikkeling kan leiden. Zonder deze interactie met verwante makers dreigt de instelling aan vitaliteit en oorspronkelijkheid in te boeten. Over de gepresenteerde voorstellingsconcepten voor de komende jaren is de commissie gematigd positief. Deze zijn erg summier beschreven en bieden daardoor weinig zicht op de uiteindelijke producties en de kwaliteit daarvan. In de aanvraag wordt slechts beschreven waar de producties over gaan, maar niet waarom en hoe ze gebracht worden. Daardoor zijn ze nog weinig prikkelend en spreken ze niet tot de verbeelding. Ondanks de waardering voor de inventiviteit van Cees Brandt om van bijna niets iets te maken, vindt de commissie de concepten onvoldoende uitgewerkt om te vertrouwen op kwalitatieve producties.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van CV De Brandstichting als zwak. Dat ligt niet aan de prestaties in de afgelopen jaren: het gezelschap heeft een grote en trouwe kring van theaters die de voorstellingen regelmatig programmeren. De samenwerking met verkoopbureau Hummelinck Stuurman leidt dan ook tot lange speellijsten en veel bezoekers. De commissie is echter van mening dat de aanvraag op meerdere punten onder de maat is. De aanvraag legt om te beginnen veel nadruk op de noodzaak van structurele subsidie om de basis onder het gezelschap te verbeteren. Op zich kan de commissie deze motivering volgen. De ingediende jaarcijfers laten inderdaad een matige financiële gezondheid zien van de organisatie. De laatste boekjaren lieten echter wel positieve exploitatieresultaten zien, waardoor de situatie verbetert. De aanvraag laat echter ook zien dat het gevraagde subsidie voor een deel eigen inkomsten zal vervangen en dat is volgens de commissie een ongewenste ontwikkeling, zeker in de mate waarin dat uit de ingediende begroting blijkt. De eigen inkomsten zijn momenteel zeer goed, maar per saldo dalen deze in de begroting 2013-2014. Het gezelschap wil twee producties per jaar maken in plaats van een. Dat vertaalt zich wel in meer voorstellingen dan in 2010 en 2011, maar niet in hogere publieksinkomsten. Bovendien daalt het aandeel van de eigen inkomsten in de begroting voor de jaren 2013-2014 enorm, zodat de groep met het aangevraagde subsidiebedrag een hoge subsidieafhankelijkheid creëert. Bovendien acht de commissie de stijging van de totale lasten groot in verhouding tot de groei van het aantal voorstellingen. Doordat er meer nieuwe producties gemaakt zullen worden, waarvan per productie minder voorstellingen worden gespeeld, wordt de werkwijze van de organisatie per saldo inefficiënter. De verhouding tussen

de kosten aan de ene kant en het aantal activiteiten en de inkomsten aan de andere kant verandert immers in negatieve zin. Dat is volgens de commissie eveneens een ongewenste verschuiving.

De commissie merkt verder op dat uit de begroting blijkt dat de instelling de formatie gaat uitbreiden, onder andere met een zakelijk leider. De commissie vindt dit een goede keuze. Het is echter een gemis dat er in het plan nog geen profiel of beoogde invulling wordt genoemd. Het vooruitzicht van een ervaren zakelijk leider zou op enkele punten meer vertrouwen kunnen geven.

Het marketing- en publiciteitsplan van De Brandstichting is volgens de commissie ontoereikend, ondanks de resultaten in het verleden. De aanvraag mist bovendien ambitie op het gebied van publieksbereik. De groep wil groeien in aantal producties en voorstellingen, terwijl hierbij nauwelijks groei in het aantal bezoekers wordt begroot. Dat betekent dat er per voorstelling minder bezoekers worden verwacht. Dit wordt niet toegelicht in de aanvraag. Het marketingplan biedt ook weinig aanknopingspunten om nieuw publiek te bereiken. Zo positioneert De Brandstichting zich slecht ten opzichte van andere instellingen en kent het plan geen analyse van de beoogde doelgroepen en een daarbij passende, gerichte marketingstrategie. Er worden wel marketing- en publiciteitsmiddelen benoemd, maar van een samenhangende en gerichte visie op marketing is geen sprake.

Tot slot vindt de commissie dat het ingediende zakelijk plan, inclusief begroting, veel slordigheden bevat. Dat maakt een goede beoordeling lastig. Zo wordt er voor meer voorstellingen subsidie aangevraagd dan De Brandstichting volgens het prestatieoverzicht van plan is te gaan spelen. Het plan is bovendien niet opgesteld naar de richtlijnen van het Fonds Podiumkunsten, waardoor essentiële onderdelen niet zijn opgenomen. Ook wordt de gevraagde subsidiehoogte niet gemotiveerd.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van CV De Brandstichting aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve De Brandstichting veel groepen zijn in Nederland die zich bezighouden met jeugdtheater, zowel binnen de basisinfrastructuur als in het ongesubsidieerde circuit. De producties van De Brandstichting onderscheiden zich, volgens de commissie, niet van van dit brede bestaande aanbod. Verschillende andere producenten bedienen zich van meerdere disciplines en richten zich op de jongste kinderen.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage die CV De Brandstichting levert aan de spreiding van activiteiten vindt de commissie ruim voldoende. Uit de aanvraag blijkt dat er veel voorstellingen gespeeld worden buiten de grote steden, met name in de regio's West, Zuid en Midden. Daarmee draagt De Brandstichting bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is. Door de standplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert het gezelschap geen extra bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

CV De Brandstichting heeft geen structureel subsidie aangevraagd bij de provincie of gemeente.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van CV De Brandstichting niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

480.000

THEATER

Carver

Stichting Carver

INLEIDING

Carver is een in 1990 opgericht mimegezelschap, gevestigd in Amsterdam. Artistiek leider van het gezelschap is Bepie Melissen. Carver maakt theater dat op soms hilarische, maar altijd schrijnende wijze het droevige geploeter van gewone mensen toont. De groep kiest onderwerpen uit de werkelijkheid van alledag en omdat de voorstellingen fragmentarisch zijn en meer worden opgebouwd uit losse situaties dan dat ze een dramaturgisch geheel vormen, hebben ze vaak een documentair karakter. Volgens Carver raakt hun absurdistisch theater aan komedie, maar dan toch altijd met weemoed en een vleug tragiek. Het schaarst zich onder mime, maar wringt zich uit de beperkingen van dat genre. Het is bewegingstheater met taal, of het is teksttoneel zonder tekst. De zakelijke leiding is in handen van Marie-Anne Rudolphi. Carver wil de komende jaren de stijl uitbreiden en toegankelijk maken voor een nieuwe generatie theatermakers en -kijkers. Het plan staat uitdrukkelijk in het teken van het bestendigen en overdragen van de eigen verworvenheden van het gezelschap naar een jongere, nieuwe generatie theatermakers. Dit gebeurt in de zogenoemde Carverkeuken-producties en de Carver Special Edition projecten. De Special Editions zijn producties voor de Parade en andere zomerfestivals, bedoeld om beginners met de Carvermethode in aanraking te laten komen, bijgestaan door ervaren makers en spelers. In de de producties van Carverkeuken krijgen deze makers vervolgens de kans een eigen productie te maken, begeleid door en gecoacht door Bepie Melissen.

In 2013 vindt eerst de afronding plaats van de tournee van 'Café Lehmitz', een herneming van een van de eerste Carver-producties uit 1991. Daarna wordt de eerste productie van Carverkeuken gemaakt: 'Tierische Liebe', een voorstelling van Christina Flick en Bram Coopmans, naar de gelijknamige documentaire van Ulrich Steidl. Hierin staat niet direct de dierenliefde centraal, maar de eenzaamheid van deze mensen. In de Carver Special Edition 2013 wordt de 'talentindustrie' als uitgangspunt genomen. In het najaar 2013 wordt gestart met de productie 'Geknipt en geschoren', geïnspireerd op het verhaal 'Haircut' van Ring Lardner. Via de kapper van een ooit goed lopende kapperszaak wordt de grens afgetast tussen droom en werkelijkheid.

De tweede Carverkeuken productie wordt het eerste nieuwe project in 2014. Hierin krijgen makers uit de Carver Special Edition 2013 de mogelijkheid een eigen productie te maken. Later dat jaar wordt de productie 'Kind/Seven-up' gemaakt, met als uitgangspunt: hoe dicht staan we als kind bij de volwassene die we later zullen worden? De voorstelling is geïnspireerd op de Engelse documentaire 'Seven-up', waarin een aantal mensen vanaf hun zevende verjaardag (in 1964) om de zeven jaar wordt gevolgd.

Carver wil in 2013 en 2014 in totaal 180 voorstellingen realiseren in het middencircuit. Hiervoor is een totaalbedrag van 810.000 euro gevraagd. Daarnaast zijn er totaal 50 voorstellingen in het kader van de Carverkeuken gepland, waarvoor een toeslag voor innovatie van 162.000 euro wordt gevraagd. Bij alle activiteiten tezamen verwacht Carver 41.000 bezoekers in 2013 en 2014.

Carver ontvangt in 2009-2012 een vierjarig instellingssubsidie van het Fonds Podiumkunsten. In 2011 bedraagt het subsidie 419.798 euro. Voor die tijd ontving Carver

structurele subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben van Carver in de periode 2009-2012 vijf voorstellingen van twee verschillende producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Carver als voldoende. Zij waardeert vooral de manier waarop de groep door goed spel alledaagse onderwerpen en 'kleine thema's' met gevoel voor detail tot in het absurde uitvergroot en daarmee de tragedie van het leven zichtbaar, soms invoelbaar maakt. Door het grote vakmanschap en de oorspronkelijke invalshoeken heeft de groep in meer dan twintig jaar een eigen signatuur opgebouwd en jarenlang een rol vervuld in de ontwikkeling van het bewegingstheater in Nederland.

De kwaliteit van de gerealiseerde producties in de afgelopen periode vindt de commissie wisselend. Met 'Kapitein Fub' leek Carver een nieuwe, aanmerkelijk abstractere richting op te gaan, maar deze was in de daaropvolgende productie niet terug te zien en evenmin in de plannen voor de komende jaren. Ondanks het goede spel in 'Steeds meer mensen vieren hun verjaardag niet' konden met name de tekst en dramaturgie van deze productie onvoldoende overtuigen.

De opzet van het plan voor de komende jaren valt min of meer in twee delen uiteen: enerzijds twee Carver-producties en anderzijds de ontwikkeling van jonge spelers en makers door middel van een Carver Special Edition plus de Carverkeuken waarin jonge makers een stap in hun ontwikkeling kunnen maken. De uitwerking van de plannen voor de Carver-producties 'Geknipt en geschoren' en 'Kind/Seven-up' zijn summier. De groep lijkt te kiezen voor onderwerpen en thema's die passen in de lijn van het werk van de groep. Op basis van de uitwerking ontstaat een beeld van gedegen, maar weinig nieuwsgierig makende producties. Los van het verwachte vakmanschap dreigt het werk een herhaling van zetten te worden. Daarbij wordt niet scherp beschreven wat deze producties voor de ontwikkeling van het eigen werk en de signatuur betekenen. Dat gaat ten koste van de oorspronkelijkheid van het werk. Ten aanzien van de activiteiten gericht op jonge spelers en makers is de commissie eveneens kritisch. In de lopende periode is onder de noemer Carver Special Edition de productie 'Het Schoftendiner' gerealiseerd, dat een geslaagde festivalproductie was. Het plan laat echter op cruciale onderdelen vragen onbeantwoord. Zo wordt niet duidelijk omschreven wat de Carver-methode is waarmee deze producties worden ontwikkeld en met name wat deze bijdraagt aan de ontwikkeling van de jonge spelers. Evenmin is duidelijk wat de invloed van de afgelopen producties is op de ontwikkeling van de spelers of wat de meerwaarde voor de spelers is vergeleken met de Carver-producties, waaraan ook jonge makers en spelers (zullen) meewerken.

Deze kanttekeningen gelden eveneens voor de Carverkeuken-producties, waarvoor een toeslag is aangevraagd. In dat opzicht is het beeld van de rol van Bepie Melissen in beide onderdelen, zoals die uit de aanvraag naar voren komt, meer die van een maker dan van een coach. Onder haar leiding worden de producties gemaakt, maar de wijze waarop de spelers en makers binnen de beschreven constellaties hun eigen inbreng kunnen leveren, blijft onderbelicht. Verder maakt de aanvraag niet duidelijk in hoeverre Carver actief wordt in de begeleiding van deze spelers en makers nadat zij aan een Carver Special Edition hebben

meegewerkt en eventueel een productie binnen de Carverkeuken hebben gemaakt. Hierdoor is niet duidelijk op welke wijze de makers worden voorbereid op en begeleid in de periode na deze projecten. Juist omdat Carver zo nadrukkelijk inzet op de ontwikkeling van spelers en makers ziet de commissie ook daarin een rol voor de groep weggelegd, die nu in het plan echter onderbelicht blijft.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Carver als voldoende. De groep heeft in samenwerking met Via Rudolphi in de afgelopen decennia een stabiele bedrijfsvoering en een flink netwerk van podia en (vast) publiek opgebouwd. In de Toneelschuur in Haarlem en Theater Bellevue in Amsterdam staat Carver al geruime tijd met succes in lange series geprogrammeerd. De gemiddelde publieksinkomsten zijn in vergelijking met andere groepen in dit circuit goed.

De aanvrager onderscheidt voor de komende jaren twee verschillende doelgroepen: het publiek voor de producties van Carver en een jonger publiek voor de Carver Special Editions en de Carverkeuken. In de aanvraag worden deze twee groepen echter niet duidelijk omschreven. Met name de relatief nieuwe, jongere doelgroep zou de aanvrager volgens de commissie beter voor ogen moeten hebben om die succesvol te benaderen. Het genoemde 'afwijken van gebaande paden' in de marketing is weinig specifiek uitgewerkt. De publieksbenadering zoals die in de aanvraag staat, is vrij traditioneel. Dat is waarschijnlijk voor het (vaste) publiek van de Carver-producties effectief, maar voor een jongere doelgroep niet vanzelfsprekend. Evenmin wordt helder of de aanvrager ernaar streeft om deze doelgroepen naar beide 'soorten' producties te krijgen.

Carver verwacht mede het publiek te kunnen (blijven) bereiken door de film- en televisiebekendheid van Beppie Melissen. Hoewel deze bekendheid zeker een aantrekkelijke werking kan hebben, ziet de commissie wel een risico in het feit dat het werk van Carver niet vergelijkbaar is met de recente rollen van Beppie Melissen in de tv-series en films. In het plan is weinig aandacht voor de manier waarop het publiek hierop wordt voorbereid.

Voor de komende jaren is een uitbreiding van de activiteiten gepland door producties te ontwikkelen met jonge spelers en makers. De Carver Special Editions zijn specifiek gericht op zomerfestivals en de producties van Carverkeuken op zowel festivals als de vlakkevloertheaters. Hoewel eerdere Carver Special Editions op festivals hebben gestaan en Via Rudolphi ook regelmatig met producties van andere makers op festivals staat, is het een gemis dat er voor de komende jaren nog geen concrete afspraken met festivals zijn.

In de financiering van de activiteiten valt op dat ondanks een lichte stijging van het gemiddeld aantal toeschouwers per voorstelling, de inkomsten per voorstelling (licht) dalen ten opzichte van 2009 en 2010. De organisatie zet daarnaast onder meer in op het verkrijgen van meer privaat geld uit fondsen en een Vrienden van Carver-groep, maar aangezien dit allemaal vrij nieuwe stappen zijn voor deze groep is succes niet direct verzekerd. Ondanks de nieuwe inspanningen voor meer eigen inkomsten neemt de subsidiebehoefte uit publieke middelen voor de komende jaren per saldo slechts marginaal af. Gezien het plan en de ambities ten aanzien van onder andere het aantal toeschouwers had de commissie een grotere verlaging verwacht.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Carver tot de subdiscipline bewegingstheater/mime, ondanks de inzet van tekst in de voorstellingen. Dit aanbod wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. Hoewel bij enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mime-achtergrond actief zijn, wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het gesubsidieerde circuit veel bewegingstheater geproduceerd. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is dat van Carver echter niet uniek. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van gezelschappen als Carver aan de pluriformiteit als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de geografische spreiding als neutraal. Carver is gevestigd in Amsterdam. Als een van de vier grote steden in Nederland waar een groot cultureel aanbod te zien is, levert de groep hiermee geen bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten. Behalve een substantieel aantal voorstellingen in Amsterdam en de andere grote steden is Carver met name zichtbaar in de regio West. Daarmee draagt Carver beperkt bij aan de spreiding van het aanbod over Nederland.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Carver heeft in de afgelopen jaren geen structurele subsidies ontvangen van de provincie of gemeente. Als een van de vier partners in Theaterzaken Amsterdam is voor Carver een aanvraag voor 37.500 euro per jaar ingediend bij de gemeente Amsterdam. Mocht die aanvraag worden gehonoreerd, dan is er daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Carver vraagt de toeslag voor de activiteiten in het kader van de Carverkeuken. Die activiteiten zijn gericht op het bieden van ruimte aan nieuwe makers. De commissie vindt het op zich waardevol dat de stijl en werkwijze van Carver met andere makers wordt gedeeld. Zij plaatst echter belangrijke kanttekeningen bij de invulling van dit onderdeel van het plan. Door de manier waarop de Carverkeuken in het plan wordt gepresenteerd, lijkt het vooral om een uitbreiding van de activiteiten van het gezelschap te gaan en minder om de ontwikkeling van talentvolle, nieuwe makers. Het plan gaat daarvoor te weinig uit van de eigen talenten en stijl van deze makers. Er wordt naar het oordeel van de commissie sterk gedacht vanuit het overdragen van de Carver-methode, terwijl niet wordt toegelicht waarom kennis van de werkwijze van Carver vooraf noodzakelijk is om zelf een productie te maken. Bovendien blijft onduidelijk wat de concrete aanknopingspunten worden voor talentontwikkeling van nieuwe makers. Omdat er ook weinig inzicht wordt geboden in de werkwijze tijdens de Carverkeuken blijft het onduidelijk wat het traject deze makers oplevert. Ook maakt de aanvraag niet duidelijk wat de nieuwe stap in de (beoogde) ontwikkeling van de betreffende makers wordt. Zeker voor de eerste productie in dit kader, 'Tierische Liebe', waarvan de makers dus bekend zijn, had het plan meer op die ontwikkeling in kunnen gaan.

De commissie is er uiteindelijk niet van overtuigd dat het effect van de Carverkeuken de eigen activiteiten van de groep overstijgt en bijdraagt aan de ontwikkeling van de podiumkunsten in Nederland. Daarom adviseert de commissie om, in het geval de groep in aanmerking komt voor basissubsidie, de gevraagde toeslag niet te verlenen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Carver te honoreren voor zover het budget dat toelaat. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		972.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	180	4.500
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		810.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Caspar Rapak

Stichting Caspar Rapak

INLEIDING

Caspar Rapak is de stichting waarbinnen Peter Zegveld zijn beeldende theatervoorstellingen voor kinderen produceert. Peter Zegveld is de bedenker, vormgever en tevens speler en verteller van de voorstellingen. Voor Caspar Rapak ligt de beeldende kunst ten grondslag aan de voorstellingen. Peter Zegveld toont kinderen dat zij hun eigen (levens)verhaal zelf kunnen uitvinden en vormgeven, door gebruik van beeldende middelen als schaduwprojectie, bewegende objecten, reusachtige schaalvergrotingen, geanimeerde tekeningen, verbazingwekkende decorwisselingen en originele uitvindingen. Het toneelbeeld, de menselijke figuren en objecten, alle apparatuur, is allemaal vormgegeven in de eigen stijl waarbij een heldere belijning en een cartoonachtig, kleurrijk aanzien samengaan met een robuuste tastbaarheid, aldus de aanvrager. Terugkerende thema's in de voorstellingen zijn: iemand die 'anders' is een bedreiging of een verrijking voor zijn omgeving, en het tonen van machtsrelaties en manipulatietechnieken van de massamedia. Bij het maken van de voorstellingen wordt hij ondersteund door (eind)regisseurs Dick Hauser en Mark Whitelaw en dramaturge Marijn van der Jagt. De zakelijke leiding wordt gedaan door Wouter Overgaww. Voor 2013 en 2014 heeft Caspar Rapak jaarlijks een nieuwe productie gepland. Voor 2013 is dat 'Kinderfeest TV'. Wanneer een televisie-uitzending niet doorgaat, richten de camera- en geluidsman hun camera en microfoon op het aanwezige (theater)publiek. Het effect dat dit veroorzaakt, zal het medium televisie demystificeren en geeft het begrip 'live' een nieuwe betekenis binnen de levende, eenmalige context van het theater, aldus de aanvrager. In 2014 wordt 'Goochel Opa' gemaakt, een voorstelling waarin de achterkant te zien is van een gelikte googelshow. Niet met een Hans Klok-figuur, maar met een grootvader in wie kinderen hun eigen opa kunnen herkennen. Een man aan wie een kind grootse eigenschappen toedicht, maar die in werkelijkheid kwetsbaar en feilbaar kan zijn. Caspar Rapak wil in 2013 en 2014 in totaal 110 voorstellingen spelen, voornamelijk in de kleine zalen. Hierbij worden 13.450 toeschouwers verwacht. Het daarvoor gevraagde subsidiebedrag aan het Fonds Podiumkunsten is 165.000 euro.

Caspar Rapak ontvangt voor de periode 2009-2012 een vierjarig subsidie van het Fonds van 167.196 euro per jaar. Voor die tijd ontving de groep structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zeven voorstellingen van vier producties (inclusief hernemingen) van Caspar Rapak bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit als voldoende. De beeldende kwaliteit van het werk overtuigt door het vakmanschap van Peter Zegveld op dit terrein en bepaalt voor een belangrijk deel de oorspronkelijkheid van het werk van Caspar Rapak. In de producties van de afgelopen jaren was deze kwaliteit onmiskenbaar. Tegelijk blijft de zeggingskracht van de voorstellingen beperkt. Het publiek wordt weinig gestimuleerd om verder na te denken over de thema's. Naar het oordeel van de commissie ligt dat met name aan de kwaliteit van de

dramaturgie, de oppervlakkige verhaallijnen en de spelkwaliteit. In de productie 'Waarvoor is dat knopje?' wordt de hoofdlijn van het verhaal bijvoorbeeld regelmatig verlaten om uit te wijden op verschillende zijsporen, teneinde de mogelijkheden van beeldgrapjes zoveel mogelijk te gebruiken. Het spel is eveneens vaak dienend aan de beeldende kwaliteit, waardoor het weliswaar adequaat is, maar weinig betekenis toevoegt aan de voorstelling. De verhalen en op zichzelf interessante thema's, alsmede het spel dienen met andere woorden hoofdzakelijk als kapstok om aansprekende beelden te creëren.

Naar de mening van de commissie is in de plannen voor de komende jaren geen positieve ontwikkeling zichtbaar die zou kunnen leiden tot meer zeggingskracht in de voorstellingen. De gekozen thema's voor de komende producties zijn wederom interessant, maar de commissie ziet deze onvoldoende overtuigend uitgewerkt in de plannen. Zo zijn de verhaallijnen oppervlakkig, waardoor de suggestie wordt gewekt dat de thema's (wederom) vooral dienen als uitgangspunt om interessante beelden te maken. Daarbij is de commissie er niet van overtuigd dat deze thema's, in het bijzonder die van 'Kinderfeest TV' aansluiten bij de belevingswereld van vierjarigen. Verder is de wijze waarop veel van de beelden in de komende producties worden gecreëerd herkenbaar, dus ook hierin ziet de commissie weinig interessante ontwikkeling in het werk van Caspar Rapak.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie vindt het ondernemerschap van Caspar Rapak zwak. In tegenstelling tot het voornemen van de groep voor de afgelopen periode om meer publiek te trekken, ziet de commissie een neergaande lijn in het bereik. Met name in het aantal voorstellingen is sprake van een grote terugval. De groep schrijft dat nu de verkoop vanaf 2012 in eigen hand is genomen er positieve resultaten geboekt zijn. Dit wordt echter onvoldoende aangetoond. Zo ontbreekt een speellijst waaruit deze verbeterde resultaten zouden blijken. Verder zet de aanvrager onder meer in op een behoorlijke bijdrage uit sponsoring en private middelen. Dit is voor de organisatie een nieuwe ontwikkeling, waar een risico in schuilt. Daarbij komt dat de output en zichtbaarheid van Caspar Rapak beperkt zijn, waardoor het de vraag is of de groep een interessante partner voor private financiers kan zijn. Ook de stijging van de gemiddelde publieksinkomsten per voorstelling ten opzichte van de voorgaande jaren beoordeelt de commissie als optimistisch in het licht van financiële ontwikkelingen bij podia en scholen. In de begroting valt verder op dat de beheerslasten stijgen. Het aanstellen van een publiciteitsmedewerker zal hier zeker mee te maken hebben. De vrij algemene uitwerking van de marketing(plannen) maken het niet goed mogelijk in te schatten of deze stap noodzakelijk is, zoals de aanvrager schrijft. De noodzaak wordt naar de mening van de commissie niet onderbouwd.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Caspar Rapak aan de pluriformiteit als neutraal. Zij rekent het aanbod van de groep tot het jeugdtheater en daarvan is een aanzienlijk aanbod in Nederland, zowel van producenten in de basisinfrastructuur als in het vrije circuit. Ondanks de herkenbare, beeldende signatuur van Caspar Rapak-producties, vindt de commissie deze binnen dit brede, bestaande aanbod onvoldoende onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

Naar het oordeel van de commissie levert Caspar Rapak met het voorgenomen speelplan een ruim voldoende bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten. Behalve een groot deel van de voorstellingen in standplaats Amsterdam speelt de groep in verhouding veel in de regio's West, Oost en Midden. Daarmee levert de groep een bijdrage aan de spreiding van theateraanbod naar plekken waar weinig vergelijkbaar aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 is van de gemeente Amsterdam een structurele subsidie gevraagd van 37.000 euro per jaar. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Caspar Rapak niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

165.000

Compagnie Karina Holla

Stichting Schreeuw

INLEIDING

Stichting Schreeuw (Compagnie Karina Holla) is de stichting waarbinnen mimetheatermaakster Karina Holla voorstellingen produceert. Samen met zakelijk leider Henk van Riemsdijk en Alex Mooren vormt Karina Holla de kern van Compagnie Karina Holla, gevestigd in Amsterdam. Compagnie Karina Holla maakt originele voorstellingen die door een breed publiek gezien kunnen en moeten worden en speelt een toonaangevende rol in de internationale mime, aldus de aanvrager. Karina Holla werkt met mimespelers en de laatste jaren ook met dansers. In haar werk zoekt zij naar vitaliteit, de kracht van de fantasie en de durf om grenzen te overschrijden.

Karina Holla wil de komende jaren twee nieuwe voorstellingen ontwikkelen rond de thema's jongeren en identiteit, die ook als schoolvoorstelling verkocht zullen worden. 'PEST' (2013) gaat over pesten. Holla meent dat talentvolle mensen vaak gepest worden om hun vernieuwende ideeën. Zij put inspiratie uit haar eigen verleden en dat van twee van haar studenten, waaronder één Oost-Duitse studente, die in haar klas door neofascisten werd gepest. Met leerlingen van de theaterschool wil Holla een voorstudie maken. 'JUST KIDZ' (2014) gaat over het leven van Patti Smith en Robert Mapplethorpe, twee zoekende jongeren die er alles voor over hebben zichzelf in kunst vorm te geven en te uiten. Korte scènes worden afgewisseld met muziek van een drummer en een gitarist.

Compagnie Karina Holla plant in 2013 en 2014 80 voorstellingen op de kleine podia voor een publiek van 6.400 bezoekers. Het gevraagd subsidiebedrag is 240.000 euro.

Compagnie Karina Holla ontvangt momenteel geen structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten. De afgelopen jaren ontving de groep projectsubsidies van het Fonds Podiumkunsten, meest recent in 2011.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de Compagnie Karina Holla als voldoende. Als theatermaakster heeft Karina Holla een lange staat van dienst. Het theater dat ze maakt is oorspronkelijk, poëtisch en beeldend. De commissie vindt haar een intrigerende maakster. Zij levert al geruime tijd een bijdrage aan de mime in Nederland en heeft daar een duidelijke visie op. Op basis van het verleden beschouwt de commissie haar als een fenomeen, authentiek en expressief. 'Être Blessé', waarvan een live-registratie is ingestuurd, vond de commissie een geslaagde productie. In deze productie werd het bijzondere vakmanschap van Karina Holla zichtbaar in de verschillende presentatievormen. Ze toonde zich afwisselend sterk en kwetsbaar in een expressieve en groteske speelstijl. De commissie merkt evenwel ook op dat Karina Holla zich beweegt in een eigen universum. In haar praktijk is ze naar binnen gekeerd, waardoor zij volgens de commissie geïsoleerd kan raken. Een voorbeeld van deze geslotenheid is 'Fugu', waarvan ook een live-registratie is meegestuurd, een productie die de commissie vrij ontoegankelijk vond. Het publiek kreeg weinig handvatten, met als gevolg dat toeschouwers te zeer een eigen verhaal moesten construeren.

Hierdoor miste de voorstelling zeggingskracht.

De plannen voor de komende periode vindt de commissie mager. Er ontbreekt inhoudelijke onderbouwing en context voor de keuzes die gemaakt worden. Van de voorstelling 'PEST' krijgt de commissie geen goed beeld. Het wordt uit de beschrijving niet duidelijk hoe het thema behandeld zal worden en hoe het uitgangspunt theatrale invulling krijgt. De plannen missen uitwerking met betrekking tot vorm. De commissie heeft daarom onvoldoende vertrouwen in de zeggingskracht van 'PEST'. 'JUST KIDZ' vindt de commissie een risicovolle keuze. Het plan is thematisch interessant. Tegelijkertijd lijkt het eerder een tijdsdocument van de jaren zestig. De commissie is er op basis van het plan niet van overtuigd dat de beoogde overdracht op een publiek van jongeren zal slagen.

De nieuwe focus op jongeren en overdracht in de aanvraag past volgens de commissie bij de staat van dienst van Karina Holla. Met betrekking tot de jonge generatie van makers die zij bij haar projecten betreft, is de commissie positief. De uitvoerenden zijn goed en de commissie waardeert het dat Holla deze mensen aan zich weet te binden. Wel ontbeert de aanvraag reflectie op het feit dat Karina Holla zelf niet zal spelen in de voorgenomen producties. In het verleden drukte zij een herkenbaar stempel op de voorstellingen. In dat licht ziet de commissie dan ook een risico dat de producties minder oorspronkelijk zullen zijn.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Compagnie Karina Holla als zwak. Positief vindt de commissie de analyse van het mimelandschap en de eigen positie daarbinnen. Vanuit die positionering is een gerichte marketingstrategie mogelijk. Het marketingplan in de aanvraag is volgens de commissie echter standaard en gedateerd. De grote nadruk op jongeren in het publieksbereik is niet doordacht. De commissie vindt dat het aanbod niet klopt met de doelgroep. De aanvraag stelt zelf dat het publiek voornamelijk uit vrouwen van 30 tot 60 jaar bestaat, met uitzondering van de Randstad, waar de bezoekers ook 18 tot 40 jaar zijn. Dit is een magere doelgroepenanalyse, maar bevestigt wel de onbekendheid met jongeren. Een omslag naar een jongerenpubliek is op basis van de marketing en positionering volgens de commissie niet aannemelijk.

Resultaten uit het verleden en de plannen voor de toekomst maken de beoogde groei van het aantal voorstellingen en bezoekers niet realistisch. Het gezelschap heeft de drempelnorm van 40 voorstellingen per jaar de afgelopen jaren niet gehaald. Beide nieuwe producties zullen volgens de aanvraag 40 keer spelen. De commissie acht die afzet te optimistisch. In de huidige situatie op de markt is het volgens de commissie geen voordeel dat Karina Holla zelf de verkoop van de voorstellingen op zich neemt, ondanks het voordeel van het persoonlijke contact. Met name voor de verkoop aan scholen, wat voor Compagnie Karina Holla een nog nauwelijks ontgonnen circuit is, zou een ervaren intermediair meer vertrouwen geven dat het beoogde aantal voorstellingen verkocht zal worden.

Tot slot neemt de groep een risico door de begrote inkomsten niet breder te spreiden. Naast de publieksinkomsten zijn de overige eigen inkomsten beperkt. In het verleden heeft het gezelschap op een aantal coproducten mogen rekenen, maar uit de aanvraag blijken geen afspraken voor de komende periode. Ook wordt er niet gerekend op bijdragen van andere publieke of private fondsen. De groei in de publieksinkomsten is volgens de commissie erg optimistisch begroot, omdat die grotendeels moet komen uit meer voorstellingen op scholen

en meer jongeren in het publiek. Wanneer die inkomsten tegenvallen, leunt de begroting zwaar op het gevraagde subsidie van het Fonds. Uit het plan blijken geen samenwerkingsverbanden, die een kleine instelling als Compagnie Karina Holla verder zouden kunnen brengen op organisatorisch vlak. Ten slotte merkt de commissie op dat de financiële basis van de organisatie niet sterk is; zowel de liquiditeit als de solvabiliteit is zwak.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Karina Holla tot de subdiscipline bewegingstheater/mime. Dit aanbod wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. Hoewel binnen enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mimeachtergrond actief zijn, wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit veel bewegingstheater geproduceerd. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van Karina Holla aan de pluriformiteit als ruim voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is dat van Karina Holla echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding per saldo als ruim voldoende. Door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Compagnie Karina Holla geen bijdrage aan de spreiding. De voorstellingen worden volgens het plan in verhouding veel buiten de grote steden gespeeld en daarmee draagt Compagnie Karina Holla bij aan de spreiding van het aanbod.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Compagnie Karina Holla doet geen subsidieaanvraag bij provincie of gemeente.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Stichting Schreeuw niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

240.000

Dood Paard

Stichting Dood Paard

INLEIDING

Dood Paard is een vanuit Amsterdam nationaal en internationaal opererend collectief van de toneelspelers/artistiek leiders Kuno Bakker, Gillis Biesheuvel en Manja Topper. Zakelijk leider is Marten Oosthoek en vanaf 2013 wordt Theater Frascati de thuisbasis van Dood Paard.

Met tekst als uitgangspunt maakt de groep maatschappelijk betrokken en vernieuwend toneel. Het oeuvre is opgebouwd uit nieuwe teksten, toneelstukken uit het wereldrepertoire en collagevoorstellingen. De producties worden op het repertoire gehouden zolang ze relevant blijven en gepresenteerd in het kader van 'STOCK'.

Voor Dood Paard is de essentie van theater de unieke en niet-herhaalbare interactie tussen speler en toeschouwer met behulp van voorgenomen en herhaalbare elementen. Het werk van Dood Paard kenmerkt zich volgens de aanvrager door het theatrale onderzoek en een vernieuwende dramaturgie. Dit heeft geleid tot een eigen stijl, die tegelijkertijd naïef en intelligent is. Die zoektocht is geen doel op zich, maar staat in dienst van de thema's van de voorstellingen. Dood Paard heeft in de loop der jaren een eigen spelopvatting ontwikkeld die de authenticiteit van de toneelspeler erkent. De toneelspeler verdwijnt niet in een personage, maar toont zijn interpretatie van en engagement met de rol. Daarbij is het erkennen van de aanwezigheid van het publiek essentieel, aldus de aanvrager.

Bij Dood Paard komt de ene productie voort uit de andere en reageert de ene voorstelling op de vorige. Het oeuvre is daarmee een doorlopend artistiek en politiek geëngageerd gesprek tussen de makers onderling enerzijds en tussen Dood Paard en het publiek anderzijds.

Door deze werkwijze is de keuze van het repertoire niet helemaal te voorspellen. Wel worden er drie categorieën in het werk onderscheiden, die in 2013 en 2014 allemaal aan bod komen.

- nieuwe Nederlandse toneelstukken: 'Een kerstvoorstelling-voor-het-hele-gezin' van Joachim Robbrecht en 'Botox Angels' van Rob de Graaf
- bestaande toneelstukken: een bewerking van William Shakespeares 'Antonius en Cleopatra' in coproductie met tg STAN
- montagevoorstellingen: een locatieproject op basis van 'De Idioot' van Fjodor Dostojewski, in coproductie met De Warme Winkel.

In 2013 en 2014 worden - in het kader van 'STOCK' en 'STOCK-Abroad' - de voorstellingen 'Long day's journey into the night', 'Wie is er bang voor Virginia Woolf?', 'Bye Bye', 'Reigen ad lib' en 'The Jew' gespeeld.

Dood Paard wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal tweehonderd voorstellingen spelen in kleine en middenzalen, waarvan zestig in het buitenland. Dood Paard rekent daarbij op 20.000 bezoekers. De groep vraagt voor de voorstellingen een basissubsidie van 690.000 euro. Dood Paard vraagt bovendien een toeslag aan van 138.000 euro. De toeslag vraagt het gezelschap voor de navolging die het werk en de werkwijze van Dood Paard vinden bij andere en nieuwe groepen, en voor het consequent ontwikkelen van nieuw toneelrepertoire.

Dood Paard ontvangt voor de jaren 2009-2012 een vierjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 642.580 euro per jaar. Voor die tijd ontving Dood Paard subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Van de gemeente Amsterdam ontvangt Dood Paard in de periode 2009-2012 jaarlijks een subsidie van 107.970 euro. In de periode

2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds vijftien voorstellingen van tien verschillende producties van Dood Paard (inclusief voorstellingen uit 'STOCK') bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie vindt de artistieke kwaliteit van Dood Paard goed. Het werk is altijd herkenbaar, of het nu gaat om een stuk uit het wereldtheaterrepertoire of een nieuw geschreven tekst. Over de wijze waarop engagement en theater verbonden worden is de commissie positief. De door de groep genoemde naïviteit en intelligentie zijn herkenbaar. De onderzoekende kwaliteit van de vaste artistieke kern draagt daaraan bij en de groep slaagt er goed in om andere interessante makers aan zich te koppelen. Door bij iedere productie te onderzoeken wat de kern van het stuk (in deze tijd) is, slaagt de groep erin zich te blijven ontwikkelen. Toch tekent de commissie daarbij aan dat niet alle producties in de afgelopen periode even geslaagd waren. Soms ontbeerde een voorstelling een voldoende heldere dramaturgie en soms was de tekst(bewerking) niet scherp genoeg.

Uit de plannen voor de komende jaren blijkt dat Dood Paard nog steeds met enthousiasme nadenkt over wat de groep wil doen en vertellen. De drie repertoirelijnen waarlangs Dood Paard zijn producties ontwikkelt, worden in de komende jaren voortgezet en de beschreven plannen maken de commissie nieuwsgierig. Voor een aantal producties wordt samengewerkt met een nieuwe generatie theatermakers, wat tot interessante confrontaties en producties kan leiden: van een familie- tot een locatieproductie. Het verbindende element blijft het maatschappelijke engagement en het steeds opnieuw definiëren wat theater is of ook kan zijn. Daarbij tekent de commissie wel aan dat de vorm van de producties inmiddels zo ver ontwikkeld is, dat alleen een zeer goed ingevoerd publiek bijvoorbeeld de reactie op eerder werk nog ziet. Voor een algemener publiek blijft vooral de typerende en wellicht ongrijpbare Dood Paard-stijl zichtbaar en dat heeft consequenties voor de zeggingskracht. Het plan gaat verder niet scherp in op de verschillen tussen producties in complexiteit en geschiktheid voor een breder publiek.

De stap om 'echt' huisgezelschap van Frascati te worden vindt de commissie vanuit artistiek oogpunt eveneens interessant, hoewel de uitwerking van deze nieuwe rol vooralsnog tot enkele ideeën beperkt blijft.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Dood Paard als voldoende. De nieuwe subsidiesystematiek van het Fonds vraagt van Dood Paard een nieuwe visie op de financiering van de activiteiten, aangezien de mogelijke bijdrage aanzienlijk lager wordt. De groep verwacht die teruggang onder andere op te vangen door verlaging van de beheerslasten. Zo zorgt het intrekken bij Frascati voor lagere huisvestingskosten en minder kosten voor onder meer publiciteit, productie en administratie. Ook wordt de aanstelling van de zakelijk leider beperkt. In hoeverre hiermee de beoogde besparing op overhead wordt gerealiseerd, wordt echter niet duidelijk uit de toelichting.

De groep slaagt er de afgelopen jaren in om veel voorstellingen te spelen, ook in het buitenland. In Nederland is er samenwerking met een geselecteerd aantal podia. Het valt de

commissie op dat Dood Paard weinig inzet op uitbreiding van dat netwerk. Met name buiten de Randstad is de groep beperkt te zien. Met de productie 'Botox Angels' wil Dood Paard wel een vervolg geven aan het succes van 'Freetown' op het gebied van verkoop en publieksbereik, maar over de wijze waarop de groep daarmee de positie bij meer theaters wil versterken, biedt de aanvraag weinig informatie. Op het gebied van marketing valt het de commissie bovendien op dat het plan beperkt inzicht biedt in de actiepunten die zijn geformuleerd op basis van een recent uitgevoerd publieksonderzoek. Dit alles maakt dat de commissie de begrote groei van het publiek ambitieus vindt.

Uit de begroting blijken vrij grote veranderingen in de inkomsten, mede om de teruggang in Fonds-subsidie op te vangen. Zo vraagt de groep een hoger subsidie van de gemeente Amsterdam. Ook voor het zoeken naar andere eigen inkomsten worden in de aanvraag verschillende goede ideeën genoemd. Deze missen echter vooralsnog een duidelijke uitwerking. Voor de beschreven activiteiten is bovendien een ander netwerk en andere marketinginzet nodig dan nu in de organisatie aanwezig is. Bovendien gaat de zakelijk leider terug in het aantal beschikbare uren, waardoor het ook qua tijd lastig wordt om nieuwe wegen te exploreren. Volgens de commissie bestaat er dus een reëel risico dat de ambities op dit punt niet zullen worden gerealiseerd.

Daar komt bij dat de commissie kritische kanttekeningen plaatst bij de begrote publieksinkomsten. Deze gaan ten opzichte van de afgelopen jaren fors naar beneden, vooral de inkomsten uit voorstellingen in Nederland. De aanvraag geeft hier echter geen toelichting bij. Gezien de grote inspanning die de groep moet leveren om nieuwe inkomsten te verwerven en kosten te besparen, is dit in de ogen van de commissie een serieus gemis.

De commissie heeft waardering voor de buitenlandse activiteiten van Dood Paard. De groep slaagt er al langere tijd in om jaarlijks in een aantal verschillende landen te spelen, hetgeen zeker voor teksttheater opmerkelijk is. De ambities wat betreft het aantal speelbeurten in het buitenland zijn de komende jaren vergelijkbaar met die van de afgelopen jaren. Wel schrijft de aanvrager dat hij het afzetgebied wil vergroten. Dat is op zich positief, maar naar welke landen en ten koste van welke andere landen of plekken is niet duidelijk. Daar tegenover staat dat de financiële bijdrage die de groep moet leveren aan het spelen in het buitenland, soms niet in verhouding staat tot de opbrengsten. In het kader van het ondernemerschap vindt de commissie dat niet positief.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie constateert dat er behalve Dood Paard veel instellingen in Nederland zijn die zich bezig houden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. Echter, in vergelijking met andere instellingen onderscheidt het werk van Dood Paard zich door de wijze waarop de groep zich verhoudt tot het wereldtheaterrepertoire, zijn (kritische) onderzoekende houding ten aanzien van theatermaken en de wijze waarop de groep dit zichtbaar maakt in de voorstellingen. Dood Paard is hierin echter niet uniek. De bijdrage van Dood Paard aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie daarom als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Dood Paard aan de spreiding van de podiumkunsten als neutraal. Met zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar een groot aantal instellingen aanwezig is, alsmede een ruim aanbod van podiumkunsten, draagt de groep niet bij aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat verreweg het merendeel van de geplande activiteiten in Nederland plaatsvindt in de vier grote steden, waarmee evenmin wordt bijgedragen aan de spreiding van het podiumkunstenaanbod over het land.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft de groep een bedrag van 195.000 euro per jaar aangevraagd bij de gemeente Amsterdam. Indien die aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Dood Paard vraagt een toeslag voor de navolging die het werk en de werkwijze van de groep volgens de aanvraag vinden bij andere en nieuwe groepen, alsmede voor het consequent ontwikkelen van nieuw toneelrepertoire.

In de argumenten die Dood Paard naar voren brengt voor een toeslag voor innovatie beschrijft de groep volgens de commissie in essentie wat Dood Paard doet. Onder meer het ontwikkelen van repertoire met schrijvers, de speelstijl en werkwijze, zijn kenmerkende aspecten van Dood Paard. De commissie merkt op dat het in de kunsten gebruikelijk is om te reageren en reflecteren op eerdere of andere kunstwerken. Dat deze verdiensten exclusief aan Dood Paard zijn verbonden en daarmee hebben bijgedragen aan innovatie van het aanbod van anderen is naar het oordeel van de commissie een te grote claim, die in de aanvraag niet wordt onderbouwd. Bovendien claimen andere groepen dezelfde navolging te hebben (gehad). Activiteiten die genoemd worden als lesgeven op de toneelscholen, internationale coproducties, workshops en nagesprekken zijn wat de commissie betreft activiteiten die veel andere gezelschappen ook ondernemen. Deze horen bij de reguliere productie- of marketingactiviteiten, dan wel tot educatieve activiteiten die zouden moeten leiden tot inkomsten. Met betrekking tot het ontwikkelen van nieuw repertoire acht de commissie het aantal nieuw te schrijven teksten in 2013 en 2014 te gering voor toekennen van de toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Dood Paard te honoreren. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 828.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag	Totaa
(in euro's)	(in euro's)	
Circuit klein	140	420.000
Circuit midden	60	270.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		690.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		690.000
Gemiddeld per jaar		345.000

Dries Verhoeven

Stichting Room with a view

INLEIDING

Room with a view ontwikkelt het 'installatietheater' van Dries Verhoeven. De groep werkt vanuit Utrecht en doet dat vaak met buitenlandse partners. De zakelijke leiding is in handen van Pieke Berkelmans. Volgens de aanvrager is kunst is er niet alleen om het denken en de kunstvormen van vorige generaties te tonen, maar ook om de huidige tijd in nieuwe beelden en woorden te gieten. Room with a view richt zich op een breed publiek, van de geofende kijker tot mensen die niet snel een theater bezoeken. Het opzetten van projecten buiten de theaterzaal is eerder regel dan uitzondering.

De vorm van het werk van Room with a view 'verleidt' de bezoeker, waarna een meer complexe inhoudelijke gedachte het startpunt vormt van een project. Juist in tijden van hernieuwd nationaal sentiment wil de groep zich in het werk verhouden tot de onbekende delen van de wereld die het leven dagelijks onzichtbaar beïnvloeden.

Room with a view kiest voor meer nationale zichtbaarheid. De organisatie kiest voor langere speelperiodes en meerdere presentatiemomenten per dag. Opvallende installaties staan regelmatig in het openbare leven van een stad, voor iedereen zichtbaar. Met de (multidisciplinaire) projecten slaat de organisatie een brug tussen theater- en museumpubliek. De activiteiten waarvoor in 2013 en 2014 subsidie wordt gevraagd bij dit Fonds zijn de nieuwe producties 'Ceci n'est pas un ...!', 'Mierenproject' en 'Spy Me', alsmede de herneming van 'Niemandslaan'. Voor 'Ceci n'est pas un ...!' wordt een geluiddichte glazen cabine middenin een stad geplaatst, waarbij toevallige voorbijgangers worden bevroegd over beelden die zij graag zien of juist vermijden. Binnen maakt een performer een enorm kabaal. Eenmaal per uur treedt het geluid van de box een minuut naar buiten. Op dat moment verbindt de buitenwereld zich met de binnenwereld in de cabine.

Met het 'Mierenproject' wordt een onthutsend, tragikomisch en ontroerend beeld van onze continue bewegingen over de aarde geschetst. In een grote vitrine staat een miniatuurlandschap opgesteld, dat een weergave vormt van de wereld. Daarin is de hoogte van de bergen gebaseerd op het Bruto Binnenlands Product van diverse landen. In dit landschap lopen miljoenen mieren die met vingercamera's worden gefilmd en geprojecteerd op de muren achter dit landschap. In 'Spy me' gaan bezoekers met een smartphone-applicatie in de trein van Amsterdam naar Utrecht tegenover een willekeurige onbekende zitten, waarbij een vertelstem de bezoeker verleidt om een potentiële terrorist te zien in deze andere treinreiziger. In 2013 en 2014 heeft Room with a view totaal 235 voorstellingen gepland voor 20.700 bezoekers. Aan het Fonds Podiumkunsten wordt subsidie aangevraagd voor 110 voorstellingen, alle in het kleinschalige circuit, wat leidt tot een subsidieaanvraag van 330.000 euro. Bovendien vraagt Room with a view een toeslag voor innovatie van 66.000 euro, voor innovatie op het gebied van speelplek en de daarmee bereikte publieksgroepen, het initiëren van samenwerkingsverbanden tussen instellingen die traditioneel nog van elkaar gescheiden zijn en het realiseren van innovatieve projecten in de publieke ruimte.

Room with a view ontvangt voor 2011-2012 een tweejarige projectsubsidie van het Fonds Podiumkunsten van in totaal 340.000 euro. Ook voor 2009-2010 ontving de groep een dergelijke subsidie.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zeer goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit als zeer goed. Wat de theaterperformances van Dries Verhoeven zo oorspronkelijk maakt, is de wijze waarop de individuele toeschouwer wordt aangesproken. Daarbij zoekt Dries Verhoeven de grenzen van het theater op en raakt aan die van de beeldende kunst. Dit wordt versterkt doordat er vaak geen sprake is van een lineaire vertelstructuur of een expliciet verhaal, maar wel een duidelijk onderliggend thema dat hij aan de orde wil stellen. Hij vertrekt daarbij vaak eerder vanuit beeld dan vanuit taal. Dit zorgt bij de toeschouwer voor een andere (kijk)ervaring. De toeschouwer, die eerder gezien kan worden als deelnemer aan een ervaring, wordt meegenomen in gebeurtenissen die een grote zeggingskracht hebben. Een algemene ervaring, zoals de confrontatie met mensen aan de andere kant van de wereld in 'Life Streaming', wordt een persoonlijke, individuele ervaring waar Verhoeven de toeschouwer over laat nadenken. Hij dwingt de toeschouwer tot reflectie en communicatie met zichzelf.

In de nieuwe producties die Dries Verhoeven wil realiseren wordt de artistiek-inhoudelijke lijn van de afgelopen jaren doorgetrokken: de beleving van de individuele bezoeker staat vaak centraal en de grenzen tussen de traditionele disciplines theater en beeldende kunst vervagen in zijn projecten nog meer. Een voorbeeld hiervan is de installatie 'Mierenproject'. Verder valt op dat er via verschillende kanalen gezocht wordt naar verbindingen met de samenleving, bijvoorbeeld via universiteiten. Daarmee creëert Dries Verhoeven op een aansprekende manier discussie, alsmede reflectie op zijn werk, die zich vervolgens weer in (de) producties vertaalt. Dit is vooral interessant omdat in de producties van Dries Verhoeven de focus nadrukkelijk op de individuele ervaring van de toeschouwer ligt. Van daaruit worden relaties gelegd met de samenleving, voornamelijk in het bijzonder in de stad en regio Utrecht. De plannen voor de komende jaren zijn fascinerend en maken nieuwsgierig naar de projecten. Tegelijk lijken de ideeën van Verhoeven over het uitwerken van zijn plannen enigszins te stagneren. Dries Verhoeven formuleert in zijn plannen niet altijd expliciet wat de kernthema's zijn van de producties, maar neemt vooral de rol aan van degene die bijna als antropoloog de toeschouwer een spiegel voorhoudt. De keuze van Dries Verhoeven om in 2013 minder nieuwe producties te ontwikkelen om daarmee de mogelijkheid te hebben zich te 'bewegen in een deel van de maatschappij waar geen kunst wordt gemaakt' vindt de commissie in dit licht interessant. Zeker wanneer deze ervaringen in toekomstige producties worden verwerkt.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie vindt het ondernemerschap van Room with a view goed. Wat allereerst in de aanvraag opvalt, is de weinig optimistische houding van de groep met betrekking tot de financieringsmogelijkheden in de komende jaren. Natuurlijk staan de budgetten van beoogde partners, podia en festivals alsmede fondsen en sponsors onder druk. Als een van de weinige podiumkunstinstanties heeft de aanvrager in de afgelopen jaren echter laten zien dat door gedegen samenwerking en doordacht produceren veel tot stand kan worden gebracht. Zo heeft de groep de afgelopen jaren met name in het buitenland een groot en stevig netwerk van festivals en podia opgebouwd, alsmede met coproducerende partners.

De komende jaren zal de band met buitenlandse partners bestendig en uitgebreid worden. De voorwaarde die de aanvrager hieraan verbindt, is dat de noodzakelijke financiën hiervoor afkomstig zijn van die partners.

De komende jaren zal de aanvrager zich ook (weer) meer gaan richten op Nederlandse partners, met name in de vestigingsplaats Utrecht. De in het buitenland opgedane ervaringen kunnen daarbij goed van pas komen. In het licht van de kandidatuur van Utrecht voor Europese Culturele Hoofdstad, is Room with a view een interessante partner. Het had voor de commissie dan ook voor de hand gelegen wanneer de Vrede van Utrecht een grotere rol in de plannen van de komende jaren zou spelen dan nu gepland staat.

Room with a view is een efficiënte en kleine organisatie, ook met meerjarige subsidie.

De commissie waardeert dat door samen te werken met andere producerende instellingen in Utrecht de kosten voor de 'back office' laag blijven, hoewel de wijze waarop dit georganiseerd wordt nog weinig concreet is uitgewerkt.

De plannen op het gebied van marketing en publiciteit zijn volgens de commissie niet goed beschreven. Zo is de positionering in het theater- en beeldende kunstveld niet sterk. Ook is de beschrijving van publiek en doelgroepen niet helder geformuleerd. Gezien de goede resultaten op het gebied van publieksbereik is dit opvallend. Door de partnerschappen met bijvoorbeeld festivals, maar ook met musea heeft de commissie er vertrouwen in dat de ambitie ten aanzien van het publieksbereik kan worden gerealiseerd.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het werk van Room with a view bevindt zich op het grensvlak van diverse theatrale subdisciplines, alsmede met de beeldende kunst. Afhankelijk van de productie is er in meer of mindere mate sprake van elementen uit het beeldende, locatie- en ervaringstheater. Dergelijk theater wordt (vrijwel) niet door instellingen in de basisinfrastructuur geproduceerd, en evenmin door ongesubsidieerde producenten. Wel zijn er meer groepen en makers in de beeldende kunsten en podiumkunsten actief op deze grensvlakken. Daarin is het werk van Room with a view niet uniek. De commissie vindt op grond van het eerste argument dat Room with a view een ruim voldoende bijdrage aan de pluriformiteit van het landschap levert.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. Door de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Room with a view geen bijdrage aan de spreiding. Uit het plan blijkt tevens dat de voorstellingen voornamelijk in Utrecht en de regio Zuid worden gespeeld, waardoor de groep in verhouding weinig bijdraagt aan de spreiding van aanbod naar plekken waar relatief weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft de groep van de gemeente Utrecht een structurele subsidie gevraagd van 100.000 euro per jaar. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

toekennen

Room with a view vraagt een toeslag voor het realiseren van kunstuitingen die de disciplines podiumkunsten en beeldende kunst overstijgen. De groep doet dat onder meer door samenwerkingsverbanden te initiëren tussen instellingen die traditioneel van elkaar zijn gescheiden en door bijvoorbeeld performatief werk in musea te presenteren.

De activiteiten waarvoor toeslag is gevraagd zijn naar het oordeel van de commissie moeilijk los te zien van de kernactiviteiten van de groep, aangezien deze verbonden zijn met de ontwikkeling van de producties. Zij vindt de toelichting op de beoogde innovatie echter overtuigend beschreven. Dit komt onder meer door de verbeelding die uit de projecten van Room with a view spreekt en de plekken waar ze worden vertoond, maar ook door de gekozen samenwerkingspartners. Deze zijn niet vanzelfsprekend aan het theaterveld verbonden en mede daardoor ziet de commissie mogelijkheden voor een effect dat groter is dan het eigen werk, ook buiten de podiumkunsten. De commissie vindt de projecten interessant omdat ze in potentie tot nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen leiden, andere betekenissen kunnen genereren en in hun vorm een vernieuwend presentatiekader bieden. Daarnaast is de commissie er van overtuigd dat de activiteiten tot extra kosten leiden die, doordat zij zich op een snijvlak van verschillende kunstdisciplines bevinden, lastig te financieren zijn. De commissie adviseert daarom de toeslag toe te kennen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Room with a view te honoreren. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		396.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaa (in euro's)
Circuit klein	110	330.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		330.000
Toeslag		66.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		396.000
Gemiddeld per jaar		198.000

Edit Kaldor

Stichting Kata

INLEIDING

Kata is een gezelschap uit Amsterdam rondom theatermaakster Edit Kaldor. Zakelijk leider is Anneke Tonen. Kata wil methoden en vormen ontwikkelen voor het maken van theater dat gerealiseerd wordt in samenwerking met mensen uit alle lagen van de samenleving. Theater dat start vanuit wat er bij mensen leeft en waarmee ook diegenen bereikt worden die normaal nooit met het theater in aanraking komen. De voorstellingen van Kata nemen het maatschappelijke leven als uitgangspunt. Thema's zijn immigratie en het precare bestaan van immigranten, extreme isolatie, generatieverschillen, mishandeling en het stervensproces. Kata werkt vaak met authentiek materiaal van de performers, die meestal geen professionele acteurs zijn. Het werk heeft daardoor een documentair karakter. De komende jaren zal Edit Kaldor een artistiek traject ontwikkelen genaamd 'Inventaris van onmacht', dat zal bestaan uit een doorlopend onderzoek naar het begrip onmacht. Daarbij wil Kata voorstellingen maken over het behoren tot een groep en daarbij ook de groep waaruit haar netwerk bestaat uitbouwen en verstevigen: langere samenwerkingsverbanden aangaan met vaste medewerkers, voorstellingen maken met grotere groepen performers, de doelgroepen via nieuwe strategieën bereiken, de relatie met de gemeenschap van toeschouwers centraal stellen en nieuwe speellocaties werven die buiten het theatercircuit liggen.

In 2013 maakt Kata 'Grond', een voorstelling waarin steeds meer performers op het podium een moment komen beschrijven waarop zij zich machteloos voelden. De transformatie van geïsoleerde statements naar het beeld van de massa vormt de metafoor van het stuk. In 2014 volgt 'Web of Trust', een vervolg op 'Or Press Escape' uit 2002. In dit vervolg worden verschillende protagonisten op verschillende plekken aangevuld met meerdere online performers, waarbij hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van sociale netwerksites. Behalve deze nieuwe projecten brengt Kata in 2013-2014 reprises van 'One Hour' en 'Woe'.

Kata wil in de jaren 2013 en 2014 90 voorstellingen spelen in de kleine zalen en op locaties voor 10.800 bezoekers. Het gezelschap vraagt voor deze speelbeurten een subsidiebedrag van 135.000 euro. Kata vraagt bovendien een toeslag voor innovatie voor zijn werk op het gebied van innovatieve werkmethode en grensoverschrijdende theatervormen, en voor het bieden van kansen aan jong talent.

Kata ontvangt momenteel een tweearig projectsubsidie 2011-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 250.000 euro. Ook voor 2009-2010 ontving het gezelschap een tweearig projectsubsidie.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Kata als voldoende. De zoektocht naar vernieuwende werk- en presentiemethodes, veelal resulterend in performatief en documentair theater, is in potentie interessant voor de ontwikkeling van de podiumkunsten. Dit wordt versterkt doordat Edith Kaldor beschikt over een interessant, internationaal netwerk, waarbinnen het partnerschappen aangaat in het internationale circuit van experimenteel

theater. Door een bijna antropologische benadering van de onderwerpen krijgen producties een sterk documentair karakter. Verder bepaalt ook het multimediale karakter van het werk de oorspronkelijkheid. Edith Kaldor legt voldoende vakmanschap aan de dag, getuige ook de internationale contacten en speelmogelijkheden. Wat opvalt aan het werk van Kaldor is dat haar producties in eerste instantie geen theaterproducties lijken. Ogenscheinlijk ontstaat de voorstelling op het moment en lijkt het een werkelijke ontmoeting tussen de vertellers en het publiek. Over de uiteindelijke producties oordeelt de commissies echter wisselend. Zo is de commissie niet erg enthousiast over 'C'est du Chinois': wat begint als een interessante en verwachtingsvolle antropologische oefening waaraan het publiek deelneemt, eindigt in een te dunne verhaallijn. De productie miste verdiepende lagen onder die verhaallijn, waardoor het de productie uiteindelijk aan voldoende zeggingskracht ontbrak.

Over de plannen voor de komende jaren is de commissie gematigd positief. De onderwerpen zijn interessant, met aansprekende titels, maar het artistieke plan toont nog niet veel meer dan de onderzoeksfase. De aanvraag ontbeert daarbij helder geformuleerde vragen en een duidelijke richting om tot antwoorden te komen. De theatrale vertaling wordt onvoldoende doorgezet, waardoor het wat inhoud of visie op de onderwerpen en thema's betreft nog alle kanten op kan. De commissie kan zich dan ook geen goed beeld vormen van de uiteindelijke producties. Zo roept de introductie van zestig mensen in 'Inventaris van de onmacht' het beeld op van een langdurige exercitie die uiteindelijk te weinig zegt. 'Web of trust' oogt als een gigantische klus. De intenties komen authentiek over, maar wederom is hier onduidelijk wat er straks op het toneel te zien zal zijn en of het resultaat voor toeschouwers hetzelfde zal opleveren als het ontstaansproces en de reflectie op voorhand voor de makers. Verder valt op dat voor beide nieuwe producties in de komende jaren nauwelijks namen worden genoemd van medewerkers en/of acteurs, wat eveneens tot vragen leidt over de artistieke kwaliteit. De commissie concludeert dat het artistieke plan onvoldoende inzichtelijk is uitgewerkt. Haar vertrouwen in de oorspronkelijke manier van werken van Edith Kaldor, alsmede Kata's netwerk in het circuit van grensverleggend theater, maken uiteindelijk dat de commissie de artistieke kwaliteit van Kata als voldoende beoordeelt.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap van Kata beoordeelt de commissie als voldoende. De organisatie is klein, flexibel en financieel gezond. Kata heeft in de afgelopen jaren een internationaal netwerk opgebouwd waarvan het nu vruchten kan plukken. Genoemd worden partners in Nederland, met name Huis aan de Werf, maar ook internationaal coproducerende platforms voor innovatief theater. In het samenwerkingsverband met Huis aan de Werf wil Kata op artistiek en organisatorisch gebied samenwerken met collega-makers Boukje Schweigman, Dries Verhoeven en Lotte van den Berg. In tegenstelling tot deze makers zal Kata zich niet in Utrecht vestigen. Het blijft in het plan onduidelijk wat deze samenwerking zal inhouden, mede omdat de beschrijving afwijkt van die in de plannen van de genoemde makers.

Kata heeft de afgelopen jaren niet veel voorstellingen gespeeld en haalt op dat punt de drempelnorm niet. Voor de komende jaren verwacht het meer voorstellingen. Volgens de aanvraag zijn in 2012 aanzienlijk meer voorstellingen gepland dan in de jaren daarvoor. Omdat op het moment van de beoordeling nog niet helder is of deze gerealiseerd zullen worden, vindt de commissie dat op zichzelf onvoldoende aanleiding om aan te nemen dat de

geplande toename in het aantal voorstellingen haalbaar is. De verdere toelichting op dit punt, zoals de uitbreiding van de aanstelling van de zakelijk leider en de ontwikkeling van randprogramma's, geven de commissie wel er meer vertrouwen in dat de groei in het aantal voorstellingen mogelijk is.

In het verlengde hiervan wordt ook een groei in de publieksinkomsten verwacht. Vaker spelen en de inzet op meer publiek zullen dit moeten realiseren, aldus het plan. Wat opvalt aan de begrote publieksinkomsten is dat Kata voor de komende jaren meer inkomsten verwacht uit Nederland, terwijl er minder publieksinkomsten vanuit het buitenland lijken te worden verwacht vergeleken met voorgaande jaren. Dit laatste is opvallend, omdat er niet minder in het buitenland gespeeld zal worden. De groei in Nederland is volgens de commissie ambitieus. Zij vertrouwt daarbij vooral op de nieuwe zakelijk leider en het opgebouwde netwerk van partners. Als aanvulling op de publieksinkomsten en subsidie zoekt Kata naar verschillende andere bronnen van inkomsten. De overige eigen inkomsten laten een wat grillig verloop over de jaren zien. Gezien de betrouwbare partners die voor de komende jaren worden genoemd, is de commissie overtuigd dat de genoemde coproductiebijdragen reëel zijn. De verwachtingen over bijdragen uit private middelen zijn op zich bescheiden, maar toch zal dit een grote inspanning vergen, aangezien dit vrij nieuw terrein is voor Kata. Hierbij komt dat meer in het algemeen de doelstelling voor de eigen inkomsten volgens de commissie moeilijk samengaat met het soort aanbod dat Kata maakt. De realisatie van dit aanbod is door de onderzoeksmatige werkwijze risicovol, terwijl vooral de groei van de inkomsten in Nederland, een sponsorplan, maar ook de marketing, vragen om een duidelijk en stabiel aanbod. De commissie ziet bij de realisatie van eigen inkomsten dan ook risico's. Over de marketinginspanningen is de commissie kritisch. In het plan gaat Kata nauwelijks in op zijn positionering ten opzichte van andere makers en gezelschappen. Doelgroepen worden nog zeer algemeen beschreven, evenals de manieren waarop deze benaderd worden. Bij de derde doelgroep, die bestaat uit groepen die thematisch aan de projecten gerelateerd zijn, is de beschrijving volgens de commissie het meest concreet: zij worden bereikt doordat zij betrokken zijn bij het productieproces. Om de overige doelgroepen te bereiken, wordt vooral een beroep gedaan op netwerkpartners en speelplekken. Bij de projectplannen besteedt Kata verder weinig aandacht aan de marketing. Deze bestaat vooral uit een herhaling van de acties in het algemene deel. Het plan mist een uitwerking van de algemene werkwijze naar specifieke middelen bij de projecten.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het werk van Kata wordt door de commissie geschaard onder het beeldend-/objecttheater. Dit aanbod wordt zowel door instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten weinig gemaakt. Binnen het aanbod van beeldend-/objecttheater is dat van Kata echter niet uniek. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van gezelschappen als Kata aan de pluriformiteit als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De bijdrage aan geografische spreiding van de podiumkunsten is neutraal. Kata is gevestigd in Amsterdam en is van plan organisatorisch samen te werken met Huis aan de Werf in Utrecht. Beide steden bieden al een ruim aanbod van podiumkunsten. Bovendien blijkt uit de aanvraag dat Kata veel voorstellingen wil spelen in de grote steden, met name Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. Het aantal voorstellingen in de regio's is in verhouding laag en daardoor draagt Kata weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig vergelijkbaar aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren heeft Kata een structurele bijdrage gevraagd van de gemeente Amsterdam van 50.000 euro per jaar. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Kata vraagt een toeslag aan voor zijn werk op het gebied van innovatieve werkmethode en grensoverschrijdende theatervormen, en voor het bieden van kansen aan jong talent. Als eerste punt noemt het plan de documentaire en fictieve elementen die worden samengevoegd tot nieuwe theatrale vormen. Het onderzoekstraject krijgt bij Kata een grotere plaats, waarbij het zijn werkmethode voor documentair theater wil overdragen aan beginnende makers. Wat het eerste aspect betreft, is de commissie het met Kata eens dat het nieuwe (presentatie)vormen van theater ontwikkelt, maar het plan gaat vervolgens niet in op hoe dit navolging krijgt of in de toekomst zal kunnen krijgen bij andere makers. Dat Kaldor haar werkmethode als docent verspreidt, vindt de commissie hiervoor onvoldoende. Dit is een vorm van verspreiden die vele andere makers ook gebruiken. De commissie is er op basis van het plan dan ook niet van overtuigd dat het effect het eigen werk van Kata zal overstijgen. Het tweede argument is volgens de commissie eveneens eerder een verlengde van Kaldors werk als docent aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Samenwerking met studenten van DasArts is naar haar idee eerder een onderwijsactiviteit dan het 'ruimte bieden aan nieuwe makers' zoals de regeling beoogt. Ook het organiseren van workshops bijvoorbeeld gaat eerder over kennisoverdracht of educatie dan dat er concreet wordt gewerkt aan nieuwe producties, waarin de nieuwe makers een eigen artistieke verantwoordelijkheid hebben. Op dit punt biedt het plan ook geen namen van jonge makers, het is onduidelijk wat de studenten precies doen en bij welke projecten ze betrokken zullen zijn.

De commissie acht deze aanvraag voor een toeslag onvoldoende onderbouwd of passend bij de doelstellingen die het Fonds met de toeslag beoogt en adviseert deze aldus niet toe te kennen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Kata te honoreren voor zover het budget dat toelaat. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		162.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	90	135.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		135.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Eigen Werk Theaterproductie

Stichting Eigen Werk Theaterproductie

INLEIDING

Eigen werk maakt jeugdtheater voor kinderen vanaf zes jaar. De stichting werkt onder artistieke leiding van theatermaker Pieter Tiddens en is gevestigd in Haarlem. De missie is om een grenzeloos inspirerend voorbeeld te zijn voor de jeugd door zelf te maken en te spelen met alle mogelijke middelen die voor handen zijn. Tiddens richt zich op kinderen en hun ouders/begeleiders en maakt voorstellingen waarin het hedendaagse leven van de doelgroep en de persoonlijke behoefte van de makers om zich daarover uit te laten de uitgangspunten zijn. Zakelijk leider is Nicolet Schouten.

Eigen Werk wil "voorstelbaar onvoorstelbare voorstellingen" producties maken, om daarmee het publiek te plagen en te inspireren tegelijk en te helpen ontsnappen uit het hokje waarin ze zichzelf, zo jong als ze soms nog zijn, vaak al geplaatst hebben. Voor de komende jaren wil het gezelschap bewuster dan voorheen producties voor de hele familie maken. Eigen Werk ziet het als een artistieke uitdaging om jong en oud te kunnen inspireren. Belangrijke keuze daarbij is de verhalen te vertellen vanuit het perspectief van de volwassene en tegelijk kinderen serieus te nemen. Interactie met publiek in de voorbereidingsfase is een essentieel onderdeel in het ontstaan van de projecten. Zo ontstaat de productie tijdens het maakproces. Inspiratiebron zijn de relaties tussen kinderen en volwassenen in de hedendaagse werkelijkheid. Ook in 2013-2014 wil Eigen Werk familieleden centraal gaan zetten in de voorstellingen.

Eigen Werk wil in 2013 en 2014 drie producties maken. 'Familiepretcabaret' is een voorstelling over een gezin, wat het onderneemt om het naar de zin te hebben en de band met de amusementsindustrie. 'Opa Superster' gaat over de grootouders van nu, over een gezin dat op zondagbezoek gaat bij opa voor een middagje levenslessen. 'Het nut van tantes' gaat over twee bekvechtende tantes, gespeeld door Tiddens en Servaes Nelissen, als scharnier tussen familie en geschiedenis.

Eigen Werk wil in de jaren 2013 en 2014 130 voorstellingen spelen in het kleinschalige circuit. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 195.000 euro. De groep verwacht 14.400 bezoekers.

Eigen Werk ontvangt momenteel geen meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten. In 2011 heeft het Fonds Podiumkunsten een projectsubsidie toegekend.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Eigen Werk als voldoende. Pieter Tiddens heeft met zijn vele producties een staat van dienst opgebouwd in het jeugdtheater. Hij heeft met het zogenoemde kindercabaret een formule ontwikkeld waar hij uitvoerig mee kan variëren en die hem in staat stelt op een directe manier in contact te treden met het jeugdige publiek. Tiddens heeft met dit werk inmiddels een herkenbare signatuur ontwikkeld, die humorvol en relativerend genoemd kan worden. De producties uit de afgelopen jaren, waarvan registraties zijn meegestuurd, zijn naar de mening van de commissie echter van

wisselende kwaliteit. De beelden en ensceneringen zijn vrij statisch. De teksten zijn op zich wel goed, maar de dramaturgie of regie schiet soms te kort. Dat wordt naar de mening van de commissie te veel gecompenseerd met een losse speelstijl of improvisatie. De thema's worden nogal uitgesponnen, wat ten koste gaat van de spanningsboog van de voorstelling en daarmee van de zeggingskracht.

Op basis van het ingediende plan is de commissie van mening dat de ontwikkeling in het werk van Eigen Werk stagneert. De plannen treden in herhaling, met name in het format voor de producties, waarmee voorspelbaarheid op de loer ligt. Hierdoor boet het werk van Eigen Werk aan betekenis in. Hoewel het uitgangspunt om de hele familie als onderwerp te nemen voor de komende jaren voor voldoende thema's en waarschijnlijk ook publiek zal kunnen zorgen, ontbeert het plan een heldere artistieke visie op de thema's of onderwerpen. Vervolgens worden de thema's niet helder vertaald naar de beschreven projecten. De voorstellingsconcepten zijn bovendien mager uitgewerkt en bij verschillende projecten worden keuzes voor artistieke medewerkers onvoldoende toegelicht. De samenwerking met Servaes Nelissen is een positieve uitzondering die tot de verbeelding spreekt. Dit kan volgens de commissie een interessante kruisbestuiving opleveren. De overige voorstellingsconcepten zijn, mede doordat ze te summier of niet helder zijn uitgewerkt, niet aansprekend genoeg. Een goede toelichting op het plan om de voorstellingen meer met het publiek erbij te ontwikkelen, zou hier winst kunnen opleveren. De toelichting op de participatie van het publiek is echter vooral gericht op het proces en de methoden. Daarmee wordt niet duidelijk wat dit voor de zeggingskracht van de voorstellingen kan opleveren.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap van Eigen Werk beoordeelt de commissie als voldoende. Uit de aanvraag spreekt grote aandacht voor ondernemerschap, waarbij Eigen Werk voorzichtig nieuwe dingen opzet en ontwikkelt. De instelling heeft zich op dit gebied twee heldere doelen gesteld: de zichtbaarheid vergroten en het aantal speelplekken uitbreiden. Daarvoor wordt samengewerkt met ervaren partners. Tevens waardeert de commissie het dat Tiddens zich niet beperkt tot een bepaald speelcircuit en op veel verschillende plekken speelt.

De commissie plaatst echter belangrijke kanttekeningen bij de haalbaarheid van de plannen, zowel wat betreft het aantal voorstellingen als de publiekscijfers en -inkomsten. Eigen Werk streeft volgens de aanvraag naar een aanzienlijke groei in bezoekers in 2013-2014, met als effect een groei in publieksinkomsten. De begroting voor 2013-2014 laat echter een daling zien in publieksinkomsten vergeleken met het gemiddelde van de afgelopen jaren. Het plan en de begroting sluiten hier niet op elkaar aan, waardoor het geheel niet overtuigend is. Over de marketinginspanningen is de commissie over het algemeen positief, maar ook hierbij plaatst zij kanttekeningen. Eigen Werk positioneert zich in het plan helder ten opzichte van de rest van het jeugd aanbod. Hierbij wordt echter niet aannemelijk gemaakt dat dit onderscheidend vermogen ook tot bijvoorbeeld meer publiek of meer speelplekken leidt. De commissie plaatst mede daarom kanttekeningen bij de realiseerbaarheid van het aantal begrote speelbeurten. Het plan bevat een analyse van de relevante doelgroepen en een visie op publieksbereik, waarbij ook marketingacties worden genoemd. De verschillende marketingmiddelen lijken echter niet vanuit een gerichte strategie te zijn uitgewerkt, waardoor de middelen willekeurig overkomen en het beoogde effect onzeker is.

Verder heeft de commissie kanttekeningen bij de diversificatie van de inkomsten. Eigen Werk is sterk afhankelijk van publieksinkomsten en het gevraagde subsidie van het Fonds Podiumkunsten. In de begroting worden bedragen opgevoerd als overige en indirecte inkomsten, maar het is onduidelijk waaruit die bestaan. Onderdeel vormt de nieuwe vriendenstichting die zich zal richten op de werving van donateurs en sponsors. De geringe opbrengsten die deze stichting tot nu toe heeft opgebracht, bieden op voorhand weinig vertrouwen in daadwerkelijke verwerving van de beoogde bedragen. Ook zegt de groep in de aanvraag dat de activiteiten niet in aanmerking komen voor bijdragen van private fondsen. Door de afwezigheid van andere inkomstenbronnen ontstaat bij tegenvallende publieksinkomsten dan ook direct een risico voor de financiering van de beoogde activiteiten.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

Eigen Werk levert naar het oordeel van de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. Eigen Werk maakt jeugdtheater, waarvan in Nederland al veel aanbod is, zowel door instellingen binnen de basisinfrastructuur als door ongesubsidieerde producenten. Binnen dit brede aanbod van jeugdtheater is het werk van Eigen Werk naar het oordeel van de commissie niet voldoende onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding van activiteiten als zeer goed. Eigen Werk is gevestigd in Haarlem en draagt bij aan de spreiding door regelmatig in de vestigingsplaats te spelen. Uit het plan blijkt bovendien dat Eigen Werk overal in Nederland voorstellingen wil spelen, met in verhouding veel voorstellingen in verschillende regio's buiten de grote steden. Daarmee draagt Eigen Werk bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Eigen Werk heeft geen structureel subsidie aangevraagd bij de gemeente of provincie.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Eigen Werk niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

195.000

De Federatie

Stichting De Federatie

INLEIDING

Bij de stichting De Federatie ontwikkelen schrijver Peer Wittenbols en regisseur Rob Ligthert samen theaterprojecten. Onder de naam W&L (Wittenbols schrijft, Ligthert regisseert) presenteert het duo zich tegenwoordig en in de toekomst aan het publiek. Sinds 1989 werken Wittenbols en Ligthert samen als schrijvers-/regisseursduo bij Het Herstel, De Federatie en Toneelgroep Oostpool. W&L ontwikkelt nieuw Nederlands repertoire, geschreven door Peer Wittenbols, waarin de maakbaarheid van onze samenleving en het dreigend menselijk failliet op genuanceerde wijze onder de loep genomen wordt. Zeggingskracht, toegankelijkheid en oorspronkelijkheid zijn daarbij naar eigen zeggen aantrekkelijke aspecten, die in de komende periode aangevuld worden met interdisciplinaire facetten. W&L weet zichzelf niet rechtstreeks politiek betrokken, maar de onderwerpen en stukken wortelen wel steeds steviger in de sociale grondvesten van de samenleving. De scherpe analyses van de moderne mens worden gecombineerd met compassie en humor, wat leidt tot intelligent, maar ook herkenbaar theater, aldus de aanvrager. De stichting zetelt in Oosterbeek en Janny Vos verzorgt de zakelijk leiding en productieleiding.

In het kleinschalige circuit worden twee projecten gerealiseerd. 'Vette Dinsdag' (2013) is een monoloog als een delirium, ontstaan vanuit de fascinatie voor de carnavalstraditie. 'Vette Dinsdag' wordt in een vijftigminutenversie ontwikkeld voor Lunchtheater Bellevue, daarna wordt de voorstelling doorontwikkeld naar een zeventigminutenversie voor het vlakkevoercircuit. In 'We'll meet again' (2014) wil W&L stilstaan bij de Slag om Arnhem, die in 2014 zeventig jaar geleden plaatsvond. In het stuk worden drie mannen van de vereniging We'll meet again, met als hobby het verzamelen van roerende goederen uit de Tweede Wereldoorlog, door een onbekende man geconfronteerd met nieuwe relieken, die hen meevoeren naar de traumatisch en noodlottige werkelijkheid van de slag. De voorstelling wordt eerst op locatie gespeeld en daarna doorontwikkeld voor het vlakkevoercircuit.

In het grootschalige circuit worden drie projecten gerealiseerd. 'Schiettent Rosa' (2013) wordt een groot gemonteerd locatieproject dat met een levensgrote schiettent binnenlocaties van zomerfestivals bespeelt. Het wordt een muzikaal volksstuk over knellende familiebanden, de façades van verdriet en de maakbaarheid van van geluk. In 'Nachtwacht' (2014) voert een aan slapeloosheid lijdende verteller het publiek langs verschillende personages. Het publiek vervult een actieve rol in deze nachtelijke ervaring. 'Hooglied' (2014-2015), in samenwerking met Hummelinck Stuurman, is gebaseerd op het Hooglied van koning Salomo, een bijbeltekst over de liefde tussen een man en een vrouw.

W&L wil in de jaren 2013 en 2014 180 voorstellingen realiseren voor kleine en grote podia voor een publiek van 43.590 bezoekers. Hiervoor wordt een totaal subsidiebedrag gevraagd van 840.000 euro. Daarnaast vraagt de groep een toeslag voor innovatie voor de te ontplooiën marketingactiviteiten, met als belangrijkste speerpunt een online platform, geïntegreerd met een database, die het mogelijk maakt om direct en op maat te communiceren met de juiste doelgroepen. Het totaal gevraagde subsidie komt daarmee op 1.008.000 euro.

De Federatie ontvangt een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 van het Fonds van totaal 370.000 euro.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van W&L als goed. Het vakmanschap voortkomend uit de samenwerking tussen Peer Wittenbols en Rob Ligthert is volgens de commissie bewezen. Startpunt van de kracht van dit succes ligt in de teksten. Peer Wittenbols is een goede toneelschrijver en de commissie acht hem van aanzienlijk belang voor de Nederlandse toneelschrijfkunst. Door de jarenlange samenwerking weet Rob Ligthert die teksten zeer adequaat vorm te geven. De commissie vindt wel dat het risico ontstaat dat de producties scherpte verliezen. De heropvoering van de productie 'Op de Ziel', waarvan een live-registratie is meegestuurd, is daar een voorbeeld van. De commissie vond het een gedegen productie met een mooie tekst en prima regie. Toch miste de productie als geheel zeggingskracht, waardoor die uiteindelijk geen blijvende indruk maakte.

De nieuwe plannen zijn intelligent geschreven. De vorm van de aanvraag, met veel tekst in imponerende taal, is volgens de commissie representatief voor de aanvrager. De concrete plannen zijn bovendien uitgebreid beschreven. Wel mist de aanvraag een duidelijke rode lijn of sturende visie, hetgeen naar het oordeel van de commissie samenhangt met het beperkte uitgangspunt voor de plannen. Behalve het ontwikkelen van nieuw repertoire en het voortzetten van de jarenlange samenwerking, wordt niet duidelijk waar de aanvulling van W&L als aparte organisatie op het veld uit bestaat. W&L presenteert zich niet als gezelschap, maar zoekt als duo samenwerking per project. De keuzes voor het verbreden van de partners en verschillende circuits lijken incidenteel en soms zelfs opportunistisch. Het is de commissie ook niet duidelijk waar W&L wil aanhaken voor de toekomst, omdat het plan weinig indicatie geeft van de ontwikkeling over de gehele periode 2013-2016. Wat blijft zijn op zich pakkend beschreven plannen, die met de gekozen casts tot goede producties kunnen leiden. Maar door de geringe samenhang tussen de projecten - ze vinden plaats in verschillende circuits en met verschillende partners - en het beperkte artistieke kader dat W&L voor het geheel beschrijft, is de commissie niet overtuigd van de oorspronkelijkheid van het geheel.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap van W&L beoordeelt de commissie als voldoende. De organisatie kreeg met het tweejarige projectsubsidie de kans om weer op gang te komen. De commissie constateert echter dat er nog geen stabiele financiële basis is. De kern van de organisatie is bovendien klein en voor de producties moet zij veel met andere, deskundige organisaties samenwerken in wat de aanvrager een business-to-business benadering noemt. Dit leidt in principe tot lage beheerslasten. De partners zijn echter geen coproductanten, maar dienstverlenende partijen, waardoor de activiteitenlasten in verhouding hoog zijn. Deze werkwijze leidt volgens de commissie dan ook nauwelijks tot minder of gedeelde kosten. Bovendien zijn de partners die W&L voor de komende projecten kiest vaste spelers in het veld, die voor tal van andere gezelschappen dezelfde dienstverlening doen. In dat opzicht zijn

de business-to-business werkwijze en de keuzes daarbinnen minder verrassend dan in de vorige aanvraag.

W&L heeft de afgelopen periode te maken gehad met een aantal teleurstellingen op gebied van coproductanten, afzet en publiek. De commissie waardeert de kritische, serieuze reflectie hierop in de aanvraag en deelt de conclusie dat er nog veel heroverd moet worden.

Tegelijkertijd heeft dit niet tot aanpassing in de ambities geleid in deze nieuwe aanvraag. W&L zet opnieuw hoog in. Daarbij lijken de projecten eenvoudig te worden opgeteld, zodat meer producties leiden tot evenredig meer speelbeurten, meer publiek en meer publieksinkomsten. Dit is volgens de commissie niet realistisch. Net als het publiek dienen ook programmeurs nog heroverd te worden. Partners als Via Rudolphi en Hummelinck Stuurman wekken op zich vertrouwen, maar met name voor de grote producties vindt de commissie de beoogde afzet te optimistisch. De publieksaantallen buiten de festivals, zoals bij de vrije voorstellingen in Rotterdam-Zuid, vindt de commissie niet realistisch. Zonder de aanwezigheid van een marketing- en publiciteitsapparaat van een festival, acht de commissie het niet haalbaar om daar op eigen kracht de beoogde bezoekers te trekken. Hierdoor ziet de commissie risico's in het realiseren van de beoogde publieksinkomsten. Bij tegenvallende resultaten zou het aandeel van het subsidie in de totale begroting flink kunnen stijgen. Met betrekking tot marketing en publiciteit constateert de commissie dat er nog geen merknaam ontstaan is. W&L heeft zich nog niet duidelijk gepositioneerd in het theaterlandschap en ook door de wisselende partners in de nieuwe plannen ontstaat er geen duidelijk gezicht of identiteit naar buiten. De ambities op gebied van online marketing zijn zeer ambitieus. De commissie is niet overtuigd van de expertise van de organisatie van W&L op dit vlak. Het feit dat er nu nog geen eigen website is, draagt daar aan bij. Om de doelstellingen te realiseren, moet een flinke inhaalslag gemaakt worden.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

W&L maakt teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er behalve W&L veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Het aanbod van W&L is daarbinnen niet onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding per saldo als ruim voldoende. De bijdrage zit in het naar verhouding veel voorstellingen spelen buiten de grote steden. Door de standplaats Arnhem levert W&L geen wezenlijke bijdrage aan de spreiding, omdat het aantal activiteiten in (de regio van) Arnhem/Oosterbeek zeer beperkt is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

W&L doet geen aanvraag voor structurele ondersteuning bij provincie of gemeente.

TOESLAG

niet toekennen

W&L heeft een toeslag aangevraagd voor een communicatiestrategie, gericht op online communicatieactiviteiten. Deze activiteiten dragen niet bij aan de innovatie van het aanbod zoals beschreven in de regeling en zijn daarom niet aanvullend subsidiabel.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van W&L te honoreren voor zover het budget dat toelaat. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		1.008.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	80	3.000
Circuit midden		240.000
Circuit groot	100	6.000
Basissubsidie voor 2 jaar		600.000
Toeslag		840.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		niet toekennen
		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Feikes Huis

Stichting Feike's Huis

INLEIDING

Feikes Huis is in 2009 opgericht als productiehuis voor poppen- en objecttheater. Vanaf 2013 gaat de organisatie verder als producent van eigentijds poppen- en objecttheater. Eliane Attinger is artistiek leider en functioneert als intendant: zij bepaalt de koers en werkt met wisselende makers die zij deels dramaturgisch begeleidt. De zakelijke leiding wordt verzorgd door Eelke Boswijk. Feikes Huis is gevestigd in het Ostadetheater in Amsterdam, waar het een gedeeltelijke personele unie mee vormt.

Feikes Huis maakt eigentijds, multidisciplinair poppen- en objecttheater voor de nationale en internationale markt. De producties worden gerealiseerd in samenwerking met theatermakers, beeldend kunstenaars, performers, musici e.a. Poppen of objecten en hun bespelers zijn daarbij het kloppend hart. Het poppen- en objecttheater creëert volgens de aanvraag een analoge tegenhanger van de digitale werelden. Met niet meer dan papier, lijm en schaar kunnen theatermakers hanteerbare werelden in miniatuurvorm scheppen die herkenbaar zijn voor het publiek. Feikes Huis werkt vanuit de combinatie van kennis van het vak, zijn oeroude technieken en de durf om daar op een onorthodoxe manier mee om te gaan. Doordat wordt gewerkt met wisselende makers zit Feikes Huis naar eigen zeggen niet vast aan de stijl van een maker of gezelschap.

Feikes Huis wil met verschillende makers jaarlijks een productie maken voor het kleinezalencircuit en een miniproductie voor het festival- en alternatieve circuit. Bovendien worden bestaande producties hernomen. Het internationale festival Pop Arts in Amsterdam, waarvan Feikes Huis de initiatiefnemer is, blijft het platform om zich te meten met de internationale ontwikkelingen.

In 2013 maakt Fabian Jansen de avondvullende voorstelling 'En dan zegt de tafel...!', geïnspireerd door de trucages en special effects van filmer en illusionist Georges Méliès. Het decor speelt in de voorstelling als een Automaton, een opwindmechaniek van een uur dat 'Mecaniciens' draaiende houden. Ook in 2013 wordt de minivoorstelling 'Niemandslân' gemaakt, een nieuw stuk van Theo Fransz voor een pop en een speler. Hij krijgt carte blanche van Feikes Huis. In 2014 maakt Thomas Bijsterbosch de avondvullende voorstelling 'Moord en doodslag', geïnspireerd op Macbeth en de alledaagse (tv-)realiteit waarin het gevecht om macht permanent slachtoffers maakt. De voorstelling wordt gespeeld met geanimeerde groenten en keukengerei, die menselijke trekjes krijgen. De minivoorstelling voor 2014 is 'Médée' en wordt gemaakt door Sjaron Minailo. Centraal in deze voorstelling staat de cantate Médée van de Franse Barok-componist Nicolas Clérambault op de verzen van Marie de Louvencourt (1710), met als personages poppen, een regisseur en een sopraan, begeleid door een klavecimbel. De maker bouwt op het toneel zijn poppenkast, waarin de sopraan en haar poppen het verhaal van Medea tot leven brengen.

In 2013 en 2014 wil Feikes Huis in totaal 305 voorstellingen realiseren voor naar verwachting 21.960 bezoekers. Het vraagt subsidie aan voor de 155 voorstellingen in Nederland, alle in kleine zalen of op kleine locaties. Dat leidt tot een gevraagd subsidiebedrag van 465.000 euro.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft Feikes Huis in de periode

2009-2012 buiten de basisinfrastructuur gesubsidieerd als productiehuis voor 200.000 euro per jaar. De activiteiten van de aanvrager zijn daarom gevolgd door de Raad voor Cultuur.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Feikes Huis als ruim voldoende. Op het gebied van poppen- en objecttheater biedt Feikes Huis, onder leiding van Eliane Attinger, een plek waar nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingezet. Daarbij wordt samengewerkt met goede partners, ook internationaal. De afgelopen jaren heeft Feikes Huis als productiehuis gefunctioneerd, gericht op de ontwikkeling van talent. De commissie waardeert de onafhankelijkheid die de makers hierbij werd gegeven. Attinger had daarbij de rol van scout en coach van talent, die de makers veel vrijheid gaf om hun eigen project te realiseren.

De kwaliteit van de producties die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd, was echter wisselend. Feikes Huis richt zich op makers uit andere disciplines, die zich het poppen- en objecttheater eigen willen maken en daarnaast vaak ook initiator zijn van de inhoud van het project. Daardoor blijft de rol van de regisseur beperkt. Bij de afzonderlijke onderdelen van de producties, zoals de inhoud van het stuk, de vormgeving en acteerkwaliteit is sprake van vakmanschap, maar ze vormen niet altijd een overtuigend geheel. Zo waren bij 'Baron von Münchhausen', waar een registratie van is meegestuurd, de onderdelen origineel en vindingrijk, maar daar stond een behoudende regie tegenover. Daardoor miste de productie samenhang en daarmee zeggingskracht. De productie 'Dorp', waarvan eveneens een registratie is meegestuurd, was volgens de commissie het meest geslaagd. Door de persoonlijke en authentieke gedachtegangen van de maakster en de aanstekelijke manier waarop deze werden getoond, sprak de voorstelling tot de verbeelding.

De ambitie om zich met poppen- en objecttheater te verhouden tot technologische en digitale ontwikkelingen, wat de producties een specifieke zeggingskracht moet geven, ziet de commissie in de producties van de afgelopen jaren nog niet gerealiseerd. Daarvoor zijn in haar ogen de gebruikte middelen en de bereikte effecten nog te mager. De commissie acht de zeggingskracht van het werk in potentie echter groot genoeg om wel degelijk een analoge tegenhanger in de digitale beeldcultuur te vormen.

In de plannen voor de komende periode wil Feikes Huis de omslag maken van een organisatie gericht op talentontwikkeling naar een producerende instelling. De opzet, zoals in de aanvraag beschreven, is helder en de rol van Attinger als intendant geeft de commissie vertrouwen in de artistieke koers. De beschrijving van de ontwikkelingen in het poppen- en objecttheater in Nederland in relatie tot landen om ons heen laat zien dat zij goed thuis is in dit veld en de ontwikkelingen kent. De commissie mist in het plan echter een overtuigende reflectie op de consequenties van deze omslag, zowel voor de werkwijze binnen Feikes Huis als voor de verwachtingen van het publiek bij de producties. Zo wordt de aandacht in het maakproces sterk gelegd op de ontwikkeling van vakmanschap in de zin van technieken en speelstijlen. De commissie is op zich positief over de keuze om tradities van oude poppenspeltechnieken op nieuwe manieren toe te passen. Het werken met spelers en makers uit andere disciplines kan hier goede impulsen aan geven. De aandacht voor regie en dramaturgie van de voorstellingen is in het plan echter ondergeschikt. Voor volwaardige en overtuigende producties is aandacht hiervoor essentieel, omdat dramaturgie en regie bij

poppen- en objecttheater een eigen aanpak vergen. Op basis van het plan ziet de commissie hier te weinig verbetering tot stand komen, waardoor de commissie er ook niet op voorhand van uitgaat dat de producties meer zeggingskracht zullen krijgen.

De gekozen makers voor de komende jaren vindt de commissie interessant. Zij komen weer veelal uit andere theaterdisciplines en zijn volgens de commissie passend bij de beschreven plannen. Met name het plan voor 'Moord en doodslag' spreekt tot de verbeelding, vanwege de originele, beeldende vertaling van het verhaal van Macbeth. De commissie vindt de carte blanche die Feikes Huis aan Theo Franz geeft een gerechtvaardigd risico, mede omdat het een minivoorstelling betreft.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap als voldoende. De organisatie is relatief jong en heeft wat betreft de bedrijfsvoering de zaken op orde. De personele unie met het Van Ostadetheater is een efficiënte oplossing, die een kleine organisatie als Feikes Huis veel voordelen biedt. Verder is Feikes Huis goed ingebed in de relevante netwerken en werkt het samen met verschillende gezelschappen, podia en festivals. Daarmee worden producties en speelbeurten gerealiseerd, maar wordt ook gewerkt aan het gezamenlijk promoten en op de kaart zetten van poppen- en objecttheater voor volwassenen. Feikes Huis is hiermee een van de aanjagers in deze discipline, wat volgens de commissie goed past bij cultureel ondernemerschap.

De keuze om alleen voor de voorstellingen in Nederland subsidie aan te vragen is helder en overtuigend onderbouwd. Verder is het plan buitengewoon ambitieus en is de organisatie over de hele linie erg optimistisch over de te zetten stappen. Hoewel de commissie dat waardeert, plaatst zij wel serieuze kanttekeningen bij de haalbaarheid op verschillende onderdelen. Zo wil Feikes Huis in de komende jaren fors meer voorstellingen spelen: meer dan het dubbele van de afgelopen jaren. De onderbouwing daarvoor is vooral dat er de afgelopen jaren repertoire is opgebouwd dat nu relatief eenvoudig en goedkoop kan worden doorgespeeld. Deze redenering klopt volgens de commissie en zij ziet ook mogelijkheden om meer in het buitenland te spelen. De onderbouwing is in haar ogen echter niet overtuigend genoeg voor het hoge beoogde aantal voorstellingen, zowel in Nederland als daarbuiten. Het aantal voorstellingen per productie lijkt te worden gebaseerd op het succes van 'Dorp'. Het is in de ogen van de commissie riskant om dat eenmalige succes als maat voor de komende jaren te nemen. Verder is op basis van de aanvraag onduidelijk of er al afspraken met podia of festivals zijn over voorstellingen. Tot slot geeft Feikes Huis aan de verkoop zelf te gaan doen, zonder impresariaat. Het verkopen van poppen- en objecttheater is volgens de commissie intensief en tijdrovend en daarom voor de kleine organisatie van Feikes Huis een zware taak. Voor de verkoop van de kleinere producties zoekt Feikes Huis mede naar mogelijkheden buiten het reguliere circuit van podia en festivals. Dat is voor deze producties een goede keuze, maar zal opnieuw een groot beslag leggen op de organisatie. Al met al acht de commissie het beoogde aantal voorstellingen niet realistisch.

De groei van het aantal voorstellingen vertaalt zich direct in de publieksinkomsten: ook deze stijgen explosief. Gezien de kanttekeningen bij de haalbaarheid van het beoogde aantal voorstellingen acht de commissie deze inkomsten ook niet realistisch. Behalve de publieksinkomsten wordt een bescheiden bedrag aan overige eigen inkomsten begroot. Dit is

nieuw terrein voor Feikes Huis, maar de grondige aanpak die beschreven wordt in de aanvraag geeft de commissie voldoende vertrouwen. Bij de marketing en publiciteit staat het geloof in de kracht van poppen- en objecttheater voorop. De commissie waardeert dat vertrouwen, maar mist een degelijke marketingvisie. De organisatie maakt geen helder onderscheid tussen het positioneren van Feikes Huis en de afzonderlijke makers en producties. Mede daardoor mist het plan een samenhangende aanpak. Het marketing- en publiciteitsplan biedt volgens de commissie op zich voldoende aangrijpingspunten om publiek voor de voorstellingen te werven. Doelgroepen worden in het algemeen en per productie omschreven. Daarbij wordt ook gekeken naar de achtergrond van de betrokken maker, om zo eventueel ook publiek te bereiken dat geïnteresseerd is in dans of muziektheater. Wel staat de inzet van podia en festivals erg centraal, wat een risico inhoudt. Als die inzet tegenvalt of te weinig publiek oplevert, ziet de commissie in het plan te weinig om op terug te vallen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

De commissie rekent het werk van Feikes Huis tot het poppen-/objecttheater. Dit is een soort aanbod binnen het theater dat in de basisinfrastructuur en in het vrije circuit nauwelijks tot niet wordt geproduceerd. Daarmee is sprake van onderscheidende activiteiten. Bovendien vindt de commissie dat Feikes Huis door het produceren van poppen-/objecttheater voor volwassenen, waarvan het aanbod zeer klein is, en door het aanbod van producties van meerdere makers met verschillende vormen en stijlen, een zeer belangrijke bijdrage aan het Nederlandse podiumkunstenlandschap levert. Zij beoordeelt de bijdrage aan de pluriformiteit derhalve als zeer goed.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van Feikes Huis aan de spreiding van aanbod over Nederland is volgens de commissie ruim voldoende. Door de standplaats Amsterdam, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is, draagt de organisatie niet bij aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt echter dat Feikes Huis behalve in Amsterdam in verhouding veel voorstellingen wil spelen in de regio's Noord, Oost, Midden en Zuid. Daarmee draagt Feikes Huis bij aan de spreiding van activiteiten naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Feikes Huis heeft geen structureel subsidie aangevraagd bij de gemeente Amsterdam.

TOESLAG

niet van toepassing

Feikes Huis heeft geen toeslag voor innovatie gevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Feikes Huis te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		465.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	155	465.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		465.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		465.000
Gemiddeld per jaar		232.500

Female Economy

Stichting Female Economy

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Female Economy heeft als kernactiviteit de ontmoetingen met de 'Ander' theateraal vorm te geven. De artistieke leiding is in handen van Adelheid Roosen. De zakelijke leiding berust bij Winfred Voordendag (Toneelgroep Amsterdam). Adelheid Roosen wordt geïnspireerd door wat er aan maatschappelijke ontmoetingen op haar pad komt. Zij woont en werkt in de wijken, raapt er verhalen op en geeft die terug in de vorm van een performance, installatie of voorstelling. De 'Ander' is afkomstig uit een andere maatschappelijke of economische laag, uit een andere cultuur en heeft een andere religie. Veelal zijn dat migranten. Female Economy wil de mensen die in hetzelfde gebied wonen bij elkaar brengen. Enkele typerende aspecten van het werk van Female Economy zijn de Wijkjury en de Adoptie als researchmethode die leidt tot producties met bewoners. In 2013 speelt Female Economy 'Wijs safari' in Amsterdam Sloterveer, Utrecht Overvecht en op Cyprus (in samenwerking met Stichting Walk of Truth), een project waarin het publiek een middag lang in een voorstelling woont. Verder speelt de groep 'Geweld Verhalen Karavaan', een audio-/videoinstallatie over huiselijk geweld in elf portretten. De productie 'Van Mohammed naar Truus' brengt transgenderisme op het podium. De productie 'Vrouwen in de Verkoop' gaat over vrouwenhandel. Bij deze productie wordt samengewerkt met slachtoffers van vrouwenhandel. Met Bellevue Lunchtheater maakt de groep de productie 'Hetty & George', op basis van een openbare zoektocht van een man en een vrouw naar helderheid. 'To the You I Call the Other' gaat spelen in zorginstellingen. Het uitgangspunt is dat ook de Alzheimerpatiënt de 'Ander' wordt, zelfs al is hij je hele leven je vader geweest. De productie 'Ik ben er al kapot mee' wordt een 'gesamtkunstwerk' op basis van wat in de jaren ervoor geraapt, gemaakt en verkend wordt. De productie 'De Oversteek' wordt gemaakt door een andere voorstelling heen van Johan Simons bij Toneelgroep Amsterdam: vanuit de wijken zal een groep van honderd bewoners naar het theater trekken, door een voorstelling heen lopen, er als beelden in opduiken en de schouwburg openen als 'huis' om letterlijk voor die avond en nacht tot aan de volgende ochtend te bewonen.

Female Economy wil in de jaren 2013 en 2014 225 voorstellingen spelen voor 27000 toeschouwers. Voor 160 voorstellingen in kleine en grote zalen en op locaties wordt een subsidie aangevraagd van 570.000 euro. Bovendien vraagt Female Economy een toeslag van 114.000 euro, vanwege de manier waarop de groep de blik van de sector op het bereiken van 'de Ander' inspireert en vernieuwt.

Female Economy wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 378.536 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben van Female Economy in de periode 2009-2012 zes speelbeurten van vijf producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Female Economy als goed. Adelheid Roosen maakt theater vanuit een volstrekt authentieke doelstelling: beweging veroorzaken en mensen bij elkaar brengen. Dat komt het sterkst naar voren in de projecten waarin bezoekers direct in contact worden gebracht met bewoners, of dat nou van een wijk in Groningen, Amsterdam-West of een moestuinencomplex is. Haar werkwijze om zich met andere kunstenaars te laten adopteren leidt tot een vorm van 'embedded' theater met een grote zeggingskracht: het is onmogelijk om het als publiek passief te ondergaan. Dat komt vooral door de intimiteit van de producties, waarin de persoonlijke levens van deelnemers worden blootgelegd.

De combinaties van bewoners die met professionele kunstenaars een korte productie maken, soms aangevuld met acteurs die als derden het verhaal brengen, is essentieel voor de kwaliteit. Het Zina platform is hierbij een goede partner. Adelheid Roosen heeft hiermee een zorgvuldige en ook oorspronkelijke werkwijze ontwikkeld om de verhalen van mensen te verdiepen en uiteindelijk in een passende theatrale vorm te vertellen. Sociale thema's en artistieke vertalingen zitten elkaar daarbij niet in de weg, maar komen samen in een organisch geheel. Daar waar een productie bestaat uit losse anekdotes, vormen zij in totaliteit een eenheid.

Wel vindt de commissie een deel van de voorstellingen die op deze manier zijn opgezet vrij bedachtzaam of zelfs voorzichtig overkomen. De commissie is zich er van bewust dat een theatermaker in een gemeenschap zoals in de volkstuinten of Amsterdam-West zich in artistieke mogelijkheden moet verhouden tot de bewoners die onderwerp van het (deel) project zijn. Hier ligt een uitdagende spanning tussen het respect voor de deelnemers en dramaturgische of theatrale keuzes die de zeggingskracht voor het publiek beïnvloeden. Vanuit het publiek gezien mogen de verhalen en het theater af en toe wel wat meer 'schuren'. De plannen voor de toekomst maken de commissie nieuwsgierig. De aanvraag is gedreven en energiek geschreven en de commissie heeft er vertrouwen in dat de producties zullen getuigen van oorspronkelijkheid en zeggingskracht. Adelheid Roosen blijft zoeken naar nieuwe verhalen van de 'Ander' om theatraal zichtbaar en hoorbaar te maken. Haar signatuur blijft daarin herkenbaar, ook al verschillen de ideeën voor de projecten voor de komende jaren onderling van vorm. Hiermee zet zij de lijn van de afgelopen jaren voort. Bovendien gaat de beweging verder waarin de groep het werk in de wijken wil verbinden met het reguliere theaterveld. Hoogtepunt hiervan is het project 'De Oversteek', waarbij wijkbewoners de schouwburg inclusief de staande voorstelling gaan bewonen. Bij dit project, maar ook meer in het algemeen, ziet de commissie wel een risico dat het uitgangspunt van de 'Ander' kan uitkomen op een 'wij-zij' tegenstelling: wij uit de wijken en zij in de schouwburgen. De gedrevenheid van Adelheid Roosen om verhalen van de 'Ander' te vinden en door te geven, komt in de projecten volop tot uiting. Daarom vertrouwt de commissie erop dat de projecten het publiek zullen aanspreken.

ONDERNEMERSCHAP

goed

Het ondernemerschap van Female Economy beoordeelt de commissie als goed. De bedrijfsvoering wekt vertrouwen, mede doordat de zakelijke leiding berust bij de professionele organisatie van Toneelgroep Amsterdam. De organisatie is verder kerngezond. Het ondernemerschap van Female Economy is opgebouwd rondom het netwerk van contacten van Adelheid Roosen. De groep heeft daarmee de beschikking over een uitgebreid netwerk binnen en buiten de culturele sector.

Qua publieksbereik constateert de commissie dat de groep in maatschappelijk opzicht sterk is verankerd. Bovendien gaat het bij Female Economy erom de 'Ander' te bereiken, die niet of nauwelijks naar theater gaat. De groep stemt het te maken product af op de doelgroep die moet worden bereikt. Het marketing- en publiciteitsplan is hier goed op geschreven. De commissie plaatst echter kanttekeningen bij het daadwerkelijke bereik onder deze beoogde doelgroepen. De beschreven 'Robin Hood'-methode kan daarbij helpen, waarbij beoogde bezoekers groepsgewijs de voorstelling kunnen bezoeken, betaald door bijvoorbeeld organisaties waarbij zij betrokken zijn. Deze aanpak wordt in het plan echter niet uitgebreid beschreven.

Verder is de commissie er niet geheel van overtuigd dat de geplande verhoging van de eigen inkomsten in zijn geheel kan worden gerealiseerd. De publieksinkomsten fluctueren sterk per project en per jaar, evenals de overige eigen inkomsten. Beide moeten de komende jaren volgens de begroting echter stijgen. Desondanks heeft de commissie het nodige vertrouwen in de begrote verhoging van de eigen inkomsten. De groep is de afgelopen jaren namelijk betrouwbaar gebleken in het realiseren van gestelde (financiële) doelen en de lijst met te benaderen mensen en organisaties is lang. Toch had een steviger toelichting op de begroting, met name ten opzichte van de wisselende inkomsten in de afgelopen jaren, het vertrouwen kunnen versterken.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

De commissie rekent het aanbod van Female Economy tot de subdiscipline sociaal-artistiek theater/community art. Dit aanbod wordt volgens de commissie door instellingen in de basisinfrastructuur of ongesubsidieerde producenten niet of nauwelijks gemaakt. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij het aanbod van aanvragers als Female Economy als onderscheidend binnen het bestaande aanbod. Binnen het aanbod van sociaal-artistiek theater/community art neemt Female Economy een unieke plek in, met name vanwege de constante zoektocht naar de 'Ander' en de herkenbare vorm waarin deze zoektocht vertaald wordt als resultaat van de ontwikkelde werkwijze. De commissie beoordeelt daarom de bijdrage van Female Economy aan de pluriformiteit van het theateraanbod als zeer goed.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Female Economy aan de spreiding als ruim voldoende. De instelling is gevestigd in Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, en levert daarmee geen bijdrage aan de spreiding. Uit de voorgenomen spreiding van

de activiteiten van Female Economy blijkt echter dat de groep behalve in Amsterdam en Utrecht in verhouding veel voorstellingen speelt in regio's Noord, Oost en Zuid. Hiermee levert de groep een bijdrage aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Female Economy heeft geen subsidie aangevraagd bij de gemeente of provincie.

TOESLAG

niet toekennen

Female Economy vraagt een toeslag aan met de motivering dat het veld de door de groep ontwikkelde projecten heeft geadopteerd. Zo is de 'Wijkjury' geadopteerd door meerdere theaters en gezelschappen en vindt het concept in andere steden buiten Amsterdam navolging. Verder is de (digitale) uitgave van het boekje 'De Keuze van de Wijkjury' onder de hele theatersector verspreid en wordt het ervaren als vernieuwend voor de sector. Daarnaast wordt de 'Adoptiemethode' nationaal en internationaal geïmplementeerd, aldus Female Economy. Het gezelschap ontwikkelt zijn visie tenslotte ook bij jonge, nieuwe makers. De commissie vindt op zich, net als de aanvrager, dat de werkwijze van de groep navolging vindt in de Nederlandse theaterwereld. Maar de Wijkjury, het boekje en de adoptiemethode zijn in de ogen van de commissie activiteiten die in het verleden zijn ontwikkeld en al hebben plaatsgevonden. Bovendien zal de groep voor deze activiteiten geen extra kosten hoeven maken, omdat ze al gerealiseerd zijn. Het ontwikkelen van de visie van het gezelschap bij jonge, nieuwe makers vindt de commissie in potentie innovatief. Maar dit onderdeel is erg summier uitgewerkt. Gegevens over de makers en de wijze waarop zij in de organisatie worden opgenomen, ontbreken. De commissie kan dan ook niet beoordelen welke plek de makers zullen krijgen en of zij zelf artistiek verantwoordelijk zullen zijn voor hun projecten. Zij is er daardoor niet van overtuigd dat een bijdrage zal worden geleverd aan innovatie van het aanbod.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Female Economy te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

684.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	130	390.000
Circuit midden		
Circuit groot	30	180.000
Basissubsidie voor 2 jaar		570.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		570.000
Gemiddeld per jaar		285.000

Firma MES

Stichting Theatergroep MES

INLEIDING

Firma MES bestaat uit de artistieke kern van de acteurs Daan van Dijsseldonk, Roos Eijmers en Lindertje Mans en regisseur Thomas Schoots. Zakelijk leider is Daphne van Iperen. Het jonge gezelschap heeft Den Haag als standplaats en is huisgezelschap van Theater aan het Spui. De artistieke kern studeerde in 2008 af aan de Toneelschool Maastricht en maakte sindsdien drie voorstellingen.

Firma MES maakt nieuwe stukken voor een publiek van 15-40 jaar en werkt daarvoor samen met (jonge) (theater)auteurs. De voorstellingen komen nadrukkelijk tot stand binnen de huidige tijdgeest en verhouden zich hiertoe via de vertaling van grote thema's naar menselijk en persoonlijk handelen. Het publiek wordt regelmatig direct aangesproken. De keuzes voor het artistieke team en de werkwijze staan in dienst van het thema van de voorstellingen. Firma MES speelt in vlakkevloertheaters en op locatie in Den Haag. In de periode 2013-2016 zal jaarlijks een voorstelling bij Theater aan het Spui en een bij het Nationale Toneel gemaakt worden, die coproductanten zijn.

In 2013-2014 ontwikkelt Firma MES vier nieuwe producties met overkoepelend thema echtheid en authenticiteit. Verder wordt jaarlijks een voorstelling in reprise genomen. 'Schreeuw' (2013) gaat over mensen die schreeuwen om aandacht, zoals de Damschreeuwer en de waxinelichthoudergooier, die via de media in de schijnwerpers zijn komen te staan. Het uit te diepen voorval zal door de actualiteit worden bepaald, maar in de context van eerdere acties worden geplaatst. 'Feest' (2013) wordt een nieuw geschreven well-made-play van Casper Vandeputte over de opkomst van bewust leven onder jonge mensen als tegenbeweging voor het overaanbod van prikkels van het dagelijks leven. In 2013 wordt 'Duif' als zaalvoorstelling hernomen. De voorstelling speelt in 2012 op locatie bij woon- en winkelcomplex New Babylon. 'Nep' (2014) gaat over de obsessie voor echtheid, de obsessieve queeste naar authenticiteit. De makers gaan zich verdiepen in de Chinese cultuur waar volgens de aanvrager authenticiteit veel minder belangrijk is. In 2014 wordt ook een locatievoorstelling gepland, 'Hoop', in samenwerking met Puck Verkade, documentairemaker en beeldend kunstenaar.

Behalve de reguliere voorstellingen ontwikkelt Firma Mes onder de noemer 'MES Extra' kleinschalige activiteiten in het kader van promotie of onderzoek.

In de periode 2013-2014 wil Firma MES 120 voorstellingen in het kleine circuit spelen voor een publiek van 10.000 toeschouwers. Dat leidt tot een totaal gevraagd subsidiebedrag van 180.000 euro. Firma MES heeft geen subsidiehistorie bij het Fonds Podiumkunsten.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Firma MES als ruim voldoende. Op zich vindt de commissie dat de artistieke kern van Firma MES bestaat uit interessante makers, die een sterke verwantschap met elkaar hebben. De commissie kan gezien het jonge bestaan van het gezelschap echter moeilijk beoordelen of de samenwerking duurzame inspiratie zal opleveren.

Over de kwaliteit van de gerealiseerde producties 'Roes' en 'Volg' van Firma MES, waarvan live-registraties zijn meegestuurd, is de commissie gematigd positief. Het gezelschap kiest voor een traditionele vorm en lichte en humoristische speelstijl. Naar het oordeel van de commissie wordt daarbinnen weinig verrassend geregisseerd en gespeeld. De regie lijkt daarbij de meer collectieve manier van werken te dienen, waardoor het werk geen uitgesproken eigen stijl laat zien. Thematisch zijn de producties dan ook oorspronkelijker dan in vorm.

Het gezelschap vertrekt nadrukkelijk vanuit de eigen beleving van de huidige tijdgeest en wil dat delen met een doelgroep waar de makers zelf onderdeel van uitmaken. De aanvraag voor de komende periode vindt de commissie daarin echter onvoldoende concreet uitgewerkt. Het uitgangspunt om actueel en geëngageerd theater te maken waardeert de commissie. De plannen zijn ook sterk in lijn met de producties uit de afgelopen jaren, maar ze zijn over het algemeen vooral thematisch uitgewerkt. Over de concrete uitwerking zijn de plannen erg summier. Hierdoor krijgt de commissie weinig zicht op de beoogde voorstellingen. Er spreekt nog geen krachtige signatuur uit het plan. De commissie constateert dat de eigen stijl nog onvoldoende is ontwikkeld. De overdracht op het publiek krijgt hierdoor weinig betekenis, waardoor de zeggingskracht beperkt blijft.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

Het ondernemerschap van Firma MES beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De partners en coproducenten die het gezelschap gevonden heeft in Theater aan het Spui en het Nationale Toneel vormen een basis voor het jonge gezelschap. Ook de samenwerking met AT Theater is gezien de doelgroep een goede keuze. De positionering richting het publiek is helder. De commissie waardeert de focus op de jonge doelgroep, waar de aanvragers zelf deel van uitmaken. Het beoogde effect van de marketingstrategie, die sterk leunt op social media, is mede daarom geloofwaardig.

Toch zijn de ambities van Firma MES volgens de commissie erg groot. De groep haalde de drempelnorm van 40 voorstellingen per jaar over de periode 2009-2011 niet. De zichtbaarheid buiten Den Haag is tot nu toe bovendien erg beperkt geweest. In het seizoen 2011-2012 is voor het eerst een tournee door Nederland gemaakt, met de productie 'Roes'. De tot nu toe gerealiseerde tournees vindt de commissie vooralsnog een beperkte basis om te vertrouwen op een structureel hoger aantal voorstellingen. AT Theater en De Bogen zijn goede partners, maar de beoogde 60 voorstellingen per jaar, waarvan meer dan de helft buiten de standplaats Den Haag, lijken de commissie niet realistisch. Ook vindt de commissie de beoogde stijgingen van publiek en publieksinkomsten behoorlijk ambitieus. Het betreft een structurele verdriedubbeling van de prestaties ten opzichte van 2011 en dat vindt de commissie fors voor een jong gezelschap dat nog weinig buiten de standplaats heeft gespeeld.

Kanttekeningen plaatst de commissie bovendien bij de spreiding van inkomstenbronnen. Zo worden er geen inkomsten uit private fondsen begroot. Dat vindt de commissie een gemiste kans. Ook blijken er geen coproductiebijdragen uit de begroting. Dit wordt in het plan toegelicht, maar de financiële waarde van de gemaakte afspraken is nu niet te beoordelen. De subsidieafhankelijkheid van gemeente en het Fonds is mede door deze keuzes groot.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

Firma MES maakt teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er behalve Firma MES veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Het aanbod van Firma MES is daarin niet onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding van theateraanbod over Nederland als neutraal. Door de vestigingsplaats Den Haag, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Firma MES geen bijdrage aan de spreiding qua standplaats. Het plan is veel voorstellingen in Den Haag, Amsterdam en de regio West te spelen, waardoor er in verhouding weinig voorstellingen worden gespeeld op plekken waar nauwelijks vergelijkbaar aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Firma MES heeft een subsidieaanvraag bij de gemeente Den Haag ingediend voor 150.000 euro per jaar. Wanneer die aanvraag wordt gehonoreerd, leidt dat tot een stevige lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Firma MES heeft geen toeslag aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Firma MES te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		180.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	120	180.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		180.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Firma Rieks Swarte

Stichting Firma Rieks Swarte

INLEIDING

De Firma Rieks Swarte is gevestigd in Haarlem en bestaat uit de vaste leden Rieks Swarte (artistieke leiding) en Ina Veen (dagelijkse leiding en artistieke coördinatie). Vanaf 2013 zal ook Gienke Deuten deel uitmaken van de vaste kern. De Firma produceert beeldende theaterproducties. Inspiratie put de groep uit de kindertijd, de geschiedenis, architectuur, wetenschap en wonderlijke voorvallen. Samenwerken met nieuwe makers en coproducten leidt volgens de aanvraag tot constante doorstroom en inspiratie. Het werk kenmerkt zich door een herkenbare vormgeving. De acteurs laten al spelend zien hoe de verbeelding tot stand komt. Talentontwikkeling vormt een belangrijk onderdeel van de activiteiten van de Firma. Hiertoe wordt in de komende periode samengewerkt met onder andere de jonge makers Annelies Van Hullebusch en Steven de Jong.

In Studio 11, de repetitieruimte van de Firma, krijgen jonge makers de gelegenheid nieuwe theatrale vormen of verteltechnieken te onderzoeken en hun vakbekwaamheid te ontwikkelen. Deze worden er ook gepresenteerd aan publiek. De invulling voor 2013 en 2014 is nog niet bekend. 'Groots en meeslepend wil ik leven' wordt de tweede productie van Steven de Jong bij de Firma, een (solo-)ode aan en pastiche van de operette. Het wordt gepresenteerd op de zomerfestivals. 'In Kaart' is een reprise, gemaakt door Annelies Van Hullebusch: een visuele ode aan de herinnering, geïnspireerd op het gedicht 'Groet aan Vlaanderen' van Robert van Passen. Rieks Swarte maakt met 'Cardbordia' samen met de jonge schrijver Simon van der Geest een hoopvolle collagevoorstelling over de mens als weldenkend wezen. 'Het Eindejaarsbal' van Gienke Deuten, gespeeld door Steven de Jong en Annelies van Hullebusch, wordt een muzikale eindejaarsvoorstelling voor een jong publiek. 'De Storm' is een reprise, in coproductie met De Toneelmakerij, gemaakt door Rieks Swarte en Liesbeth Coltof. Dit quasi-koningsdrama van William Shakespeare is geschikt voor een publiek vanaf acht jaar. 'Ceaulescu' wordt een voorstelling van Gienke Deuten (regie) in samenwerking met Willem de Wolf (tekst en spel) en Maureen Teeuwen (spel) over de val van het echtpaar Ceaulescu. Verder maakt de Firma familievoorstellingen voor een breed en groot publiek. Eerst wordt 'Pinokkio' in reprise genomen, een coproductie met de Toneelmakerij. 'De Toverfluit', eveneens met de Toneelmakerij, wordt een muzikale familievoorstelling naar de opera van Mozart, over volwassen worden en de grote krachten en keuzes die je leven maken tot wat het moet worden. De twee andere grotezaalproducties die gepland staan in 2013-2014 vallen buiten het subsidiekader.

In de periode 2013-2014 worden in totaal 260 voorstellingen gerealiseerd in de drie speelcircuits, voor naar verwachting 47.712 bezoekers. Voor 170 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd, wat leidt tot een subsidieaanvraag van 673.500 euro.

De Firma Rieks Swarte ontvangt voor de jaren 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 334.199 euro per jaar. Voor die periode ontving het gezelschap meerjarig subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van zes verschillende producties van de Firma Rieks Swarte bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de Firma Rieks Swarte als goed. Zij vindt dat het gezelschap met zijn beeldend theater herkenbaar is in het veld. Het werk is oorspronkelijk, beeldend, humoristisch, wordt zichtbaar met groot plezier gemaakt en spreekt een breed publiek aan. De commissie vond de productie 'Tante Patent' een geslaagde familievoorstelling: goed gespeeld, geestig en aansprekend voor een groot publiek. Van de coproductie 'De Storm' was zij onder de indruk. Iets minder geslaagd vond zij 'De Uittocht' en 'Wie temt de koning', waarbij vooral de regie en dramaturgie tekortschoten. Gienke Deuten is na enkele producties bij de Firma een vast lid geworden van het artistieke team. De commissie is onder de indruk van haar (vooral beeldende) artistieke kwaliteiten, onder andere in 'Nachtschade', en vindt haar een interessante aanvulling op het artistieke team van de Firma. De commissie kent Rieks Swarte zelf als een zeer inventieve beeldend theatermaker. Behalve zijn inventiviteit zijn een persoonlijke benadering en het gebruik van de eenvoud zijn grote kracht: zijn artistieke invalshoek is veelal doeltreffend met bijna altijd een poëtische sfeer.

De Firma wil de komende jaren door op de ingeslagen weg. Dat betekent een combinatie van projecten in verschillende speelcircuits, ook in coproductie, en veel aandacht voor nieuwe makers. De aanvraag getuigt van een doordachte combinatie van eigen werk, coproducties en werk in opdracht. De keuze voor makers en partners is daarbij passend bij de grootte en aard van de productie. De commissie vindt wel dat het totaal aan activiteiten groot is en dat door de verschillende makers die erbij betrokken zijn de herkenbaarheid van het geheel, oftewel de artistieke signatuur van de Firma, diffuus kan worden. De nieuwe producties voor 2013 en 2014 zijn volgens de commissie goed en helder uitgewerkt. De aanvraag maakt duidelijk dat de groep vol prikkelende ideeën zit en deze krachtig weet te vertalen in producties. De plannen wekken verwachtingen ten aanzien van de beeldende kwaliteit, ze ogen oorspronkelijk, humoristisch en lijken voldoende verschillende lagen te hebben om bij verschillende leeftijdsgroepen tot de verbeelding te spreken. De productie 'Ceaulescu' is volgens de commissie wel een opvallende keuze, die zowel wat betreft onderwerp als betrokken makers naast Gienke Deuten het minst in de lijn van het totale plan past. De commissie heeft echter voldoende vertrouwen in het vakmanschap van Gienke Deuten en zij verwacht dat deze productie een aanvulling op het repertoire van de Firma zal blijken te zijn. Verder betreft de Firma opnieuw relatief jonge makers in de plannen en geeft hun een autonome plek binnen het gezelschap. Dit wordt gezien als een grote meerwaarde voor de instelling zelf en als kans voor de makers. Annelies van Hullebusch en Steven de Jong ziet de commissie als interessante makers om bij de Firma in hun vakmanschap te groeien. Het meesterschap van Rieks Swarte zal hen weten te inspireren, en zij inspireren hem op hun beurt weer.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van de Firma als goed. De Firma heeft zich als veelzijdig producent bewezen en er is vertrouwen dat de groep de beoogde producties van klein tot groot zal weten te realiseren. De Firma werkt daarbij samen met betrouwbare

podia en coproducten, waaronder Bos Theaterproducties, de Toneelmakerij en STIP theaterproducties. Het plan getuigt verder van een ondernemende houding. Zo worden producties die zonder subsidie kostendekkend kunnen worden uitgevoerd buiten het subsidiekader gehouden. Subsidiegelden en winst uit meer commerciële activiteiten komen ten goede van artistiek risicovollere producties. De Firma is bovendien financieel gezond en kan enig risico aan.

Volgens het plan is de verzelfstandiging in 2009 van de Toneelschuur succesvol gebleken: in de afgelopen periode realiseerde de Firma veel speelbeurten per jaar, tegen lagere productiekosten dan voorheen en met hoge eigen inkomsten. De gewenste overloop van publiek uit de grote zaal naar de middenzaalproducties is echter achtergebleven. Mede hierom kiest de Firma er nu voor om een marketingmedewerker in het eigen team aan te trekken. Voorheen verzorgde een extern bureau de marketing. Deze keuze is overtuigend beargumenteerd in het plan.

Bij het marketingplan plaatst de commissie echter wel een kanttekening. Zo positioneert de Firma zich niet sterk ten opzichte van andere (beeldende) theatermakers. Tevens worden de doelgroepen volgens een nogal algemene methode ingedeeld. Per project wordt de marketing vervolgens verder uitgewerkt met specifieke doelgroepen en middelen. Dit leidt echter tot een veelheid aan losse acties per project. Om te bereiken dat bezoekers van de grotezaalproducties ook naar andere producties komen, is volgens de commissie een gerichtere strategie nodig, waarbij de eigenheid van de Firma steviger wordt neergezet. Bij de grotezaalproducties wordt de marketing gedaan in samenwerking met de (commerciële) coproducten. Dit wekt vertrouwen.

De Firma heeft veel oog voor de spreiding van inkomsten, waarbij behalve subsidie en publieksinkomsten ook overige eigen inkomsten worden gezocht. De inkomsten wisselen sterk per jaar, afhankelijk van de grootte van de producties. De aanvraag licht dit voldoende toe. Met betrekking tot de publieksinkomsten vindt de commissie de begroting realistisch. Deze zijn in lijn met die van de afgelopen jaren en helder toegelicht. De verwachte stijging van de overige eigen inkomsten is minder overtuigend toegelicht. Gezien de beperkte omvang van deze inkomsten op de begroting acht de commissie het risico echter klein.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie schaaft het werk van de de Firma Rieks Swarte onder het beeldend-/objecttheater. De commissie constateert dat er niet veel instellingen binnen de basisinfrastructuur of ongesubsidieerde producten zijn die dit aanbod maken. Binnen de subdiscipline beeldend-/objecttheater is het werk van de Firma echter niet uniek. De commissie vindt de bijdrage van de Firma Rieks Swarte aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod daarom ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten over Nederland beoordeelt de commissie als zeer goed. De Firma Rieks Swarte is gevestigd in Haarlem, waar het door samenwerkingspartners en activiteiten goed is ingebed. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van het aanbod. Bovendien blijkt uit de aanvraag dat de voorstellingen vooral buiten

de grote steden worden gespeeld. Daarmee draagt de groep eveneens bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

De Firma Rieks Swarte heeft geen structureel subsidie aangevraagd bij gemeente of provincie.

TOESLAG

niet van toepassing

De Firma Rieks Swarte heeft geen toeslag aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van de Firma Rieks Swarte te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 673.500

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	50	75.000
Circuit midden	81	364.500
Circuit groot	39	234.000
Basissubsidie voor 2 jaar		673.500
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		673.500
Gemiddeld per jaar		336.750

Fred Delfgaauw

Stichting Studio Peer

INLEIDING

De Gorinchemse theatergroep Studio Peer stelt zich ten doel relevant theater te maken en een zo groot mogelijk publiek met de voorstellingen te bereiken. Artistiek leider is Fred Delfgaauw en de zakelijke leiding is in handen van Chris de Jong. Met de voorstellingen streeft Delfgaauw ernaar het publiek te 'vermaken'. Dan gaat het niet om de lach, maar om het nadenken. Hij wil met zijn voorstellingen verhalen vertellen en thema's aansnijden die de samenleving bezighouden. Door in dialoog te gaan met zijn creaties, die een zelfstandig leven leiden, wil hij een magische theatervorm scheppen.

In de meeste theaters is volgens Studio Peer het aanbod van poppentheater met name voor volwassenen bescheiden. Daarom zet Delfgaauw in op het ontwikkelen van het poppentheater (animatie/beeldend theater) tot een breed erkende theaterdiscipline voor volwassenen en tot het laten integreren van poppentheater met andere (theater)disciplines. Naast het maken en spelen van de theaterproducties richt Delfgaauw zich op het ontwikkelen van het vak, het doorgeven ervan aan nieuwe makers, het bereiken van nieuwe publieksgroepen en het versterken van het sociaal-culturele weefsel in de vestigingsplaats en omgeving.

Ter voorbereiding van de komende periode wordt in 2012 gewerkt aan de nieuwe productie 'De Verteller', waarin Delfgaauw met de drie jonge makers Ida van Dril, Esmay Usmany en Babiche Ronday een voorstelling zal maken. Daarnaast hebben de drie jonge makers plannen voor eigen projecten. Voor Van Dril zal dat eerst een nieuwe jeugdtheatervoorstelling worden. Usmany werkt aan een geësceneerd liedjesprogramma en Ronday aan een theaterbewerking van Frankenstein. De productie 'Vliegen met een vleugel' met Bert van de Brink zal ook op het repertoire blijven, evenals de solo 'Minder=Meer'.

Studio Peer wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 200 voorstellingen spelen in de kleine en middelgrote zalen, voor naar verwachting 30.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 420.000 euro.

Studio Peer is in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 127.702 euro per jaar. Voor die periode subsidieerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de groep. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 zeven voorstellingen van drie producties van Studio Peer bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Studio Peer als zwak. In het advies voor de periode 2009-2012 heeft de commissie zich positief uitgesproken over de voortzetting van samenwerkingen van Fred Delfgaauw met makers uit andere disciplines. De producties waar deze samenwerkingen toe leidden zijn in de ogen van de commissie echter van onvoldoende kwaliteit gebleken. Het grote vakmanschap van Fred Delfgaauw als poppenspeler staat buiten kijf. Die toont hij vooral in de productie 'Minder=Meer'. Hier is de poëtische en verstilde signatuur van Delfgaauw zichtbaar. Ook over de productie van de jonge

maakster Ida van Dril is de commissie positief. De maakster laat de verschillende karakters in het stuk mooi tot leven komen met haar spel. Zij kan volgens de commissie een interessant eigen profiel ontwikkelen.

Echter, de producties in samenwerking met makers uit andere disciplines ('Nachclub' en 'Vliegen met één Vleugel') hebben volgens de commissie niet de meerwaarde gebracht die ervan werd verwacht. Op zich spelen de makers goed en stralen zij spelplezier uit. De regie schiet echter tekort, waardoor de verschillende eigenschappen en tegenstellingen van de afzonderlijke makers te zeer naast elkaar zijn blijven staan. Door een gebrek aan keuzes in de regie is het resultaat niet meer geworden dan de som der delen. Dat maakte de producties weinig verrassend en in de ogen van de commissie vooral onvoldoende sprekend naar het publiek. Zij miste verder een verhaal dat spanning in de voorstellingen kon brengen. De verschillende scènes volgden elkaar op zonder dat er een heldere strekking zichtbaar werd. Al met al ontbeerden deze producties voldoende zeggingskracht.

De plannen voor de toekomst van Fred Delfgaauw vindt de commissie onvoldoende uitgewerkt. Het vakmanschap en de herkenbare signatuur van de maker klinken nauwelijks door in de activiteiten die in de aanvraag worden beschreven. De motivatie om de samenwerking met makers uit andere disciplines en jonge makers voort te zetten, vindt de commissie tamelijk mager. Zij vindt de reflectie op de gekozen ontwikkeling in het plan summier. Dat Fred Delfgaauw na een 25-jarige solocarrière de ambitie heeft om minder alleen te doen, vindt de commissie in eerste aanzet een valide reden. Maar de aanvraag ontbeert een artistieke uitwerking hiervan. Dat er bij de verschillende publieksgroepen in de ogen van de aanvrager een behoefte is ontdekt, is eerder een bedrijfsmatige reden dan een artistieke. De verdere uitleg geeft slechts een aantal algemeen geformuleerde deelaspecten, zoals de ruimte die is ontstaan voor de actualiteit (de samenwerking met Sjaak Bral) en voor de improvisatie (met Bert van den Brink). Waar de maker nu staat en wat de samenwerkingen voor hem meebrengen aan ontwikkeling en vernieuwing van het repertoire, geeft de aanvraag niet aan. Zonder een serieuze reflectie op de verwachte ontwikkeling in de komende jaren overtuigt de aanvraag de commissie niet van een herkenbare artistieke signatuur. Hetzelfde geldt voor de zeggingskracht. De plannen zijn dermate summier en oppervlakkig uitgewerkt dat het de commissie niet duidelijk is op welke manier de producties het publiek zullen aanspreken of verrassen. Bij de solovoorstelling 'Minder=Meer', die al enige tijd op het programma staat, kan de commissie zich dat nog voorstellen. De toelichting bij de nieuw te maken voorstelling 'De Verteller' geeft echter, behalve de namen van de deelnemende podiumkunstenaars, nauwelijks inhoudelijke informatie. Verder verwacht de commissie, gezien haar oordeel over de samenwerkingen in de afgelopen jaren met Bert van den Brink en Sjaak Bral, dat voortzetting daarvan zal leiden tot onderhoudende producties, die echter onvoldoende zeggingskracht hebben.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Studio Peer als ruim voldoende.

De organisatie is klein en daardoor flexibel, maar zij is ook stabiel. De financiële gezondheid van Studio Peer is echter kwetsbaar. Het vermogen om op korte en lange termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen, is beperkt. Hoewel dit vaak inherent is aan groepen die sterk afhankelijk zijn van eigen inkomsten, vindt de commissie dit zorgwekkend.

De publieksgerichtheid heeft bij Fred Delfgaauw altijd hoog op de agenda gestaan. De commissie heeft echter een aantal kritische kanttekeningen bij het marketingplan. In de vorige jaren is Fred Delfgaauw meer voorstellingen gaan spelen, maar daarbij liep het gemiddelde bezoekersaantal terug, zo blijkt uit de cijfers. In de komende jaren wordt hier een herstel verwacht. Een doordachte strategie om dit te realiseren bevat het plan echter niet. Het plan schetst op zich helder de positie in het veld, maar de aanvraag laat geen inzicht zien in de doelgroepen van de voorstellingen of het profiel van de bezoekers. Het plan gaat uit van de vertrouwde marketing- en publiciteitsinstrumenten, maar die hebben in de afgelopen jaren tot minder publiek geleid dan beoogd. Wel wordt aangegeven dat de groep wil inzetten op intensieve samenwerking met theaters, het organiseren van groepen publiek en van voorstellingen bij speciale gelegenheden. Deze onderdelen zijn echter nog niet verder uitgewerkt. Ook de algemene opmerking over samenwerking met landelijk opererende netwerken uit het bedrijfsleven wordt niet concreet. Hierdoor is de commissie door het plan niet overtuigd dat deze acties een substantiële verbetering van de bezoekersaantallen zullen opleveren.

Studio Peer is ervaren in het verwerven van eigen inkomsten en de groep had de afgelopen jaren een relatief lage subsidieafhankelijkheid. Inkomsten komen voor een groot deel uit de markt. Net als bij de publieksaantallen heeft de groep hier een snelle teruggang in gemiddelde inkomsten gezien. In de begroting 2013-2014 worden deze daarom voorzichtig ingeschat en komen iets onder de resultaten van de jaren 2009-2011 uit. De commissie begrijpt deze houding van de aanvrager, in het licht van het huidige slechte klimaat voor de podiumkunsten. Gezien de kanttekeningen bij het beoogde publieksbereik ziet de commissie ook bij de inkomsten een risico. Desondanks acht zij de begrote publieksinkomsten realistisch. De overige eigen inkomsten blijven op het peil van de afgelopen jaren, waarbij rekening is gehouden met de uitschieter in 2011. Deze inkomsten zijn onderbouwd en de commissie acht deze ook haalbaar.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het werk van Fred Delfgaauw tot het poppen-/objecttheater. Dit is een subdiscipline van het theater waarvoor geen instellingen in de basisinfrastructuur zitten en waarvan het aanbod van ongesubsidieerde producenten klein is. Daarmee is sprake van onderscheidende activiteiten. Hiermee is het aanbod van Studio Peer volgens de commissie echter niet uniek. Zij beoordeelt de bijdrage aan de pluriformiteit derhalve als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage van Fred Delfgaauw aan de spreiding als zeer goed. Door zijn vestigingsplaats Gorinchem, waar Studio Peer veel activiteiten ontplooit, levert de groep een bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat Fred Delfgaauw vooral voorstellingen speelt buiten de grote steden. Daarmee draagt het gezelschap bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

De groep heeft geen structurele bijdrage van provincie of gemeente aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Studio Peer niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

420.000

THEATER

Golden Palace

Stichting Golden Palace

INLEIDING

Golden Palace uit Amsterdam is sinds 1998 actief. De artistieke leiding is in handen van Ingrid Kuijpers. Golden Palace maakt fysiek theater, vaak in combinatie met zang en muziek. De groep rekent zich tot één van de weinige theatergroepen in Nederland met een uitgesproken fysieke speelstijl. De uitdrukingskracht van het lichaam vormt het uitgangspunt voor het theater van Golden Palace. Het gezelschap heeft naam gemaakt met tragikomische voorstellingen waarin het realisme ongemerkt naar het absurde verschuift. De personages zijn herkenbaar en de handeling is eenvoudig, maar onder de oppervlakte sluimert een complexiteit. De voorstellingen worden consequent langs de meetlat van het realisme gelegd: eenheid van tijd, plaats en handeling en een ijzeren logica van oorzaak en gevolg, doorgevoerd tot in het absurde.

De afgelopen jaren heeft de groep expliciet ingezet op toegankelijkheid: publieksbereik in relatie tot kwalitatief hoogstaande producties. Daartoe wordt onder meer de themakeuze afgestemd op de aansluiting op een zo breed mogelijk publiek. In de voorstellingen voor de komende jaren wordt (mede) gekozen voor onderwerpen die spin-off activiteiten mogelijk maken. De zakelijke leiding is in handen van Judith Huizing.

Jaarlijks wordt een reisvoorstelling gemaakt. Verder zijn in de komende jaren twee voorstellingen op locatie in Amsterdam gepland, alsmede twee hernemingen van eerdere producties, die dan in een festivalcontext worden gepresenteerd. Verder wil Golden Palace zich de komende jaren internationaal gaan profileren.

In 2013 produceert Golden Palace de productie 'Death by Powerpoint'. De communicatie tussen een groep mensen, die de opdracht heeft om 'er samen uit te komen', leidt tot een tragisch ontmenselijkingsproces. De voorstelling gaat over de poging om met vergadertechnieken de onvoorspelbaarheid van het menselijk bestaan te bezweren. In 2014 produceert de groep 'Restaurant Amore', een voorstelling over voedsel in al zijn betekenissen. Twaalf personages tonen hun haat-liefdeverhouding tot het eten dat zij nuttigen, in restaurant Amore. Volgens Golden Palace is voedsel niet alleen een bron van voedingsstoffen, maar ook politiek, traditie, liefde, conflict en identiteit. Inspiratiebronnen zijn onder meer de films 'Big Night' van Campbell Scott en 'La Cena' van Ettore Scola.

Golden Palace wil in de jaren 2013 en 2014 110 voorstellingen realiseren in het kleine zaal- en middenzaalcircuit. Daarbij worden in totaal 25.600 bezoekers verwacht. Hiervoor wordt van het Fonds Podiumkunsten een bedrag gevraagd van 577.500 euro.

Golden Palace ontvangt voor de periode 2009-2012 een vierjarig subsidie van het Fonds van 414.221 euro. Daarvoor ontving Golden Palace structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zeven voorstellingen van vijf verschillende producties van Golden Palace bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit als ruim voldoende. Het werk in de afgelopen periode laat een verdere ontwikkeling zien van het repertoire van Golden Palace. De groep kiest voor aansprekende thema's en werkt deze op een oorspronkelijke manier uit. Met name door het spel weten de makers hiermee op een aansprekende en veelal humoristische manier het publiek aan te spreken. De commissie waardeert dit des te meer, omdat regelmatig ook weinig ervaren spelers onderdeel van de cast zijn. Hier blijkt het vakmanschap in de spelregie. De dramaturgie is echter niet altijd even sterk. In een aantal producties viel op dat er vrij snel naar een climax werd toegewerkt, waarna de voorstelling weinig ontwikkeling meer kende. Hierdoor verliezen producties aan spanning en dit gaat ten koste van de zeggingskracht. Daarbij valt op dat de regiekeuzes vaker richting humor gaan - zonder daarbij overigens weer echt absurd te worden - en niet naar tragiek. Al met al neigen de producties nog wel eens naar vermakelijkheid, waardoor de balans tussen humor en tragiek te ver doorslaat naar het eerste. In producties waarin tekst werd ingezet, droeg die door de kwaliteit ervan naar het oordeel van de commissie evenmin bij aan de zeggingskracht van het geheel. De groep zet met de beschreven projecten in de aanvraag nadrukkelijk in op het vervolgen van de ingeslagen weg. Dat is op zich goed, omdat de keuzes passen bij de oorspronkelijkheid van Golden Palace. Met de thema's van de komende producties kan in combinatie met de herkenbare Golden Palace-stijl een breed publiek worden aangesproken. In de uitwerking van de plannen wordt tevens ingegaan op de 'donkere kanten' van communicatiedrift en de omgang met voedsel en gevolgen daarvan. Dit maakt de commissie nieuwsgierig naar het resultaat. Zij ziet hierin mogelijkheden om de zeggingskracht van de voorstellingen te vergroten, wanneer de groep vanuit de aansprekende vorm aan een scherpere inhoud werkt. Tegelijk schuilt in de uitwerking van de plannen een risico op herhaling van zetten. Dit blijkt onder andere uit de werkwijze en manier waarop de makers zich tot de voorstellingsthema's verhouden. De aanvraag geeft nog weinig zicht op de visie op de voorgenomen voorstellingsthema's. Zo is het belichten van de 'donkere kanten' nog weinig vertaald naar een heldere visie en concrete uitwerking in de producties. Zonder een heldere visie op de thema's, zal de in de loop der jaren ontwikkelde werkwijze volgens de commissie niet voor een meerwaarde zorgen. Verder laat de kring van betrokken artistieke medewerkers weinig vernieuwing zien, wat het beeld van het vervolgen van de ingeslagen eveneens bevestigt.

Ondanks de kanttekeningen ten aanzien van de zeggingskracht, verwacht de commissie dat Golden Palace voor de komende jaren een aantal ideeën heeft voor producties die een breed publiek kan aanspreken.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie vindt het ondernemerschap van Golden Palace ruim voldoende. De groep heeft in de afgelopen jaren een gedegen financiële positie opgebouwd. Wel tekent de commissie daarbij aan dat dit mede dankzij forse ondersteuning van subsidies mogelijk was. In dat opzicht is het positief dat Golden Palace de handschoen oppakt om meer eigen inkomsten te verwerven, te beginnen met de publieksinkomsten. De stijgende lijn van de inkomsten per

voorstelling die in de afgelopen jaren is ingezet, zet zich voor 2013 en 2014 door. Op zich is dat positief, maar opvallend is dat tegenover een begrote stijging van het aantal bezoekers, de inkomsten per bezoeker dalen. Hoewel de stijging van het aantal toeschouwers naar het oordeel van de commissie erg ambitieus is, ziet zij zeker mogelijkheden om de publieksinkomsten te laten stijgen, bijvoorbeeld door meer op partagebasis in plaats van uitkoop te gaan spelen. Het type voorstellingen en de onderwerpen voor de komende producties bieden daar in ieder geval goede mogelijkheden toe.

Daarbij tracht Golden Palace op een slimme manier nieuwe doelgroepen te bereiken. Hoewel er in de aanvraag nog vooral ideeën zijn beschreven en geen concrete afspraken, is het leggen van verbindingen met onder meer het bedrijfsleven en de publieke sector waar het gaat om 'Death by Powerpoint' en met onder meer natuurvoedingswinkels en slow food organisaties voor 'Restaurant Amore' een interessante stap.

De stap om met kleinere producties in het buitenland actief te worden is positief en kan door de vorm van de voorstellingen prima. Tegelijk zijn het nog vrij bescheiden ambities wat betreft het aantal voorstellingen. Het ligt daarbij meer voor de hand om samenwerking met een buitenlandse agent aan te gaan. Verder zijn er voor de komende jaren vooral groter gemonteerde producties gepland waarmee het veroveren van buitenlandse speelplekken niet makkelijker wordt. Op dit onderdeel vindt de commissie het plan nog wat te weinig doordacht. Tot slot ziet de commissie ook nog goede mogelijkheden de verhouding tussen (eigen) inkomsten en de kosten te verbeteren door kritisch naar de productiekosten te (blijven) kijken. Die kosten hangen voor een groot deel samen met de duur van de voorbereiding en omvang van met name de spelersgroep. In de aanvraag wordt de huidige werkwijze als enig mogelijke beschreven om tot een goed artistiek resultaat te komen, maar de commissie is daar niet volledig van overtuigd.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Golden Palace tot de subdiscipline bewegingstheater/mime. Dit aanbod wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. Hoewel binnen enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mime-achtergrond actief zijn, wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit veel bewegingstheater/mime geproduceerd. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van bewegingstheatergroepen als Golden Palace aan de pluriformiteit als ruim voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is dat van Golden Palace echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage die Golden Palace levert aan de spreiding van de activiteiten als neutraal. De groep speelt de meeste voorstellingen in de standplaats Amsterdam en daarbuiten veel in de regio West en, in mindere mate Zuid. Daarmee draagt de groep in verhouding weinig bij aan de spreiding over het land. Aangezien de standplaats een van de vier grote steden is, waar een ruim cultureel aanbod is, draagt dat evenmin bij aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Golden Palace heeft voor de periode 2013-2016 een structureel subsidie van 60.000 euro aangevraagd bij de gemeente Amsterdam. Indien die aanvraag wordt gehonoreerd, dan is daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Golden Palace heeft geen aanvraag ingediend voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Golden Palace te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		577.500
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	55	247.500
Circuit midden	55	330.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		577.500
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		577.500
Gemiddeld per jaar		288.750

Hoge Fronten

Stichting Hoge Fronten

INLEIDING

Stichting Hoge Fronten is in 2010 opgericht om het werk van beeldend theatermaker Lieke Benders te produceren. Lieke Benders maakt voorstellingen voor zowel jeugd als volwassenen, in het theater en op locatie op festivals. Het zijn verstilde voorstellingen op het grensvlak van theater en beeldende kunst. Daarbinnen is zij kritisch ten opzichte van de eigen waarneming en wil zij anders (leren) kijken naar de wereld. Haar Limburgse, katholieke achtergrond vormt een belangrijke basis voor haar inhoudelijke verhalen en beeldtaal. Uitgangspunten zijn verbindingen en universele gelijkenissen tussen mensen. Lieke Benders nodigt op persoonlijke wijze het publiek uit om in beweging te komen, zowel letterlijk (via een theatrale route) als figuurlijk (op filosofisch niveau).

Janneke Schmeitz verzorgt zakelijke ondersteuning en marketing. Hoge Fronten werkt vanuit standplaats Maastricht en heeft een lokale en regionale verankering in die stad en in Limburg en Vlaanderen.

Hoge Fronten wil in de periode 2013-2014 drie nieuwe producties maken, twee voor volwassenen en een familievoorstelling (voor acht jaar en ouder), en een reprise. 'Gluren' (2013, volwassenen) is een festivalvoorstelling in coproductie met Cultura Nova en wordt ontwikkeld in Heerlen. In 'Gluren' bezoekt het publiek vijf verschillende woningen. De toeschouwers krijgen een audiogids, die hen langs de schoonheid van het alledaagse leidt. In 2013 gaat 'Niet Wiet, Wel Nel' (zes jaar en ouder) in reprise, dat in het najaar van 2012 in première zal gaan. In 2014 wordt 'Rotgod' (acht jaar en ouder) geproduceerd, een project dat in leegstaande kerken zal spelen. Drie personages spelen rituelen van een mis na, wat ontaardt in allerlei interpretaties van rituelen. In het najaar van 2014 gaat het project met de werktitel 'Het theater als locatie' van start. Hierbij wordt het theatergebouw als uitgangspunt genomen. Het publiek maakt een reis door het theater die buiten begint. Het concept is verplaatsbaar en zal in vier 'zuidelijke' theaters spelen.

In de periode 2013-2014 plant Hoge Fronten 104 voorstellingen in het kleinschalige circuit voor een publiek van 11.025 bezoekers. Voor 78 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd voor een bedrag van 234.000 euro.

Stichting Hoge Fronten ontvangt subsidie van Fonds Podiumkunsten in de regeling tweejarige projectsubsidie 2011-2012 ter hoogte van 168.450 euro.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie vindt de artistieke kwaliteit van Hoge Fronten voldoende. Lieke Benders heeft met het tweejarige projectsubsidie 2011-2012 de tijd gekregen haar artistieke signatuur verder te ontwikkelen. Ook was deze periode volgens de commissie een stimulans voor structureel denken over het werk. Benders is naar het oordeel van de commissie geen uitgesproken theatermaker. Zij vindt haar oorspronkelijk in de manier waarop ze haar achtergrond gebruikt in haar werk. De wandelvoorstelling 'TODOS', meegestuurd als live-registratie bij deze aanvraag, beschouwt de commissie als geregisseerde theaterervaring

typerend voor het werk van Benders. De universele ervaring die het publiek ondergaat is een interessant uitgangspunt. Toch was de uitwerking van dit concept uiteindelijk mager.

De toeschouwer werd weinig gestuurd in de ervaring en moest daardoor de beleving voor een te groot deel zelf zin en betekenis geven. Dat ging ten koste van de zeggingskracht van de voorstelling.

De commissie waardeert in de plannen de verschuiving van de focus naar locatietheater, omdat zij het idee heeft dat Benders' werk op locatie beter tot zijn recht komt. De uitwerking van de plannen is echter mager en de plannen zijn niet bevolgen beschreven. Het concept voor 'Het theater als locatie' spreekt niet echt tot de verbeelding. Het uitgangspunt voor 'Rotgod' is prikkelend, maar kent geen uitgesproken uitwerking. De commissie is dan ook van mening dat de plannen van Hoge Fronten weinig tot de verbeelding spreken. Bij de honorering van het tweejarige projectsubsidie sprak de commissie de hoop uit dat Benders haar bescheidenheid en aarzeling om zich echt uit te spreken van zich af zou schudden. De commissie concludeert dat dit haar nog niet gelukt is. De plannen zijn voorzichtig en missen daardoor zeggingskracht. Verder merkt de commissie op dat er nauwelijks namen van medewerkers genoemd worden. Lieke Benders is weinig langdurige samenwerkingen aangegaan en lijkt erg op zichzelf te werken. Dat houdt het risico van isolement in zich, waar zij volgens de commissie voor moet waken.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van Hoge Fronten als ruim voldoende. Hoge Fronten heeft lage beheerslasten en een flexibele organisatiekern, wat de commissie positief vindt. De inbedding in de regio bij podia en overheden vindt de commissie positief. Zo wekt de samenwerking met Cultura Nova voor de productie 'Gluren' vertrouwen.

Ook is er een realistische en uitgewerkte visie op de diversificatie van inkomsten.

De commissie acht de ambities op gebied van coproductiebijdragen en private fondsen haalbaar. Het spelen zonder uitkoop of garantie is zowel ondernemend als risicovol. In het verleden heeft Hoge Fronten echter de begrote publieksinkomsten gehaald, dus er is vertrouwen dat dit wederom kan lukken.

Zij plaats echter ook serieuze kanttekeningen. Het marketingplan vindt de commissie niet sterk. De marketingacties zijn met name gericht op kwalitatieve doelstellingen. Kwantitatieve doelstellingen worden gekoppeld aan partners; hoe het eigen publiek verder uitbreidt, blijft onderbelicht. Het plan ontbeert een heldere positionering van het werk van Lieke Benders ten opzichte van ander aanbod, zowel landelijk als regionaal. Ook ontbreekt een analyse van de doelgroep(en) van het gezelschap. Weliswaar worden aanvullende doelgroepen voor de specifieke projecten genoemd, maar behalve volwassenen of jeugd wordt niet duidelijk uit wie het vaste publiek van Hoge Fronten bestaat.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Hoge Fronten tot de subdiscipline locatietheater.

Dit aanbod wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit structureel geproduceerd. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van locatietheatergezelschappen als Hoge Fronten aan de

pluriformiteit als ruim voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline locatietheater is dat van Hoge Fronten echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding van het Nederlandse podiumkunstenaanbod als ruim voldoende. Door zijn vestigingsplaats Maastricht levert Hoge Fronten een bijdrage aan de spreiding. De bijdrage aan spreiding van voorstellingen over het land is echter gering. De voorstellingen concentreren zich in verhouding namelijk sterk in de regio's Zuid en West.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Hoge Fronten vraagt subsidie aan bij de provincie Limburg (30.000 euro) en de gemeente Maastricht (25.000 euro). De bijdrage van de provincie bestaat uit een tweejarig subsidie. Indien de aanvragen worden gehonoreerd, is er sprake van een beperkte bijdrage van provincie en gemeente.

TOESLAG

niet van toepassing

Hoge Fronten heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert om de aanvraag van Hoge Fronten te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		234.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	78	3.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		234.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		234.000
Gemiddeld per jaar		117.000

Hotel Modern

Stichting De Bende

INLEIDING

Hotel Modern versmelt beeldende kunst, poppenspel, muziek, film en performance in beeldende voorstellingen. Het gezelschap streeft ernaar eigenzinnige, multidisciplinaire voorstellingen te maken die zowel innovatief als toegankelijk zijn. De producties blijven jarenlang op het repertoire en worden regelmatig gespeeld, zowel in Nederland als in het buitenland. Hotel Modern bestaat uit de artistieke kernleden Arlène Hoornweg, Pauline Kalkar en Herman Helle. De groep is geworteld in Rotterdam, maar speelt zijn voorstellingen wereldwijd in theaters en tijdens festivals. De zakelijke leiding wordt gedaan door Corinne van Lelieveld.

Hotel Modern schrijft dat de groep idealistisch is in die zin dat de leden geloven dat het kijken naar theater kan verbroederen. De groep heeft de intentie troost te bieden aan een maatschappij waarin mensen soms bang voor elkaar lijken te zijn. Dat zit niet in een zoete voorstelling van zaken, maar in het op een geraffineerde, poëtische manier formuleren van de harde werkelijkheid. Om dit te bereiken heeft Hotel Modern een techniek ontwikkeld die zij 'live animatiefilm' noemen. Karakteristiek hieraan is het gebruik van maquettes. Er worden in het theater miniatuurlandschappen opgebouwd die door de spelers worden gefilmd, waarna de beelden levensgroot worden geprojecteerd en live van een soundtrack worden voorzien. De zo gecreëerde theatertaal is multidisciplinair.

In 2014 maakt de groep 'Het Web', geïnspireerd op YouTube. In de voorstelling wil de groep dit 'meest complete zelfportret dat de mensheid ooit maakte' proberen te vangen met behulp van poppen, spelers, musici en live animatie. De eerste grotezaalproductie is 'Prisoner of the State' (2014), een internationale coproductie met De Doelen in Rotterdam, de Tonhalle in Düsseldorf, het Concertgebouw in Brugge, The Sage in Gateshead en Carnegie Hall in New York. Het wordt een moderne opera van de Amerikaanse componist en librettist David Lang, gebaseerd op Beethovens Fidelio. In zijn bewerking gaat deze opera over de schending van mensenrechten in gevangenissen. De opera wordt uitgevoerd door een orkest van dertig musici, een koor van twintig zangers en vier solisten, waaraan Hotel Modern een visuele verhaallijn toevoegt. Behalve deze nieuwe producties speelt Hotel Modern voorstellingen van bestaand repertoire.

In 2013 en 2014 wil Hotel Modern 152 voorstellingen in de middelgrote en grote zalen realiseren, alsmede kleine zaalprojecten in samenwerking met nieuwe makers. De groep vraagt hiervoor 1.002.000 euro aan. Bij alle activiteiten in 2013 en 2014 verwacht Hotel Modern in totaal 26.800 bezoekers, waarvan 16.200 bij internationale voorstellingen. Hotel Modern vraagt tevens een toeslag voor innovatie van 200.400 euro, vanwege zijn invloed op het theaterveld en een plan voor talentontwikkeling onder de naam 'Hotelgasten'.

Hotel Modern ontvangt voor 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 455.603 euro per jaar. Voor die tijd ontving Hotel Modern structurele subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast ontvangt Hotel Modern in de huidige periode een structurele subsidie van de gemeente Rotterdam van 180.000 euro per jaar. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds vijf voorstellingen van de drie nieuwe producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie vindt de artistieke kwaliteit van Hotel Modern ruim voldoende. Zij waardeert de grote beeldende kracht van de producties. Met de inzet van verschillende media creëert Hotel Modern beelden die bij de toeschouwers bekliven. In de nieuwe producties van de afgelopen jaren valt nog steeds vooral de kwaliteit van de beelden op. Die leidt tot een herkenbare en eigen stijl en maakt dat het werk zeer oorspronkelijk is. De verbeelding en zoektocht naar vorm gaan naar het oordeel van de commissie de afgelopen jaren echter wel ten koste van de zeggingskracht, doordat inhoud en vorm niet altijd goed samenvallen. Dit wordt nog eens versterkt doordat in producties waarin tekst een prominentere rol krijgt, deze niet sterk is, zoals in 'Garnalenverhalen'. Dit was een verzameling losse anekdotes die inhoudelijk en dramaturgisch geen coherent verhaal vormden. Verder lijkt de functie van de spelers in de bezochte voorstellingen zich uit te breiden. De spelers zijn niet meer hoofdzakelijk manipulators van de objecten en camera's, maar vullen steeds meer een rol in. Hierin liggen naar de mening van de commissie niet de kwaliteiten van de kernleden van Hotel Modern. Mede gezien deze kanttekeningen valt op dat de groep in de aanvraag weinig reflectief is op de eigen artistieke ontwikkeling van de afgelopen jaren en wat deze - mogelijk - voor toekomstig werk betekent.

De aanvraag geeft een uitgebreid en ver ingevuld beeld van de hele periode 2013-2016. In deze plannen valt met name de stap naar muziektheater op. De commissie is benieuwd naar de resultaten van beide muziektheaterproducties, temeer omdat Hotel Modern deze producties in samenwerking met andere makers realiseert en het initiatief dus niet uitsluitend bij hen ligt. De ideeën ten aanzien van de inbreng van de groep zijn overigens nog vrij summier, maar lijken wat de visie betreft aan te sluiten bij eerdere producties, zoals 'Vliegboot Moederschap'. Die inbreng gaat meer richting performance. Dat geldt eveneens voor de twee producties die Hotel Modern de komende jaren zelfstandig wil produceren. De gekozen onderwerpen en thema's zijn interessant en actueel. Hieruit blijkt ook de voortdurende interessante zoektocht van de groep naar relevante thema's. Tegelijk stelt de commissie vast dat ook deze plannen nog blijven hangen in ideeën ten aanzien van de uitwerking. Gekoppeld aan de eigen stijl van Hotel Modern krijgt de commissie weliswaar een idee van de beelden, maar ten aanzien van de inhoud en de visie daarop is de aanvraag summier. Mede ook in het licht van de kanttekeningen ten aanzien van de zeggingskracht in het werk van de afgelopen jaren is de commissie dan ook niet volledig overtuigd van de zeggingskracht van de producties in de komende jaren.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap als ruim voldoende. De groep heeft een solide basis, mede door het financiële succes van de buitenlandse tournees. Daarnaast is de groep inmiddels zeer ervaren in het realiseren van technisch complexe producties. De commissie heeft dan ook vertrouwen dat de groep de beoogde stap naar grootschaliger producties kan zetten.

Het getuigt van doordacht ondernemerschap om producties lang op het repertoire te houden.

Daardoor krijgen deze met name ook in het buitenland een hoog rendement, zowel financieel als wat betreft publieksbereik. Dat de groep internationaal inmiddels in de positie zit dat zij kan kiezen voor het best betalende podium of festival verdient vanwege de jarenlange opbouw van het netwerk veel waardering. Door consequent vanuit dat perspectief te handelen, is het echter wel de vraag of de groep zich op termijn niet uit de markt gaat prijzen van artistiek interessante speelplekken met kleinere budgetten.

Voor de komende jaren rekent de groep op een redelijke stijging van het aantal bezoekers. Mede door de stap naar de grote zalen met twee producties is die ambitie realistisch. Wel valt op dat het aantal bezoekers van voorstellingen in Nederland in vergelijking met het buitenland nog verder uiteen gaat lopen: bij internationale voorstellingen komt bijna twee keer zoveel publiek. In de plannen voor de komende jaren leest de commissie niet hoe de groep het aantal bezoekers in Nederland wil vergroten. Het marketing- en publiciteitsplan vindt de commissie daartoe niet stevig genoeg. De positionering in het theaterveld is vanuit de eigen signatuur beschreven en heeft weinig oog voor de positie ten opzichte van andere gezelschappen. Doelgroepen zijn zeer algemeen omschreven en de concrete marketingacties zijn nog nauwelijks uitgewerkt. De groep heeft daarmee weinig in handen om zelf gericht publiek te werven en wordt daarmee afhankelijk van de inzet van podia en festivals. Dat is een risico voor het realiseren van de beoogde groei in publieksbereik.

De groei van bezoekersaantallen zou tevens moeten bijdragen aan verhoging van de publieksinkomsten in Nederland. Die zijn volgens de commissie namelijk laag, zeker in relatie tot de benodigde voorbereiding en daarmee samenhangende kosten. Ook gezien de opzet en toegankelijkheid van de producties, met name de succesvolle producties uit het verleden, zou een verhoging van de inkomsten mogelijk moeten zijn.

Bij de begroting valt het de commissie tot slot op dat de spreiding van inkomsten beperkt is: er staan vrijwel uitsluitend publieksinkomsten en subsidies op. Doordat de publieksinkomsten bovendien sterk afhankelijk zijn van de inkomsten uit het buitenland, ligt hier ook een risico. Wanneer daar tegenvallers ontstaan, heeft de groep immers weinig om op terug te vallen. Bovendien laat de groep volgens de commissie kansen voor andere inkomstenbronnen liggen die met het werk mogelijk kunnen zijn, ook met betrekking tot de financiering van talentontwikkeling.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

De commissie ziet Hotel Modern als een producent van beeldend/objecttheater. Deze subdiscipline wordt in de basisinfrastructuur en in het ongesubsidieerde circuit nauwelijks tot niet geproduceerd. Hotel Modern levert door zijn specifieke stijl, die ook internationaal school maakt, bovendien een zeer onderscheidende bijdrage. Vanwege deze belangrijke bijdrage aan de pluriformiteit beoordeelt de commissie deze als zeer goed.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Hotel Modern aan de spreiding in Nederland als neutraal. Met de vestigingsplaats Rotterdam, waar een behoorlijk podiumkunstenaanbod is, levert de groep geen bijdrage aan de spreiding. Verder blijkt uit het plan dat meer dan zestig procent van de Nederlandse voorstellingen in de vier grote steden wordt gespeeld. In

verhouding draagt Hotel Modern daarmee weinig bij aan het spreiden van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren heeft Hotel Modern een structurele subsidie van 230.000 euro gevraagd aan de gemeente Rotterdam. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd betekent dat een beperkte bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Hotel Modern vraagt het Fonds een toeslag voor wat de groep noemt 'invloed op het theaterveld' en de 'Hotelgasten'. Het eerste onderdeel onderbouwt de groep onder meer met voorbeelden als het geven van technische adviezen over cameratechniek en feedback over het maakproces van maquettes bij andere makers. Voor deze werkzaamheden kan de groep volgens de commissie normaal gesproken echter een vergoeding vragen. Verder schrijft Hotel Modern dat het werk van de groep volgens theaterwetenschappers bijdraagt aan ontwikkeling van theater. Hoewel de commissie dat niet ontkent, is die bijdrage gebaseerd op het werk van de groep in het afgelopen decennium. Er zijn, behalve de kernactiviteiten waarvoor het basissubsidie wordt aangevraagd, geen specifieke plannen die extra aan die ontwikkeling zullen bijdragen en de toeslag rechtvaardigen.

Het onderdeel 'Hotelgasten' biedt ruimte aan nieuwe makers. Vanuit de specifieke kennis en ervaring van Hotel Modern is het volgens de commissie interessant dat de groep de komende jaren enkele beginnende, talentvolle makers wil begeleiden. De eerste 'Hotelgast' is bekend, alsmede de uitgangspunten voor zijn project. Wat in de aanvraag echter onderbelicht blijft, is de wijze waarop Hotel Modern de artistieke en productionele begeleiding zal vormgeven. Ook de wijze waarop makers geselecteerd zullen worden, wordt onvoldoende beschreven. Bovenal heeft Hotel Modern in zijn aanvraag voor het basissubsidie ook al aangevraagd voor een deel van de activiteiten van de 'Hotelgasten'. Daarmee draagt het Fonds dus al bij aan de kosten die samenhangen met de talentontwikkeling. Het is niet aannemelijk dat de overige extra kosten dusdanig hoog zijn dat een volledige toeslag nodig is. Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de commissie de aanvraag voor een toeslag niet te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Hotel Modern te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		1.202.400
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	12	54.000
Circuit midden	128	768.000
Circuit groot	24	180.000
Basissubsidie voor 2 jaar		1.002.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		1.002.000
Gemiddeld per jaar		501.000

Het Houten Huis

Stichting Speeltheater Holland

INLEIDING

Speeltheater Holland is een jeugdtheatergezelschap in Edam, dat poppen- en beeldend theater maakt. De artistieke leiding zal vanaf 2013 worden overgenomen door artistiek leider Elien van den Hoek, muzikant/componist Martin Franke en theatermaker Inez de Bruijn. De zakelijke leiding komt in handen van David van Griethuysen. Zij waren tot nog toe actief onder de naam Het Houten Huis en gaan onder deze naam verder. In de voorstellingen van Het Houten Huis vormen de beelden en de muziek de kern, tekst speelt in de voorstellingen een kleine rol. Met de beeldende voorstellingen wil Het Houten Huis absurde werelden creëren, waarin 'alledaagse helden' worstelen met hun angsten en verlangens. De groep wil empathie opwekken door de innerlijke strijd van de personages met beelden en muziek invoelbaar te maken. De strijd van de held staat in een troostrijk daglicht door die te vervlechten met schoonheid en humor. Hiermee wil Het Houten Huis bewerkstelligen dat het publiek zich opgenomen voelt in een wereld waar tegenslag en geluk naast elkaar kunnen bestaan, en een handvat bieden om met dit soort tegenstellingen te kunnen omgaan. Het project 'Hotel Perdu' (vanaf zes jaar), in samenwerking met regisseuse Gienke Deuten, gaat over een hotel waar verloren mensen of verweesde objecten zich melden, verschillende gasten komen en gaan. 'Kabouterkwaad' (voor twaalf jaar en ouder) is een festivalproductie in samenwerking met Theatergroep Maatwerk, een gezelschap met acteurs met een verstandelijke beperking. In de voorstelling nemen een natuurbeheerder en een wetenschapper het publiek mee naar een bijzondere locatie waar de bijna uitgestorven Kabouter is gevonden. In 2013 en 2014 worden ook succesvolle producties hernomen: 'Adios' en 'Beet!' maken reprisetournees langs theaters en 'Droogland' langs de zomerfestivals. Daarnaast speelt Het Houten Huis elk jaar een week lang 'HHHOPEN!' in een theater in een van de grote steden. Die week staat het theater dan in het teken van Het Houten Huis, waarbij verschillende voorstellingen te zien zijn in combinatie met workshops, educatie, eten en drinken, en muziek. Het Houten Huis wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 216 voorstellingen realiseren voor 30.635 bezoekers. Voor 200 voorstellingen in de kleine en middelgrote zalen en locaties wordt een subsidie aangevraagd van 742.500 euro.

Speeltheater Holland wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 687.255 euro per jaar. Voor die tijd kreeg het gezelschap subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De provincie Noord-Holland subsidieert de groep in de periode 2009-2012 voor een bedrag van 130.000 euro. Het Houten Huis ontvangt een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 van 156.508 euro van het Fonds Podiumkunsten. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 zeven voorstellingen van vier producties van Speeltheater Holland bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Speeltheater Holland als goed.

De commissie kent Speeltheater Holland als een gerenommeerde groep op het terrein van het poppen- en objecttheater voor de jeugd. De koerswijziging waartoe het gezelschap heeft besloten, vindt de commissie weloverwogen. De oorspronkelijke artistiek leiders van Speeltheater Holland geven het stokje over aan de mensen van Het Houten Huis.

De commissie heeft er vertrouwen in dat het gezelschap de hoge kwaliteit weet te handhaven.

Zij vindt dat de nieuwe artistieke leiding een interessante ontwikkeling doormaakt, die zichtbaar is in het werk van de groep en in de plannen voor de toekomst. Het werk van Het Houten Huis, waar registraties van zijn meegestuurd, getuigt van vakmanschap en zeggingskracht. Het vakmanschap komt tot uiting doordat Het Houten Huis producties maakt waarin meerdere disciplines een organische eenheid vormen. De muziek heeft een herkenbare meerwaarde voor de producties, evenals de zorgvuldig vormgegeven maskers, projecties en andere beeldende elementen. Door een transparante regie zitten deze verschillende elementen elkaar niet in de weg, maar versterken ze elkaar. Het werk van Het Houten Huis wordt volgens de commissie met ambachtelijkheid gemaakt, waarbij humor en tragiek voor een jong maar ook volwassen publiek in een productie kunnen samengaan. Behalve vakmanschap getuigt het werk van Het Houten Huis volgens de commissie ook van zeggingskracht. De makers slagen erin om met eenvoudige middelen hun ideeën doeltreffend te laten overkomen. Het decor en de kostuums zijn ogenschijnlijk simpel, maar doen hun werk bijna onopgemerkt. Ook de acteerprestaties zijn goed: de acteurs kunnen met subtiele acties en bewegingen – door de maskers zijn de gezichten vaak niet zichtbaar – emoties teweegbrengen bij het publiek. Wel vindt de commissie dat het werk van Het Houten Huis bij tijd en wijle introvert overkomt. De zeggingskracht is daardoor soms letterlijk beperkt, zodat bezoekers die verder van het podium af zitten minder betrokken raken.

Uit de plannen voor de toekomst spreekt oorspronkelijkheid en zeggingskracht. De plannen voor de nieuwe producties liggen in de lijn die de groep een aantal jaren geleden heeft ingezet, terwijl de makers zich daarbinnen op het gebied van de oorspronkelijkheid verder willen ontwikkelen. De artistieke reflectie wordt helder verwoord, waardoor de signatuur van de makers zich duidelijk aftekent. Het Houten Huis schetst de langetermijnstrategie, maar heeft in de aanvraag ook oog voor de persoonlijke handtekening van de makers die betrokken zijn bij de afzonderlijke projecten. Ook qua zeggingskracht vindt de commissie de plannen voor de toekomst overtuigend. De plannen spreken tot de verbeelding en de commissie verwacht op basis van de plannen en de producties van Het Houten Huis in de afgelopen jaren dat die plannen tot aansprekende producties zullen leiden. De makers zijn in de ogen van de commissie interessante regisseurs van beeldend jeugdtheater en hebben in het plan op heldere en tot de verbeelding sprekende wijze omschreven wat de groep de komende jaren gaat doen.

THEATER

ONDERNEMERSCHAP

zeer goed

Het cultureel ondernemerschap van Speeltheater Holland beoordeelt de commissie als zeer goed. Speeltheater Holland heeft een stabiele basis op het terrein van de organisatie en de locatie. Bovendien beschikt de groep over een uitgebreid netwerk, ook internationaal.

Dit geeft de commissie vertrouwen in de bedrijfsmatige structuur van de groep.

De groep heeft een behoudende, maar wel realistische begroting gemaakt. In het plan wordt rekening gehouden met externe factoren en de groep stopt veel energie in het tijdig maken van afspraken met afnemers en betrouwbare en vakkundige samenwerkingspartners.

De begrote publieksinkomsten vindt de commissie haalbaar, met name omdat de groep al veel afspraken heeft vastgelegd. Zo zijn er al afspraken met onder andere een aantal vaste speelplekken, festivals, gezelschappen en 'HHH-Ambassadeurs'.

Uit het plan blijkt dat de groep actief zoekt naar andere inkomstenbronnen.

Ook laat de groep zich helpen door professionals op het gebied van sponsoring. Door een intensiever gebruik van het pand in Edam komen ook extra inkomsten, zij het bescheiden.

Dit zijn voor een groot deel nieuwe activiteiten, waarvan de resultaten moeilijk in te schatten zijn. De behoudende begroting is dan ook realistisch. De bevlogenheid in de aanvraag om deze plannen uit te voeren, geven voldoende vertrouwen dat deze inkomsten gehaald worden.

Met betrekking tot het publieksbereik heeft het gezelschap een doordacht en proactief plan geschreven. Het laat veel goede ideeën zien en de groep houdt goed controle over wat er op het gebied van marketing en publiciteit gebeurt. De aanvrager zit dicht op de huid van de afnemers en geeft daar veel aandacht aan. Uit het plan blijkt dat het gezelschap oog heeft voor zijn positie in het veld en de kansen die daaruit voortvloeien. Zo kunnen producties door hun beeldtaal ook geschikt zijn voor doven en verstandelijk gehandicapten. De samenwerking met Theatergroep Maatwerk kan behalve een artistiek interessante productie ook toegang tot dit publiek opleveren. De groep weet verder waar de doelgroep zich bevindt en stemt daar zijn inzet op de verkoop op af. De samenwerking met andere jeugdgezelschappen met een eigen huis is daar een voorbeeld van. De eigen initiatieven om direct contact met het publiek te krijgen, zoals de 'brievenbus' en activiteiten als HHH-OPEN, laten zien dat het gezelschap de doelgroep beter wil leren kennen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van Speeltheater Holland aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve Speeltheater Holland veel groepen zijn in Nederland die zich bezighouden met jeugdtheater, namelijk instellingen binnen de basisinfrastructuur en ongesubsidieerde producenten. De beeldende speelstijl die kenmerkend is voor de nieuwe artistieke leiding in combinatie met de muziek, onderscheidt het gezelschap volgens de commissie van het overige aanbod. Het is daarin echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als zeer goed. De groep is gevestigd in Edam, waar door verschillende activiteiten een bijdrage wordt geleverd aan het aanbod.

Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de groep veel voorstellingen speelt buiten de grote steden, behalve de regio West in de regio's Noord, Zuid en Midden. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

De financiële bijdrage van de regionale overheid is ruim voldoende. De Stichting Speeltheater Holland vraagt voor de komende periode bij de provincie Noord-Holland een bedrag aan van 62.500 euro. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte regionale bijdrage.

TOESLAG

Niet van toepassing

Speeltheater Holland heeft geen aanvraag gedaan voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Speeltheater Holland te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 742.500

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	105	315.000
Circuit midden	95	427.500
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		742.500
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		742.500
Gemiddeld per jaar		371.250

In Goed Gezelschap van Laura

Stichting In Goed Gezelschap van Laura

INLEIDING

In Goed Gezelschap van Laura is de stichtingsnaam van theatermaakster Laura van Dolron. Zij maakt wat zij zelf noemt stand-up philosophy. In het theater ontwikkelt zij haar ideeën, die betrekking hebben op de wereld en die volgens haar thuis horen in het theater. Nieuwe producties staan altijd in dialoog met de vorige. Laura van Dolron maakte in het verleden voorstellingen bij Frascati in Amsterdam en vindt sinds 2009 onderdak bij het Nationale Toneel in Den Haag.

Laura van Dolron wil de komende vier jaar het geweten van Nederland zijn, iemand die durft te reflecteren op de wereld zonder er een agenda op na te houden. Laura van Dolron voert gesprekken met haar publiek en maakt hen deelgenoot van haar zoektocht naar betekenis in de wereld. Taal en verbeeldingskracht zijn haar gereedschappen, aldus de aanvraag. Haar minimalistische decors zijn een voorbeeld van artistieke keuzes, die politieke en maatschappelijke keuzes zijn. Ze vertegenwoordigen haar afkeer van materialisme.

Laura van Dolron wil in de komende vier jaar drie voorstellingen maken waarin zij instituten en figuren, die volgens haar verantwoordelijk zijn voor lacunes in onze cultuur, 'sorry' laat zeggen. In 'God zegt sorry' (2013) wil Van Dolron God opvoeren die zich komt excuseren voor het vele bloedvergieten dat in zijn naam heeft plaatsgevonden. Steve Aernouts, Jeroen Willems en Laura van Dolron delen het podium, maar weten niet wie God, wie de duivel en wie de mens representeert. 'Artsen zonder Grenzen zeggen sorry' (2014) is gebaseerd op een rapport dat AZG uitgegeven heeft. In de voorstelling nodigt Van Dolron de organisatie uit om niet alleen het publiek om vergeving te vragen, maar ook om het publiek te confronteren met de vraag of 'een goed mens' zijn geen luxe is, die wij ons alleen kunnen permitteren omdat wij onrecht en armoede hebben geëxporteerd.

Met 'Niet mijn beste' (2013) haakt Van Dolron in op de traditie 'De oudejaarsconference', die zij in 2011 realiseerde. In deze conference zal Lucky Fonz III haar tegenspeler zijn en zal Van Dolron zich verzetten tegen de prestatie maatschappij: zij zal proberen een middelmatige voorstelling te maken en daar tevreden mee zijn.

In de jaren 2013 en 2014 speelt Laura van Dolron 170 voorstellingen in de kleine zalen voor een publiek van 12.900 toeschouwers. Het gevraagde subsidiebedrag is 255.000 euro.

Momenteel ontvangt In Goed Gezelschap van Laura een tweejarige projectsubsidie 2011-2012 van 204.851 euro.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie vindt de artistieke kwaliteit van Laura van Dolron ruim voldoende. Van Dolron neemt volgens de commissie een herkenbare eigen plek in binnen het Nederlands theaterlandschap. Haar werk heeft de potentie om publiek te ontregelen. De inzet van haar producties, dat de weg belangrijker is dan de conclusie, vindt de commissie een interessante aanvulling op het aanbod. De producties van Van Dolron, waarvan registraties zijn meegestuurd, getuigen daarmee van oorspronkelijkheid in vorm en benadering van

onderwerpen. Haar werk bevindt zich op de grens tussen toneel en cabaret, wat volgens de commissie een fascinerende positie is. In die tussenvorm beweegt zij in een persoonlijke wijze van performance. Zij gebruikt daarbij stand-up technieken, maar de commissie vindt haar als performer daarmee niet altijd geloofwaardig. Het is hier volgens de commissie met name de herhaling van het concept die ten koste gaat van de authenticiteit. Bovendien blijken de producties waarin Van Dolron tegenspel krijgt volgens de commissie meestal spannender dan haar solovoorstellingen. Door haar goede keuze in tegenspelers, zoals Steve Aernouts of Oscar van Woensel, die beiden een sterke aanwezigheid op het podium hebben, neemt de zeggingskracht van het geheel toe.

De activiteiten voor de komende periode zijn goed beschreven, evenals de motivatie ervoor. De tegenspelers van Van Dolron maken opnieuw nieuwsgierig en wekken vertrouwen. De keuze voor de onderwerpen in de Sorry-reeks liggen in lijn met het verleden en zijn daardoor goed voorstelbaar. Kritische kanttekeningen plaatst de commissie wel bij de herhaling van het concept dat Van Dolron hierbij hanteert. Een experiment zoals in de productie 'Alleen voor jullie', waarin Ariane Schluter een persoonlijke tekst van Van Dolron speelt, ziet de commissie in de plannen niet terug. Daarmee doet zij weinig nieuws met met haar verworvenheden. Het maken van producties die qua vorm en insteek vergelijkbaar blijven, maakt dat de oorspronkelijkheid en mogelijk de zeggingskracht in haar werk afneemt, zoals de commissie al over recentere producties constateerde. Bovendien is de sterk persoonlijke en documentaire vorm van theater geen exclusiviteit (meer) in het theater. Ook verschillende andere theatermakers maken het publiek in hun werk deelgenoot van persoonlijke zoektochten en ontwikkelingen. De commissie houdt, op basis van het plan en de kwaliteit van het werk in de afgelopen jaren, voldoende vertrouwen dat de geplande projectplannen tot spannende en verrassende producties zullen leiden. Van Dolron heeft bewezen scherpzinnige voorstellingen te kunnen maken die een breed publiek aanspreken. De organisatie van haar gezelschap is in handen van het Nationale Toneel. De commissie constateert bovendien dat Van Dolron door het Nationale Toneel als een van de vier vaste regisseurs wordt gepresenteerd. Net als in het advies over het tweejarig projectsubsidie is de commissie nu van mening dat dit wringt met de sterke wens van Van Dolron om volledig autonoom te blijven. In het plan wordt hier te weinig aandacht aan besteed, waardoor onduidelijk blijft wat de artistieke band met het Nationale Toneel inhoudt.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

Het ondernemerschap van In Goed Gezelschap van Laura beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De samenwerking met het Nationale Toneel levert veel financiële en publicitaire voordelen op, waardoor de kernorganisatie van de aanvrager klein kan blijven. Voor de verkoop van de voorstellingen wordt samengewerkt met een ervaren verkoopbureau, waardoor de commissie er vertrouwen in heeft dat de beoogde speelbeurten gerealiseerd zullen worden.

Om het publiek ook te laten groeien, mist het plan een degelijke marketingaanpak. Zo is de vaste doelgroep van Laura van Dolron in zeer algemene termen beschreven. Het plan biedt daarmee weinig aangrijpingspunten om publiek te benaderen. Dat is een risico wanneer publieksaantallen tegenvallen of theaters te weinig inspanning leveren. De organisatie kan in zo'n geval niet terugvallen op een bruikbaar plan.

De begroting laat een goede spreiding van inkomstenbronnen zien, waardoor een beperkt beroep op subsidie wordt gedaan. Kritische kanttekeningen plaatst de commissie wel bij de begrote publieksinkomsten. Er wordt met een forse stijging gerekend ten opzichte van 2011, terwijl er maar een kleine toename in het aantal voorstellingen wordt gepland. De groei van de inkomsten moet dan vooral komen uit de verhoging van de uitkoopsommen, zoals de aanvraag toelicht. De gemiddelde inkomsten waren in 2011 vrij laag, dus groei is in de ogen van de commissie zeker mogelijk en ook nodig. De inkomsten per voorstelling zullen echter bijna moeten verdubbelen om de begrote groei te realiseren. Dit vindt de commissie een onrealistisch grote stap in korte tijd. Zeker omdat de voorstellingen in hetzelfde circuit van kleine zalen zullen blijven spelen.

De overige eigen inkomsten bestaan grotendeels uit coproductiebijdragen. Hier laat de aanvrager volgens de commissie kansen liggen. In de aanvraag wordt uitgebreid beschreven hoe Van Dolron zich ook in het commerciële circuit begeeft. In dat licht zouden er andere doelstellingen geformuleerd kunnen worden met betrekking tot sponsoring of andere bijdragen van private partijen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van het werk van In Goed Gezelschap van Laura van Dolron aan de pluriformiteit van het theateraanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Het aanbod plaatst de commissie binnen het teksttheater. De commissie constateert dat er behalve Van Dolron veel instellingen in Nederland zijn die zich bezig houden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. Het werk van Van Dolron onderscheidt zich van dit brede aanbod door de herkenbare stand-up invloed en het persoonlijke, documentaire karakter. Hierin is het werk van In Goed Gezelschap van Laura van Dolron echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage die In Goed Gezelschap van Laura van Dolron levert aan de spreiding van activiteiten beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Door de officiële vestigingsplaats Amsterdam en residentieplaats Den Haag, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is, levert In Goed Gezelschap van Laura geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt echter dat de voorstellingen grotendeels buiten de grote steden worden gespeeld, waardoor het gezelschap bijdraagt aan de spreiding van aanbod naar regio's waar weinig aanbod is. Wel merkt de commissie op dat uit de ingediende gegevens blijkt dat in het verleden een groot aandeel van haar voorstellingen in Den Haag en Amsterdam speelde, waardoor op dit punt veel moet veranderen.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Stichting In Goed Gezelschap van Laura vraagt geen subsidie aan bij provincie of gemeente.

TOESLAG

niet van toepassing

Stichting In Goed Gezelschap van Laura vraagt geen toeslag aan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van In Goed Gezelschap van Laura van Dolron te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		255.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	170	255.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		255.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		255.000
Gemiddeld per jaar		127.500

THEATER

Jakop Ahlbom

Stichting Pels

INLEIDING

Stichting Pels produceert het werk van Jakop Ahlbom en werkt vanuit Amsterdam. In zijn werk vervormt Ahlbom de realiteit en richt hij zich op het menselijk onvermogen. Hij is gefascineerd door de zelfdestructie van mensen, hun pogingen goed te doen maar desalniettemin een spoor van ellende achterlaten. Om dit te verbeelden, hanteert hij een sterke, fysieke en beeldende vorm, waarin hij met visuele effecten de innerlijke belevingswereld van zijn personages verbeeldt. Een vorm vol fantasie, onlogica en verbeelding die langs de lijnen van het onderbewuste loopt. In de producties worden elementen uit mime, toneel, dans, illusionisme en het circus samengesmeed. De zakelijke leiding van Stichting Pels is in handen van Wilma Kuite van Alles voor de Kunsten.

Met ingang van 2012 is Ahlbom een zogenoemde associated artist van het Internationaal Choreografisch Kunstencentrum (ICK), een platform waarbinnen (inter)nationale choreografen en kunstenaars werk maken en onderzoek doen. Met ingang van 2013 zal er ook zakelijk en productioneel samengewerkt gaan worden binnen dit platform.

In 2013 maakt Jakop Ahlbom de productie 'Bug', over hoe paranoia iemand langzaam gek kan maken. De productie is gebaseerd op het gelijknamige stuk van Tracy Letts. 'Lebensraum Zwei' wordt de eerste productie in 2014. Met 20 studenten van de Hogeschool voor de Kunsten wordt vanuit een conceptueel idee een voorstelling ontwikkeld waarin vorm en beeld de dragende kracht zijn. Inspiratiebron is de korte film 'Tango' van de Poolse regisseur Zbigniew Rybczyski. Daarna volgt 'Horror/Evil Ed'. Dit wordt een theatrale hommage aan horrorfilms met als uitgangspunt de film 'The Evil Dead' van Sam Rami. Naast deze producties zal Ahlbom in 2013 een regie doen bij de Deutsche Oper in Berlijn, die geen onderdeel uitmaakt van de aanvraag.

In 2013 en 2014 wil Jakop Ahlbom 140 voorstellingen spelen, waarvan 30 in het buitenland, voor 28.000 bezoekers. Deze voorstellingen zijn verdeeld over de drie speelcircuits, wat leidt tot een gevraagd subsidiebedrag van 663.000 euro.

Stichting Pels ontvangt een vierjarig instellingssubsidie 2009-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 321.798 euro. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zes voorstellingen van vijf verschillende producties, inclusief reprises, bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zeer goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Jakop Ahlbom als zeer goed. Terugkijkend op de producties in de afgelopen jaren valt met name de oorspronkelijkheid van het werk op. De onderwerpen van de producties zijn divers en origineel en Ahlboms beeldende uitwerking ervan is eigenzinnig. Dat zit vooral in de surreële, magische beelden die worden gecreëerd, vaak met vervreemdende effecten, en de daarvoor gebruikte, ingenieuze decors. De decors zouden een nog betekenisvoller beeld kunnen leveren, aangezien daarin nu veelal de focus ligt op deze magische mogelijkheden. De inhoud van de productie is soms ondergeschikt aan het visuele. Soms is de stroom aan beelden zo overheersend dat deze

domineert over de inhoud. De kwaliteit van het spel biedt eveneens regelmatig te weinig tegenwicht aan de beelden. De zeggingskracht van de producties zou naar de mening van de commissie nog kunnen toenemen indien er meer balans wordt aangebracht tussen beeld, inhoud en spel. Uit de aanvraag blijkt dat de aanvrager zich van dit aspect zeer bewust is. De onderwerpen voor de nieuwe producties in de komende jaren zijn wederom divers, net als de inspiratiebronnen: van theaterteksten en films tot lp's. Ondanks de verscheidenheid is er duidelijk sprake van samenhang in het werk van Ahlbom. De visie op de verschillende stukken is persoonlijk, net als op de verwachte uitwerking. De ideeën voor vorm en inhoud gaan duidelijk door in de lijn van de afgelopen jaren, maar in vorm ontwikkelt hij zich in een meer poëtische richting. De commissie waardeert het dat Jakob Ahlbom zich inhoudelijk en artistiek continu bewust is van het publiek dat naar de voorstellingen komt. Hij blijft trouw aan zijn visie en (vorm)taal en schuwt het experiment niet, maar is tegelijkertijd bezig met de vraag hoe daar een breed publiek mee te raken is. In de uitwerking van de plannen ziet de commissie zowel oorspronkelijkheid als zeggingskracht als twee duidelijke kenmerken van het werk van Ahlbom bevestigd. Dit wordt versterkt door de keuze van mensen met wie hij de komende jaren wil werken en de samenwerking met het Internationaal Choreografisch Kunstencentrum.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie vindt het ondernemerschap van Pels/Jakob Ahlbom goed. De organisatie is klein en flexibel, vooral door de verbinding met Alles voor de Kunsten. Mede door de inzet van de zakelijk leider van dit bureau heeft de groep in relatief korte tijd in Nederland een behoorlijk netwerk van podia opgebouwd waar het werk wordt geprogrammeerd. Bovendien is dat een netwerk van veelal middenzalen, waar de groep het leeuwendeel van de voorstellingen de komende jaren wil blijven spelen. Verder vindt de commissie het een logische en goede stap dat de groep zich de komende jaren meer gaat richten op uitbreiding van de internationale speelplekken. De producties lenen zich daar in ieder geval goed voor. Met de gastregie bij de Deutsche Oper en de samenwerking met het Internationaal Choreografisch Kunstencentrum biedt het plan concrete mogelijkheden om het internationale netwerk uit te breiden.

Het publieksbereik wil de groep de komende jaren vergroten door meer bezoekers per voorstelling te trekken. Die beoogde groei is volgens de commissie ambitieus, maar gezien de resultaten in de afgelopen jaren wel realistisch. Het zal veel vragen van de marketing. De aanvrager heeft op zichzelf een vrij goed beeld van zijn potentiële publiek, maar het plan is naar het oordeel van de commissie nog niet concreet genoeg over de beoogde marketinginstrumenten en de beoogde resultaten.

De begroting laat voor de komende jaren behoorlijk ambitieuze eigen inkomsten zien, onder meer wat betreft sponsoring. Het gezelschap heeft de afgelopen jaren actief en ondernemend een aantal pogingen tot crowdfunding en andere vormen van alternatieve financiering ondernomen, die wisselend succes opleverden. Het plan geeft een realistische inschatting van de mogelijkheden en de beschreven inzet geeft de commissie voldoende vertrouwen. Door de komende jaren in te blijven zetten op toename van het aantal toeschouwers, zullen de publieksinkomsten stijgen. Ook het vaker spelen op partage zal daar positief aan bijdragen.

Tot slot wil de commissie wijzen op de financiële positie van de stichting, die al langere tijd enigszins onder druk staat. Bij verschillende onderdelen van de inkomsten wordt gerekend op een groei die op alle onderdelen ook noodzakelijk is om de geplande activiteiten te kunnen realiseren. Die inkomsten zorgen dus niet voor verbetering van de financiële positie. Veel ruimte voor tegenvallers is er dan ook niet en dat is volgens de commissie op dit ambitieniveau op verschillende terreinen een risico.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

De commissie rekent het werk van Jakob Ahlbom tot het bewegingstheater/mime. Hoewel binnen enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mime-achtergrond actief zijn, wordt noch bij deze gezelschappen, noch in het ongesubsidieerde circuit veel bewegingstheater geproduceerd. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is dat van Pels zeer onderscheidend, met name door de omvang van de montage en de kenmerkende beeldende vorm. Vanwege het belang dat de commissie aan de subdiscipline bewegingstheater/mime hecht en de zeer onderscheidende bijdrage die de aanvrager daarbinnen levert, beoordeelt zij de bijdrage van Pels/Jakob Ahlbom aan de pluriformiteit als zeer goed.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Pels/Jakob Ahlbom aan de geografische spreiding als neutraal. De groep is gevestigd in Amsterdam, waar het cultureel aanbod zeer groot is. Daarmee levert de groep geen bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de aanvrager behalve in een substantieel aantal voorstellingen in Amsterdam, met name zichtbaar is in de regio West. Daarmee draagt Pels/Jakob Ahlbom weinig bij aan de spreiding van het aanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende vier jaar heeft stichting Pels een aanvraag voor 125.000 euro per jaar ingediend bij de gemeente Amsterdam. Mocht die aanvraag worden gehonoreerd, dan is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Stichting Pels heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Stichting Pels te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **663.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	14	63.000
Circuit midden	104	468.000
Circuit groot	22	132.000
Basissubsidie voor 2 jaar		663.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		663.000
Gemiddeld per jaar		331.500

THEATER

Kassys

Stichting Kassys

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Kassys maakt theatervoorstellingen, films en tentoonstellingen waarin de schoonheid van het menselijk slagen en falen wordt getoond. De bron van inspiratie van Kassys wordt dagelijks gevuld door nieuwsgierigheid, ongerustheid, verbazing en ergernis over menselijke gedragsmechanismen in de wereld. De vervaging en vertekening van de scheidslijn tussen echt en fake gedrag (en de rol van de media hierbij) speelt een sturende rol in het werk. De groep gebruikt de codes en clichés van zowel theater als film om het 'verhaal' te vertellen. Kassys is te zien in theaters, op theaterfestivals, op jongerenfestivals, op filmfestivals, in tentoonstellingsruimtes, in binnen- en buitenland. De groep bestaat uit Liesbeth Gritter (concept en regie), Mette van der Sijs (coördinatie en artistieke assistentie) en Merrill Abrahams (zakelijke leiding).

In 2013 gaat de artistieke kern van Kassys een jaar 'herbronnen'. De artistieke leiding geeft zichzelf een jaar de tijd om te reflecteren en kritisch naar de ontwikkeling te kijken. De groep vraagt een meerjarige activiteitsubsidie aan om voorstellingen te blijven maken, zich verder te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan wat theater zou kunnen en moeten zijn. In 2013 maakt Kassys geen nieuwe productie, maar gaat de groep op tournee met de reprise van 'Cliffhanger' (2011) en de voorstelling 'Cadavre Exquis' (2012). Kassys verwacht 40 keer te zullen spelen in en buiten Nederland. In 2014 maakt de groep een nieuw project, met de werktitel 'Project X'. Hoe dit eruit gaat zien is nog onbekend. Kassys verwacht met 'Project X' 50 speelbeurten in en buiten Nederland te geven.

Kassys wil in de jaren 2013 en 2014 90 voorstellingen realiseren in het kleinschalige circuit voor in totaal 9.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 135.000 euro.

Kassys wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 212.613 euro. Voor die tijd werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben in deze periode drie voorstellingen van twee producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Kassys als zwak. Op het gebied van het vakmanschap heeft de artistieke leiding van Kassys een staat van dienst in het ontwikkelen van een vorm waarin theater en film tot een organisch geheel zijn gesmeed. De groep weet de wisselwerking tussen de scènes op de vloer en op film goed tot zijn recht te laten komen. De zeggingskracht heeft in de producties van de afgelopen jaren evenwel het hoge niveau niet kunnen handhaven. Eerdere producties kenmerkten zich nog door een scherpe regie tussen de film en het toneelspel, waardoor deze twee elementen elkaar aanvulden en versterkten. Deze precisie in de regie heeft zich in de producties van de afgelopen jaren naar het oordeel van de commissie niet kunnen doorzetten. De film en het toneelspel vormden met name in de productie 'Horizon' geen optimale eenheid. De spelers kregen minder materiaal in

handen om op het toneel een even boeiend schouwspel te creëren als op de film. Uit de op zich sterke cast werd niet alles gehaald wat erin zat. De artistieke leiding gaat in 2013 een jaar lang 'herbronnen' in de vorm van een sabbatical. In verband daarmee zijn de plannen voor de komende jaren nauwelijks uitgewerkt. Ook mist de aanvraag een coherente artistieke visie op het werk in de toekomst. Kassys heeft de huidige visie in de aanvraag vervat in een veelheid van termen. De commissie herkent daarin weliswaar enkele typerende eigenschappen van Kassys, zoals een live gedeelte en een videogedeelte in voorstellingen. Maar een visie van de makers op de artistieke ontwikkeling op langere termijn bevat de aanvraag niet. De commissie gaat er vanuit dat de herbronning juist is bedoeld voor de artistieke leiding om enige afstand te kunnen nemen en het artistiek profiel tegen het licht te houden.

Verder zijn alleen voor het jaar 2013 de plannen inhoudelijk bekend. Deze bestaan uit hernemingen van voorstellingen uit 2011 en 2012. De keuze om deze producties te hernemen wordt niet op inhoudelijke gronden onderbouwd. De aanvraag geeft hierdoor de indruk dat deze hernemingen vooral dienen om in het herbronningsjaar 2013 aandacht te blijven houden voor publiek en theaters. De commissie ziet hierin geen impuls voor de artistieke ontwikkeling van de groep. Voor het jaar 2014 bevat de aanvraag nagenoeg geen inhoudelijke informatie. Zo geeft Kassys voor 'Project X' in 2014 aan dat het op het moment van de aanvraag nog onbekend is hoe het eruit zal zien. Dus over het artistieke concept, de uitwerking, de medewerkers en de vorm geeft de aanvraag geen informatie. Op basis van de aanvraag is de commissie dan ook niet overtuigd dat Kassys vanaf 2013 voorstellingen zal maken met voldoende zeggingskracht en een herkenbare artistieke signatuur.

ONDERNEMERSCHAP

onvoldoende

De commissie vindt het ondernemerschap van Kassys onvoldoende. In de bedrijfsvoering voor de komende jaren heeft de commissie geen vertrouwen. Het reprisejaar 2013 is tevens het herbronningsjaar van de artistieke leiding. De ervaring leert dat een reprise weliswaar minder werk vergt van een organisatie dan het maken van een nieuwe productie, maar er moet wel de nodige aandacht en dus tijd aan worden besteed. De aanvraag geeft alleen aan dat de artistieke kern de reisetournee gaat begeleiden, maar hoe dat gecombineerd gaat worden met de sabbatical meldt de aanvraag niet. Verder geeft de groep aan begin 2014 te willen starten met het nieuwe 'Project X', dat voor hetzelfde jaar staat gepland. Dat betekent dat de ideeënvorming, de (artistieke) uitwerking, het repetitieproces en de verkoop allemaal in dat jaar moeten gaan plaatsvinden. Over de werkwijze zegt de aanvraag nog geen informatie te kunnen geven. Hierdoor heeft de commissie er onvoldoende vertrouwen in dat 'Project X' in 2014 daadwerkelijk in de theaters zal staan.

De aanvraag geeft de commissie niet het vertrouwen dat Kassys in de periode 2013-2014 de voornemens met betrekking tot het publieksbereik zal realiseren. Dat geldt allereerst voor de reprises. Een productie wordt doorgaans hernomen als de belangstelling van podia daartoe aanleiding geeft. Behalve een aantal opties in het buitenland geeft de aanvraag geen concrete informatie over de interesse van podia. Op het moment van de indiening van de aanvraag moest de verkoop nog beginnen en een van de producties nog in première gaan. Volgens de commissie is het buitengewoon moeilijk om in een dergelijk laat stadium nog voldoende voorstellingen te verkopen voor de reprises in 2013. Een productie op voorhand in

reprise nemen vindt de commissie bovendien voorbarig. Maar ook voor 'Project X' is de commissie niet overtuigd op dit punt. Er is nog niets bekend over de verkoop, de doelgroepen en de marketing.

In het verlangde daarvan vindt de commissie de beoogde eigen inkomsten niet realistisch. De groep is volgens de aanvraag aan het onderzoeken hoe de uitkoopsommen kunnen worden verhoogd in 2013. Concrete aanknopingspunten daarvoor geeft de aanvraag verder niet. Aangezien er over de reпрisetournees in 2013 nog maar nauwelijks afspraken zijn gemaakt met afnemers, is de commissie er niet van overtuigd dat de begrote inkomsten daaruit zullen worden gerealiseerd. Met betrekking tot de plannen van 2014 kan de commissie ook het vertrouwen niet uitspreken, omdat de aanvraag daarover geen gegevens bevat. Over de overige eigen inkomsten kan de commissie iets positiever zijn. Kassys werkt veel met buitenlandse partners en heeft daar in het verleden goede resultaten mee behaald. De marketingstrategie vindt de commissie vooralsnog summier. Kassys noemt het zoeken naar liefhebbers van andere disciplines, mond-tot-mondreclame en 'locatiepilots'. Op zich vindt de commissie een aantal van deze ideeën interessant. De concrete vertaling naar de projecten is echter niet goed gemaakt. En bovendien geeft de aanvraag geen informatie over de producties van 2014, waardoor er ook nog geen gerichte marketingacties bekend zijn.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van Kassys tot de subdiscipline bewegingstheater/mime. Weliswaar maakt Kassys gebruik van gesproken tekst, maar dat is voor de voorstellingen van ondergeschikt belang. De specialisatie van Kassys ligt bij het fysiek theater. Dit soort aanbod wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. Noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit wordt structureel vergelijkbaar aanbod gemaakt. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van Kassys aan de pluriformiteit als ruim voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime neemt Kassys echter geen unieke plek in.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. De instelling is gevestigd in Amsterdam, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is. De voorgenomen spreiding van de activiteiten van Kassys is laat zien dat er in verhouding veel voorstellingen buiten de grote steden worden verwacht, met name in de regio Noord. De commissie heeft er echter onvoldoende vertrouwen in dat deze spreiding daadwerkelijk zal worden gerealiseerd. De aanvraag biedt op dat punt onvoldoende aanknopingspunten. De reпрisetournees voor 2013 zijn nog niet verkocht in Nederland en de plannen voor 2014 zijn nog niet ontworpen en uitgewerkt, ook niet op het terrein van de planning en de verkoop.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Kassys heeft geen subsidie aangevraagd bij een lokale of regionale overheid.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Kassys niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

135.000

THEATER

INLEIDING

Het Arnhemse theatergezelschap Keesen&Co wil toneel maken dat de mensen aangaat en een spiegel voorhoudt. De producties gaan over hoe de mensen leven, liefhebben en verlangen, ouder worden en omgaan met conflicten en mislukkingen. Ze leggen tegenstrijdigheden bloot, willen prikkelen tot nadenken, confronteren de mensen met angsten en onmogelijke verlangens. Een belangrijk onderdeel van het werk van Keesen&Co is het vragen van begrip en aandacht voor de soms vernederende en pijnlijke ervaringen die vaak schuil gaan achter wanstaltig gedrag. De personages in de voorstellingen van Keesen&Co bevinden zich halverwege de berusting dat zij speelbal zijn van onbeheersbare krachten en de overtuiging wel degelijk invloed te hebben op hun leven. De kern van de taakopvatting van de groep is deze verwarrende en soms paradoxale kluwen proberen te ontrafelen. De groep bespeelt vanuit Arnhem de vlakkevloertheaters in Nederland. Daarvoor ontwikkelt het gezelschap nieuwe, Nederlandstalige toneelteksten en bewerkingen van klassiekers. Artistiek leider is Willibrord Keesen, de zakelijke leiding is in handen van Frederike Kamphuis. Keesen&Co begint in 2013, in samenwerking met toneelacteur Rob de Graaf, aan een reeks projecten met als gezamenlijk thema het leven in Nederland van 1955 tot nu. Dit plan komt voort uit de behoefte van Willibrord Keesen (geboren in 1955) om waarnemingen van een turbulente periode uit de recente Nederlandse geschiedenis te koppelen aan een persoonlijk verhaal. Keesen&Co maakt ieder jaar een nieuwe productie. Het eerste deel van de reeks is 'Beton' (werktitel). Deze voorstelling wordt gespeeld in 2013 en gaat over de generatie van ouders die toen zij jong waren ons land hebben opgebouwd. In 2014 volgt het tweede deel, 'Langzaam vooruit' (werktitel), over de generatie geboren in de jaren vijftig; een reünie van een groep mensen die veertig jaar geleden goede vrienden waren. Keesen&Co wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 100 voorstellingen realiseren in de kleine en middenzalen, voor 10.000 bezoekers. Voor de voorstellingen wordt een basissubsidie gevraagd van 345.000 euro. Daarbij wordt een toeslag voor innovatie gevraagd van 69.000 euro voor het ontwikkelen van nieuw, Nederlandstalig repertoire door Rob de Graaf.

Keesen&Co wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 447.844 euro. Voor die tijd werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De groep wordt ook ondersteund door de gemeente Arnhem (50.000 euro) en de provincie Gelderland (60.419 euro). Adviseurs van het Fonds hebben van Keesen&Co in de periode 2009-2012 tien voorstellingen van vijf producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Keesen&Co als voldoende. Willibrord Keesen is een vakkundig regisseur, die in de loop der jaren een interessant oeuvre heeft opgebouwd. Daarin heeft hij vaak met veelbelovende jonge schrijvers gewerkt, die zich mede daardoor verder ontwikkelden. Ook in de producties van de afgelopen jaren heeft de groep

dit vakmanschap laten zien. De regie van de stukken vindt de commissie helder en zorgvuldig. Dat leidt over het algemeen ook tot een goed acteer niveau. Dezelfde zorgvuldigheid ziet de commissie terug bij de behandelingen en bewerkingen van de teksten.

De oorspronkelijkheid van het werk blijft in de ogen van de commissie achter. Bij de producties in de afgelopen periode is de specifieke handtekening van de maker niet altijd goed zichtbaar. Er wordt vaak weinig gedaan om de teksten open te breken en in de regie meer eigenheid te geven. Dit gaat ten koste van de spanning en dus de zeggingskracht: de maker spreekt zich niet altijd duidelijk en zichtbaar uit.

Over het resultaat van het experiment met het stuk 'En nou Ik', dat is gebaseerd op improvisatie, is de commissie niet positief. Het stuk is niet meer dan een optelling van een reeks scènes; wat ontbreekt is een rode draad, een bindende factor. Dat gaat ten koste gaat van de zeggingskracht.

Keesen&Co doet in de komende jaren een stap terug in de activiteiten, door nog maar één project per jaar te produceren. Dat worden de eerste jaren de onderdelen van een door Rob de Graaf geschreven retrospectief van 1955 tot nu: drie samenhangende stukken, waarin drie periodes uit de Nederlandse geschiedenis wordt gekoppeld aan een persoonlijk verhaal. Daarmee stapt Keesen&Co af van het spelen van werken van meerdere (veelal Nederlandse) auteurs, waaraan de groep nu juist zijn artistieke signatuur ontleent. In het plan wordt niet toegelicht wat tot de keuze heeft geleid om van deze werkwijze af te stappen. Bovendien geeft de aanvraag nauwelijks informatie over de keuze voor de schrijver Rob de Graaf. Los van de kwaliteit van deze veelgevraagde toneelschrijver en het feit dat Willibrord Keesen en Rob de Graaf generatiegenoten zijn, mist de commissie in de aanvraag een motivering of toelichting voor deze keuze. Al met al verliest het werk van Keesen & Co hierdoor aan oorspronkelijkheid.

Uit de plannen voor de volgende periode spreekt volgens de commissie weinig zeggingskracht. In de aanvraag worden de drie delen van de periode na de oorlog tot nu beschreven, met de daarbij behorende kenmerken op persoonlijk en sociaal gebied. Daarbij wordt aangegeven dat deze periode uit de Nederlandse geschiedenis turbulent is. De aanvraag mist echter een eigen en spannende visie van de maker, en met hem de auteur, op deze specifieke periode en op de generatie waartoe zij beide behoren. De projectbeschrijvingen zijn sterk gericht op het historisch verloop, waarin de verschillende tijdperken met de daarbij behorende generaties en (verschuivingen van) normen en waarden te herkennen zijn. Het project heeft de kenmerken van een evaluatie, het opmaken van de balans, maar mist persoonlijke beleving. Daarmee bieden de plannen zoals beschreven in de aanvraag volgens de commissie niet voldoende aanknopingspunten voor spannende teksten of voorstellingen. Tot slot merkt de commissie op dat bij de plannen nauwelijks namen van beoogde artistieke medewerkers, zoals de acteurs, worden genoemd.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

Het ondernemerschap van Keesen&Co beoordeelt de commissie als zwak. Op het terrein van de bedrijfsvoering heeft de groep de zaken op orde. Keesen&Co kan door de nieuwe systematiek aanzienlijk minder subsidie aanvragen. Dat betekent dat de organisatie op een andere, meer projectmatige manier moet gaan werken. In het plan schrijft de groep daar realistisch over en worden maatregelen beschreven om de organisatie in te krimpen.

Maar op een aantal andere gebieden vindt de commissie dat Keesen&Co de risico's niet benoemt. Zo gaat de aanvraag niet in op de consequenties van de wijziging van het repertoire. In de aanvraag staat dat de groep zich onderscheidt door het ontwikkelen van eigenzinnig nieuw Nederlands repertoire. Daarbij beweegt de groep weg van de redelijk goed lopende stukken van bijvoorbeeld Tsjechov en Albee, naar de voor het grotere publiek minder bekende Rob de Graaf. In de aanvraag wordt niet gereflecteerd op wat deze ontwikkeling voor invloed kan hebben op de verkoopcijfers en het publieksbereik.

Verder maken de eigen inkomsten slechts een klein deel uit van de begroting 2013-2014. Keesen&Co is zich er weliswaar van bewust dat het realiseren van eigen inkomsten anders moet worden aangepakt, maar geeft ook aan dat het zich daar voornamelijk door de overheid toe gedwongen ziet. Het plan van Keesen&Co getuigt dan ook niet van een erg ondernemende houding op dit punt en ook niet van een proactieve houding richting de markt. Daarnaast vindt de commissie dat de groep erg optimistisch is over de publieksinkkomsten. In de periode 2009-2011 waren de inkomsten per voorstelling laag, zeker gezien de repertoirestukken die in deze jaren werden gespeeld. In de periode 2013-2014 begroot de groep een zeer forse groei. Deze groei wordt nauwelijks onderbouwd of toegelicht. In de huidige markt en met de verandering van repertoire acht de commissie deze groei niet realistisch. De groep zal minder producties spelen en verwacht per productie meer voorstellingen te spelen dan in het verleden. De commissie kan hier deels in meegaan, maar constateert dat de verandering in repertoire een risico vormt. Dat vervolgens de publieksinkkomsten per voorstelling ook zullen stijgen, is volgens de commissie zeker geen automatisme. Dat de groep behalve subsidies en publieksinkkomsten geen andere inkomsten zoekt, vindt de commissie een gemiste kans, die in haar ogen een weinig ondernemende houding laat zien.

De commissie is ook kritisch over de marketingstrategie van Keesen&Co, die zij algemeen en oppervlakkig vindt. Met de standaardmiddelen voor marketing die Keesen&Co in de aanvraag noemt, dreigt de groep volgens de commissie onvoldoende in beeld te komen bij programmeurs en publiek. Vooral een verschuiving van repertoire van (deels) klassiek naar hedendaags Nederlands zal gepaard moeten gaan met een stevige en doordachte marketingstrategie. Die ontbreekt in dit plan.

Op het vlak van het publieksbereik vindt de commissie de aanvraag summier. Een adequate omschrijving van de doelgroepen ontbreekt. De groep gaat in de ogen van de commissie nauwelijks uit van de eigen kracht, maar beziet eerder welk publiek de groep al trekt. De aanvraag geeft bijvoorbeeld aan dat de voorstellingen van Keesen&Co mensen uit het segment van veertig jaar en ouder aanspreken. Keesen&Co wil zich actief en in samenwerking met de theaters inspannen om nog veel meer mensen van uiteenlopende leeftijden te bereiken. Het aanbod van educatieve en op diverse doelgroepen gerichte activiteiten zal daarvoor worden geïntensiveerd, aldus de groep. Hier ontbreekt een verdere uitwerking naar de taakverdeling met de theaters en een omschrijving van de doelen die worden gesteld. Het zijn alleen voornemens. Nadere afspraken op lokaal niveau zijn nog niet gemaakt, zo concludeert de commissie uit de aanvraag.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve Keesen&Co veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. In genre en vorm heeft het werk van Keesen&Co overlap met dit brede, bestaande aanbod en onderscheidt het zich weinig.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de spreiding van voorstellingen als ruim voldoende. De groep is gevestigd in Arnhem en draagt bij aan de spreiding door regelmatig in de vestigingsplaats te spelen, waar relatief weinig podiumkunstenaanbod is. Daarnaast speelt Keesen& Co veel in regio West. Het aantal voorstellingen in andere regio's is in verhouding niet groot. Daarmee draagt Keesen&Co weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 vraagt Keesen&Co 58.000 euro aan bij de provincie Gelderland en 50.000 euro bij de gemeente Arnhem. Indien deze beide aanvragen worden gehonoreerd, leidt dit tot een beperkte bijdrage van de lokale en regionale overheden.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Keesen&Co niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

414.000

Likeminds

Stichting Likeminds

INLEIDING

Het Amsterdamse Likeminds profileert zich als gezelschap, producent en netwerk van jonge, stedelijke, cultureel en artistiek diverse kunstenaars die een stem geven aan de stads cultuur van nu. Likeminds ziet zich in samenstelling, mentaliteit, voorstellingen en publieksofbouw als een afspiegeling van de grote stad: divers, dynamisch, bevlogen en eigenzinnig. Likeminds maakt nieuw geschreven, professionele theaterproducties, waarin de hedendaagse stad als inspiratiebron en podium dient. In de projecten wil Likeminds de veelheid in stedelijke verscheidenheid omzetten in persoonlijke verhalen met een eigentijdse vorm. Een deel van de voorstellingen wordt op locatie gemaakt en gespeeld. De productietaak is voor Likeminds intrinsiek verbonden aan een traject van talentontwikkeling voor jongeren van 16 t/m 23 jaar. De leiding van Likeminds is in handen van Jarrod Francisco (algemeen directeur) en Caspar Nieuwenhuis (artistiek directeur).

De komende jaren wil Likeminds zich concentreren op de artistieke verdieping van een kleine groep makers die een ensemble gaan vormen, dat een aantal producties zal maken. In het Coooons Festival werkt Likeminds samen met Toneelgroep Amsterdam. Een maker van Likeminds en een acteur van Toneelgroep Amsterdam maken samen een voorstelling. Deze voorstellingen worden elk seizoen in festivalvorm in Frascati gepresenteerd en zijn voorlopers van grotere coproducties tussen beide groepen in de toekomst. Khadija Massaoui maakt 'Gnaoui', een muziektheatersolo geïnspireerd op de verhalen en muziek van haar West-Afrikaanse voorouders. 'Delfts Blues' wordt een strip-noir productie van Mustafa Duygulu met Delft als decor voor het gewelddadige leven van tragische spierbundels en moordlustige femme fatales. Deze productie vormt een double bill met 'Homo Fabula', een door Sarah Jonker geschilderd portret van een bedacht leven. 'De stad en geweld' wordt een productie op basis van de films 'City on Fire' en 'Reservoir Dogs'. De tekst wordt gemaakt door Chiron Holwijn en Oscar van Woensel. De regie is in handen van Teunkie van der Sluijs. 'De stad en het nachtleven' wordt een montagevoorstelling van regisseurs Jim Taihutu en Victor Ponten op basis van de roman 'Bright Lights, Big City' van Jay McInerney en hiphop track van zanger/producent Cee Lo Green. De productie wordt gemaakt met reclamebureau Habbekrats en Paradiso.

Likeminds wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 124 voorstellingen realiseren in de circuits van de kleine en middelgrote podia, voor naar verwachting 16.000 toeschouwers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 439.500 euro.

Likeminds ontvangt in de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 189.444 euro per jaar. De gemeente Amsterdam subsidieert de groep momenteel voor een bedrag van 141.470 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben van Likeminds in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van zes producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Likeminds als voldoende. Aan de ene kant hebben de (jonge) makers van Likeminds een sterke en energieke uitstraling en 'spreken zij de taal' van een publiek dat anders nauwelijks in het theater komt. Inherent aan de werkwijze van Likeminds was de keuze om de ontwikkeling van de verschillende makers voorop te stellen. De makers en het verhaal dat zij willen vertellen, staan centraal.

Dit resulteerde volgens de commissie de afgelopen jaren echter in producties van wisselende kwaliteit. De ideeën voor de projecten vindt de commissie over het algemeen interessant, maar de zeggingskracht voor het publiek is erg wisselend. De acteerprestaties zijn over het algemeen goed. De spelers komen energiek en authentiek over. De regie en dramaturgie zijn volgens de commissie niet altijd even sterk. Zo is in de productie 'Anderen' het verloop vrij voorspelbaar, waardoor er in de loop van het stuk nog weinig spanning of verrassing zit. Een aantal producties van Likeminds ontbeert nog de nodige verdieping, of de rode draad in het verhaal is niet goed te volgen. Zo is in 'En..., roeren maar' het grootstedelijke verhaal goed herkenbaar, zeker voor het publiek dat Likeminds beoogt aan te spreken. Maar in de tekst of in de encenering wordt er weinig extra betekenis aan toegevoegd. Dat gaat ten koste van de zeggingskracht, omdat de voorstelling hierdoor weer snel vervliegt. In 'Likeminds Bedankt' krijgt het publiek een staalkaart te zien van de voorstellingen van de groep. De commissie vindt deze presentaties over het algemeen aanstekelijk. Door de aard van het festival met ruimte voor experiment wordt er ook veel 'onaf' materiaal gepresenteerd.

De commissie vindt de vier centrale makers die voor de komende jaren worden genoemd interessant. Het zijn jonge mensen die nog aan het begin van hun ontwikkeling en carrière staan. Zij beschrijven ieder voor zich op heldere wijze wat hen beweegt. De overige makers die worden genoemd, vindt de commissie goed gekozen om nadere invulling te geven aan de ambities van de vier makers. Wel mist de commissie in de aanvraag een toelichting op wat deze makers tot een ensemble maakt. Het plan bevat geen visie van de artistieke leiding die de talenten en specifieke eigenschappen van de verschillende makers aaneensmeedt tot een eigen en herkenbaar, artistiek profiel voor Likeminds. De gezamenlijke inspiratiebron, de hedendaagse stad, vindt de commissie als artistieke basis niet sterk genoeg. Dat maakt een groep nog niet samenhangend of onderscheidend. Bovendien bevat de aanvraag geen reflectie op de wisseling van makers van de vorige periode naar de toekomst. Zo is onduidelijk waarom enkele makers die de afgelopen jaren veel projecten hebben gerealiseerd, ontbreken in het ensemble.

De projecten voor de toekomst zijn volgens de commissie erg schetsmatig opgesteld en weinig concreet ingevuld. Daardoor ontstaat ook uit de plannen geen helder beeld van wat de makers en projecten bindt en in het verlengde daarvan wat de oorspronkelijkheid van Likeminds als producerende instelling is.

De commissie Theater heeft in het advies voor de periode 2009-2012 als aandachtspunt aangegeven dat de 'open' visie van de artistieke leiding van Likeminds ten aanzien van inhoud en vorm enigszins ten koste gaat van de scherpte van het artistieke profiel van de groep. De commissie is nu van mening dat dit artistieke profiel zich in de afgelopen jaren niet helder heeft ontwikkeld. Likeminds bestaat uit een groep jonge en op zich talentvolle makers, maar zij vormen in de ogen van de commissie maar tot op beperkte hoogte een herkenbare

eenheid met artistieke signatuur. De plannen voor de toekomst geven de commissie ook niet het vertrouwen dat zich in de komende jaren alsnog een sterker gemeenschappelijk profiel zal ontwikkelen.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Likeminds als voldoende.

De bedrijfsmatige organisatie is op orde. De groep heeft een klein bureau en houdt zo de overhead laag. De stichting is financieel gezond. Likeminds heeft binnen de hoofdstedelijke alliantie een aantal sterke samenwerkingspartners gevonden, onder meer Stadsschouwburg Amsterdam, Toneelgroep Amsterdam en Theater Frascati, waar Likeminds huisgezelschap wordt.

Op het gebied van het publieksbereik plaatst de commissie kritische kanttekeningen.

De groep verwacht een vergelijkbaar publieksbereik als in 2010 en 2011, maar met veel minder voorstellingen. Dat betekent een forse groei in de gemiddelde bezetting van de voorstellingen vergeleken met de afgelopen jaren. Dit vraagt volgens de commissie om een aanpassing van de marketing- en publiciteitsinzet. De marketingstrategie is volgens de commissie echter erg algemeen en blijft in grote lijnen dezelfde doelgroepen en instrumenten hanteren als de afgelopen jaren. Het is onduidelijk waarom die de komende jaren tot meer bezoekers zullen leiden. Bovendien worden de marketingstrategieën voor de afzonderlijke projecten nauwelijks concreet uitgewerkt. De commissie vindt het op dit punt een gemiste kans dat de bijdrage van de sterke partners die genoemd worden, bijvoorbeeld bij het project 'De stad en het nachtleven', niet beter wordt uitgewerkt. De groep geeft verder aan dat met de alliantie die Likeminds aangaat in Amsterdam, het publieksbereik in de breedte moet groeien. Het effect hiervan wordt door de aanvrager echter niet helder ingeschat en onderbouwd. Bovendien heeft deze alliantie volgens de commissie niet zonder meer effect op het publieksbereik buiten Amsterdam. Al met al heeft de commissie op basis van de aanvraag weinig vertrouwen in de beoogde hogere bezetting.

Likeminds zoekt actief naar verbreding van inkomstenbronnen naast de subsidies van de gemeente en het Fonds Podiumkunsten. Daarmee beoogt de groep een flinke stijging van de eigen inkomsten. Naast hogere publieksinkomsten gaat het dan om samenwerkingsverbanden met bedrijven. De keuzes die de groep daarin maakt, vindt de commissie over het algemeen goed en passend bij de doelgroep. Over een deel van de inkomsten die hieruit moeten voortkomen heeft de groep al afspraken gemaakt. Maar de grootste inkomstengroei moet volgens de begroting komen uit de publieksinkomsten. Daar plaatst de commissie belangrijke kanttekeningen bij, die in het verlengde liggen van de kanttekeningen bij het publieksbereik. Likeminds wil de stijging in publieksinkomsten realiseren door meer in de middenzalen te gaan spelen, tegen hogere uitkoopsommen. De ervaringen in de middenzalen van de groep zijn echter beperkt. Met name de resultaten van Likeminds buiten Amsterdam zijn matig geweest in de afgelopen jaren. Likeminds vertrouwt hier sterk op het netwerk van Frascati, maar het is onduidelijk of er al concrete afspraken met podia gemaakt zijn. De makers van Likeminds zijn nog vrij onbekend en de toelichting op de verkoop is in de aanvraag zeer summier. De commissie is er dan ook niet op voorhand van overtuigd dat Likeminds de gestelde doelen met betrekking tot verkoop en publieksinkomsten zal realiseren.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie schaaft het werk van Likeminds onder het teksttheater. Zij constateert dat er behalve Likeminds veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater maken en spelen. Echter, in vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt Likeminds zich door de verschillende achtergronden van de makers en het daaruit voortkomende repertoire dat gericht is op een jong publiek met een cultureel diverse samenstelling. Daarin is Likeminds echter niet uniek. De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie daarom als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Likeminds aan de spreiding als neutraal. Door zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Likeminds geen bijdrage aan de spreiding. Bovendien blijkt uit het plan dat verreweg de meeste voorstellingen worden gespeeld in Amsterdam. Daarmee draagt de groep weinig bij aan het spreiden van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Likeminds ontvangt momenteel een structureel subsidie van de gemeente Amsterdam van 141.470 euro per jaar. Voor de periode 2013-2016 vraagt de groep een bijdrage van 230.000 euro van de gemeente Amsterdam. Als deze aanvraag wordt gehonoreerd is er sprake van een stevige lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Likeminds heeft geen toeslag aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert om de aanvraag van Likeminds te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **439.500**

Aantal uitvoeringen 2013-2014		Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	79	3.000	237.000
Circuit midden	45	4.500	202.500
Circuit groot			
Basissubsidie voor 2 jaar			439.500
Toeslag			niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar			0 *

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Maatschappij Discordia

Vereniging 'Maatschappij Discordia'

INLEIDING

Het Amsterdamse theatercollectief Discordia maakt en speelt toneelstukken met het accent op onderzoek. Andere belangrijke aspecten in het werk van Discordia zijn de emancipatie van de toneelspeler als kunstenaar, de collectieve werkwijze, het plaatsen van de actualiteit in een cultuurhistorisch perspectief, het behouden van repertoire, de kortetermijnprogrammering, de overdracht op de jongere generatie en een zo groot mogelijke openheid en continuïteit. Het gezelschap bestaat uit Jan Joris Lamers, Matthias de Koning, Annette Kouwenhoven, Jorn Heijdenrijk en Miranda Prein. Discordia werkt als collectief: alle werkzaamheden van administratie tot techniek en van dramaturgie tot toneelspelen worden door de leden zelf gedaan.

In het oeuvre van Discordia komt het onderzoek naar wat het theater is of kan zijn op de eerste plaats, waaronder een nooit ophoudend onderzoek schuilgaat naar wat het leven is, kan of moet zijn, aldus de aanvraag. In de dramaturgie wordt cultuurhistorische kennis gekoppeld aan de laatste inzichten op het gebied van toneel, maatschappij-inrichting, architectuur, literatuur, psychologie et cetera. Deze uitgangspunten krijgen vorm door onderwerpen uit die geschiedenis te onderzoeken en naar het nu te vertalen en door stukken te kiezen die actueel zijn. In de visie van Discordia staat de toneelspeler als kunstenaar midden in de maatschappij. Het publiek krijgt geen andere wereld voorgetoverd dan wat er hier en nu te zien is: houten planken, wit licht, toneelspelers die hardop op zoek zijn naar wat de schrijver hen, en daarmee aan een ieder te zeggen heeft. In de komende periode wil Discordia het werk grotendeels continueren. Daarbij zet de groep in op drie lijnen:

- drie keer per jaar een nieuwe voorstelling maken (de kleine kern)
- maandelijks repertoire hernemen binnen het samenwerkingsverband De Veere, en een of twee nieuwe coproducties maken (een groter ensemble)
- elk jaar tijdelijk een groot ensemble vormen met jonge en oudere talenten en het organiseren van maandelijks Republiek-avonden in de Balie.

Voor de voorstelling 'Katalogos' (uit maart 2007) is destijds een brede lijst gemaakt met plannen voor voorstellingen voor de komende vijftig jaar. Voor het nieuwe werk put Discordia uit deze lijst, maar er worden ook voorstellingen gemaakt waarvan Discordia vindt dat die om de een of andere reden op dat moment gemaakt moeten worden. Voor de coproducties binnen De Veere bestaat ook een lijst met voorstellingen die in principe hernomen kunnen worden, met werken van onder anderen Beckett, Tsjechov, Herzberg en Bernhard.

Discordia wil in de jaren 2013 en 2014 tweehonderd voorstellingen realiseren in het kleine circuit, voor een bezoekersaantal van 12.100. Hiervoor wordt 720.000 euro aangevraagd.

Discordia ontvangt van het Fonds Podiumkunsten sinds de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie voor een bedrag van 371.540 euro. Tevens ontvangt de groep in de periode 2009-2012 een structureel subsidie van de gemeente Amsterdam van 120.370 euro. Adviseurs van het Fonds hebben van Discordia in de periode 2009-2012 vijftien voorstellingen van tien producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Discordia als ruim voldoende.

De producties van de afgelopen jaren worden over het algemeen positief beoordeeld. Hierin herkent de commissie het vakmanschap van de makers. In de voorstellingen van Discordia is er door het collectief onderzoekende karakter vaak geen sprake van regie of regieconcept.

De leden laten meestal zien goed op elkaar te zijn ingespeeld door een gedeelde overtuiging over wat een acteur op het podium moet doen. De repertoirekeuzes blijven interessant, wat ertoe leidt dat de groep stukken herontdekt of op een nieuwe manier toegankelijk maakt.

Op het gebied van de zeggingskracht plaatst de commissie kritische kanttekeningen.

Bij Discordia vindt het onderzoek naar de wortels van het toneelspelen constant plaats, tot en met de voorstellingsavonden waar de acteurs hun onderzoek voortzetten in bijzijn van het publiek. De commissie is kritisch over de wijze waarop dit onderzoek dat bedoeld is de toeschouwers mee te nemen in de voorstelling, soms juist leidt tot uitsluiting. Dit onderzoek gebeurt in een voortdurende interactie tussen de acteurs onderling. De voorstellingen verliezen op dit punt de laatste jaren aan kracht, waardoor de kwaliteit, en specifiek de zeggingskracht, wisselender wordt. Volgens de commissie bekommert de groep zich te weinig om de presentatie aan het publiek, waardoor dat publiek minder betrokken raakt bij het onderlinge proces van de spelers op het podium.

In de plannen voor de toekomst gaat Discordia door op dezelfde weg. De commissie vindt dat begrijpelijk: de groep is bekwaam in het onderzoek naar 'wat het theater is of kan zijn' en gaat daarmee verder. In het plan omschrijft de groep zijn herkenbare signatuur: de op onderzoek gerichte voorstellingen zijn typerend voor Discordia. Op het gebied van de zeggingskracht plaatst de commissie kanttekeningen, net als de hierboven geformuleerde kritiek op de producties van de afgelopen periode. Over het onderzoek is de groep helder, maar op de wijze waarop het publiek deelgenoot zou moeten worden van dit onderzoek gaat het plan niet in. Er is nauwelijks oog voor de uitwerking die de artistieke uitgangspunten zullen hebben op het publiek. De makers geven in het plan aan dat zij het publiek zeer belangrijk vinden als 'mededeelnemers' aan de toneelavond. Op basis van het plan en de producties van de afgelopen periode ziet de commissie een risico dat de producties geslotener worden en daarmee alleen aantrekkelijk zullen blijven voor een (zeer) beperkt publiek van ingewijden.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

Het ondernemerschap beoordeelt de commissie als zwak. Dat betreft met name het publieksbereik en de afhankelijkheid van subsidie. Ook met betrekking tot de bedrijfsvoering heeft de commissie een kritische kanttekening.

Het publieksbereik per voorstelling van Discordia is al jaren erg laag en daar is de afgelopen jaren weinig verbetering in gekomen, ondanks de structurele subsidies van de gemeente Amsterdam en het Fonds Podiumkunsten. In het plan geeft de groep ook nauwelijks reflectie op het publieksbereik. Discordia geeft aan dat het een trouw en vast publiek heeft opgebouwd. Het experimentele karakter vertaalt zich niet altijd in grote publieksaantallen, maar het werk is volgens de groep desalniettemin noodzakelijk voor de ontwikkeling van de theaterwereld in het algemeen. De commissie deelt de mening van Discordia dat het werk

geen groot publiek zal trekken, omdat het daarvoor te zeer gericht is op onderzoek en experiment. Tegelijkertijd vindt zij dat de groep de focus te zeer plaatst op de aanbodkant van het theaterveld en zich daardoor onvoldoende de vraag stelt voor wie de producties worden gemaakt.

In het verlengde hiervan is de commissie van mening dat Discordia weinig ambitie toont in het vergroten van het publieksbereik. Zo blijft bijvoorbeeld de website van de groep als bron voor voorstellingsinformatie ongeschikt, waardoor het zelfs voor geïnteresseerd publiek lastig is om informatie te krijgen over voorstellingsdata. Uit de begroting blijkt dat er wel met meer bezoekers wordt gerekend dan er de afgelopen jaren geweest zijn. Hoewel die groei gering is zal daar volgens de commissie toch een beter marketing- en publiciteitsplan voor moeten zijn. De reguliere marketingacties en het aanstellen van een nieuwe medewerker geven de commissie op voorhand niet voldoende vertrouwen dat het beoogde aantal bezoekers zal worden gerealiseerd. Zo geeft de aanvraag geen heldere analyse van de doelgroepen, waardoor het nauwelijks mogelijk is om gericht marketing te voeren voor de voorstellingen van het gezelschap. Dat blijkt ook uit de aanvraag, want de algemene uitgangspunten worden bij de projectomschrijvingen niet verder uitgewerkt.

Discordia gaat in de aanvraag nauwelijks in op de verbreding van inkomsten, om daarmee eventuele risico's te spreiden. Aan de toelichting op de inkomsten in de afgelopen jaren wordt uitsluitend toegevoegd dat Discordia streeft naar continuering van de inkomstenverdeling van 2011. Dit is volgens de commissie te mager, omdat de totale eigen inkomsten van Discordia in de afgelopen jaren niet boven de drempelnorm zijn gekomen. Bovendien plaatst de commissie serieuze kanttekeningen bij met name de publieksinkomsten. Zij vindt de begroting 2013-2014 op dat punt een te optimistisch beeld geven. Discordia verwacht dat de publieksinkomsten in de komende jaren aanzienlijk hoger zullen zijn dan in de afgelopen jaren. Die groei wordt gerealiseerd door meer te spelen en per voorstelling meer publieksinkomsten te realiseren. Weliswaar heeft het jaar 2011 een vergelijkbaar resultaat opgeleverd als de begroting voor 2013-2014, maar de aanvraag bevat te weinig aanknopingspunten die de commissie het vertrouwen geven dat het goede jaar 2011 zich in de komende jaren zal voortzetten. Het plan mist daartoe een degelijke reflectie op deze resultaten, de huidige situatie in de podiumkunsten en de manier waarop Discordia daarmee omgaat. De overige inkomsten zijn gestegen en blijven op het gerealiseerde niveau. Toch wordt de streefnorm voor 2013-2014 volgens de begroting net niet bereikt. De begroting 2013-2014 gaat ervan uit dat de andere-inkomstenquote in die jaren wel gehaald wordt. Daarmee blijft Discordia sterk afhankelijk van subsidies van de overheid.

Met betrekking tot de bedrijfsmatige organisatie is de commissie van mening dat deze stabiel is. Het valt de commissie wel op dat Discordia erg grote reserves heeft opgebouwd, mede op basis van de subsidies van de overheden. In het plan wordt hier in het geheel niet op ingegaan. Dat had in het kader van het ondernemerschap wel voor de hand gelegen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve Discordia veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater produceren, zowel binnen de basisinfrastructuur als in het ongesubsidieerde circuit. In vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt

Discordia zich evenwel doordat de groep het onderzoek naar het wezen van het Nederlandse toneel als uitgangspunt zichtbaar maakt in de voorstellingen.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. Door zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Discordia geen bijdrage aan de spreiding. Bovendien blijkt uit het plan dat de meeste voorstellingen worden gespeeld in Amsterdam, gevolgd door Utrecht. In verhouding draagt de groep weinig bij aan het spreiden van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren heeft de groep een structureel subsidie gevraagd aan de gemeente Amsterdam van 120.000 euro. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd betekent dit dat er sprake is van een beperkte lokale bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Discordia niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

720.000

Matzer

Stichting Matzer

INLEIDING

Matzer is een theatergroep uit 's-Hertogenbosch, onder leiding van Madeleine Matzer. Matzer maakt transparant, gelaagd, sensitief en muzikaal theater, dat toeschouwers direct en oprecht aanspreekt, over mensen die een herkenbare strijd voeren met het leven. Dit doet ze door een trapsgewijze opbouw van het vertellen, spelen en zingen van de acteurs, alsmede de inzet van muziek, vormgeving en video. Terugkerende thema's zijn: het hellend vlak tussen goed en kwaad, de onuitwisbare invloed van de kindertijd op de rest van ons leven, omgaan met (hoge) verwachtingen van onze omgeving en onszelf, het diep-menselijk verlangen naar intimiteit en liefde, familie versus het individu. Matzer streeft ernaar een groot en nieuw publiek met haar voorstellingen te genereren door een actuele en inhoudelijke keuze voor onderwerpen en bronnen, een consistente en vakmatige stijl van theatermaken, een efficiënte en bedrijfsmatige aanpak en strategisch gekozen samenwerkingspartners. De kernactiviteiten zijn het maken van toneelvoorstellingen op basis van boek-, film- en repertoirebewerkingen en op basis van nieuw geschreven stukken; compacte voorstellingen in het kader van 'Matzer over de vloer'; zondagse 'Kunstdiensten' in de Verkadefabriek; 'Matzer op maat' voor bedrijven en instellingen, en educatieve/bijscholingsactiviteiten onder de naam 'Matzerclasses'. De zakelijk leider is Judith ter Velde.

In 2013 maakt Matzer een productie op basis van de roman 'Alsof het voorbij is' van Julian Barnes. Hoofdpersoon Anthony probeert beschadigingen uit zijn jeugd, die zijn leven verregaand beïnvloed hebben, te verzachten door de geschiedenis te herschrijven. Vervolgens maakt Matzer de 'muziektoneel'-productie 'Romeo & Julia', de eerste in een voorgenomen serie Engelstalige bewerkingen van repertoireteksten door Madeleine Matzer en componist Helge Slikker, in coproductie met Paradiso Melkweg Producties. In 2014 maakt Matzer een bewerking van de klassieker 'Gejaagd door de wind' van Margaret Mitchell, in coproductie met Bos Theaterproducties. Daarnaast worden in totaal 12 'Kunstdiensten' gerealiseerd: openbare zondagochtendbijeenkomsten voor zingeving en samenkomst in de Verkadefabriek. Matzer wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 242 voorstellingen realiseren voor 30.450 bezoekers. Voor 140 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd. Deze worden in de kleine en middelgrote zalen gespeeld. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 555.000 euro.

Matzer ontvangt momenteel een tweejarig projectsubsidie voor 2011-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 350.000 euro. Ook in 2009-2010 ontving de groep een tweejarig projectsubsidie. Daarnaast ontvangt de groep subsidie van de gemeente 's-Hertogenbosch van 30.230 euro en van de provincie Noord-Brabant van 207.737 euro.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Matzer als voldoende. Zij waardeert de manier waarop Madeleine Matzer samen met haar productiekers met overtuigend vakmanschap, gedegen theaterproducties neerzet voor een breed publiek. Matzer heeft in de afgelopen jaren definitief gekozen voor de combinatie van verschillende kleine(re) producties

en projecten, naast groter gemonteerde producties die veelal gebaseerd zijn op succesvolle boeken en films. Deze keuze vindt de commissie doordacht uit het oogpunt van oevrevorming en van het creëren van publieke draagkracht voor de activiteiten. De gekozen thema's en de wijze waarop deze in de voorstellingen worden uitgewerkt, zorgt voor identificatie bij het publiek en dragen daarmee bij aan de zeggingskracht van de voorstellingen. Wel is de werkwijze inmiddels gekend en volgens de commissie in vergelijking met andere makers en producenten niet erg onderscheidend. Dat maakt het werk van Matzer weinig oorspronkelijk. Vooral de grote producties blijven bij het format van muzikale bewerkingen van bestaande teksten, met een degelijke cast en sobere encenering. Dat leidt tot degelijke producties, die mede door de repertoirekeuze een groot publiek bereiken. De productie 'De eenzaamheid van de priemgetallen', waarvan een registratie is meegestuurd, is hier een voorbeeld van. Maar ook de kleinere productie 'Marilyn Monroe, diamonds are a girls best friend', waarvoor nieuwe teksten zijn geschreven, was in dat opzicht deels vergelijkbaar. Deze producties laten in de ogen van de commissie in die zin weinig ontwikkeling in de eigen signatuur zien.

Uit de aanvraag blijkt dat Matzer de komende jaren voortgaat op de ingeslagen weg van de combinatie tussen groter gemonteerde producties voor de middenzaal en diverse kleinere projecten en producties. De gepresenteerde plannen voor de komende jaren zien er degelijk en overdacht uit. De keuze voor een reeks Engelstalige producties vindt de commissie daarbinnen het minst overtuigend toegelicht. Deze keuze wordt nauwelijks artistiek onderbouwd en ook de te verwachten belangstelling wordt niet goed beschreven. Met de groter gemonteerde producties blijft Matzer zich in de komende jaren begeven op het snijvlak van vrije producties en gesubsidieerd theater. Ze laat echter in de voorgelegde plannen voldoende inzet zien om niet aan artistieke kwaliteit in te boeten. Zo is de commissie positief over de in het plan genoemde, nieuwe factoren in het werk, zoals de verregerende integratie van toneel en muziek in 'Alsof het voorbij is' en 'Romeo & Julia', waarin de hele toneeltekst op muziek wordt gezet, en de thrillerachtige spanningsboog in de productie 'Alsof het voorbij is'. De commissie heeft voldoende vertrouwen in het vakmanschap van Madeleine Matzer om aansprekende producties te kunnen blijven neerzetten die een breed publiek zullen aanspreken.

ONDERNEMERSCHAP

zeer goed

Het ondernemerschap van Matzer is zeer goed. Matzer heeft zich in de afgelopen jaren stevig in de markt gezet. Landelijk deed zij dat vooral met de grotezaalproducties en lokaal ook met de kleinschaliger activiteiten als de Kunstdiensten. Madeleine Matzer heeft een goede neus voor wat publiek wil en bouwt daar haar oeuvre omheen, met grote boek- en filmbewerkingen voor in de grote zalen en wat kleiner werk voor een kleiner en specifiek publiek. Daarbij heeft zij vele samenwerkingsverbanden die bijdragen aan de afzet van de voorstellingen. De commissie vindt het gehele plan van Matzer eigenlijk lezen als een geïntegreerd pr-plan om de activiteiten zo breed mogelijk uit te zetten, ook internationaal. Haar aanpak om op het snijvlak van het gesubsidieerde en vrije circuit te opereren is hierin tegelijkertijd moedig en effectief.

Deze geïntegreerde aanpak is ook zichtbaar in de marketinginspanningen. Matzer positioneert het gezelschap effectief binnen het Brabantse theaterlandschap en heeft

inmiddels een landelijke reikwijdte die zich de komende jaren geloofwaardig verder uitbreidt. Het marketingplan is goed uitgewerkt met heldere positionering in het veld, een bruikbare analyse van de relevante doelgroepen en per voorstelling beschreven, specifieke marketinginstrumenten die op elkaar aansluiten. Als resultaat van dit degelijke beleid is het publieksbereik sinds 2009 flink toegenomen. De consolidatie die de groep nu begroot voor de komende jaren is volgens de commissie realistisch voor de geplande activiteiten. Bovendien is volgens de commissie de bedrijfsvoering van Matzer op orde. De instelling is financieel gezond en Matzer heeft aangetoond met een kleine organisatie in continuïteit te kunnen werken, waarbij op verschillende schaalniveaus projecten tegelijkertijd plaatsvinden. Het plan getuigt ook van een visie op diversificatie van en risicospreiding tussen inkomstenbronnen. Zo legt Matzer overtuigend uit welke activiteiten niet kostendekkend gerealiseerd kunnen worden en daar vraagt de groep het subsidie voor aan. Verder noemt het plan de sponsorestafette en het op repertoire houden van stukken als middelen voor het genereren van eigen inkomsten. Deze plannen zijn goed onderbouwd. Gezien de resultaten in de afgelopen jaren, zichtbaar in hoge overige eigen inkomsten, heeft de commissie vertrouwen in deze plannen.

Wat betreft de publieksinkomsten heeft Matzer de drempelnorm de afgelopen jaren ruimschoots gehaald. Opvallend is wel dat de eigen inkomsten voor 2013 en 2014 lager zijn begroot dan deze waren in 2009-2011. Echter, de succesvolle grotezaalproductie in 2011 verklaart de uitschieter in publieksinkomsten en de lager ingeschatte publieksinkomsten acht de commissie dan ook realistisch.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

Matzer levert naar het oordeel van de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er behalve Matzer veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten maken teksttheater. In genre en vorm heeft het werk van Matzer volgens de commissie overlap met dit brede, bestaande aanbod, ook in het gebruik van muziek. Ten opzichte van dit bestaande aanbod vindt de commissie de producties van Matzer weinig onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding van podiumkunsten als zeer goed. Matzer is gevestigd in 's-Hertogenbosch en heeft zich daar stevig geworteld in het lokale en regionale culturele landschap, met de Verkadefabriek als thuis-theater. Uit de aanvraag blijkt verder dat Matzer veel voorstellingen speelt in de rest van Nederland en in verhouding veel op plekken waar weinig theateraanbod is. Ook daarmee levert Matzer een bijdrage aan de spreiding van aanbod in Nederland.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende periode heeft Matzer structurele subsidie gevraagd van de gemeente 's-Hertogenbosch (30.500 euro) en van de provincie Noord-Brabant (150.000 euro). Indien

deze aanvragen worden gehonoreerd, is er sprake van een beperkte bijdrage van lokale en regionale overheden.

TOESLAG

niet van toepassing

Matzer heeft geen aanvraag gedaan voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Matzer te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		555.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	50	3.000
Circuit midden	90	4.500
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		555.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		555.000
Gemiddeld per jaar		277.500

THEATER

MC Producties

Stichting MC

INLEIDING

Stichting MC heeft als doel het ontwikkelen en overbrengen van een intercultureel en interdisciplinair theateridoom dat aansluit bij de beeldcultuur en cultuurbeleving van grootstedelijk Nederland anno nu. MC produceert voor de middelgrote en kleine zalen en presenteert voorstellingen in het eigen podium op het Westergasfabriekterrein in Amsterdam. De aanvraag is gericht op MC Producties. Artistiek leider is Marjorie Boston, zakelijk leider is Lucien Kembel.

MC Producties wil nieuwe verhalen - intercultureel en interdisciplinair - in oude steden vertellen. Daarmee wil de groep de realiteit waarin we leven - onze nieuwe samenleving en de dilemma's, kansen en uitdagingen die deze met zich meebrengt - zichtbaar maken op de podia. Binnen de projecten van MC Producties wordt geput uit diverse bronnen en worden dwarsverbanden gelegd tussen verschillende (sub)culturen, stijlen en disciplines. Daarmee wil MC Producties nieuw 'repertoire' ontwikkelen en spelen, en intercultureel aanbod voor programmeurs onontkoombaar maken.

MC Producties wil de komende jaren producties die zichzelf al bewezen hebben naar een hoger plan tillen en voor meer publiek spelen. In 2013 wordt 'Een kat in het nauw maakt rare sprongen' gemaakt, een nieuwe productie. Het gedrag dat mensen vertonen uit angst voor verlies, vormt de inspiratiebron voor een tekstconcert in 4 bedrijven, onder regie van theatermaakster Lenne Koning. Daarna wordt ook 'Nina Simone (A)live' van Maarten van Hinte en Marjorie Boston uit 2012 hernomen. In deze voorstelling gaan zeven makers/performers op zoek naar het verhaal achter de muziek, op zoek naar Nina en de Nina in henzelf. In 2014 wordt 'Pussylounge' van Marjorie Boston uit 2004 hernomen. 'Pussylounge' speelt zich af in een hippe club waar vier cultureel diverse vrouwen dealen met hun seksualiteit. Vrouwen die kwetsbaar en eerlijk hun passie tonen op een manier die niet toegesneden is op mannen. Datzelfde jaar wordt ook 'Scarfaced' van Maarten van Hinte en Marjorie Boston uit 2004 hernomen. Het is een theatrale de-constructie van de cultfilm over asielzoeker Tony Montana, die in zijn gastland Amerika integreert door als crimineel de harde regels van de Amerikaanse samenleving tot in hun uiterste consequentie toe te passen. In 2013 wordt verder 'Country en Western' gemaakt en in de komende jaren worden ook cabaretvoorstellingen van Jeffrey Spalburg geproduceerd. Deze worden niet meegenomen in de subsidieaanvraag.

MC Producties wil in de periode 2013-2014 in totaal 110 voorstellingen realiseren in kleine en middelgrote zalen, voor naar verwachting 22.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag aangevraagd van 450.000 euro. Daarnaast vraagt MC Producties een toeslag van 90.000 euro vanwege vernieuwing van het Nederlandse repertoire, een vernieuwende werkwijze in het benaderen en binden van publiek en voor het profileren en begeleiden van nieuwe makers.

MC Producties is tussen 2009-2012 als productiehuis opgenomen in de basisinfrastructuur en ontvangt een structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 1.269.669 euro. Ook voor die tijd ontving MC Producties subsidie van het ministerie. Van de gemeente Amsterdam ontvangt MC Producties momenteel een structureel subsidie van 748.010 euro. De Raad voor Cultuur heeft de activiteiten van de aanvrager gevolgd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de MC Producties als voldoende.

MC Producties heeft in zijn producties een herkenbare signatuur, die een voortzetting is van met name de handtekening van voorganger Made in da Shade. De producties worden vanaf het begin gemaakt vanuit andere bronnen en uitgangspunten dan het meer traditionele theater. Hiphop was een beginpunt, wat leidde tot energieke en muzikale voorstellingen. Daarin werd niet de dramaturgie van de tekst, maar de energie van de 'kick' of de vorm leidraad. Inspiratiebronnen zijn eerder de straat- en clubcultuur dan het bestaande repertoire. MC zet die lijn door en speelt daarmee een rol in het ontwikkelen van dit interculturele en interdisciplinaire theateridoom.

Voordat de commissie op de artistieke kwaliteit van MC ingaat, merkt zij op dat MC in haar ogen de laatste jaren de verwachtingen als productiehuis en producent niet heeft waargemaakt. De output van nieuwe en wat grootschaliger producties bleef in de ogen van de commissie beperkt. Bovendien was de uitstraling en het bereik van met name de eigen theaterproducties eveneens beperkt voor een organisatie met de ervaring en schaal als MC. Uitzondering zijn de cabaretproducties van Jeffrey Spalburg, die veel voorstellingen en publiek hebben gerealiseerd. Deze hebben volgens de commissie echter een andere signatuur dan de overige producties van MC en worden door MC nu ook buiten de aanvraag gehouden.

Over de voorstellingen die zijn bezocht, of waarvan registraties zijn meegestuurd, komt de commissie tot een zeer wisselend oordeel. De energie van de voorstellingen is veelbepalend, waarbij de kwaliteit van de acteurs de doorslag geeft. De regie schiet echter soms te kort en is niet dwingend genoeg in het behouden van de structuur en het ritme van het geheel, zoals in de productie 'BH'. In 'Topdog/Underdog' werkte dit beter en werd door beide acteurs goed geacteerd, waar zij in de regie ook veel ruimte voor kregen. In andere producties was het spel minder sterk en soms per acteur zeer wisselend. Het vakmanschap van de regie en de acteurs beperkte hier een grotere impact op het publiek.

De beschreven signatuur van MC blijft in alle producties zichtbaar. Wel is de commissie van mening dat de ontwikkeling van die kenmerken stagneert. Waar die in de producties in een wat verder verleden nieuw en onbevangen waren in het theater, zijn ze ontwikkeld tot een min of meer vaste stijl. De producties worden hierdoor eenvormig.

In de komende jaren moet MC Producties een flinke stap terug doen. Door het wegvallen van de ondersteuning als productiehuis is het gezelschap gedwongen om op een andere schaal te opereren. Het plan mist in de ogen van de commissie een overtuigende reflectie op de artistieke ontwikkelingen en resultaten van de afgelopen jaren, die een basis biedt voor de keuzes in deze grote omschakeling. De keuze om de komende jaren vooral reprises te brengen past volgens de commissie wel bij deze omstandigheden. Over de concrete keuze uit het bestaande repertoire wijdt het plan te weinig uit. Opvallend is bijvoorbeeld dat relatief oude projecten worden hernomen, afgezien van het project 'Nina' dat dit jaar gemaakt is. Behalve de opmerking dat deze producties succesvol waren, ontbreekt een artistieke reflectie. Daardoor wordt niet duidelijk waarom deze projecten worden hernomen en niet andere, meer recente. Daarbij komt dat voor een paar hernemingen nog niet bekend is wie de (vervangende) acteurs zullen zijn. Deze keuze is cruciaal voor de kwaliteit van het werk.

Gezien de wisselende oordelen op dit punt over de recente producties kan de commissie zich nu niet positief uitspreken over de verwachte kwaliteit.

Het plan geeft bovendien niet aan wat het hernemen van deze producties zal betekenen voor de artistieke ontwikkeling van MC. De commissie constateert de afgelopen jaren een stagnatie in die ontwikkeling en die lijkt in het plan bevestigd te worden doordat er weinig nieuwe plannen worden beschreven. In dat kader valt het de commissie ook op dat MC vrij geïsoleerd werkt binnen het theaterveld. Het gezelschap werkt met eigen partners en veel in het eigen theater. Het plan laat dan ook weinig relaties of dwarsverbanden met andere theatergezelschappen zien. Hierdoor is de invloed op het veld en de wisselwerking met andere makers en gezelschappen beperkt. De ambitie om 'nieuw repertoire' aan het theater toe te voegen is vanuit deze positie moeilijk te realiseren.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van de aanvraag als zwak.

De schaalverkleining van het gezelschap is enorm, maar daar wordt nauwelijks op gereflecteerd. De consequenties voor de organisatie en met name voor de slagkracht op het gebied van productie, verkoop, marketing en publiciteit worden niet besproken. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de financiële basis van de organisatie niet stevig is, ondanks de structurele subsidies van het ministerie van OCW en de gemeente. De commissie heeft dan ook onvoldoende vertrouwen dat de nieuwe organisatie stabiel genoeg is om de plannen, inclusief de te realiseren speelbeurten, goed uit te voeren. Het gezelschap werkt weinig samen met andere gezelschappen, bijvoorbeeld in de vorm van coproducties, die in deze periode de organisatie zouden kunnen ondersteunen. Een deel van de verkoop van voorstellingen is weliswaar uitbesteed, maar voor een deel moet MC dit ook zelf doen.

Daarbij valt ook hier op dat er nauwelijks concrete samenwerkingsafspraken of allianties zijn met podia buiten Amsterdam. Dat maakt de verkoop volgens de commissie moeilijker.

Een complicatie voor de beoordeling is dat de aanvraag en de begroting geen totaalbeeld van de organisatie geven, doordat bijvoorbeeld de producties van Jeffrey Spalburg buiten beeld blijven. Vooral bij de inkomsten ontbreken evident veel onderdelen. Verschillende bronnen van inkomsten waar sprake van is in de tekst zijn niet zichtbaar in de begroting. Dit geldt voor de inkomsten uit merchandise en soundtracks bij producties, maar ook voor sponsoring en de beoogde eenmalige bijdrage van de gemeente Amsterdam. Dit is een serieus probleem voor de beoordeling, te meer omdat deze inkomsten wel zijn opgenomen in de cijfers over de jaren 2009-2011. De ontwikkeling van deze inkomsten is nu niet zichtbaar.

De publieksinkomsten vindt de commissie vrij hoog begroot, ondanks de forse daling door het lagere aantal voorstellingen. De afgelopen jaren werden de meeste publieksinkomsten gerealiseerd in het eigen theater. Uit de ingevulde prestatiegegevens blijkt echter dat niet alleen het aantal voorstellingen in Amsterdam fors afneemt, maar ook het aandeel van deze voorstellingen in het totaal. Om de begrote inkomsten te realiseren, moeten de inkomsten uit voorstellingen buiten Amsterdam gemiddeld stijgen. Als deze niet stijgen, zullen de publieksinkomsten dus sneller dalen dan nu begroot. De aanvraag geeft niet voldoende vertrouwen in een groei van de inkomsten buiten Amsterdam.

De commissie is wel positief over het marketingplan. MC positioneert zich duidelijk in het veld en heeft op basis van een publieksonderzoek een goed beeld van het bestaande publiek en

van de doelgroepen die het gezelschap wil bereiken. Daarbij gaat het plan ook in op de manier waarop de producties aansluiten bij de (culturele) voorkeuren van deze doelgroepen. Dat levert concrete aangrijpingspunten op om publiek te benaderen. De instrumenten die daarvoor worden ingezet, sluiten volgens de commissie aan bij zowel de beschreven doelgroep als de betreffende producties. Belangrijke kanttekening hierbij is wel dat het plan niet duidelijk maakt in hoeverre hierbij vooral het Amsterdamse publiek is beschreven. MC is in die stad goed geworteld met het eigen theater. In de andere grote steden, waar een vergelijkbaar publiek bereikt zou kunnen worden, wordt volgens de aanvraag weinig gespeeld. Juist buiten de grote steden is dit publiek kleiner en wordt relatief veel gespeeld. Het plan laat dat onderbelicht en dat onderstreept in de ogen van de commissie dat de begrote publieksinkomsten buiten Amsterdam niet realistisch begroot zijn. Een tweede kanttekening is dat de totale marketingkosten die met dit plan samenhangen in de buurt komen van de totale begrote publieksinkomsten. Daarmee is het volgens de commissie een duur marketingplan in relatie tot de opbrengsten.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve MC Producties veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater maken en spelen. MC Producties onderscheidt zich echter van deze andere instellingen door de vorm en het repertoire, dat tot herkenbaar cultureel diverser aanbod leidt. Daarin is MC Producties echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van MC Producties aan de spreiding van theateraanbod in Nederland is volgens de commissie ruim voldoende. Door de standplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, draagt het gezelschap niet bij. Uit de aanvraag blijkt echter dat buiten Amsterdam weinig in de andere grote steden wordt gespeeld en in verhouding veel in regio's als Noord, Oost en Midden. Gezien de spreiding van voorstellingen in de afgelopen jaren acht de commissie deze spreiding ook realiseerbaar. Daarmee draagt MC bij aan de spreiding van aanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

MC Producties vraagt geen structurele bijdrage van de gemeente of provincie.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van MC Producties niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

540.000

Mug met de Gouden Tand

Stichting Mug met de Gouden Tand

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Mugmetdegoudentand (de Mug) maakt theater dat de tijdgeest met een persoonlijke stem beschrijft. De groep richt in de producties de blik niet alleen op het innerlijk leven, maar ook op de samenleving om hem heen. Daarbij wil de groep die samenleving beschrijven en zich daarover uitspreken. De Mug werkt op het raakvlak van theater en andere kunst- en mediavormen. De artistieke leiding van de Mug bestaat uit Joan Nederlof en Lineke Rijxman. De zakelijke leiding is in handen van Margreet Huizing. De Mug omschrijft de eigen werkwijze en speelstijl als persoonlijk, onconventioneel, inhoudelijk, actueel, vitaal, humoristisch en open naar het publiek. De groep wil niet alleen producties maken die de complexiteit en de gelaagdheid van de hedendaagse wereld proberen te vangen, maar die ook met humor, verbeeldingskracht en mededogen de stem van de eenling laten klinken. De Mug ziet het als een doelstelling om experiment en expertise aan elkaar te koppelen. Niet alleen in hun werk, ook in het algemeen zien de makers het samengaan van openheid met oog voor het onconventionele en het koesteren van kennis als ideale levenshouding.

De Mug speelt in 2013 nog voorstellingen van 'Funzone' uit 2012, een uitbundige productie over de vele soorten van vermomming die het leven in het vrije, geëmancipeerde en individualistische Westen mogelijk maakt. 'De drie zusters Freud, geen familie' wordt een inhoudelijke komedie over drie zusters, waarin depressie het sleutelwoord is om te lachen over het onvermogen van de westerse mens om zijn zegeningen te tellen. 'Subiet' wordt het vervolg op 'Meepesaant', opnieuw in coproductie met Bellevue Lunchtheater, gevolgd door een landelijke tournee. In 'Kale Kip' zoeken een geldtrader en een acteur tijdens een ijskoude stormnacht hun toevlucht in een snackbar. In 'Vermogen' hebben een middelbare man en dito vrouw elkaar net ontmoet en liegen ze hun verleden bij elkaar om eindelijk schoon en zonder bagage in het heden te staan. 'Gelul' is een productie over een heteroseksuele en een homoseksuele man over hun geslacht en seksuele drift. Daarnaast worden hernemingen gerealiseerd van 'Hannah en Martin' en 'Meepesaant'.

De Mug wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 200 voorstellingen geven in de kleine- en middelgrote zalen voor 20.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 600.000 euro. De Mug vraagt ook een toeslag voor innovatie van 120.000 euro. Deze toeslag is bedoeld voor talentontwikkeling onder de naam 'Mugmetdevuurlieden' en voor het maken van een disciplineoverschrijdend project voor de publieke ruimte in samenwerking met architectenbureau DUS.

De Mug wordt in de periode 2009-2012 structureel gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 499.389 euro per jaar. Voor die tijd ontving de groep subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 vijf voorstellingen van drie producties van De Mug bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de Mug als goed. Het werk van de afgelopen jaren getuigt van vakmanschap en zeggingskracht. Op het gebied van het vakmanschap vindt de commissie de producties van de Mug een organische eenheid van tekst, spel, beeld en inhoud. De producties zijn als een precies afgesteld uurwerk: de verschillende elementen grijpen naadloos in elkaar. Het acteerwerk is van hoog niveau. De persoonlijke opvattingen van de makers overheersen de universele onderwerpen niet, maar versmelten ermee. Qua zeggingskracht vindt de commissie de producties van de Mug over het algemeen intelligent, meerlagig en tegelijkertijd ook toegankelijk en vaak humoristisch. De keuze voor de onderwerpen is altijd actueel en maatschappelijke vraagstukken worden op indringende wijze aan de orde gesteld. Het zijn producties die het publiek aanzetten tot nadenken en napraten. Dit lukt bij de ene productie wel beter dan bij de andere. In enkele producties sloeg de balans tussen met name humoristische vormkeuzes en de inhoud te veel door naar de humor. Dat gaat ten koste van de zeggingskracht: het publiek heeft dan een vermakelijke tijd, maar wordt onvoldoende geraakt om aan het denken te worden gezet over de inhoud.

In de plannen voor de komende periode beschrijft de Mug een heldere artistiek-inhoudelijke koers. De Mug geeft duidelijk aan hoe deze plannen zich verhouden tot de artistiek-inhoudelijke richting die de groep de afgelopen jaren is ingeslagen. De artistieke signatuur van de groep - reflecteren op de tijdgeest en de moderne mens onder het vergrootglas leggen - is duidelijk zichtbaar in de projecten die de Mug in de aanvraag heeft geformuleerd. Verder heeft de commissie vertrouwen in de verschuiving in de artistieke leiding. De combinatie Lineke Rijxman en Joan Nederlof werkt vitaliserend voor de groep, waarbij Marcel Musters wel betrokken blijft. Met deze wijziging in de artistieke leiding laat de Mug zien dat het een theatergroep is die in beweging blijft en zichzelf kritisch blijft bevragen. Dat blijkt ook uit de aanvraag, waarin de artistieke ontwikkeling vanaf de begintijd wordt afgezet tegen de artistieke uitgangspunten voor het toekomstige werk.

De commissie is ervan overtuigd dat de voorstellingen in de periode 2013-2014 zullen getuigen van zeggingskracht. Hierbij baseert de commissie zich op de plannen die de groep heeft geformuleerd in de aanvraag. Door de recente voorstellingen, de beschrijving van de artistieke uitgangspunten en het schetsen van de toekomstige projecten ziet de commissie betekenisvolle producties voor zich die het publiek tot nadenken zullen stemmen over interessante en gevarieerde onderwerpen.

De commissie vindt wel dat de Mug een grote verscheidenheid aan producties beoogt. De oorspronkelijkheid van het geheel wordt daarmee tot de grens opgerekt. Zonder te twijfelen aan de zeggingskracht van de projecten en het vakmanschap van de verschillende betrokken makers, moet de groep er volgens de commissie ervoor waken dat in de producties ook de signatuur van de Mug voldoende zichtbaar blijft.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van de Mug als goed. De organisatie van de groep is stabiel en de zakelijke leiding kent het klappen van de zweep. Door de wijziging van

de meerjarige subsidieregeling ziet de Mug het subsidie van het Fonds Podiumkunsten fors afnemen. De groep toont veerkracht in het opvangen van die terugval door op verschillende manieren naar nieuwe inkomsten te zoeken. Dat leidt tot een bredere spreiding van inkomstenbronnen, waaronder subsidie van de gemeente Amsterdam.

In de begroting geeft de Mug volgens de commissie een realistische prognose van de eigen inkomsten voor de periode 2013-2014. Deze inkomsten blijven namelijk globaal op het niveau van de periode 2009-2011. Binnen deze eigen inkomsten stijgen de publieksinkomsten echter aanzienlijk, voornamelijk door een toename van het aantal voorstellingen. Deze stijging vindt de commissie haalbaar, ook binnen het huidige, onstuimige podiumkunstenklimaat. De groep heeft een goede naam bij de theaters in Nederland en gaat een veelheid aan activiteiten op verschillende schalen uitvoeren. De overige eigen inkomsten zijn behoudend begroot en dat vindt de commissie in de huidige tijd niet onverstandig. Met betrekking tot het publieksbereik vindt de commissie de aanvraag te bescheiden. In het advies voor de periode 2009-2012 heeft de commissie al aangegeven het als een gemiste kans te zien dat het plan een visie op verdere publieksontwikkeling ontbeerde. Ook de voorliggende aanvraag laat op dat gebied weinig ambitie zien. De gemiddelde bezetting bij de voorstellingen is zelfs lager begroot dan in de jaren 2009-2011 is gerealiseerd. De commissie is van mening dat de Mug alles in handen heeft voor een substantiële uitbreiding van het publieksbereik en de geplande verovering van het middenzalensegment. De groep heeft daar de expertise voor en het netwerk. Ook (een deel van) het repertoire verdient op grond van de toegankelijkheid ervan een groter publieksbereik. Bovendien acht de commissie de groep in staat om de naamsbekendheid van de (gast-)acteurs beter te benutten dan tot nog toe is gedaan.

Het marketingplan van de Mug kan daar een bijdrage aan leveren, maar de commissie plaatst wel enkele kanttekeningen bij dit plan. De beschrijving van de doelgroepen is vooral gebaseerd op een onderzoek naar het bestaande publiek en bovendien vrij algemeen benoemd. Gewenste, nieuwe doelgroepen worden nauwelijks genoemd. Ook worden de genoemde acties om het publiek te vergroten nog niet uitgewerkt voor de afzonderlijke projecten.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van de Mug aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve de Mug veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater brengen. In genre en presentatievorm overlapt het werk van de Mug met dit bestaande aanbod. Binnen dit brede aanbod vindt de commissie de activiteiten van de Mug daarom niet bijzonder onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van de Mug aan de spreiding als neutraal. Uit de aanvraag blijkt dat de Mug de meeste voorstellingen speelt in de grote steden en in verhouding weinig in de regio's daarbuiten. Daarmee levert de Mug weinig bij aan de

spreiding van theateraanbod naar plekken waar verder weinig aanbod is. Ook door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert de Mug geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

De Mug heeft voor de komende periode een structureel subsidie van 200.000 euro aangevraagd bij de gemeente Amsterdam. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, is er daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

De commissie oordeelt negatief over de aanvraag voor een toeslag. De activiteit 'Mugmetdevuurvliegen' betreft het bieden van een plek aan nieuwe makers. De commissie vindt de omschrijving van dit initiatief niet concreet genoeg om te kunnen voldoen aan de criteria van artistieke kwaliteit en pluriformiteit. Zo geeft de aanvraag geen namen van beoogde jonge schrijvers en makers. Bovendien geeft het plan geen inzicht in de instroom van deze jonge makers in het gezelschap van de Mug of daarbuiten. De commissie is door het plan dan ook niet overtuigd dat de Mug met de 'Mugmetdevuurvliegen' een interessante bijdrage levert aan de ontwikkeling van de podiumkunsten.

De tweede activiteit beoogt een samensmelting van theater met architectuur en behelst een nieuwe combinatie van disciplines. Ook dit initiatief vindt de commissie niet voldoende onderbouwd. Op zich vindt de commissie het gegeven van de discipline-overschrijdende activiteiten interessant en acht zij de groep in staat om zich op dat vlak met succes te bewegen. Maar de omschrijving van dit initiatief is in de ogen van de commissie te oppervlakkig om te overtuigen. Ook de onderbouwing van het initiatief vindt de commissie niet genoeg aansluiten bij de artistieke ontwikkeling die de Mug doormaakt. Zo ziet de commissie geen rechtstreeks verband tussen de in de aanvraag genoemde expertise van DUS in het vormgeven van verrassende pop-up architectuur in de publieke ruimte en de expertise van de Mug in het theatraal maken van menselijke zieleroverselen en relaties. De commissie is er niet van overtuigd dat dat zal leiden tot navolging van dit project.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van de Mug te honoreren. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **720.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	100	150.000
Circuit midden	100	450.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		600.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		600.000
Gemiddeld per jaar		300.000

Nachtgasten

Stichting Nachtgasten

INLEIDING

Nachtgasten is een platform voor improvisatietheater, opgericht in 2009 door Niels Croiset, Koen Wouterse, Jef Hoogmartens en Yorick Zwart. Nachtgasten wil de kloof dichtendie is ontstaan tussen het publiek en de makers. Dat doen zij door het publiek onderdeel te laten zijn van de voorstelling en het medeplichtig te maken. Het publiek krijgt een inkijk in wat acteren inhoudt. Voor acteurs biedt Nachtgasten een plek om het vakmanschap te slijpen en een ontmoetingsplek. Tijdens een avond van de Nachtgasten wordt aan verschillende gastacteurs gevraagd om met elkaar te improviseren op basis van een verhaal dat geschreven is door een van de initiatiefnemers of een gastauteur. Per avond spelen er drie of vier gastacteurs naast één van de initiatiefnemers. Het publiek kent het hele verhaal, de acteurs alleen hun eigen personages, hun geheim en een persoonlijk doel. De verhaallijnen worden verder bepaald door de creativiteit, intelligentie en het samenspel van de acteurs, aldus de aanvraag. Tijdens een voorstelling kan ingegrepen worden door een van de Nachtgasten door een acteur een sms te sturen. Nachtgasten is gevestigd in Amsterdam. Nachtgasten plant 50 improvisatievoorstellingen per jaar volgens bovenstaand concept. Er zijn inmiddels 60 unieke verhalen geschreven. In de periode 2013-2016 wil Nachtgasten het artistiek concept verder ontwikkelen door aan de hand van vier thema's onderwerpen voor de verhalen te destilleren. Deze thema's zijn: politiek, religie, het Recht en sport. Hiertoe voeren de initiatiefnemers gesprekken met deskundigen en gaan zij meelopen op werkplekken die aan de thema's raken. Tevens wil Nachtgasten meer gaan werken met vaste gastauteurs, die intensief begeleid en aangestuurd worden in het schrijfproces. Nachtgasten verzorgt ook bij gezelschappen In Company voorstellingen, waarbij het concept gespeeld wordt met spelers van het betreffende ensemble. Nachtgasten wil in 2013 en 2014 in totaal 100 voorstellingen spelen in het vlakkevoercircuit, waarbij in totaal 14.470 bezoekers worden verwacht. Hiervoor wordt een subsidie van 150.000 euro aangevraagd.

Stichting Nachtgasten ontvangt momenteel geen meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten. De groep heeft voor 2011 en voor 2012 projectsubsidies van het Fonds ontvangen.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Nachtgasten als voldoende. Zij vindt dat de initiatiefnemers goed hebben gekeken naar bestaande vormen van theater en een slim en aansprekend concept hebben ontwikkeld. Volgens de commissie ligt de kracht van het concept in de eenvoud. De improvisatievoorstellingen van Nachtgasten zijn bijna van nature publieksgericht en sluiten goed aan bij een behoefte aan interactie tussen maker en toeschouwer. Het initiatief heeft een snelle vlucht genomen en sympathie gekregen in het veld. Voor acteurs is het interessant en waardevol om in wisselende combinaties met elkaar op de vloer te werken. Zo ontmoeten acteurs met verschillende stijlen en achtergronden, van

verschillende gezelschappen en ook van onderscheiden generaties, elkaar in verrassende samenstellingen. Dit kan nieuwe ingangen opleveren en bestaande muren afbreken. De commissie vindt het vakmanschap van Nachtgasten echter voor flinke verbetering vatbaar. Op basis van drie ingestuurde registraties vindt zij de regie, voor zover daar in dit concept van gesproken kan worden, onvoldoende. Het format is sterk afhankelijk van de acteurs. Wanneer een aantal acteurs niet goed overweg kan met de formule, is een sterke sturing onontbeerlijk voor het slagen van de avond. Op basis van de registraties constateert de commissie dat dit ook mis kan gaan. Er werd laat ingegrepen, waardoor de acteurs stuurloos waren. Dit ging ten koste van de zeggingskracht. In het plan geeft Nachtgasten weinig toelichting op dit risico en op de wijze waarop de initiatiefnemers dit proberen te voorkomen of tijdens de avond adequaat op te lossen. Nu het concept een aantal jaren bestaat en er veel voorstellingen zijn gerealiseerd, had de commissie van de groep een krachtiger aanpak verwacht. Door het ontbreken van reflectie op regie en aansturing overtuigt de aanvraag niet in verdere ontwikkeling en verbetering van de uitvoering.

De commissie is ook kritisch over de bijdrage die Nachtgasten wil leveren aan de ontwikkeling van nieuw, Nederlands repertoire. Die bijdrage ontstaat onder meer door eigen verhalen verschillende keren en dus door verschillende casts te laten spelen. Binnen het concept wordt tekst op een andere manier benaderd dan bij reguliere producties en daar ziet de commissie een interessante waarde. De commissie is er echter niet van overtuigd dat de nieuwe verhalen op deze manier uiteindelijk spannende en kwalitatief goede dramateksten zullen worden. De scenario's dienen als uitgangspunt voor de improvisatieavonden en hebben daarmee een specifiek doel. De uitgangspunten zijn doorgaans erg complex, met een veelheid aan personages en verhaallijnen, die een heldere dramaturgische ontwikkeling wellicht eerder in de weg staan.

In de plannen voor de komende periode gaat Nachtgasten op dezelfde voet verder, met een extra rol voor gastauteurs. Het (laten) schrijven van nieuwe teksten vormt een kernactiviteit voor de komende jaren. Het plan mist echter een kritische reflectie op de ontwikkelingen tot nu toe, inclusief de eigen verhalen, die deze keuze onderbouwt. Nachtgasten beschikt inmiddels over zestig stukken, waarvan de succesvolste wellicht kunnen worden aangescherpt en herhaald. Volgens de commissie ligt versteviging van de kernactiviteit eerder voor de hand, namelijk de improvisatie door acteurs en de begeleiding en aansturing daarvan door de kernleden. In dat vluchtige concept, dat per avond met andere acteurs en publiek anders uit kan pakken, zit de oorspronkelijkheid van Nachtgasten. Daarvoor is ontwikkeling van het vakmanschap op het gebied van dramaturgie en regie belangrijk. De uitvoeringskwaliteit en de zeggingskracht van de avonden kan daarmee sterk worden verbeterd.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Nachtgasten als voldoende. In korte tijd heeft Nachtgasten een groot bereik in podia en publiek weten te bereiken. De positionering van het gezelschap in het veld is goed. De commissie vindt het slim dat in de steden waar gespeeld wordt, 'lokale' acteurs gevraagd worden om mee te doen. De commissie vindt het ondernemerschap echter voor flinke verbetering vatbaar, op verschillende onderdelen.

De commissie vindt om te beginnen dat de publieksinkomsten laag zijn. Dat geldt zowel voor

de inkomsten per voorstelling als per bezoeker. De groep heeft een populair en goed bezocht concept in handen, maar maakt dat onvoldoende te gelde. Voor de komende jaren wordt hier ook weinig ambitie in getoond in de aanvraag. De begrote inkomsten gaan per bezoeker zelfs omlaag ten opzichte van de afgelopen jaren.

Het concept van de Nachtgasten-avonden is de afgelopen jaren ontwikkeld en er is veel geïnvesteerd in materiaal. De commissie is van mening dat dit succes beter te benutten is. Er is een ruime portefeuille aan teksten opgebouwd en de aanvraag maakt niet duidelijk waarom investeren in verdere uitbreiding nodig is. Meer produceren is inefficiënt en bovendien duur: de uren van de initiatiefnemers gaan voor een zeer belangrijk deel op aan het opzetten en schrijven van nieuwe verhalen. Ook stelt de commissie kritische kanttekeningen bij de bedrijfsvoering van Nachtgasten. Goed ondernemerschap betekent immers ook goed voor het personeel zorgen. De commissie vindt het niet redelijk dat de acteurs op de vloer geen CAO-conform salaris ontvangen, maar slechts een onkostenvergoeding. In vergelijking vindt zij de vergoedingen voor de vier initiatiefnemers relatief hoog voor het te verrichten werk, dat volgens de commissie bovendien efficiënter kan.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Nachtgasten maakt teksttheater, waarvan het aanbod groot is. De commissie constateert dat er veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. De vorm van de voorstellingen, improvisatie tussen acteurs die niet gewend zijn om met elkaar te spelen, is onderscheidend. Dit maakt Nachtgasten echter niet uniek. De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod die Nachtgasten levert, beoordeelt de commissie daarom als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Nachtgasten aan de spreiding van het Nederlandse podiumkunstenaanbod als neutraal. Uit de aanvraag blijkt dat zij vrij sterk geconcentreerd zijn in Amsterdam en Utrecht, en daarbuiten in twee van de regio's. Daarmee draagt de groep maar beperkt bij aan de spreiding naar plekken waar weinig aanbod is. Ook door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Nachtgasten geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft de groep bij de gemeente Amsterdam structureel subsidie gevraagd van 25.000 euro per jaar. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, leidt dit tot een beperkte bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Nachtgasten doet geen aanvraag voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Nachtgasten te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		150.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	100	150.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		150.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

De Nieuw Amsterdam

Stichting De Nieuw Amsterdam

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap De Nieuw Amsterdam (DNA) maakt voorstellingen over en voor de wereld om ons heen, de wereld van vandaag die in toenemende verwarring verkeert. DNA wil wakker blijven, wakker maken en alert zijn, niet door toe te geven aan alles overheersende angsten, wantrouwen en hypes, maar door te onderzoeken hoe die verwarring is ontstaan. DNA wil vanuit een artistieke en universeel menselijke interesse de diverse culturele invloeden binnen de samenleving belichten en commentariëren, met als uitgangspunt dat diversiteit een verrijking is. De artistieke leiding van DNA is in handen van Sabri Saad El Hamus. De zakelijk leider is Gerrit Wijnhoud.

Voor DNA zijn de theaterproducties een weerspiegeling van de samenleving. In de afgelopen periode was het sleutelbegrip van DNA positieve wrijving, voor de komende periode komt daar verzoening bij. De eigen identiteit van iedereen en van Nederland, de identiteit van culturen binnen Nederland, de identiteit van religie vindt DNA daarbij van belang. Binnen het Nederlandse theaterlandschap introduceert DNA het begrip Wereldtoneel "als urgentie en middel om de werkelijkheid van vandaag te thematiseren".

Voor de komende periode staan drie voorstellingsreeksen van elk vier producties gepland: 'Pax Hollandia', 'Pax Deus' en 'Pax Arab'. Per seizoen is van elke reeks een voorstelling te zien. Binnen 'Pax Hollandia' (Ach ja Nederland) zijn dat 'Rood' (De Kring) in 2013 en 'Wit' (De Egyptische Schaatser) in 2014. Binnen 'Pax Deus' (O mijn God) gaat het om 'De Bezoeker' van Eric-Emmanuel Schmitt in 2013 en 'Het Evangelie' in 2014. Binnen 'Pax Arab' (De Arabische Western) wordt 'Morning After' in 2013 gerealiseerd, met een tekst van Abdelkader Benali, en 'High Noon' in 2014.

DNA wil in de jaren 2013 en 2014 160 voorstellingen realiseren voor kleine en middelgrote zalen en locaties. In totaal worden 21.050 bezoekers verwacht. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 720.000 euro.

DNA wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 651.867 euro per jaar, inclusief een bijdrage voor de opleiding ITS DNA. Voor die tijd subsidieerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de groep. De gemeente Amsterdam subsidieert de groep deze periode met een bedrag van 150.460 euro. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zeven voorstellingen van vier producties van DNA bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van De Nieuw Amsterdam als voldoende. De afgelopen jaren stond de groep onder artistieke leiding van Sabri Saad el Hamus, die daarvoor vooral als maker actief was. Het ambitieniveau was hoog en de verwachtingen eveneens. Naar aanleiding van de producties van de afgelopen jaren is de commissie van mening dat DNA deze verwachtingen niet heeft ingelost. De producties waren kwalitatief zeer wisselend en de commissie is met name kritisch op het terrein van het vakmanschap en de

zeggingskracht. De laatste productie, 'Meneer Ibrahim en de Bloemen van de Koran', is volgens de commissie trefzeker en inventief geregisseerd door Erik Vos en de acteurs zijn goed op elkaar ingespeeld. Daarmee spreken zij een gemêleerd publiek aan. De andere stukken vindt de commissie echter beduidend minder geslaagd. De commissie is kritisch over het vakmanschap. Zij vindt dat de regie niet altijd de nodige afstand heeft kunnen nemen, wat ten koste is gegaan van de acteerprestaties. Verder vindt de commissie dat een heldere en overkoepelende regievisie ontbreekt bij het gebruik van verschillende disciplines. Vormen als performance, muziek en film vullen elkaar onvoldoende aan tot een coherent geheel. Ook bij de zeggingskracht plaatst de commissie kritische kanttekeningen. Zo vindt zij dat de groep er niet altijd in is geslaagd de toeschouwers mee te laten gaan in de ontwikkelingen van de personages. Daardoor wordt het werk in de ogen van de commissie afstandelijk en komt de boodschap van de maker uit de voorstelling niet over.

De plannen voor de toekomst stralen in eerste aanzet energie uit. Door de systematische opzet ogen de plannen overzichtelijk en helder. De thema's zijn interessant. Zij gaan ook voort op de in voorgaande jaren ingeslagen weg. De commissie mist echter in de aanvraag een kritische terugblik op het artistiek beleid en de resultaten die dat beleid heeft opgeleverd. In de afgelopen jaren heeft artistiek leider Sabri Saad el Hamus veel naar zich toe getrokken, waardoor hij in eerste plaats de centrale maker van DNA is geworden. Zo heeft hij in de meeste gevallen de regie op zich genomen en speelde hij regelmatig voorname rollen. In een enkel geval was ook de tekst van zijn hand. Uit de projectplannen blijkt dat de regie en het spel opnieuw voor een groot deel in handen zullen zijn van Sabri Saad el Hamus. Daar waar de regie in andermans handen is, is een naam van de (beoogde) regisseur vaak nog niet bekend. De commissie ziet hierin te weinig aanknopingspunten om aan te nemen dat de voorstellingen aan vakmanschap en zeggingskracht zullen winnen waarmee in de afgelopen jaren verloren terrein weer wordt heroverd.

Door zijn rol als maker binnen DNA heeft Sabri Saad el Hamus zich volgens de commissie te weinig gemanifesteerd als een artistiek leider die een interessante uitwisseling bewerkstelligt van makers, regisseurs, schrijvers en acteurs met verschillende culturele achtergronden. Hierdoor zijn kansen blijven liggen om DNA te laten fungeren als aanjager van een kritisch debat over culturele diversiteit in het Nederlands theater.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van De Nieuw Amsterdam als zwak. De in de regeling opgenomen drempelnorm voor de eigen inkomsten heeft de groep niet gehaald. Dat is een slecht vertrekpunt voor de komende jaren. DNA begroot echter een aanzienlijke stijging van de eigen inkomsten vergeleken met de afgelopen jaren. Op het gebied van de publieksinkomsten geeft het jaar 2011 weliswaar een beter beeld dan de voorgaande jaren, maar er was in 2009, 2010 en 2011 geen sprake van een gestaag stijgende lijn. De commissie vindt het dan ook te optimistisch dat DNA de meerjarenbegroting baseert op een enkel succesvol jaar. Op het terrein van de overige eigen inkomsten geeft het onderliggende betoog in de aanvraag de commissie niet genoeg reden voor meer optimisme. Er worden nieuwe initiatieven ontplooid, zoals 'Road Theatre' en 'Healing Theatre', die moeten leiden tot forse nieuwe inkomsten. De groep heeft daar echter nog geen ervaring mee, waardoor de resultaten onzeker zijn. Hetzelfde geldt voor inkomsten uit andere bronnen, zoals

donateurs. Volgens de commissie zijn de risico's hier te groot.

Verder wil de groep in de jaren 2013-2014 een deel van de voorstellingen spelen in de middenzalen. In de afgelopen jaren is de ervaring van de groep in dat circuit beperkt geweest. Voor de verkoop zoekt de groep iemand met specifieke kennis van en vaardigheden op het gebied van dit segment van de theatermarkt, aldus de aanvraag. De commissie vindt dat de groep op het moment van de aanvraag dat contact al gelegd had moeten hebben, gezien de termijn waarop theaters hun programmering maken. Zelfs met een stevige partner is het, door een latere aanbieding van het pakket van DNA, moeilijk om in de middenzalen nog voorstellingen voor 2013 verkocht te krijgen.

De commissie heeft ook onvoldoende vertrouwen in een aanzienlijk hoger publieksbereik in 2013-2014 dan in 2009-2011. De aanvraag geeft de commissie hiervoor geen houvast. Het marketingbeleid is zeer algemeen uitgewerkt, evenals de doelgroepen. Hoewel er sprake is van een nieuw te werven medewerker voor marketing, ziet de commissie te weinig reden voor vertrouwen in een substantiële toename in het publieksbereik. De aanvraag geeft de standaard marketingmiddelen voor het vasthouden van de trouwe groep bezoekers. Daarin kan de commissie zich weliswaar vinden, maar voor een substantiële uitbreiding van het publieksbereik is een gedegen marketingplan onontbeerlijk. De aanvraag geeft daarvoor in eerste instantie een aanzet, met het uitgangspunt dat marketing meer is dan publiciteit en het vragen van aandacht. De aanvraag vervolgt echter met een vrij algemeen betoog over de inzet van social media. Bijna alle groepen bedienen zich van social media, dus een meerwaarde ziet de commissie hier niet in.

De bedrijfsvoering van DNA was de afgelopen jaren redelijk stabiel. Wel valt het de commissie op dat de groep vrij geïsoleerd heeft geopereerd, waarbij weinig werd gecoproduceerd en de zakelijk leiding verantwoordelijk was voor de verkoop van voorstellingen. In de huidige situatie, waarin podia minder snel bereid zijn risico's te nemen, kan dat in het nadeel van de organisatie werken. Het gezelschap werkt aan uitbreiding van het netwerk met podia en zoekt samenwerking met impresariaten. Uit het plan blijkt echter niet dat al veel concrete afspraken zijn gemaakt. Bovendien gaat de groep de plannen rond 'Road Theatre' en 'Healing Theatre' zelfstandig uitvoeren, zonder samenwerkingspartner die de specifieke markt voor dit soort activiteiten kent. Dit leidt tot aanzienlijke risico's voor de bedrijfsvoering, zeker wanneer er sprake zal zijn van pensionering van de huidige zakelijk leider. Op dit punt en op de mogelijke opvolging gaat de aanvraag echter niet in.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van DNA aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve DNA veel groepen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, namelijk binnen de basisinfrastructuur en in het ongesubsidieerde circuit. Maar het cultureel diverse karakter van het aanbod van DNA is volgens de commissie onderscheidend. Het aanbod van DNA is echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als neutraal. Uit de aanvraag blijkt dat

DNA veel voorstellingen speelt in Amsterdam en daarnaast veel in de regio Noord. Het aantal voorstellingen in andere regio's is in verhouding niet groot. Daarmee draagt DNA weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar regio's waar weinig theateraanbod is. Ook door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is, levert DNA geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 vraagt DNA 150.000 euro aan bij de gemeente Amsterdam.

Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, leidt dit tot een beperkte lokale bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van DNA niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

720.000

Het Nieuw Utrechts Toneel

Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel)

INLEIDING

Stichting NUT (Nieuw Utrechts Toneel) is in 2006 opgericht en wordt geleid door artistiek leider Greg Nottrot en artistiek medewerker Floor Leene. Het gezelschap is gevestigd in de wijk Leidsche Rijn in Utrecht. In 2013 wil Het NUT een vaste zakelijk leider aanstellen. Het NUT maakt producties in het theater en op locatie over grote thema's die verband houden met zingeving en de essentie van het leven. Het publiek wordt actief deelgenoot gemaakt van deze nieuwsgierige zoektocht, die soms over een lange periode en verschillende (deel)voorstellingen uitgespreid wordt. In projecten wordt gezocht naar een balans tussen grondig onderzoek enerzijds en esthetiek in vorm anderzijds.

In de periode 2013-2016 wil Het NUT acht nieuwe voorstellingen maken, vier winkels openen, een Europese tournee maken en elke maand een actualiteitenshow en een fijnproeverij organiseren. Bij het Fonds Podiumkunsten wordt subsidie aangevraagd voor de activiteiten die een landelijke of internationale spreiding hebben, te weten drie nieuw te ontwikkelen producties en een reprise.

In 2013 gaat 'Cardenio' in reprise. Greg Nottrot wil dit laatste stuk van Shakespeare redden uit de vergetelheid. Samen met studenten Theaterwetenschap in Utrecht doet hij een doorlopend onderzoek naar dit stuk en zijn titelheld. De productie is continu in ontwikkeling, nieuwe resultaten uit het onderzoek vinden telkens hun plek. 'BINGO!' (2013) wordt gecoproduceerd met The Lunatics. De hoofdpersonages, vijf verliezers van de economie, runnen een bingopaleis. Het publiek zit middenin de voorstelling aan lange tafels en wordt met zachte hand geconfronteerd met het consumptisme van de decembermaand.

De productie speelt in winkelcentra in Nederland. 'De ontvoering van Europa' is een langlopend project dat in 2014 van start gaat op Oerol. Twaalf Europese theatermakers maken hun eigen versie van de mythe van Europa en de stier. De twaalf producties worden uiteindelijk teruggebracht naar zes, doordat paren van regisseurs hun voorstellingen samenvoegen. Via het IN SITU netwerk zal 'De Ontvoering van Europa' in 2014-2016 reizen naar andere Europese zomerfestivals en zich doorontwikkelen tot een groot geheel voor Utrecht Culturele Hoofdstad 2018.

In 2014 wordt ook 'Aftermath' gemaakt. In het stuk, geschreven door Erik Jensen en Jessica Blank, vertellen acht Irakezen over hun land onder de dictatuur van Saddam Hoessein. Het publiek is de interviewer en er is een tolk. In het nuanceverschil tussen de verhalen van de Irakezen en de vertaling van de tolk worden cultuurgebonden verschillen zichtbaar. Buiten deze aanvraag vallen vier projecten, te weten de 'Lampedusa', 'Marina & Ik', 'De Pitmen Painters' en 'Het Geluksfestival', waarvan de eerste drie gecoproduceerd worden met De Utrechtse Spelen. Ook buiten de aanvraag vallen de drie terugkerende 'studieruimte-projecten'

'Orde van de dag', 'De Proeverij' en 'Klassiekers in de Kersentuin', net als de nieuw te openen NUTtige winkel voor onpraktische zaken.

In de periode 2013-2014 plant Het NUT 186 voorstellingen voor een publiek van 24.000 toeschouwers. Voor 116 voorstellingen in het kleine en het middencircuit wordt subsidie aangevraagd, wat leidt tot een subsidieaanvraag van 174.000 euro.

Het NUT ontving in 2009-2012 geen meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten. Wel ontving de groep in deze periode voor twee producties projectsubsidies van het Fonds.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de aanvraag van Het NUT als zwak. Zij heeft waardering voor de initiërende rol die Greg Nottrot speelt binnen het Utrechtse theater. Hij is een artistiek ondernemer die met veel energie en enthousiasme werkt aan de verbinding en verbreding van het podiumkunstenveld. Zo is mede door zijn charismatische bijdrage de maandelijksse 'Orde van de Dag' een succes.

De aanvraag gaat echter over Het NUT als theatergezelschap en dat heeft in de ogen van de commissie een onduidelijk profiel. Zoeken naar essentie en zingeving vindt de commissie als missie te zeer uitgedrukt in algemene termen waar geen duidelijke eigen signatuur uit spreekt. Ook is de commissie niet positief over de kwaliteit van de producties. De productie 'Cardenio', waarvan een registratie is meegestuurd, is een voorbeeld van de projecten die na een langer lopend onderzoekstraject in interactie met publiek leiden tot een productie. De commissie vindt dat een oorspronkelijk voorstellingsconcept. Het resultaat in de uiteindelijke productie vindt zij echter minder geslaagd. Het levert een productie op die het publiek iets vertelt over de mores en de opvoeringspraktijk van de tijd van Shakespeare en die van ons, en die door de vorm tegelijk probeert daarover met toeschouwers in discussie te gaan. Door de eenduidige, bijna educatieve dramaturgie zat er te weinig energie in de productie, in tegenstelling tot de plannen. De toevoegingen van een verteller komen daarbij soms te uitleggerig over. Hierdoor krijgt de presentatie als voorstelling te weinig zeggingskracht. De spelkwaliteit van de professionele acteurs die Het NUT vormen, vindt de commissie wisselend. Bij de productie 'Vrijdans', waar eveneens een registratie van is meegestuurd, is de aanwezigheid van de regisseur die toelichting geeft tijdens de voorstelling nog dominant en het aandeel van deelnemers aan de avond nog groter. Dat levert soms goede, humoristische en reflexieve momenten op waar het publiek deelnemer wordt in het onderzoek. Maar ook hier mist het project volgens de commissie zeggingskracht als theatervoorstelling.

De ambities voor komende jaren zijn energiek geformuleerd en er spreekt een aangenaam enthousiasme uit de plannen. De commissie vindt ze echter inhoudelijk onuitgewerkt. Het NUT weet geen duidelijke lijn uit te zetten. Het geheel aan plannen, ook van de projecten die buiten deze aanvraag vallen, komt daardoor willekeurig over. Binnen de keuzes voor hernemingen en samenwerkingen mist de commissie dan ook een herkenbare eigen koers, een oorspronkelijk stempel van Het NUT.

Ook de afzonderlijke projecten waarvoor subsidie wordt aangevraagd, vindt de commissie op meerdere onderdelen niet goed. Zo heeft het onderzoek rond 'Cardenio' reeds tot een voorstelling geleid en de commissie ziet geen aanleiding om dit onderzoek verder uit te breiden. Het plan voor 'BINGO!' is summier beschreven en geeft erg weinig informatie over de beoogde voorstelling. Het slagen van dit vrij grote project zal sterk afhankelijk zijn van de regie. Op basis van de summere uitwerking in het plan en de voorstellingen in het verleden heeft de commissie onvoldoende vertrouwen dat in de komende projecten voldoende vakmanschap in regie gewaarborgd is. Het plan voor 'De ontvoering van Europa' past volgens

de commissie niet in lijn met de andere stukken. Er blijkt in tegenstelling tot de andere projecten uit het plan geen sprake te zijn van een dialoog met of betrokkenheid van het publiek. Als initiator van dit project geeft Het NUT de verantwoordelijkheid voor de artistieke kwaliteit uit handen aan twaalf andere theatermakers. De opzet waarin twaalf regisseurs uiteindelijk zes producties maken, roept vooral veel vragen op die in het plan niet worden beantwoord. Er spreekt bovendien weinig eigen verbeelding uit dit project en er ontbreekt oorspronkelijkheid in de ideeën. Tot slot ontbeert het plan een overtuigende aanleiding voor het project 'Aftermath'. Dit stuk uit 2009 zal in 2014 mogelijk zijn actualiteitswaarde missen. Het plan plaatst hier te weinig tegenover om er op te vertrouwen dat het project voldoende zeggingskracht krijgt.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap van Het NUT beoordeelt de commissie als voldoende. De groep is energiek en het plan bevat veel inventieve ideeën. Het gezelschap heeft er goed over nagedacht voor welke activiteiten wel en voor welke het geen subsidie aanvraagt bij het Fonds. Het zelfbedachte CrowdCreating dat Het NUT als marketingconcept introduceert, is aansprekend en doeltreffend. Ook heeft het gezelschap originele marketingideeën, waarvan de uitwerking helaas onduidelijk blijft.

Het NUT wil de komende jaren enorme stappen zetten. Dat betekent groei in het aantal voorstellingen en bezoekers en in de inkomsten. De organisatie is tot nu toe vrij klein en heeft geen vaste zakelijk leider. Op gebied van bedrijfsvoering vindt de commissie het ontbreken van een ervaren zakelijk leider een groot risico. Het NUT gaat hier weliswaar naar op zoek per 2013, maar de commissie kan hierdoor nog geen vertrouwen uitspreken over de zakelijke kwaliteiten van de organisatie. De commissie ziet op verschillende punten risico's. Zo plaatst zij kritische kanttekeningen bij de positionering en het profiel van Het NUT. Het gezelschap plaatst zich naast andere gezelschappen die onderzoekend en publieksgericht opereren, maar beschrijft geen onderscheidende kenmerken. Dit is voor een degelijk marketingbeleid wel belangrijk. De beoogde stijgingen in publiek en publieksinkomsten vindt de commissie onrealistisch. Vergeleken met 2010 en 2011 moet het publiek verdrievoudigen, en de publieksinkomsten nog sterker groeien. De inkomsten moeten volgens de begroting bovendien sneller groeien dan het aantal activiteiten, zodat er ook per activiteit meer inkomsten moeten worden gegenereerd. Zonder degelijke marketingaanpak vindt de commissie deze groei ongeloofwaardig. Ook de overige inkomsten vindt de commissie optimistisch begroot. Met name de sponsorinkomsten zijn fors. De resultaten op dat gebied in de afgelopen jaren waren wisselend en geven daarom te weinig vertrouwen in continuïteit. De toelichting op deze posten is bovendien summier. Verder valt op dat er geen coproductiebijdragen worden begroot, terwijl verschillende projecten in coproductie worden gerealiseerd. Het blijft daardoor onduidelijk wat de afspraken met deze partijen zijn.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

Het NUT maakt teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er behalve Het NUT veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater

produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde instellingen. Het aanbod van Het NUT is daarbinnen niet voldoende onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage die Het NUT levert aan de spreiding beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Uit het plan blijkt dat Het NUT behalve de voorstellingen in Utrecht veel speelt in regio's Noord, Oost en Zuid. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van aanbod naar plekken waar weinig theateraanbod is. Door de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Het NUT echter geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren vraagt het gezelschap van de gemeente Utrecht een structurele bijdrage van 126.391,50 euro per jaar. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, leidt dit tot een beperkte bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Het NUT niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

174.000

Nieuw West

Stichting Plotloos Drama

INLEIDING

Nieuw West is het theatergezelschap van Marien Jongewaard en is inmiddels zo'n dertig jaar actief. De instelling is gevestigd in Amsterdam. Nieuw West maakt fysieke, literaire, vaak provocatieve voorstellingen, vooral voor de kleine zaal. Het werk wordt omschreven als experimenteel en avant-gardistisch: iedere nieuwe productie is een onderzoek naar wat theater kan zijn en betekenen. De belangrijkste activiteit is het maken van eigen producties. Ook wordt Marien Jongewaard vaak uitgenodigd voor coproducties. Daarnaast is Marien Jongewaard, vanuit de stichting, actief in het theateronderwijs en de begeleiding van jonge theatermakers. De zakelijke leiding wordt gedaan door Marten Oosthoek.

Nieuw West gelooft in de functie van theater: een vervormende spiegel die ons laat zien hoe de wereld is, hoe de wereld kan zijn. De producties zijn vaak ongemakkelijk en hebben weinig van doen met goede smaak, aldus de aanvrager. De stukken zijn vaak een weerslag van de verwondering, het verlangen, de verantwoordiging en de betrokkenheid van Marien Jongewaard ten opzichte van wat hij om zich heen ziet.

In 2013 en 2014 maakt Nieuw West drie producties. 'There is a discussion/Enclave' is gebaseerd op een werk van de conceptuele kunstenaar Ian Wilson. Op een A4-tje heeft hij de woorden 'There is a discussion' geschreven: alles wat door deze uitspraak wordt gegenereerd is de essentie van dit kunstwerk. Naast Marien Jongewaard wordt de voorstelling gespeeld door een aantal theaterschoolstudenten en Rob de Graaf levert tekstbijdragen. 'Voedselbank/Crisis' wordt postpunktheater uit het Occupy-tijdperk. Aan zoveel mogelijk gezelschappen wordt gevraagd om belangeloos aan deze productie mee te werken. Alles staat in het teken van geldgebrek en spontaniteit: door de nieuwe armoede in Cultuurland is er geen mogelijkheid om te repeteren en alles, van teksten tot publiciteit en van catering tot decor, wordt door de spelers verzorgd. 'Bokito, Bokito' wordt een satirische komedie over een eenzame, emotioneel gewonde vrouw die steun en zelfs liefde zoekt bij een mensaap. De productie wordt gespeeld als Bellevue Lunchtheater-voorstelling. Hierna houdt Nieuw West ruimte in 2014 voor een reprise, een coproductie, voorstellingen in het buitenland, gastrollen, eindregies en/of een andere eigen productie.

Nieuw West wil in de jaren 2013 en 2014 85 voorstellingen realiseren in het kleinezalencircuit, voor 7.300 bezoekers. Hiervoor wordt een bedrag gevraagd van 255.000 euro. Nieuw West vraagt bovendien een toeslag voor innovatie van 51.000 euro, vanwege de voortdurende zoektocht naar vernieuwing die onder meer leidt tot nieuwe teksten, muziek en vormgeving. Het meest vernieuwend is volgens de aanvraag echter Marien Jongewaard, die voor generaties van jonge makers een inspiratiebron is.

Nieuw West ontvangt in de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 228.712 euro per jaar. Voor die tijd ontving Nieuw West structurele subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van zeven verschillende producties, inclusief coproducties, bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Nieuw West als ruim voldoende.

Hoewel niet iedere productie even geslaagd was, blijft het werk van Nieuw West intrigeren door de voortdurende zoektocht naar het verwoorden en verbeelden van actuele thema's. Dat gebeurt bovendien op een anarchistische manier, waarbij de veelheid aan theatrale tekens toch samenhang houden. Dit is een kracht van Marien Jongewaard als theatermaker, die hij met zijn performatieve speelstijl goed vormgeeft. Deze elementen zijn essentieel voor zijn herkenbare, eigen signatuur, waarmee hij ook op uitnodiging bij andere gezelschappen een herkenbaar stempel op producties drukt. De kwaliteit van de producties was in de afgelopen periode wisselend. In verschillende producties was er een element dat minder overtuigde. Soms zat dat in de tekst die een duidelijk punt ontbeerde, andere keren meer in de (spel) regie, en soms in de dramaturgie waardoor er geen scherpe focus in de voorstelling zat. Dit ging ten koste van de zeggingskracht.

De geplande producties voor de komende jaren zijn nadrukkelijk in lijn met het werk van de afgelopen decennia. In combinatie met de kenmerkende aspecten van het werk van Nieuw West en het vertrouwen in het vakmanschap van Marien Jongewaard kan de commissie zich een beeld van de producties vormen. Tegelijkertijd ligt hier een risico van herkenbaarheid en een herhaling van zetten. Zo roepen thema's en onderwerpen duidelijk herkenning op van eerdere producties. Daarbij komt dat in de plannen niet duidelijk gearticuleerd wordt wat een "andere tijd, een andere maatschappelijke werkelijkheid en een andere levensfase", zoals de aanvraag het omschrijft, voor invloed hebben op het uiteindelijke voorstellingsresultaat. Daarmee laten de projectplannen in de aanvraag volgens de commissie minder persoonlijke urgentie zien dan voorstellingen in het verleden.

De commissie plaatst bovendien kanttekeningen bij een aantal projectplannen. Zo wordt de - opgedrongen - rol die het publiek krijgt in 'There is a discussion / Enclave' als een vanzelfsprekendheid beschreven, terwijl de commissie niet overtuigd is dat de toeschouwers daar gemakkelijk in meegaan. Dit onderdeel van het concept is echter bepalend voor de zeggingskracht van deze productie. Ook acht de commissie het een groot risico voor de voorstellingskwaliteit dat er voor het project 'Voedselbank/Crisis' in 2013 geen concrete afspraken met de genoemde artistieke partners zijn gemaakt. De medewerking van deze groepen en spelers is in grote mate bepalend voor de uiteindelijke voorstelling. Al met al is de commissie over de aanvraag minder positief dan over het werk in het verleden.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

De commissie vindt het ondernemerschap van Nieuw West zwak. Dat blijkt uit verschillende onderdelen van de aanvraag. De groep heeft in de jaren 2009-2011 de drempelnorm voor de eigen inkomsten niet gehaald en de bezoekersaantallen waren erg laag. De groep slaagt er niet in om met de typerende eigenzinnigheid van de producties een groter en breder publiek aan zich te binden, noch zijn speeldruiven uit te breiden. De commissie was hierover in haar advies over de subsidieaanvraag 2009-2012 al kritisch. Ondanks extra middelen voor de afgelopen periode om marginalisering tegen te gaan, ziet de commissie onvoldoende resultaten, met name bij de eigen producties van Nieuw West. In de afgelopen jaren bleek het

moelijk om voor de eigen producties van Nieuw West speelplekken en publiek te vinden dan voor sommige voorstellingen waaraan Marien Jongewaard als (eind)regisseur of maker en speler meewerkte. Een positieve uitzondering vormt de productie 'Met Joran aan Zee'. Die maakte na de eerste serie voorstellingen als Bellevue Lunchtheater-productie een reisetournee langs een aantal podia waar de aanvrager met andere producties niet te zien is. Het verschil met de overige producties is echter erg groot en in het plan wordt nauwelijks een relatie gelegd tussen deze succesvoorstelling en de overige producties. Op zich is het positief dat de groep dit succes wil herhalen met de productie 'Bokito, Bokito', die eveneens als Lunchtheater-productie wordt gemaakt en vervolgens op tournee gaat. Voor de overige producties laat het plan naar het oordeel van de commissie echter te weinig ambitie zien om een groter publiek te bereiken.

Desondanks gaat de begroting uit van een flinke groei in de publieksaantallen, bij minder voorstellingen ten opzichte van de periode 2009-2011. Het plan kan de commissie niet overtuigen dat dit Nieuw West de komende jaren zal lukken. Ten aanzien van de marketing blijft het plan erg algemeen en wordt er veel verwacht van de samenwerkingspartners. De omschrijving van de doelgroepen is eveneens te algemeen en te weinig uitgewerkt naar de geplande producties. Gezien de grote verschillen tussen de beschreven projecten, ook in de mogelijkheden om een breder publiek te bereiken, had het marketingplan hierover veel concreter moeten zijn.

Wat betreft de publieksinkomsten verwacht de groep eveneens een flinke groei ten opzichte van de afgelopen jaren. Met minder voorstellingen per jaar betekent dit dat de inkomsten per voorstelling (ongeveer) moeten verdubbelen. Aangezien de commissie de verwachte publieksgroei niet realistisch acht, heeft zij geen vertrouwen in een dergelijk grote stijging van de publieksinkomsten.

In de aanvraag worden enkele initiatieven beschreven om de overige eigen inkomsten te vergroten, zoals coproductiebijdragen, het doorberekenen van kosten voor verhuur van materiaal en bijdragen van private fondsen. Ook de betrokkenheid van Marien Jongewaard bij projecten van derden wil de groep voortaan doorberekenen. De hiervan verwachte inkomsten zijn weliswaar bescheiden, maar doordat dit nog geen staande praktijk van de aanvrager is, blijft de realisering nog onzeker. Bovendien worden deze voornemens niet nader uitgewerkt in de aanvraag, bijvoorbeeld door concrete afspraken over betrokkenheid van Marien Jongewaard bij andere producties. Ook zijn er nog weinig concrete afspraken gemaakt over coproducties, waardoor het voor de commissie onduidelijk is wat de aard (en opbrengsten) van dergelijke samenwerkingen zal worden.

Nieuw West is een kleine organisatie. Behalve Marien Jongewaard zijn er geen mensen in dienst. De zakelijk leider werkt op freelance basis en de commissie kan niet uit het plan halen hoeveel uren de zakelijk leider beschikbaar is voor Nieuw West, en of dit aantal uren zal groeien. Op grond van de behaalde resultaten in de afgelopen jaren en de op meerdere onderdelen van het ondernemerschap zeer grote ambities heeft de commissie te weinig vertrouwen in de bedrijfsvoering van Nieuw West.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het werk van Nieuw West manifesteert zich op het grensgebied tussen bewegings- en teksttheater, maar vertrekt doorgaans vanuit het bewegingstheater. De commissie rekent het

werk van Nieuw West daarom tot de subdiscipline bewegingstheater/mime. Hoewel de tekst in de afgelopen alsmede de komende jaren voor een substantieel deel de vorm en inhoud van de producties bepaalt, blijft de fysieke benadering onmiskenbaar. Hoewel binnen enkele gezelschappen in de basisinfrastructuur makers met een mime-achtergrond actief zijn, wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit veel bewegingstheater geproduceerd. Vanwege het belang dat de commissie aan deze subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van bewegingstheatergezelschappen als Nieuw West aan de pluriformiteit als ruim voldoende. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime is het werk van Nieuw West echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

Nieuw West speelt een aanzienlijk deel van de geplande voorstellingen in vestigingsplaats Amsterdam. Op grond van de vestigingsplaats en het voorgenomen speelplan beoordeelt de commissie de bijdrage van Nieuw West aan de spreiding als neutraal.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 is bij de gemeente Amsterdam een aanvraag ingediend voor een structureel subsidie van 50.000 euro. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, leidt dit tot een beperkte bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Nieuw West niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

306.000

OMSK

Stichting Theater van de Verbeelding (OMSK)

INLEIDING

Stichting Theater van de Verbeelding (OMSK) bestaat uit theatermaakster Lotte van den Berg en zakelijk leider Bart Kusters. OMSK wil binnen een hedendaagse, grootstedelijke context de kracht van theater direct in de samenleving plaatsen. De geëngageerde voorstellingen, waarin met zowel professionele als ongeoeffende spelers wordt gewerkt, verdiepen zich in mensen en hun grootse verhalen, die verscholen liggen achter de meest alledaagse handelingen. Na de afgelopen vier jaar vanuit Dordrecht te hebben gewerkt, verplaatst OMSK de activiteiten vanaf 2013 naar Huis aan de Werf in Utrecht. Met verwante theatermakers als Boukje Schweigman en Dries Verhoeven wil Lotte van den Berg daar een alliantie vormen. Dit komt onder meer tot uiting in de oprichting van een platform voor grensoverschrijdend theater. Met dit initiatief willen de makers de zichtbaarheid en het discours rond het eigen werk versterken en gezamenlijk een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van deze sector.

In het werk dat OMSK in de periode 2013-2014 wil ontwikkelen, staat de nieuwsgierigheid naar maatschappelijke veranderingen centraal. In artistiek opzicht richt Lotte van den Berg zich daarbij op de interactie tussen performer en toeschouwer en de samenwerking met dansers, componisten en muzikanten. In 2013 maakt OMSK 'Pleinvrees', een locatieproductie waarbij de toeschouwers letterlijk worden aangesproken op hun betrokkenheid.

Deze productie wordt gecoproduceerd met de Münchner Kammerspiele en gespeeld in Nederland, België en Duitsland. 'Gerucht' is een locatieproductie uit 2007, een installatie die de toeschouwer bewust maakt van de manier waarop hij kijkt naar de wereld. Het is een geluidsdichte ruimte met een doorkijkwand, waardoor een uitsnede van de stad te zien is. De productie wordt hernomen als schoolvoorstelling, uitsluitend in Utrecht. In 2014 maakt OMSK 'Dust to dust', een danstheatervoorstelling over de absurditeit van ons geloof in vooruitgang en het belang van nederlagen. Coproducenten zijn de Rotterdamse Schouwburg en de Münchner Kammerspiele. 'Theatre with a view' kent een versie in 2013 en een in 2014. Het is een project waarbij de bestaande installatie uit 'Gerucht' wordt hergebruikt voor nieuw werk en experiment, vanuit het verlangen ook binnen het beeldend locatietheater mensen de mogelijkheid te geven te reageren op en verder te werken met bestaand, beeldend repertoire.

OMSK wil in de jaren 2013 en 2014 drie nieuwe producties realiseren en twee reprises. In totaal worden 113 voorstellingen gespeeld in kleine en middelgrote zalen en op locaties, voor naar verwachting 16.350 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 340.500 euro. OMSK vraagt ook een toeslag voor innovatie van 68.100 euro voor de experimenten op het gebied van het creëren van een open en directe uitwisseling met toeschouwers en passanten.

OMSK ontvangt in de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 390.377 euro per jaar. Het gezelschap ontvangt bovendien een structureel subsidie van de gemeente Dordrecht van 60.000 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben in de afgelopen jaren acht voorstellingen van vier producties van OMSK gezien.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van OMSK als voldoende. De commissie kent Lotte van den Berg als een oorspronkelijke en vakkundige maker van vernieuwend, beeldend locatietheater. In de aanvraag voor de periode 2009-2012 was de commissie destijds positief over de indrukwekkende plannen die Van den Berg vanuit haar nieuwe standplaats Dordrecht wilde uitvoeren. Zij is echter kritisch over de kwaliteit van de producties die OMSK in de afgelopen jaren heeft uitgebracht. Daarin zijn de doorgaans veelbelovende, inhoudelijke uitgangspunten te weinig herkenbaar en ontbreekt het volgens de commissie aan een overtuigende theatrale uitwerking. Dit geldt voor zowel 'Cold Turkey' als 'Les Spectateurs', waarin Van den Berg de ervaringen van haar verblijf in Kinshasa uitwerkte. Hoewel 'Cold Turkey' de gezamenlijkheid van het leven in Kinshasa uiteindelijk wel voelbaar maakte voor het publiek, miste de voorstelling naar de mening van de commissie voldoende dramatische uitwerking. De improvisaties werden daardoor wat stuurloos en hadden de neiging in zichzelf gekeerd te raken. 'Les Spectateurs' had een te trage structuur en had het karakter van losse onderdelen en minimalistische beelden zonder theatrale samenhang. De producties zijn in de ogen van de commissie hermetisch geworden en weten daardoor minder te communiceren met het publiek. Daar heeft het werk van OMSK aan zeggingskracht verloren. Mede gezien het feit dat Lotte van den Berg inmiddels ruim tien jaar werkzaam is als professioneel maker, vindt de commissie dit een zorgelijke ontwikkeling.

De commissie stelt vast dat de aanvraag voor de komende jaren een mooi beeld geeft van de artistieke drijfveren van Van den Berg. Wel mist het plan een kritische terugblik op de periode in Dordrecht, zowel op de bereikte inbedding in de stad Dordrecht als op het werk dat van daaruit is geproduceerd. Deze terugblik had niet mogen ontbreken. De nadruk in de plannen ligt vooral op de voorgenomen verhuizing naar Utrecht, die volgens Van den Berg een impuls kan betekenen voor de landelijke zichtbaarheid van haar werk en meer mogelijkheden biedt voor de realisatie van internationale coproducties. De commissie begrijpt dat de vestiging in Huis aan de Werf voor OMSK een meer grootstedelijke context biedt, en tevens kansen creëert voor artistieke en zakelijke samenwerking met collega-kunstenaars als Boukje Schweigman en Dries Verhoeven. Desalniettemin vindt zij de onderbouwing hiervan in de aanvraag weinig overtuigend en mist zij in dit verband ook een heldere visie op de wijze waarop OMSK inbedding in de Utrechtse culturele en maatschappelijke infrastructuur wil bewerkstelligen.

De concrete plannen voor de jaren 2013 en 2014 spreken op zich tot de verbeelding. In algemene zin ziet de commissie in de plannen voldoende aanknopingspunten om vertrouwen te hebben in het kunstenaarschap van Van den Berg, maar zij vindt de projecten vooral in inhoudelijk opzicht te summier uitgewerkt. Uit de omschrijvingen blijkt dat de projecten eerder richting de beeldende kunst of performance ontwikkelen, dan richting een vorm van community art waar een interactie met het publiek in proces en voorstelling ontstaat. Dat beeld past volgens de commissie ook bij de projecten van de afgelopen jaren, waar het publiek slechts vanuit een meer of minder vast voorstellingskader bij de voorstellingen betrokken was. De commissie ziet het uitgangspunt van Van den Berg om ontmoeting tussen mensen en interactie met publiek op te zoeken dan ook onvoldoende terugkomen in de plannen.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het cultureel ondernemerschap beoordeelt de commissie als voldoende. De opstart van het nieuwe gezelschap OMSK heeft volgens de commissie de nodige tijd gekost. Inmiddels is de instelling in zakelijk en organisatorisch opzicht op orde en kent een goede financiële gezondheid. OMSK weet volgens de commissie goed gebruik te maken van het stevige, internationale netwerk dat het in de afgelopen jaren heeft opgebouwd. Dit biedt naast cofinanciering ook kansen voor de uitbreiding van het aantal buitenlandse speelplekken en de vergroting van het publieksbereik.

De commissie is ook positief over de voorgenomen samenwerking van OMSK met collega-instellingen binnen het Utrechtse Huis aan de Werf, waardoor de beoogde reductie van de kosten voor de komende jaren geloofwaardig is.

OMSK beschrijft uitgebreid dat de groep minder afhankelijk wil zijn van overheidsfinanciering. Door meer te coproduceren wil de groep kosten meer delen en door meer te touren met producties moeten de eigen inkomsten stijgen. De commissie waardeert deze insteek en acht die als zodanig ook onderbouwd. Wel is zij kritisch over de uitwerking in de begroting. De totale publieksinkomsten gaan omlaag, met name doordat er minder activiteiten zullen worden gerealiseerd. Bij die activiteiten moet de gemiddelde opbrengst dus stijgen, met name door een forse stijging van het publieksbereik. De verwachte verdriedubbeling van het aantal bezoekers per speelbeurt is volgens de commissie niet in overeenstemming met het circuit waarbinnen OMSK opereert. Zij verwacht daarom ook niet dat de begrote publieksinkomsten gerealiseerd zullen worden. Bovendien is het onduidelijk of er al afspraken zijn gemaakt over de verkoop van voorstellingen en de hoogte van de uitkoopsommen. Wel blijkt uit de plannen een betere diversificatie en risicospreiding van inkomstenbronnen, aangezien sprake is van hogere coproductiebijdragen. Gezien de resultaten in het verleden heeft de commissie hier vertrouwen in.

Kanttekeningen plaatst de commissie ook bij de marketing. Uit de marketingplannen spreekt naar de mening van de commissie een weinig ondernemende houding. De positionering van OMSK ten opzichte van andere gezelschappen, ook de collega-instellingen binnen Huis aan de Werf, is matig. Bovendien zijn de doelgroepen die OMSK wil bereiken nogal algemeen geformuleerd en ontbreekt een relatie met de te ontwikkelen producties. De concrete marketingacties die genoemd worden bij de projectbeschrijvingen zijn vrij summier uitgewerkt. Op zich is de commissie positief over de keuze om bij de uitvoering van concrete marketingacties samen te werken met de verschillende (internationale) partners en daarbij ook gebruik te maken van de diensten van het ervaren impresariaat Frans Brood.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het werk van OMSK tot de subdiscipline beeldend/objecttheater. Beeldend theater wordt (vrijwel) niet door instellingen in de basisinfrastructuur geproduceerd, en evenmin door ongesubsidieerde producenten. Wel zijn er meer groepen en makers in de podiumkunsten actief op deze gebieden en is het aanbod van OMSK dus niet uniek. Op grond hiervan vindt de commissie dat OMSK een ruim voldoende bijdrage aan de pluriformiteit van het landschap levert.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

OMSK levert met ingediend plan geen bijzondere bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten over Nederland. De instelling vestigt zich in Utrecht, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is. Daarmee draagt de groep niet bij aan de spreiding van aanbod. Verder wil de instelling meer dan voorheen op tournee door het land, maar blijkt uit de aanvraag dat het aantal voorstellingen dat buiten de grote steden wordt gespeeld in verhouding klein is. Daarmee draagt de groep niet bijzonder bij aan de spreiding van aanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft OMSK een structureel subsidie van 80.000 euro gevraagd aan de gemeente Utrecht. Indien het gevraagde subsidie wordt toegekend, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

OMSK vraagt een toeslag voor innovatie om op verschillende manieren een directe betrokkenheid tussen theater en publiek te realiseren en de toeschouwer tot mede-eigenaar te maken van de voorstelling. De commissie is positief over dit streven en ziet dit in de plannen ook terugkomen. Vanwege de geringe uitwerking van de plannen wordt echter onvoldoende aangetoond dat het hierbij gaat om effecten die het eigen werk van de instelling overstijgen. Daardoor is het onduidelijk in hoeverre de activiteiten een bijdrage zullen leveren aan de ontwikkeling van het werk van OMSK en het beeldend locatietheater in Nederland in het algemeen. Op basis hiervan ziet de commissie onvoldoende aanleiding om positief te adviseren over de gevraagde toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van OMSK te honoreren voor zover het budget dat toelaat. De commissie adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 408.600

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	75	112.500
Circuit midden	38	228.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		340.500
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Onafhankelijk Toneel

Stichting Onafhankelijk Toneel

INLEIDING

Het Rotterdamse gezelschap Onafhankelijk Toneel & Opera O.T. (OT) heeft als hoofddoelstelling het brengen van kwalitatief hoogwaardige producties op het gebied van muziektheater en theater over maatschappelijke en emotioneel belangrijke onderwerpen. OT wil het publiek verleiden om na te denken, maar ook empathie en betrokkenheid opwekken. De kernactiviteiten van OT bestaan uit het maken en spelen van voorstellingen voor een zo breed mogelijk publiek, het organiseren van educatieve activiteiten en het beheren van een eigen theater. De artistieke leiding is in handen van Mirjam Koen en Gerrit Timmers. De zakelijke leiding berust bij Corry Prinsen.

Voor OT is de menselijke maat een belangrijk gegeven. De groep speelt op een persoonlijke manier, waarbij zij het publiek met lichtheid en humor wil ontwapenen en verleiden, om het daarna des te meer te raken. De makers van OT zijn anticynisch en houden van meerdere lagen in inhoud en vorm. De voorstellingen hebben een multidisciplinair karakter.

OT zal in de toekomst geen grootschalige operaproducties meer maken, maar zal zich meer toeleggen op het brengen van muziektheater. De groep zal verder wereldrepertoire brengen, waarbij meerdere stukken van een auteur worden gespeeld. Daarnaast maakt de groep producties waarvan de makers zelf de inhoud bepalen door nieuw geschreven teksten, boekbewerkingen of in de repetities ontwikkeld materiaal op basis van een thema.

'Die Zauberflöte' wordt een muziektheaterproductie met poppen en live video. In deze familieversie van de opera worden elementen uitvergroot, aangedikt, uitgespeeld, met tekst verklaard en waar nodig in hoog tempo gebracht. Verder speelt OT een toneelbewerking van 'De Donkere Kamer van Damokles' van W.F. Hermans. Het project 'The Pain of Living in the Present World' wordt ontwikkeld in samenwerking met het Rotterdams Wijktheater. Het wordt een project met voorstellingen, gastoptredens en talkshows over thema's en teksten uit het werk van John Berger. 'Nicky en Adorno' is een muziektheatervoorstelling over de laatste dagen van de socioloog, filosoof, musicoloog, componist en literatuurcriticus Theodor Adorno. Deze voorstelling wordt onder anderen gemaakt en gespeeld door Romana Vrede en Willem de Wolf. 'Vaders/zonen/dochters' wordt een coproductie met een muziekensemble of muziektheatergroep en gaat over vaders en hun kinderen op de grens van volwassenheid. Deze voorstelling is een vervolg op de eerdere voorstelling 'moeders/zonen/dochters' uit 2007. OT wil ook een aantal producties hernemen. Deze vallen buiten de subsidieaanvraag. OT wil in de jaren 2013 en 2014 180 voorstellingen realiseren in de middelgrote en grote zalen, voor 48.700 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 1.080.000 euro.

Het OT wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 1.334.832 euro op jaarbasis. Voor die tijd subsidieerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de groep. De gemeente Rotterdam subsidieert de groep met een bedrag van 923.000 euro. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 dertien speelbeurten van zeven producties Van OT bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van OT als ruim voldoende. De makers van OT hebben een lange en indrukwekkende staat van dienst. Daarbij blijven zij geïnspireerd door maatschappelijke ontwikkelingen, een engagement dat vooral vanuit artistieke interesse leidt tot producties over en met de Ander. OT heeft bovendien een reputatie op het gebied van boekbewerkingen en de makers hebben in de afgelopen jaren op dit gebied opnieuw hun kwaliteit getoond. De acteerpresetaties en het samenspel tussen de acteurs zijn doorgaans van hoog niveau. De groep hanteert een over het algemeen heldere en ingetogen speelstijl, die gericht is op het communiceren van de inhoud. De regies zijn sober en zorgvuldig, met respect voor de originele tekst. De dramaturgie in de voorstellingen is transparant, waardoor de lijn van het verhaal goed zichtbaar blijft. Ook de vormgeving houdt doorgaans oog voor het thema: de strekking van het stuk wordt door de encensering geëxpliciteerd of onderstreept. Af en toe lijken de dramaturgie en de spelregie het te winnen van de totaalregie, waardoor het geheel niet voldoende tot leven komt om het publiek werkelijk mee te nemen. De zeggingskracht lijdt daar dan onder.

Het oordeel over de muziektheaterproducties van de afgelopen jaren is in grote lijnen hetzelfde: vakkundig gemaakt en goed gespeeld, met vooral veel oog voor het overbrengen van de inhoud. Zo werkt de live muziek in 'Man of moods' sterk in aanvulling op de tekst en het spel. 'Die Jahreszeiten' heeft als oratorium geen plot en OT heeft een nieuwe eigen inhoud toegevoegd, die raakvlakken heeft met de teksten van het oratorium. Dit is in de ogen van de commissie niet overtuigend gelukt. De regie gaf weinig focus en de encensering bleef vrij illustratief. Het geheel boette daarmee aan zeggingskracht in.

In de plannen voor de komende jaren kiest OT voornamelijk voor muziektheaterprojecten, zowel in de nieuwe projecten als in de beoogde reprises die buiten deze subsidieaanvraag vallen. Deze nadruk voor de komende jaren vindt de commissie verrassend. De groep is vanaf het ontstaan binnen verschillende genres actief geweest, ook binnen muziektheater. Dat geeft de groep een gedifferentieerd profiel. In de afgelopen jaren waren repertoirestukken en boekbewerkingen echter beeldbepalend. In de projectplannen krijgen deze echter veel minder ruimte, waardoor het OT een ander karakter krijgt. De beschreven beweging richting muziektheater is volgens de commissie artistiek minder overtuigend onderbouwd.

De onderbouwing ligt voornamelijk in het feit dat het produceren van grootschalige opera door de gemeente Rotterdam niet meer gesteund wordt. Het OT kiest voor muziektheater, omdat het er ervaring mee heeft en erdoor wordt geïnspireerd. De commissie ziet dit als een reactie op de omstandigheden en minder als resultaat van artistieke evaluatie en ontwikkeling binnen OT. De veelkantigheid aan activiteiten die OT kenmerkte en voorheen een sterk punt was van de groep, verliest hierdoor terrein. Dat gaat ten koste van de oorspronkelijkheid. De projectplannen voor de komende jaren zijn in de aanvraag weinig expliciet uitgewerkt. Verschillende onderdelen van de plannen worden slechts minimaal toegelicht, zoals de keuze om voor 'Die Zauberflöte' een muziekband te gebruiken en bij 'Nicky en Adorno' geen professionele zangers te laten meedoen om de technisch moeilijke twaalftoonsmuziek uit te voeren. Met de summere informatie over de projecten is het lastig voor de commissie om zich een beeld te vormen van de beoogde producties en de mate van zeggingskracht die deze zullen hebben. Bovendien missen cruciale namen van makers, uitvoerenden en partners.

Dat geldt voor zowel de muziektheaterproducties als de overige projecten. Zo is het project 'The pain of living in the present world' volgens de commissie een interessante coproductie met het Rotterdams Wijktheater. De thematiek past bij beide instellingen. Echter, de uitwerking is te onhelder over de verwachte activiteiten die binnen dit project worden gerealiseerd en wie daarbij als makers en uitvoerenden betrokken zijn. Hetzelfde geldt voor de muziektheaterproducties, waar bijvoorbeeld nog geen namen van uitvoerenden of het begeleidende ensemble bekend zijn. Het plan voor 'De donkere kamer van Damokles' is in de aanvraag het meest concreet beschreven en spreekt tot de verbeelding van de commissie. Ook hier had de commissie echter de naam van de (beoogd) hoofdrolspeler willen lezen. Ondanks de kritische kanttekeningen houdt de commissie, op basis van de kwaliteit van de producties in het verleden, voldoende vertrouwen in kwaliteit van de plannen.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van OT als voldoende. De commissie beschouwt de bedrijfsmatige organisatie als degelijk en ervaren. De financiële positie van OT is bovendien gezond.

De nieuwe subsidiesystematiek van het Fonds vraagt van OT een nieuwe visie op de financiering van de activiteiten, aangezien de mogelijke bijdrage aanzienlijk lager wordt. Uit de begroting blijkt dat de groep die teruggang onder andere wil opvangen door verlaging van de beheerslasten, zowel personeel als materieel. Ook de activiteitenlasten vallen fors lager uit, deels doordat er minder producties per jaar worden gerealiseerd. De commissie waardeert de wijze waarop OT over de hele linie zoekt naar mogelijkheden om de kosten te verlagen. Echter, doordat de beheerslasten voor een aanzienlijk deel bestaan uit de (voor langere tijd vastgestelde) huur voor de huisvesting, neemt het aandeel van de beheerslasten per saldo toe.

Behalve op kostenbesparing zet OT in op verhoging van de eigen inkomsten ten opzichte van de gemiddelde inkomsten van de afgelopen jaren. Over de afgelopen jaren heeft OT de drempelnorm voor de eigen inkomsten niet gehaald. Voor de komende jaren laat de begroting met name voor de overige eigen inkomsten een aanzienlijke groei zien. De commissie plaatst hier kritische kanttekeningen bij. Deze inkomsten waren de afgelopen jaren laag, met uitzondering van hoge coproductiebijdragen in 2011. Voor OT zijn veel beschreven bronnen van inkomsten relatief nieuw. De begrote inkomsten zijn dan ook gebaseerd op aannames, die echter niet stevig onderbouwd worden. Zo is volgens de aanvraag voor fondsenwerving en sponsoring een communicatiebureau in de arm genomen, maar het is niet duidelijk voor welk bureau gekozen is. Ook moet de horecaomzet groeien doordat het gebouw vaker open zal zijn en de omzet bij verhuringen zal toenemen. Hoe vervolgens tot het begrote bedrag is gekomen, blijft onduidelijk. De commissie is op basis van de aanvraag en de toelichtingen niet overtuigd dat de groei op al deze posten realistisch is. Hierdoor ontstaat er een risico in de dekking van de begroting. De commissie merkt daarbij op dat de toelichting op hoe OT omgaat met tegenvallende resultaten zeer algemeen is.

De verwachte publieksinkomsten liggen in lijn van de resultaten in 2010 en 2011. Het aantal voorstellingen neemt vergeleken met die jaren af, wat betekent dat de gemiddelde opbrengst zal stijgen. De beschreven verschuiving naar voorstellingen in (vooral) middelgrote zalen moet volgens de begroting eveneens leiden tot een aanzienlijke groei in het aantal bezoekers. Op

dat punt vindt de commissie de begroting niet helder. De forse groei van het publieksbereik levert namelijk geen evenredige verhoging op van de publieksinkomsten. Op zich waardeert de commissie het als de publieksinkomsten behoudend worden begroot, maar in dit geval ziet zij geen verband tussen de resultaten van 2009-2011 enerzijds en de begroting voor 2013-2014 anderzijds.

Met betrekking tot het verwachte aantal bezoekers is OT volgens de commissie te optimistisch. OT heeft de afgelopen jaren weinig bezoekers getrokken in vergelijking met andere middelgrote gezelschappen. De groep voorziet een verdubbeling van het publieksbereik, voornamelijk door zich meer te richten op de midden- en grote zalen. Uit de ingediende historische cijfers blijkt dat OT ook in de afgelopen jaren al het merendeel van de voorstellingen in middenzalen en grote zalen speelde. De commissie is van het argument dat het spelen in grotere zalen tot een forse toename van het publiek zal leiden dan ook niet op voorhand overtuigd. Het totaal aantal voorstellingen neemt niet toe, dus de bezetting per voorstelling moet sterk omhoog om het beoogde aantal bezoekers te bereiken. Daarvoor heeft de groep een stevig marketingplan nodig. Het plan geeft daarvoor volgens de commissie weliswaar enkele goede startpunten, zoals het eigen pand en kennis uit publieksonderzoek, maar de uitwerking blijft vooralsnog erg algemeen en vooral een opsomming van verschillende mogelijkheden. Volgens de aanvraag werkt de organisatie aan een nieuw gedegen marketingplan. Gezien de grote ambities van OT met betrekking tot publieksbereik is het volgens de commissie een gemis dat dit plan er nog niet is. Dat geeft weinig vertrouwen dat de verwachte publiekscijfers de komende jaren haalbaar zijn. Wel vertrouwt de commissie erop dat de samenwerking met het Rotterdams Wijktheater de herkenbaarheid van OT in Rotterdam zal vergroten. Het Rotterdams Wijktheater heeft immers goede banden met het publiek in de directe omgeving.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie theater schaarst het aanbod dat OT in deze aanvraag heeft opgenomen onder teksttheater. De commissie constateert dat er naast OT veel instellingen zowel binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten zijn die teksttheater brengen, waarbij ook de combinatie met muziek die OT beschrijft, veel wordt gemaakt. Binnen dat brede, bestaande aanbod vindt de commissie de beschreven projecten van OT niet voldoende onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van OT aan de spreiding als neutraal. Door de vestigingsplaats Rotterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert OT geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat OT de meeste voorstellingen in Rotterdam speelt. Daarbuiten wordt nog veel gespeeld in de regio West. Hiermee draagt OT echter weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

OT vraagt bij de gemeente Rotterdam voor de periode 2013-2016 een structureel subsidie van 850.000 euro. Als de gemeente het gevraagde subsidie toekent, levert dat een stevige lokale bijdrage op.

TOESLAG

niet van toepassing

OT heeft geen toeslag aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van OT te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		1.080.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	160	960.000
Circuit groot	20	120.000
Basissubsidie voor 2 jaar		1.080.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Orkater

Stichting Orkater

INLEIDING

Orkater is een in Amsterdam gevestigd, landelijk opererend gezelschap dat nieuw geschreven, nieuw gecomponeerde en nieuw vormgegeven muziektheatrale mengvormen ontwikkelt, produceert en presenteert. De dagelijkse leiding wordt gevormd door directeur Marc van Warmerdam, zakelijk leider Nicolien Luttels en hoofd techniek/lichtontwerper Stefan Dijkman.

Orkater stelt zich ten doel onderscheidende voorstellingen te maken, die door de eigenheid van vorm, inhoud en uitvoering bijdragen aan een rijkgeschakeerd Nederlands theaterlandschap. Verder beoogt Orkater de positie van het eigentijds muziektheater in Nederland te versterken en het maken van nieuw muziektheater te bevorderen door in het kader van Orkater/De Nieuwkomers jonge muziektheatermakers te stimuleren en te begeleiden. Het zijn de individuele makers die in een wisselende mate van collectiviteit kunst maken in het gebied tussen muziek en theater. Cruciaal in de visie van Orkater op haar eigen werk is het belang dat gehecht wordt aan de samenhang van het grote geheel. Het is de kracht om in de optelsom van de producties -muziek en theater, groot en klein, complex en toegankelijk- de artistieke vrijheid van de makers te garanderen, het potentiële publiek te bereiken, en de zakelijke doelen te realiseren.

Orkater vraagt subsidie aan voor zeven van de producties in de periode 2013-2014. Twee daarvan worden gemaakt in het kader van Orkater/De Nieuwkomers, een in het kader van De Nieuwkomers Extended en een productie is van De Mexicaanse Hond van Alex van Warmerdam. 'Schotland' (Orkater/De Nieuwkomers) is een productie voor twee musicerende acteurs en een schrijvende actrice. 'Zijn Hond Lars' (Orkater/De Nieuwkomers) is geïnspireerd op het leven van de jazztrompettist Chet Baker. 'Onward!' (Orkater/The Sadists) wordt de eerste avondvullende productie van The Sadists. 'De Onzichtbare Man' is festivalproductie en zal het midden houden tussen beeldende kunst en theater. 'Mexicaanse Hond 14' is het nieuwe project van Alex van Warmerdam. De reprise van 'Alice in Wonderland', een coproductie met Holland Symfonia, is een muzikale familievoorstelling naar het boek van Lewis Carroll. 'Billy the Kid' wordt een nieuwe samenwerking met Holland Symfonia. Orkater wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 551 voorstellingen realiseren in de drie speeldcircuits, voor naar verwachting 122.000 bezoekers. Voor 200 voorstellingen hiervan vraagt Orkater van de sector theater een subsidiebedrag van 1.284.000 euro. Daarnaast wordt een toeslag gevraagd voor innovatie van 256.800 euro voor de in- en doorstroom van een talentvolle nieuwe generatie muziektheatermakers.

Orkater wordt in de periode 2009-2012 structureel gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 1.649.744 euro per jaar. Daarvoor werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de periode 2009-2012 zijn 21 speelbeurten van 12 producties van Orkater bezocht door adviseurs van het Fonds Podiumkunsten.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De theatercommissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Orkater als ruim voldoende. Het gezelschap produceert een veelheid aan activiteiten, in verschillende speeldcircuits en gericht op een breed publiek. Toch constateert de commissie dat Orkater producties een herkenbare signatuur hebben, die vooral bepaald wordt door de sterke combinatie van theater en muziek. Het startpunt is vaak theater, waarbij een bestaande of nieuwe tekst de basis vormt, waar muziek als dragend element aan wordt toegevoegd. De meeste makers hebben een theaterachtergrond, wat zich ook laat zien in de dramaturgische opbouw van producties. Over de kwaliteit van de producties in de afgelopen jaren oordeelt de commissie wisselend. Daarbij is zij over het algemeen positief over het vakmanschap: de producties zijn goed gemaakt op het terrein van de regie, de dramaturgie, de acteerprestaties en de vormgeving. De productie 'Richard III' is in verschillende opzichten het meest opvallende project de afgelopen jaren. In de sterke regie komt de op het eerste gezicht niet voor de hand liggende combinatie van de muziek van Tom Waits met de teksten van Shakespeare goed uit de verf. De muziek en het spel vormen samen een eenheid, waardoor het verhaal helder wordt. Het acteerwerk van met name de hoofdrolspeler is sterk, maar de bijrollen blijven daar volgens de commissie bij achter.

De kritische kanttekeningen van de commissie spitsen zich vooral toe op de zeggingskracht van producties. Orkater maakt de thema's, de uitgangspunten van de voorstellingen op zich helder zichtbaar, of het nu eigen teksten betreft of klassieken. De commissie mist daarin echter vaak een spannende of eigenzinnige visie van de maker. Interpretaties blijven vrij dicht bij de tekst of gekende gezichtspunten op onderwerpen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de productie 'Breakin' the News', die volgens de commissie vooral een uitvergroting laat zien van de realiteit van populaire nieuwsshow's. De makers bieden het publiek echter geen spannende eigen zienswijze op deze realiteit en de consequenties daarvan, wat ten koste gaat van de actuele relevantie van de productie. Ook in andere voorstellingen, zoals 'De meisjes van Mussolini' en 'Kamp Holland', mist de commissie een aansprekende uitwerking van de maatschappelijke of persoonlijke thema's die de producties meer zeggingskracht kunnen geven.

In de plannen van Orkater voor de komende jaren herkent de commissie de oorspronkelijkheid van de groep terug, terwijl ze ook blijk geven van vakmanschap. De plannen bouwen in grote lijnen voort op wat de groep in de afgelopen jaren heeft voortgebracht. De samenwerkingsplannen zijn divers, maar altijd in lijn met het herkenbare artistieke signatuur van de groep. Orkater wisselt uit met jonge makers, maar ook met gevestigde gezelschappen. Dat is voor de commissie een belangrijk signaal dat Orkater in beweging wil blijven, zichzelf wil blijven ontwikkelen.

De commissie kijkt het meest uit naar de projecten van de Nieuwkomers. De beschreven projecten spreken tot de verbeelding. De commissie is ook positief over het voornemen om meer jonge makers van niet-westerse afkomst erbij te betrekken. In de aanvraag is dit punt echter nog niet concreet uitgewerkt.

Over de overige projecten is de commissie minder enthousiast. De beschreven projecten bouwen voort op de receptuur van de afgelopen jaren en daar is de commissie kritisch over. De projecten zijn bovendien uitermate summier beschreven, waardoor nauwelijks een beeld

te vormen is van de beoogde producties. De commissie heeft vertrouwen in het vakmanschap van Orkater en herkent ook de signatuur in de gekozen onderwerpen en samenwerkingspartners. Echter, met name op het gebied van de zeggingskracht is de commissie onvoldoende overtuigd. Dat ligt niet aan de gekozen thema's en stukken, maar aan de vertaling daarvan in spannende en aansprekende producties. De betrokken makers hebben op dit punt naar het oordeel van de commissie de afgelopen jaren niet kunnen overtuigen. Op basis van deze resultaten en de beperkte beschrijvende teksten bij de projectplannen krijgt de commissie te weinig vertrouwen dat deze zullen leiden tot interessante producties.

ONDERNEMERSCHAP

zeer goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Orkater als zeer goed. Het gezelschap kent al jaren een solide en stabiele bedrijfsmatige organisatie. Financieel gezien is de organisatie gezond. De groep werkt samen met veel sterke partners, zoals met Toneelgroep Amsterdam en met Bos Theaterproducties, en heeft goede relaties met podia en festivals. Het gezelschap bereikt een groot en gevarieerd publiek en kan zich wat dat betreft meten met de stads- en regiogezelschappen. Publieksbereik en –werving is bij Orkater een integraal onderdeel van de activiteiten. Dat blijkt ook uit het stevige marketingplan, waarin het gezelschap zich helder positioneert. Orkater bedient alle speelcircuits en speelt de facto voor een breed publiek: zowel het geoefende theaterpubliek als gezinnen met jonge kinderen en liefhebbers van popmuziek. Door goede publiciteit slaagt de groep er in het juiste publiek voor de juiste voorstellingen te vinden. Het lukt de groep ook uitstekend om zo nu en dan een 'hype' te creëren, waarmee een breder publiek wordt bereikt. Orkater haalt daarmee de landelijke media, waarbij het gretig gebruik maakt van de free publicity die dat oplevert. Orkater heeft een scherpe blik op de spreiding van inkomsten over subsidies en eigen inkomsten. Het zoeken naar nieuwe inkomstenbronnen heeft constant grote aandacht bij Orkater. Daarbij gaat de groep zich ook meer richten op fondsenwerving en particuliere ondersteuning. De groep schat de financiële risico's volgens de commissie realistisch in. De ervaring heeft geleerd dat bij Orkater de veelheid en diversiteit aan activiteiten ervoor zorgt dat per kalenderjaar de financiële resultaten uiteenlopen. Voor de komende jaren toont de groep stabiliteit en realisme door een begroting te maken die gelijke tred houdt met het gemiddelde van de vorige jaren.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie Theater schaart het aanbod dat Orkater in deze aanvraag heeft opgenomen onder teksttheater. De commissie constateert dat er naast Orkater veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met teksttheater, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Daarbij wordt ook de combinatie met muziek die Orkater beschrijft veel gemaakt. Binnen dat brede bestaande aanbod vindt de commissie de beschreven projecten van Orkater niet bijzonder onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Orkater aan de spreiding als neutraal. De instelling is gevestigd in Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod aanbod zeer groot is, en draagt daarmee niet bij aan de spreiding van het aanbod. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de groep voornamelijk speelt in de andere grote steden. Daarmee draagt Orkater weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Orkater heeft bij de gemeente Amsterdam voor de komende periode 540.000 euro per jaar aangevraagd. Als deze subsidie wordt toegekend is er in relatie tot de totale begroting en de twee bij het Fonds ingediende aanvragen sprake van een stevige lokale bijdrage. Deze bijdrage wordt, verdeeld over de aanvraag bij muziektheater en de aanvraag bij theater, gewaardeerd als twee keer ruim voldoende.

TOESLAG

toekennen

Orkater vraagt een toeslag aan voor de in- en doorstroom van talent en zo voor een nieuwe generatie muziektheatermakers. In het kader van De Nieuwkomers brengt Orkater per seizoen gemiddeld twee muziektheaterproducties van jonge makers uit. Orkater wil bevorderen dat de talentvolle nieuwe generatie de stap zet naar grotere producties, naar schouwburgen door het hele land en zelfs op podia over de grenzen. Onder het motto De Nieuwkomers Extended werkt Orkater samen met theaters om nieuwe makers de ruimte te geven die ze nodig hebben om zich verder te ontwikkelen.

De commissie waardeert de manier waarop Orkater een nieuwe generatie makers onder zijn hoede neemt. Met de Nieuwkomers heeft Orkater daar een goede vorm voor ontwikkeld, die inmiddels voor een belangrijk deel de signatuur en activiteiten van de groep bepaalt. De commissie is door de resultaten in de afgelopen jaren en door het plan overtuigd dat de Nieuwkomers een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de podiumkunsten. De begeleiding van de Nieuwkomers vanuit Orkater vindt de commissie goed. Het traject is gericht op de ontwikkeling van nieuwe makers tot zelfstandige muziektheatermakers. Dat kan als los gezelschap, maar dat kan ook binnen Orkater. Bovendien snijdt het mes aan twee kanten: er wordt een open klimaat gecreëerd waarin makers elkaar over en weer beïnvloeden en inspireren. De jonge makers kunnen zich gelijkwaardig voelen aan de gerenommeerde makers in het gezelschap. Dat Orkater er nu aan werkt om de Nieuwkomers door te laten groeien naar grotere producties voor grote zalen is volgens de commissie een logische en zinvolle stap. Zij adviseert de gevraagde toeslag toe te kennen.

THEATER

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Orkater te honoreren voor zover het budget dat toelaat. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen. De commissie vindt de aanvraag voor het hoogste subsidiebedrag in het kleine en middelgrote speelcircuit, gelet op de complexiteit en bezetting van de voorgestelde projecten, onvoldoende onderbouwd. Zij adviseert voor deze voorstellingen het subsidiebedrag in de middelste trede toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 1.540.800

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	24	72.000
Circuit midden	96	432.000
Circuit groot	80	600.000
Basissubsidie voor 2 jaar		1.104.000
Toeslag		220.800
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		1.177.600 **
Gemiddeld per jaar		588.000

** positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om volledig bedrag toe te kennen

PeerGroupP

Stichting Peergroup

INLEIDING

PeerGroupP is gevestigd in Donderen (Drenthe) en bestaat uit een vaste kern van theatermakers, beeldend kunstenaars, filmmakers en muzikanten. Artistiek leider is Sjoerd Wagenaar. PeerGroupP maakt theater op locatie en betreft daar de mensen van de locatie bij. De groep werkt op het platteland met de onderwerpen die daar actueel en relevant zijn. Het motto van de PeerGroupP is 'Graven waar je staat... Werk met het materiaal dat je vindt door te zoeken op de plek waar je je bevindt'. Daarbij is PeerGroupP geïnteresseerd in de verbinding die mensen voelen met hun omgeving en met hun geschiedenis. Thema's die aan bod komen, zijn de spanningsvelden tussen natuur/landschap en voedselproductie/energieproductie en tegenstellingen tussen stad en platteland. Er wordt steeds naar nieuwe theatrale vormen voor interactie met het publiek gezocht. Een voorstelling kan daardoor bijvoorbeeld ook de vorm krijgen van een wandeling, een documentaire op locatie, een diner of een gesprek, passend bij de locatie en de inhoud. PeerGroupP maakt niet alleen locatietheater, het organiseert ook beeldende kunst op locatie en workshops voor (theater-)kunstenaars die zich willen specialiseren in het werken op locatie (De Afleiding).

Deze artistieke visie wordt voor de komende periode doorgezet. Wel wordt gestreefd naar meer samenhang tussen de projecten. Het gezelschap wil bovendien het maakproces structureler en intensiever delen met mensen die meedoen en/of potentieel publiek. Het onderscheid tussen research en development en reguliere projecten komt daarmee volgens de groep te vervallen. Per jaar wordt met hooguit twee (hoofd)onderwerpen gewerkt. Het maakproces zal met individuen worden gedeeld, maar ook met bedrijven, wetenschappers en maatschappelijke organisaties. Onderwerpen waar de PeerGroupP in de komende periode mee wil werken: vanaf 2012 'De Streek', over het gebied van de Groningse en Drentse Veenkoloniën; vanaf 2013 'Wij-de-Wereld', waarbij het concept 'glokaal' wordt onderzocht; vanaf 2015 'Coöperatie 2.0: gedeeld gereedschap', waarbij wordt ingezoomd op samenwerken en samenwerkingsvormen.

Dit leidt tot verschillende projecten in de jaren 2013-2014. 'Boermarke/Op Expeditie' (werktitel) betreft een reeks voorstellingen en televisie-uitzendingen in samenwerking met RTV Drenthe. Op verschillende locaties wordt een restaurant gemaakt waar op de menukaart eten en 'inhoud' staat met als thema lokaal voedsel. 'Ruilen?' wordt een festivalproductie. Bij de 'Ronde Tafel 2013' en 'Ronde Tafel 2014' wordt op een bijzondere locatie een grote tafel opgebouwd waar een diner wordt geserveerd afgewisseld met vertellingen, scènes, muziek en gesprekken. 'Scheet!' is een schoolvoorstelling voor jonge kinderen, over geur en over het willen uitzoeken van dingen, over CO2 en de opwarming van de aarde. In 'PeerJonG' krijgt een groep jongeren drie keer in de maand les over locatietheater. Twee keer per jaar wordt een voorstelling gemaakt met thema's waar de PeerGroupP mee werkt.

'Radio Kootwijk' brengt een ode aan de geschiedenis van de 'vooruitgang' maar kijkt ook vooruit naar de toekomst ervan. PeerGroup verhuist hiertoe voor drie maanden naar Radio Kootwijk.

'NNO III/Karakterland' is het laatste onderdeel van een drieluik in coproductie met het Noord Nederlands Orkest. Deze jeugdvoorstelling heeft als doel kinderen in contact te brengen met klassieke muziek en met het orkest dat de muziek speelt. 'Circus in Veen' is een grootschalig

muziektheaterspektakel op locatie op de grens van de Groningse en Drentse Veenkoloniën. PeerGrouP wil in de jaren 2013-2014 in totaal 230 voorstellingen realiseren in de verschillende speelcircuits. Daarbij verwacht het 39.888 bezoekers. Voor 200 voorstellingen, verdeeld over de drie circuits, wordt een subsidiebedrag gevraagd van 787.500 euro. PeerGrouP vraagt daarnaast een toeslag voor innovatie aan van 157.500 euro voor 2013-2014.

De PeerGrouP ontvangt voor de jaren 2009-2012 meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 330.717 euro per jaar. Voor die periode ontving het gezelschap structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Van de provincie Drenthe ontvangt de groep jaarlijks incidenteel subsidie van 157.500. In 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zes voorstellingen van vijf producties van de PeerGrouP bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de PeerGrouP als voldoende.

Zij waardeert het gezelschap om zijn relevante artistieke werk in Drenthe en de rest van het noorden van het land, waar de groep in de luwte van de stedelijke omgevingen onderwerpen aanpakt die de mensen uit de omgeving aangaan. Het gezelschap heeft bovendien een stevig netwerk met zowel culturele instellingen in de regio, als organisaties uit andere maatschappelijke sectoren. Dit 'wroeten in de klei van de locaties' levert over het algemeen interessant en publieksgericht locatietheater op.

De bezochte voorstellingen worden wisselend, maar wel positief beoordeeld. De veelheid aan verschillende activiteiten die de PeerGrouP onder zijn paraplu ontwikkelt en presenteert, van maaltijden in weilanden en filmvertoningen tot grootschalige locatieproducties, geeft de groep een diffuus profiel. De diversiteit aan activiteiten maakt het nauwelijks mogelijk om deze onder een duidelijk, herkenbare signatuur onder te brengen. Dit gaat ten koste van de herkenbaarheid en daarmee de oorspronkelijkheid van het gezelschap als geheel. In de projecten vallen vooral de beeldende kwaliteiten op, die het gezelschap op veel verschillende manieren verrassend en origineel weet in te zetten. De commissie heeft kritische kanttekeningen met betrekking tot het vakmanschap. Op het gebied van dramaturgie en regie laten producties wel eens te wensen over, waardoor de voorstellingen samenhang missen of eendimensionaal worden. Ook valt het de commissie op dat het werken met lokale amateurspelers wisselend kan uitpakken. Hier is een goede regie onontbeerlijk om een project voldoende kwaliteit te geven. Met een goede regie en dramaturgie komen de interessante artistieke, inhoudelijke en beeldende ideeën echter samen tot een overtuigend geheel, zoals in de geslaagde muziektheaterproductie 'Drentse Bluesopera'.

Wat de plannen voor de komende jaren betreft, vindt de commissie het positief dat PeerGrouP aangeeft meer structuur en samenhang aan te brengen tussen de activiteiten door deze te concentreren rond maximaal twee hoofdthema's per jaar. Voor 2013 en 2014 zijn dit 'De Streek' en 'Wij-de-Wereld'. Deze thema's zijn overtuigend gemotiveerd en de commissie waardeert de intenties om de wereld op te zoeken, deze op microniveau te onderzoeken en ze vervolgens om te zetten in artistieke uitingen met en voor de lokale bevolking. De artistieke vertaling van de plannen en onderwerpen is in veel van de concepten

echter niet erg concreet. Daardoor kan de commissie zich nog niet goed een beeld vormen van de beoogde producties. Een aantal plannen spreekt op basis van het plan wel tot de verbeelding, zoals het grote spektakel 'Circus in Veen', de kleinere schoolvoorstelling 'Scheet!' en het plan voor 'Ruilen? Hier vertrouwt de commissie op de beeldende creativiteit van de groep. In het plan ontbreken echter namen van makers en uitvoerenden. Gezien de kanttekeningen bij de projecten uit het verleden heeft de commissie niet op voorhand het vertrouwen dat alle projecten voldoende samenhang en zeggingskracht zullen hebben. In de veelheid van verschillende soorten activiteiten zijn er ook die volgens de commissie nauwelijks tot de podiumkunsten kunnen worden gerekend. Aan de ene kant ligt hier een kracht van het gezelschap, waar de invloeden van de beeldende kunst, maar ook van de plattelandsomgeving de grenzen van wat theater is irrelevant maken. Experimenten met of onderzoek naar activiteiten die effectief deze grenzen overgaan, horen daarbij. Aan de andere kant wordt deze vraag weer relevant als deze activiteiten een vast onderdeel van het gezelschap worden, zoals de Ronde Tafels en de activiteiten binnen 'Boermarke' en 'Op expeditie'. In het plan mist de commissie een toelichting op het grotendeels ontbreken van theaterelementen in deze projecten.

ONDERNEMERSCHAP

goed

Het ondernemerschap van de PeerGrouP beoordeelt de commissie als goed. PeerGrouP is een stabiele en financieel gezonde organisatie, met een forse reserve om risico's met grootschalige locatieprojecten te kunnen dekken. Het gezelschap heeft voldoende kennis van ondernemerschap in de gelederen en in zijn omgeving. Daarnaast wordt er vooral in de regio veel samengewerkt met relevante partners, zowel binnen als buiten de culturele sector, voor zowel de inhoud van de voorstellingen als ten behoeve van de verkoop en de marketing ervan. De groep houdt daarbij de regie goed in handen.

Tevens is veel aandacht besteed aan de beschrijving van de manier waarop de instelling het publiek benadert. Dit gebeurt bij de PeerGrouP vaak al voorafgaand aan de voorstellingen: het publiek wordt actief en inhoudelijk betrokken bij het maakproces en levert zo een herkenbare bijdrage. Eigenlijk levert deze werkmethode vanzelf publiek op, dankzij de inhoudelijke (tijdelijke) inbedding op de locatie tussen de bewoners en deelnemers. Per project gaat het plan uitgebreid in op de verkoop en specifieke marketinginstrumenten. Marketing is sterk gericht op lokale inbedding, wat leidt tot effectieve samenwerking met RTV-Drenthe en een grote naamsbekendheid in het noorden. Bij alle projecten wordt tevens uitgebreid ingegaan op de marketinginspanningen en doelgroepen die bij die projecten relevant zijn. De commissie constateert wel dat dit veel kost, zo blijkt uit de hoge kosten voor marketing in relatie tot het publieksbereik.

PeerGrouP produceert relatief veel verschillende projecten, in verschillende circuits, die alle vrij korte speelperiodes kennen. Dat is een inefficiënte werkwijze, omdat er relatief veel geïnvesteerd wordt in een productie, die vervolgens weinig tijd heeft om via met name publieksinkomsten weer geld op te brengen. De commissie vindt het aandeel dat de publieksinkomsten vormen in de begroting dan ook laag. Daartegenover staan wel overige eigen inkomsten, zoals uit sponsoring en coproductie. Uit het plan blijkt dan ook dat de instelling voldoende aandacht heeft voor diversificatie en risicospreiding van de inkomstenbronnen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van de PeerGrouP aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumlandschap is naar de mening van de commissie ruim voldoende. De instelling maakt beeldend locatietheater, met een aan community-art verwante werkwijze. Omdat er, zowel binnen de basisinfrastructuur als in het ongesubsidieerde circuit, relatief weinig gezelschappen zijn die vergelijkbaar aanbod maken binnen dit genre, vindt de commissie dat de PeerGrouP zich voldoende onderscheidt. Met dit aanbod is PeerGrouP echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als zeer goed. De instelling is gevestigd in Donderen in Drenthe en draagt aan de spreiding bij door in deze omgeving veel voorstellingen te spelen en er aanverwante activiteiten te verzorgen. Uit de aanvraag blijkt ook dat de PeerGrouP niet in de grote steden speelt en veel in bijvoorbeeld de regio's Oost en West. Daarmee draagt de PeerGrouP bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren heeft PeerGrouP een structureel subsidie aangevraagd bij de provincie Drenthe van 175.000 euro per jaar. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

De PeerGrouP vraagt een toeslag voor innovatie voor de ontwikkeling van steeds nieuwe vormen om publiek actief te betrekken; het delen van het maakproces met publiek; het bieden van ontwikkelkansen aan nieuwe makers en ruimte bieden aan het ontwikkelen van nieuw repertoire; samenwerking met partijen buiten de culture sector en het aanboren van nieuwe markten.

Deze laatste twee onderdelen zijn geen activiteiten die beoogd worden met de toeslag voor innovatie. Zij horen in de ogen van de commissie bij de reguliere activiteiten van de organisatie in het kader van het ondernemerschap.

Het ontwikkelen van nieuwe vormen om publiek actief te betrekken en het delen van het maakproces met publiek zijn volgens de commissie te zien als activiteiten die kunnen leiden tot innovatie van het aanbod. De commissie is op basis van de aanvraag echter niet overtuigd dat de activiteiten de komende jaren tot navolging zullen leiden. De genoemde voorbeelden zijn vooral activiteiten in het verleden, waarbij de navolging door de aanvrager niet benoemd wordt. Met betrekking tot de activiteiten in de komende periode wordt nauwelijks toegelicht welke onderdelen daarvan volgens de aanvraag op deze punten innovatief zijn en hoe die tot navolging zouden kunnen leiden. Met betrekking tot het punt van het delen van het maakproces met publiek is de commissie bovendien van mening dat dit als onderdeel van een aan de community-arts gelieerde werkwijze al veel wordt toegepast in de theatersector. De aanvraag geeft aan dat de PeerGrouP werkt aan manieren om dit tot structureel

onderdeel van de werkwijze te maken, maar werkt dit verder niet uit. Het is daardoor onduidelijk wat het beoogde resultaat is.

Het bieden van ontwikkelkansen aan nieuwe makers en ontwikkelen van nieuw repertoire past eveneens bij de doelstellingen van de regeling. Hoewel de commissie de indruk heeft dat de nieuwe makers bij de PeerGrouP een herkenbare plek binnen de projecten krijgen en zij ook artistieke verantwoordelijkheid dragen, gaat het plan verder niet in op de concrete plannen voor de komende periode met de genoemde makers. Ook mist de aanvraag een toelichting op de (mogelijkheid van) doorstroming van deze makers. Ook over de schrijf- en compositieopdrachten wordt te weinig beschreven om te kunnen beoordelen of hiermee een bijdrage aan de ontwikkeling van het aanbod wordt gerealiseerd. De commissie is er hierdoor niet van overtuigd dat er sprake zal zijn van een bijdrage aan de innovatie van het aanbod. Zij adviseert om de toeslag niet toe te kennen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van PeerGrouP te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

945.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	125	375.000
Circuit midden	25	112.500
Circuit groot	50	300.000
Basissubsidie voor 2 jaar		787.500
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		787.500
Gemiddeld per jaar		393.750

Productiehuis Brabant

Stichting Productiehuis Brabant

INLEIDING

Productiehuis Brabant start per 2013 onder de naam De Studio's als gezelschap van vier theatermakers: Lucas De Man, Leen Braspenning, Lenneke Maas en Marcel Osterop. Onder coördinatie van Pietjan Dusee werken zij vanuit de vier steden van BrabantStad: Tilburg, 's-Hertogenbosch, Breda en Eindhoven. Met theaters in de vier steden als uitvalsbasis werken zij voor en met BrabantStad aan theaterprojecten die in een actuele vorm verbinding zoeken met de steden en hun inwoners. Eric Japenga is zakelijk leider.

De vier makers willen vanuit de uitvalsbasis een band met de stad opbouwen. Op die manier kruipen zij in de haarvaten van BrabantStad als geheel, Lucas De Man vanuit 's-Hertogenbosch, Leen Braspenning vanuit Tilburg, Lenneke Maas vanuit Breda en Marcel Osterop vanuit Eindhoven. De makers zien theater als een middel, minder als een doel op zich. Een middel om in gesprek te raken met de stad en met zijn bewoners. Het maken van de voorstelling of het project zelf, de weg ernaartoe, waarbij wordt samengewerkt met de stad, is vaak net zo belangrijk als het resultaat zelf. De vier makers hebben raakvlakken met elkaar, maar vormen ook een divers en veelkleurig palet, met verschillende kwaliteiten als beeldend theater, installaties en muziektheater. Daarmee vullen zij elkaar aan, aldus de aanvraag.

Er wordt per maker voor twee producties aangevraagd. Lucas De Man herneemt in 2013 'Dinner with Dad' (2012), een voorstelling geïnspireerd door drie generaties vaders. Tijdens de voorstelling bereiden een vader en een zoon een maaltijd. In 2014 maakt hij 'Traan, een theatervoorstelling'. Dit wordt een locatievoorstelling binnen de context van een anderhalf jaar durende zoektocht samen met bewoners van de stad naar de beroering van Den Bosch.

Leen Braspenning maakt in 2013 'Rouw'. De productie is onderdeel van een beeldend theaterproject dat de uitkomst is van haar onderzoek in Polen naar hoe mensen omgaan met het verlies van familie in de eerste lijn. In 2014 maakt zij 'Den Grooten Oorlog', een project over de grens, de Eerste Wereldoorlog en hoe grenzen ook nu een directe invloed hebben op het alledaagse leven.

Lenneke Maas maakt in 2013 'Stadskoppen', een documentaire voorstelling en tegelijkertijd een tevredenheidsonderzoek dat uitgaat van de ambiance van het Park Valkenburg in Breda. In 2014 maakt zij 'The Losers Standing Small', een clash tussen marktkapitalisten en kunstenaars.

Marcel Osterop maakt in 2013 'Celtics & Rangers', over de wereld van de supporters van de twee voetbalteams uit Glasgow. In 2014 maakt hij 'Ruïnes van de herfst', naar een nieuwe, eigen toneeltekst. In die voorstelling kijkt hij naar de kwestie der kwesties: 'de vergankelijkheid van het bestaan'.

De Studio's wil in 2013-2014 in totaal 228 voorstellingen spelen, voor naar verwachting 21.853 bezoekers. Voor 173 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd. Al deze speelbeurten zijn in het kleinschalige circuit. Dat leidt tot een totaal gevraagd subsidiebedrag van 259.500 euro.

Productiehuis Brabant was tussen 2009 en 2012 als productiehuis opgenomen in de basisinfrastructuur en ontving een structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs,

Cultuur en Wetenschap van 426.412 euro per jaar. Van de gemeente 's-Hertogenbosch ontving de organisatie 50.940 euro per jaar en van de provincie Noord-Brabant 339.037 euro. De Raad voor Cultuur heeft de activiteiten van de aanvrager gevolgd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de aanvraag voor De Studio's als voldoende. De organisatie is momenteel als productiehuis actief, gericht op de ontwikkeling van nieuwe makers. De commissie is positief over de manier waarop Productiehuis Brabant deze makers begeleidt en ondersteunt op weg naar een zelfstandige plek in het theaterveld en daarmee een pioniersfunctie vervult voor makers in Noord-Brabant. Dat dit leidt tot voorstellingen die wisselend worden beoordeeld, is voor een deel inherent aan de functie. Tegelijkertijd zijn verschillende producties uit het verleden geen goede indicatie voor de activiteiten die de komende jaren worden gerealiseerd. Verschillende jonge makers uit het productiehuis komen niet terug in de nieuwe plannen. Producties van makers die de komende jaren wel betrokken zijn, zijn in een aantal gevallen door andere producenten gemaakt.

De aanvraag is gericht op een nieuwe vorm van produceren, die afwijkt van de talentontwikkeling van de afgelopen jaren. Er is gekozen voor vier gevorderde makers, die in vier steden in Noord-Brabant producties realiseren. De commissie vindt dit een origineel plan, maar vindt de uitwerking niet overtuigend. Dat zit in een aantal onderdelen van de aanvraag. Om te beginnen is de keuze voor deze makers onvoldoende toegelicht en onderbouwd. De makers die bij De Studio's betrokken zijn, hebben eerder producties gemaakt bij het productiehuis of bij samenwerkingspartner Het Zuidelijk Toneel en het plan noemt hen 'de beste oogst'. Daarmee helpt de organisatie hen een stap verder en dat vindt de commissie op zich een logische keuze. Tegelijkertijd vindt de commissie dit een te summiere basis voor een samenhangend gezelschap in plaats van een samenwerking van afzonderlijke makers. De signatuur van het gezelschap is op basis van deze vier makers niet helder en het plan geeft hier ook weinig toelichting op. De aanvraag mist hier de stem van een artistiek leider, die oorspronkelijkheid aan het geheel had kunnen geven. Ook de relatie met de vier steden wordt onvoldoende onderbouwd. De keuze om met de producties 'in de haarvaten' van de gekozen steden te kruipen, geeft zonder duiding van de steden in relatie tot de producties geen samenhangende signatuur.

Dit gemis aan signatuur wordt versterkt doordat veel van de projecten te summier zijn uitgewerkt en bovendien deels reprises zijn die niet binnen dit kader zijn gerealiseerd. De producties waarvoor geen subsidie wordt aangevraagd, worden niet genoemd en de beschrijvingen van de projecten die wel binnen de aanvraag horen, laten nauwelijks samenhang zien. Het is bijvoorbeeld onduidelijk hoe de makers aan hun steden zijn gekoppeld en waarom deze steden passen bij deze makers. De makers komen hierover ook niet aan het woord. Bovendien is niet voor alle projecten even evident dat er een link is met de stad, bijvoorbeeld van de projecten 'Rouw' en 'Dinner with Dad'. Bij het project en 'Celtics & Rangers' ligt een inhoudelijke link met voetbalstad Eindhoven erg voor de hand, maar die wordt niet beschreven. Het eerder genoemde idee van het in de haarvaten kruipen van de vier steden komt in de concrete project dan ook nog niet overtuigend terug. Bij het project

'Traan' is dit wel herkenbaar, maar dat is nog dusdanig onuitgewerkt dat het plan geen beeld geeft van de beoogde voorstelling.

Al met al is de commissie positief over het idee achter De Studio's, maar mist zij een gedegen artistieke uitwerking in de aanvraag. Daarvoor blijven essentiële uitgangspunten onuitgewerkt. Ook zijn de projecten te summier beschreven, waardoor de verwachte kwaliteit voor de commissie niet te beoordelen is. Vooralsnog blijft de aanvraag een verzameling losse projecten van afzonderlijke makers, waarvan een aantal ideeën volgens de commissie in potentie interessant genoeg is om tot goede producties te leiden. De commissie is er daarmee echter onvoldoende van overtuigd dat De Studio's een samenhangend en oorspronkelijk geheel vormt.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van de aanvrager als ruim voldoende. De organisatie van De Studio's is zeer compact. Dat is grotendeels te danken aan de goede inbedding en samenwerking met collega-instellingen. De financiële basis van de organisatie is bovendien gezond, wat vertrouwen geeft in de continuïteit bij deze rigoureuze verandering van werkwijze. De vele samenwerkingsverbanden die beschreven worden, ontnemen echter ook deels het zicht op de zelfstandige positie van De Studio's. Met name de positie ten opzichte van Het Zuidelijk Toneel, dat op verschillende manieren betrokken is bij De Studio's, mist een heldere afbakening. De inbedding in de vier steden is door de samenwerking met de lokale podia goed geregeld, hoewel het de commissie opvalt dat in Breda nog geen theater genoemd wordt.

Ten aanzien van het ondernemerschap bieden de prestaties in de afgelopen jaren slechts een indicatie voor de komende jaren. De werkwijze en het type producties zijn daarvoor te verschillend. Dit speelt vooral bij de beoordeling van de publieksinkomsten. Die laten per voorstelling een forse stijging zien ten opzichte van de afgelopen jaren. Volgens de toelichting in de begroting zijn de inkomsten gebaseerd op ervaringsgegevens en gangbare bedragen, terwijl niet wordt toegelicht waarom de inkomsten de afgelopen jaren zoveel lager waren. Gezien de betrokkenheid van de lokale podia, waar het merendeel van de voorstellingen gespeeld wordt, heeft de commissie desalniettemin vertrouwen in de haalbaarheid. Wel vindt zij het een gemis dat de aanvraag geen inzicht geeft in de concrete afspraken die gemaakt worden. Het valt de commissie op dat de publieksinkomsten in de totale begroting slechts een klein aandeel vormen. De eigen inkomsten bestaan voor meer dan de helft uit coproductiebijdragen. Dat maakt De Studio's voor een aanzienlijk deel afhankelijk van de partners, wat volgens de commissie een risico is voor de onafhankelijkheid van de organisatie. Over het beschreven marketingplan is de commissie negatief. In de aanvraag wordt benadrukt dat het geen gezelschap betreft en het geheel daardoor lastig te positioneren is. Hoewel de commissie dit met de aanvrager eens is, ziet zij een tegenstelling met de artistieke ambitie van De Studio's om wel een gezelschap te worden. In de marketing en publiciteit wordt de nadruk gelegd op de afzonderlijke makers en producties. Vervolgens blijft de uitwerking, ook per project, vrijwel achterwege. Ook hierbij zal nauw worden samengewerkt met de partners, zowel de producenten als de podia. Deze partners, plus de prestaties op dit gebied van het Productiehuis Brabant in het verleden, geven de commissie vooralsnog meer vertrouwen dan het magere marketingplan.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van het werk van De Studio's aan de pluriformiteit van het theateraanbod als neutraal. Het gezelschap maakt hoofdzakelijk teksttheater en de commissie constateert dat er behalve De Studio's veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, ook op locatie. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. In genre en vorm overlapt het werk van De Studio's met dit brede, bestaande aanbod en daardoor onderscheidt het aanbod van De Studio's zich niet bijzonder.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van De Studio's aan de spreiding van de podiumkunsten is ruim voldoende. De aanvrager is gevestigd in 's-Hertogenbosch en draagt bij aan de spreiding door te werken vanuit de vier steden die BrabantStad vormen. Uit de aanvraag blijkt dat de voorstellingen ook voornamelijk in de regio Zuid worden gespeeld. Daardoor draagt het gezelschap verder weinig bij aan de spreiding van het aanbod naar plekken in de rest van Nederland waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Van de provincie Noord-Brabant is een structureel subsidie gevraagd van 300.000 euro per jaar. Wanneer die wordt toegekend, leidt dit een stevige regionale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Productiehuis Brabant heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Productiehuis Brabant te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 259.500

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	173	259.500
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		259.500
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Schweigman&

Stichting Stuim

INLEIDING

Stichting Stuim maakt onder de naam Schweigman& muzikale bewegingsvoorstellingen op locatie en voor de vlakkevloerzalen. Schweigman& vestigt zich in Huis aan de Werf in Utrecht. Artistiek leider is Boukje Schweigman en de zakelijke leiding is in handen van Andrea Astbury. De kernactiviteiten van Schweigman& bestaan uit het jaarlijks maken en tonen van (nieuwe) producties in Nederland, Europa en daarbuiten. Verder organiseert de groep meerjarige uitwisselingstrajecten met andere culturen middels residenties en gezamenlijke producties en geeft Schweigman& workshops en trainingen binnen en buiten het theaterveld. Schweigman& wil met voorstellingen de toeschouwer in contact brengen met het eigen lichaam, eigen innerlijk, eigen verbeelding en intuïtie. Dat doet het met voorstellingen als rituelen, waarbij de innerlijke beleving van de toeschouwer centraal staat. Hiervoor heeft de groep in de afgelopen jaren een 'dramaturgie van de beleving' ontwikkeld. Met een balans tussen geborgenheid en vervreemding beoogt de groep dat het publiek zich openstelt voor deze beleving. Het spelersensemble bestaat uit performers met meestal een achtergrond in de mime, soms in de dans.

De komende periode maakt Schweigman& nieuwe producties en worden voorstellingen uit het repertoire gecombineerd in het 'Universum van Schweigman&'. In 2013 komt Schweigman& met de nieuwe locatievoorstelling 'Frame', gekoppeld aan een uitwisselingsprogramma met China. 'Frame' gaat over het dualisme van de noodzaak van kaders en het risico er in vastgeroest te raken. Eveneens in 2013 brengt de groep de zaalproductie 'For the Time Being' uit, een voorstelling over gezamenlijkheid, gecombineerd met een uitwisselingsprogramma met Bolivia. In 2014 maakt Schweigman& de grootschalige locatieproductie 'Erf' voor 500 toeschouwers per voorstelling. De productie is geïnspireerd op de denkbeeldige driehoek van voorouders die achter elk individu staat. In het kader van het 'Universum van Schweigman&' brengt Schweigman& in 2013-2014 de repertoireproducties 'Benen', 'Hoek', 'Tussen' en 'Wervel' uit.

Schweigman& wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 237 voorstellingen spelen voor 29.090 bezoekers. Voor 179 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd, verdeeld over de drie speelformaten. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 700.500 euro. Bovendien vraagt Schweigman& een toeslag voor innovatie van 140.100 euro voor de internationale uitwisseling en inspiratie vanuit een netwerk van persoonlijke contacten.

Schweigman& wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 378.841 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 zes voorstellingen van twee producties van Schweigman& bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Schweigman& als goed. De bezochte voorstellingen getuigen van vakmanschap en oorspronkelijkheid. Op het gebied van het vakmanschap vindt de commissie dat de maakster erin is geslaagd in de producties de

belichting, de bewegingen op het podium, het decor en de muziek op organische wijze samen te laten komen. Dat levert een schouwspel op dat met zorgvuldigheid is geregisseerd. Qua oorspronkelijkheid valt de eigen beeldtaal op die de maakster in de recente producties heeft uitgebouwd. De artistieke signatuur van de maakster heeft zich duidelijk afgetekend: het oeuvre kenmerkt zich door de sterke visuele concepten en de bewegingen die zich op natuurlijke wijze verhouden tot de kunstmatig gecreëerde omgeving. Voor wat betreft de zeggingskracht vindt de commissie de producties gevarieerd en gelaagd, ondanks de vaak beperkte bewegingsmogelijkheden van de spelers. Het rituele karakter van de producties vraagt van de toeschouwers om zich 'onder te dompelen'. Wanneer toeschouwers dat doen, dan levert dat een unieke ervaring op. De term 'dramaturgie van de beleving' is volgens de commissie dan ook een goede typering van de rode draad van het werk. Wel ligt het gevaar op de loer dat de producties cerebraal worden, doordat de maakster het proces dat op het podium plaatsvindt tot in de kleinste details op het publiek wil overbrengen. Het publiek moet daarin mee en krijgt weinig ruimte van de maakster voor een eigen invulling. In de plannen voor de toekomst herkent de commissie de authenticiteit van de maakster. Zij geeft helder aan wat haar specifieke artistieke kenmerken zijn, ook ten opzichte van het overige theateraanbod. De ambities worden helder verwoord. In de aanvraag geeft de groep aan dat de ervaringen van de afgelopen jaren aanleiding zijn voor een volgende stap, naar een grotere schaal. De commissie ziet het voor zich dat Schweigman& deze stap kan maken, ook omdat het artistieke team goed op elkaar is ingespeeld. Op basis van de projecten verwacht de commissie dat de signatuur van Schweigman& zich in de komende jaren verder zal ontwikkelen. De commissie heeft ook het vertrouwen dat de producties van de groep in de toekomst het publiek zullen blijven aanspreken. De inhoudelijke omschrijving van de plannen maakt de commissie nieuwsgierig. Met betrekking tot het grootschalige 'Erf' ziet de commissie enkele risico's, die door het plan niet helemaal worden weggenomen. Zo geeft het plan weinig informatie over de wijze waarop de productie een dusdanig groot publiek gedurende langere tijd zal blijven aanspreken en hoe de groep de beoogde beleving bij het gehele publiek, ook dat op de achterste rijen, zal realiseren. De commissie heeft weliswaar vertrouwen in de maakster, maar vindt het plan op dit punt nog summier uitgewerkt.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van Schweigman& als goed. De commissie heeft vertrouwen in de stappen die de groep zet in de volgende periode. De commissie vindt de plannen voor schaalvergroting ambitieus, maar realistisch uitgewerkt en onderbouwd. Het plan geeft aan op welke wijze de stappen in die richting moeten worden gezet, waarbij de maakster laat zien te hebben geleerd van eerdere ervaringen. Die stappen kunnen niet worden gezet zonder sterke partners en het is Schweigman& gelukt die om zich heen te verzamelen. Zo begeleidt de Stadsschouwburg Utrecht de groep in een strategisch traject richting de grote zaal en verzorgt de schouwburg de publiciteit en kaartverkoop voor de productie 'Erf' in 2014 in Utrecht.

Wat betreft de bedrijfsmatige kant merkt de commissie op dat de organisatie klein is, maar daardoor ook flexibel. Dankzij de vergevorderde contacten met sterke partners kan een deel van de zakelijke werkzaamheden worden uitbesteed aan betrouwbare en stabiele partijen,

waardoor de organisatie van Schweigman& ook klein kan blijven. Financieel is de stichting bovendien gezond geworden de afgelopen jaren.

De commissie heeft vertrouwen in de beoogde groei in het publieksbereik van Schweigman&. De ambities op dit punt die de groep verwoordt in het plan zijn fors. Dat zit voor het grootste deel in de grootschalige productie 'Erf'. In het verleden heeft de groep echter laten zien dat voorgenomen stappen daadwerkelijk gezet kunnen worden. Ook nu geven de samenwerkingsverbanden met sterke partners het vertrouwen aan de commissie dat deze stap succesvol gezet zal worden.

De verwachte stijging van de eigen inkomsten is aanzienlijk. Die groei moet voornamelijk uit de publieksinkomsten komen. De groep heeft ervoor gekozen om de overige eigen inkomsten behoudend te begroten door niet in te zetten op continuering van successen uit de vorige periode. Dat is volgens de commissie realistisch. De groei van de publieksinkomsten moet grotendeels door de grote locatieproductie 'Erf' worden gerealiseerd. Dat ziet de commissie wel voor zich. Maar de groei moet ook van andere kleinschaliger producties komen en daarvan is de commissie minder overtuigd. De markt is momenteel weerbarstig en een groei van het aantal (reguliere) voorstellingen met de bijbehorende omzetzijging in het circuit van kleinere theaters en de middenzalen is niet vanzelfsprekend. De commissie erkent de kracht van de partners en van de groep zelf, maar de aanvraag heeft haar er niet zonder meer van overtuigd dat de groei van de publieksinkomsten in zijn geheel zal kunnen worden gerealiseerd.

De ambitie die Schweigman& in de aanvraag verwoordt, moet in de ogen van de commissie worden ondersteund door een gedegen marketingplan. Daar is volgens de commissie nog verbetering mogelijk. De omschrijving van de doelgroepen is vrij algemeen, evenals de beschreven initiatieven om de groep en het werk onder de aandacht te brengen. In aanvulling op het eigen marketingbeleid is Schweigman& in gesprek met verwante makers over de mogelijkheden van een gezamenlijk label voor grensverleggend, beeldend locatietheater, als opmaat naar een meeromvattend publiciteitsplatform voor deze stroming. Publieksverbreding en -vergroting zijn hierbij de belangrijkste doelstellingen. De beschrijving in de aanvraag is nog zeer algemeen op dit punt en concrete uitwerking moet nog volgen. De commissie vindt het van belang dat de gesprekken worden omgezet in daadwerkelijke samenwerking teneinde dit doel te bereiken.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

Schweigman& maakt bewegingstheater/mime, een soort aanbod dat door instellingen in de basisinfrastructuur en ongesubsidieerde producenten niet of nauwelijks wordt gemaakt. Bewegingstheater/mime wordt in Nederland voornamelijk door het Fonds gesubsidieerd. De commissie hecht waarde aan deze subdiscipline en oordeelt dat dit aanbod een aanzienlijke bijdrage levert aan de pluriformiteit van het theateraanbod. Binnen het aanbod in de subdiscipline bewegingstheater/mime onderscheidt het werk van Schweigman& zich bovendien door het sterk beeldende karakter van de producties en doordat deze zich vaak op het grensgebied met de dans bevinden. De commissie vindt dat Schweigman& daarmee een zeer goede bijdrage levert aan de pluriformiteit van de podiumkunsten in Nederland.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Schweigman& aan de spreiding als ruim voldoende. Door de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Schweigman& geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt echter dat de groep behalve in de grote steden, met name Amsterdam en Utrecht, in verhouding veel voorstellingen speelt in regio's Noord, Zuid en Midden. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende periode heeft Schweigman& een structurele bijdrage van de gemeente Utrecht gevraagd van 80.000 euro. Indien die aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Schweigman& vraagt een toeslag aan voor de internationale uitwisseling en inspiratie vanuit een netwerk van persoonlijke contacten. Daarnaast organiseert Schweigman& voor en met de kunstenaars die de groep ontvangt enkele benefietvoorstellingen om extra ondersteuning te genereren voor hun werk thuis.

De activiteiten in het beschreven uitwisselingsprogramma passen volgens de commissie niet binnen de doelstelling van de toeslag voor innovatie zoals die in de regeling is opgenomen. De nadruk ligt in de plannen sterk op het internationale vooronderzoek naar en het opdoen van inspiratie voor de eigen producties. Uit het plan blijkt niet wat het verwachte effect is op de producties en daardoor kan de commissie niet beoordelen of de activiteiten effecten zullen hebben die het eigen werk van de aanvrager overstijgen. Het is uit de aanvraag dus niet duidelijk wat de internationale uitwisseling zal opleveren voor de groep zelf en of dat vervolgens navolging zal kunnen hebben in de rest van het veld. De commissie is er niet van overtuigd dat hiermee een bijdrage wordt geleverd aan de innovatie van het aanbod. Daarom adviseert de commissie om de aanvraag voor de toeslag niet te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Schweigman& te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **840.600**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	80	120.000
Circuit midden	54	243.000
Circuit groot	45	337.500
Basissubsidie voor 2 jaar		700.500
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		700.500
Gemiddeld per jaar		350.250

Teatro Munganga

Stichting Munganga

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Teatro Munganga maakt beeldend, fysiek, poëtisch theater. De oprichters en makers zijn Carlos Lagoeiro en Claudia Maoli. De zakelijke leiding is in handen van Albert Vijge. In essentie is Munganga een jeugdtheatergezelschap, waarvan de hoofdactiviteit bestaat uit het realiseren van professionele theaterproducties voor kinderen van vier tot en met twaalf jaar, maar de voorstellingen worden ook gemaakt voor een bredere doelgroep. Teatro Munganga typeert het werk als theater voor iedereen, met de poëzie van het dagelijks leven als uitgangspunt. Vanuit haar betrokkenheid met minderheden, ontheemde en verdwaalde mensen zoekt Munganga naar middelen om het belang van en respect voor de fundamentele eigenwaarden van ieder individu onder de aandacht te brengen van het publiek.

Munganga maakt gebruik van meerdere kunstdisciplines en een emotionele speelstijl: Munganga geeft ruimte aan droombeelden, mystiek en mythische elementen. De meeste producties zijn gebaseerd op geïnspireerd op verhalen uit de Braziliaanse literatuur of mythologie. Door het mengen van verschillende disciplines, het zoeken naar nieuwe uitdagingen, het samenwerken met makers uit verschillende culturen en invalshoeken is het theater van Munganga anders, aldus de groep.

In 2013 speelt de groep de productie 'Baby Beesten' voor toeschouwers van twee jaar en ouder. In deze korte, muzikale theatervoorstelling van 30 minuten, die wordt gemaakt samen met het Braziliaanse gezelschap Pia Fraus, vertellen twintig poppen en twee spelers een beeldend verhaal over de dieren in het Amazonegebied. Deze voorstelling wordt gespeeld in de 'Busganga': een tot podium omgebouwde stadsbus, waarin optredens bij openluchtoplocaties worden gerealiseerd. Eveneens in 2013 speelt de groep een magisch realistisch sprookje van de schrijver Bartolomeu Campos de Queiros: 'Het Glazen Oog van mijn Opa' voor toeschouwers van acht jaar en ouder. Deze voorstelling, geregisseerd door de Braziliaanse regisseur Aberdal Freire Filho, wordt voor een groot deel in Brazilië gemaakt en gespeeld.

In 2014 speelt Munganga 'Een lied voor de Maan', geïnspireerd op een verhaal van Toon Tellegen, voor toeschouwers van vier jaar en ouder.

In de jaren 2013-2014 wil Munganga in totaal 140 voorstellingen realiseren voor kleine zalen en locaties. Hiervoor vraagt het een subsidiebedrag aan van 420.000 euro.

Teatro Munganga ontvangt meerjarig subsidie 2009-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 234.060 euro per jaar. Voor die tijd is de groep structureel gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zeven voorstellingen van vier producties van Munganga bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Munganga als zwak. Het voornaamste punt van kritiek betreft het gebrek aan artistieke ontwikkeling van de groep in de afgelopen jaren, die zich volgens de commissie ook in de toekomstplannen niet genoeg manifesteert. In

het advies over de aanvraag voor 2009-2012 heeft de commissie Theater zich al uitgesproken over dit punt, evenals de Raad voor Cultuur vier jaar daarvoor. De commissie heeft voor 2009-2012 positief geadviseerd, met de opmerking dat Munganga zich op een vernieuwde artistieke ontwikkeling zou moeten richten. De kwaliteit van de producties van de afgelopen jaren en de aanvraag voor de periode 2013-2016 zijn voor de commissie aanleiding te concluderen dat deze artistieke ontwikkeling niet voldoende zichtbaar is.

De producties van Munganga van de afgelopen jaren worden wisselend beoordeeld. Positief is de commissie over de zeggingskracht van de producties als het aankomt op de beeldende eigenschappen, in combinatie met muziek, dans en de vormgeving. De producties geven een kleurrijk toneelbeeld, waarmee de makers het publiek weten te beroeren. Deze eigenschappen vormen de oorspronkelijkheid van het werk van Munganga en de groep was daarin voorloper. Maar deze elementen zijn in het (jeugd)theater gebruikelijker geworden, waardoor Munganga zijn onderscheidende oorspronkelijkheid hier verliest. Op het gebied van het vakmanschap ziet de commissie bovendien tekortkomingen. In producties worden de verhalen, waar de stukken op gebaseerd zijn, vaak in een versimpelde of oppervlakkige bewerking gebruikt. De producties ontberen daardoor meerdere lagen, wat ten koste gaat van de zeggingskracht. Bovendien is de commissie kritisch over de acteurskeuze en -prestaties. Bij een deel van de producties is sprake van 'overacting', met gebrek aan subtiliteit als gevolg. Een deel van de rollen wordt dusdanig vet aangezet, dat de nadruk te veel komt te liggen op de karikaturen. Dit tekort aan vakmanschap gaat ten koste van de kwaliteit van de producties.

In het plan ziet de commissie weliswaar de oorspronkelijkheid van de beeldtaal terug, maar zij ziet in de omschrijving van de voornemens voor die periode nauwelijks artistieke ontwikkeling. De projectplannen zijn nog vrij algemeen en summier uitgewerkt en zijn niet gebaseerd op een kritische reflectie op het eigen werk. Op basis van de aanvraag krijgt de commissie het beeld dat er wordt ingezet op een consolidatie van de huidige werkwijze van de groep, met bekende thema's en inspiratiebronnen. In de voornemens voor 2013 en 2014 komen weliswaar enkele samenwerkingspartners naar voren, maar de aanvraag maakt niet duidelijk in hoeverre zij zullen zorgen voor verbetering van de kwaliteit van de producties. De makers met wie wordt samengewerkt, zijn bekend en verwant met Munganga, waardoor de commissie niet overtuigd is dat nieuwe stappen worden gezet in de ontwikkeling van de groep.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Op het gebied van cultureel ondernemerschap beoordeelt de commissie de aanvraag als voldoende. Op bedrijfsmatig gebied heeft de groep de zaken op orde en de organisatie is stabiel. In financieel opzicht is de groep gezond en zij kan voldoen aan haar verplichtingen op korte en lange termijn.

De begroting voor de komende jaren vindt de commissie erg optimistisch op het terrein van de eigen inkomsten. In de aanvraag staat geschreven dat de lijn van de organisatie van de afgelopen jaren succesvol is gebleken. De cijfers van 2009, 2010 en 2011 spreken dit echter tegen: het aantal voorstellingen en de publieksinkomsten zijn in die jaren drastisch teruggelopen. De jaren 2013 en 2014 moeten een verbetering ten opzichte van 2011 teweegbrengen, maar de commissie is er op basis van de aanvraag niet van overtuigd dat dit

gerealiseerd zal worden. Het aantal voorstellingen is realistisch ten opzichte van afgelopen jaren, mits de groep de dalende trend weet te stoppen. Op de speellijsten valt het de commissie op dat de voorstellingen in de reguliere theaters in aantal zijn afgenomen. Bovendien is niet duidelijk hoe of door welk impresariaat de verkoop wordt gerealiseerd. De groep zet in op voorstellingen op nieuwe speellocaties, bijvoorbeeld in zorginstellingen. Die locaties hebben vaak geen geld voor een uitkoopsom en het genereren van een recette ligt daar niet voor de hand. Daar ligt dan ook een risico. Weliswaar heeft de groep contacten opgebouwd met private fondsen voor medefinanciering van voorstellingen op deze locaties, maar uit de aanvraag blijkt niet in hoeverre die medefinanciering kan worden voortgezet. De aanvraag spreekt alleen nog maar over voornemens: podia en fondsen zullen worden benaderd, maar afspraken zijn nog niet gemaakt.

Verder mist de commissie een duidelijke focus op de doelgroepen. Volgens de aanvraag vormen kinderen van 4 tot 12 jaar, jongeren en volwassenen die betrokken zijn bij het kind de kern van de doelgroep. Tevens wil de groep kinderen van twee jaar en ook via de Busganga andere doelgroepen (festivalpubliek) benaderen. Daarnaast verwacht Munganga met de bewerking van boeken van bekende schrijvers de aantrekkelijkheid van haar aanbod te vergroten voor een bredere doelgroep en sinds 2011 behoren ook ouderen tot de doelgroep. Munganga formuleert hiermee in de ogen van de commissie ongericht een veelheid van doelgroepen en dwaalt daarmee af van haar oorspronkelijke doelgroep, namelijk kinderen van 4 tot 12 jaar.

Het marketingplan is volgens de commissie summier en gaat uit van de standaard marketingmiddelen als social media, een teaser, flyers en het zoeken van contact met de zalen voor de ontwikkeling van promotie-ideeën. Tegelijkertijd constateert de commissie dat de groep veel speelplekken en publiek heeft verloren de laatste jaren. Veel vertrouwen dat de verkoop van voorstellingen en het publieksbereik met dit plan weer zullen aantrekken heeft de commissie niet op basis van het plan. Daarvoor gaat de groep te veel op de oude voet verder en zijn de doelgroepen te breed gekozen.

Tot slot valt het de commissie op dat Munganga in de begroting jaarlijks een bijdrage uit de eigen reserves toevoegt aan de exploitatie. Deze werkwijze is echter niet wenselijk, omdat bijdragen uit de eigen reserves geen werkelijke inkomsten zijn. Door ze als zodanig op te nemen in de begroting verhogen ze bovendien ten onrechte de eigen inkomsten. Dat geeft een vertekend beeld.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van Munganga aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er behalve Munganga veel groepen zijn in Nederland die jeugdtheater produceren, zowel binnen de basisinfrastructuur als in het ongesubsidieerde circuit. Met de beeldende speelstijl en de nog altijd herkenbare cultureel diverse invloeden is het aanbod van Munganga volgens de commissie onderscheidend ten opzichte van het overige aanbod. Het is daarbinnen echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als ruim voldoende. Uit het plan blijkt dat Munganga behalve in Amsterdam in verhouding ook veel speelt in de regio's Noord, Midden en West. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is. Met zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Munganga daarentegen geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Munganga heeft geen aanvraag voor structureel subsidie ingediend bij de gemeente Amsterdam of de provincie Noord-Holland.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Munganga niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

420.000

TG Lange Mannen

Stichting i 2 3

INLEIDING

Toneelgroep Lange Mannen is een collectief bestaande uit Rob de Kuiper, Janfie van Strien, Gustav Borreman, Marielle van Sauers, Bas Steenstra en Bas Zuyderland. Tg Lange Mannen werkt in deze samenstelling samen sinds 2007 en maakt jeugdtheater voor kinderen van drie tot negen jaar. De standplaats van het gezelschap is Amsterdam.

Tg Lange Mannen staat naar eigen zeggen voor eigenzinnige, muzikale voorstellingen, gespeeld in een epische, levendige en transparante stijl en open naar het publiek toe. De onderwerpen komen voort uit de eigen fascinatie, interesse en waarneming. Toegankelijk theater waarin grote thema's niet geschuwd worden, zoals integratie, uitzettingsbeleid, scheiding, vooroordelen, pesten, mensenrechten, maar ook universele zoals liefde, vriendschap, moed, trouw et cetera. De groep wil kinderen uit alle lagen van de bevolking een kans bieden het rijke, diffuse en verwarrende leven te leren omarmen. Er wordt gebruik gemaakt van nieuwe teksten en bewerkingen van klassieke vertellingen. De acteurs spelen met veel rolwisselingen en zichtbare schakelingen tussen verteller en personage. In de voorstellingen wordt veel gezongen en live muziek gemaakt. Culturele diversiteit speelt in die zin een rol dat het als gegeven wordt beschouwd, er wordt kleurenblind gecast en eenieders verhaal verdient een plek.

Tg Lange Mannen wil in de jaren 2013 en 2014 twee nieuwe producties en twee reprises realiseren. In 2013 wordt 'Mijn' (voor zeven jaar en ouder) gemaakt, een intermenselijk drama dat vertelt over een kind van twaalf dat gewerkt heeft in de hel van de Coltanmijnen in Oost-Congo. In 2014 maakt de groep 'In 80 minuten om de wereld' (voor zes jaar en ouder), een actueel, muzikaal, theateraal avontuurlijk verhaal gebaseerd op de klassieker van Jules Verne en herschreven door Nirav Christophe. Als herneming komen 'Zijn' en 'Zeemist' uit 2012 in aanmerking. Bestaande producties worden doorgespeeld op plekken waar weinig theateraanbod is in het project Theaterweken, waaraan educatieve activiteiten worden gekoppeld voor basisscholen en naschoolse opvang uit de buurt (in Amsterdam). Daarnaast ontwikkelt Tg Lange Mannen het Verrassingstheater op basisscholen, waarin het gezelschap klassen onaangekondigd verrast met theaterscènes en zo tegelijk reacties bij de kinderen peilt op bepaalde onderwerpen.

In totaal wil Tg Lange Mannen in 2013 en 2014 92 voorstellingen spelen in de kleine en middelgrote zalen, waarbij 12.000 bezoekers worden verwacht. Hiervoor wordt een subsidiebedrag aangevraagd van 153.000 euro.

Tg Lange Mannen ontvangt geen meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten. Wel heeft het Fonds in de afgelopen jaren enkele projectsubsidies toegekend.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Tg Lange Mannen als voldoende. Zij vindt het collectief een interessante combinatie van vakmatig goede makers, die tezamen vitaliteit uitstralen. Marielle van Sauers is een goede schrijfster en Gustav Borreman is een

aansprekende acteur. Ook Janfie van Strien waardeert de commissie als een muzikant met een goed gevoel voor muziektheater. In de voorstellingen worden de onderdelen bij elkaar gebracht in een kenmerkende stijl, die een oorspronkelijke signatuur kunnen worden: energiek en fysiek muziektheater met veel spelplezier en muzikaliteit. De commissie vindt echter wel dat het de producties aan een strakke regie ontbreekt. Dat leidt tot een te grote mate van ongestructureerdheid, doordat te veel onderdelen en verhalen door en naast elkaar lopen. De producties worden dan stuurloos en verliezen aan zeggingskracht. Dit was onder andere het geval bij 'Prinseje Arabella' en 'Eén voor Allen, Allen voor Eén'. Dit risico wordt volgens de commissie nog niet voldoende onderkend.

Het algemene plan voor 2013-2014 spreekt op zich tot de verbeelding. Tg Lange Mannen kiest voor originele onderwerpen waarmee de wereld wordt verkend voor het jonge publiek. Het zijn plannen met inhoud en relevantie, waarbij thema's worden aangestipt als immigratie en mensenrechten. Dit soort thematiek komt in het jeugdtheater weinig aan de orde en vormt aldus volgens de commissie een welkome aanvulling.

De uitwerking van de thema's in de projectplannen is volgens de commissie echter niet voldoende overtuigend. De plannen missen een dwingende samenhang en de groep mist een heldere artistieke lijn. Hoewel in het algemene beleidsplan Tg Lange Mannen heeft opgeschreven hoe de groep zich verhoudt tot de verschillende elementen van het werk, zoals taal, stijl, muziek, vormgeving en diversiteit, zijn de voorstellingsconcepten op deze punten onvoldoende uitgewerkt om een goed beeld te krijgen van de producties. In een aantal gevallen is bovendien nog niet duidelijk wie wat gaat doen, de regie is soms niet helder, de planning evenmin.

De verschillende projecten wisselen ook sterk in artistieke vorm en kwaliteit. De productie 'Mijn' spreekt het meest tot de verbeelding. Het is een belangwekkend onderwerp waar Mariëlle van Sauers en Gustav Borreman naar verwachting goed mee uit de voeten zullen kunnen. Het plan voor het 'Verrassingstheater' overtuigt onvoldoende. De werkmethode is slechts summier beschreven en maakt onvoldoende duidelijk wat voor soort materiaal of reacties Tg Lange Mannen zoekt bij de kinderen. Op basis van de projectplannen wordt bovendien niet helder hoe dat materiaal vervolgens een plek krijgt. Daarvoor zijn ook de beschrijvingen van 'Bar is Boos' en 'Liesje onder de appelboom' nog te mager uitgewerkt. Ten slotte wordt het project 'Zeemist', dat in reprise wordt genomen, niet besproken in de aanvraag. Dat is een gemis, aangezien de productie nog in première moet gaan eind 2012.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie vindt het ondernemerschap van Tg Lange Mannen voldoende. Het gezelschap werkt al jaren op projectbasis en is daarin succesvol: er wordt op veel plekken gespeeld en over het algemeen voor goed gevulde zalen. Uit het plan blijkt dat het gezelschap vanzelfsprekend nadenkt over de afzet van de voorstellingen, middels bijvoorbeeld contacten met scholen en educatieve pakketten. De bezoekersaantallen zijn goed en uit het plan spreekt een duidelijke wens om nog meer speelplekken en bezoekers te bereiken. Ook voor de komende jaren verwacht de instelling voldoende eigen inkomsten te verwerven. Daarbij wordt samengewerkt met ervaren en vertrouwenwekkende partners, zoals voor de verkoop, acquisitie, promotie en het relatiebeheer en voor de educatieve programma's. Daarnaast staat voor najaar 2012 nog een project samen met MC gepland, wat een passende coproducent is.

Kritische kanttekeningen plaatst de commissie in de eerste plaats op een punt van de bedrijfsvoering. Het plan bevat slordigheden die de beoordeling bemoeilijken. Zo ontbreken belangrijke financiële gegevens over de afgelopen periode, waardoor de financiële gezondheid van de groep niet goed te beoordelen valt. Over de voorgaande jaren zijn gegevens niet consistent ingevuld, waardoor vergelijking met de begroting lastig is. Ook blijven op belangrijke punten vragen onbeantwoord. Zo valt aan de ingediende begroting en resultaten van de afgelopen jaren op dat de publieksinkomsten gaan dalen in 2013-2014. Dat stemt niet overeen met de beschreven inzet op meer speelplekken en meer bezoekers. Als effect neemt de afhankelijkheid van subsidie toe volgens de ingediende begroting. Dit had in de aanvraag helderder toegelicht of onderbouwd moeten worden. Over het algemeen krijgt de commissie op basis van de meegestuurde cv's de indruk dat er onder de betrokken makers en de leden van het bestuur slechts beperkte kennis van en ervaring met ondernemerschap is. Dat is in haar ogen een risico, gezien de beoogde stap van projectorganisatie naar een structureel gesubsidieerde organisatie.

Kritische kanttekeningen plaatst de commissie ook bij de marketing en publieksbenadering. Dit deel is opvallend summier in de aanvraag, gezien de prestaties in het verleden en de bijna vanzelfsprekende manier waarop de makers publieksbereik belangrijk lijken te vinden. De marketingmiddelen worden genoemd zonder dat sprake is van een duidelijke onderbouwing, strategie of structuur. Het plan mist een heldere positionering ten opzichte van andere aanbieders van jeugdtheater, van waaruit marketing en publieksbenadering kunnen worden opgezet. Dit vindt de commissie een gemiste kans, want de artistieke visie en signatuur zijn goed beschreven, dus de makers weten goed wie ze zijn en wat ze willen maken. De betrokkenheid van een ervaren bureau voor de publiciteit lijkt in de aanvraag niet te zijn ingezet voor het marketing- en publiciteitsplan.

Tot slot plaatst de commissie kanttekeningen bij de haalbaarheid van de Verrassingstheaterprojecten. Dergelijke projecten met scholen zijn intensief en tijdrovend voor de organisatie, zeker voor een relatief kleine groep als Tg Lange Mannen. Het is in het plan niet duidelijk met welke partner hiertoe wordt samengewerkt. Gezien de beperkte middelen die de genoemde nieuwe speelplekken over het algemeen hebben ligt hier ook een risico voor de inkomsten. Daar had het plan een betere onderbouwing moeten geven. De commissie plaatst aldus vraagtekens bij de realiseerbaarheid van dit concept.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er naast Tg Lange Mannen veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met jeugdtheater, zowel gezelschappen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Echter, in vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt Tg Lange Mannen zich vanwege de aandacht voor wat de aanvrager 'de culturele periferie' noemt. De vanzelfsprekendheid waarmee aandacht voor culturele diversiteit in het werk van het gezelschap verweven zit, onderscheidt het volgens de commissie binnen het aanbod van jeugdtheater. Het aanbod van Tg Lange Mannen is binnen het bestaande aanbod echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De bijdrage aan de spreiding van activiteiten over Nederland beoordeelt de commissie als neutraal. De groep is gevestigd in Amsterdam, waar de groep ook veel voorstellingen geeft. Uit de aanvraag blijkt dat de groep verder vooral speelt in Rotterdam en de regio's West en Zuid. Er worden maar heel beperkt voorstellingen gespeeld in de regio's Noord, Midden en Oost. Daarmee levert de groep geen bijzondere bijdrage aan de spreiding van voorstellingen over het land.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Tg Lange Mannen vraagt geen structurele bijdrage van de gemeente Amsterdam of provincie Noord-Holland.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Tg Lange Mannen niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

153.000

The Glasshouse

Stichting The Glasshouse

INLEIDING

The Glasshouse is een in Amsterdam gevestigd theatergezelschap, dat met ingang van 2013 volledig wordt geleid door Kees Roorda. Hij schrijft tevens de teksten en regisseert de voorstellingen. De zakelijke leiding komt in 2012 in handen van Marc Meijer van Theaterzaken Via Rudolphi.

Vertrekkend vanuit tekst worden op een experimentele manier verhalen verteld over groot-menselijke problemen op een klein-menselijke schaal. The Glasshouse gelooft erin dat theater mensen kan aanzetten tot verandering in gedrag. Als hij niet meer geloofde dat mensen zich kunnen aanpassen, zich kunnen ontwikkelen, waarom zou hij dan nog verhalen vertellen, vraagt Kees Roorda zich af.

In de komende jaren wil Kees Roorda het idioom van personages gebruiken als poëzie om op microsociaal niveau de temperatuur van onze samenleving te beschrijven vanuit een kritisch, humanistisch perspectief. Met tederheid en compassie worden mensen aangestipt, net genoeg vergroot om de eigenaardigheden van ons dagelijks bestaan te markeren. Waar tot nu toe Roorda's teksten vaak ontstonden gedurende het repetitieproces wil hij de komende jaren toneelstukken maken die in grote lijnen al klaar zijn voor ze gerepeteerd gaan worden. Hiermee wil hij zijn personages verder kunnen verdiepen en moderne, nieuwe vertelstructuren ontdekken. Bovendien wil Kees Roorda het genre komedie verder ontwikkelen. Tevens wil hij de opgedane ervaringen in conceptuele, performanceachtige voorstellingen integreren in het verhalende theater, omdat hij op zoek is naar nieuwe vertelvormen.

De komende vier jaar neemt Kees Roorda de familie als uitgangspunt. Binnen de regels en emotionele systemen van een familie gaat hij op zoek naar wat Nederland maakt tot wat het is. De familie als graadmeter van de samenleving. Jaarlijks wordt een stuk geproduceerd. In 2013 wordt dat 'Ome Jan uit Miegiegan', over een door de economische crisis getroffen middenklassengezin dat hoopt er door het bezoek van zijn steenrijke, excentrieke ome Jan uit Miegiegan (Michigan) weer bovenop te komen. In 2014 is 'Barcafé Rosentraum' gepland. Dit toneelstuk in drie delen gaat over een bar waarin stamgasten hun woonkamer hebben en met elkaar als familieleden leven. We volgen de ontwikkeling van deze mensen tegen de achtergrond van een historische gebeurtenis.

In 2013 en 2014 wil The Glasshouse in totaal 83 voorstellingen realiseren in het middencircuit. Dat leidt tot een totaal gevraagd subsidiebedrag van 373.500 euro. Bij deze 83 voorstellingen verwacht The Glasshouse 9.590 bezoekers.

The Glasshouse ontvangt voor de periode 2009-2012 voor het eerst een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 248.691 euro per jaar. Verder ontvangt The Glasshouse voor dezelfde periode een subsidie van de gemeente Amsterdam van 87.550 euro. In de periode 2009-2012 zijn vijftien voorstellingen van zes verschillende producties van The Glasshouse bezocht door adviseurs van het Fonds Podiumkunsten

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van The Glasshouse als voldoende.

De kwaliteit van de producties in de afgelopen periode wordt wisselend beoordeeld. Wat in de producties veelal opviel was het gedegen vakmanschap, met name in de tekst en spelregie. De kwaliteiten van de spelers werden meestal overtuigend ingezet. Tegelijk constateert de commissie vaak een tekort aan oorspronkelijkheid in de producties, waardoor er onvoldoende sprake is van een duidelijk stempel van The Glasshouse. Ondanks de kwaliteit van de teksten is de commissie niet altijd positief over de zeggingskracht van de producties als geheel. De 'groot-menselijke problemen' bleven vaak te veel op de achtergrond of onderbelicht.

Nu schrijver en regisseur Kees Roorda alleen verder gaat in The Glasshouse, wordt in lijn met de artistieke ontwikkeling van de afgelopen jaren het pad van teksttheater gevolgd.

De commissie is op zichzelf positief over die gekozen richting, maar ziet ook risico's. Met name in de artistieke profilering, ofwel de oorspronkelijkheid van The Glasshouse. Los van de verwachte kwaliteit van de teksten komen de plannen conventioneel en gekend over.

De commissie vindt te weinig in de plannen terug van de onderzoekende theatermaker en schrijver die Kees Roorda is. De plannen roepen sterke associaties op met bekende stukken, terwijl daar in de aanvraag niet aan wordt gerefereerd. Het plan overtuigt onvoldoende dat de nieuwe teksten een onderscheidende toevoeging zullen brengen aan bestaand en bewezen repertoire. Het ter discussie stellen van theaterwetten en het inzetten van ervaringen in conceptuele, performanceachtige producties, zoals de aanvrager beoogt, leest de commissie in de plannen eveneens onvoldoende terug. Ook het multidisciplinaire aspect dat bij de subsidieaanvraag voor 2009-2012 werd gewaardeerd, keert in de voorliggende plannen niet duidelijk terug. Dat geldt overigens al voor het werk in de afgelopen periode. Daardoor houdt de commissie met betrekking tot de regie kanttekeningen bij de oorspronkelijkheid en zeggingskracht van de projecten.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap als ruim voldoende. De aanvrager is ambitieus en heeft die ambitie met de nieuwe zakelijk leider binnen Via Rudolphi helder uitgewerkt. Zo wordt bewust gekozen voor het middencircuit, terwijl tot nu toe vooral in de kleinere zalen werd gespeeld. Het aantal begrote bezoekers per voorstelling is in het licht van deze keuze aan de lage kant, maar gezien de resultaten in de afgelopen jaren wel realistisch. Het inzetten op seriebespeeling in grotere zalen is volgens de commissie met deze verwachte lage zaalbezetting wel een risico, ook omdat er door de overstap naar het middencircuit nieuwe speelplekken gevonden moeten worden. In het plan wordt een aantal interessante doelgroepen onderscheiden. Vanuit de visie op deze doelgroepen en met de beschreven marketingplannen is het wel de vraag of de toeschouwers in deze groepen de weg naar de zalen zullen vinden. In theaters waar The Glasshouse al (langer) vaste gast is, zou dat kunnen lukken. In steden waar de groep in de afgelopen jaren geen vast onderdeel in de programmering was, zal dat een stuk lastiger worden. De samenstelling van de cast, met voor publiek en theaters aantrekkelijke namen, wordt daarin zeer belangrijk.

Met betrekking tot de publieksinkomsten per voorstelling wordt een aanzienlijke stijging begroot. Nu was het gemiddelde in de afgelopen jaren aan de lage kant, maar dit is een substantiële stijging. Ondanks het vertrouwen van de commissie in de kwaliteiten van Via Rudolphi als producent en verkoper zal dit niet meevallen. In de komende jaren wordt tevens ingezet op het binnenhalen van sponsorgelden en bijdragen van private fondsen. Ook hier ligt een behoorlijke taak, aangezien dat vrijwel onontgonnen terrein is in de afgelopen jaren.

Tot slot vormt de huidige financiële positie van de stichting een risico. Als The Glasshouse op dat vlak in de komende jaren geen positieve ontwikkeling doormaakt, kan dat op termijn tot productionele en uiteindelijk ook artistieke problemen leiden.

Al met al heeft de aanvrager enkele interessante en ambitieuze uitgangspunten uitgewerkt om de overstap naar het middencircuit te kunnen maken. De plannen passen inhoudelijk bij de ambitie om de overstap naar de middenzalen te maken, maar de geambieerde publieksaantallen blijven hierbij achter.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

The Glasshouse maakt teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. Zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten leveren een uitgebreid aanbod van teksttheater. De producties van The Glasshouse zijn binnen dat ruime aanbod in vorm en inhoud weinig onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage aan de spreiding van het theateraanbod in Nederland is volgens de commissie per saldo ruim voldoende. Door zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar een ruim aanbod van podiumkunsten voorhanden is, levert The Glasshouse geen bijzondere bijdrage aan de spreiding. Met de geplande verdeling van de activiteiten in de regio's Noord, Oost, Midden en Zuid draagt The Glasshouse in ruim voldoende mate bij aan de spreiding. De commissie tekent hier wel bij aan dat deze verdeling niet overeenstemt met de praktijk van de afgelopen jaren en dat hier een behoorlijke inspanningsverplichting voor de aanvrager ligt.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Als een van de vier partners in Theaterzaken Amsterdam is voor The Glasshouse een aanvraag voor 37.500 euro per jaar ingediend bij de gemeente Amsterdam. Mocht die aanvraag worden gehonoreerd, dan is er daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

The Glasshouse heeft geen toeslag aangevraagd.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van The Glasshouse te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 373.500

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	83	373.500
Circuit groot	0	0
Basissubsidie voor 2 jaar		373.500
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

HEAER

The Lunatics

Stichting The Pigthing

INLEIDING

Bij Stichting The Pigthing realiseert theatergezelschap The Lunatics grootschalig locatietheater voor een groot publiek op festivals en daarbuiten. The Lunatics is een verzameling van beeldend kunstenaars, mimespelers, acteurs, vormgevers en technici. Het gezelschap heeft Utrecht als vestigingsplaats. Algemeen directeur is Cees van Gemert en Hielke Zevenbergen is als primus inter paris de artistiek leider, die plannen coördineert en artistieke ontwikkeling bewaakt.

The Lunatics maakt theater over het individu, in een almaar complexer wordende omgeving, over eigen identiteit ten tijde van globalisering en over eenheid en verscheidenheid. De groep wil avontuurlijk, beeldend en poëtisch theater maken waarbij de toeschouwer een actieve rol speelt en onderdeel uitmaakt van de gebeurtenis. Het gezelschap wil het publiek raken, niet overtuigen. Daartoe doen de voorstellingen een beroep op de emotie, meer dan op de rede. Het spektakeltheater dat het gezelschap maakt, is toegankelijk voor alle lagen van de bevolking en niet gebonden aan landsgrenzen, aldus de aanvrager.

In het kleinschalige circuit realiseert The Lunatics twee reprises in de periode 2013-2014. In 'BINGO!' (2012, coproductie met Het NUT) runnen de hoofdpersonages een illegaal bingopaleis, waarbij het publiek middenin de voorstelling zit aan lange tafels. De voorstelling speelt in winkelcentra. De voorstelling speelt in 2013 30 keer en in 2014 nog 10 keer. Voor 31 voorstellingen hiervan wordt subsidie aangevraagd. 'Vindstille' in regie van Elien van den Hoek, is een objecttheatervoorstelling over de oneindige kracht van herinneringen en de schoonheid van afscheid nemen. Het project werd in 2011 gerealiseerd in samenwerking met Ulrike Quade en Nordland Visual Theatre. Deze voorstellingen worden kostendekkend gespeeld.

In 2013 maakt The Lunatics '200 jaar Koninkrijk'. De viering van het 200-jarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden is de aanleiding voor deze productie over identiteit en betrokkenheid. Het publiek zal een actieve rol spelen. Het ondergaat een fysiek zware beproeving: een zoektocht langs plekken waar het echte keuzes moet maken. De voorstelling zal 70 keer spelen (waarvan 10 keer in België). Voor 38 voorstellingen vraagt Stichting The Pigthing subsidie aan.

In de periode 2013-2014 plant The Lunatics 130 voorstellingen voor een publiek van 28.200 toeschouwers. Voor 69 voorstellingen in het kleinschalige en het middenzalencircuit wordt subsidie aangevraagd. Dit brengt het gevraagde subsidiebedrag op 160.500 euro.

The Lunatics ontvangt sinds 2009 geen meerjarig subsidie meer van het Rijk. Tot die tijd werd de groep gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. The Lunatics ontvangt in de periode 2009-2012 structurele subsidie van de gemeente en de provincie Utrecht van in totaal 75.000 euro. Sinds 2009 werden twee projecten gehonoreerd door het Fonds Podiumkunsten binnen de regeling Internationalisering.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van The Lunatics als zwak. The Lunatics is op zoek naar een kader waarbinnen een artistieke lijn (door)ontwikkeld kan worden. De commissie constateert echter dat de groep er niet in geslaagd is om in de projecten tot een overtuigende artistieke signatuur te komen. Zij beoordeelt de kwaliteit van de producties 'Ex Machina' en 'Sine qua non', waarvan live-registraties zijn ingezonden, negatief. De producties van The Lunatics kennen een ruige beeldtaal, die de commissie op zich als prettig ervaart. Een overdaad aan invloeden en prikkels komt de producties echter niet goede. Door het sterke denken in beelden, ontstaat er geen verhaal. De overdaad leidt tot stuurloosheid in de beeldtaal en staat zeggingskracht in de weg. Daarnaast komt met het gebruik van veel impulsen in het werk verdieping in het gedrang. De voorstellingen missen volgens de commissie een heldere beelddramaturgie en sterke regiekeuzes.

De plannen voor de komende periode vindt de commissie weinig tot de verbeelding spreken. De wijze waarop de nadruk komt te liggen op publieksparticipatie en de motivatie hiervoor zijn mager uitgewerkt. De rol die het publiek zal spelen, vindt de commissie onvoldoende uitgelicht. De aanvraag noemt de productie 'Territoria XL' exemplarisch voor de beoogde publieksparticipatie, maar van deze voorstelling is geen registratie meegestuurd. De commissie kan zich op basis van enkel de plannen te weinig een voorstelling maken van het beoogde effect.

De plannen missen verder een heldere artistieke lijn en logische samenhang. De beschreven projectplannen missen bovendien diepgang en dramaturgie in de voorstellingsconcepten. Daardoor is de commissie niet overtuigd van de zeggingskracht van de producties. De kwaliteit van de regisseur wordt met een dergelijk mager concept veelbepalend in het laten slagen van de producties. The Lunatics kiest per project een andere regisseur, waaronder enkele relatief jonge makers die zich nog moeten bewijzen in het grootschalige werk van The Lunatics. Met wisselende regisseurs wordt het creëren van samenhang tussen de projecten bovendien eerder bemoeilijkt. De aanvraag noemt bovendien bij geen van de producties de beoogde acteurs. Dat geeft de commissie onvoldoende vertrouwen in de verwachte kwaliteit van de producties.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van The Lunatics als ruim voldoende. The Lunatics heeft in de afgelopen jaren veerkracht getoond en de organisatie kent een grote flexibiliteit. Ook heeft het gezelschap in het verleden met goede buitenlandse partners samengewerkt, wat tot aanzienlijke inkomsten uit het buitenland heeft geleid. Toch heeft de commissie een aantal punten van kritiek bij het ondernemerschap. Over het algemeen zijn er nog weinig afspraken met partners. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de groep weinig inzicht heeft in het huidige publiek, mede doordat er voorheen vooral op festivals werd gespeeld. Voor de toekomst ontbreekt een doelgroepenanalyse in de aanvraag. Dat vindt de commissie een gemis voor een goede positionering en de actieve marketingaanpak die de groep de komende jaren wil uitvoeren. De marketing en de verantwoordelijkheid voor toename van bezoekersaantallen wordt in de aanvraag voor een groot deel neergelegd bij

derden, zoals samenwerkende podia. Tegelijkertijd begroot de organisatie een aanzienlijke stijging in publieksinkomsten vergeleken met de afgelopen jaren. De commissie acht dit niet realistisch. De publieksinkomsten zijn in de afgelopen jaren gedaald, bij een stijgend aantal voorstellingen. Bovendien zal The Lunatics in de toekomst minder op zomerfestivals spelen en meer op buitenlocaties. Voorstellingen in eigen beheer ontberen het marketing- en publiciteitsapparaat dat een festival heeft, waardoor het bereiken van publiek aanzienlijk lastiger wordt. De aansluiting met lokale theaters kan dit niet volledig compenseren. Deze 'joint ventures' met theaters en schouwburgen zijn bovendien nog niet vastgelegd. Tot slot merkt de commissie op dat er geen buitenlandse inkomsten meer op de begroting staan. In het verleden droegen die in significante mate bij aan de publieksinkomsten. Met het wegvallen hiervan worden de ambities voor de eigen inkomsten nog moeilijker te realiseren.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie rekent het aanbod van The Lunatics tot de subdiscipline locatietheater. Dit aanbod wordt noch in de basisinfrastructuur, noch in het ongesubsidieerde circuit, structureel geproduceerd. Binnen het aanbod in de subdiscipline locatietheater is dat van The Lunatics echter niet uniek. Om het belang dat de commissie aan de subdiscipline hecht, beoordeelt zij de bijdrage van locatietheatergezelschappen als The Lunatics aan de pluriformiteit als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als ruim voldoende. The Lunatics speelt in verhouding veel in de regio's Noord, Oost en Zuid en draagt daardoor bij aan de spreiding. Met de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod groot is, levert het gezelschap echter geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren is van de gemeente Utrecht een structureel subsidie gevraagd van 133.028 euro per jaar. Indien de aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van The Lunatics niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

160.500

Theater Bellevue

Stichting Theater Bellevue

INLEIDING

Stichting Theater Bellevue vraagt subsidie aan voor Bellevue Lunchtheater, de 'schrijfwerkplaats' van Bellevue, gericht op het ontwikkelen en presenteren van nieuw Nederlandstalig toneelrepertoire. Bellevue Lunchtheater richt zich op nieuw, aansprekend, toegankelijk en veelvormig theater, met teksten waarin het specifieke handschrift en stemgeluid van de schrijver tot uiting komt. De programmeurs van Bellevue Lunchtheater bepalen welke schrijvers een plek krijgen. Het producentschap is in handen van Theater Bellevue. De selectie van de schrijvers komt tot stand in samenwerking met onder andere De Balie en de Tekstmederij. De criteria zijn: originaliteit in het taalgebruik, de opzet en de achterliggende gedachten van het te schrijven toneelstuk, actuele zeggingskracht, emotionele en thematisch diepgang, de verwachte kwaliteit in stijl en dramaturgische opbouw en de bereidheid van schrijver om zich bij de ontwikkeling van deze elementen te laten bekritisieren en coachen. De voorstellingen worden gespeeld in de eigen Paloni Zaal en voor vier producties is vervolgens een landelijke tournee voorzien. Door het toewerken naar een voorstelling heeft het schrijfproces een einddoel.

Voor zes producties vraagt Stichting Bellevue subsidie aan. Robert Alberdingk Thijm schrijft 'Motregenvariëties' (2013), zijn eerste toneelstuk. Het stuk gaat over twee dichtersessen, oude rivalen in de liefde en in de kunst. Willem de Vlam schrijft 'De Opdracht' (2013), over de laatste dag van een bejaarde vrouw en haar man. Rik van den Bos schrijft 'McDrive' (2013), over de schijnvrijheid van de kapitalistische prestatie maatschappij. Martijn de Rijk schrijft en regisseert 'De eerste vrouw, de vierde macht' (2014), over de verhouding tussen journalistiek en politiek. Jonathan van het Reve schrijft 'Oom Bart' (2014), over de worsteling van een vervelende, neurotische man met snelle dialogen en Twin Peaks-achtige scènes. Marc Wortel schrijft 'De Witte Vloed' (2014), een ode aan de fantasie. Zes verschillende verhalen spelen zich af in verschillende tableaux.

Stichting Bellevue plant in de periode 2013-2014 tien nieuwe producties voor een publiek van 11.540 toeschouwers. Voor zes producties met 200 voorstellingen in kleine zalen wordt 300.000 euro aan subsidie gevraagd. Daarbij vraagt de stichting een toeslag voor innovatie aan van 60.000 euro om de Tekstmederij in huis mogelijk te maken. De Tekstmederij is een ontmoetingsplaats voor theaterschrijvers, regisseurs en acteurs aan het begin van hun carrière en presenteert drie keer per jaar nieuwe geschreven teksten in Bellevue.

Stichting Theater Bellevue ontvangt momenteel een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 van Fonds Podiumkunsten van 349.268 euro. Ook voor 2009-2010 ontving de organisatie een tweejarig projectsubsidie. De gemeente Amsterdam subsidieert de Lunchvoorstellingen in de periode 2009-2012 structureel met 262.092 euro per jaar.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zeer goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Bellevue Lunchtheater als zeer goed. Het is een plek waar al lange tijd ruimte wordt geboden aan theaterauteurs, met name aan nieuw talent. Door samenwerking met onder andere De Balie, het ITs Festival en de Tekstmederij kan Bellevue schrijvers oppikken die toe zijn aan een volgende stap. Daar gaat een selectie- en ontwikkelingstraject aan vooraf, dat in het plan goed beschreven wordt. De genoemde samenwerking met Hollandse Nieuwe zou de selectie cultureel diverser kunnen maken. De commissie waardeert de werkwijze van Bellevue, waarbij het vertrekpunt voor producties ligt bij de auteur en diens idee voor een nieuw stuk. Hier worden goede en passende makers en acteurs bij gezocht. Mede door de bewezen kwaliteit, de beperkte schaal van de producties en het tijdstip van de voorstellingen, verleenden velen in het verleden hun medewerking. Daarmee heeft Bellevue zich ontwikkeld tot een producent van oorspronkelijk en nieuw teksttheater, dat bovendien door goede makers en acteurs wordt gemaakt. Bellevue zet de huidige werkwijze in grote lijnen door, waarbij de nadruk iets meer komt te liggen op jongere schrijvers. Bekendere makers en groepen komen nog steeds aan bod, maar die projecten worden als coproducties buiten deze aanvraag om gerealiseerd. De commissie waardeert deze keuze en vindt dit ook goed uitgewerkt in de afzonderlijke plannen. De aanvraag voor de komende jaren is goed geschreven, waarbij veel aandacht wordt besteed aan het traject van selectie van auteurs tot en met productie en tournees. Dat geeft veel inzicht en vertrouwen in de organisatie, hoewel niet expliciet wordt benoemd wie dit traject zal invullen na het vertrek van Helen de Zwart als programmeur van de Lunchproducties. De commissie heeft op basis van de ervaringen in het verleden vertrouwen dat de coaching en begeleiding van jonge schrijvers goed wordt voortgezet. De projecten zijn vanuit de teksten beschreven. De aandacht voor regie is daarbij secundair. Dat blijkt ook uit de weinige namen van makers en uitvoerenden die genoemd worden in de plannen. Ook hier heeft de commissie op basis van de kwaliteit van de betrokkenen binnen Bellevue en de goede producties in het verleden vertrouwen in de keuzes die Bellevue zal maken.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap als goed. Bellevue heeft inmiddels veel ervaring met zowel de selectie en begeleiding van makers als met het realiseren van de specifieke Lunch-producties. De inbedding in Theater Bellevue maakt de organisatie solide en gedragen door deskundige mensen. Bovendien is de financiële basis onder het geheel stevig.

Bellevue zet de komende jaren in op meer voorstellingen van de eigen producties door deze te laten touren nadat de serie in het eigen theater afgerond is. Dat is volgens de commissie een effectieve aanpak, die in de afgelopen jaren voor een aantal producties al heeft gewerkt. Dat waren tot nu toe vaker de coproducties met andere gezelschappen. De keuze om nu ook met de producties van nieuwe schrijvers een tournee te maken, is een iets groter risico. De Lunch-producties zijn in Amsterdam een bekend begrip, als avondvoorstellingen in andere steden is het lastig om die bekendheid te gebruiken. De aanvrager onderkent dit en zet op

THEATER

voorhand in op het versterken van de merknaam bij theaters. Dit geeft de commissie vertrouwen dat de beoogde voorstellingen gerealiseerd worden, mede door de betrokkenheid van Theaterzaken Via Rudolphi als verkoopbureau.

In de aanvraag worden verschillende manieren beschreven om de eigen inkomsten te verhogen. Doordat de voorstellingen in de eigen Paloni Zaal al een zeer hoge bezettingsgraad hebben, wordt hier nog rek gezocht in prijsdifferentiatie. Dat is volgens de commissie een goede methode, waarbij vooral de meest populaire producties gemiddeld meer inkomsten kunnen genereren. De begrote publieksinkomsten uit de reisvoorstellingen ogen realistisch. De overige eigen inkomsten zijn in verhouding laag. Om deze te verhogen, zet Bellevue in op fondsenwerving en private bijdragen. De commissie waardeert deze inzet, maar vindt de begrote inkomsten hieruit nog te laag. De bekendheid van de Lunch-producties, plus de samenstelling van het vaste publiek, maakt de organisatie interessant voor meer partijen dan nu in de aanvraag genoemd. De voorstellingen in het eigen theater zijn van oudsher goed bezet. De laatste jaren begint de zaalbezetting tussen de verschillende producties echter meer te wisselen. Volgens de commissie is het marketingplan nog niet stevig genoeg om eventuele terugloop te keren. Zo valt het op dat er veel wordt gesproken over het vaste publiek, zonder dat daar een goede analyse van wordt gemaakt. De doelgroepbeschrijvingen bij de afzonderlijke projecten zijn beter en bieden ook meer concrete aanknopingspunten. Voor de reisvoorstellingen wordt veel verantwoordelijkheid aan de theaters gegeven. Dat is een risico, want daarmee verliest de organisatie ook mogelijkheden om bij tegenvallende publieke belangstelling actie te ondernemen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie beschouwt het aanbod van Bellevue Lunchtheater als teksttheater. Behalve Bellevue zijn er veel instellingen in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Vanwege het grote aandeel stukken van nieuwe schrijvers en het bijzondere format van de voorstellingen, vindt de commissie het werk van Bellevue binnen het brede, bestaande aanbod onderscheidend. Het werk is daarmee echter niet uniek. Daarom beoordeelt de commissie de bijdrage van Bellevue aan de pluriformiteit van het theateraanbod als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De bijdrage van Bellevue aan de spreiding van theateraanbod over Nederland is neutraal. Met de vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, draagt Bellevue niet bij aan de spreiding. Ook blijkt uit het plan dat het aantal voorstellingen buiten Amsterdam beperkt is, waardoor Bellevue in verhouding weinig bijdraagt aan de spreiding van activiteiten naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Voor de komende periode vraagt Bellevue voor het Lunchtheater een structureel subsidie van 274.983 euro van de gemeente Amsterdam. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is er sprake van een stevige lokale bijdrage.

TOESLAG

toekennen

Bellevue Lunchtheater vraagt een toeslag om de Tekstsmederij in huis mogelijk te maken. De Tekstsmederij presenteert drie keer per jaar nieuw geschreven teksten en vormt volgens de aanvrager een mogelijkheid tot voorselectie.

De commissie waardeert de inzet van Bellevue voor nieuwe makers en nieuw repertoire. Dat zit in de kern van hun activiteiten. De Tekstsmederij is volgens de commissie een goed initiatief, waar interessante auteurs hun werk presenteren. Dat Bellevue zich hier aan wil verbinden, vindt de commissie positief. Zij is het met de aanvrager eens dat de Tekstsmederij een logische en zinvolle tussenstap is voor makers tussen de opleiding en hun eerste productie. Dat hoeft niet bij Bellevue Lunchtheater te zijn en daarom heeft het initiatief een breder belang voor de theatersector. De organisatie van de Tekstsmederij blijft los van Bellevue, zodat beide partijen onafhankelijk blijven in hun keuzes. Die vrijheid is volgens de commissie belangrijk om te waarborgen dat de activiteiten ook tot ontwikkelingen op andere plekken in de podiumkunsten kunnen leiden. De commissie is daarom positief over de aanvraag voor een toeslag en adviseert deze te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Bellevue Lunchtheater te honoreren. Zij adviseert eveneens de toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		360.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	200	300.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		300.000
Toeslag		60.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		360.000
Gemiddeld per jaar		180.000

ThEater EA

stichting ThEater EA

INLEIDING

ThEater EA is een Utrechtse toneelgroep onder artistiek leiding van Tarkan Köroglu, die sinds 2002 toegankelijk theater maakt over grote filosofische vraagstukken van vandaag.

Het gezelschap ziet theater als een middel om filosofie over het voetlicht te brengen en voert in de voorstellingen 'Grote Geesten' op, die worstelen met dezelfde problematiek als eenieder.

Het gezelschap maakt filosofische thema's toegankelijk, bespreekbaar en aantrekkelijk voor een breed publiek, aldus de aanvraag. ThEater EA wil zich in de komende jaren vormelijk verder ontwikkelen in een beeldend associatieve en filmische benadering van het materiaal.

Tevens wil het gezelschap zich ontwikkelen in de spelregie van een grotere cast (zes tot zeven acteurs). De zakelijke leiding is sinds 2007 in handen van Imre Parkanyi.

ThEater EA ontwikkelt drie producties per jaar. Elk jaar schrijft filosoof Ruud Welten een filosofische eenakter, die door Köroglu tot een solovoorstelling gemaakt wordt met een student van de HKU Toneelacademie. Een van de concepten voor een eenakter, getiteld 'Aristoteles of gij zult ethisch ondernemen', bestaat uit het gegeven dat een jonge bankier in conflict komt met zijn eigen rol in een financiële crisis. Jaarlijks wordt ook een kleine festivalproductie gemaakt in coproductie met het Literatuurhuis, die speelt op het literatuurfestival City2Cities. De keuze voor een stuk komt tot stand in samenwerking met het Literatuurhuis. Een gerenommeerde speler en jong talent zullen de productie samen uitvoeren.

Jaarlijks ontwikkelt ThEater EA een repertoirevoorstelling voor het middencircuit met een cast van zes tot zeven spelers. In 'Lucifer' (2013) wordt de afgunstige Lucifer als metafoor gebruikt om aan te kaarten hoe de mens staat tegenover het delen van de samenleving met mensen met een andere culturele achtergrond. Met vertaler Laurens Spoor wordt van Vondels toneelstuk een nieuwe bewerking gemaakt met een open einde. 'De Vrijdenker' (2014) wordt de Nederlandse première van deze filosofische zedenkomedie van Eric-Emmanuel Schmitt. In het stuk moet Diderot een artikel schrijven over moraal en wordt in zijn opvatting op de proef gesteld door diverse vrouwen.

In 2013 en 2014 plant ThEater EA 134 voorstellingen voor 9.675 bezoekers. In het kleinschalige circuit wordt voor 56 voorstellingen aangevraagd en in het middenzalencircuit voor 78 voorstellingen, voor een bedrag van 318.000 euro.

ThEater EA ontvangt geen structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten. ThEater EA ontvangt momenteel structureel subsidie van zowel de provincie (61.750 euro) als de gemeente Utrecht (84.756 euro).

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van ThEater EA als voldoende. Filosofisch gedachtegoed dient als uitgangspunt en onderwerp van het theater dat ThEater EA maakt. Deze keuze maakt het werk herkenbaar en vormt een rode draad in de gekozen stukken. Daarmee staat de tekst centraal. Köroglu benadert teksten gedegen, maar ook vrij cognitief,

als een dramaturg. De commissie is van mening dat het hem niet altijd lukt om de tekst en het thema aansprekend theateraal te vertalen. Dat vormt een risico voor de zeggingskracht van de voorstellingen.

Behalve de tekst zijn de acteurs veelbepalend voor de voorstellingen. Köroglu kiest over het algemeen voor goede acteurs. Zijn regie lijkt vaak te vertrekken vanuit de kracht van de acteurs en is in die zin dienend aan de acteurs. Dat kan goed uitpakken, zoals in de productie 'Aap', waarvan een live-registratie meegestuurd is, die door de sterk acterende Sadettin Kirmiziyüz gedragen werd. In 'Enigma Variaties', waarvan ook een live-registratie meegestuurd is, speelden eveneens goede acteurs, maar de productie miste zeggingskracht. Aan de acteurs en het verhaal werd te weinig toegevoegd om de voorstelling tot een theateraal overtuigend geheel te maken. De handtekening van de regisseur ontbrak.

De commissie vindt de plannen voor de komende periode onvoldragen. Er wordt opnieuw gekozen voor filosofische thema's en stukken die passen in de lijn van de afgelopen jaren. De plannen zijn echter summier beschreven. De repertoirekeuzes komen op de commissie weinig verrassend over en worden in het plan onvoldoende gemotiveerd. Dat doet afbreuk aan de oorspronkelijkheid van de repertoirekeuze.

De projectplannen geven weinig zicht op de inhoudelijke benadering van de stukken. Daardoor is het de commissie niet duidelijk wat ThEater EA met de voorstellingen wil vertellen. Ook over de beoogde vorm wordt amper iets geschreven. De aanvraag vermeldt bovendien geen namen van (beoogde) acteurs, noch voor de kleine, noch voor de grotere voorstellingen. Mede doordat de kwaliteit van voorstellingen voor een groot deel afhangt van de acteurs is de commissie nog niet overtuigd van het te verwachten vakmanschap en de zeggingskracht. Dit geldt in het bijzonder voor de eenakters met studenten van de HKU Toneelacademie, die door hun onervarenheid nog onvoldoende garantie bieden voor het benodigde vakmanschap om een voorstelling te dragen.

ONDERNEMERSCHAP

zwak

Het ondernemerschap van ThEater EA beoordeelt de commissie als zwak. De groep presenteert een ambitieus plan, met een groei in speelbeurten, bezoekers, publieks- en overige eigen inkomsten en subsidies. Het plan mist echter een bewustzijn van en reflectie op de eigen positie op dit moment. De commissie constateert dat ThEater EA de afgelopen jaren een zeer beperkt publiek heeft bereikt, zowel in totaal als per voorstelling. Het aantal speelbeurten is de laatste jaren eveneens sterk afgenomen en de groep heeft de drempelnorm van eigen inkomsten over 2009-2011 niet gehaald. De uitgangspositie van de groep is in de ogen van de commissie dan ook problematisch: in de afgelopen jaren is het gezelschap naar de marge verschoven. De commissie waardeert het dat de groep alles in het werk wil stellen om de trend te keren, maar acht de begrote resultaten onrealistisch. De plannen laten een groei zien in publieksinkomsten en bijdragen van private fondsen. Gezien de prestaties in het verleden is de commissie kritisch ten opzichte van de indirecte inkomsten en inkomsten uit private middelen. De beoogde toename in publiek en de publieksinkomsten betekenen bijna een vervijfvoudiging ten opzichte van 2010 en 2011. Ook dit acht zij gezien prestaties in de afgelopen jaren en de ontwikkelingen in de theatersector niet realistisch.

De commissie vindt het geen haalbare keuze van ThEater EA om naar de middenzalen te

gaan. Daarvoor trekt het gezelschap te weinig publiek. Dat de groep aangeeft dat tot en met 2009 betere resultaten werden gehaald, is volgens de commissie niet overtuigend. De situatie bij de podia is de laatste jaren immers drastisch veranderd. Een publieksonderzoek acht de commissie op zich een goed idee, maar uitvoering in 2012 komt te laat als de groep in 2013 al een grote groei in publieksaantallen beoogt.

De verkoop aan theaters wordt bovendien door de groep zelf gedaan, wat in deze tijd een zware taak is. Zeker wanneer er een beperkt netwerk van speelplekken is waarop kan worden teruggevallen. Tegelijkertijd wordt voor de publiciteit veel van de podia verwacht. In Amsterdam wordt de samenwerking met het Compagnietheater opnieuw aangegaan, maar het is onduidelijk wat de gemaakte afspraken zijn. Met name op het gebied van publiciteit is dat van belang, omdat ook in Amsterdam veel publiek opnieuw veroverd moet worden.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

ThEater EA maakt teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er naast ThEater EA veel instellingen zijn in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Het aanbod van ThEater EA is daarbinnen niet onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie oordeelt dat ThEater EA geen bijzondere bijdrage levert aan de spreiding van de podiumkunsten in Nederland. Het gezelschap is gevestigd in Utrecht, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is. ThEater EA speelt tweederde van de voorstellingen in Amsterdam en Utrecht. Het aantal voorstellingen dat buiten de grote steden wordt gespeeld, is daardoor in verhouding klein.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

ThEater EA vraagt structureel subsidie van de gemeente Utrecht voor 2013-2016 van 150.000 euro per jaar. Wanneer die aanvraag wordt gehonoreerd, leidt dat tot een stevige lokale bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van ThEater EA niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

318.000

Theater Gnaffel

Stichting Theater Gnaffel

INLEIDING

Theater Gnaffel is een in Zwolle gevestigd poppentheatergezelschap voor kinderen, onder artistieke leiding van Elout Hol. De zakelijke leiding is in handen van Dorret Pinkster. Theater Gnaffel wil kinderen en volwassenen met haar voorstellingen meenemen op een reis vol fantasie en verwondering naar een nieuwe, unieke wereld waarin mensgrote poppen op magische wijze tot leven komen. De groep geeft voorstellingen waarin de wereld wordt bekeken vanuit het perspectief van het kind. Gnaffel maakt theater dat geen oordeel velt, maar laat slechts de belevingswereld van kinderen zien, aldus de aanvrager. De verhalen gaan over de eenling die zich een plek probeert te veroveren in de wereld om zich heen - tegen de stroom in. Deze visie wil Theater Gnaffel de komende jaren nog verder ontwikkelen door vooral te focussen op de veerkracht van kinderen. Kinderen die het onbekende leren omarmen en meegaan met veranderingen.

In 2013 wordt een reprise gespeeld van 'De ingebeelde zieke', een (co)productie uit 2001/2002 naar het gelijknamige stuk van Molière in regie van Ad de Bont. 'Het leven van Pi' naar het boek van Yann Martel wordt een nieuwe productie in regie van Ted Keizer. Het stuk vertelt het verhaal van de zestienjarige Indiase jongen Pi die schipbreuk leidt en 227 dagen in een sloep doobert. Hij heeft gezelschap van een hyena, een zebra met een gebroken been en een tijger. Als locatievoorstelling wordt 'Vuil water' uit 2001 in regie van Pieter Vrijman hernomen, een voorstelling over een jongen en meisje in India die verliefd op elkaar worden. Omdat zij uit verschillende kasten komen, eisen de dorpsbewoners dat de ouders de kinderen ter dood brengen. Voor 2014 wil Theater Gnaffel de voorstelling 'Zwart als inkt' uit 2010, naar het boek van Wim Hofman en in regie van Rob Vriens, hernemen op locatie. In de theaters wil de aanvrager 'Peter Pan en de verloren Jongens' uit 2011 hernemen in een regie van Gienke Deuten. Zij regisseert in 2012 ook 'Witte en het wilde paard', dat eveneens wordt hernomen. Dit is een voorstelling over de jongen Witte, die zulk licht haar heeft dat zijn moeder het engelenhaar noemt. Hij wordt vriend met een paard dat dezelfde kleur manen heeft als Wittes haar. Gienke Deuten is eveneens gevraagd voor de regie van 'Max en de Maximonsters', gebaseerd op het boek van Dave Eggers. De voorstelling gaat over het jongetje Max, dat zijn weg probeert te vinden in een wereld die hij niet onder controle heeft en die ontdekt dat hij in staat is tot verbazingwekkende transformaties. Theater Gnaffel vraagt een toeslag voor innovatie aan om nieuwe theatermakers en spelers de kans en ruimte te geven zich te verdiepen en te ontwikkelen in het poppenspel door middel van het maken van (school)voorstellingen. Voor de komende jaren zijn afspraken gemaakt met Mark Haayema, Rosemarijn Platenkamp, Tamara Schoppert en Lise-Lotte Kok. Theater Gnaffel verwacht in 2013 en 2014 jaarlijks gemiddeld 185 activiteiten te realiseren, waarbij zij op 31.450 toeschouwers per jaar rekent. Voor honderd voorstellingen per jaar, met name in kleine zalen en op kleine locaties, wordt subsidie aangevraagd ter hoogte van 630.000 euro. Voor het maken van (school)voorstellingen door jonge makers vraagt Theater Gnaffel een toeslag aan, die neerkomt op een bedrag van 126.000 euro voor 2013 en 2014.

Theater Gnaffel ontvangt een vierjarig subsidie 2009-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 224.097 euro per jaar. Voor die tijd ontving het een meerjarig instellingssubsidie van het

ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast ontvangt Theater Gnaffel subsidie van de provincie Overijssel (36.898 euro) en de gemeente Zwolle (100.000 euro). In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds acht voorstellingen van vijf verschillende producties van Theater Gnaffel bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Theater Gnaffel als ruim voldoende. Het vakmanschap in het maken van poppen en het poppenspel zijn al vele jaren goed. Hiermee slaagt de groep er telkens weer in een 'eigen wereld' op het podium te creëren. Kenmerkend voor Theater Gnaffel zijn verder de onderwerpen en thema's van veel van de producties, die over het algemeen vrij serieus zijn. De commissie waardeert die keuze. Wel heeft zij de indruk dat de groep de leeftijdsondergrens van het publiek laag inschat, waardoor de allerjongsten in de zaal de voorstelling wellicht niet altijd kunnen volgen. Bij de regie en dramaturgie van enkele producties in de afgelopen jaren plaatst de commissie kanttekeningen. Die betreffen meestal de opbouw van de producties. De verschillende thema's worden niet altijd overtuigend naast of tegenover elkaar geplaatst en versterken elkaar dus onvoldoende. Daarmee slaagt Theater Gnaffel er niet altijd in de op zichzelf interessante onderwerpen in de voorstelling voldoende zeggingskracht mee te geven. In de plannen voor de komende jaren wordt de inhoudelijke koers van de afgelopen jaren in grote lijnen voortgezet, waarbij opvalt dat de nadruk nog meer komt te liggen op 'zware' thema's, zoals liefde versus religie en gehandicapt zijn. In de aanvraag wordt echter geen duidelijke overkoepelende visie op deze repertoirekeuze beschreven, noch is sprake van een goede reflectie op de artistieke ontwikkelingen van de afgelopen jaren, waar deze keuzes op zijn gebaseerd. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat dit geen keuze is vanuit de oorspronkelijkheid van de groep. In het licht van deze verschuiving in het repertoire ontbeert het plan tevens een visie op de verschillende reprises. Met name op 'De ingebeelde zieke' en 'Vuil water', die het gezelschap na ruim tien jaar herneemt, mist het plan actuele visies. Daarnaast geeft het plan geen uitgebreide verwoording of onderbouwing van de keuze voor de regisseurs. De commissie heeft op zich vertrouwen in deze ervaren regisseurs, maar waarom Theater Gnaffel hen heeft gevraagd blijft onderbelicht. Tegelijk lijkt de keuze voor een meer vaste regisseur, waar de groep in zijn plannen voor 2009-2012 naar streefde, losgelaten, zonder daar een duidelijke - nieuwe - oplossing voor in de plaats te zetten. In dat licht mist de commissie in de aanvraag een toelichting waarom de samenwerking met Rob Vriens niet is gecontinueerd. Desondanks heeft de commissie voldoende vertrouwen, mede gezien de recente producties, dat Theater Gnaffel met de geplande producties een interessant jeugdtheateraanbod kan realiseren.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap als voldoende. De commissie is vooral positief over de verschillende samenwerkingen die Theater Gnaffel in de eigen stad en regio aangaat. Het zijn op zichzelf logische partners en het stelt de groep in staat om verschillende typen activiteiten te ontwikkelen en een verbindende rol te spelen.

Het aantal toeschouwers dat de groep de afgelopen jaren bij zijn voorstellingen ontving, maakt duidelijk dat Theater Gnaffel weet wie de doelgroep is en waar deze bereikt kan worden. Ondanks dit succes maakt het marketingplan een vrij gekende en weinig sprankelende indruk. Naar de mening van de commissie kan dat een risico vormen bij het vinden van meer en nieuw publiek. In dat opzicht is ook de zeer forse uitbreiding van de activiteiten vergeleken met de afgelopen jaren erg ambitieus. Weliswaar wordt bij een aantal producties samengewerkt met andere partners, maar deze uitbreiding vergt uiteindelijk ook van Theater Gnaffel de nodige zakelijke en publicitaire inzet, naast de al grote output van de eigen producties. Daarbij komt dat de beheerslasten volgens de commissie in de afgelopen jaren vrij hoog waren in relatie tot de activiteitenkosten. Die verhouding verbetert in de begroting voor de komende jaren iets, maar niet in zo'n mate dat de verhouding aansluit bij de uitbreiding van de activiteiten.

Theater Gnaffel kent verder al enige jaren een vrij zwakke financiële positie. Dat vormt een reëel risico, zeker nu de groep, net als vier jaar geleden, een ambitieuze stap vooruit wil zetten. De financiële basis is niet stevig wanneer hier tegenvallers te verwerken zijn. Daarbij rekent de groep met een (lichte) verhoging van de eigeninkomstenquote ten opzichte van de laatste jaren. De in het plan genoemde groei naar dertig procent eigen inkomsten is echter niet concreet vertaald, noch begroot voor de jaren 2013 en 2014. Ook bij de lager begrote gemiddelde publieksinkomsten per voorstelling in de komende jaren ontbreekt een toelichting. Deze ontwikkeling heeft bovendien geen gunstig effect op de versterking van de financiële positie, wat met name op langere termijn een steeds groter risico wordt. Al met al plaatst de commissie kritische kanttekeningen bij de soliditeit van de bedrijfsvoering.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Theater Gnaffel aan het podiumkunstenaanbod als ruim voldoende. Het aanbod van de groep schaaft zij onder het jeugdtheater. Het aanbod van jeugdtheater is groot, zowel door instellingen in de basisinfrastructuur als door ongesubsidieerde producenten. Binnen dit bestaande aanbod onderscheidt het werk van Theater Gnaffel zich door de poppentheatervorm, waardoor de groep zorgt voor een aanzienlijke bijdrage aan de pluriformiteit van het landschap. Met het poppentheater is Theater Gnaffel binnen het jeugdtheateraanbod echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

Theater Gnaffel levert een zeer goede bijdrage aan de spreiding van theateraanbod naar plekken waar weinig aanbod is. Door de vestigingsplaats Zwolle en de (vele) activiteiten die de groep daar en in de omgeving van Zwolle uitvoert, draagt de groep bij aan de spreiding. Daarnaast blijkt uit de aanvraag dat de groep veel voorstellingen speelt buiten de grote steden, met name in de regio's Noord, Oost en Zuid. Ook daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van theateraanbod.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Theater Gnaffel vraagt voor de periode 2013-2016 100.000 euro van de gemeente Zwolle en 50.000 euro van de provincie Overijssel. Van de provincie wordt een verhoging gevraagd ten opzichte van de huidige bijdrage. Indien deze aanvragen gehonoreerd worden, leidt dit tot een beperkte bijdrage aan de exploitatie.

TOESLAG

niet toekennen

De commissie adviseert om Theater Gnaffel de gevraagde toeslag niet te verlenen. In het plan wil de groep de toeslag inzetten voor het ontwikkelen van (jonge) makers en spelers voor het poppentheater door middel van de productie van schoolvoorstellingen. Hoewel dat op zichzelf een lovenswaardig streven is, bieden de beschreven opzet en uitwerking weinig zicht op de te verwachten ontwikkeling van jonge makers. De ontwikkeling van spelers vindt de commissie niet passen bij de uitgangspunten van de toeslag. Die zou overigens prima binnen de reguliere producties gerealiseerd kunnen worden. De werkwijze ten aanzien de jonge makers is summier beschreven en biedt weinig zicht op de mogelijke bijdrage aan hun ontwikkeling, of het (beoogde) effect ervan voor de podiumkunsten in bredere zin. Daarbij heeft de commissie weliswaar veel vertrouwen in de spelcoaching van de artistiek leider van Theater Gnaffel, maar minder in zijn begeleiding van makers in hun eigen artistieke ontwikkeling. Verder is niet duidelijk welke uitgangspunten ten grondslag liggen aan de selectie van de jonge makers, waarbij opvalt dat een aantal van de genoemde makers ook elders actief is. Tot slot maakt de aanvrager niet duidelijk op welke wijze de plannen op dit vlak zich verhouden tot andere initiatieven in het veld.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Theater Gnaffel te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		756.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	180	540.000
Circuit midden	20	90.000
Circuit groot	0	0
Basissubsidie voor 2 jaar		630.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		630.000
Gemiddeld per jaar		315.000

Theater Nomade

Stichting Nomade

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Theater Nomade ontwikkelt en voert theaterprojecten uit waarin politieke en historische onderwerpen zijn verwerkt. De kernactiviteiten bestaan uit theatervoorstellingen die worden gegeven op historische locaties en in theaters in Nederland. Oprichter en artistiek leider is Ab Gietelink.

In de artistieke ontwikkeling legt Theater Nomade de nadruk op het multidisciplinaire karakter van de theatervoorstellingen. De groep maakt gebruik van verschillende disciplines om het resultaat van het onderzoek in de voorstelling gestalte te geven. Niet het psychologische of dramatische, maar de historische of politieke inhoud vormt bij Theater Nomade de fascinatie waarlangs het werk is opgebouwd. Het theatrale was en is het voertuig van de verhalende structuur, aldus Theater Nomade. Het werk van Theater Nomade kenmerkt zich door een 'documentaire, verhalende stijl'. De groep kiest bij zijn projecten het inhoudelijke onderwerp en de titel op artistieke gronden, maar die keuze wordt vaak ingegeven door de nieuwsactualiteit. Verder onderzoek geeft structuur en inhoud aan het concept; nieuwsbeelden en actualiteit geven inhoud en betekenis. Theatergezelschap Nomade kiest zijn onderwerpen doorgaans vanuit de actuele politiek. De groep speelt klassiekers in historische encenering, vaak met authentiek taalgebruik.

In 2013 en 2014 wil Theater Nomade twee nieuwe projecten en twee reprises realiseren. In 2013 wordt 'Shakespeare, of Hoe spelen we Romeo en Julia?' gemaakt voor de kleine en grote zalen. Het is 'toneel over toneel' en behandelt een repetitieproces in de 21e eeuw waarbij een historische encenering van de zestiende-eeuwse Shakespeareklassieker wordt gemaakt. Voor 'Neerlands Trots in Barre Tijden 2' wordt in 2013 een reisetournee gepland voor de kleine- en middenzalen. Dit is een theaterproject in de vorm van een inburgeringscursus voor autochtone Nederlanders, waarin de Nederlandse Canon van 50 vensters theatraal wordt verwerkt. Voor 'The King's Speech' wordt in 2014 een reisetournee gepland in midden- en grote zalen. Theater Nomade kiest voor een klassieke, historisch sobere encenering van het stuk over de stotterende Britse koning George VI en zijn spraaktherapeut Lionel Logue. 'Nieuwsuur' wordt een nieuw theaterproject voor de kleine en middenzalen. Het is een politiek drama in een televisiestudio, waarbij het publiek getuige is van het maakproces van nieuws.

Theater Nomade wil in de jaren 2013 en 2014 110 voorstellingen realiseren in de kleine, middelgrote en grote zalen en op locaties, voor 20.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 480.000 euro.

Theater Nomade ontvangt momenteel geen structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten. Voor de jaren 2011-2012 heeft het Fonds een afnamesubsidie verleend ten behoeve van de programmering van voorstellingen van Theater Nomade door een aantal podia.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zwak

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Nomade als zwak. Ab Gietelink is een gepassioneerd theatermaker, die vanuit een sterk politiek engagement theater maakt. De inhoud die hij wil overbrengen, bepaalt in grote mate de keuze van het repertoire en de encensering. De commissie oordeelt echter negatief over de kwaliteit van de producties in de afgelopen jaren. De sturende invloed van de inhoud op de producties gaat bij Theater Nomade in de ogen van de commissie ten koste van de theatrale kwaliteit. Op het gebied van regie en dramaturgie ziet de commissie te weinig structuur in de inhoud en encensering. Zo mist de productie 'Neerlands Trots in Barre Tijden 2' volgens de commissie een heldere dramaturgische lijn. Behalve door de chronologie worden de getoonde historische scènes nauwelijks aan elkaar verbonden. Het geheel lijkt daardoor een willekeurige opsomming van scènes uit de geschiedenis en wordt zo niet meer dan de som der delen. Onduidelijk is hierdoor ook welke boodschap de maker wil overbrengen aan het publiek. Bovendien blijven de verschillende theatrale vormen en media die worden ingezet te veel losse onderdelen die elkaar weinig versterken. De verbinding met de actualiteit die in de producties vaak met beelden of muziek wordt uitgedrukt, is volgens de commissie over het algemeen erg letterlijk. In 'Danton en de Franse Revolutie' vormen de beelden van bijvoorbeeld demonstranten op het Tahrirplein en het gevangenenkamp in Guantánamo Bay weinig meer dan oppervlakkige verwijzingen naar de actualiteit. Doordat deze verwijzingen vooral visualiseren wat er in de tekst al naar voren komt, voegen zij nauwelijks nieuwe betekenis toe. Bovendien zijn de gekozen beelden van personen of situaties meestal gekend, vaak zelfs iconisch voor bepaalde politieke standpunten. De letterlijke weergave laat dan ook weinig aan de verbeeldingskracht van het publiek over. Zij missen theatrale of dramatische kracht en daardoor zeggingskracht.

In de aanvraag geeft de groep aan dat zij de artistieke lijn van de afgelopen jaren sterk wil vernieuwen met behoud van de kracht van het verleden. De commissie vindt dat de aanvraag onhelder blijft over wat in hoofdzaak de vernieuwing van de artistieke lijn zal zijn. Het valt de commissie op dat er minder voor Nederlandse historische stukken wordt gekozen dan in het verleden. De twee grote projecten 'The King's Speech' en 'Shakespeare, of Hoe spelen we Romeo en Julia?' hebben weliswaar historische onderwerpen, maar zijn beide gebaseerd op vrij recente en populaire films. Ook het laatste project van 2013-2014, 'Nieuwsuur alternatief', kan de commissie niet in een breder artistiek kader plaatsen, vooral omdat de aanvraag nauwelijks informatie geeft over de artistieke keuzes die de groep maakt bij deze productie. De plannen voor de toekomst missen naar het oordeel van de commissie oorspronkelijkheid en zeggingskracht. De commissie is niet overtuigd van een interessante artistieke signatuur in de producties. De aanvraag ontbeert namelijk een overkoepelende artistieke visie. In de aanvraag worden allereerst de verhalende structuur, het multidisciplinaire karakter, de documentaire stijl en het authentiek taalgebruik benoemd als de aspecten die samen de rode draad vormen van het werk van Theater Nomade. Volgens de aanvraag vormt vervolgens niet het psychologische of dramatische de fascinatie waarlangs het werk is opgebouwd, maar de historische of politieke inhoud. De commissie vindt dit een legitiem en overtuigend beschreven uitgangspunt, mits een groep een herkenbare artistieke signatuur toont door middel van eigenzinnige interpretaties van de inhoud of een prikkelende encensering.

Dat is hier onvoldoende het geval. De commissie vindt in de aanvraag geen verrassende interpretaties van de gekozen onderwerpen of stukken. Zo wordt in het projectplan voor 'Shakespeare, of Hoe spelen we Romeo en Julia?' geschreven dat er overeenkomsten, paradoxen en verschillen worden gezocht tussen de zestiende eeuw van Shakespeare en Nederland in 2013. Dit wordt echter niet verder uitgewerkt. Het is daardoor onduidelijk op welke mogelijke punten deze vergelijking wordt gemaakt en wat daarmee over Nederland in 2013 zal worden gezegd. Ook bij het project 'The King's Speech' wordt nauwelijks toegelicht wat de maker met de genoemde filmbeelden en muziek- en geluidsfragmenten aan betekenis wil toevoegen aan het originele stuk.

Daar komt bij dat de commissie de projecten in artistieke zin summier uitgewerkt vindt. De aanvraag bevat een lijst van medewerkers, maar de status van hun deelname aan projecten is onduidelijk. Gezien de centrale positie die het grootschalige project 'The King's Speech' heeft in de plannen voor de komende jaren, vindt de commissie het een gemis dat met name dit project niet verder is uitgewerkt. Het feit dat dit project al in 2012 in première gaat, doet daar niet aan af en zou een verdere uitwerking juist eenvoudiger kunnen maken. Het oordeel over de producties in de afgelopen jaren, de beschrijving in de aanvraag van de artistieke uitgangspunten en de oppervlakkige wijze waarop de projectplannen zijn beschreven, geven de commissie onvoldoende vertrouwen in de artistieke kwaliteit van de komende producties van Theater Nomade.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Theater Nomade als voldoende.

De organisatie van Theater Nomade is weliswaar klein, maar daardoor ook flexibel en kent een lage overhead. Per stad zoekt Theater Nomade naar samenwerkingspartners binnen en buiten de podiumkunsten en het slaagt daar geregeld in.

Behalve lokale projectsubsidies heeft de groep de afgelopen jaren ook bijdragen ontvangen uit private fondsen en andere bronnen. Voor de verkoop is Theater Nomade sinds kort een samenwerkingsverband aangegaan met het ervaren bureau Impact Entertainment.

Op het terrein van marketing en publieksbereik heeft de commissie een aantal kritische opmerkingen. Uit het plan blijkt dat Theater Nomade veel meer in het reguliere theatercircuit wil spelen en minder op locaties. Dit is volgens de commissie een riskante keuze, omdat de groep daarmee een gekoesterd onderscheidend kenmerk loslaat. Het plan reflecteert daar nauwelijks op. Bovendien mist de aanvraag een langetermijnvisie op de overstap naar de zalen. Op korte termijn zijn de vooruitzichten goed voor wat betreft de verkoop van 'The King's Speech'. Deze titel zit nog vers in het geheugen van het Nederlandse publiek vanwege de succesvolle film en de samenwerking met Impact Entertainment geeft een goede ingang bij met name de grote zalen. Maar de commissie is er niet van overtuigd dat bij volgende producties van Theater Nomade voor de midden- en grote zalen een eventueel succes wordt voortgezet. De andere titels spreken minder aan bij het grote publiek en één voorstelling is onvoldoende om een groot publiek op te bouwen in de midden- en grote zalen van de theaters.

In het verlengde hiervan vindt de commissie de raming van het publieksbereik voor 2013 en 2014 dan ook erg optimistisch. De overstap naar de zalen gaat volgens de begroting gepaard met een bijna explosieve toename van het publieksbereik. Volgens de commissie mist Theater

Nomade een gedegen marketingplan om deze groei haalbaar te maken. In de aanvraag bouwt de groep voor het grootste deel voort op de marketingactiviteiten in het verleden. Een heldere koppeling tussen de producties die de groep wil maken, de zalen waar hij die wil spelen en de beoogde publieksgroepen ontbreekt. De eenmalige omstandigheid van een bekende filmtitel en een sterke partner voor de verkoop geven de commissie te weinig aanknopingspunten om ervan uit te gaan dat het publieksbereik dat de aanvraag noemt, gerealiseerd kan worden.

Ook over de te genereren eigen inkomsten is de commissie kritisch. Het oordeel van de commissie met betrekking tot het publieksbereik geldt ook voor de publieksinkomsten: wegens het ontbreken van een duidelijke langetermijnvisie op de overgang naar de zalen, is het de vraag of de zeer optimistische inschatting van de eigen inkomsten over 2013-2014 gehaald kan worden. Daarbij merkt de commissie op dat zij over de potentie van drie van de vier producties kritisch is. De aanvraag leunt hier wel erg op het eventuele succes van de productie van 'The King's Speech'. Deze gedachte wordt versterkt doordat uit de aanvraag blijkt dat de projecten van Theater Nomade voor 2013-2014 nog niet zijn verkocht. De overige eigen inkomsten zijn op zich bescheiden begroot, maar toch hoger dan de afgelopen jaren is gerealiseerd. Hoewel de commissie geen reden ziet om de begroting op dit punt bij voorbaat als onhaalbaar te kwalificeren, is er sprake van een beperkt risico.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van Theater Nomade aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. Theater Nomade maakt teksttheater. De commissie constateert dat er behalve Theater Nomade veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. In genre en vorm overlapt het aanbod van Nomade met dit brede, bestaande aanbod, waardoor het zich weinig onderscheidt.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Theater Nomade aan de spreiding als ruim voldoende. Door zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Theater Nomade geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt echter dat de groep de voorstellingen grotendeels speelt buiten de grote steden, in alle regio's van het land. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van aanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Theater Nomade heeft geen structurele subsidie gevraagd bij een gemeente of provincie.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Nomade niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

480.000

THEATER

Theater RAST

Stichting RAST - Nederlands-Turks Theater Atelier

INLEIDING

De Amsterdamse theatergroep RAST maakt theaterproducties die een verhaal vertellen vanuit vertrouwde en onverwachte invalshoeken, die intercultureel, sociaal bevolgen en soms controversieel zijn. RAST streeft naar artistieke vernieuwing die de interculturele signatuur verdiept en het publieksbereik verbreedt. Hiertoe is RAST een alliantie aangegaan met de Antilliaanse acteur en maker Raymi Sambo en zijn theatergroep V.I.G. (Very Important Group). De theatermakers positioneren zichzelf in de traditie van de pioniers van het interculturele theater Rufus Collins, Henk Tjon en Vasif Ongoren en willen deze voortzetten en vernieuwen. De makers verschillen van elkaar in regie en werkwijze, maar delen de ambitie om actueel theater te maken, waarbij hun status als Nederlander met een dubbele culturele achtergrond een voorname rol speelt. De zoektocht naar identiteit en authenticiteit, de liefde voor het land van herkomst en voor Nederland, plus gevoelens van ontheemding zijn thema's die bij elk van hen terugkomen. De voorstellingen zijn gericht op een grootstedelijk en cultureel divers publiek, binnen en buiten Nederland. Binnen het internationale netwerk zoekt RAST naar samenwerkingsverbanden en uitwisseling op het gebied van intercultureel theater met verwante theatermakers uit Europa, Turkije, Suriname en de Antillen. RAST wil de veranderende samenleving weerspiegeld zien op het toneel, op de werkvloer en in het publiek. De artistieke leiding van RAST is in handen van Saban Ol en Celil Toksöz. De zakelijke leiding berust bij Gert de Boer.

In 2013 maakt RAST de productie 'Eldersland' op een tekst van Anouk Saleming (regie van Saban Ol) en 'Aan niets overleden' op een tekst van Esther Duysker (regie van Raymi Sambo). In 2013 speelt de groep eveneens 'Sneeuw' van Orhan Pamuk (regie van Celil Toksöz, coregie van Saban Ol). In 2014 speelt RAST 'Heerlijk Obesitas' (regie van Cecil Toksöz) en het 'Theaterstuk voor drie vrouwen' (regie van Cecil Toksöz). Maria Goos is gevraagd voor de tekst. Daarnaast brengt RAST 'Nederlanders door andere ogen' (regie van Saban Ol, in samenwerking met Raymi Sambo).

RAST wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 140 voorstellingen realiseren in de circuits van de kleine en middenzalen, voor in totaal 23.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 690.000 euro.

Theater RAST wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van 431.855 euro per jaar. Voor die tijd subsidieerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de groep. De gemeente Amsterdam subsidieert de groep structureel met een bedrag van 181.990 euro; het Amsterdamse stadsdeel Nieuw-West met een bedrag van 114.415 euro. Adviseurs van het Fonds hebben van Theater RAST in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van zes producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Theater RAST als voldoende. In het werk van de afgelopen jaren hebben de makers onderwerpen geselecteerd die aansprekend zijn voor een multicultureel publiek, zoals familieverhoudingen. De theatrale uitwerking is voor de commissie echter aanleiding voor kritische kanttekeningen op het terrein van het vakmanschap en de zeggingskracht. Die kritiek spitst zich met name toe op de regie en de dramaturgie. Wat de regie betreft, vindt de commissie dat de groep er niet altijd in is geslaagd om de producties voldoende samenhang en spanning te geven. Zo vindt de commissie dat de productie 'Moeder Blues' te veel een opeenvolging van grappige, maar ook voorspelbare moeder-zoonverhalen is gebleven. Het geheel miste een sturende lijn, wat ten koste ging van de zeggingskracht. Verder vindt de commissie de casting niet altijd goed afgestemd op de intenties van de voorstelling. In het stuk 'Eleni en Roos' is de cast Surinaams en Antilliaans, maar is Istanbul in de publiciteit het uitgangspunt. De stad komt slechts op de achtergrond in het stuk voor. De commissie vindt ook dat de dramaturgie een te klein aandeel in de ontwikkeling van de stukken heeft. De makers schrijven veel stukken zelf en dat maakt het moeilijk om als regisseur de stukken met afstand te bezien of er reflectie op te geven. Dat gaat ten koste van de zeggingskracht van de voorstellingen. Een dramaturg die de stukken tijdens het ontwikkelingsproces kritisch van een afstand kan bekijken, kan zich uitspreken over onder andere de spanningsboog, de ontwikkeling van karakters en de vorm. De commissie vindt dat deze onderdelen in de voorstellingen van Theater RAST vaak niet goed zijn uitgewerkt, waardoor het verloop van de stukken voor het publiek niet altijd logisch is.

De plannen voor de komende jaren getuigen volgens de commissie in beperkte mate van oorspronkelijkheid en zeggingskracht. Zo vindt de commissie de artistieke motivatie voor een nieuwe intensieve samenwerking van Theater RAST met theatergroep V.I.G. van Raymi Sambo niet overtuigend beschreven. De toelichting op deze keuze wordt in zeer algemene termen gesteld en kan in feite ook op andere theatergroepen van toepassing zijn. De aanvraag gaat onvoldoende in op de meerwaarde die deze samenwerking volgens de makers zal hebben voor de artistieke ontwikkeling van RAST en in het verlengde de meerwaarde voor het theaterveld.

De in de aanvraag beschreven projecten geven de commissie op dit punt ook weinig houvast. Het artistiek driemanschap maakt afzonderlijke producties, waarbij ze in wisselende duo's samenwerken. In de ogen van de commissie is het een reeks projecten waarin de centrale thema's van de groep wel zichtbaar zijn, maar waarin zij een overkoepelende artistieke visie en signatuur mist die de projecten met elkaar verbindt. Daar waar de makers in gezamenlijkheid aan de projecten werken, ziet de commissie niet op welke wijze hun specifieke kenmerken samenkomen en tot een meerwaarde leiden in de producties. De plannen van Theater RAST maken in de ogen van de commissie in zeer beperkte mate helder wat de nieuwe, artistieke signatuur van de groep is.

De omschrijvingen van de projecten voor de komende jaren zijn summier, al zijn de ideeën in eerste aanzet interessant. Veel van de onderwerpen zullen aansluiten bij verschillende publieksgroepen, zoals de muziektheaterproductie 'Heerlijk Obesitas', over het verschil van beleving van dik zijn. Maar informatie over de uitwerking ontbreekt bij het overgrote deel van

de projecten. Zo staan er bij veel projecten nog geen namen van beoogde acteurs genoemd. Mede door de kritische opmerkingen bij de producties van de afgelopen jaren kan de commissie op basis van de aanvraag moeilijk positief oordelen over de verwachte kwaliteit van producties, met name over de zeggingskracht.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Theater RAST als voldoende.

De organisatie heeft er enkele jaren financieel niet goed voor gestaan, maar heeft de financiële basis inmiddels verbeterd en lijkt uit de directe gevarenzone te zijn. De bedrijfsvoering is nu betrouwbaar en stabiel. De gekozen samenwerkingspartners Podium Mozaiek en Stadsschouwburg Amsterdam zijn sterk en passend bij de positie en ambities van de groep.

De groep wil het aantal voorstellingen per jaar min of meer handhaven, maar daarvan meer in de middelgrote zalen in plaats van de kleine zalen spelen. Mede hierdoor verwacht RAST dat het aantal bezoekers per voorstelling fors zal stijgen. Desondanks blijft het verwachte gemiddelde bezoek flink onder de capaciteit van de middenzalen. De commissie plaatst daarom kanttekeningen bij de ambitie om de stap naar grotere zalen te maken. Bovendien vindt de commissie het publieksbereik voor de komende jaren erg optimistisch ingeschat. In de standplaats heeft Theater RAST weliswaar een verbinding met het lokale publiek, maar de positie landelijk is zwak door de matige resultaten in de afgelopen jaren. Het marketingplan van Theater RAST dat voor die toename moet zorgen is in algemene termen opgesteld. Zo is de beschrijving van de positie in het theaterveld vooral inhoudelijk en biedt zij weinig aanknopingspunten om de groep succesvoller in de markt te zetten. De belangrijkste troef blijkt het interculturele aanbod en daar kan de commissie in meegaan. Tegelijkertijd is die troef niet nieuw. Gezien de ambities verwacht de commissie een steviger marketingplan, dat een weerwoord biedt aan de vrij moeizame afgelopen jaren. Een plan met meer nieuwe handvatten om de komende jaren tot betere resultaten te komen. Op basis van het voorliggende plan is de commissie er niet van overtuigd dat de door Theater RAST begrote publieksomvang haalbaar is.

In de aanvraag wordt op een goede manier stilgestaan bij de spreiding van inkomsten over subsidies en eigen inkomsten. De groep heeft de drempelnorm voor de eigen inkomsten de afgelopen jaren niet gehaald en in het plan wordt de ambitie beschreven om deze inkomsten aanzienlijk te verhogen. De commissie plaatst echter kritische kanttekeningen bij de haalbaarheid van de begrote groei, met name met betrekking tot de publieksinkomsten. Zo beoogt Theater RAST een ruime verdubbeling van de publieksinkomsten in 2013 en 2014 vergeleken met de jaren 2009-2011. De begrote groei baseert de groep op de verwachtingen rondom de voorstelling 'Hamlet' in het Koerdisch, die in het najaar van 2012 in de grote zalen gaat spelen, en een tweetal internationale coproducties. Aangezien 'Hamlet' nog gespeeld moet worden kan de commissie niet op voorhand meegaan in deze hooggespannen verwachtingen. Zij vindt het ook niet realistisch om de begroting voor de komende jaren te baseren op dit verwachte (publieks)succes. Dat kan immers nog tegenvallen. Bovendien is de context van de viering van 400 jaar betrekkingen tussen Nederland en Turkije medebepalend voor het slagen van 'Hamlet'. Daarmee is dit project niet representatief voor de komende jaren. Voor wat betreft de internationale coproducties valt het

de commissie op dat Theater RAST slechts vijf voorstellingen per jaar verwacht te spelen in het buitenland. De begrote publieksinkomsten uit buitenlandse voorstellingen zijn bovendien laag. De aanvraag overtuigt de commissie al met al niet dat er de komende periode een aanzienlijke verhoging komt van de publieksinkomsten. De samenwerking met V.I.G. kan op het vlak van de publieksinkomsten wellicht enige verbetering brengen, maar een ruime verdubbeling acht de commissie niet realistisch. De overige eigen inkomsten blijven naar verwachting in 2013 en 2014 in grote lijnen op het niveau van de jaren 2009-2011, dus op dat terrein acht de commissie de begroting haalbaar. Bovendien heeft de ervaring geleerd dat Theater RAST goede relaties heeft met particuliere fondsen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het werk van Theater RAST valt onder het teksttheater. De commissie constateert dat er behalve Theater RAST veel groepen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Binnen dit brede, bestaande aanbod onderscheidt het werk van Theater RAST zich volgens de commissie door het herkenbare cultureel diverse karakter. Het aanbod van Theater RAST is daarmee echter niet uniek. De bijdrage van Theater RAST aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Theater RAST aan de spreiding als neutraal. Door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert de groep geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat Theater RAST veel voorstellingen speelt in Amsterdam en daarnaast in de regio's Oost en Zuid. In verhouding draagt Theater RAST daarmee weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

Theater RAST heeft in de afgelopen periode een bijdrage van 181.990 euro per jaar ontvangen van de gemeente Amsterdam. Voor de periode 2013-2016 vraagt de groep een structureel subsidie van 175.000 euro per jaar. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, leidt dit tot een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

Theater RAST heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert om de aanvraag van Theater RAST te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		690.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	100	450.000
Circuit midden	40	240.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		690.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Theater Terra

Stichting Poppentheater Kollektief

INLEIDING

Het Amsterdamse gezelschap Theater Terra maakt poppentheater voor een groot en jong publiek in de grote zaal, veelal gebaseerd op bekende Nederlandse jeugdliteratuur. Theater Terra omschrijft het werk als 'visuele poëzie', waarbij niet het gesproken woord, maar het beeld de boventoon voert. De acteurs bespelen de poppen niet achter een scherm of decor, maar staan ernaast en erachter: de poppenspeler functioneert daardoor als acteur. Theater Terra kiest voor verhalen waarin ruimte is voor verbeelding en simpelheid. Grote verhalen die in een uur verteld moeten worden in verband met de spanningsboog van het publiek. Zonder dat de voorstellingen kinderachtig zijn, staat het publiek centraal.

Theater Terra werkt met creatieve teams, waarbij ervaren makers de basis vormen, en jong talent een kans krijgt om zich te ontwikkelen. Het artistiek team van het gezelschap bestaat uit Theo Terra, Dick Feld, Fons Merkies (muziek) en Eric-Jan Lens (regie). Zakelijk directeur is Robert Ytsma.

De activiteiten in het circuit van de grote zalen voert de artistieke leiding van Theater Terra uit met de jonge maker Theun Plantinga en muzikaal leider Floris Verbeij, die zich met Fons Merkies zal richten op het componeren van muziek voor de producties. De doelgroep bestaat uit kinderen van 2+ tot 8+.

In 2013 speelt de groep de productie 'Koning van Katoren' (voor acht jaar en ouder, première in 2012), 'Koekeloere' (voor vier jaar en ouder), 'Dribbel' (twee jaar en ouder) en 'Kleine Ezel viert kerstfeest' (vier jaar en ouder) in de grote zalen. 'Mr. Finney en de wereld op z'n kop' (voor kinderen van zes jaar en ouder) is een nieuwe productie voor de kleine zalen.

In 2014 speelt Terra de nieuwe producties 'Koekeloere op Avontuur' (vier jaar en ouder) en 'De Kleine Kapitein' (acht jaar en ouder) voor de grote zalen. 'Terra Nova' is een nieuwe productie voor de kleine zalen voor kinderen van vier jaar en ouder. 'Kleine Ezel viert kerstfeest' uit 2013 wordt hernomen in de grote zalen.

Theater Terra wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 506 voorstellingen realiseren, voor naar verwachting 227.700 bezoekers. Het gezelschap vraagt subsidie aan voor 200 voorstellingen in de grote zalen. Dat leidt tot een totaal gevraagd bedrag van 900.000 euro leiden.

Theater Terra wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 274.613 euro per jaar. Voor die tijd werd het gezelschap gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De groep ontvangt in deze periode ook een structureel subsidie van de gemeente Amsterdam van 74.482 euro per jaar. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds vijf voorstellingen van drie producties van Theater Terra bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Theater Terra als voldoende. Over de producties van de afgelopen jaren is de commissie positief, zij het met enkele punten van kritiek. Allereerst getuigen de producties van Theater Terra van vakmanschap. De

bewerkingen van vaak populaire kinderboeken worden vakkundig gemaakt. Hetzelfde geldt voor de wijze waarop de poppen zijn gemaakt. Theater Terra levert in de producties over het algemeen bekwaam acteerwerk af, al is het spel van met name de jonge acteurs niet altijd overtuigend. De oorspronkelijkheid blijft volgens de commissie achter bij het vakmanschap. De groep laat zich in de keuzes van het repertoire niet zozeer leiden door artistieke motieven, maar vooral door publieksbereik. Het is evident dat in de grote zalen ook aan het publieksbereik gedacht moet worden, maar in de aanvraag voeren deze publieksgerichte overwegingen de boventoon ten koste van de artistieke. Daarnaast merkt de commissie op dat de groep in de bewerkingen van over het algemeen bekende kinderboeken doorgaans dicht bij het verhaal blijft, waardoor weinig sprake is van een eigen interpretatie. De regie is vervolgens gedegen, maar bevat weinig eigenzinnige keuzes. Al met al leidt dit niet tot producties met een duidelijk herkenbare eigen signatuur. De vormgeving is functioneel en effectief, maar ook voor de hand liggend en spreekt daardoor niet altijd tot de verbeelding. Op het gebied van de zeggingskracht vindt de commissie de encenering van alleen de verhaallijn vaak te dun. Hierdoor missen de producties soms gelaagdheid. Daar waar het oorspronkelijke verhaal onderliggende thema's heeft, komen zij in de voorstellingen vaak te weinig aan bod.

Over de plannen voor de toekomst is de commissie wel positief, maar zij is van mening dat flinke verbetering mogelijk is. De voornemens voor 2013-2014 behelzen in essentie een continuering van de activiteiten van de vorige periode en dat levert geen verrassende projecten op. De commissie plaatst dan ook vergelijkbare kanttekeningen bij de oorspronkelijkheid en zeggingskracht van de beschreven projecten. Theater Terra beschrijft een lange ontwikkeling, gelardeerd met een aantal wapenfeiten. De commissie erkent deze ook, maar ziet tegelijkertijd dat die ontwikkeling zich in de aanvraag niet voortzet. De groep heeft een bijdrage geleverd aan ontwikkelingen van het poppentheater voor de jeugd in de grote zalen, maar de artistieke ontwikkeling is nagenoeg tot stilstand gekomen: Theater Terra gaat in de komende jaren door met het bewerken van jeugdliteratuur voor een groot publiek, waarbij de groep dicht bij de oorspronkelijke verhalen zal blijven. Gezien de producties in de afgelopen jaren zal dit volgens de commissie opnieuw leiden tot mooie poppen in vakkundig bewerkte stukken, die adequaat geregisseerd en gespeeld worden, voor een groot publiek. Weliswaar staat er een aantal interessante samenwerkingsverbanden op stapel in het kader van 'Terra Nova', maar die voornemens zijn nog niet uitgewerkt. In hoeverre zij een nieuwe artistieke impuls kunnen geven aan het werk van Theater Terra, kan de commissie dan ook niet zeggen.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van Theater Terra als goed. De commissie hecht er veel waarde aan dat het de groep al een aantal jaren lukt om met poppentheater voor de jeugd te spelen in de grote zalen en daar een alternatief te bieden voor het commerciële aanbod. Het beleid van Theater Terra met betrekking tot het publieksbereik is helder: de doelgroep wordt goed bereikt door middel van een professioneel opgezet marketingbeleid. De samenwerkingspartners voor de verkoop zijn goed gekozen en zeer ervaren. De commissie heeft er daarom vertrouwen in dat zij de zalen van verschillende omvang op maat zullen blijven bedienen.

Theater Terra haalt veel inkomsten uit de markt, waardoor de subsidieafhankelijkheid gering is in vergelijking met veel andere (jeugd-)theatergroepen. De afgelopen jaren heeft Terra de publieksinkomsten zien dalen, als effect van de economische crisis. Met name door een nieuwe verkooppartner in Nederland en een beoogde groei van speelbeurten in het buitenland wil Terra de inkomsten weer flink laten groeien. De begrote groei is in de ogen van de commissie zeer ambitieus. Zij acht het plan echter voldoende onderbouwd om te vertrouwen dat het Terra zal lukken deze groei te realiseren. De commissie constateert dat er risico bestaat op tegenvallers en dat in het plan niet is aangegeven hoe de groep om zal gaan met mogelijke tegenvallers in publieksinkomsten. De commissie plaatst een kanttekening bij het vrijwel volledig wegvallen van overige eigen inkomsten. Anders dan bij de publieksinkomsten spreekt uit het plan, en met name uit de begroting, nauwelijks nog ambitie om het tij te keren. De commissie acht het halen van vergelijkbare overige inkomsten als afgelopen jaren niet realistisch, maar Terra zou wel in staat moeten zijn meer inkomsten te verwerven dan zij nu begroot heeft. Tot slot plaatst de commissie een kanttekening bij de bedrijfsmatige organisatie. Op het gebied van 'good governance' zijn de bevoegdheden onvoldoende gescheiden. Bovendien bestaat er een bestuurlijke vermenging met een gelieerde rechtspersoon. Dit leidt tot een onduidelijke bestuurlijke situatie en potentieel tot een vermenging van belangen die de commissie niet wenselijk vindt.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstenaanbod van Theater Terra beschouwt de commissie als ruim voldoende. De commissie constateert dat er in Nederland behalve Theater Terra veel instellingen zijn die zich bezighouden met jeugdtheater, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. In vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt Theater Terra zich echter door het aanbieden van poppentheater voor de jeugd. Hierin is Theater Terra echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding als ruim voldoende. Door zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert Theater Terra geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt echter dat Terra de voorstellingen vooral buiten de grote steden speelt. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van theateraangebod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Theater Terra vraagt voor de periode 2013-2016 een bedrag aan van 90.000 euro per jaar aan de gemeente Amsterdam. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, leidt dit tot een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Theater Terra heeft geen aanvraag voor een toeslag ingediend.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Theater Terra te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **900.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden		
Circuit groot	200	900.000
Basissubsidie voor 2 jaar		900.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		900.000
Gemiddeld per jaar		450.000

Theater Zeelandia

Stichting Theaterproductiehuis Zeelandia

INLEIDING

Theater Zeelandia is gevestigd in Middelburg en maakt professionele producties in en voor Zeeland. Er wordt gewerkt met regisseurs, vormgevers, auteurs, componisten en acteurs uit Nederland en Vlaanderen. Zowel ervaren als jonge makers zijn betrokken bij de producties, waarbij jong talent intensief wordt begeleid en omkaderd door ervaren collega's. Zeelandia produceert voorstellingen voor het reguliere podiumcircuit en (locatie)voorstellingen voor het Zeeland Nazomerfestival. Artistiek leider is Alex Mallems en zakelijk leider is Henk Schoute. Zeelandia maakt voorstellingen met een Zeeuwse invalshoek en wil daarmee een authentieke en vernieuwende bijdrage leveren aan de productie van theater in het Nederlands taalgebied. Door het geven van schrijfp opdrachten wordt nieuw repertoire voor Zeeland gecreëerd. Ook wil Zeelandia het publiek voor theater in de regio vergroten door professioneel theater dicht bij de mensen te brengen. De reisvoorstellingen worden eerst in Zeeland in schouwburgen, theaters, dorpshuizen et cetera gespeeld en gaan vervolgens verder op tournee. De locatievoorstellingen op het Nazomerfestival worden door Zeelandia zelf ontwikkeld, waarbij de relatie tussen voorstelling en speelplek zowel in inhoud als vorm centraal staat. Er worden in 2013 en 2014 vijf reisvoorstellingen en negen festivalproducties gemaakt. In 2013 wordt een nieuwe theaterversie gespeeld van 'Coupure', een door Heleen Verburg in opdracht geschreven stuk over de Waterloodsrampe. Het project 'Slaven in Zeeland' wordt ontwikkeld rond het thema slavernij en het aandeel van de Zeeuwen daarin. 'King Sweet King of De Zoete Inval', een stuk over de familie Van Melle, de bekende snoepfabrikant uit Breskens in regie van Paul Knieriem, wordt hernomen. In 2014 wordt 'De Uitvreter' van Nescio, dat zich grotendeels in Zeeland afspeelt, bewerkt voor toneel. Een nieuwe schrijfp opdracht voor 2014 gaat over 'Zeeuwen in Amerika', naar aanleiding van de lange traditie van emigratie van Zeeuwen naar Amerika, die doorging tot diep in de 20ste eeuw. Voor het Nazomerfestival worden in 2013 vier producties gemaakt: 'Het Begrensde Denken' van Heleen Verburg gespeeld bij de grens, op een plek van inscheeping; 'Happy Days' van Samuel Beckett gespeeld op een vliedberg in het landschap van Zeeland; 'Escorial', een tragische farce gesitueerd aan het decadente Spaanse hof; 'Kabaal en Liefde' over de onmogelijke liefde tussen Ferdinand uit de hoge adel en Luise Miller, dochter van een muzikant uit de middenklasse. In 2014 volgen vijf producties: 'Zout', over de liefde tussen een intellectuele vrouw en een visser in achttien ontmoetingen; 'Juni' van Gerbrand Bakker, regie Annelore Kodde, een boerendrama in een monumentale schuur; 'Slaven in Zeeland', een herneming op locatie van de reisvoorstelling in 2013; 'A Streetcar named Desire', over de culturele botsing tussen twee milieus; 'Vrouwen van Nijhoff', over Martinus Nijhoff en zijn vrouw Netty, die een relatie had met de Engelse beeldend kunstenares Marlow Moss. Zeelandia wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 276 voorstellingen realiseren verdeeld over de drie speelcircuits. Daarbij worden in totaal 40.000 bezoekers verwacht. Voor 200 voorstellingen in de drie speelcircuits wordt subsidie aangevraagd van 1.228.500. euro. Bovendien vraagt Zeelandia een toeslag voor innovatie van 245.700 euro voor de eigen artistieke concepten, de nieuwe toneelteksten door schrijfp opdrachten, ondersteuning van nieuwe makers, de eigen speelstijl en esthetiek op locatie en repertoirestukken in een nieuwe context.

Theater Zeelandia is in de periode tussen 2009 en 2012 als productiehuis opgenomen in de basisinfrastructuur en ontvangt een structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 674.196 euro per jaar. Van de gemeente Middelburg ontvangt de organisatie 68.000 euro en van de provincie Zeeland 501.200 euro per jaar. De Raad voor Cultuur heeft de activiteiten van de aanvrager gevolgd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Theater Zeelandia als ruim voldoende. Zeelandia is als professionele theaterproducent van groot belang voor het culturele klimaat in Zeeland. De commissie heeft waardering voor de manier waarop Zeelandia hier met het Nazomerfestival en de reisproducties functioneert als een soort regiogezelschap. Door de consequente zoektocht naar makers, auteurs en stukken die een relatie hebben of leggen met Zeeland, streeft Zeelandia naar zowel aansluiting bij lokaal publiek als een herkenbare identiteit in de rest van Nederland. Volgens de commissie lukt dat. Positief vindt de commissie daarbij ook de nauwe samenwerking met Vlaamse makers en gezelschappen.

Het aanbod van Zeelandia is over het algemeen degelijk teksttheater, waarbij de keuzes voor repertoire en makers vrij behoudend zijn. De kwaliteit van de producties van de afgelopen jaren was volgens de commissie wisselend, maar over het geheel wel voldoende. Een aantal producties kende minder geslaagde teksten. De inhoud, vaak de geschiedenis van een plek of persoon, is leidend, wat soms tot teksten leidt die vooral vertellen en minder tot de verbeelding spreken. Bovendien is de regie volgens de commissie meestal erg dienstbaar aan het stuk, waardoor te weinig keuzes worden gemaakt die verrassen of dwingen tot een andere zienswijze. De theatrale zeggingskracht van de productie blijft daarmee beperkt. Zeelandia wil de komende jaren in grote lijnen door op dezelfde weg en kiest voor een combinatie van relatief nieuwe makers naast gevestigde namen. In de keuze van de nieuwe makers vindt de commissie overigens vooral namen van makers die ook al weer de nodige ervaring en faam hebben. Zij is van mening dat Zeelandia hier risicovoller zou kunnen kiezen, ondanks de wellicht behoudender voorkeuren van het publiek. Met betrekking tot de Zeeuwse thema's voor de reisproducties ziet de commissie een risico. De plannen maken niet helder hoe de verhalen over lokale personen of historische gebeurtenissen universeeler gemaakt worden. De commissie is er niet op voorhand van overtuigd dat deze onderwerpen ook publiek buiten de premièrelocatie en buiten Zeeland zullen aanspreken. Het is bij de landelijke ambitie van Zeelandia een gemis dat hier niet op wordt gereflecteerd.

Het plan beschrijft dat de artistieke leiding vrij concrete concepten ontwikkelt, waarin de inhoud en de locatie al bepaald zijn, voordat hier makers, schrijvers en uitvoerenden bij worden gezocht. Deze werkwijze, waarbij de artistiek leider ook intendant is, is kenmerkend voor Zeelandia en mede bepalend voor de herkenbaarheid van de producties. Tegelijkertijd leidt dit tot een aanvraag met veel projectplannen die nauwelijks zijn ingevuld. Zo ontbreken nog veel namen van makers en vooral van uitvoerenden. De commissie heeft daardoor weinig zicht op de te verwachten kwaliteit. Gezien de kwaliteit van de producties in de afgelopen jaren verwacht de commissie opnieuw vakkundig gemaakt, maar vrij traditioneel teksttheater, waarbij zij vooral bij de zeggingskracht kanttekeningen houdt.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap als ruim voldoende. Zeelandia heeft zich bewezen als producent van teksttheater op locatie en van het Nazomerfestival. Voor beide onderdelen zijn extra investeringen nodig, aangezien voor veel voorstellingen vrijwel de gehele infrastructuur geregeld moet worden, van techniek tot kaartverkoop. De aanvraag geeft hier een overtuigende toelichting op. Daarbij heeft de organisatie veel relaties opgebouwd in Zeeland, zowel met speelplekken en andere culturele organisaties, als met het bedrijfsleven en de media. Zeelandia is daardoor bewonderenswaardig regionaal ingebed. Kanttekening bij de bedrijfsvoering is wel de teruggelopen financiële gezondheid van de organisatie in de jaren 2009-2011. In het plan wordt hier geen toelichting op gegeven. Zeelandia blijft globaal hetzelfde aantal voorstellingen per jaar realiseren als in de afgelopen jaren. Wel bestaat daarbij de ambitie om vanaf 2014 aanzienlijk vaker in middelgrote zalen te spelen, vooral buiten Zeeland. De commissie plaatst kanttekeningen bij de haalbaarheid van deze groei. In de aanvraag gaat de meeste aandacht naar de voorstellingen in Zeeland, zowel op het Nazomerfestival als daarbuiten. Het blijft onduidelijk in hoeverre er al afspraken zijn met podia buiten Zeeland over de afname van voorstellingen en ook of Zeelandia de verkoop zelf gaat doen of daarvoor een impresariaat heeft gezocht. Zonder helderheid over deze cruciale factoren heeft de commissie te weinig vertrouwen in de haalbaarheid van de beoogde stap naar de middenzalen.

Mede door de groei naar de middenzalen streeft Zeelandia naar een zeer forse groei in het aantal bezoekers. Ook hierbij plaatst de commissie belangrijke kanttekeningen. Het marketingplan is op zich degelijk en er is veel oog voor de betrokkenheid van het publiek bij Zeelandia en de producties. De Zeeuwse basis en onderwerpen staan in alles centraal. Het positieve effect van deze inzet op het publieksbereik tijdens het Nazomerfestival en bij de reisvoorstellingen in Zeeland is volgens de commissie goed onderbouwd. Zij is er echter niet van overtuigd dat daardoor ook de zalen buiten Zeeland vol zullen raken, terwijl de beoogde publieksgroei grotendeels daar gerealiseerd moet worden. De doelgroepen voor deze reisvoorstellingen worden nauwelijks geduid en ook de beschreven acties en mediarelaties zijn te weinig gericht op de landelijke voorstellingen. De commissie acht deze beoogde publieksgroei dan ook niet heel realistisch.

Hetzelfde geldt bijna automatisch ook voor de begrote publieksinkomsten. Doordat de commissie het beoogde aantal voorstellingen en het publieksbereik niet realistisch acht, vindt zij deze groei van inkomsten te optimistisch. Ook de bedragen die in de toelichting worden genoemd voor bijvoorbeeld uitkoop van locatievoorstellingen zijn in de ogen van de commissie erg hoog en worden in het plan verder niet onderbouwd. Hier ligt een risico, omdat lagere inkomsten direct leiden tot een financiële tegenvaller. De begroting laat verder veel verschillende inkomstenbronnen zien, die volgens de commissie aanzienlijk aannemelijker zijn. Zo heeft Zeelandia het regionale draagvlak goed weten te vertalen in financiële steun. Zowel de overheden als het bedrijfsleven en de media zijn bij Zeelandia betrokken. Een nieuw opgerichte stichting gaat ook onder particuliereren op zoek naar financiële steun. Gezien de resultaten in het verleden, het draagvlak onder bewoners en het gedegen plan heeft de commissie hier veel vertrouwen in.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie beschouwt het aanbod van Zeelandia als teksttheater. Behalve Zeelandia zijn er veel instellingen in Nederland die teksttheater produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Vanwege het grote aandeel nieuwe stukken, waarin een relatie tussen het onderwerp en de locatie wordt gezocht, vindt de commissie het werk van Zeelandia binnen het brede bestaande aanbod onderscheidend. Het werk is daarmee echter niet uniek. Daarom beoordeelt de commissie de bijdrage van Zeelandia aan de pluriformiteit van het theateraanbod als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van Zeelandia aan de spreiding van het aanbod over Nederland is ruim voldoende. Door de vestiging in Middelburg en het grote aantal activiteiten daar en in andere plekken in Zeeland draagt de organisatie bij aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt dat de voorstellingen buiten Zeeland in verhouding weinig bijdragen aan de spreiding van theateraanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Voor de komende periode 2013-2016 vraagt Theater Zeelandia structurele bijdragen van de gemeente Middelburg (68.000 euro) en van de provincie Zeeland (505.000 euro) per jaar. Indien deze subsidies worden toegekend, is er sprake van een stevige lokale en regionale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

Zeelandia vraagt een toeslag voor de eigen artistieke concepten, de nieuwe toneelteksten door schrijfp opdrachten, ondersteuning van nieuwe makers, de eigen speelstijl en esthetiek op locatie en repertoirestukken in een nieuwe context. In de argumenten die Zeelandia naar voren brengt voor een toeslag beschrijft de organisatie volgens de commissie vooral wat Zeelandia doet. Onder meer het spelen van repertoire en eigen concepten op locatie zijn kenmerkende aspecten van Zeelandia. Dat de organisatie zich hiermee onderscheidt van andere producenten is de commissie met de aanvrager eens. In de aanvraag wordt echter niet toegelicht hoe deze activiteiten volgens de aanvrager leiden tot navolging door andere producenten. Ook bij de schrijfp opdrachten, een activiteit die specifiek voor een toeslag in aanmerking kan komen, blijkt uit de aanvraag vooral het belang voor de eigen organisatie en niet hoe deze stukken het belang van Zeelandia overstijgen. Zo blijkt uit de aanvraag niet dat de stukken navolging krijgen bij andere gezelschappen. Zeelandia geeft ook ruimte aan nieuwe makers. Op basis van de toelichting, ook die op het aspect van de eigen artistieke concepten, krijgt de commissie echter de indruk dat deze makers eerder vooraf ontwikkelde concepten realiseren dan vanuit een onafhankelijke positie een eigen productie maken. Bovendien blijkt uit het plan niet hoe Zeelandia deze makers begeleidt en ondersteunt, of Zeelandia met makers langere ontwikkelingstrajecten aangaat en hoe ook bij dit onderdeel het effect het belang van Zeelandia overstijgt. Op basis van bovenstaande adviseert de commissie om de aanvraag voor een toeslag niet te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Theater Zeelandia te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **1.474.200**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	25	112.500
Circuit midden	131	786.000
Circuit groot	44	330.000
Basissubsidie voor 2 jaar		1.228.500
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		1.228.500
Gemiddeld per jaar		614.250

Theatergroep Aluin

Stichting Theatergroep Aluin

INLEIDING

Aluin is het Utrechtse gezelschap van artistiek leiders schrijver/regisseur Erik Snel en actrice/regisseuse Victorine Plante. Moon Brocken is zakelijk leider. De producties van Aluin komen voort uit de bron van klassiekers. Dit kunnen Griekse tragedies zijn, maar ook het werk van Shakespeare of verhalen uit de Bijbel en de vaderlandse geschiedenis. Het doel van Aluin is om met dit materiaal kwalitatief hoogwaardig, toegankelijk theater te produceren dat kan communiceren met een groot en divers publiek. De klassiekers van Aluin zeggen iets over de mens in de huidige tijd. Aluin wil de essentie van de klassieke werken voor iedereen blootleggen, voor diverse doelgroepen op diverse plekken. De groep wil de ingewikkelde materie toegankelijk maken middels vertalingen naar de huidige begrippenwereld, met een scherpe, gelaagde regie, persoonlijke, hedendaagse tekstbehandeling, concrete situaties en een grote mate van verbeelding, aldus de aanvraag.

Aluin zet in op een totaalaanbod dat op elkaar aansluit, zodat het publiek een culturele loopbaan kan volgen, zoals de aanvrager beschrijft. Het programma berust deels op formules: 'De Classic Tour', 'De Proeverij', 'Ken je Klassiekers!' en 'Unplugged klassiekers'. Voor de kleine zalen produceert Aluin in 2013 'Ken je klasiekers II: De Bijbel', een swingende medley van de tien mooiste verhalen uit de Bijbel in een uur. De voorstelling toert eerst langs scholen en daarna in de theaters. In 2014 wordt voor dit circuit 'Julius Caesar Unplugged' ontwikkeld, het stuk van Shakespeare waarin bezorgde politici een moord op Caesar plegen, omdat hij een gevaar voor de republiek wordt. De Unplugged voorstellingen worden gespeeld in intieme settings als foyers, kantines, minitheaters, huiskamers en buitenlocaties voor maximaal 50 bezoekers. Voor de middenzalen staat in 2013 '(It sucks to be) Helena' op het programma, het tweede deel van de trilogie 'Terug uit Troje', over ontvoering en terugkeer van de mooiste en tegelijk meest tragische vrouw van de wereld: de Griekse Helena. Voor de grote zalen maakt Aluin in 2014 'De Vaderlandse Oorlog', een moderne tragedie in vijf bedrijven en in blanke verzen naar voorbeeld van Shakespeare over de tijd en strijd van veldheer Maurits van Nassau en politicus Johan van Oldenbarnevelt.

Aluin wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 295 voorstellingen spelen verdeeld over alle podiumcircuits, voor 31.775 bezoekers. Voor 110 voorstellingen wordt subsidie aangevraagd, wat leidt tot een subsidiebedrag van 397.500 euro.

Theatergroep Aluin ontvangt in de periode 2009-2012 geen structureel subsidie van het Fonds Podiumkunsten. Voor die periode ontving Aluin subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de afgelopen jaren heeft Aluin incidenteel een projectsubsidie ontvangen van het Fonds en structurele subsidies van de provincie en de gemeente Utrecht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Aluin als voldoende. Zij heeft waardering voor de veerkracht en het doorzettingsvermogen waarmee het gezelschap in de afgelopen

jaren met weinig middelen het hoofd boven water heeft gehouden en is blijven spelen. Hieruit spreekt gedrevenheid en inventiviteit. Dat spreekt ook uit de aanvraag, die energiek geschreven is.

De commissie is over het algemeen positief over de kwaliteit van de producties, waarvan enkele registraties zijn meegestuurd. Zij vindt dat Erik Snel en zijn gezelschap vakmanschap tonen in hun hedendaagse vertalingen van klassieke stukken. Dat blijkt een belangrijke kracht in producties zoals 'De Wraak van Ifigeneia' en 'Ken je Klassiekers'. De commissie vindt het belangrijk dat dit repertoire op een aansprekende manier ontsloten wordt voor jongeren. Dit doet Aluin op een intelligente manier, zonder al te veel opsmuk: met slechts drie acteurs wordt de verbeelding opgeroepen. Daar ligt de kracht van Snel als regisseur. 'De Wraak van Ifigeneia' had een goede vorm, zeker voor jongeren. 'Ken je Klassiekers' werkte ook heel goed op het jonge publiek, alhoewel de commissie er wel dramatische diepgang in vond ontbreken.

Belangrijke kanttekeningen bij het recente werk plaatst de commissie vooral bij de beperkte artistieke ontwikkeling in het oeuvre. De producties hebben een lichte toon en met een bijna cabaretse speelstijl wordt het publiek meegenomen in het verhaal. Dit vormt voor een deel de herkenbaarheid van het werk van Aluin, maar het format is inmiddels gekend en de producties laten nog weinig variatie zien. Deze stijl van klassiekers bewerken wordt (inmiddels) ook door andere gezelschappen gebruikt, waardoor het gezelschap aan oorspronkelijkheid inboet.

Ten aanzien van de plannen voor de komende jaren is de commissie slechts gematigd positief. Aluin gaat de komende jaren in grote lijnen voort op dezelfde weg. De gekozen stukken en beschreven artistieke concepten bieden naar de mening van de commissie weinig aanleiding om te vertrouwen op een interessante ontwikkeling op het gebied van de oorspronkelijkheid en zeggingskracht. Aluin zoekt vooral naar ontwikkeling in schaalgrootte en in breedte van het publiek. Vooral die laatste keuze vindt de commissie opvallend, omdat Aluin een bekend gezelschap is op het gebied van jongerentheater. Met zijn ontwikkelde vorm voor de bewerkte klassiekers biedt de groep een onderscheidend aanbod, dat door deze doelgroep ook wordt gewaardeerd. Het gezelschap wil met de voorstellingen de komende jaren een breder publiek bereiken, om zo een 'culturele loopbaan' te bieden. De commissie plaatst daar kanttekeningen bij. De zeggingskracht voor ander publiek acht de commissie minder groot, omdat de werkwijze en vorm gericht zijn om jongeren aan te spreken. Dat zit zoals gezegd in de bewerking van de oorspronkelijke teksten en in de vorm. De aanvraag geeft weinig zicht op eventuele wijzigingen in de artistieke ontwikkeling om een breder publiek te bereiken.

De wat kleinere producties zijn goed beschreven en passend bij het gezelschap en bij het circuit waarvoor deze bedoeld zijn. Wat de grotere producties betreft, zoals 'De Vaderlandse Oorlog', is echter veel over de inhoud en de medewerkers nog onbekend, waardoor de commissie de verwachte kwaliteit moeilijk kan beoordelen. De ontbrekende informatie is tevens cruciaal voor het wel of niet slagen van de producties in de midden- en grote zaal. Van de genoemde beoogde regisseurs had de commissie ook willen lezen of deze (nog) beschikbaar zijn. Ook is nog niet duidelijk of Aluin zal samengewerken met De Utrechtse Spelen of met Hummelinck Stuurman. Ten aanzien van deze grote productie in 2014 is concreet nog te weinig definitief afgesproken.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap vindt de commissie eveneens voldoende. Het ondernemerschapsplan straalt energie uit en de instelling is actief in het zoeken naar speellocaties, zowel conventionele als ook niet conventionele, zoals scholen, huiskamers, bedrijven en andere locaties. De commissie waardeert deze inspanningen.

Volgens het plan zal in de komende jaren een breed publiek bereikt worden, onder andere onder jongeren dankzij de fusie met De Zus van Roos en het educatietraject. Ook het oudere publiek weet Aluin volgens de aanvraag te vinden en de groep wil winst behalen bij de middengroep. Hiertoe voorziet het plan in een uitgebreid realisatieplan, waarin wordt samengewerkt met andere partijen als impresariaten en scholen, een zoektocht naar coproducten, doelgroepanalyses en marketingbenadering. Bij elke productie is een eigen doelgroep(mix) en daarbij passende marketingmiddelen beschreven. Er is creatief nagedacht over de afzet van de voorstellingen bij podia en publiek.

Stevige kanttekeningen plaatst de commissie echter bij de haalbaarheid van dit ondernemerschapsplan en dan met name bij de verwachte explosieve groei in belangstelling. Uit de aanvraag blijkt dat met een verdubbeling van publiek wordt gerekend. Dit vindt de commissie onrealistisch gelet op het aantal bezoekers dat Aluin bereikt heeft in de afgelopen jaren. Bovendien overtuigt de manier waarop Aluin dit extra publiek wil bereiken en behouden de commissie niet: Aluin beoogt via de scholen en educatie uiteindelijk ook het vrije publiek te bereiken. Vooral bij de grotezaalproductie is dit volgens de commissie geen effectieve werkwijze. Succes in verkoop en publieksbereik is in dat circuit meer afhankelijk van de coproductent, de regisseur en de cast. Aangezien deze nog onduidelijk zijn, heeft de commissie te weinig basis voor vertrouwen in voldoende belangstelling. De genoemde bureaus die Aluin voor de verkoop en marketing zal inzetten overtuigen de commissie ook onvoldoende. De samenwerkingsverbanden die Aluin reeds zelf noemt ten behoeve van afzet, zoals met Jonge Harten, verkeren nog in de fase van (eerste) gesprekken.

Dit leidt bijna automatisch tot kanttekeningen bij de begroting. Op verschillende onderdelen van de inkomstenmix, zoals publieksinkomsten, overige eigen inkomsten en de gevraagde subsidies, laat de begroting forse stijgingen zien. De publieksinkomsten zijn afhankelijk van de beoogde stijging van het aantal activiteiten. De commissie plaatst kanttekeningen bij die stijging, die daarmee ook gelden voor de begrote publieksinkomsten. De overige eigen inkomsten bestaan uit coproductiebijdragen, bijdragen uit private fondsen en inkomsten uit bedrijfsactiviteiten. Omdat ook hier de beoogde stap erg groot is en er nog weinig concrete afspraken over bestaan, is de commissie niet overtuigd dat deze begrote inkomsten gehaald zullen worden. Dit brengt behoorlijke financiële risico's met zich mee.

Ook ten aanzien van de bedrijfsvoering heeft de commissie bedenkingen. De financiële gezondheid van de organisatie is tussen 2009 en 2011 achteruitgegaan. In de aanvraag wordt hier niet op gereflecteerd, wat gezien de financiële risico's die de commissie in de plannen ziet een gemis is. Gezien de onzekerheid over de haalbaarheid van de ambities ontstaat daarmee een risico voor de langere termijn. Verder schrijft Aluin te zijn gekrompen tot een kleine, flexibele organisatie, met freelance acteurs om snel te kunnen handelen. Volgens de begroting en de toelichting daarop gaat het gezelschap juist flink groeien, waarbij een aantal medewerkers in vaste dienst komt. Het aandeel overhead wordt mede daardoor hoog.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Aluin aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumlandschap als neutraal. Zij concludeert dat er behalve Aluin veel instellingen zijn die teksttheater maken, zowel instellingen in de basisinfrastructuur als vrije producenten. In genre, vorm en doelgroep heeft het werk van Aluin overlap met dit brede bestaande aanbod, waardoor het zich weinig onderscheidt.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de geografische spreiding van voorstellingen over het land als ruim voldoende. Aluin is stevig geworteld in Utrecht, waar de groep ook vaak speelt, maar aangezien in deze stad het aanbod zeer groot is, draagt de groep daarmee niet bij aan de spreiding over Nederland. Uit de aanvraag blijkt echter dat Aluin veel voorstellingen speelt buiten de grote steden, vooral in de regio's Noord, Oost en Midden. Daarmee draagt Aluin bij aan de spreiding van aanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende periode heeft Aluin 200.000 euro per jaar aan de gemeente Utrecht gevraagd. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Aluin niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

397.500

Theatergroep Suburbia

Stichting Suburbia

INLEIDING

Theatergroep Suburbia uit Almere maakt toneelvoorstellingen op diverse plekken in Flevoland. Suburbia maakt naar eigen zeggen toneel in een cultuurluwe stad, waar schouwburgbezoek voor grote delen van de bevolking niet vanzelfsprekend is. De groep kiest daarom voor toneel dat zonder voorkennis begrepen kan worden en zich kenmerkt door vakmatige enscenering, hoogwaardige acteursprestaties en een doeltreffende vormgeving. Suburbia wil met herkenbaar en verhalend toneel laten zien dat kunst niet moeilijk hoeft te zijn en dat zij voor iedereen toegevoegde waarde kan hebben. Suburbia kiest voor verhalend, realistisch en toegankelijk toneel. Toneel dat de mens toont in zijn complexe, aandoenlijke en soms komische bestaan. Het streven van de groep is om een collectieve belevenis teweeg te brengen bij de bevolking. Suburbia wil bijdragen aan het culturele klimaat van de regio door enerzijds theaterbezoek vanzelfsprekender te maken en anderzijds een verbindende schakel te vormen in de Flevolandse, culturele infrastructuur. Artistiek leider is Albert Lubbers en de zakelijke leiding is in handen van Jort Vlam.

In de komende periode wil Suburbia zijn positie als stadsgezelschap versterken door de activiteiten uit te breiden en nieuwe publieksgroepen aan te spreken. In 2013 maakt de groep een productie op locatie, 'Desperate Housewives in de HEMA' (werktitel), geschreven door Frank Houtappels (ovb). De regie is in handen van Julia Bless. Dit wordt het eerste deel van een trilogie van stukken met dezelfde personages, elk jaar een deel op een nieuwe locatie. In de zomer van 2013 maakt Suburbia een zomerproductie op De Kemphaan, 'Fanny & Marius' van Marcel Pagnol in de regie van Albert Lubbers. Vervolgens speelt de groep wederom een productie op locatie, 'Eerste Liefde' van Samuel Beckett, geregisseerd door Albert Lubbers. De voorstelling 'To be or not to be' in de regie van Esther Bolte wordt gespeeld in klaslokalen. De zomervoorstelling op De Kemphaan in 2014 is 'Van de brug af gezien' van Arthur Miller, geregisseerd door Albert Lubbers. In het najaar van 2014 wordt een nieuw stuk van Herman van de Wijdeven op locatie opgevoerd. De regie is van Albert Lubbers. In 2014 maakt de groep eveneens de koffervoorstelling 'Ingesneeuwd' van Jan Veldman (ovb); de regisseur is Esther Bolte. Voor de Koffervoorstellingen vraagt Suburbia geen subsidie.

In 2013-2014 maakt Suburbia eveneens twee reisproducties. In 2013 is dat 'De beauty Queen van Leenane' van Martin McDonagh, geregisseerd door Albert Lubbers. In 2014 volgt de reisvoorstelling 'Blind Date' van Theo van Gogh in de regie van Julia Bless. Tenslotte wil Suburbia vanaf eind 2014 jaarlijks in de kerstvakantie een familievoorstelling maken, samen met Schouwburg Almere en Vis à Vis.

Suburbia wil in de jaren 2013 en 2014 230 voorstellingen realiseren in de kleine en middenzalen, voor naar verwachting 28.000 bezoekers. Voor 200 voorstellingen vraagt het subsidie aan voor een bedrag van 780.000 euro.

Het Fonds Podiumkunsten subsidieert Suburbia in de periode 2009-2012 meerjarig voor een bedrag van 270.465 euro per jaar. Het huidige subsidie van de gemeente Almere bedraagt 95.901 euro per jaar; de provincie subsidieert de groep momenteel voor 92.700 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben van Suburbia in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van vijf producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Suburbia als voldoende. De producties getuigen van vakmanschap waar het gaat om regie en spel. De regiekwaliteiten van artistiek leider Albert Lubbers staan voor de commissie buiten kijf. Hij regisseert zorgvuldig en met liefde voor het stuk. De dramatische lijn in de producties is helder. De acteurs zijn doorgaans goed gecast en krijgen van Albert Lubbers veel ruimte om hun kwaliteiten in te zetten. Wel mist de commissie een herkenbare hand of interpretatie van de regisseur van het bestaande tekstmateriaal. De maker blijft in zijn voorstellingen dicht bij de originele tekst. De stukken zijn goed herkenbaar als een Tsjechov ('Oom Wanja') of Ayckbourn ('Momenten van Geluk'), maar de commissie ziet daar nauwelijks een herkenbare artistieke signatuur in van de regisseur. Dat maakt het werk van Suburbia in de ogen van de commissie te weinig uitgesproken. De nadruk op de toegankelijkheid gaat volgens de commissie ook ten koste van de zeggingskracht. De commissie herkent in de producties niet de drijfveren van de maker om een specifiek werk op dat specifieke moment uit te brengen. Dat is volgens de commissie bijvoorbeeld het geval bij 'U bent mijn moeder', een stuk met een historie. In de encensering wordt weinig actuele betekenis aan deze tekst gegeven, waardoor de productie aan zeggingskracht inboet.

In de aanvraag zet Suburbia een stap vooruit: het plant meer producties, vooral op locaties in Almere. De ambitie om zich als stadsgezelschap op verschillende manieren te manifesteren, wordt in het plan helder beschreven en met projecten ingevuld. Echter, de plannen voor de toekomst ontberen in de ogen van de commissie inhoudelijke drijfveren van de makers en artistieke signatuur van Suburbia. Dit komt voort uit het zelfgekozen vertrekpunt dat de groep met degelijk en toegankelijk theater in een cultuurluwe stad als Almere het best voet aan de grond kan krijgen. Voor een deel van het publiek uit Almere kan de commissie zich daarin vinden, maar zij vindt deze insteek ook vrij behoudend. Almere is een stad in beweging, met de problematiek die bij een nieuwe stad hoort. Er is volgens de commissie dan ook zeker ruimte voor eigenzinniger en uitdagender theater. De nieuwe locatieprojecten zijn in dat opzicht interessant, maar ook vrij kleinschalig. Een overtuigende stap naar meer eigenzinnige keuzes in repertoire, interpretatie en encensering ziet de commissie Suburbia in de komende paar jaar echter niet zetten. Dat is volgens de commissie een gemiste kans voor een groep die stadsgezelschap van Almere wil zijn.

De projectplannen liggen sterk in het verlengde van de afgelopen jaren en de commissie verwacht dan ook dat de producties in die lijn zullen liggen: toegankelijk repertoiretooneel dat zorgvuldig en vakkundig geregisseerd en gespeeld wordt. Net als in de producties van de afgelopen jaren missen de plannen een herkenbare signatuur en overtuigende, eigen en actuele interpretaties. Hierdoor behoudt de commissie haar kanttekeningen op het gebied van de oorspronkelijkheid en zeggingskracht.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Suburbia als goed. De organisatie van de groep is weliswaar klein, maar vertoont stabiliteit, zakelijk inzicht en ervaring. Met name door de geringe omvang van de organisatie kan de overhead laag gehouden worden. Verder

is het financieel beheer gezond en werkt Suburbia veel samen met andere (podium) kunstinstellingen in Almere en de rest van Flevoland.

Het publieksbereik staat hoog op de agenda bij de groep. De repertoirekeuze, de insteek van de verschillende soorten producties en de marketing stemt de groep af op de verwachte belangstelling bij het publiek. De groep doet continu publieks- en klantonderzoek, sinds 2011 samen met een professioneel merkadviseur. Suburbia verwacht een groei van het publieksbereik voor de volgende periode. Deze groei wordt niet alleen verwacht als gevolg van een uitbreiding van de activiteiten, maar de groep verwacht ook een aanzienlijke stijging van de publieksgrootte per voorstelling. De commissie vertrouwt erop dat Suburbia deze uitbreiding kan realiseren, mede vanwege de op maat gemaakte marketing in de stad en de regio. Daar komt bij dat er in Almere nog veel publiek valt te winnen. Door de keuze van de groep voor onder andere locatietheater acht de commissie de stijging van het publieksbereik realistisch.

Ook de eigen inkomsten moeten in de volgende periode een sterke groei vertonen. Een deel daarvan moet worden opgebracht door de stijging van de publieksinkomsten. Deze stijging vindt de commissie aannemelijk, met de stijging van het publieksbereik in gedachten. De stijging van de overige eigen inkomsten van Suburbia (inkomsten uit private middelen, sponsorinkomsten, vergoedingen coproductanten) vindt de commissie echter te optimistisch. Daar waar Suburbia in het recente verleden slechts mondjesmaat dergelijke inkomsten heeft verworven, ziet de commissie een sterke stijging niet zonder meer voor zich. Ook al is Almere een groeimarkt, in het huidige slechte klimaat op economisch terrein en voor de podiumkunsten in het bijzonder, acht de commissie de verwachtingen voor de overige eigen inkomsten te hoog.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Suburbia aan de pluriformiteit van het theateraanbod als neutraal. De commissie constateert dat er behalve Suburbia veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater. Dat geldt zowel voor instellingen binnen de basisinfrastructuur als voor ongesubsidieerde producenten. In genre en vorm overlapt het aanbod van Suburbia met dit brede, bestaande aanbod.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van Suburbia aan de spreiding als ruim voldoende. De groep is gevestigd in Almere en draagt bij aan de spreiding door regelmatig in de vestigingsplaats te spelen. Echter, uit de aanvraag blijkt ook dat het aantal voorstellingen in de regio's in verhouding laag is. Daardoor draagt Suburbia weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig vergelijkbaar aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 vraagt Suburbia zowel bij gemeente als bij provincie een bedrag aan van 145.000 euro per jaar. Als deze aanvragen gehonoreerd worden, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Suburbia heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Suburbia te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 780.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014		Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	120	4.500	540.000
Circuit midden	80	3.000	240.000
Circuit groot			
Basissubsidie voor 2 jaar			780.000
Toeslag			niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar			0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Thibaud Delpout Theaterproducties

Stichting Thibaud Delpout

INLEIDING

Regisseur Thibaud Delpout vestigt zich vanaf 2013 in de stad Utrecht om daar vier nieuwe, grootschalige locatieproducties te realiseren op bijzondere plekken, zogenoemde transitiegebieden. Hij geeft aan dat hij zich voelt aangetrokken tot de grote klassieke teksten, omdat deze gebruik maken van universele thema's. Met zijn werk wil hij laten zien hoe het klassieke materiaal van toepassing is op ons leven op dit moment in deze wereld. Delpout regisseert niet alleen, hij schrijft ook nieuwe toneelstukken. In de komende jaren gaat hij zich, zowel voor bewerkingen als nieuwe teksten, meer toeleggen op een specifiek soort schrijftuur: een poëtische, aan het libretto verwante vorm die dient als materiaal voor een voorstelling. Naast regisseur en schrijver is Delpout componist; het compositieproces is onlosmakelijk verbonden met zijn regisseurschap.

Na zijn TA2-traject en voorstellingen bij de Toneelschuur wil Delpout zich zelfstandig positioneren als een van de toonaangevende regisseurs in het locatietheater. Van de vier geplande locatieproducties reizen er twee door naar het circuit van vlakkevoorzalen, de twee andere naar de zomerfestivals. Behalve deze producties produceert Thibaud Delpout twee reprises van succesvol werk op nieuwe locaties of op niet eerder bezochte festivals. Buiten deze aanvraag om zal Delpout bij Toneelgroep Amsterdam (TA) als gastregisseur de komende vier jaar minstens twee voorstellingen voor grote zaal maken. De Stichting Thibaud Delpout wordt in de werkzaamheden ondersteund door alliantiepartners Toneelgroep Amsterdam en Stadsschouwburg Utrecht.

Thibaud Delpout wil in de jaren 2013 en 2014 twee nieuwe voorstellingen en een reprise realiseren. In 2013 maakt Thibaud Delpout 'Stad der Blinden', een bewerking van het boek van Jose Saramago over het menselijk tekort en de flinterdunne lijn die beschaving en barbarij scheidt, en over het vermogen van de mens altijd opnieuw te beginnen. Publiek wordt geblinddoekt en voorzien van koptelefoons in een groot verlaten gebouw geconfronteerd met de situatie van de protagonisten: blindheid, desoriëntatie en afhankelijkheid. Vervolgens wordt in 2013 ook 'Nacht' uit 2010 in reprise genomen. In 2014 wil Delpout de voorstelling 'Caligula' brengen, een bewerking van het stuk van Albert Camus waarin het radicaliseringsproces wordt getoond van een man die, getergd door gevoelens van rouw en gewapend met een ijzige rede, de absurditeit van het bestaan tot ver over de grenzen van de beschaving wil bewijzen.

Voor de jaren 2013 en 2014 plant Delpout 100 voorstellingen in middelgrote zalen en locaties, voor 19.150 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 600.000 euro.

Aan Thibaud Delpout is door het Fonds Podiumkunsten een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 toegekend. Begin 2012 heeft het Fonds een projectaanvraag gehonoreerd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Thibaud Delpout als ruim voldoende. Zij vindt Delpout een interessante theatermaker die als veelbelovende, jonge regisseur de beloftes inlost. Een belangrijke kracht is zijn vermogen om wereldrepertoire naar het hier en nu te halen, zodat de stukken opnieuw en zinvol betekenis krijgen. Bovendien schrijft hij zelf teksten en maakt hij voor de meeste producties ook composities. Deze elementen versterken elkaar en zorgen voor een originele en herkenbare signatuur.

De commissie oordeelt wisselend, maar wel positief over zijn eigen producties van de afgelopen jaren waarvan registraties zijn meegestuurd. Delpout bewijst daarin zijn vakmanschap als regisseur, met oog voor de lagen van de gespeelde teksten, voor tekstbehandeling en precisie in de spelregie. Zijn keuze voor acteurs is doorgaans goed, met een enkele negatieve uitschieter. De vertaling van de tekstinterpretatie naar encenering is niet altijd even sterk, alsof de dramaturg Delpout de regisseur soms overvleugelt. De zeggingskracht boet daarmee in, omdat de intentie van de maker voor het publiek onduidelijk wordt. Delpout is echter nog volop in ontwikkeling en de commissie is benieuwd naar zijn voortgang. Voor de komende jaren heeft Delpout in zijn aanvraag twee belangrijke koerswijzigingen aangekondigd: een verhuizing naar Utrecht, waar hij zich samen met collegamakers Boukje Schweigman, Lotte van den Berg en Dries Verhoeven wil vestigen in Huis aan de Werf, en de keuze voor het maken van locatietheater in die nieuwe vestigingsplaats. De keuze voor Utrecht als vestigingsplaats leunt sterk op het vooruitzicht om op locatie in de zogenoemde transitiegebieden te werken. De toelichting op die gebieden en op de nieuwe artistieke mogelijkheden en uitdagingen voor projecten vindt de commissie echter te zwak en onvoldoende uitgewerkt. De fascinatie van de maker met de transitiegebieden komt oprecht naar voren, maar het plan gaat te lichtvoetig om met het realiseren van een productie in een wijk als Leidsche Rijn. Doordat de producties vervolgens op festivals of zelfs in het reguliere theatercircuit hernomen worden, hinkt het plan volgens de commissie op twee gedachten: de producties worden voor een specifieke locatie gemaakt, maar kunnen ook op andere plekken worden gespeeld. Het is onduidelijk hoe dat niet ten koste gaat van de zeggingskracht die de voorstellingen krijgen op de oorspronkelijke locatie. Het valt de commissie bovendien op dat het plan nauwelijks blijkt geeft van samenwerking met de overige makers in Huis aan de Werf. Gezien de ervaring van deze makers met locatieprojecten, ook op stedelijke locaties, zou dat voor de hand liggen.

De concrete artistieke voorstellingsconcepten voor de komende twee jaar zijn op zich helder en inhoudelijk goed beschreven. De locatieproductie 'Nacht' was intelligent gemaakt en mede door de locaties op Oerol en Over het IJ zeer aansprekend. Met een reprise zal meer publiek de voorstelling kunnen zien. Het plan voor 'Caligula' is interessant en een logische keuze, passend bij zijn eerder gespeelde repertoire.

Het plan geeft verder echter geen inzicht in de relatie van de locatieprojecten met de gastregies die Delpout de komende jaren bij Toneelgroep Amsterdam blijft doen. Ook wordt geen langetermijnvisie beschreven op de artistieke ontwikkeling die Delpout voor zich ziet. Gezien de opvallende keuzes die gemaakt worden, vindt de commissie dit een gemis. Zij kan de plannen nu niet plaatsen in de context van de overige projecten de komende jaren of de ambitie die Delpout heeft op langere termijn.

De commissie concludeert dat zij vertrouwen heeft in de artistieke kwaliteiten van Thibaud Delpout en hem zich graag verder ziet ontwikkelen. De ingediende plannen om naar Utrecht te verhuizen om daar locatietheater te gaan maken kunnen haar echter slechts matig overtuigen.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

Het ondernemerschap beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Het ingediende plan bevat een aannemelijke visie op publieksbereik: de combinatie van producties in de grote zaal voor Toneelgroep Amsterdam met zelfstandig geproduceerd werk op locatie moet zorgen voor overloop van verschillende publieksstromen. Delpout bouwt hiermee aan een breed publiek in de verschillende circuits, van de vlakkevloertheaters en de schouwburgen tot aan de festivals. Delpout kan hierbij een beroep doen op diverse instellingen die hem ondersteunen in zakelijke leiding, verkoop en marketing, zoals backoffice door Toneelgroep Amsterdam, presentatiekaders als Stadsschouwburg Utrecht, Huis aan de Werf en Toneelschuur Haarlem. De samenwerking met de Stadsschouwburg op het gebied van marketing oogt stevig en zal in de nieuwe vestigingsplaats Utrecht veelbepalend zijn voor het publieksbereik. De commissie vindt dan ook dat Delpout zich goed aan de belangrijke spelers in het veld weet te binden. Zijn aandacht voor positionering in verschillende circuits getuigt van slim ondernemerschap.

De beoogde publieksinkomsten voor de komende jaren zijn volgens de commissie realistisch bij de beschreven activiteiten. Ook op basis van de ingediende cijfers uit 2011 zijn de begrote eigen inkomsten geloofwaardig. De eigen inkomsten laten echter weinig ruimte voor tegenvallers. De aanvraag benoemt dat ook, maar geeft weinig inzicht in de strategie bij tegenvallende inkomsten.

Wat opvalt is dat het plan nauwelijks aandacht besteedt aan de strategie van Delpout uit zijn vorige aanvraag om allianties aan te gaan met een aantal specifieke podia en daar vooral in series te spelen. In het plan voor 2013 en 2014 is slechts één project dat na de speelperiode op locatie in Utrecht een theatertour zal maken. Een toelichting op deze ogenschijnlijke wijziging van strategie wordt niet gegeven.

Belangrijke kanttekeningen plaatst de commissie bij de stabiliteit van de organisatie.

De stichting is vrij recent opgericht en heeft nog geen solide financiële basis. Uit het plan wordt bovendien niet duidelijk wie de producent van de projecten wordt. In de kern van personen die Delpout voor de projecten om zich heen verzamelt, worden geen productionele medewerkers genoemd. Ook blijkt uit de beschrijving van de samenwerkingspartners niet dat de productiefunctie daar wordt neergelegd. De commissie merkt ook dat, in vergelijking met voorgaande projecten, een aanzienlijke stap wordt gezet in schaal, complexiteit en continuïteit. Hoewel de organisatie betrouwbare en ervaren partners aan zich heeft gebonden, blijft dit een risico.

Tot slot blijkt de groei van de begrotingsomvang grotendeels door publieke subsidies te worden opgevangen, zowel van de gemeente Utrecht als van het Fonds Podiumkunsten. De publieksinkomsten nemen ten opzichte van 2011 relatief veel minder toe en in de overige eigen inkomsten lopen de bijdragen van private fondsen juist terug. De commissie plaatst een kritische kanttekening bij deze fors toenemende subsidieafhankelijkheid.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van het werk van Thibaud Delpeut aan de pluriformiteit van het theateraanbod als neutraal. Delpeut maakt hoofdzakelijk teksttheater en de commissie constateert dat er veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, ook op locatie en op festivals. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater spelen. In genre en vorm overlapt het werk van Delpeut met dit brede, bestaande aanbod en daardoor onderscheidt het aanbod van Delpeut zich weinig.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

Over de bijdrage van de activiteiten van Thibaud Delpeut aan de spreiding van de podiumkunsten over Nederland oordeelt de commissie neutraal. De instelling is gevestigd in Utrecht en zal zich daar in de komende jaren aldus het plan stevig proberen in te bedden in locatie en publiek. In Utrecht is het podiumkunstenaanbod echter al zeer groot. Het aantal voorstellingen dat buiten de grote steden wordt gespeeld, is in verhouding niet groot. Op basis hiervan vindt de commissie dat er geen sprake is van een bijdrage aan spreiding van theateraanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Stichting Thibaud Delpeut heeft bij de gemeente Utrecht een aanvraag ingediend voor een structureel subsidie van 106.737 euro per jaar. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Stichting Thibaud Delpeut heeft geen aanvraag ingediend voor een toeslag.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Delpeut te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 600.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	100	600.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		600.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om subsidie toe te kennen

Het Toneel Speelt

Stichting Het Toneel Speelt

INLEIDING

Het Toneel Speelt (HTS) is gevestigd in Amsterdam. Ronald Klamer is de algemeen directeur. HTS maakt toneel voor de grote zaal en streeft daarbij naar een evenwicht tussen klassiek en eigentijds repertoire. HTS ziet zich als een pleitbezorger voor de (her)waardering van het Nederlands cultuurerfgoed en heeft als artistieke ambitie om de klassieke Nederlandse toneelliteratuur te revitaliseren. De verbindende factor van het artistieke beleid is de dramaturgie gebaseerd op respect voor de oorspronkelijke tekst, die zo compleet mogelijk en zoveel als mogelijk naar de letter en de geest van de auteur wordt gespeeld. Zo wil HTS het publiek in eerste instantie de auteur laten leren kennen en niet de regisseur.

Zowel in 2013 als in 2014 zullen twee producties voor de grote zaal worden gerealiseerd, met daarnaast als start van elk nieuwe jaar 'Gijsbrecht van Amstel'. In het voorjaar 2013 speelt de groep het door Rob de Graaf nieuw geschreven toneelstuk 'Na Jonathan'. Het wordt een eigentijds toneelstuk waarin het morele dilemma van moderne, ambitieuze ouders gespiegeld wordt aan het dilemma van onze voorouders zoals Ibsen dat vertelt in 'Kleine Eyolf'. Vervolgens staat een heropvoering van de productie 'Familie' van Maria Goos in de planning. In het voorjaar van 2014 speelt HTS 'Macbeth' en vervolgens Joost van den Vondels 'Lucifer'.

HTS wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 224 voorstellingen realiseren in de grote zalen, voor naar verwachting 78.400 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 1.500.000 euro. HTS vraagt bovendien een toeslag van 300.000 euro voor de bijdrage aan het herstel van de Gijsbrecht-traditie, de manier waarop klassiekers van eigen bodem worden gespeeld en de inzet voor nieuwe stukken voor de grote zaal.

Het Fonds Podiumkunsten heeft HTS in de periode 2009-2012 structureel gesubsidieerd met een bedrag van 664.172 euro per jaar. Voor die tijd ontving de groep subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 vijftien voorstellingen van acht producties van HTS bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van HTS als voldoende. Naast de klassieke teksten van Herman Heijermans en Joost van den Vondel stonden in de afgelopen jaren de eigentijdse teksten van schrijvers als Lot Vekeman, Rob de Graaf en Peter van de Witte centraal. De commissie heeft waardering voor de artistieke risico's die HTS met deze keuzes genomen heeft. HTS kiest over het algemeen voor goede makers en acteurs. De regie is vakkundig en zorgvuldig, en laat ruimte voor de acteurs. De acteerprestaties zijn dan ook over het algemeen van hoog niveau. De producties van HTS laten hiermee vakmanschap zien. HTS kiest ervoor om de teksten zo compleet mogelijk en zoveel mogelijk naar de letter en de geest van de auteur te spelen. In de ogen van de commissie gaat dat echter ten koste van de zeggingskracht van de producties. De regisseur voegt zich naar de tekst en geeft in de encenering weinig eigen interpretatie. Met name bij de klassiekers breken de teksten

daardoor niet uit hun tijdgebonden vorm, of zelfs keurslijf. Door het getoonde vakmanschap zijn de producties weliswaar adequaat geregisseerd en goed gespeeld, maar ze worden in de ogen van de commissie niet bijzonder of verrassend.

De commissie ziet dit terug in de producties op teksten van Heijermans. De gelijkenissen tussen de tijd waarin de stukken zijn geschreven en het heden zijn herkenbaar. Die overeenkomsten heeft de regisseur zichtbaar gemaakt, maar een eigen interpretatie of vertaling ontbreekt. Het zichtbaar maken van de parallellen is volgens de commissie niet voldoende om de stukken een actuele relevantie te geven en ze voor het publiek betekenisvoller te laten zijn.

Ook in de 'Gijsbrecht' mist de commissie een eigentijdse interpretatie of bewerking van het stuk. Bij de eerste opvoering sinds lange tijd bleek de tekst in de ogen van de commissie erg taai. Door de lange monologen en vele vertellingen over acties buiten het toneel is de tekst in dramatische zin niet sterk. De enscenering was volgzzaam aan de tekst en de acteurs, en bleef daardoor vrij klassiek of zelfs statig. Ondanks het sterke acteerwerk komt het daarom niet tot boeiend theater.

De commissie ziet dit ook terug bij de producties op basis van nieuwe teksten en de hernemingen van bestaande teksten in de grote zaal. Zo vond zij dat de tekst 'Expats' van zichzelf weinig lagen bevat en de personages te weinig worden uitgewerkt. Hierdoor geeft het stuk volgens de commissie vooral een schets van een milieu. De regie blijft dicht bij de tekst en de personages, en voegt daardoor te weinig extra betekenis toe. Hiermee krijgt het geheel weinig zeggingskracht.

De plannen voor de volgende periode geven volgens de commissie in geringe mate blijk van oorspronkelijkheid en zeggingskracht. Zo geeft het plan aan dat de artistieke signatuur vooral wordt bepaald door de dramaturgie gebaseerd op respect voor de oorspronkelijke tekst.

Dat is volgens de commissie een erg smalle basis voor een artistiek profiel, omdat het gezelschap daarmee in feite weinig meer wordt dan een vakkundige uitvoerder van repertoire. Verder wordt de bestaande artistieke missie van HTS op het gebied van Nederlands toneelrepertoire in de plannen verbreed. HTS zal behalve de hedendaagse en klassieke Nederlandse teksten ook stukken uit het wereldrepertoire spelen. HTS kenmerkte zich voorheen altijd door de consistente keuze voor Nederlands repertoire in de grote zalen. De verbreding is in de ogen van de commissie dan ook ingrijpend en vereist een heldere toelichting op artistiek vlak. De verbreding wordt in de aanvraag echter niet beargumenteerd vanuit een heldere beschrijving van het artistiek profiel van de groep, maar vooral vanuit speelpotentie en publieksbereik.

De aanvraag mist bovendien een profilering in de onderlinge samenhang van het repertoire.

Zo wordt uit de aanvraag niet duidelijk waarom voor deze specifieke stukken is gekozen.

De aanvraag bevat geen toelichting op wat de stukken van Rob de Graaf, Maria Goos, Vondel en Shakespeare volgens de aanvrager bindt, of bij HTS met elkaar gemeen zullen hebben. Daardoor wordt deze keuze willekeurig binnen de gekozen repertoirelijnen.

Verder klinkt in de plannen volgens de commissie ook weinig zeggingskracht door.

De beschrijvingen missen een eigen stem van de maker. De commissie vertrouwt erop dat de beschreven projecten zullen leiden tot vakkundig gemaakte en goed gespeelde producties. Zij ziet op basis van de plannen echter niet dat deze voor het publiek meer zullen betekenen dan onderhoudende voorstellingen.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van HTS als goed. De bedrijfsmatige organisatie van HTS is op orde. Het bureau van HTS is klein en flexibel en heeft daardoor relatief lage overheadkosten. De financiële basis was de afgelopen jaren niet stevig, maar dat is goed terug te voeren op het productieritme in die periode. Daarom heeft de commissie er vertrouwen in dat de financiële gezondheid zal worden hersteld.

Het gezelschap heeft ruime ervaring in het aanbieden van repertoire aan de grote zalen en is daar de afgelopen jaren goed in blijven slagen. Ondanks de moeilijke situatie op de theatermarkt en ondanks de niet altijd direct aansprekende titels waren de speellijsten goed. HTS gaat ervan uit dat het aantal voorstellingen de komende jaren vrijwel gelijk blijft. De commissie heeft er gezien de resultaten in de afgelopen jaren vertrouwen in dat dit zal lukken.

Verder staat het publieksbereik hoog op de agenda bij HTS. In de keuze voor het repertoire laat de groep zich voor een deel leiden door de potentiële belangstelling van het publiek. Het gezelschap verwacht een beperkte groei van het publieksbereik, die gerealiseerd moet worden door een hogere bezetting per voorstelling. Het marketingplan in de aanvraag is op zich summier en met name de doelgroepen en marketinginstrumenten worden erg algemeen beschreven. Tegelijkertijd heeft HTS ruime ervaring in het zoeken en vinden van publiek en is de groep er met name bij de productie 'Gijsbrecht' in geslaagd een 'hype' te veroorzaken die de voorstellingen in de Stadsschouwburg Amsterdam en in het land volledig heeft uitverkocht. Dat geeft de commissie vertrouwen dat de begrote publieksaantallen realiseerbaar zijn. Op het gebied van het verwerven van eigen inkomsten kent HTS het klappen van de zweep. De groep is, in vergelijking tot veel andere theatergroepen, voor een relatief beperkt deel afhankelijk van subsidie. Niettemin vindt de commissie de inschatting van HTS voor de publieksinkomsten in 2013-2014 erg optimistisch. Deze inkomsten moeten in 2013 drastisch stijgen. De afgelopen jaren zijn de totale publieksinkomsten echter gedaald en gemiddeld per voorstelling wisselden deze nogal per jaar. De aanvrager verwacht vooral bij de publieksinkomsten per voorstelling een forse groei, waarna ze op een niveau komen dat ver boven dat van de afgelopen jaren ligt. Om dit te bereiken, moeten meer bezoekers komen, die hogere prijzen zullen betalen. De commissie acht hier enige rek mogelijk, maar de beoogde groei van de publieksinkomsten is in haar ogen een te grote stap. Door de onderbouwing wordt zij niet overtuigd dat deze inkomstenstijging realistisch is. Bij de eigen inkomsten valt verder op dat de overige eigen inkomsten in de jaren 2010 en 2011 aanzienlijk hoger waren dan daarvoor en dan begroot in 2013 en 2014. De aanvraag geeft hier te weinig toelichting op, waardoor onduidelijk blijft wat deze inkomsten waren en waarom deze in 2013 en 2014 niet meer worden verwacht. Dat versmalt de basis van de inkomsten tot hoofdzakelijk publieksinkomsten en subsidie. Een bredere spreiding vergroot volgens de commissie de stabiliteit van het gezelschap. Met name gezien de fors hogere ambitie bij de publieksinkomsten kan hier een risico ontstaan. Wanneer deze inkomsten tegenvallen, zijn er weinig andere bronnen om op terug te vallen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage aan de pluriformiteit van HTS aan het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve HTS veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, met name ook in de grote zalen. Zowel instellingen binnen de BIS als ongesubsidieerde producenten spelen repertoirestukken voor dit circuit. In genre en vorm onderscheidt het werk van HTS zich volgens de commissie niet bijzonder van dit brede, bestaande aanbod.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage van HTS aan de spreiding als ruim voldoende. De instelling is gevestigd in Amsterdam, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, en levert daardoor geen bijdrage aan de spreiding. Echter, uit de voorgenomen activiteiten blijkt dat HTS behalve in Amsterdam in verhouding ook veel voorstellingen speelt in de regio's Oost, West en Zuid. Daarmee draagt de groep bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

HTS heeft geen structurele bijdrage gevraagd aan de gemeente.

TOESLAG

HTS heeft een toeslag aangevraagd voor de bijdrage aan het herstel van de Gijsbrecht-traditie, de manier waarop klassiekers van eigen bodem worden gespeeld en de inzet voor nieuwe stukken voor de grote zaal.

Al deze aspecten vallen volgens de commissie binnen de categorie nieuw repertoire. Het eerste aspect, het herstellen van de Gijsbrecht-traditie, beschouwt de commissie niet als innovatie van het aanbod. Het betreft hier een reguliere activiteit van HTS en op basis van het plan ziet de commissie geen effect dat het eigen werk van het gezelschap overstijgt. De aanvraag licht ook niet toe op welke wijze de Gijsbrecht-traditie tot navolging heeft geleid of zal kunnen leiden. In het tweede onderdeel beschrijft HTS de manier waarop klassiekers van eigen bodem worden gespeeld. De argumenten die HTS hier noemt horen in de ogen van de commissie thuis bij de oorspronkelijkheid van het werk van HTS. Het betreft geen innovatie van het aanbod zoals is bedoeld in de regeling.

Het laatste onderdeel gaat over de inzet voor nieuwe stukken voor de grote zaal. HTS wil nieuwe talentvolle schrijvers aan het werk zetten en investeren in nieuwe Nederlandse stukken. De commissie vindt dat HTS hier in het verleden een actieve rol heeft gespeeld, die de laatste jaren tot enkele nieuwe stukken heeft geleid. Dit onderdeel is in de aanvraag echter te summier onderbouwd. Er worden geen namen genoemd van beoogde schrijvers, waardoor de commissie de kwaliteit en bijdrage aan de pluriformiteit van het aanbod niet kan beoordelen. Bovendien geeft de aanvraag niet aan in hoeverre een nieuwe tekst kan worden ingepast in het activiteitenpakket van HTS in de komende jaren. In het verlengde daarvan is de commissie niet overtuigd dat eventueel nieuw werk navolging zal kunnen vinden, bijvoorbeeld doordat andere instellingen het op het repertoire zullen nemen. De commissie adviseert daarom om de gevraagde toeslag niet toe te kennen.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert om de aanvraag van HTS te honoreren voor zover het budget dat toelaat. Zij adviseert om geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **1.800.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden		
Circuit groot	200	1.500.000
Basissubsidie voor 2 jaar		1.500.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0*

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om subsidie toe te kennen

Toneelgroep Het Volk

Stichting Toneelgroep Het Volk

INLEIDING

Toneelgroep Het Volk uit Haarlem is in 1976 opgericht en legt zich toe op het brengen van weldoortimmerd, oorspronkelijk en ambachtelijk uitgevoerd Nederlands toneel. De doelstelling is om artistiek verantwoorde producties voor een zo breed mogelijk publiek te creëren, waarbij humor en tragiek hand in hand gaan. Het gezelschap omschrijft het als volksrealisme: 'Dat is een bijna surrealistische creatie van een gekantelde werkelijkheid die wordt uitvergroot op een ingetogen, komische wijze zonder dat de echtheidsillusie wordt verbroken.' Het Volk streeft naar consolidering van de herkenbaarheid van het gezelschap voor zijn publieksgroep. Volgens Het Volk lenen hiertoe de zelfgeschreven producties zich het beste. De huidige artistieke kern bestaat uit Bert Bunschoten, Aike Dirkzwager en de gebroeders Joep en Wigbolt Kruijver. Cilia van Dijk verzorgt de zakelijke leiding.

Het volk wil in 2013-2014 één tourneevoorstelling per seizoen maken, die elk 80 maal gespeeld zal worden. De eerste productie is 'Shakespeare' (De Trilogie van het Lerarentoneel). Geïnspireerd door een tweetal eigen bewerkingen van klassiekers wil Het Volk deze werkwijze nog een keer toepassen, wederom middels een drietal docenten. Zowel Hamlet als Othello lijken, in de ogen van de makers, stukken die geschikt zijn voor deze aanpak. Deze voorstelling wordt voorzien van een eigen tekst van Het Volk, op rijm. De tweede productie, 'Dura Lex', is een voorstelling in de relationele sfeer. Twee oudere, al jaren samenwonende politieagenten krijgen een jong stel op de koffie. Het gesprek loopt geheel uit de hand en de onderlinge relaties komen onder druk te staan. In de periode 2013-2014 wil Het Volk in totaal 160 uitvoeringen realiseren in de kleine en middelgrote zalen, voor in totaal 18.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 555.000 euro.

Toneelgroep Het Volk ontvangt in de periode 2009-2012 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 246.265 euro per jaar. Voor die tijd ontving de groep subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds zes speelbeurten van drie producties van Het Volk bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Het Volk als ruim voldoende. De groep maakt herkenbare en authentieke voorstellingen. De commissie waardeert het vakmanschap van de makers, dat zonder meer ambachtelijk is. Het Volk streeft naar theater waarbij met een luchtige laag van ironie verhalen voor een groot publiek toegankelijk worden gemaakt, zonder dat de voorstellingen platvloers of sentimenteel worden. Dat leidt doorgaans tot degelijke voorstellingen, zonder grote verrassingen in tekst, regie, spel of dramaturgie. Een uitzondering hierop vormt de productie 'Stookolie en Sangria', waarbij de groep in de ogen van de commissie te ver doorschoot naar een toch platvloers en al te kluchtig niveau. Met name de tekst en het acteren waren dermate grotesk dat de zeggingskracht eronder leed. Waar in de

andere voorstellingen de personages sympathie opriepen en ontroerden, werd daar in de laatste productie geen ruimte voor geboden. De producties zijn weliswaar authentiek en vakmatig, maar vertonen weinig tot geen urgentie van de makers. De groep heeft niet de ambitie om te vernieuwen of om het publiek te verbazen met eigenzinnige interpretaties van onderwerpen of thema's. De regies zijn dan ook per definitie niet verrassend, volgens de commissie. Dat maakt de voorstellingen van Het Volk voorspelbaar.

Over de plannen voor de toekomst is de commissie gematigd positief. In het advies voor de periode 2009-2012 is de wens uitgesproken dat Het Volk zich artistiek blijft ontwikkelen en verdiepen. In de voorstellingen van de afgelopen jaren, maar ook in het plan voor de komende periode ziet de commissie deze ontwikkeling en verdieping niet terug. De commissie vindt dat (podium)kunstenaars zichzelf kritisch moeten blijven bevragen en in beweging moeten blijven. Anders dreigt verstarring. Dit laatste is wat de commissie constateert bij Het Volk. In de aanvraag geeft de groep aan te streven naar consolidering van de herkenbaarheid van het gezelschap voor zijn publieksgroep. De keuzes voor de projecten liggen dan ook in het verlengde van wat de groep tot nog toe gemaakt heeft. De kwaliteit van de producties zal naar de verwachting van de commissie in de toekomst op hetzelfde niveau blijven. Dat zal leiden tot gemakkelijke voorstellingen volgens een beproefd recept, met het aanstekelijke spelplezier en de subtiele ironie die het betere werk van de groep kenmerkt, maar ook enigszins voorspelbaar is. Het Volk maakt vergeleken met andere groepen al enige jaren pas op de plaats, waardoor de artistieke signatuur van het Volk dan nog wel herkenbaar is, maar in verhouding tot andere makers aan kracht verliest.

ONDERNEMERSCHAP

ruim voldoende

Het ondernemerschap van Het Volk beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De organisatie is klein, heeft een lage overhead en is financieel kerngezond. Met de lange ervaring van de groep met het maken van volkstoneel is de bedrijfsvoering zeer stabiel. De verkoop is uitbesteed aan een goed en passend impresariaat, wat al jaren leidt tot lange speellijsten en bijpassende inkomsten.

Ook op het gebied van ondernemerschap is het plan gericht op consolidatie. Hoewel dat in deze voor theater ongunstige en roerige periode voorstelbaar is, mist het plan in de ogen van de commissie toch ambitie. Zowel op het gebied van het publieksbereik als de inkomsten worden geen uitdagende doelen gesteld. Het marketingplan is traditioneel en investeringen in activiteiten voor het bereiken van een nieuw of jonger publiek staan niet op de agenda.

De groep richt zich op de vaste, trouwe bezoekers en rekt erop dat die blijven komen. De commissie vindt dat de groep hier risico loopt, omdat er bij tegenvallende bezoekcijfers niet teruggevallen kan worden op een stevig marketingbeleid. Bovendien laat Het Volk hier kansen liggen. Het repertoire van Het Volk is toegankelijk voor een breed publiek en daardoor kunnen pogingen om het publiek te vergroten snel succesvol zijn.

De consolidatie voor de komende jaren blijkt ook uit de begrote eigen inkomsten. Deze dalen in de begroting licht ten opzichte van de afgelopen jaren. Dit is een conservatieve begroting, die opnieuw weinig ambitie toont. Doordat tevens de overige eigen inkomsten zeer voorzichtig worden begroot, neemt de subsidieafhankelijkheid de komende jaren toe. Gezien de prestaties van de afgelopen jaren en de mogelijkheden die het toegankelijke werk van Het Volk biedt, vindt de commissie dit een te veilige keuze. Zij heeft er vertrouwen in dat de

beoogde inkomsten gerealiseerd kunnen worden, maar met wat meer ambitie zou meer haalbaar moeten zijn.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van Het Volk aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. De commissie constateert dat er behalve Het Volk veel instellingen zijn in Nederland die zich bezig houden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten van teksttheater. Binnen dat brede bestaande aanbod vindt de commissie het werk van Het Volk niet onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De commissie beoordeelt de bijdrage van Het Volk aan de spreiding als zeer goed. De groep is gevestigd in Haarlem en draagt bij aan de spreiding door regelmatig in de vestigingsplaats te spelen. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat Het Volk vrijwel alle voorstellingen buiten de grote steden wil spelen. Daarmee draagt de groep goed bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Het Volk heeft geen structureel subsidie gevraagd bij de gemeente of provincie.

TOESLAG

niet van toepassing

Het Volk heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Het Volk te honoreren voor zover het budget dat toelaat.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		555.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	110	330.000
Circuit midden	50	225.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		555.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		0 *

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

Toneelschuur Producties

Stichting Toneelschuur Producties

INLEIDING

De Toneelschuur heeft als missie een huis te zijn van makers en hun publiek, een producerend en presenterend theater van landelijke betekenis. Het theater de Toneelschuur en de Toneelschuur Producties zijn daarbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Beide worden geleid door Frans Lommerse. De ambitie is om bij te dragen aan theater dat ertoe doet en dat een groot publiek bereikt. Daarvoor wordt samengewerkt met regisseurs die prikkelend en relevant theater willen maken in diverse geledingen van het podiumcircuit. Het artistieke beleid richt zich op talentvolle regisseurs en theatermakers die tekst- en repertoiretooneel maken voor vooral de kleine en de middenzaal en op locatie, en die hun werk aan een groot publiek willen presenteren. Verdere ontwikkeling van talent, professionalisering en vergroting van betrokkenheid bij theater en publieksontwikkeling staan hierbij centraal. De Toneelschuur noemt zich daarom een huis voor talenten.

De komende jaren concentreert de Toneelschuur zich op vier regisseurs: Erik Whien, Michiel de Regt, Paul Knieriem en Joost van Hezik. Dit zijn volgens de aanvraag betrokken makers, elk met een eigen stijl en handtekening, die vertrekken vanuit een sterke behoefte om het huidige tijdsgewricht en de mechanismen die daarin te herkennen zijn, bloot te leggen in hun werk en daar relevant theater van te maken.

In 2013 maakt Joost van Hezik met 'Dantons Dood' op locatie een productie over de revolutie van binnenuit. Casper Vanderputte maakt 'Speeldrift', waarvoor Rik van den Bos de roman van Juli Zeh bewerkt. Daarin gaan jongeren tot het uiterste om hun leven weer zin te geven. Verder maakt Michiel de Regt 'Cruel and Tender' van Martin Crimp, een commentaar op de *war on terror*. Ook wordt in 2013 een reprise gepland van een stuk dat in 2011 of 2012 is gemaakt. Gedacht wordt aan 'Solness' van Joost van Hezik. In 2014 maakt Van Hezik 'Paddy Chayefsky', naar de film 'Network', over de perfide mediacultuur waar de waarheid gemeten wordt aan kijkcijfers en geld. Erik Whien maakt 'Who's afraid of Virginia Woolf' vanuit het perspectief van de jonge mensen die over de vloer komen bij een cynische en vastgeroeste generatie. Paul Knieriem maakt in 2014 'Schijn bedriegt' van Thomas Bernhard, over twee ouder wordende broers: een artiest en een acteur. Ook in 2014 wordt een reprise van een eerdere productie gespeeld.

Toneelschuur wil in de jaren 2013 en 2014 200 voorstellingen realiseren in de kleine en middenzalen en op locaties, voor 22.500 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 1.057.500 euro.

Toneelschuur Producties is tussen 2009-2012 als productiehuis opgenomen in de basisinfrastructuur. De organisatie ontvangt een structureel subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 975.492 euro per jaar. Ook voor die tijd ontving de Toneelschuur subsidie van het ministerie. De Raad voor Cultuur heeft de activiteiten van de aanvrager gevolgd.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van de Toneelschuur als goed. De organisatie heeft een lange staat van dienst als productiehuis en plek waar interessant, nieuw talent zich ontwikkelt. Daarmee heeft de Toneelschuur zich volgens de commissie de laatste jaren goed gepositioneerd als een voorportaal voor de grote zalen, mede door de succesvolle alliantie met Toneelgroep Amsterdam. Dat heeft in de afgelopen jaren ook tot goede producties geleid van makers die vervolgens hun weg vonden in het theaterveld. Hoewel de projecten door verschillende makers worden gerealiseerd, heeft de Toneelschuur een herkenbare signatuur: relevant en vakkundig gemaakt repertoiretoneel. De aanvraag beschrijft deze oorspronkelijkheid goed en dat geeft de Toneelschuur als producent volgens de commissie een duidelijk en eigen profiel.

Hoewel enkele beeldbepalende makers van de afgelopen jaren in de plannen voor de komende periode niet voorkomen, geeft de kwaliteit van hun producties volgens de commissie wel een indicatie van de te verwachten kwaliteit van de geplande producties. Makers bij de Toneelschuur vinden in de producties telkens interessante en eigen ingangen in bestaand repertoire. Makers als Thibaud Delpeut, Eric de Vroedt en Paul Knieriem hebben daarmee laten zien dat zij goede (spel)regisseurs zijn, die bovendien hun originele blik op het repertoire goed weten te enceneren. De genoemde makers voor de komende jaren bevestigen dit beeld in de producties waarvan registraties zijn meegestuurd. Zij verschillen van elkaar in staat van dienst, maar hebben alle vier hun vakmanschap in eerdere producties getoond.

De Toneelschuur gaat in de aanvraag uitgebreid in op de eigen plek in het veld en de consequenties van het beëindigen van de subsidiëring als productiehuis. Daarmee maakt de aanvrager voor de commissie overtuigend duidelijk wat de waarde van de Toneelschuur is als overkoepelende en samenbindende organisatie voor de afzonderlijke makers. De commissie heeft daarbij vertrouwen in de leiding van Frans Lommerse, die de koers van de Toneelschuur bepaalt, samen met Saskia Heerkens als hoofd van het productiehuis en stimulerende coach voor de makers. De commissie vindt het wel een gemis dat de afzonderlijke makers niet zelf aan het woord komen in de aanvraag, ook niet in de beschrijvingen van hun plannen. De aanvraag gaat daardoor meer over de plek dan over de makers. Op zich heeft de commissie vertrouwen in de gekozen makers. Zij hebben over het algemeen hun vakmanschap reeds getoond en hebben bovendien verbindingen met andere bestaande gezelschappen of producenten. Dat maakt de selectie in de ogen van de commissie goed, maar ook enigszins willekeurig. Het wordt niet duidelijk waarom de Toneelschuur kiest voor deze makers, die hun weg al vinden of hebben gevonden in het veld. De rol die de commissie in het verleden zag voor de Toneelschuur als voorportaal naar de grote zalen noemt de aanvrager zelf niet. Buiten de motivering dat het goed repertoiretoneel voor de kleine en middenzalen zal opleveren, mist de aanvraag een overtuigende toelichting op de selectie van makers.

De plannen voor de afzonderlijke projecten vindt de commissie niet erg opvallend. De commissie mist de persoonlijke motivatie van de makers, waardoor de beschrijvingen vrij zakelijk blijven en weinig tot de verbeelding spreken. Echter, de de commissie vertrouwt op basis van het bewezen vakmanschap van de makers en de inspirerende inbreng van de Toneelschuur dat de producties voldoende zeggingskracht zullen hebben.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap van de Toneelschuur als goed. De organisatie is zeer ervaren in het produceren van theater en heeft daarmee een betrouwbare merknaam opgebouwd bij podia. De financiële basis onder de organisatie is gezond en zij kiest passende partners bij haar activiteiten. Zo heeft de samenwerking met Toneelgroep Amsterdam binnen TA2 behalve de inhoudelijke meerwaarde ook voor het ondernemerschap veel opgeleverd. De nieuwe alliantie onder de naam Coproducers is slim en goed uitgewerkt. Daarmee versterkt de Toneelschuur het netwerk met andere podia, wat direct ten goede komt aan de makers in financiële middelen en speelbeurten.

De Toneelschuur moet een stap terug doen, gedwongen door de beëindiging van het subsidie als productiehuis en het lagere subsidie die kan worden aangevraagd als producerende instelling. De organisatie vangt dat op verschillende manieren op. Zo worden minder voorstellingen gespeeld, die per voorstelling meer publieksinkomsten moeten opbrengen. De ambitie op dit punt is in de ogen van de commissie fors. De commissie ziet hier dan ook een risico, hoewel de Toneelschuur goede afspraken met podia heeft en met bekendere makers gaat werken. Doordat de voorstellingen net als in het verleden vooral in de kleine en middenzalen worden gespeeld, ligt een stijging van de inkomsten niet voor hand. De aanvraag mist een overtuigende toelichting op dit punt. Als aanvulling op de publieksinkomsten heeft de Toneelschuur (voor het eerst) een structureel subsidie gevraagd van de gemeente Haarlem, mede om de terugval in subsidie van het rijk op te vangen. Ook is er een fondsenwerver aangesteld, die volgens de begroting moet zorgen voor groei in de inkomsten uit private middelen. De verwachte inkomsten uit deze bronnen zijn volgens de commissie realistisch begroot. Zij waardeert de inzet van de Toneelschuur om te zoeken naar spreiding van inkomsten en risico's, om daarmee te komen tot een nieuwe financieringsmix.

Opvallend is dat de Toneelschuur bij minder voorstellingen per jaar ook gemiddeld minder bezoekers verwacht. Het is de commissie uit de aanvraag niet duidelijk waarom dit is. Het verhoudt zich ook niet met de ambitie in de tekst van de aanvraag om de bezettingsgraad waar mogelijk te verhogen. Bovendien moeten minder bezoekers meer publieksinkomsten opbrengen en dat is volgens de commissie niet logisch.

Over het algemeen omschrijft de Toneelschuur een heldere visie op de eigen positie in het veld, ook ten opzichte van andere producenten. Dat is een goede basis voor een marketing- en publiciteitsplan. Met betrekking tot de profilering naar podia en publiek kiest de organisatie ervoor om de naam Toneelschuur als kwaliteitskeurmerk naar programmeurs en marketeers te gebruiken en de namen van de makers naar het publiek. De commissie kan deze keuze volgen. Met betrekking tot de doelgroepen valt het de commissie op dat er bij elke maker en elk project doelgroepen worden benoemd, die met specifieke acties moeten worden bereikt. Dat is aan de ene kant sterk, maar lijkt de commissie in de praktijk ook lastig. Dit kan het maken van keuzes in de uitvoering bemoeilijken.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De Toneelschuur produceert teksttheater en levert daarmee volgens de commissie geen bijzondere bijdrage aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod. De commissie constateert dat er behalve de Toneelschuur veel instellingen zijn in Nederland die

teksttheater produceren, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Het soort aanbod van de Toneelschuur is daarbinnen niet onderscheidend.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van de Toneelschuur aan de spreiding van aanbod is volgens de commissie ruim voldoende. Door de vestigingsplaats Haarlem en de verschillende activiteiten die daar worden gerealiseerd, draagt de organisatie bij aan de spreiding. Behalve in Haarlem worden vooral veel voorstellingen gepland in Amsterdam en in de regio Zuid. Daarmee levert de Toneelschuur geen bijzondere bijdrage aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende jaren verwacht de Toneelschuur een bijdrage van gemiddeld 112.500 euro per jaar van de gemeente Haarlem. Indien dit subsidie wordt toegekend, leidt dit tot een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

De Toneelschuur heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van de Toneelschuur te honoreren. Zij vindt de aanvraag voor het hoogste subsidiebedrag in het kleine speelfcircuit, gelet op de complexiteit en bezetting van de voorgestelde projecten, onvoldoende onderbouwd. Dit is mede gezien het feit dat twee van de vier projecten hernemingen zijn, die minder voorbereidingskosten hebben. De commissie adviseert voor deze voorstellingen het subsidiebedrag in de middelste trede toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 1.057.500

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein 95	3.000	285.000
Circuit midden 105	6.000	630.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		915.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		915.000
Gemiddeld per jaar		457.500

Trouble Man

Stichting Trouble Man

INLEIDING

Stichting Trouble Man is in 2010 opgericht met Sadettin Kirmiziyüz als artistiek leider. Zakelijk leider is Albert van Andel. Sinds 2004 maakt Kirmiziyüz (solo)voorstellingen over multiculturele hete hangijzers vanuit zijn eigen ervaringswereld. Eerder werkte Kirmiziyüz onder de vleugels van DNA, de Queeste en het Huis van Bourgondië.

Sadettin Kirmiziyüz wil een autonoom en nieuw geluid laten horen van een maatschappelijk geëngageerde theatermaker in het Nederlandse theaterlandschap. Van 2008 tot 2012 werkt Kirmiziyüz aan een vierluik van maatschappijkritische voorstellingen, waarbij hij vertrekt vanuit zijn positie als Nederlandse kunstenaar van Turkse afkomst.

Voor de komende jaren plant Kirmiziyüz een drieluik onder de titel Hollandse Luchten. In dit drieluik behandelt Kirmiziyüz de groeiende maatschappelijke onvrede in Nederland en zoekt hij een antwoord op de vraag: hoe moeten wij samenleven? De onderzoeksmethode is die van een 'embedded' theatermaker. Hollandse Luchten 1 (werktitel: 'De Klager - Overbewolking') gaat over de grenzen van de vrijheid van meningsuiting in de digitale communicatie. Het wordt een polemieek die opgebouwd is uit contact met 'boze bloggers'.

De gekozen theatervorm is een debat, dat live gestreamd wordt en 'real-time tweets' zal verwelkomen (deels gemanipuleerd). Hollandse luchten 2 (werktitel: 'De Beproefde - Storm en Schuilen') wordt gemaakt in samenwerking met Marjolijn van Heemstra en vertrekt vanuit de vaststelling dat 80% van de Nederlanders vindt dat onbeschoft gedrag in de openbare ruimte is toegenomen, terwijl er in werkelijkheid geen toename is. Kirmiziyüz gaat een half jaar 'undercover' in drie openbare arena's: de NS, de Zorg en de Rechtspraak. De gekozen theatervorm is een juryberaad, waarbij het publiek actief meestemt. Behalve deze nieuwe producties speelt Kirmiziyüz in 2013-2014 reprises van 'Avondland', 'De vader, de zoon en het heilige feest' en 'Somedaymyprincewill.com'.

Trouble Man wil in de periode 2013 en 2014 80 voorstellingen spelen in de kleine zalen, voor een publiek van 6.100 bezoekers. Het vraagt voor deze voorstellingen een subsidie van 120.000 euro.

Stichting Trouble Man ontvangt een tweejarig projectsubsidie 2011-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 219.456 euro.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De artistieke kwaliteit van Trouble Man beoordeelt de commissie als goed. Zij vindt Sadettin Kirmiziyüz een inventieve en scherpzinnige theatermaker. Hij is ook een alerte maker, die meebeweegt met maatschappelijke ontwikkelingen. De wijze waarop hij daarbij omgaat met zijn persoonlijke achtergrond en verleden vindt de commissie oorspronkelijk en in de producties ook ontroerend. De commissie is van mening dat Kirmiziyüz in de afgelopen jaren theatraal gegroeid is. Hij heeft verschillende kwaliteiten ontwikkeld, die samenkomen in zijn producties. Hij is bovendien een open acteur, met grote spelkwaliteiten. Zijn insteek als documentaire theatermaker leidt tot nu tot persoonlijke producties, die desondanks goed in

theatrale vormen zijn gevat. Deze combinatie van persoonlijke inhoud en sterke theatrale vormen geven de producties veel zeggingskracht.

Zijn werkwijze om meerdere projecten te ontwikkelen binnen een overkoepelend thema draagt volgens de commissie bij aan de zeggingskracht. Dat Kirmiziyüz deze werkwijze doorzet in zijn plannen voor de komende jaren, vindt de commissie dan ook positief.

Er spreekt bovendien veel energie uit de aanvraag. De commissie vindt de toon en de vragen die worden gesteld soms naïef, maar dat is tegelijkertijd wat zij waardeert in Kirmiziyüz: de aanstekelijke nieuwsgierigheid waarmee hij vanuit zijn theaterpraktijk opnieuw naar dingen kijkt.

Kirmiziyüz reflecteert in de aanvraag goed op de afgelopen jaren. Dat de focus verschuift van zijn eigen afkomst naar het vraagstuk van samenleven vindt de commissie kloppen in zijn ontwikkeling als theatermaker. Hij zet vervolgens een aantal stappen die daar natuurlijk uit volgen. Zo gaat hij van 'solo' naar 'embedded' theatermaker, waarmee ook de vorm van de producties verandert van persoonlijke en documentaire solo's naar meer theatrale vormen. Ook is de commissie positief over de mensen met wie Kirmiziyüz gaat samenwerken. De keuze voor talentvolle makers als Marjolijn van Heemstra en Vincent Rietveld versterkt het vertrouwen van de commissie in het vakmanschap en de zeggingskracht van de geplande producties.

De commissie plaats echter een kritische kanttekening bij de hoeveelheid research die de plannen met zich meebrengen. Met name de Hollandse luchten 2 (werktitel: 'De Beproefde - Storm en Schuilen'), waarvoor Kirmiziyüz undercover gaat op drie plekken. De aanvraag geeft nog weinig zicht op de manier waarop hij deze ervaringen gaat verwerken tot spannend theater. De aanvraag geeft enig inzicht in de beoogde vorm van de voorstellingen, in dit geval een juryberaad, maar mist een dramaturgische toelichting. Het risico bestaat dat het resultaat onderzoekstheater wordt in een minder interessante theatrale vorm.

ONDERNEMERSCHAP

goed

Het cultureel ondernemerschap van Trouble Man beoordeelt de commissie als goed. Hoewel het ondernemerschap summier beschreven is, getuigt de aanvraag van gedegen en onderbouwde keuzes. De bedrijfsvoering is op orde en partners als Frascati en Alles voor de Kunsten wekken vertrouwen en bieden een stevige basis. De organisatie heeft bovendien opvallend lage beheerslasten.

De drempelnorm van het aantal voorstellingen 2009-2011 is niet gehaald, maar Trouble Man maakt het volgens de commissie aannemelijk dat de stijgende lijn in aantal voorstellingen in de komende jaren zal doorzetten.

In de begroting wordt, meer dan in de vorige aanvraag, gerekend met verschillende inkomstenbronnen. Zo wordt naast de fondsbijdrage en publieksinkomsten ingezet op coproductiebijdragen, sponsoring en private fondsen. Over het algemeen zijn de financiële risico's beperkt en voldoende onderbouwd. De overige inkomsten van coproductiebijdragen en private fondsen zijn volgens de commissie haalbaar. Een kanttekening plaatst de commissie bij de begrote verdubbeling van de publieksinkomsten. Die moet vooral door een hogere bezettingsgraad van de voorstellingen worden gerealiseerd. De ambitie is goed, maar de prestaties in 2011 en ook 2012 tot nu toe wijzen nog niet in die richting.

Het marketing- en publiciteitsplan is origineel en is tekenend voor de manier waarop

Kirmiziyüz nadenkt over de maatschappij en welke stem hij daarin wil hebben. De doelgroepen worden op een eigen manier benoemd, maar die snijdt wel hout. Zo vindt de commissie 'de beleidsmaker van de toekomst' als doelgroep een vondst, waar het gezelschap bovendien al enige handen en voeten aan weet te geven.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van het werk van Trouble Man aan de pluriformiteit van het theateraanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Het aanbod plaatst de commissie binnen het teksttheater. De commissie constateert dat er behalve Trouble Man veel instellingen in Nederland zijn die zich bezighouden met teksttheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten van teksttheater. Het werk van Trouble Man onderscheidt zich van dit brede aanbod door het herkenbare, persoonlijke en documentaire karakter en de cultureel diverse achtergrond die erin doorklinkt. Hierin is het werk van Trouble Man echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

Trouble Man levert geen bijzondere bijdrage aan de spreiding van het Nederlandse podiumkunstenaanbod. Door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is, levert Trouble Man geen bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat de voorstellingen buiten Amsterdam zich vrij sterk concentreren in de regio's West en Zuid. Daarmee draagt het gezelschap weinig bij aan de spreiding van theateraanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

Trouble Man vraagt geen subsidie aan bij een gemeente of provincie.

TOESLAG

niet van toepassing

Trouble Man heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Trouble Man te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		120.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	80	120.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		120.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		120.000
Gemiddeld per jaar		60.000

THEATED

Ulrike Quade Company

Stichting Ulrike Quade Company

INLEIDING

Ulrike Quade Company is een in Amsterdam gevestigd platform voor beeldend theater met poppen. De artistieke leiding is in handen van Ulrike Quade en de instelling wordt zakelijk geleid door Ton Driessen. De groep wil producties maken die zowel gelaagd als toegankelijk zijn. Actuele en existentiële thema's, zoals de onmacht van de mens om te kunnen communiceren en om zich te verhouden tot de wereld, krijgen vorm door gebruik te maken van een monumentale scenografie en verschillende theatrale middelen, waaronder poppen. Met de inzet van poppen en objecten worden de verborgen facetten van ons leven verbeeld. Daarmee wil de maakster het publiek in het hart raken en de verbeelding aan het werk zetten. De activiteiten in de komende jaren richten zich op het produceren van voorstellingen, het verkennen en verruimen van de mogelijkheden van het beeldend theater, nationaal en internationaal een verbindende rol spelen en het optreden als coach voor jonge talenten. In 2013 gaat 'The Painter' in première en zal in Noorwegen als Nederland gaan touren. Deze productie toont een denkbeeldige ontmoeting tussen de schilders en tijdgenoten Edvard Munch en Vincent van Gogh. Verder zijn in 2013 een internationale tournee van 'Radio Exit Live' gepland en een reпрisetournee in Nederland en het buitenland van 'Antigone'. Voor 2014 heeft Ulrike Quade Company de première gepland van 'Krabat' en een reпрisetournee van 'The Painter'. 'Krabat' is een ode aan de idealen. De tovenaarsleerling wordt geconfronteerd met vragen die bepalend zijn voor het toekomstige leven. Het wordt een coproductie met het Ljubljana Puppet Theatre en beeldend kunstenaar Silvan Omerzu zal de poppen maken. In 2013 en 2014 wil Ulrike Quade Company tenminste 161 voorstellingen realiseren in de middelgrote zalen, waarbij de groep 18.000 bezoekers verwacht. Van de geplande 161 voorstellingen worden er 76 in het buitenland gespeeld. Voor de voorstellingen vraagt de groep een subsidiebedrag van 724.500 euro. Ulrike Quade Company vraagt een toeslag aan van 144.900 euro voor twee jaar, voor een programma voor talentontwikkeling op gebied van beeldend theater en poppentheater, in samenwerking met het Noorse Nordland Visual Theatre (NVT), Theater Bellevue, Ostadetheater en het Pop Arts Festival (NL).

Ulrike Quade Company ontvangt momenteel een vierjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten van 266.193 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 acht voorstellingen van vier producties van Ulrike Quade Company bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Ulrike Quade Company als ruim voldoende. De beelden die met de poppen werden gecreëerd, zijn over het algemeen zeer overtuigend, vooral ook door de kwaliteit van de manipulatie van de poppen. Die beeldende kwaliteit is zeer bepalend voor de oorspronkelijkheid van het werk. In veel van de producties in de afgelopen periode werd de inhoudelijke potentie echter niet helemaal ingelost. De commissie plaatst vooral kanttekeningen bij de teksten van producties als 'Radio Exit Live' en 'Hondenliefde'. Deze waren in vorm en taal niet sterk, hetgeen nog werd versterkt doordat de

tekstbehandeling niet altijd goed uit de verf kwam. Aangezien het gebruik van tekst een prominenter onderdeel van de producties is geworden, wat in de komende jaren wordt doorgezet, acht de commissie verbetering noodzakelijk op het gebied van tekstbehandeling. Ook op het vlak van de regie en dramaturgie zijn nog stappen te zetten. Zowel de eigen regie van Ulrike Quade in bijvoorbeeld 'Lisa's Grote Reis' als die van anderen in bijvoorbeeld 'Hondenliefde' waren niet sterk. Ulrike Quades kwaliteiten liggen volgens de commissie vooral bij het creëren van sterke beelden. De discrepantie tussen enerzijds de sterke beelden en anderzijds de minder scherpe teksten en regie, zorgde ervoor dat de zeggingskracht van enkele producties in de afgelopen jaren beperkt bleef.

In de plannen voor de komende jaren valt de verscheidenheid op. Verschillende interessante onderwerpen worden gecombineerd met diverse poppenspeltechnieken. De commissie waardeert deze onderzoekende werkwijze van Ulrike Quade om een eigen beeldtaal te blijven ontwikkelen. Het toont de originaliteit van de maakster. Tegelijkertijd schuilt hier volgens de commissie een risico. Per productie wordt samengewerkt met andere makers of kunstenaars, soms uit Nederland, maar veelal uit het internationale netwerk dat de groep heeft opgebouwd. Die telkens wisselende samenwerkingen staan het ontwikkelen van een sterkere verbinding van de vorm en inhoud wellicht in de weg. Het plan ontbeert op dit punt kritische reflectie op de artistieke resultaten tot nu toe. Hierdoor missen de geschetste ontwikkelingen voor de komende jaren een stevige onderbouwing. Zo geeft Ulrike Quade aan zich verder te willen ontwikkelen als scenograaf en (co)regisseur, maar het plan gaat verder weinig concreet in op de punten waarop die ontwikkeling zich gaat richten, anders dan vormonderzoek. Mede daardoor houdt de commissie haar kanttekeningen bij het vakmanschap op het gebied van de regie en daaruit volgend bij de zeggingskracht.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Ulrike Quade Company als goed. De groep heeft een stevig netwerk van samenwerkingspartners en coproducenten, met name internationaal. De investering in het netwerk in de afgelopen jaren werpt haar vruchten af. De organisatie is bovendien klein en flexibel, en heeft zich omringd met deskundige mensen en gespecialiseerde partners voor bijvoorbeeld de publiciteit. Daarmee produceert de groep efficiënt en met goede resultaten.

De groep heeft de afgelopen jaren hoge eigen inkomsten gehaald, de laatste jaren mede door de bijdragen uit coproductie met (buitenlandse) partners. Die bijdragen zijn ook de komende jaren hoog. Een kanttekening plaatst de commissie bij de publieksinkomsten. Die zijn voor de komende jaren relatief laag begroot, zeker voor de voorstellingen in Nederland, en bovendien lager dan in de afgelopen jaren. Zeker met het oog op de toename van het aantal voorstellingen zou de commissie verwachten dat de stijgende lijn van de afgelopen jaren wordt doorgezet. De groep zet immers ook in op publieksvergroting. Het is de commissie uit de aanvraag overigens niet duidelijk of in de bijdragen uit coproductie wellicht een deel van de publieksinkomsten verrekend is. De toelichting op deze posten geeft hierover geen uitsluitel.

Net als de aanvrager ziet de commissie mogelijkheden om het gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling verder te laten stijgen. De marketing van de groep en de producties, die in de aanvraag niet op alle punten al concreet is, en verdere samenwerking met de theaters kan

daaraan nog bijdragen. De positionering als beeldend theatermaker in plaats van poppentheater vindt de commissie sterk. Voor uitbreiding van het aantal speelplekken in Nederland zijn eveneens nog mogelijkheden, ondanks de groei in de afgelopen jaren. Het hernemen van producties is daarbij een goed middel. Verder is het positief dat Ulrike Quade Company het internationale netwerk van speelplekken wil vergroten en daarvoor op zoek gaat naar agenten in verschillende landen. Al met al heeft de commissie er vertrouwen in dat de verwachte groei van het publieksbereik haalbaar is.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

zeer goed

De commissie rekent het werk van de Ulrike Quade Company tot het poppen-/objecttheater. Dit is een subdiscipline van het theater waarvoor geen instellingen in de basisinfrastructuur zitten en waarvan het aanbod in het ongesubsidieerde circuit klein is. Daarmee is sprake van onderscheidende activiteiten. Bovendien vindt de commissie dat Ulrike Quade Company door het produceren van poppen-/objecttheater voor volwassenen, waarvan het aanbod zeer klein is, en door de vorm een zeer belangrijke bijdrage aan het Nederlandse podiumkunstenlandschap levert. Zij beoordeelt de bijdrage aan de pluriformiteit derhalve als zeer goed.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van Ulrike Quade Company aan de spreiding van het theateraanbod in Nederland is volgens de commissie ruim voldoende. Vanwege zijn vestigingsplaats Amsterdam, waar een ruim podiumkunstenaanbod aanwezig is, levert Ulrike Quade Company geen bijzondere bijdrage aan de spreiding. Met de geplande spreiding van de activiteiten, waardoor veel wordt gespeeld in de regio's Noord, Oost, Zuid en West, draagt de groep bij aan de spreiding van het podiumkunstenaanbod naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende periode heeft Ulrike Quade Company een subsidie van 60.000 euro per jaar aangevraagd bij de gemeente Amsterdam. Indien die aanvraag wordt gehonoreerd, dan is er daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

toekennen

Ulrike Quade Company heeft een toeslag aangevraagd om in samenwerking met het Noorse Nordland Visual Theater een talentontwikkelingstraject te ontwikkelen. Dit sluit aan bij de regeling, die een toeslag mogelijk maakt voor het bieden van ruimte aan nieuwe makers. De betrokken instellingen vinden talentontwikkeling belangrijk, aangezien poppen-/objecttheater veelal geen onderdeel is van de theateropleidingen. Het traject kent een aantal verschillende fasen in Noorwegen en Nederland, die uiteindelijk leiden tot twee performances die zowel in Stamsund, Noorwegen, als in Amsterdam en Dordrecht gespeeld zullen worden. De uitwerking van de verschillende fasen is beknopt beschreven, waardoor bijvoorbeeld niet helemaal duidelijk wordt waar de begeleiding van de talenten zich op richt. Desondanks

verwacht de commissie wel dat het gehele traject voor de betreffende makers belangrijk kan zijn voor hun verdere ontwikkeling. Niet in de laatste plaats overigens door de betrokkenheid van verschillende partners die er daarmee voor zorgen dat de makers in een internationaal circuit worden geïntroduceerd. Mede doordat er in het reguliere theateronderwijs weinig ruimte is voor poppen-/objecttheater verwacht de commissie dat de nieuwe makers een bijdrage zullen leveren aan de ontwikkeling van de podiumkunsten. Zij adviseert de aanvraag van Ulrike Quade Company voor een toeslag te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Ulrike Quade Company te honoreren. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		869.400
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden	161	4.500
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		724.500
Toeslag		144.900
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		869.400
Gemiddeld per jaar		434.700

Unieke Zaken

Stichting UZ

INLEIDING

Unieke Zaken is een Alkmaars jeugdtheatergezelschap dat sinds 1990 bewegingstheater maakt voor kinderen vanaf vier jaar. Het gezelschap wil toeschouwers een bijzondere theaterervaring geven en ze prikkelen, ontroeren, verrassen, laten lachen, uitdagen en aanzetten tot nadenken. De artistieke kern bestaat uit Mirjam Morsch en Peter Bolten en wordt meestal per productie aangevuld met diverse makers, spelers, muzikanten en vormgevers. De verschillende elementen (handelen, objecten, muziek, beweging, toneelbeeld en - spaarzame - tekst) worden gelijkwaardig naast en door elkaar gebruikt. Sinds 2012 is er een verschuiving opgetreden door producties te maken met de personages en hun verhalen als vertrekpunt en niet de omstandigheden waarin ze verkeren. Tekstgebruik geeft Unieke Zaken meer ruimte voor poëzie en stilte, voor melancholie en ontroering en voor het stellen van levensvragen. Tekst is niet de drager van de producties geworden, maar maakt de vertellingen wel herkenbaarder en persoonlijker voor het publiek, aldus de aanvraag. De 'nieuwe' elementen (persoonlijk, intern, ontroering, inhoud) wil Unieke Zaken de komende jaren verder uitwerken en onderzoeken. Verder ziet Unieke Zaken een nieuwe artistieke uitdaging in het realiseren van projecten voor stad en regio, zoals in de samenwerking met diverse culturele instellingen en via het meerjarige project 'Buzz', een theaterbus die naar de scholen gaat.

In 2013 wordt de nieuwe productie 'Zwart op Wit' (voor vier jaar en ouder) gemaakt, geïnspireerd op het boekje 'Yellow and Pink' van William Steig. Het wordt een beeldende, muzikale en humoristische productie met als onderwerp de delicate, eeuwigdurende en misschien meest interessante filosofische vraag die we ons kunnen stellen: Waarom zijn wij hier? Tevens wordt in 2013 'Spoor' (vanaf zes jaar) uit 2012 hernomen, een productie geïnspireerd op de film De Wisselwachter van Jos Stelling. Ook staat de kerstvoorstelling 'Kerstmis bij de Ivanovs' op het programma (voor tien jaar en ouder), een coproductie met Artiance, Centrum voor de Kunsten in Alkmaar. Deze productie behandelt de moordzaak van een kamermeisje die een 73 jaar oud knaapje heeft vermoord. In 2014 realiseert Unieke Zaken de nieuwe productie 'Weg' (vanaf zes jaar), een intieme en ontroerende productie over de verbeeldingskracht van de mens. Daarna volgt 'Kaas' (voor alle leeftijden) in samenwerking met het Stedelijk Museum te Alkmaar. Twee spelers brengen een enorme kaas met geluiden, gebeurtenissen en geuren tot leven. Ook wordt de productie 'Zwart op Wit' hernomen. In beide jaren wordt het jaarlijks terugkerende project 'Buzz' gespeeld, waarin Unieke Zaken met een tot minitheater omgebouwde bus naar de scholen in de regio toe gaat. Ieder jaar met een ander bekend reisverhaal als uitgangspunt en telkens gericht op een andere leeftijd. Unieke Zaken wil in de jaren 2013-2014 320 voorstellingen spelen, voor 32.000 bezoekers. Voor 200 voorstellingen in de kleine zalen wordt subsidie aangevraagd, wat leidt tot een subsidieaanvraag van 300.000 euro.

De instelling krijgt momenteel geen meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten. In de afgelopen jaren heeft Unieke Zaken voor twee producties een projectsubsidie ontvangen van het Fonds.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Unieke Zaken als voldoende.

Het gezelschap maakt al geruime tijd mime en beeldend theater voor de jeugd. De volharding die daaraan ten grondslag ligt, is bewonderenswaardig. De commissie vindt Unieke Zaken een vakmatig stabiel gezelschap dat in de luwte van het jeugdtheaterveld een waardevolle functie vervult in het culturele aanbod en klimaat in de eigen regio. Het werk is volgens de commissie in het algemeen vrij traditioneel en de oorspronkelijkheid blijft beperkt, zowel in onderwerpen als in vormtaal. Dat Unieke Zaken momenteel meer met tekst en een uitvoeriger uitwerking van de personages werkt, vindt de commissie op zich een interessante ontwikkeling. Zij kan de uitwerking daarvan op basis van de meegestuurde voorstellingsregistraties echter nog niet positief beoordelen. 'Op Stapel' laat naar haar mening vrij statisch toneelspel zien, waarin de zeggingskracht minder groot was dan die van de kenmerkende beeldende kracht in de eerdere producties. Hoe dit in het recentere 'Spoor' uitpakt, dat de komende jaren hernomen wordt, kan de commissie niet beoordelen, omdat er geen registratie is meegestuurd.

In de periode 2013-2014 wil Unieke Zaken doorgaan op dezelfde weg. De afzonderlijke plannen voor de komende jaren zijn weliswaar weinig concreet uitgewerkt, maar de uitgangspunten spreken tot de verbeelding. Het meest tot de verbeelding spreekt het BUZZ-project, vanwege het spannende decor en de prikkelende, wereldse reisliteratuur die gebruikt zal worden als inspiratiebron. De beknopte uitwerking van dit project maakt een positieve beoordeling van de zeggingskracht echter niet mogelijk. Dat geldt ook voor de andere plannen voor 2013 en 2014. Bovendien valt het de commissie op dat in verschillende plannen dezelfde namen van makers en spelers genoemd worden. Dit wekt de indruk van herhaling en versterkt bij de commissie de indruk van Unieke Zaken als vakmatig stabiele groep, die zich echter niet sterk ontwikkelt. De commissie waardeert in dit opzicht dan ook de interessante makers die Unieke Zaken wel bij de producties betreft, zoals Martin Hofstra en René Geerlings. Deze samenwerkingen vindt de commissie inspirerend en kunnen naar haar inschatting goed zorgen voor nieuw en fris elan in de ontwikkeling van het oeuvre van Unieke Zaken. Dat zou de oorspronkelijkheid en zeggingskracht van de producties zeker kunnen vergroten.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie vindt het ondernemerschap van Unieke Zaken goed. Unieke Zaken heeft de afgelopen jaren de veerkracht en flexibiliteit getoond om te kunnen overleven nadat het structurele subsidie werd beëindigd. De groep is in redelijke continuïteit blijven produceren en is veel blijven spelen voor goed gevulde zalen. De instelling is bovendien financieel en zakelijk gezond.

Unieke Zaken was de afgelopen jaren goed in staat speelplekken en publiek te interesseren voor voorstellingen. Hiertoe zet de instelling in op samenwerkingsverbanden, voornamelijk lokaal en regionaal, die met name gericht zijn op publieksbereik. Van de eerste productie zijn reeds zeventig speelbeurten geboekt, wat de commissie vertrouwen geeft. Wel valt het de commissie op dat de groep in de afgelopen jaren relatief veel schoolvoorstellingen heeft

gespeeld, terwijl dit aandeel in de totale activiteiten voor de komende jaren afneemt. Dat betekent dat Unieke Zaken zich meer op vrije voorstellingen in theaters gaat richten. In de aanvraag wordt hier nauwelijks een toelichting op gegeven. Omdat Unieke Zaken aangeeft zonder intermediair te willen werken, ziet de commissie hier een tijdrovende taak, die bovendien niet zonder risico is: het is geen makkelijke tijd om (opnieuw) theaters te overtuigen om voorstellingen te boeken.

Voor de eigen inkomsten lijkt deze verandering weinig consequenties te hebben: de publieksinkomsten blijven grofweg gelijk aan die van de afgelopen jaren. Dat verkleint volgens de commissie het risico dat aan deze verschuiving zit. De eigen inkomsten zijn volgens de commissie dan ook realistisch begroot. De commissie merkt wel op dat de lichte groei in de overige eigen inkomsten niet goed onderbouwd is in de aanvraag. Dit is echter een beperkt risico. Al met al getuigt het plan van een visie op diversificatie en risicospreiding van de inkomstenbronnen en die is ook goed vertaald in de begroting. Daarnaast zijn voor eventuele tegenvallers voldoende reserves opgebouwd.

Unieke zaken beschrijft de eigen plek binnen het jeugdtheater in Nederland helder en speelt daar in het plan op in. De aanvraag bevat bovendien een goede analyse van de doelgroepen: theaterprogrammeurs, consulenten, docenten, kinderen en ouders. Zij kennen de wegen, vooral lokaal en vooral ook binnen het scholencircuit. Het plan bevat geen originele of verrassende kijk op marketing of helder geformuleerde marketingdoelstellingen, maar biedt voldoende aangrijpingspunten. Wel is de commissie van mening dat de groep zich landelijk meer zou kunnen profileren. Het plan is vooral lokaal en regionaal georiënteerd. Gezien de geplande groei van het aantal voorstellingen in andere regio's is er alle reden voor een sterker landelijk profiel.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

Het aanbod van Unieke Zaken valt onder de subdiscipline jeugdtheater. De commissie constateert dat er behalve Unieke Zaken veel instellingen zijn die jeugdtheater maken, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. De commissie vindt het aanbod van Unieke Zaken onderscheidend binnen dit bestaande aanbod, met name vanwege de specialisatie van het gezelschap in bewegingstheater voor jeugd. Daarmee is het gezelschap echter niet uniek. De commissie beoordeelt daarom de bijdrage van het aanbod van Unieke Zaken aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

zeer goed

De bijdrage van Unieke Zaken aan de spreiding van de podiumkunsten is zeer goed. Door de vestigingsplaats Alkmaar, en de lokale inbedding aldaar door verschillende activiteiten, levert Unieke Zaken een bijdrage aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat behalve de vele voorstellingen in de regio West in verhouding ook veel wordt gespeeld in de regio's Noord, Oost en Zuid. Daarmee levert Unieke Zaken een bijdrage aan de spreiding van activiteiten naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Unieke Zaken vraagt van de gemeente Alkmaar een subsidie van 50.000 euro per jaar.

Wanneer die aanvraag wordt gehonoreerd, leidt dat tot een beperkte bijdrage van de lokale overheid.

TOESLAG

niet van toepassing

Unieke Zaken heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Unieke Zaken te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)		300.000
Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	200	300.000
Circuit midden		
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		300.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		300.000
Gemiddeld per jaar		150.000

Via Rudolphi Theaterproducties

Stichting Theaterproducties Via Rudolphi

INLEIDING

Via Rudolphi Theaterproducties (Via Rudolphi) is de producerende stichting van theaterbureau Theaterzaken Via Rudolphi. De missie van Via Rudolphi is het produceren van nieuw en oorspronkelijk werk met hoge kwaliteit van de autonome theatermaker. Via Rudolphi produceert momenteel op projectbasis en geeft aan dat de tijd vraagt om efficiëntie en continuïteit. De projectmatige financiering van de voorstellingen neemt steeds meer tijd in beslag. Marie-Anne Rudolphi en Maarten van der Cammen vormen de directie. Via Rudolphi richt zich op autonome, oorspronkelijke theatermakers van alle generaties. Makers met een bijzonder idee, maar zonder eigen gezelschap of zonder behoefte daaraan. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen fysiek, muziek- en teksttheater, zolang het maar om oorspronkelijk werk gaat.

In de komende jaren realiseert Via Rudolphi projecten van Magne van den Berg, Hans Dagelet, Bodil de la Parra en René van 't Hof. In 2013 worden twee projecten gerealiseerd. 'Mijn slappe komedie voor vier personen, een handjevol personeel en een tafel die niet vrijkomt' is een nieuwe productie op basis van een tekst van Magne van den Berg, met Leny Breederveld, Aat Ceelen, Raymonde de Kuyper en Raymond Thiry. 'Milena, een horror-operette' van Hans Dagelet en Sylvia Kristel, geschreven door Stan Lapinski, is geïnspireerd op de zogenaamde Schiedammer Parkmoord. Het wordt een muziektheaterproductie die beoogt een grote hallucinatie te zijn.

In 2014 brengt Via Rudolphi eveneens twee projecten. 'Ouwe Pinda's' van Bodil de la Parra en Nadja Hüpscher wordt geproduceerd als lunchtheaterproductie in Theater Bellevue en gaat vervolgens op tournee. Beide makers hebben een moeder die in de jaren vijftig vanuit Indonesië naar Holland kwam. Aan de hand van kleurrijke familie verhalen en persoonlijke herinneringen, reconstrueren ze de lange reis die hun beider families hebben gemaakt op zoek naar een beter bestaan. 'Dag Vlieg' van René van 't Hof wordt een solo met scènes, acts, types en personages die hij in de loop der jaren zelf heeft ontwikkeld. Door deze aan te vullen met nieuw materiaal, wil Van 't Hof een voorstelling maken waarin de toeschouwer meegenomen wordt in zijn unieke, fysieke fantasiewereld.

Via Rudolphi wil in de jaren 2013 en 2014 160 voorstellingen realiseren in de kleine en middelgrote zalen voor 16.270 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 480.000 euro. Via Rudolphi vraagt ook een innovatietoeslag van 96.000 euro om daarmee het project 'Best of ITs on Tour' voort te zetten.

Via Rudolphi Theaterproducties ontvangt momenteel geen structureel subsidie. Met enige regelmaat kent het Fonds Podiumkunsten voor afzonderlijke projecten een productiesubsidie toe, zowel bij theater als bij muziektheater.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Via Rudolphi als goed. Via Rudolphi is volgens de commissie een belangrijk en beeldbepalend bureau in de theatersector, dat over het algemeen met goede makers werkt. In de keuzes toont het bureau een eigenzinnige blik, die ondanks het werken met verschillende makers leidt tot een herkenbare signatuur in het beeldende en fysieke bewegingstheater. Het werken met zelf ontwikkeld repertoire en los van een vast gezelschapsverband, zijn kenmerkend voor de makers die bij Via Rudolphi produceren. Dit is volgens de commissie overigens geen voorwaarde om als theatermaker autonoom te werken. De projecten van Via Rudolphi in de afgelopen jaren, waar registraties van zijn ingestuurd, vindt de commissie geslaagd. De producties tonen een groot vakmanschap, ook als die door jonge makers worden gerealiseerd. Zo getuigt de productie 'Szyborska' met Ria Eimers en Marlies Heuer dat er gewerkt wordt met gerenommeerde actrices die vakmanschap en spelkwaliteit waarborgen. In de productie 'Lange nasleep na een korte mededeling' wordt met een minimum aan woorden een maximum aan effect en zeggingskracht bereikt. De acteurs tonen met de personages van Magne van den Berg de menselijke onmacht tot communiceren en verbeelden een ogenschijnlijk simpele conversatie zodanig dat het ongeluk van de personages aan het lachen maakt, maar ook tot nadenken stemt.

Voor de komende jaren kiest Via Rudolphi voor een viertal makers, die door een langer subsidieperspectief in grotere continuïteit kunnen werken. Daarmee wordt in feite de bestaande productiewijze voortgezet met een structurele ondersteuning. De commissie begrijpt deze keuze en vindt de onderbouwing hiervoor overtuigend. Echter, de verwantschap tussen deze makers, die de oorspronkelijkheid van Via Rudolphi als de aanvrager moet onderstrepen, is niet helder verwoord. Hier ontbreekt in de aanvraag de stem van een artistiek leider, die als eindverantwoordelijke de signatuur van het geheel had kunnen verwoorden. Desondanks vindt de commissie de keuze voor deze makers passen bij het profiel van Via Rudolphi: het maken van beeldend en fysiek bewegingstheater. Verder heeft zij vertrouwen in het vakmanschap van deze makers. Magne van den Berg en René van 't Hof hebben sterke en zeer herkenbare producties gerealiseerd, die indruk op het publiek hebben gemaakt. De beschreven plannen sluiten daar goed op aan en spreken tot de verbeelding. Ook over het plan voor de samenwerking van Hans Dagelet en Sylvia Kristel is de commissie enthousiast. Het plan getuigt van nieuwsgierigheid naar nieuwe, interdisciplinaire theaterontwikkelingen. Het idee voor het project van Bodil de la Parra en Nadja Hüpscher vindt de commissie interessant en het overtuigt in de persoonlijke motivering. Wel mist de commissie een reflectie op eerdere producties van De la Parra waarin dit thema ook speelde. De aanvraag mist een beschrijving van de plannen op langere termijn. De aanvrager licht dit kort toe en geeft aan dat de keuzes voor producties gemaakt zullen worden vanuit de artistieke visie van Via Rudolphi. Het is juist deze visie die volgens de commissie niet goed is uitgewerkt in de aanvraag. En hoewel zij zich kan voorstellen dat de werkwijze van Via Rudolphi om een programmering op kortere termijn vraagt, doet de aanvrager een groot beroep op het vertrouwen van de commissie in de keuzes van de directie van Via Rudolphi. Op basis van de keuzes in het verleden en de projectplannen voor de komende jaren geeft de commissie dat vertrouwen.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het cultureel ondernemerschap als goed. Via Rudolphi is de producerende stichting van Theaterzaken Via Rudolphi. Deze combinatie van functies is volgens de commissie sterk. Door verschillende onderdelen van de productieketen samen te brengen, te weten selectie van makers, productie, inhoudelijke feedback, marketing, publiciteit en verkoop, is een krachtige en effectieve organisatie ontstaan. Voor makers, zeker voor relatief jonge makers, is dit een belangrijke steun. Dat de organisatie effectief is, blijkt vooral uit de doorgaans goede speellijsten en publiekscijfers. Dat vertaalt zich vervolgens ook in goede publieksinkomsten. Voor de komende jaren rekent Via Rudolphi op een flinke groei van de publieksinkomsten. Omdat er sprake is van een groei in het aantal voorstellingen, vooral in de middelgrote zalen, acht de commissie deze groei haalbaar. De begrote overige inkomsten zijn realistisch, mede doordat over een aantal onderdelen al afspraken bestaan. Doordat ook het gevraagd subsidie van het Fonds hoger is dan de bedragen die in de afgelopen jaren incidenteel zijn toegekend, en bovendien een aanvraag bij de gemeente Amsterdam is gedaan, neemt de totale begrotingsomvang sterk toe. Daarbinnen daalt het aandeel van de eigen inkomsten. Dat betekent dat de subsidieafhankelijkheid toeneemt. Een reflectie op die ontwikkeling ontbreekt in de aanvraag en dat is volgens de commissie een gemis.

Als marketing- en verkoopbureau heeft Via Rudolphi een goede neus voor veranderingen in de theatermarkt en bij het publiek. Dat leidt tot goede resultaten. Het is daarom opvallend dat het marketingplan vrij summier is en bovendien vrij algemeen. Zo worden de doelgroepen alleen bij de afzonderlijke projecten benoemd en dat in zeer algemene omschrijvingen. Echter, gezien de resultaten in het verleden en de keuze om veel samen te werken met partners en podia waar al eerder succesvol mee is samengewerkt, heeft de commissie er vertrouwen in dat het beoogde publieksbereik gerealiseerd wordt. Ten overvloede merkt de commissie op dat Via Rudolphi zich sterk richt op het al gekende en bereikte circuit. Gezien de ontwikkelingen op de theatermarkt is die keuze wel begrijpelijk en de commissie vertrouwt op goede resultaten. Desondanks mist het plan een ambitie om het aantal speelplekken breder te maken of te houden. Dit is een risico en een gemiste kans. Het is een gemiste kans, omdat het bureau in het verleden een belangrijke katalysatorfunctie had voor cultureel ondernemerschap, die voor andere partijen een voorbeeld was. Het risico is dan ook dat Via Rudolphi zich te zeer beperkt tot de bekende plekken en partners. Daarmee riskeert het bureau ontwikkelingen op het gebied van het realiseren van nieuwe of eigen speellocaties en publiek te missen.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van het aanbod van Via Rudolphi aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod als neutraal. De aangevraagde projecten zijn volgens de commissie in het soort aanbod te typeren als teksttheater, ondanks de herkenbare signatuur die het werk heeft met beeldende en fysieke kenmerken van het bewegingstheater. De commissie constateert dat het aantal instellingen dat teksttheater maakt groot is, zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. In genre en vorm overlappen de producties binnen de aanvraag met dit brede, bestaande aanbod en daardoor onderscheiden de voorstellingen van Via Rudolphi zich niet bijzonder.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De bijdrage aan de spreiding van theateraanbod is neutraal. Door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het aanbod zeer groot is, draagt Via Rudolphi niet bij aan de spreiding. Uit de aanvraag blijkt bovendien dat Via Rudolphi veel voorstellingen speelt in Amsterdam. Buiten de grote steden wordt vooral veel gespeeld in de regio West. In verhouding draagt Via Rudolphi daarmee weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Als een van de vier partners in Theaterzaken Amsterdam is voor Via Rudolphi een aanvraag voor 37.500 euro per jaar ingediend bij de gemeente Amsterdam. Mocht die aanvraag worden gehonoreerd, dan is er daarmee sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

toekennen

Via Rudolphi heeft een toeslag aangevraagd voor de organisatie van de jaarlijkse 'Best of ITs on tour'. Elk jaar worden op het ITs Festival drie individuele afstudeerproducties van per stuk maximaal dertig minuten geselecteerd door Via Rudolphi. Deze toeren vervolgens in een maand tijd langs theaters. Dit is volgens de commissie een vorm van het bieden van ruimte aan nieuw talent. Zij beoordeelt dit plan positief. Het plan is uitgebreid toegelicht en geeft goed inzicht in de keuzes die Via Rudolphi maakt bij de selectie, het traject dat de jonge makers doorlopen voorafgaand aan en tijdens de tournee, en bij de invulling en opbouw van de presentatie tijdens de tournee. De begeleiding van de jonge makers is daarbij goed gewaarborgd. Er zijn bovendien al voldoende afspraken over de verkoop en over de media-inbedding. Hiermee zorgt Via Rudolphi ervoor dat met deze tournee de bekendheid van de makers in het veld en bij publiek toeneemt. De betrokkenheid van stagiairs van technische opleidingen zorgt zowel voor kostenbesparing als voor een interessante bijkomstige educatieve functie van het project. De commissie adviseert op basis van bovenstaande de aanvraag voor een toeslag te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Via Rudolphi te honoreren. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 576.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	80	120.000
Circuit midden	80	360.000
Circuit groot		
Basissubsidie voor 2 jaar		480.000
Toeslag		96.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		576.000
Gemiddeld per jaar		288.000

Vis à Vis

Stichting Vis-à-Vis

INLEIDING

Vis à Vis is opgericht in 1990 door Arjen Anker, Marinus Vroom en Marianne Seine en werkt sinds 2009 op de eigen speelplek in Almere. De groep maakt en speelt er één grootschalig buitenspektakel per twee jaar. Vermaken, raken en aan het denken zetten is wat Vis à Vis beoogt: een collectieve snaar raken bij een breed publiek. In de laatste jaren is het maatschappelijk engagement explicieter geworden in het werk. In de producties creëert Vis à Vis een gefantaseerde werkelijkheid over het wel en wee van de mensheid, die door de fysiek overtuigende vorm aan impact wint. Beelden, muziek en absurde situaties zijn belangrijkere betekenisdragers dan tekst.

Deze koers wil Vis à Vis in de komende jaren doorzetten en uitbouwen. In 2013 vindt de reprise van 'HaRT' plaats, die gemaakt is in 2012. Deze productie is geïnspireerd op duurzaamheid, het toverwoord voor nieuw geluk. 'As the World Turns' is de nieuwe productie voor 2014, die doorspeelt in 2015. Het concept berust op twee maatschappelijke tendensen: de groeiende stroom zogenoemde herintreders en pogingen om van een begrafenis een 'feest' van individuele expressie te maken. In samenwerking met Karl's kühne Gassenschau uit Zwitserland wordt dit idee omgevormd tot voorstellingsconcepten, die beide groepen gebruiken voor een eigen versie.

Vis à Vis wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 110 voorstellingen realiseren op de eigen grote speellocatie, voor 51.500 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 825.000 euro.

Vis à Vis ontvangt een meerjarig subsidie 2009-2012 van het Fonds Podiumkunsten van 417.729 euro per jaar. Voor die periode ontving het gezelschap een meerjarig instellingssubsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast ontvangt de groep 129.687 euro subsidie per jaar van de gemeente Almere en 62.573 euro van de provincie Flevoland. In de periode 2009-2012 hebben adviseurs van het Fonds Podiumkunsten drie voorstellingen van één productie bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Vis à Vis als voldoende. Het gezelschap heeft zich de afgelopen jaren geconcentreerd op het werken op de nieuwe locatie in Almere, waar de producties voortaan gemaakt en gespeeld worden zonder dat het gezelschap nog hoeft te reizen. Deze nieuwe opzet en strategie van de instelling beschouwt de commissie op basis van de afgelopen periode als geslaagd. Op de betrokken locatie kan het gezelschap in continuïteit gestaag verder werken aan waar het sterk in is: grootschalig spektakeltheater voor een breed publiek. 'Silo 8' is als eerste grote productie 'nieuwe stijl' door het publiek goed ontvangen. De commissie plaatst echter wel wat kanttekeningen bij de artistieke kwaliteit van het project. Hoewel de productie visueel en technisch goed in elkaar zat en duidelijk de artistieke handtekening van Vis à Vis droeg, vond de commissie de nodige diepgang ontbreken. Het verhaal was mager en vrij eendimensionaal, de karakters

ontwikkelde zich nauwelijks en het acteerwerk was voorspelbaar. Deze tekortkomingen werden in het slotdeel van de voorstelling echter ruimschoots goedge maakt, toen de special effects op gang kwamen en het verhaal steeds beeldender werd. Daar toonde Vis à Vis zijn kwaliteit. Het slotdeel was ontroerend en magisch in zijn beeldende kracht. De kracht van Vis à Vis zit volgens de commissie niet in de taal en het spel. Op die onderdelen schiet ook de zeggingskracht tekort. In de beelden en het spektakel weet Vis à Vis te verrassen en overtuigen. Hiermee heeft de groep een duidelijk profiel in het Nederlandse podium-kunstlandschap.

In de jaren 2013 en 2014 wil Vis à Vis voort op de ingeslagen weg, met één nieuwe productie per twee jaar. Het startpunt blijft een inhoudelijk thema, dat verder in tekst en beelden wordt uitgewerkt. Ivar van Urk zal opnieuw de regie voor zijn rekening nemen. De aanvraag beschrijft weinig artistieke ontwikkeling en de commissie ziet die in de projecten ook niet terug. Voor 2013 staat de reprise van 'HaRT' op het programma, de productie die speelt in de zomer van 2012. De commissie vindt de geleverde informatie over deze productie erg summier, zo ontbreken bijvoorbeeld de namen van de spelers en ook de artistieke vertaling van thema en verhaal naar voorstelling is ontoereikend om een goed beeld te kunnen vormen. De productie is op het moment van indiening en beoordeling van de aanvraag nog niet in première gegaan dus een uitvoeriger beschrijving van deze productie had in de aanvraag niet mogen ontbreken. Ook de nieuwe productie 'As the World Turns' is mager uitgewerkt. Het concept spreekt de commissie aan en de thematiek zal naar haar idee wederom een groot publiek kunnen aanspreken. Maar ook hierin mist zij voldoende uitwerking met betrekking tot de artistieke vertaling, de medewerkers en over de samenwerking met Karl's kühne Gassenschau.

De commissie concludeert dat zij op basis van de geleverde informatie uitgaat van twee nieuwe producties vanuit de beproefde en herkenbare signatuur van Vis à Vis. Het vakmanschap en de zeggingskracht verwacht de commissie ook nu niet op het gebied van de tekst en het spel. Wel vertrouwt zij op de bewezen beeldende inventiviteit van Vis à Vis, waarmee ook deze producties voor het publiek aansprekend zullen zijn.

ONDERNEMERSCHAP

zeer goed

Het ondernemerschap van Vis à Vis is zeer goed. De instelling besteedt veel aandacht aan het bereiken van een breed en groot publiek. Dit is terug te lezen in de plannen, maar ook te zien in de resultaten van 'Silo 8'. De commissie heeft veel waardering voor het grote aantal bezoekers dat Vis à Vis naar Almere heeft weten te trekken. Daarmee heeft de groep aangetoond dat deze wijze van produceren zonder te reizen succesvol kan zijn.

Het marketingbeleid van Vis à Vis maakt dan ook indruk. De instelling positioneert zich in het plan helder en geloofwaardig ten opzichte van andere aanbieders van zomers locatietheater, waaronder de groep ook de festivals rekent. Door uitgebreid publieksonderzoek en de eigen kaartverkoop kent Vis à Vis het publiek en de doelgroep goed. De marketingstrategie is helder en geloofwaardig, waarbij investeren in de relatie met het opgebouwde publiek moet leiden tot ambassadeurs voor nieuw publiek. De marketingacties zijn op basis van ervaring en succes beschreven. Acties als de inzet op de verkoop van personeelsuitjes, via de business-to-business-benadering, zijn indrukwekkend. De commissie vindt het aannemelijk dat de genoemde marketingacties bijdragen aan het behalen van het beoogde publieksbereik, waar

een kleine verhoging wordt begroot.

Vis à Vis kent een veelzijdige inkomstenstructuur. Behalve de subsidies vormen de publieksinkomsten veruit de grootste inkomstenbron. Deze inkomsten zijn passend bij de schaal en uitstraling van de producties. Daarbij valt op dat de begrote publieksinkomsten gemiddeld per voorstelling en bezoeker lager zijn dan de gerealiseerde inkomsten in 2010 en 2011. De onderbouwing van het begrote bedrag is echter overtuigend en de verhoogde btw op het moment van indienen lijkt het verschil te maken. Behalve uit kaartverkoop zijn er aanzienlijke inkomsten uit horeca, sponsoring, private fondsen, crowdfunding en een nieuw opgericht consortium van betrokken en vermogende particulieren. Het is duidelijk dat de instelling actief op zoek gaat naar alternatieve financieringsbronnen en die ook vindt. Verder heeft Vis à Vis momenteel een gezonde financiële basis, ondanks de zeer wisselende recente jaren, waarin er moest worden opgestart en gespeeld. De organisatie omringt zich met mensen met kennis en ervaring op het gebied van ondernemerschap, waarvan het onlangs opgerichte consortium volgens de commissie een goed voorbeeld is. Verder worden partnerships aangegaan met lokale en bovenregionale afzetbedrijven en evenementenbureaus. Al met al heeft de commissie alle vertrouwen in het ondernemerschap van Vis à Vis.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie schaaft het werk van Vis à Vis onder het locatietheater. Dit aanbod wordt weinig gemaakt door instellingen in de basisinfrastructuur en door ongesubsidieerde producenten. Binnen het aanbod van locatietheater is dat van Vis à Vis volgens de commissie echter niet uniek, mede doordat dergelijk aanbod op de zomerfestivals meer te zien is. Vanwege het belang dat de commissie aan locatietheater hecht, beoordeelt zij de bijdrage van gezelschappen als Vis à Vis aan de pluriformiteit als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De bijdrage van Vis à Vis aan de spreiding van de podiumkunsten in Nederland beoordeelt de commissie als ruim voldoende. De instelling is gevestigd in Almere en levert daarmee een bijdrage aan de spreiding. Omdat Almere tevens de vaste en enige speellocatie van het gezelschap is, draagt Vis à Vis verder niet bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de komende periode heeft de groep subsidie aangevraagd bij de gemeente van 129.687 euro per jaar en bij de provincie van 61.800 euro per jaar. Indien deze aanvragen worden gehonoreerd, is hiermee sprake van een beperkte lokale en regionale bijdrage.

TOESLAG

niet van toepassing

Vis à Vis heeft geen aanvraag voor een toeslag gedaan.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Vis à Vis te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **825.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein		
Circuit midden		
Circuit groot	110	825.000
Basissubsidie voor 2 jaar		825.000
Toeslag		niet aangevraagd
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		825.000
Gemiddeld per jaar		412.500

De Voortzetting

Stichting De voortzetting (van Art & Pro)

INLEIDING

De Voortzetting is sinds vier jaar het nieuwe gezelschap rondom theatermaker Frans Strijards, waarin hij zich manifesteert als auteur, regisseur en theaterdocent. De zakelijke leiding is in handen van Eric de Ruijter. Verder bestaat de kern uit acteurs als Helmert Woudenberg, George van Houts en de jonge generatie met onder andere Jelle de Jong, Laura Mentink en Iris van Geffen. Om in dit tijdsgewricht een nieuw publiek te veroveren en het theater van Strijards wederom spraakmakend te laten zijn, ontwikkelt het gezelschap volgens de aanvraag onorthodoxe en innovatieve activiteiten.

Volgens De Voortzetting moet het theater zich manifesteren in het centrum van de maatschappelijke ontwikkelingen en daarop reflecteren. Theater vindt een doel in de verwerking van gemeenschappelijke ervaringen. Voor die verwerking zoekt de groep een expressieve taal. Met deze uitgangspunten maakt De Voortzetting theater over de maatschappelijke ontwikkelingen en de noodzakelijke overlevingsstrategie van de mens. De groep houdt zich bezig met zoeken naar theatrale vormen die passen bij de emotionele kant van de belevenissen. Om dit te bereiken gaat De Voortzetting ook (nieuwe) verbintenissen aan met muzikensembles en componisten.

De Voortzetting wil in de komende jaren een vierluik maken dat de drempel tastbaar maakt waarop Europa balanceert, waarin het huidige tijdsgewricht wordt geïventariseerd aan de hand van de erfenis van de twintigste eeuw. Drie delen hiervan worden in de jaren 2013-2014 gepland. In 2013 wordt de politieke erfenis getoond met de satire 'Yes Prime Minister', een 'handgemeen met de omstandigheden', zoals we de al jaren durende crisis wel mogen noemen. In 2014 staat de muzikale erfenis op het programma, met een project met een fictieve componist die gelijkenis vertoont met Arnold 'Schönberg onder andere...(werktitel)'. Dit wordt een muziektheaterproject in samenwerking met het The Stolz Quartet en met Reinbert de Leeuw. In het najaar van 2014 volgt de emotionele erfenis in de vorm van de tragikomedie 'Na veertig jaar', een nieuw stuk over de confrontaties van drie generaties in een familie in de naoorlogse geschiedenis.

Naast met theaterproducties werkt De Voortzetting aan de opbouw van nieuwe publieksgroepen met het creatieve marketinginstrument 'Meer dan planken en wat hartstocht', een kijkje in de keuken van Strijards, aangepast aan de dan lopende productie.

De Voortzetting wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 110 voorstellingen realiseren in de kleine en middenzalen. Dat leidt tot een subsidieaanvraag van 450.000 euro. De Voortzetting verwacht 19.000 bezoekers bij de voorstellingen.

De Voortzetting ontvangt momenteel geen meerjarig subsidie. In 2009-2010 heeft de groep een tweejarig projectsubsidie van het Fonds ontvangen. Ook zijn twee projecten ondersteund met afnamesubsidies.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van De Voortzetting als voldoende. Frans Strijards is bepalend geweest voor de ontwikkeling van het Nederlandse toneel, vooral voor de verandering in opvoeringstraditie van de dramaliteraire canon in de jaren tachtig en negentig. Hij heeft als theatermaker en -auteur een staat van dienst die de commissie zeer waardeert. In de laatste jaren heeft Strijards een aantal goede theaterstukken geschreven, zoals 'Hé jij daar' en 'Dankwoord'. Hij toont zich in deze stukken een interessant denker, waarbij de oprechte urgentie tot het uiten van zijn gedachten voelbaar is. Dit heeft geleid tot teksten die oorspronkelijk zijn en een grote zeggingskracht bezitten.

De commissie moet echter constateren dat de kwaliteit van de recente producties, los van de teksten, zeer wisselend was. De ingrediënten die producties van Strijards in het verleden kenmerkten zijn er nog, zoals engagement in zijn eigen teksten en een fysieke speelstijl. In bijvoorbeeld 'Vrije Radicalen' en 'Modem', waarvan ook registraties zijn meegestuurd, ziet de commissie deze elementen terug. De gekozen speelstijl is expressief en energiek en gaat tegen de psychologische inleving in. Deze van Strijards bekende speelstijl, die in zijn regies van realistische en naturalistische stukken in de jaren tachtig een grote impact had, heeft vooral in zijn ensemblestukken van de afgelopen jaren aan zeggingskracht verloren. De balans ontbreekt tussen het bewust niet-psychologisch ingeleefde acteren en de kritische gedachten die Strijards met zijn werk (zowel zijn eigen teksten als zijn gekozen repertoirestukken) nog steeds wil uitdragen. De commissie is positief over Strijards' voornemen om de komende jaren weer zelf stukken te schrijven. Daarmee sluit de aanvraag eerder aan bij die voor het tweejarige subsidie 2009-2010 dan bij de recentere aanvragen. Het is echter jammer dat Strijards in het voorgelegde plan niet verder ingaat op deze keuze. Ook mist het plan kritische zelfreflectie over de kwaliteit van de gerealiseerde producties van de afgelopen jaren.

Wat de beschreven projectplannen betreft, is de commissie gematigd positief. Vooral de oriëntatie op de actualiteit en de maatschappelijke betrokkenheid zijn op zich goed beschreven en Strijards' ambitie om maatschappelijke en actuele thema's in zijn producties te verwerken, klinkt in de aanvraag helder door. Dat hij met deze onderwerpen werkelijk iets over het huidige tijdsgewricht zegt in de wijze waarop deze zijn uitgewerkt in de plannen, is volgens de commissie echter niet evident. De benadering van de onderwerpen komt de commissie op basis van de aanvraag vrij gesloten over. Zo is onduidelijk of het project over Arnold Schönberg uiteindelijk niet meer wordt dan een hommage, zoals de aanvraag aangeeft, waarin geen parallellen naar nu worden getrokken. Het is uit de aanvraag niet helder wat in dat geval de meerwaarde is van het project in de ambitie om iets over de maatschappelijke ontwikkelingen te zeggen. Het risico ontstaat dat de producties niet hun beoogde maatschappelijke relevantie krijgen en dat zij inboeten aan zeggingskracht. Over de artistieke vertaling van de plannen naar voorstellingsconcepten is de aanvraag summier. Veel blijft onduidelijk. Zo wordt de speelstijl bij 'Yes Prime Minister', verwoord als 'ONkluchtige intelligente slapstick'. Het plan geeft geen beeld van hoe dat er zal uitzien. Ook de theatrale uitwerking in het plan van de voorstelling 'Schönberg' is, afgezien van het muzikale gedeelte, minimaal. Door deze matig uitgewerkte artistieke concepten is het moeilijker een goed beeld te vormen van de uiteindelijke voorstellingen.

ONDERNEMERSCHAP

voldoende

Het ondernemerschap beoordeelt de commissie als voldoende. De aanvraag bevat een uitgebreid zakelijk en promotioneel plan, waaruit blijkt dat Strijards en zakelijk leider Eric de Ruijter met veel energie werken om de producties te realiseren en voorstellingen te verkopen. Hiertoe wordt intensieve samenwerking gezocht met podia en andere partners. Er is een adequate poging tot diversificatie en risicospreiding van de inkomstenbronnen, zoals het verwerven van middelen uit private fondsen en bijdragen uit extra activiteiten, gebaseerd op de resultaten in 2012.

De commissie heeft echter ook zwaarwegende kritische kanttekeningen. De belangrijkste daarvan is dat de commissie het te realiseren speelplan onrealistisch acht. Gezien de tegenvallende belangstelling voor de voorstellingen in de afgelopen jaren bij podia en publiek, heeft de commissie er te weinig vertrouwen in dat het beoogde aantal voorstellingen gerealiseerd zal worden. Het plan mist een serieuze reflectie op de prestaties in de afgelopen jaren, waar de aanvrager de begrote prestaties en de gekozen verkoop- en marketingstrategieën op baseert. Dat er voor de eerste productie 'Yes Prime Minister' reeds voorstellingen geboekt zijn, is maar ten dele een positief teken. Van de beschreven projecten is dit op titel en inhoud het meest toegankelijke en de commissie acht de voorlopige speellijst voor 2013 dan nog niet voldoende om te vertrouwen op een groeiende interesse in de overige projecten. Dat het hier deels nieuwe podia betreft, suggereert bovendien dat er podia zijn afgefallen waar eerder wel werd gespeeld. Hier geeft de aanvrager te weinig toelichting op. De commissie kan daarom niet meegaan in het ambitieuze optimisme van de aanvrager. Ten tweede is de financiële basis van de organisatie niet stevig. De Voortzetting heeft de afgelopen jaren als projectorganisatie geopereerd en heeft daarmee weinig reserves opgebouwd. Uit de cijfers van de ingediende jaarrekeningen blijkt een fors negatief exploitatieresultaat in 2011. De jaarbegrotingen voor 2013 en 2014 laten een flinke groei van de totale begrotingsomvang zien ten opzichte van de voorgaande jaren. Behalve een hogere subsidiebijdrage verwacht De Voortzetting een flinke groei in publieksinkomsten, doordat er meer gespeeld zal worden dan voorgaande jaren. Deze verhoging in speelbeurten acht de commissie niet realistisch en zij vindt de verwachte publieksinkomsten voor 2013-2014 op basis hiervan onvoldoende aannemelijk. Daar komt bij dat de hoge publieksinkomsten uit de jaarcijfers van 2011 mede met behulp van het afnamesubsidie van het Fonds zijn gerealiseerd en daardoor hoger waren dan wanneer alleen op basis van de verdienmogelijkheid van de markt zou zijn gespeeld.

Tot slot plaatst de commissie kanttekeningen bij de marketingplannen en de manier waarop in het plan verwoord is hoe De Voortzetting het publiek wil bereiken. De positionering ten opzichte van de rest van het veld is niet overtuigend uitgewerkt en leunt sterk op bijzondere projecten als 'Meer dan planken en wat hartstocht' en op successen van Strijards uit een verder verleden. Wat betreft doelgroepen wordt in het plan breed ingezet op amateurbeoefenaars, studenten, de brede theater- en kunstliefhebber. De commissie heeft waardering voor de weg die De Voortzetting hiermee reeds is ingeslagen. De groep zet daarmee in op andere manieren dan de gebruikelijke om de aandacht van het publiek te trekken. Voorbeelden zijn de collectieve marketingcampagnes met theaters en brancheorganisaties en het creatieve marketinginstrument 'Meer dan planken en wat hartstocht'. Tegelijkertijd blijft de aanpak hiermee erg breed. Volgens het plan levert de groep

maatwerk om doelgroepen te bereiken, maar er worden per voorstelling nauwelijks specifieke doelgroepen en daarbij passende marketingmiddelen beschreven.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

neutraal

De bijdrage van De Voortzetting aan de pluriformiteit van het Nederlandse podiumkunstaanbod beoordeelt de commissie als neutraal. Zij constateert dat er behalve De Voortzetting veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, zowel instellingen in de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. In genre en vorm heeft het werk van De Voortzetting veel overlap met dit brede, bestaande aanbod, waar het zich ook verder weinig van onderscheidt.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

ruim voldoende

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding van de podiumkunsten als ruim voldoende. De instelling werkt vanuit Zaandam, maar organiseert daar weinig voorstellingen. De Voortzetting is vooral landelijk georiënteerd. Uit de aanvraag blijkt dat de voorstellingen vooral buiten de grote steden worden voorzien, waarbij in alle regio's veel wordt gespeeld. De spreiding van de voorstellingen in de afgelopen jaren geven de commissie voldoende vertrouwen dat deze beoogde verdeling over het land gerealiseerd zal worden.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

neutraal

De Voortzetting heeft geen structureel subsidie aangevraagd bij een gemeente of provincie.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van De Voortzetting niet te honoreren.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's)

450.000

De Warme Winkel

Stichting De Warme Winkel

INLEIDING

De Warme Winkel is opgericht in 2002 en de artistieke kern wordt momenteel gevormd door Jeroen De Man, Mara van Vlijmen, Vincent Rietveld en Ward Weemhoff. Daarnaast is Maria Kraakman bij veel projecten betrokken als maker en speler. Vanaf 2013 verbindt De Warme Winkel zich aan de stad Utrecht. De zakelijke leiding is in handen van Jantien Plooi.

De Warme Winkel wil de wereld in zijn complexiteit en in zijn onbegrijpelijkheid laten zien en dat vertalen in heldere, voor brede groepen toegankelijke producties. De Warme Winkel omschrijft zijn stijl als energiek, performatief en beeldend. Vanuit een sterke inhoudelijke basis worden in een strak georkestreerd tumult alle theatrale middelen ingezet om een paradox te vieren, een dilemma aan te scherpen of een ode te brengen aan het gekozen onderwerp. Het onderwerp kiest de groep vaak uit een historische context, het perspectief is actueel, het thema universeel. Bij elk project nemen de makers - naast het gekozen onderwerp - nadrukkelijk zichzelf en hun eclectisch door hoge en lage kunst met flarden gevulde hoofden als bron. Terugkerende fascinatie is de zoektocht naar een verhouding tot de Europese cultuur. De Warme Winkel stelt zich de vraag waar verworvenheden vandaan komen en wat ze nog waard zijn. Wat moeten we met die enorme berg Europees cultureel erfgoed, in hoeverre is het deel van ons? Producties worden gepresenteerd op locatie, in schouwburgzalen, op festivals en steeds vaker ook in het buitenland.

In 2013 heeft De Warme Winkel drie nieuwe producties gepland. 'Wolk in broek' wordt een oevrestuk op basis van het leven en werk van de Russische dichter Vladimir Majakovski (1893-1930): de dichter van de Russische revolutie en van de liefde. In de productie 'Dr. Schwartzwalf' onderzoekt dit prototype van de uitgestorven professor door middel van proefjes, door het spelen van klassieke scènes en het ensceneren van hedendaagse performances hoe het toneel zijn ultieme vorm kan bereiken. Voor 'De Idioot', in coproductie met Dood Paard, dient het gelijknamige boek van Fjodor Dostojewski als uitgangspunt.

In 2014 maakt De Warme Winkel weer drie nieuwe producties. In 'De Stroganoff-Dynastie' speelt Jeroen De Man de bezeten en bezwete beheerder van het Petersburgse Stroganoff-museum. Hij neemt daarbij de gedaante aan van zo'n beetje alle roemruchte leden van het Stroganoff-geslacht en bijfiguren. Over 'Bam' schrijft De Warme Winkel dat de groep zich aangetrokken voelt tot Daniil Charms, de grootste absurdist die Rusland heeft gekend. Om het feestelijke 'bonte avond'-karakter van de voorstelling, maar ook om de aard en essentie van Charms' werk in vorm te kunnen vatten, wordt muziek erg belangrijk. 'Gavriilo Princip' gaat over de moordenaar van Franz Ferdinand, 100 jaar geleden in 2014. De Warme Winkel creëert de ultieme herdenkingsceremonie. Deze productie zal tijdens het Holland Festival 2014 in première gaan.

Behalve deze producties zullen er (internationale) hernemingen worden gespeeld van 'Kokoschka Live!', 'Villa Europa' en 'Poëten en Bandieten' en van twee van de producties 'Luitenantenduetten', 'San Francisco' en 'Underground'.

In de periode 2013-2014 wil De Warme Winkel in totaal (minimaal) 200 voorstellingen realiseren, verdeeld over de drie speelcircuits, voor naar verwachting 16.170 bezoekers.

Het gezelschap vraagt daarvoor 669.000 euro subsidie.

De Warme Winkel heeft tevens een toeslag gevraagd van 133.800 euro, voor hun specifieke

THEATRE

werkwijze en de navolging die deze krijgt. De innovatietoelage dient ook het doorlopend onderzoek naar efficiëntie in publieksbereik en het 'out of the box'-denken en nieuwe manieren willen vinden om ervoor te zorgen dat het theater in veranderende tijden zijn publiek nog steeds kan bereiken.

De Warme Winkel ontvangt voor 2011-2012 een tweejarig projectsubsidie van het Fonds Podiumkunsten van 429.765 euro. Ook voor 2009-2010 ontving de groep een tweejarig projectsubsidie.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

zeer goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van De Warme Winkel als zeer goed. De groep heeft zich in de afgelopen jaren sterk ontwikkeld, resulterend in een aantal qua inhoud en vorm kenmerkende en eigenzinnige producties. Dat geeft de activiteiten van de groep een grote oorspronkelijkheid. De nieuwsgierigheid van de makers naar de onderwerpen en personen die centraal staan in de producties is groot en wordt intelligent en met een aansprekende ongegeneerdheid op het podium getoond. De producties krijgen daarmee een grote zeggingskracht. De groep zet daarbij alles in wat zich theatraal aandient.

Het plan voor de komende jaren is doordacht en goed geschreven. Het biedt zicht op interessante onderwerpen, zoals uit de Russische kunst en literatuur. De ideeën over de uitwerkingen van de verschillende producties zijn origineel en prikkelend. Zij zijn tegelijk passend in de oorspronkelijke lijn van het werk van De Warme Winkel, maar de makers moeten waken dat het geen variaties op hetzelfde gaan worden. In dat opzicht schuilt in de - zelf opgelegde - productiedwang van de groep een risico. Als de artistieke dialoog tussen de makers teveel op continuïteit wordt gericht, blijft er minder ruimte voor reflectie. Dat kan ten koste gaan van de oorspronkelijkheid en zeggingskracht, omdat die sterk gebaseerd zijn op de grondige en reflectieve werkwijze van de groep met betrekking tot de gekozen onderwerpen. Op grond van het werk in de afgelopen jaren en de gepresenteerde plannen voor 2013 en 2014 kijkt de commissie echter uit naar de artistieke ontwikkeling van De Warme Winkel.

Daar waar met andere makers en groepen wordt samengewerkt is sprake van goede en interessante keuzes, wat vertrouwen geeft in het resultaat. De nadrukkelijke keuze om in Utrecht aanwezig te zijn maar zich er niet te vestigen, is overtuigend gemotiveerd. De keuze voor een mobiel kantoor past goed in die gedachte en bij de werkwijze van de groep.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie vindt het ondernemerschap van de De Warme Winkel goed. De groep heeft zich de afgelopen tijd goed op de kaart gezet, onder andere door een succesvolle hernemingscyclus. Jarenlang werken werpt nu zijn vruchten af. De goede verbindingen die de groep heeft gelegd met speelplekken en (co)producenten hebben daaraan bijgedragen. Dat zijn zowel partners die programmeren, zoals het Holland Festival of (voormalig) Festival aan de Werf, als ook meer inhoudelijke organisaties als universiteiten of de Vrede van Utrecht.

De aanvraag laat een grote ambitie zien, die zich onder andere vertaalt in een behoorlijke groei in het aantal voorstellingen vergeleken bij de afgelopen jaren. De commissie waardeert dat enthousiasme om het succes van de afgelopen jaren voort te zetten. Gezien de gemaakte afspraken acht de commissie deze groei ook haalbaar. Bovendien wordt die stijging voor een belangrijk deel in het buitenland gerealiseerd, wat voor de groep nog redelijk onontgonnen terrein is. De commissie vindt dat de groep in Nederland speelplekken meer buiten de culturele brandpunten zou kunnen zoeken. Met het (nog) langer op het repertoire houden van producties kan De Warme Winkel hiertoe meer mogelijkheden onderzoeken en creëren. Bij de ambitie om ook het publieksbereik fors te laten groeien plaatst de commissie wel kanttekeningen. Het marketing- en publiciteitsplan is volgens de commissie nog niet stevig genoeg. De groep houdt op het gebied van marketing en publiciteit stevig de controle, wat volgens de commissie goed is. Tot nu toe heeft de groep veel bereikt met publiciteit rond afzonderlijke projecten en met samenwerkingspartners. Zo heeft de groep met de keuze voor langere speelseries aansluitend op de première, goed weten te profiteren van de vele publiciteit. Het lukt de groep ook uitstekend om zo nu en dan een 'hype' op een speelplek te creëren, waarmee een breder publiek wordt bereikt. Wanneer dit soort effecten minder wordt, heeft de groep volgens de commissie een steviger basis nodig om toch de beoogde publieksaantallen te realiseren. Zo positioneert de groep zich niet echt scherp ten opzichte van de rest van het veld, wat een belangrijke basis is voor gerichte marketing. De analyse van de doelgroepen die De Warme Winkel voor ogen heeft is summier. De beschreven (mogelijkheden voor) concrete marketingacties zijn inventief, maar ook zeer arbeidsintensief. Opvallend is overigens dat in verhouding tot het behoorlijke aantal bezoekers, er vrij lage publieksinkomsten worden verwacht. Aangezien de financiële positie van de stichting in de afgelopen jaren aan het verslechteren is, is het noodzakelijk in te zetten op verhoging van de publieksinkomsten om financieel gezond te blijven. Ondanks enkele kanttekeningen verwacht de commissie op grond van de inzet van de groep in de afgelopen jaren en de veelal doordachte samenwerkingen dat de De Warme Winkel zijn ambities voor de komende jaren kan realiseren.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De bijdrage van De Warme Winkel aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie als ruim voldoende. Zij rekent het werk van de groep tot het teksttheater, waarvan in Nederland een flink aanbod van veel instellingen is. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten die teksttheater produceren. In vergelijking met deze instellingen onderscheidt De Warme Winkel zich met name doordat de voorstellingen sterk performatief en beeldend zijn, met een ongebreideld gebruik van vormen en middelen. Daarin is het werk van de groep echter niet uniek.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage aan de spreiding door De Warme Winkel als neutraal. Uit het plan blijkt dat de voorstellingen voornamelijk in de grote steden Amsterdam en Utrecht worden gespeeld, waardoor de groep in verhouding weinig bijdraagt aan de spreiding

van aanbod naar plekken waar weinig aanbod is. Ook door de vestigingsplaats Utrecht, waar het podiumkunstenaanbod zeer groot is, levert De Warme Winkel geen bijdrage aan de spreiding.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft De Warme Winkel aan de gemeente Utrecht een structurele subsidie gevraagd van 125.000 euro. Indien de gemeente deze aanvraag honoreert, is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

De groep beschrijft verschillende aspecten waarvoor de toeslag is aangevraagd, te weten hun specifieke werkwijze en de navolging die deze krijgt, het doorlopend onderzoek naar efficiëntie in publieksbereik en het 'out of the box'-denken en nieuwe manieren willen vinden om ervoor te zorgen dat het theater in veranderende tijden zijn publiek nog steeds kan bereiken. Het eerst genoemde aspect beschrijft volgens de commissie de bestaande werkwijze van de groep, waarbij vooronderzoek een belangrijk onderdeel is. Het maakproces en onderdelen daarvan als vooronderzoek zijn geen activiteiten die beoogd worden met de toeslag voor innovatie. De aanvraag betoogt dat het delen van deze werkwijze leidt tot navolging bij andere makers. Daarbij wordt nog steeds vooral de werkwijze bedoeld, waardoor de commissie niet overtuigd is dat deze ook leidt tot innovatie van het aanbod.

Naar de mening van de commissie vormt het onderzoek naar efficiëntie in publieksbereik eveneens voor een belangrijk deel de kern van de activiteiten en de werkwijze van de groep, zowel artistiek-inhoudelijk als wat de marketing en publiciteit betreft. Het wordt haar dan ook niet duidelijk wat de toeslag aan ander aanbod of andere presentatiekaders zal opleveren, die op haar beurt weer een grotere werking dan het gezelschap gaat krijgen.

Het genoemde aspect gericht op efficiëntie in publieksbereik houdt verband met wat in de regeling vernieuwing van presentatiekaders genoemd wordt. Op basis van de genoemde voorbeelden, zoals het experimenteren met speelschema's, de lengte van een speelreeks per plek en de thematische bundeling van verschillende stukken, ziet de commissie echter die veranderende verhouding tot publiek onvoldoende terug. De nadruk ligt voornamelijk op de manier waarop reeds bestaande producties worden aangeboden aan publiek. De relatie met het publiek verandert daardoor niet en ook andersom veranderen de producties niet door de nieuwe verhouding tot het publiek. Het 'out of the box'-denken met betrekking tot publieksbereik is in de ogen van de commissie, op basis van de concrete voorbeelden die in de aanvraag genoemd worden, vooral een marketingactiviteit, waarbij publiek bij bestaande producties wordt gezocht. Deze activiteiten worden niet beoogd met de innovatie van aanbod. Op basis van bovenstaande adviseert de commissie de aanvraag voor de toeslag voor innovatie niet te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van De Warme Winkel te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **802.800**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	102	153.000
Circuit midden	73	328.500
Circuit groot	25	187.500
Basissubsidie voor 2 jaar		669.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		669.000
Gemiddeld per jaar		334.500

Wunderbaum

Stichting Acteursgroep Wunderbaum

INLEIDING

Wunderbaum is een in Rotterdam gevestigd acteurscollectief, dat zowel nationaal als internationaal werkzaam is. De groep produceert stukken die verbeelding geven aan de verwarring van het huidige tijds klimaat en onderzoekt hoe gemeenschappen functioneren. Wunderbaum opereert vanuit een maatschappelijke verankering. Het repertoire laat zich lezen als de kroniek van een wereld die alsmaar losser in de hengsels hangt. Wunderbaum geeft aan als collectief van kunstenaars geen antwoord te hebben op de complexe problemen van deze tijd. Wel kan de groep verbeelding geven aan de verwarrende tijdsgeest en van daaruit een nieuw leefklimaat scheppen. De groep werkt autonoom, maar ook als deel van de nieuwe structuur 'Theater Rotterdam'. Wunderbaum wil producties maken die expliciet over samenlevingsvragen gaan en deze produceren op basis van een uitgebreid netwerk van artistieke en niet-artistieke partners. Wunderbaum wisselt locatieprojecten af met zaalproducties. Wunderbaum bestaat uit Maartje Remmers, Marleen Scholten, Wine Dierickx, Matijs Jansen en Walter Bart. De zakelijk leider is Maartje van Doodewaard.

Wunderbaum kadert de producties die het de komende jaren maakt in binnen een nieuwe vorm: The New Forest. The New Forest is een locatieproject op het dak van het oude station Hofplein. Hier wordt in de loop van vier jaar een moderne nederzetting gebouwd, een internationale microgemeenschap, in samenwerking met ondernemers en bedrijven. Het project kent ook een gefictionaliseerde vertaling in een webdocumentaire. De locatie van The New Forest wordt ingespeeld aan het begin van 2013. Ook de laatste productie van 2013-2016 wordt er gemaakt en getoond. Tussen deze producties maakt Wunderbaum projecten elders, maar de groep blijft terugkeren naar de eigen locatie met andersoortige projecten en eenmalige initiatieven.

Overige producties zijn 'Wunderbaum at Random', een project met kleine producties van verschillende oorsprong; 'Hospital', in coproductie met Los Angeles Poverty Department en REDCAT Los Angeles, over de ontmenselijking van de samenleving, toegepast op de gezondheidszorg; 'The House', een coproductie met de Veenfabriek, waarin tien kamers een eigen thema krijgen; 'De Wet', een coproductie met de Koninklijke Vlaamse Schouwburg Brussel, een productie in en over de hoofdstad van Europa en 'Underground', een coproductie met de Münchner Kammerspiele en NTGent, gebaseerd op de gelijknamige interviewbundel van Haruki Murakami.

Wunderbaum wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 184 voorstellingen realiseren in de drie speelcircuits, voor naar verwachting 32.000 toeschouwers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 810.000 euro. Wunderbaum vraagt ook een toeslag aan van 162.000 euro, vanwege het vernieuwende concept van The New Forest, de ontwikkeling van de bijhorende webdocu en de verantwoordelijkheid die de groep neemt voor experiment, nieuw repertoire en talentontwikkeling.

Het Fonds Podiumkunsten subsidieert Wunderbaum in de periode 2009-2012 meerjarig voor een bedrag van 407.124 euro. Van de gemeente Rotterdam ontvangt Wunderbaum met een jaarlijks subsidiebedrag van 156.000 euro. Adviseurs van het Fonds hebben in de periode 2009-2012 zestien speelbeurten van acht producties van Wunderbaum bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

goed

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van Wunderbaum als goed. Zij is van mening dat de groep de beloftes voor de afgelopen jaren heeft ingelost en als hecht collectief opereert. Wunderbaum heeft laten zien goed te kunnen schakelen tussen locatieprojecten en producties in de zaal. Op beide plekken kan Wunderbaum goed uit de voeten. Bij alle producties is een herkenbare signatuur terug te zien, met elementen als de geëngageerde thematiek, het collectieve spel en het gebruik van (live) muziek.

De producties zijn het resultaat van gedegen onderzoek, waarin grondig is nagedacht over het thema en de wijze waarop dat aan het publiek wordt gepresenteerd. De groep zet daarvoor niet alleen de acteerprestaties in, maar gebruikt ook de vormgeving en de muziek om de voorstellingen reliëf te geven. Wunderbaum neemt hierin artistieke risico's en op zich waardeert de commissie dat. Dit resulteerde wel in wisselende kwaliteit van de producties. De commissie plaatst een kritische kanttekening bij de zeggingskracht van een aantal producties van Wunderbaum. De uitwerking en theatrale vertaling van de gekozen thema's of invalshoeken zijn niet altijd even sterk. Zo miste de productie 'Venlo' volgens de commissie spanning, doordat het standpunt van de groep ten opzichte van politieke partijen die hard in de budgetten van de kunsten willen snijden, vrij algemeen gedeeld werd bij het publiek. De commissie vindt dat de groep hier een veilige keuze heeft gemaakt. In 'Songs at the End of the World', dat een soort collectief egodocument was, bleven de afzonderlijke delen te los van elkaar staan, waardoor het effect ontstond van een aaneenschakeling van verhalen of herinneringen. De productie miste hierdoor de kracht om publiek werkelijk te verrassen of te raken.

Voor de komende jaren heeft Wunderbaum een spannend en allesomvattend plan geschreven. Er spreekt een grote nieuwsgierigheid uit, gekoppeld aan een intelligente reflectie. De plannen zijn bovendien erg oorspronkelijk en de eigen, herkenbare, artistieke signatuur van Wunderbaum is duidelijk zichtbaar in de aanvraag: de groep maakt vanuit het kenmerkende engagement een verbinding met de maatschappij via 'The New Forest'. De keuzes die de groep maakt om dit ambitieuze project uit te voeren, vindt de commissie weloverwogen. Zo heeft de groep een aantal sterke, lokale partners om zich heen verzameld en maakt goed contact met de stad. Dit initiatief is in de ogen van de commissie een duidelijk signaal dat de groep in beweging is en zichzelf blijft bevragen, waardoor eventuele verstarring ver te zoeken is. Verder ademt de aanvraag energie en dynamiek.

De projecten die Wunderbaum beschrijft, sluiten aan bij de maatschappelijke rol die de groep wil innemen. De commissie ziet dan ook veel punten waarop toeschouwers zich verbonden zullen voelen met de inhoud van de projecten. Op basis van de energie en nieuwsgierigheid die uit de plannen spreekt, heeft de commissie er vertrouwen in dat de thematische uitwerking van de projecten en de theatrale vertaling zullen leiden tot producties met voldoende zeggingskracht voor het publiek.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van Wunderbaum als goed. De bedrijfsmatige kant van de organisatie is stabiel, de overheadkosten zijn relatief laag en in financieel opzicht is de groep gezond. Verder werkt Wunderbaum samen met veel (sterke) partners buiten de kunstwereld, waardoor de groep stevig is ingebed in de vestigingsplaats. Op het gebied van de werving van eigen inkomsten vindt de commissie de aanvraag van Wunderbaum voor een deel vrij optimistisch. De onderbouwing in de aanvraag van de stijging van de publieksinkomsten vindt de commissie aannemelijk. De grotere producties met meer publieksbereik leiden tot meer inkomsten. Gezien de resultaten van de groep in de afgelopen jaren heeft de commissie voldoende vertrouwen dat deze begrote stijging realistisch is. De commissie is echter niet volledig overtuigd van de forse stijging van de overige eigen inkomsten, zoals de bijdrage van sponsors. De groep heeft hier al goede resultaten geboekt in 2011, maar de begroting gaat uit van een resultaat dat nog aanzienlijk hoger ligt. De commissie vindt dat, in het huidige, slechte economische klimaat, vrij optimistisch. De begroting en de toelichting geven bovendien geen duidelijkheid over de haalbaarheid. Een deel van de sponsoring moet in natura worden bijgedragen door bedrijven, een ander deel wordt daadwerkelijk betaald. De aanvraag maakt niet duidelijk of onderdelen al zijn toegezegd of niet.

De commissie is ervan overtuigd dat Wunderbaum in de komende periode opnieuw een groot en gevarieerd publiek zal bereiken. De voorstellingen worden over het algemeen goed bezocht. Wunderbaum zorgt met de projecten regelmatig voor aandacht in de pers, mede door de maatschappelijk relevante onderwerpen die worden aangesneden. Of de beoogde stijging van het publieksbereik in 2013 en 2014 geheel zal worden gerealiseerd, betwijfelt de commissie nog. Voor deze stijging moet in de ogen van de commissie een gedegen marketingplan beschikbaar zijn, dat bovendien ruim van tevoren is opgezet. De groep moet het plan nog ontwikkelen, in samenwerking met een reclamebureau. De commissie heeft vertrouwen in het gekozen bureau en ziet dan ook een goed plan tegemoet, maar voor een grootschalig initiatief als The New Forest is dat in haar ogen vrij laat. De positionering van de groep is in de aanvraag al helder geformuleerd en dat geeft een goed vertrekpunt voor het marketingplan. De formulering van de doelgroepen is in de aanvraag nog ruim: jong publiek in de verschillende steden in de Randstad. Per project worden de doelgroepen echter concreter benoemd.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie schaart het aanbod van Wunderbaum onder het teksttheater. Zij constateert dat er behalve Wunderbaum veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met teksttheater, zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde producenten. Echter, in de keuze voor onderwerpen en de aan community arts verwante werkwijze, waarbij met stadsbewoners wordt samengewerkt, onderscheidt het werk van Wunderbaum zich van dit brede, bestaande aanbod. Hierin is de groep echter niet uniek. De commissie beoordeelt de bijdrage van Wunderbaum aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van Wunderbaum aan de spreiding in Nederland als neutraal. Door de vestigingsplaats Rotterdam, waar een behoorlijk podiumkunstenaanbod is, levert de groep geen bijzondere bijdrage aan de spreiding. Verder blijkt uit het plan dat het grootste gedeelte van de Nederlandse voorstellingen in Rotterdam, Amsterdam en Utrecht wordt gespeeld. In verhouding draagt Wunderbaum daarmee weinig bij aan het spreiden van voorstellingen naar plekken waar weinig theateraanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

zeer goed

Voor de komende jaren heeft de groep een structureel subsidie van 481.000 euro gevraagd aan de gemeente Rotterdam. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd, betekent dat een stevige bijdrage.

TOESLAG

toekennen

Wunderbaum vraagt een toeslag aan vanwege het vernieuwende concept van The New Forest. The New Forest is een format dat volgens de aanvrager mogelijkheden biedt aan diverse artistieke, wetenschappelijke en maatschappelijke connecties. Daarnaast is de toeslag bedoeld voor de ontwikkeling van de webdocumentaire. In de huidige, groeiende, virtuele gemeenschap wil Wunderbaum de verbanden tussen voorstellingen, partners en publiek zichtbaar, interactief en continu toegankelijk maken. Tot slot wil Wunderbaum binnen zijn structuur verantwoordelijkheid nemen voor experiment, nieuw repertoire en talentontwikkeling.

De commissie is van oordeel dat hier sprake is van innovatie van het aanbod. Het initiatief van Wunderbaum beoogt op een nieuwe manier publiek te betrekken bij de podiumkunsten. De commissie ziet hierin een voorbeeldfunctie: de groep doet onderzoek naar deze vorm van theatermaken buiten de vier muren van het theater. Doordat daarbij veel samenwerkingspartners zijn betrokken, ook van buiten de podiumkunsten, heeft de commissie er vertrouwen in dat de opzet van The New Forest een effect zal hebben dat het eigen werk van de aanvrager overstijgt. Op grond van deze overwegingen adviseert de commissie de aanvraag voor een toeslag te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van Wunderbaum te honoreren. Zij adviseert eveneens een toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) 972.000

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	37	55.500
Circuit midden	85	382.500
Circuit groot	62	372.000
Basissubsidie voor 2 jaar		810.000
Toeslag		162.000
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		972.000
Gemiddeld per jaar		486.000

ZEP

Stichting ZEP-Projecten

INLEIDING

De Amsterdamse theaterkern ZEP wil bijdragen aan de uitbreiding van professioneel multi-etnisch theater in Nederland en maakt daarom producties voor een jong, cultureel divers publiek. ZEP vindt het belangrijk om jongeren te enthousiasmeren voor de kunst discipline theater. Door te communiceren in een voor hen bekende, toegankelijke vormtaal kan ZEP jongeren begeleiden naar de meer complexe betekenislagen van de producties. Aan de theaterproducties worden educatietrajecten voor vmbo-scholen gekoppeld. Artistiek leider is Peter Pluymaekers. De zakelijke belangen worden behartigd door Els Schipper.

In de producties vertaalt Pluymaekers de essentie van klassiek repertoire naar de wereld van nu. Vormtechnisch is de belangrijkste ambitie een fysieke speelstijl te combineren met ritmisch taalgebruik. Bij narratieve stukken ligt de nadruk vooral op het differentiëren van de verschillende lagen binnen de vertelling: naast de tekst ook de situatie spelen, vertellen of verbeelden door middel van video, dans en muziek.

ZEP wil het artistieke beleid laten 'cirkelen' rondom het thema migratie, te weten: politieke migratie (oorlog), economische migratie (werk) of natuurrampenmigratie (armoede). ZEP produceert in 2013 en 2014 twee groot gemonteerde producties, gebaseerd op het repertoire van Shakespeare ('Hamlet', 'Othello'). Daarnaast produceert ZEP twee verhalende producties gebaseerd op nieuw, Nederlands repertoire. Een van de projecten vindt zijn wortels in de mediahype rond asielzoeker Mauro en wordt geschreven door Don Duyns. De andere verhalende productie is een bewerking van de internationale bestseller 'Wat is de wat' van Dave Eggers. Artistiek leider Pluymaekers zal zelf 'Hamlet' en 'Othello' regisseren. Voor de andere producties worden twee jonge regisseurs aangetrokken uit het cultureel diverse theaterveld.

ZEP wil in de jaren 2013 en 2014 in totaal 120 voorstellingen realiseren in de drie speelcircuits, voor 20.000 bezoekers. Hiervoor wordt een subsidiebedrag gevraagd van 480.000 euro. ZEP vraagt ook een toeslag aan van 96.000 euro voor de verdere ontwikkeling van 'spoken word' bij klassieke stukken, twee nieuw geschreven Nederlandse stukken en twee jonge regisseurs die door Pluymaekers worden begeleid bij het regisseren van de nieuw geschreven stukken.

ZEP wordt in de periode 2009-2012 meerjarig gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten met een bedrag van 302.672 euro. Voor die tijd heeft de groep structureel subsidie ontvangen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De gemeente Amsterdam subsidieert de groep momenteel met een bedrag van 103.949 euro per jaar. Adviseurs van het Fonds hebben van ZEP in de periode 2009-2012 vijf speelbeurten van drie producties bezocht.

BEOORDELING

ARTISTIEKE KWALITEIT

voldoende

De commissie beoordeelt de artistieke kwaliteit van ZEP als voldoende. De commissie heeft er waardering voor dat ZEP zich inzet voor het spelen van klassiekers voor een jonge, cultureel diverse doelgroep. Het vakmanschap blijkt uit de strakke regies van de stukken. Er zit vaart in met veel uiterlijk vertoon en verbaal ('slang') en visueel vuurwerk, wat ze toegankelijk maakt voor de doelgroep. De speelstijl is heel direct en sterk gericht op het publiek, wat de producties van ZEP herkenbaar maakt voor een jongerenpubliek. De acteerprestaties zijn over het algemeen goed, zij het dat in de bijrollen de prestaties van wisselend niveau zijn. Bij de zeggingskracht van de producties plaatst de commissie kritische kanttekeningen. De groep zoekt in de klassieke stukken naar thema's die aansluiten bij de belevingswereld van het jonge publiek, maar verder dan het aankarten van die thema's gaat de groep niet de producties missen een scherpe eigen visie of actuele vertaling. De elementen die worden ingezet, zoals zang, rap, dans, humor en een snelle montage, helpen om het thema bij het jongerenpubliek te laten aankomen en de cast maakt de personages herkenbaarder. Deze encensering maakt daarmee het stuk en het thema toegankelijk, maar voegt volgens de commissie weinig betekenis toe. De producties zijn daardoor weliswaar aansprekend voor de beoogde doelgroep, maar testen nauwelijks de verbeeldingskracht. In de plannen voor de toekomst ziet de commissie in grote lijnen een voortzetting van het beleid van de afgelopen jaren. Binnen de vaste thematiek, de belevingswereld van de protestadsbewoner, heeft ZEP gekozen voor migrantenverhalen. De migrantenverhalen klinken in eerste aanzet interessant en passen goed bij het repertoire dat kenmerkend is voor ZEP. De commissie ziet ook aanknopingspunten om jongeren met verschillende culturele achtergronden met dit thema aan te spreken. De commissie plaatst echter opnieuw kritische kanttekeningen bij de zeggingskracht. De beschreven visies op de onderwerpen en thema's vindt de commissie weinig verrassend en de aanvraag verwoordt op dat punt gekende standpunten. Belangrijker vindt de commissie echter dat zij in de beschrijving van de projecten prikkelende uitwerkingen mist van de 'andere kant' die ZEP wil belichten van de migrantenverhalen. De interpretatie van de groep bij het project 'Othello' is in de ogen van de commissie vooral het verhaal zelf. De toelichtingen op de nieuw te schrijven stukken eindigen beide in een aantal cruciale en relevante vragen, waarvan onduidelijk is hoe deze in de producties terug zullen komen, of wellicht zelfs worden beantwoord. Verder staat de commissie op zich positief tegenover het initiatief van ZEP om twee jonge regisseurs uit het cultureel diverse theaterveld te benaderen voor deze twee projecten. De aanvraag geeft echter niet aan wie die jonge regisseurs zijn en dus ook niet wat hun visie is op de thematiek. Daardoor kan de commissie niet het vertrouwen uitspreken dat deze producties voldoende zeggingskracht zullen hebben.

ONDERNEMERSCHAP

goed

De commissie beoordeelt het ondernemerschap van ZEP als goed. De bedrijfsmatige organisatie is op orde. De bureaubezetting van ZEP is klein, daardoor flexibel en heeft lage overheadkosten. In financieel opzicht is de stichting gezond. ZEP heeft een uitgebreid landelijk netwerk in de cultuureducatieve sector van docenten, scholen, en intermediaire

educatie- en kunstinstellingen. De verkoop van de voorstellingen wordt gedaan door het ervaren impresariaat Kik Productions, in samenwerking met ZEP.

Een kritische kanttekening heeft de commissie bij de beoogde eigen inkomsten. In de begroting 2013-2014 stijgen de publieksinkomsten en de overige eigen inkomsten aanzienlijk. De commissie ziet hierin een risico, omdat deze stijging in de aanvraag slechts ten dele wordt onderbouwd. De stijging van de publieksinkomsten moet gerealiseerd worden door het verhogen van het aantal schoolvoorstellingen. Ook al is de groep in het verleden gevraagd om voorstellingen te geven op scholen, de commissie ziet dit niet als een markt waar op het moment veel te verdienen valt. De budgetten bij scholen lopen immers terug. ZEP heeft de afgelopen jaren goede bijdragen van private fondsen gehad en de groep zet in op een verhoging. De commissie acht dat realistisch begroot. Gezien de wat beperkte spreiding van de overige eigen inkomsten ligt het volgens de commissie voor de hand dat ZEP ook andere bronnen zoekt.

Het publieksbereik staat bij ZEP hoog aangeschreven. De aard van de projecten stemt de groep altijd af op een verwachte belangstelling bij de jongeren van cultureel diverse afkomst. Het marketingplan is daar goed op geschreven. ZEP kent de doelgroep en kiest volgens de commissie marketinginstrumenten die bij die doelgroep passen. Ook de inzet naar docenten en andere 'makelaars' is overtuigend toegelicht. ZEP beoogt een groei in het publieksbereik, die volgens de begroting vooral met een hogere bezetting per voorstelling moet worden bereikt. De groep heeft hier volgens de commissie een voldoende stevig plan voor geschreven. Wel merkt de commissie op dat de beoogde gemiddelde bezetting voor grote zalen aan de lage kant is.

BIJDRAGE AAN DE PLURIFORMITEIT

ruim voldoende

De commissie schaart het aanbod van ZEP onder het jeugdtheater, dat zij inclusief het jongerentheater als subdiscipline beschouwt. Zij constateert dat er behalve ZEP veel instellingen zijn in Nederland die zich bezighouden met jeugdtheater. Er zijn zowel instellingen binnen de basisinfrastructuur als ongesubsidieerde instellingen die jeugdtheater spelen. In vergelijking met deze andere instellingen onderscheidt het aanbod van ZEP zich echter, doordat het qua thematiek en vorm gericht is op een jongerenpubliek met een cultureel diverse achtergrond. Daarmee is ZEP volgens de commissie echter niet uniek. De bijdrage van ZEP aan de pluriformiteit van het Nederlands podiumkunstenaanbod beoordeelt de commissie daarom als ruim voldoende.

BIJDRAGE AAN DE GEOGRAFISCHE SPREIDING

neutraal

De commissie beoordeelt de bijdrage van ZEP aan de spreiding als neutraal. Door de vestigingsplaats Amsterdam, waar het aanbod van podiumkunsten zeer groot is, levert ZEP geen bijdrage aan de spreiding. Bovendien blijkt uit de aanvraag dat ZEP veel voorstellingen wil spelen in Amsterdam en Utrecht. Het aantal voorstellingen in de regio's is in verhouding laag en daardoor draagt ZEP weinig bij aan de spreiding van voorstellingen naar plekken waar weinig vergelijkbaar aanbod is.

FINANCIËLE BIJDRAGE PROVINCIE OF GEMEENTE

ruim voldoende

Voor de periode 2013-2016 heeft ZEP een aanvraag ingediend bij de gemeente Amsterdam voor een bedrag van 80.000 euro. Indien die aanvraag gehonoreerd wordt, dan is er sprake van een beperkte lokale bijdrage.

TOESLAG

niet toekennen

ZEP vraagt een toeslag aan voor drie onderdelen. Het eerste onderdeel is de verdere ontwikkeling van 'spoken word' bij klassieke stukken met de bedoeling deze als een nieuw stijlelement in het jongerentheater te introduceren. Ten tweede wil ZEP naast groot gemonteerde producties ook verhalende producties brengen, met nieuw geschreven Nederlands stukken. In de derde plaats wil ZEP twee jonge regisseurs in de organisatie opnemen die door Peter Pluymaekers worden begeleid bij het regisseren van de nieuw geschreven stukken.

De ontwikkeling van 'spoken word' binnen het werk beschouwt de commissie als een vorm van artistieke ontwikkeling die van een groep of theatermaker verwacht mag worden. Het inbrengen van een nieuw stijlelement in producties ziet zij daarom niet als innovatie van het aanbod. Bovendien maakt de aanvraag niet overtuigend helder dat dit nieuwe stijlelement een effect zal kunnen hebben dat het eigen werk van ZEP overstijgt en tot navolging bij andere producenten zal leiden.

Verder ziet de commissie een gedeeltelijke verandering van repertoire binnen een gezelschap niet als innovatie, maar eveneens als artistieke ontwikkeling van een gezelschap. Ook hier geeft de aanvraag volgens de commissie niet aan hoe deze wijziging een groter effect heeft dan het eigen werk.

Tot slot vindt de commissie de omschrijving van het initiatief om een tweetal jonge regisseurs uit te nodigen interessant, maar niet concreet genoeg uitgewerkt. Zo geeft de aanvraag geen namen van (beoogde) makers of een helder profiel van makers die gezocht worden.

Bovendien geeft het plan geen inzicht in de doorstroom van deze jonge regisseurs: of zij vast onderdeel worden van het artistieke team van ZEP of dat zij als gastregisseur aan het gezelschap verbonden blijven, of op een andere manier begeleid worden naar een plek in het Nederlandse podiumkunstenveld. De commissie kan daarom niet positief oordelen over de verwachte bijdrage die deze makers zullen gaan leveren aan de ontwikkeling van de podiumkunsten.

Op basis hiervan adviseert de commissie de aanvraag voor een toeslag niet te honoreren.

CONCLUSIE EN HOOGTE SUBSIDIE

De commissie adviseert de aanvraag van ZEP te honoreren. Zij adviseert geen toeslag toe te kennen.

Aangevraagd bedrag 2013-2014 (in euro's) **576.000**

Aantal uitvoeringen 2013-2014	Basisbedrag (in euro's)	Totaal (in euro's)
Circuit klein	60	180.000
Circuit midden	40	180.000
Circuit groot	20	120.000
Basissubsidie voor 2 jaar		480.000
Toeslag		niet toekennen
Totaal toe te kennen subsidie voor 2 jaar		480.000
Gemiddeld per jaar		240.000

BIJLAGE

THEATER

THEATER (B-CATEGORIE)

Overzicht honoreren voor zover het budget het toelaat

Totaal budget Theater (in euro's, per jaar)	9.800.000
Totaal gehonoreerde aanvragen (in euro's, per jaar)	9.211.200
Resterend budget (in euro's)	588.800

	Geadviseerd (in euro's, per jaar)	Toekennen (in euro's, per jaar)
Orkater	662.400	588.800
Likeminds	219.750	0
Beumer & Drost	300.000	0
Firma MES	90.000	0
Productiehuis Brabant	129.750	0
De Appel	450.000	0
Theatergroep Suburbia	390.000	0
Toneelgroep Het Volk	277.500	0
Theater RAST	345.000	0
Edit Kaldor	67.500	0
OMSK	170.250	0
Bambie	256.500	0
Carver	405.000	0
Nachtgasten	75.000	0
Onafhankelijk Toneel	540.000	0
Thibaud Delpeut	300.000	0
De Federatie	420.000	0
The Glasshouse	186.750	0
Het Toneel Speelt	750.000	0
't Barre Land	204.000	0

Uitgave Fonds Podiumkunsten: meerjarige activiteitensubsidies 2013-2016
Redactie: Fonds Podiumkunsten
Ontwerp en opmaak: Taluut (Utrecht)
Huisstijl: LAVA (Amsterdam)
Drukwerk: Veenman+

Alle adviezen en toekenningen meerjarige activiteitensubsidies 2013-2016 kunt u ook vinden op www.fondspodiumkunsten.nl/meerjarigeadvies

Fonds Podiumkunsten
Postadres
Postbus 85974
2508 CR Den Haag

Bezoekadres
Koningin Julianaplein 2
2595 AA Den Haag

T +31 (0)70 707 27 00
F +31 (0)70 358 47 15
info@fondspodiumkunsten.nl
www.fondspodiumkunsten.nl

© Fonds Podiumkunsten 2012
aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

